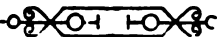

Bibliotéka poučná a zábavná

vydávaná

Dědictvím sv. Cyrilla a Methoděje.

Veškerých Dědictvím vydaných spisů čís. 37. na rok 1891.

**Život
svatého Aloisia Gonzagy.**

Vypravuje

dle P. Virgílie Cepariho a jiných nejnovějších spisů

kněz

Josef Koudelka.

V Brně, 1891.

▼ komisi u K. Winikra v Brně, Bedřicha Grosse v Olomouci
a Frant. Řivnáče v Praze.

Christi Gougen

Život svatého Aloisia Gonzagy.

Vypravuje

dle P. Virgilla Ceparho a jiných nejnovějších spisů

kněz

Josef Koudelka.

Nákladem „Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje“
na rok 1891.

Cena 1 zl. 20 kr.

V Brně, 1891.

Prodejní komisi u K. Winikra v Brně, Bedřicha Grosse v Olomouci
a Frant. Řivnáče v Praze.

Tiskem pap. knihtiskárny bened. rajhr. v Braš.

Svatý Alois Gonzaga.

Díl první.

Na památku
třistaleté ročnice blaženého úmrtí
andělského mládence

svatého Aloisia Gonzagy,

léta Páně 1891. po všem katolickém světě konané,

lidu našemu posvěcuje

Spisovatel.

Předmluva.

Chtěje nějakým způsobem letošního roku, kdy se koná třistaletá památka blažené smrti svatého mládence Aloisia, k jeho oslavě přispěti, umínil jsem si vydati překlad života jmenovaného světce, psaný v italské řeči od kněze Virgilia Cepariho. Než nemoha najíti nakladatele, téměř jsem od svého úmyslu upustil, až když Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje nemohouc pro úmrtí důst. p. Karla Bačáka pořádané jím poutní knihy pro letoší rok vydati, uvolilo se podělití údy své knihou na památku významného roku tohoto, uvázal jsem se v dosti ne-
snadný úkol, život sv. Aloisia sestaviti. Tím, tuším, jsem omluven já i sl. správa Dědictví, že jsem přišel s knihou trochu pozdě. Co se týká sestavení knihy samé, uposlechl jsem rady, abych život od P. Cepariho upravil a našim poměrům přizpůsobiti hleděl.

Přítomná kniha není tedy pouhý překlad Cepariho, nýbrž použito hojně i jiných, nejnovějších životopisů a knih o sv. Aloisiu jednajících. Základem vypravování jest ovšem život sv. Aloisia od Cepariho. Máť jeho kniha mnohé vzácné přednosti. Především jest naskrze pravdivá a spolehlivá a populárně psaná.

Psaltě Ceparí život sv. Aloisia hned za živobyťi světceva. Slyšel sám mnoho o jeho životě z úst samého světce, jehož duchovním vůdcem a důvěrným přítelem byl, a také zvěděl mnoho od očitých svědků, již o tom, co Alois činil, vyprávěli a z toho si příklad k následování brali. Již dvě léta před smrtí sv. Aloisia měl mnoho o jeho životě napsáno, a dával své zápisky světcovým přátelům posouditi, tak že mohl životopis býti v ledačem poopraven a zdokonalen. Když pak sv. Alois zemřel, byl Ceparí P. generálem Tovaryšstva Ježíšova, Klaudiem Akvavivou, vyzván, aby jeho život upravil a, v čem třeba bylo, zdokonalil. Ceparí se podjal úkolu sobě svěřeného, jakoby to vůle Boží byla a spracoval život Aloisiův jak nejlépe mohl. Že byl takového díla schopen, vysvítá z toho, že byl mužem velice učeným a svatým. Praví o něm Bollandisté, věhlasní to spisovatelé životů Svatých, že „byl mužem vynikajícím, kazatelem věhlasným a znalcem scholastického bohosloví, v Písmě sv. a ve sv. Otcích sečtělým a právě zběhlým.“ (Bolland. tom IV. iun. § 12. in fontibus B. Aloisii n. 199.) Jeho chválu hlásá i sv. Máří Magdalena de Pazzi, které byl duchovním vůdcem, dokud ve Florencii meškal. Ctíla ho nad míru a vyslovila se o něm velmi pochvalně.

Jak si kardinál Bellarmin Ceparího vážil, do-
svědčuje okolnost, že horlivě čítal Ceparího knížku „O přítomnosti Boží“ a že s touto knížkou v ruce odebíral se na věčnost. P. Ceparí také nelitoval žádné námahy, aby dílo o životě sv. Aloisia co nejlépe provéstí mohl. Podnikal daleké cesty po

Lombardsku, aby se mohl o všem, jak sv. Alois žil, náležitě přesvědčiti. Mluvil se samou matkou sv. Aloisia a od ní se téměř všeho o jeho mládí a pobytu doma a jinde dověděl; vyptával se Františka del Turca, jeho bývalého vychovatele, jenž se sv. Aloisiem po 18 let všude býval, na všecky okolnosti jeho života; vykládali mu mnoho o něm jeho někdejší služebníci a známí, ano i sám jeho kmotr Prosper Gonzaga a jeho strýc František Gonzaga, biskup mantovský. O všem se hleděl, pokud možná, od očitých svědků přesvědčiti. Na tom mu však nebylo dosti. S dovolením biskupů zavedl církevní vyšetřování o životě a ctnostech sv. Aloisia v jejich diecésích. Tam vyprávěli svědkové očití o jeho životě, ctnostech a zázracích, které se na jeho přímluvu staly. Takové processy se konaly v Mantově, Brescii, Padově, Vicenze, Modeně, Reggiu, Piacenzi, Mondovi, Forli, Parmě, Jakýně, Recanati, Tivoli, Benátkách, Neapoli, Miláně, Florencii, Bologni, Sieně, Turině, Římě a jinde. Ze všech těch processů dostal od tamních arcibiskupův a biskupův úřední akta, kde bylo všecko zaznamenáno, co svědkové o svatém Aloisiu vypovídali a přísahou potvrdili. Dle všech těch zpráv, které byl o sv. Aloisiovi sebral, a dle oněch processů složil P. Ceparì život sv. Aloisia. Když pak měl býti dotčený život na žádost papeže Pavla V. vydán, byl dobře prohlédnut ode tří kardinálů, Berneria, z řádu sv. Dominika, od učeného kardinála Bellarmina, a od kardinála Pamfiliho, jenž se stal později papežem. Tito tři kardinálové podali o životopisu sv. Aloisia po dlouhém zkoumání, poradivše se ještě s jinými učenými muži, zprávu,

že zasluhuje toho vším právem, aby byl vytištěn ke cti Boží a ku prospěchu věřících, a že Alois plnou měrou je hoden svatořečení. Na základě tohoto životopisu P. Cepářiho udělil papež Pavel V. Aloisiovi titul „blahoslaveného.“ Konečně byl ještě tentýž životopis ode čtyř učených a svatostí proslulých řeholníků důkladně prostudován a s akty processů církevních, o sv. Aloisiovi jednajících, srovnán a nadšenými chválami oněch mužů vyznamenán.

Přítomný životopis je tedy zcela pravdivý. Aby měli čtenáři ještě větší prospěch ze života toho, čerpáno a užito ještě jiných nejnovějších životopisův a knih o sv. Aloisiovi pojednávajících.

Tak zejména mnoho vzato ze života sv. Aloisia od Aloisia Nanneriniho (začátek a některé zprávy a příhodné poznámky). Vyznamenává se pak Nanneriniho životopis zvláště hojností nových zpráv o rodičích sv. Aloisia a jeho předcích. Také podává mnohá svědectví svědkův očitých, která sebral spisovatel z processů svatořečení, jež jsme i do této knihy pojali. Mnoho nových zpráv vyňato též z nejnovějšího života sv. Aloisia od kanovníka Oliviera Jozziho, v Pise vydaného.¹⁾ Též použito M. Meschlera :

---

¹⁾ Kanovník Olivier Jozzi má sám mnoho památek po rodině Gonzagů a po mnoho let se studiem o svatém Aloisiovi zabýval, tedy podává věrohodné zprávy. Z nich uvádím zejména : že poddaní na znamení úcty a lásky obětovali markraběti Ferdinandovi a jeho choti své obecní statky, manifest k poddaným, vydaný od markraběte Ferdinanda, že byl svatý Alois ve věku dvou let těžce nemocen, od biskupa Bolaniho birmován, že se učil řemeslu vlnářskému, o jeho návštěvě u biskupa Sfondratiho v Kremoně, list Rudolfův po smrti sv. Aloisia jeho strýci psaný a ještě některé menší zprávy.

„Leben des h. Aloisius“; listy sv. Aloisia přeloženy ze sbírky kanovníka Jozziho: Lettere di s. Luigi. Zázraky popsány dle Žyci św. Aloizego, vydaného letos v Krakově, a dle „Leben des heil. Aloisius“, vydaného v Řezně r. 1890. a také dle Bollandistů. O úctě svatého Aloisia po jeho smrti přeložil jsem z výborného spisu Ceparì-Schroedrova „Život svatého Aloisia,“ vydaného letos v Einsiedeln ve Švýcařích, mnoho též přidáno k dotčeným kapitolám Schroedrovým z Meschlera, Nanneriniho a Jozziho, a mnohé věci z poznámek v řečených spisech buďto přijal jsem do textu, anebo dle nich své poznámky upravil. Zprávy o zázracích nejnovějších jsem přeložil z „Dieci glorie di s. Luigi“ od Narbone. Z menších spiskův užil jsem zvláště: Der hl. Aloisius von Gonzaga in seiner pädagogischen Bedeutung von dr. Joseph Blasius Becker, Intencye apostolstwa Serca Jezusowego, Aloysiusbüchlein von Ludwig Gemminger. Nad to podány zprávy o úctě sv. Aloisia u nás ze Schmidla: historia societatis Jesu provinciae Bohemiae, popsání slavností svatořečení v našich vlastech z „Litterae annuae societatis Jesu provinciae Bohemiae.“ Něco jsem též mohl podati z „Esposizione Aloisiana“, časopisu to letošního roku vycházejícího za příčinou třistaleté památky blažené smrti svatého Aloisia v Pise. Vůbec hleděl jsem všeho zužitkovati, co se zužitkovati dalo, ku povzbuzení čtenářů k větší úctě andělského mládence sv. Aloisia.

Co ve knize najde milý čtenář dobrého, prosím, aby to připisoval Pánu Bohu samému a mým pramenům, vyskytnou-li se však některé nedostatky a bude jich asi dosti, to přičítej, shovívavý čtenáři,

nedostatečnosti mé. Na původnosti mně hrubě nezáleželo, chtěl jsem toliko sestaviti knihu k duchovnímu prospěchu čtenářův a ukázati, jak jest Bůh divný ve Svatých Jeho. Kniha tato přeje si býti uvažována a ne pro pouhou zábavu čtena, aby nadarmo psána nebyla. Povzbudí-li pak koho k dobrému, prosí spisovatel pouze o tu lásku, aby si milý čtenář na modlitbách též na něho vzpomněl.

Psáno v Těšnovicích r. 1891.

Josef Koudelka.

O Aloisi, coeli gemma.*)

Aloisi, perlo nebe,
plným leskem zářící,
z vysokého rodu Tebe
Bůh nám rozžal za svíci,
aby vše, co hyzdí duši,
co jí věčnou spásu ruší,
hříchu temný rmut a dým,
vzalo za své vzorem Tvým.

Který svatou nevinností
nade sních se zastkvíváš,
pros, ať Tvoji milou ctností
zakvítá i život náš:
bychom Tvého vzoru dbali,
neřesti se vystříhali,
kterou hyne duše květ,
hyne krása mladých let.

Tys jak růže přespanilá,
kázně trním věnčená,
pros, by naše lítost byla
pravá vždy, ne líčená;
cestou Božích přikázání
uč nás kráčet bez ustání,
ať se k nebes výšině
za Tebou duch vyšine.

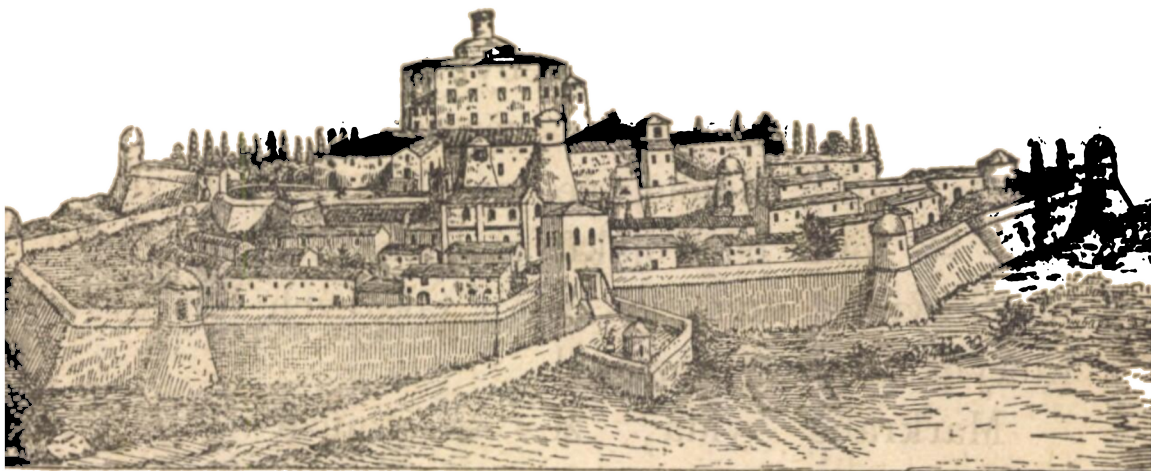
*) Píseň tuto uvedl v hudbu pro mužský sbor dp. děkan
Jan Chmelíček pro akademii bohoslovců Brněnských dne
21. června 1891.

Kdykoliv, ach! noha bludná
z dráhy té se šinula,
hrozila smrt přeosudná,
duše hříchem hynula:
stopy vin a zlého kalu
uč nás mýti slzou žalu:
jenom pravé pokání
hříšnou duši zachrání.

Ochránce, nám Bohem daný,
Aloisi náš přemilý,
pomoz, aby rajské brány
zavřeny nám nebyly;
bychom prosti hříchu tísň
Beránkovi nové písně
s Tebou tam i s Anděly
věčně zpívat uměli.

Dovol nám, ó Hospodine,
hlasů k Tobě povznésti,
cestu, jež se k Tobě vine,
dej nám šťastně nalézti:
cestu blahé nevinnosti
nebo pravé kajicnosti:
svatý Alois buď nám všem
k Tobě věrným průvodcem.

(Přel. Vlad. Šťastný.)

Pevnost Castiglione za doby sv. Aloisia.

Hlava I.

O rodě svatého Aloisia, jeho vlasti a rodičích (1566—1567).

Léta spásy 1568. za panování sv. papeže Pia V. a císaře Maximiliana II. narodil se dne 9. března ve středu večer okolo klekání z převzácného rodu Gonzagův Alois. Pocházel z velice urozené rodiny, ano po straně matčině ze samého rodu královského. Byltě rod Gonzagův spřízněn s císařským domem rakouským, s bavorským, s Medicei (čti Medyčeji), s rodem savojským, s Farnesy, d'Este, s Hohenzollery, s Würtemberky, s rodem zvaným Aragona, Nevers, Lorena, s Bourbony (čti Búrbony), s rodem orlean-ským, také s rodinou sv. Karla Boromejského,

s rodem Kostkův v Polsce a jinými knížecími rody v Itálii a jiných zemích. Vyplnila se také na onom rodě slova sv. Bernarda: „Pochází-li někdo z urozeného rodu a je ctnostným, líbí se na něm a září ctnost tím více.“ Píšeť k jejich chvále učený františkán Ireneus Affo, člen učených společností, ve knize nadepsané „Život Ludvíka Gonzagy, řečeného Rodomonte“, tištěné r. 1780. v Parmě, že nejenom vynikali v oboru vojenství, ale že i pěstovali vědy a umění a měli ve svých palácích vzácné knihovny a musea. Zde jen na příklad vzpomenu dvou údů této rodiny, svatému Aloisiovi nejbližších, totiž Ludvíka, který není všem známý, a kardinála Scipiona Gonzagy.

Ludvík, jenž zemřel před třiceti šesti lety než se náš světec narodil, proslul slávou spisovatelskou a byl při tom slavným vojevůdcem a zbožným křesťanem. Byl nejen se všemi nejpřednějšími spisovateli svého času jako na př. s Molzou, Serrassim, Bembem ¹⁾, Ariostem ²⁾, Castiglionem (čti Kastylijonem) a jinými ve spojení, nýbrž i v mnohých válkách, které se v Evropě vedly, vítězem. Naposledy porazil na hlavu odbojníky u Vikovara v tiburtském kraji, jsa nejvyšším vojevůdcem vojska papeže Klimenta VII. Kardinál Scipio Gonzaga byl výborným bohoslovcem, mudrcem a

---

¹⁾ Petr Bembo narodil se r. 1470., zemřel r. 1547. Napsal dějiny Benátek.

²⁾ Ludvík Ariosto, nar. r. 1474., zemř. 1583. Napsal: Běsící Roland (Orlando), Satyry, veselohry a byl od císaře Karla V. korunován jako král básníků.

učencem; spisovatelé Mureto, Guarino ¹⁾, Mussato a Tasso ²⁾ podávali jemu svá díla k posouzení. On to též byl, jenž našemu světcí dopomohl, aby mohl vstoupiti do řádu a v poslední jeho nemoci jej velice často navštěvoval s Aloisiovým strýcem po straně matčině, kardinálem Jeronýmem della Rovere, který u všech, kteří ho znali, budil pro svou učenost podiv a sám měl knihovnu dosti bohatou na rukopisy řeckých a latinských knih.

Též mnohé paní z rodu Gonzagův vynikaly ve ctnostech, učenosti a dobročinnosti. Tak zvláštní zmínky zasluhují Lukrecie, Anna, Kateřina, Julie, Marie Aloisie, polská královna a Izabella. Avšak nade všecka tato knížata, učence, vojevůdce a církevní hodnostáře vyniká jejich potomek, andělský mládenec — svatý Aloisius.

Rodiště jeho jest Kastiglione (čti Kastylijone) ve kraji Mantovském. Leží u jezera gardského v dosti úrodné a vlídné krajině; za císaře Rudolfa II. bylo pro výborné služby, které pánové jeho císařům a králům španělským prokazovali, povýšeno na knížetství. Bylo to krásné panství. Na návrší stál knížecí zámek nebo lépe řečeno hrad s krásnými zahradami, plnými vzácných květin, myrtoví s besídkami a vodotrysky. Ale bohužel r. 1706. byl od vůdce francouzského de Villarsa (čti Villára),

---

¹⁾ Jan Kř. Guarino n. r. 1537., z. r. 1512. Hlavní jeho dílo: Věrný pastýř, tragikomedie, byla do všech téměř jazykův evropských přeložena.

²⁾ Torquato Tasso, nar. r. 1544., zemř. r. 1595., známý svým dílem: Osvobozený Jerusalém.

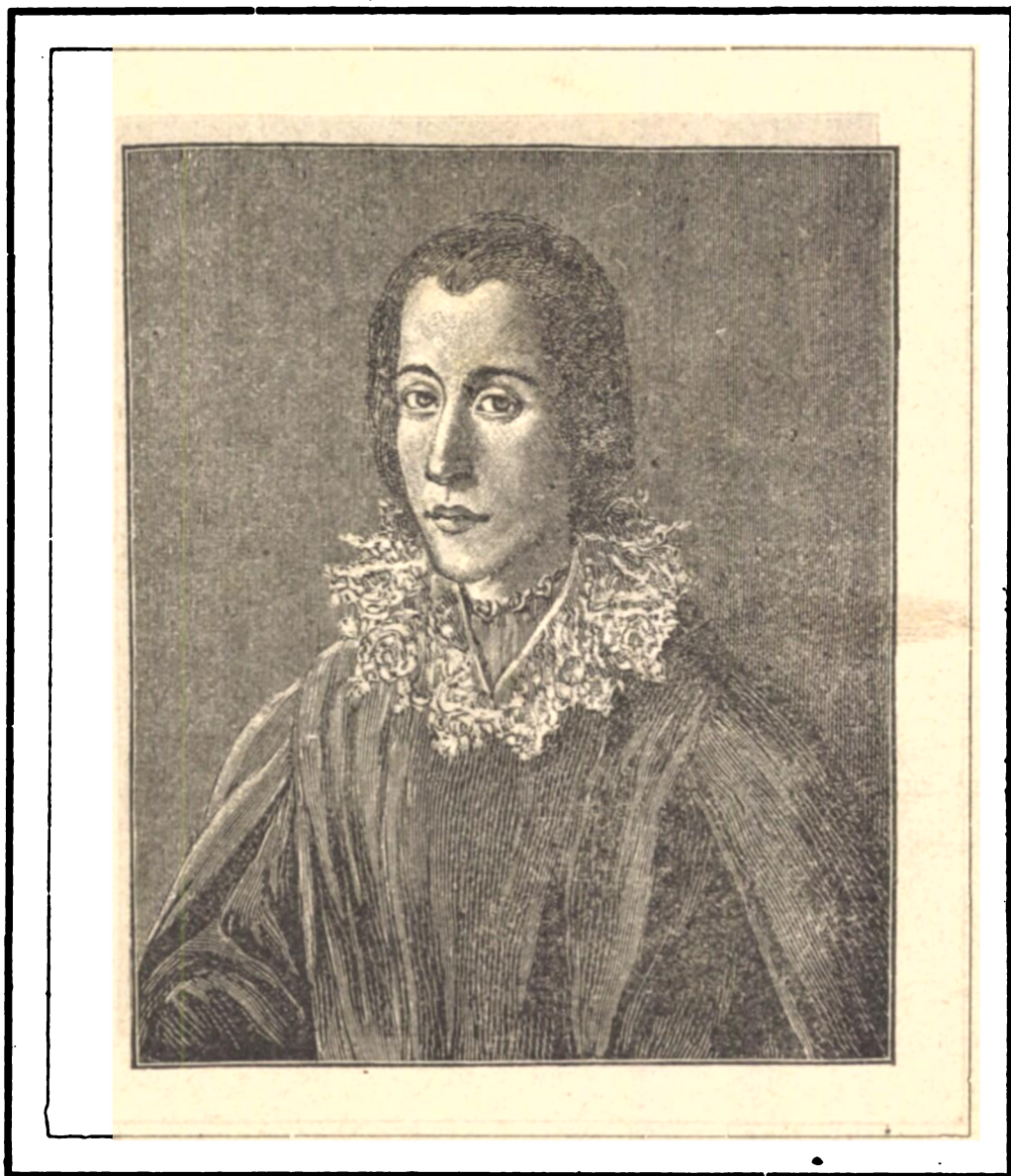
když zvítězil nad hessenským a císařským vojskem, zbořen. Na obraze hradu, který se zachoval, vidíme vysokou věž, se které bylo daleko široko viděti, dále nad kanceláří podloubí, hradby, jízďárnu, konírnu pro 40 koní, kůlny na kočáry, byty soudcův

Don Ferrante Gonzaga, markrabě kastiglionský, otec sv. Aloisia.

a dělostřelců, mincovnu, vězení, pokoje knížecí, chrám sv. Šebestiána, vojína a mučeníka, patrona Gonzagů, poněvadž podnikali často jménem panovníkův evropských válečné výpravy.

Rodičové Aloisiovi byli Don Ferrante (Ferdinand) Gonzaga¹⁾, markrabě kastiglionský, kníže sv. říše římské, jenž pro svůj věhlas v obecných záležitostech a pro svou učenost mnohá důstojenství zastával a pro svou vojenskou slávu od

Dona Marta Tana z Chieri, matka sv. Aloisia.

panovníků rakouských a španělských přechetným vyznamenáním poctěn byl a Donna (paní) Marta

¹⁾ Ferdinand, kníže svaté říše římské, byl zprvu panošem na dvoře Filipa II. a velitelem vojska, stal se pro svou sta-

Tana z Chieri¹⁾ (čti Kiéri) v Piemontsku, kdež byla dvorní dámou vévodkyně savojské. Pocházela rovněž z velice vzácného rodu svobodných pánů ze Santeny a po matce z rodu della Rovere. Tento rod dal sv. Církvi dva slavné papeže Sixta IV. a Julia II. —

Oba rodiče byli na dvoře španělském. Ferdinand byl nejprve panošem, později hofmistrem krále Filipa II., příjímá katolického, Marta zase byla nejdůvěrnější dámou královny Isabelly, dcery velice zbožného krále Jindřicha II., francouzského. Vstoupili pospolu do stavu manželského s dovolením královských Veličenstev, jak se na křesťany sluší a patří.

Zajisté, že z dopuštění Božího se stalo, že byli poprvé oddáni ve Španělsku dle řádu ustanoveného sv. sněmem tridentským. Sňatek jejich byl slaven

---

tečnost na výpravě válečné proti Berberům u Oranu a pro hájení pevnosti Perpignanu (Perpiňanu) proti Francouzům rytířem řádu Alkantárského, byl vojevůdcem nad 3000 italských pěšákův a válčil v Tunisu proti Turkům. R. 1578. stal se delegovaným komisařem ve Vali di Faro a r. 1579. místodržitelem v Monferratě. Žil r. 1581. zase ve Španělsku a vrátiv se roku 1584. do Itálie zemřel v Miláně dne 13. února v noci r. 1586. na krční bolesti a jsa nesmírně pakostnicí trápen. První razil v Castiglione peníze.

¹⁾ Marta Tana z Chieri u Turína byla dcerou Baltazara, hraběte ze Santeny, a dvorní dámou Isabelly Francouzské, manželky krále Filipa II., provdala se na dvoře ve Španělsku za Dona Ferdinanda Gonzagu. Když ovdověla, vedla vládu na panství za nezletilosti svých dětí v časech velice bouřlivých. R. 1587. cestovala do Prahy, aby obhájila si své léno Solferinské proti vévodovi Mantovskému. Učiná mnoho vytrpěla pro neustálá neštěstí, která ji stihala, utrpěla strašné křeče a zšílela, jak píše o ní syn její František. Umřela v Castiglione.

s velikou slávou v kapli na hradě královském; byltě celý dvůr i s královskými Veličenstvy přítomen, mezi jinými vzácnými pány též arciknížata rakouská, synové císaře Maximiliana II. rakouského, Rudolf a Arnošt. Však oba knížecí manželé se na manželský stav bohabojně připravovali. Když Donna Marta doslechla, že se Don Ferdinand o její ruku uchází, dala sloužiti mnoho mší svatých ke cti nejsv. Trojice, Ducha sv., Umučení Páně, Panny Marie, sv. Andělů a jiných svatých; aby Bůh jí dal poznati, je-li to vůle jeho, by se za Dona Ferdinanda provdala. Zvláštní okolnosti se při tom manželství též udály, které, zdá se, že ukazovaly, jak svaté manželství to bude. Neboť když oba snoubenci psali ke svým rodičům do Italie o povolení ke sňatku, přišla odpověď právě, když měli páni na dvoře přijati svaté svátosti, aby získali odpustky milostivého léta, které tehda z Říma vypsáno bylo. Než vstoupili do stavu manželského na svátek sv. Jana Křtitele roku 1566., zase přijali téhož dne sv. svátosti. Byli tedy oba vzácní před Bohem pro svou zbožnost. Don Ferdinand chodíval téměř každý měsíc ke sv. zpovědi a sv. přijímání jsa rytířem řádu sv. Jakuba. Byl též velikým ctitelem Matky Boží, tak zvané della noce (noce znamená ořech), jejížto obraz visel na ořechovém stromě na jeho panství. Později uvedl na své panství řád servitů (t. j. sluhů Panny Marie bolestné), rozšířil klášter františkánský, nazvaný klášter Panny Marie z Loreta, a byl velice dobročinným. Nestál velice o světskou slávu, neboť pomáhal ve válkách jen panovníkům katolickým, jakkoliv mu nabízeny větší počty odjinud. Známo

totiž, že ho chtěl učiniti odpadlík od katolické víry, anglický král Jindřich VIII., nejvyšším velitelem anglické jízdy; don Fernando však odepřel.

Ještě však více skvěla se dokonalostí křesťanskou Donna Marta. Když bylo po svatbě, obdrželi od královských manželů dovolení vrátiti se na své markrabství a léno Kastiglione. Než se však se dvorem rozloučili, dostala zvláště Donna Marta mnoho vzácných darův a skvostů. Ze Španěl přijeli do Kastiglione na svátek zasnoubení Panny Marie se sv. Josefem, totiž 23. ledna 1567. Zvláštní věc, že na onen svátek do Kastiglione zavítali. Bylo to jako znamením, jakým miláčkem Panny Marie a sv. Josefa jejich prvorozený synáček bude. Když se dostali na své panství, byli velice srdečně od svých poddaných přijati a na znamení lásky věnovali jim jejich poddaní obecní statky. Za krátký čas, když si po obtížné cestě oddechli, začal Don Ferdinand, kde co bylo potřeba, na svém lenním panství opravovati; neboť za ten čas, co nebyl doma, mnoho se zkazilo a sešlo. Donna Marta naproti tomu se starala více o svou duši, o duchovní život. Zvláště cítila ve svém srdci svatou touhu obdržeti syna, kterého by Bohu obětovati mohla. Často ji slyšeli ve svaté horlivosti jako matku sv. proroka Samuele volati: „Dej mi, Pane, dej mi syna, který by byl hoden Tobě sloužiti, já Ti ho už nyní obětuji.“

H l a v a II.

Narození sv. Aloisia.

Bůh Martu markraběnku vyslyšel; dopřál jí syna, ale aby si ho zasloužila, mnoho jí bylo pro

něho trpěti. Když přišel její čas, takové bolesti ji sklíčily, že se zdálo, že umře. Vída markrabě, v jakém nebezpečí markraběnka i s dítětem vězí, byl o duchovní život dítěte a tělesný život matky velice starostlivý. Lékaři o zachování dítěte a životě matky velice pochybovali. Lidské prostředky ukázaly se marny; co činiti? Oba dva, markraběnka i markrabě hledali pomoci u milosrdenství Božího a Největější Panny. Učinili slib, že markraběnka i s dítětem budou k Panně Marii do Loreta putovati, jestliže se na životě zachovají, a hle, Matka Páně pomohla. Bolesti ustoupily; ale ještě než nemluvňátko docela světlo Boží spatřilo, dal je markrabě na radu lékařův od báby pokřtiti, neboť byli o další život jeho ve strachu. A tak, jak praví římský brevíř, pro nebezpečí života urychlen jest křest dítěte, aby se spíše pro nebe jak pro zemi narodilo. Jakmile obdržel markrabě Ferdinand syna, byl pln radosti a vydal ku svým poddaným zvláštní manifest, který zde podáváme, aby všichni poznali, jaké slavnosti se ku postě novorozence pořádaly.

„Ferdinand, kníže sv. říše římské, markrabě kastiglionský atd. atd.

Poněvadž se přibodila radostná událost pro knížete a pro lid, chtěli jsme, abyste na oné šťastné události brali podíl; stalť se, že se nám okolo čtyřiaadvacáté hodiny na večer narodil náš prvorozený syn a zalíbilo se Pánu rozmnožiti skrze něho náš rod a nám dáti nástupce. Narodil se ve velikém nebezpečí života vlastního a markraběnky, ale již je po nebezpečí; a markraběnka děkuje

vám všem našim poddaným za blahopřání. My pak z blahovlnosti a lásky ke svým poddaným, chtíce, aby radostná událost narození našeho prvorozeného syna oslavena byla, chceme a nařizujeme: Aby dnes o jedenácti hodinách byl v našem hlavním chrámu zpíván chvalo zpěv na poděkování za obdržené milosti u přítomnosti všech dvorních úředníků a poddaných; po tři dny bude se všemi zvony v městě, v okolí a v osadách zvoniti, o dvanácti hodinách bude se stříleti z děl a hlásní budou všude radostnou novinu tu vytrubovati. Od dvanácti hodin až do noci bude se pořád čepovati ze dvou sudů víno a bude se k tomu chléb v košíkách rozdávat; jak bude kdo chtíti, každému je přístup volný i cizinci. Bude se to rozdávat na hradním náměstí. Budou se tam provozovati turnaje s ohradami k vůli bezpečnosti; budou též závody o pláště¹⁾, též se bude vyskakovati v pytlich, lézti na strom ověšený mnohými a rozmanitými odměnami; na večer bude osvětlení, ohně a bude se stříleti z děl. Všecky slavnosti budou se konati pod dozorem našich úředníků dle našeho nařízení, vše v pořádku, jak následuje. Bůh zachovejž našeho prvorozence ke slávě našeho rodu a ku blahu poddaných, onť jest příčinou obecné radosti.

Dáno v Kastiglione X. března 1568.

loco sigilli

Kníže markrabě kastiglionský.“

---

¹⁾ Za onoho času byly také závody o pallia (hedbávné pláště), buďto nachové nebo žluté a zelené barvy, ano i ze zlatého brokátu.

Dne 20. dubna bylo nemluvnátko od arcikněze a faráře kastiglionského Jana Kř. Pastoria slavným způsobem pokřtěno a obdrželo jméno svého děda a otce markraběte, Ludvík čili Alois, což značí tolik jako vítěz. Na křtu svatém byl jemu kmotrem Vilém, vévoda mantovský, a zastupoval ho Don Prosper Gonzaga, jeho a markraběte bratranec.

Bude zajisté každému vhod věděti, jakou poznámku k zápisu v křestní knize farní a rodiny Gonzagů arcikněz kastiglionský přidal: „Sit felix charusque Deo ter optimo terq(ue) maximo et hominibus in aeternum vivat“, což v naší řeči znamená: „Ať jest šťasten a milý Bohu všemohoucímu a nejdobrotivějšímu a ať žije ku blahu lidstva na věky.“¹⁾ Hle, jak se ona slova na andělském mládenečku vyplnila! Zajisté že z obzvláštního vnuknutí Božího je arcikněz do knihy napsal. Zůstalť ono nemluvnátko ustavičným andělem v lidském těle milým Bohu, neboť zachovalo nevinnost a roucho křestní neporušené až do smrti a šťastným se stalo, jak píše sv. Jeroným: „Šťastná chvála, která se žádnou poskvrnou po celý život neposkvrní.“ Nebo svatá římská Rota, soud té ustanovený (od sv. kongregace obřadů) ku prozkoumání mravův a svatosti života každého, o jehožto blahorečení se jedná, vyslovila se 17. února 1617. o nevinnosti sv. Aloisia, že nezvratně jisto jest, že nevinnost křestní po celý život zachoval a nikdy se nedopustil těžkého hříchu.

---

¹⁾ Po obřadech sv. křtu měl mladý učenec de Rossi z Padui krásnou řeč v italské řeči. Bolland. 923. F.

Hlava III.

O nábožném vychování a vojenském jeho životě v dětském věku až do sedmi let.

Marta považovala nemluvnátko za obzvláštní dar Boží a vychovávala andělka svého s velikou péčí a láskou. Pořád ho měla na očích, vědouc, že jakou se bude dítě ubírat cestou, nesejde s ní ani tehdy, když sestárne. Již od prvopočátku učila ho zbožnosti. Když si s ním na klíně hrávala a jej hladívala, předřikávala mu nejsladší jména Ježíš a Maria, chtěla ho naučiti je vysloviti. A hošík byl schopný, dělal matince velikou radost, když ona nejsv. jména po dobré matince opakoval. Mělať zbožná matka na paměti slova Písma sv.: „Když něco zaslíbíš Pánu Bohu svému, neprodlevej, splň slib svůj“, a proto chtěla, aby dítě již v útlém věku Bohu bylo oddáno a tak záhy je modliti se učila a poručila všem svým služebným, které Aloisíčka obsluhovaly a s ním si hrály, aby též se s ním modlily. Tak se brzy naučil modliti se Otče náš, Zdravas Maria, Věřím v Boha a jiné modlitby, a bylo radost ho poslouchati, jak se pěkně už tehdy modlíval. A již od nejútlejšího mládí jevíly se na něm rozličné známky svatosti jeho budoucího života. Každému, kdo ho bral do náruči, se zajisté zdálo, že drží v náruči andělka s nebe. Jak se popisuje v mantovské synodě: nazývali ho od dětinství andělem a když dorůstal, všeobecně se o něm říkalo, že je andělem, neboť z obličejů zářila krása andělská. . .

Ale brzy seslal Bůh na rodiče velikou zkoušku. Andělěk jejich těžce onemocněl a lékaři pochybovali, že z nemoci vyjde. Ale nezoufala si Donna Marta.

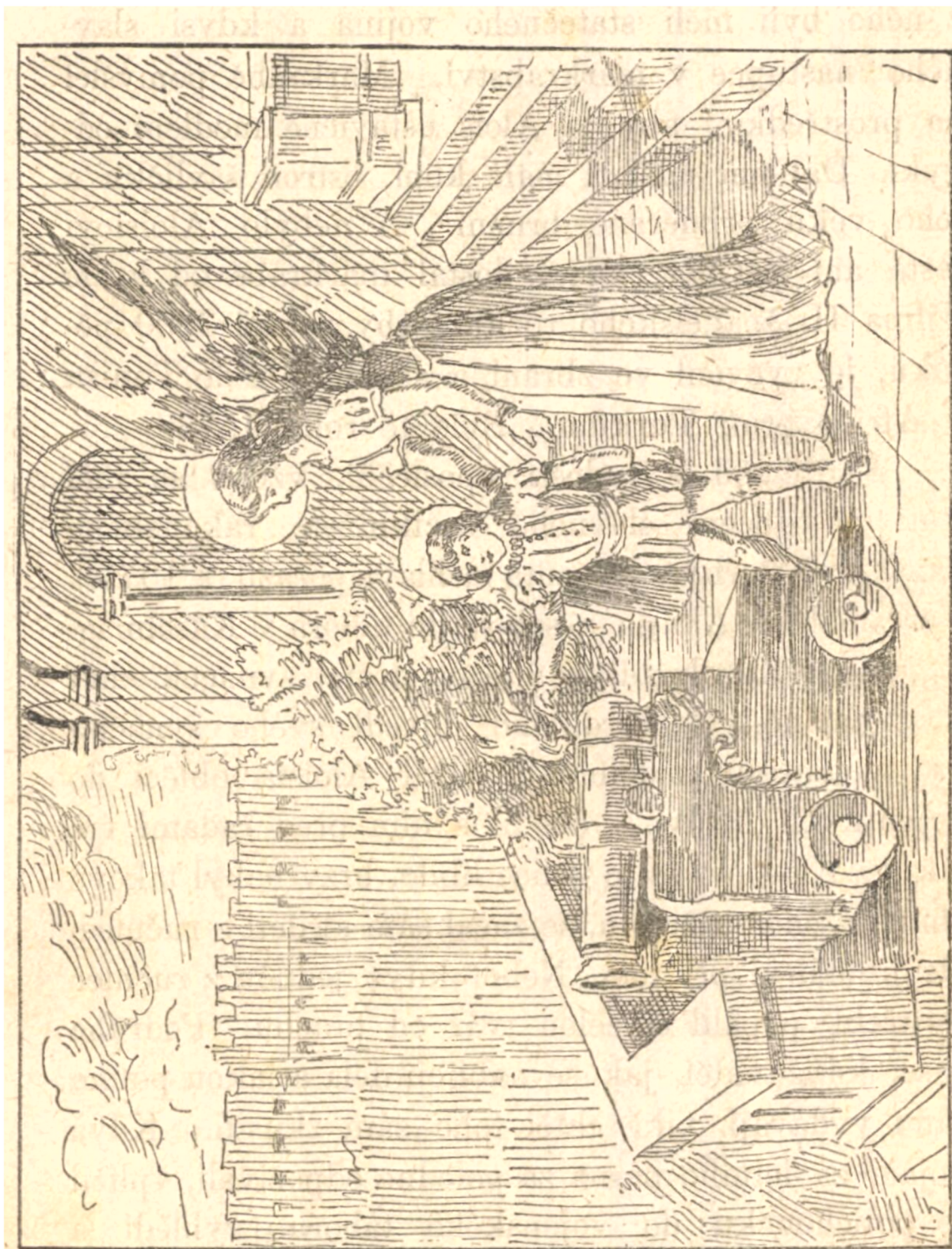
Poznala již častěji, jak svatá Panna jest milostivá. Bez prodlení tedy obětovala svého synáčka Matičce Boží, která se jako královna sv. růžence v Kastiglioně uctívá. A nejsvětější Panna odplatila se jí za její důvěru, vyprosila malému Aloisiovi rychlého uzdravení. Na památku této milosti, od Matky Boží vyprošené, dala svého miláčka vyobraziti jak obětuje Matce Boží růži a jí v ruce drží. Za tuto lásku milostivé Panny měl se andílek jí ukázati vděčným a proto si dala s ním milá matinka ještě větší práci, aby si svatého synáčka odchovala. Nedivte se tedy, že byl tak k chudým milosrdným, že když nějakého chudáka viděl, hned dával domácím znamení, aby jej almužnou podarovali. Ba co více, sám se s chudáky o svůj pokrm dělival a při tom radostí zářil. Milé bylo též podívání na chlapečka, když se někde skryl v koutku paláce, sklopil očka, sepjal ručičky a zaléтал jako malý andílek svou dětskou, nevinnou modlitbou mezi anděly nebeské, k Otci věčnému! Jak plesalo srdce matčino, když ho po dlouhém hledání v takovém postavení našli! Tak Duch svatý povzbuzoval srdce neviňátka, by plnilo dvě nejhlavnější přikázání Boží, o kterých Pán pravil, že v nich jest celá naše dokonalost: „Milovati budeš Pána Boha svého nade všecko a bližního svého jako sebe samého.“ A Bůh miloval ho, a tak záhy zranil jeho srdce šípy své svaté lásky, že nikomu se tak onen andílek nehleděl zalíbiti jako jemu; odtud jeho vroucnost v modlitbě.

Co takto malý Alois prospíval ve škole Pána Ježíše a rychlým krokem kvapil na cestě jemá Bohem vytčené, stala se náhle v jeho pokroku pře-

kážka. Otcí Ferdinandovi a jeho strýcům, kteří měli velikou zálibu ve vojenském životě, nebylo milé, že tolik na modlitbách prodlévá, raději by z něho byli měli statečného vojína a kdysi slavného nástupce v markrabství. Markrabě pomýšlel na prostředky, aby si Alois ustavičné modlení odvykl. Dal mu udělati malé kopí, ostrou šavličku a jeho věku přiměřené brnění. A nebylo Aloisiovi ještě ani pět let, když dostal markrabě od krále Filipa II. španělského rozkaz, aby sebral 3000 pěšáků, je vycvičil ve zbrani a s nimi táhl do Tunisu v Africe proti Turkům. Bylo to roku 1573.

Ferdinand s radostí uposlechl, vždyť se měl státi nástupcem slavného arciknížete rakouského Jana, jenž Turky u Lepanta na hlavu porazil (r. 1571.). Vzal malého Aloisia s sebou do tábora v Kasalmaggiore (čti Kazalmadžore), aby dostal synáček chuť k vojančině. A Ferdinand dovedl svého synáčka pro vojančinu nadchnouti. Dal Aloisia obléci do vojenských šatův a chodil s ním před řadami vojákův. Aloisiovi se to velice líbilo, brzy nabyl takové chuti k onomu životu, že začal sám střílet z ručnice, ale ublížil si při tom. Neboť když jednou z ručnice vystřelil, popálil si celou tvář od prachu. Podruhé zase, když viděl, jak se nabíjejí děla a jakou potom ránu vydávají, také chtěl toho sám zkusiti. Když vojáci za letního parna za poledne odpočívali, vplížil se potichoučku do vojenského tábora, vyhlédl si láhve, kde měli vojáci prach, a polehounku a opatrně jim vzav něco prachu, běžel do hradu, kde stála děla. Nabil jedno malé dělo, které u hradu stálo, přiložil k pánvici doutnák a už rána vyletěla! Při-

běhli poděšení vojáci, neboť si mysleli, že jde na ně nepřítel, a otec zase ulekl se, že povstala mezi vojáky vzpoura. Dal tedy všechno vyšetřit. Kterak

se podivil, že to udělal jeho Alois; a také chtěl dáti Aloisia potrestati, že se provinil proti vojenské kázni. Ale vojáci sami otce prosili, aby mu dal

milost. Alois však měl býti nebohým! Dělo se při výstřelu odrazilo, couvlo nazpět a bylo by jej rozmačkalo, kdyby nad ním nebyl bděl sám sv. anděl strážný. — A ještě horší věc se měla Aloisiovi v táboře státi. Málem, že nezahynula jeho duše! Naučil se totiž od vojáků všelijakým nezpůsobům a nepěkným slovům, jak už u takových lidí bývá, a kterým ovšem nerozuměl.

Markrabě vida, že se může Aloisiovi ještě něco škodlivého přihoditi, poslal ho domů k matce, která už velice po milém svém andělu tesknila a si ho u sebe v Kastiglione míti přála. A štěstí, že se Alois domů vrátil! Aspoň zase oživila v něm ona vůně svatosti, kterou matka před odjezdem do jeho srdečka byla vložila. Alois brzy zase si oblíbil modlitbu a ještě vroucněji si ji zamiloval! Po několik hodin se zrána modlíval a za dne častěji si vyhledával samotu, aby se mohl lépe modlitbě věnovati a nebyl roztržitým. Zajisté že k jeho dokonalosti a svatosti velice přispělo svaté birmování, které dne 30. května r. 1574. od ctihodného biskupa Mons. Dominika Bolaniho, Benátčana, v Brescii se svým mladším bratrem Rudolfem obdržel.

Zpovědník Aloisiův a duchovní vůdce kardinál P. Robert Bellarmin, který ho úplně znal, o něm tvrdil, že již od svého dětství byl k dokonalému životu povolán a že zachoval milost Boží od prvního rozvoje a užívání rozumu. A tomu jest velice se diviti, že onu milost zachoval, poněvadž ustavičně ve světě na dvorech knížecích i na královském dvoře v Madridě žil. O své stálosti a vy-

trvalosti v dobrém podal již jsa dítětem skvělé důkazy. Neboť v pátém a šestém roce věku svého byl sužován po 18 měsíců střídavou čtyřdenní zimnicí a snášel ji velice trpělivě. Nikdy neopomenul se modliti tak zvané exercitium quotidianum, t. j. každodenní cvičení v pobožnosti, sedm kajících žalmů, žalmy stupňové (jest jich 15), hodinky k Panně Marii a jiné pobožnosti. A když mu ruce klesaly, nepřestal, ale zavolal některou paní, která u jeho matky markraběnky posluhovala a prosil ji, aby mu v slabosti byla nápomocna. Když mu to vymlouvaly, že se tolik nemusí modliti, neuposlechl jich.

Ejhle, jak svatým byl onen mládeneček! Ale řekneš si, milý čtenáři, tomu bylo lehké býti svatým, když už mu to tak Pán Bůh dal! To, milý brachu, nepovídej, nevymlouvej se! Nepřichází nikdo na svět už ctnostným, ctnost si musíme vybojovati. Tvá přirozenost je též ke ctnosti náchylna, také jsi ctnosti schopen. Neboť, jak učí sv. Pavel, Bůh chce, abychom se svatými staly (1. epištola k Thessal. 4, 3.) a dává nám onu schopnost ke svatému životu, vlévaje nám milost Boží skrze zásluhy Ježíše Krista, a tato milost nás vzbuzuje a takořka nutí, abychom konali dobré. A budeš-li poslouchati onoho dobrého vnuknutí a budeš dobře jednati, staneš se čím dále více k dobrému sklonnějším a ctnost, t. j. onu stálou vlastnost jednati dobře, si svým přičiněním a za pomoci Boží časem opatříš. A budeš-li stále na svém zdokonalení pracovati a své chyby jako svatý mládeneček přemáhati, svatým se staneš.

Když bylo Aloisiovi sedm let, s takovou horlivostí začal Bohu sloužiti, že onen sedmý rok svým

obrácením nazýval. A neřídil se ve svém konání citem; to uznával za věc nestálou a nebezpečnou, ale vnutitím Božím, které ve svém srdci cítil, a rozumem osvětleným světlem víry.

O těchto jeho zásadách přesvědčí se, kdo přečte jeho zápisky, které se po jeho smrti našly. Píšeť: „Ty jsi pro Boha, jsi povinen kráčet po jeho cestě, nebo jsi od něho stvořen, vykoupen a mnohá dobrodiní ti uděluje; z toho následuje, že se máš nejen každého zlého skutku chrániti, ale i všeličehož nepotřebného (indifferens) a zbytečného a že se máš všemožně přičiniti, aby veškero jednání ať již zevnější nebo vnitřní bylo ctnostným a směřovalo vždycky k Bohu.“ Když se Bohu zasvětil, — jak sv. apoštol píše, — s upřímným srdcem v plnosti víry (k Žid. 10, 22.), neměl nic jiného na mysli, leč Boha a věčnost a pro nic nežil, leč ustavičně pro Boha a pro věčnost pracovati a trpěti. Pročež právem o něm pravil věhlasný kardinál Bellarmín: že nad starce byl moudřejším (super senes intellexit). A totéž s podivením o něm pravili dvořané vévodkyně Lorenské, když přišel s markraběnkou svou matkou ve věku 11 let do Tortony k vévodkyni na návštěvu, která se tam s vévodkyní brunšvickou, svou dcerou, na cestě zdržela a s nimiž Alois tak důmyslně o Bohu a svatých věcech mluvil. Praviliť o něm, že kdo by ho slyšel a neviděl, myslil by, že to stařec jest a ne chlapec.

Hlava IV.

Florence matkou jeho pobožnosti — studie — slib čistoty a první sv. generalní (životní) zpověd. (1575—1577.)

Když se markrabě Ferdinand na své markrabství ze dvora španělského, kde žil po dvě léta po vá-

lečné výpravě v Tunisu, vrátil, všecek nad změnou, která se s Aloisiem stala, až žasl. Již ho zbraně a vojančina netěšily. Ale víc a více se obíral modlitbou, ano, začal své nevinné tělo — nediv se tomu, milý čtenáři! — mrskati, postiti se a dlouho do noci na modlitbách bdíti. Bude se ti snad počínání sv. Aloisia zdáti přehnaným, ale svatí nejsou jako lidé světští. Věděl Alois, co milý Spasitel pro naše hříchy podstoupil a viděl, jak ho lidé málo milují, proto činil pokání. A sám Duch sv. ho tak hleděl odvrátiti od světa, do něhož málem už nohou byl vstoupil. Ne-trvalo dlouho, že začal pomýšleti na to, kterak by docela svůj život Pánu Bohu v řádě, v klášteře obětoval. To bylo jeho nejvroucnějším přáním! A nemoha se udržeti, vyjevil nejednou svoji touhu milované matce. Privil: „Matičko, chcete míti jednoho syna řeholníkem, však já jím budu.“ Matka, která si toho od srdce přála míti aspoň jednoho syna v řádě, aby Pánu Bohu ve svatosti života sloužil, z toho se zaradovala, ale ničeho neříkala, protože věděla, že to půjde těžko. Markrabě to nedovolí, že Aloisia příliš miloval! Věděl, jak je Alois moudrým, a jak by se výborně za jeho nástupce v markrabství hodil.

Zatím šířila se pověst, že se do Italie dere ne-vzácný host — mor. Aby markrabě nebezpečenství ušel, přestěhoval se do Monferrata. Ale nevím, bylo-li to změnou ponebí anebo snad následkem velikých nesnází a strádání, která na výpravě tunisské vy-trpěl, stížen jest tak silnou a bolestnou pakostnicí čili dnou, že se k radě lékařův odebral se svým milým Aloisiem a mladším Rudolfem do lázní v Euce.

Skončiv léčení, jel ještě téhož roku 1577: se svými syny do Florencie, aby je tam dal studovati latinu a tamější výbornou italskou řeč. Jak už tehdy u šlechtických rodin zvykem bylo, že se synové též nějakému řemeslu učili, vyvolili sobě synové Ferdinandovi, že budou se učití řemeslu vlnařskému či soukenickému.

Do Florencie však se Don Ferdinand se svými dostati nemohl, protože byla u bran města silná stráž, která každému cizinci do města vstoupiti bránila, by se tam mor nezavlekl. Markrabě se tedy zastavil u svého známého pana Jakuba del Turka na jeho letohrádku u Fiesole a odtamtud dal velkovévodovi Donu Františku De Mediči zprávu, že by rád k němu. Don František De Mediči hned poručil, aby Dona Ferdinanda, jeho přítele už ode dvora španělského, do města vpustili a velice blahosklonně ho se syny přivítal. Poznav velkovévoda syny Dona Ferdinanda a jeho přání je ve Florencii dáti vycvičiti, velice rád by je byl u sebe na dvoře svém podržel. Ale když Ferdinand velice prosil, aby je ode dvora propustil a jim jinde, aby se mohli lépe učití, byt vykázal, svolil velkovévoda a dal je do bytu v Andělské ulici, nyní řečené Alfani. Ona světnice, ve které Alois přebýval, je nyní přeměněna v kapli a lze tam sloužiti mši sv.¹⁾ Podivuhodná zajiště věc, že anděl v lidském těle přebýval v Andělské

---

¹⁾ Ve světnici, kde sv. Alois přebýval, čte se dosud nápis: „Vetustum cubiculum Aloisii Gonzagae praesentia ac pluries iterata mora iam diu sacrum decenti ara ornatum immaculati Agni litationi destinatur ipso erae christianae anno 1727., quo beatum Hospitem Benedictus XIII. retulit inter Sanctos.“

ulici ¹⁾! Téhož času vyhledal jim Don Ferdinand i zkušeného a dokonalého muže za vychovatele. Byl to pan Petr František del Turco ²⁾ (šti Turko), který byl vrchním hofmistrem Dona Jana de Medici a později Dona Antonína. Poznal ho Don Ferdinand na dvoře Mediceův a jemu své poklady, své syny svěřil. Byl to pán přísný a zbožný. Nicméně synové markraběte ho velice milovali, neboť když se měl

---

Starobylá světnice Aloisia Gonzagy přítomností jeho po delší dobu zasvěcená, pěkným oltářem ozdobená, určena jest k oběti neposkvrněného Beránka léta P. 1727., kteréhož Benedikt XIII. blaženého hosta za svatého prohlásil.

¹⁾ Na domě ve Florencii, kde sv. Alois v ulici Andělské přebýval, čte se takto: „Beati Aloisii Soc. Jesu simulacrum aspice viator et locum, ubi steterunt pedes eius venerabundus exoculare. Hic novennis puer tyrocinia posuit sanctitatis et si illum Regia Aula et Florentina nostra civitas mirata est Virgini ab Angelo salutatae illibatam virginitatis florem offerentem, domus haec, quam tantus hospes implevit ipsum eximiae religionis cultu in tam tenera aetate floruisse gloriatur. Neve tam augustum domus et huius urbis pereat decus, monumentum hoc positum fuit Ser. Cosmo M. D. Etr. regnante anno salutis 1688.“
Podívej se, pouťníče, na obraz blahoslaveného Aloisia z tovaryšstva Ježíšova a zlíbej v duchu uctivě místo, kde jeho svaté nohy stály. Zde položil devítiletý chlapec základy svatosti. A třeba se mu královský dvůr a naše město Florencie obdivovalo, že podal Panně od Anděla pozdravené neporušený kvítek nevinnosti, tento dům, ve kterém tak vzácný host bydlel, hlásá, že se již v útlém věku vroucí pobožností vyznamenával. A by tak vzácná okrasa domu a města, na zmar nepřišla, postavena jest tato deska (památka) za panování nejjasnějšího velkovévody Kosima Etr. r. 1688.

²⁾ Petr František del Turco byl synem Dominika del Turca z Florencie a byl příbuzným Jakuba del Turca, u něhož se markrabě zdržel. Rodina del Turco ještě žije ve Florencii a těší se dobré pověsti.

později Don Ferdinand do Madridu přestěhovati, prosili děti velice snažně otce, aby s sebou vzal pana del Turca. Byl ještě u Gonzagů živ po několik let, a pak jako stařec ve Florencii zemřel.

Pod ochranou tohoto dokonalého muže byli synové Ferdinandovi v bezpečí. Staral se o ně jako pravý otec a zvláště na svatosti Aloisiově veliký podíl si získal. Jakmile na Aloisiovi postřehl některé chyby, upozornil ho ihned a netrpěl mu jich. Tak se stalo, že kdysi zaslechnuv od Aloisia jakási nepatřičná slova, kterým nerozuměl a jež byl tenkrát mezi vojáky zaslechl, za to jej pokáral. Poznav Alois, že to jsou slova špatná, tak se nad tím mrzel, že je promluvil, že je jako druhý kající Petr hořce oplakával a že na to nemohl nikdy pro velikou lítost zapomněti. Ano, když se chtěl později hodně před svými spolubratry v řádě ponížiti, vykládal jim, čeho se dopustil, aby věděli, jak již tehdy byl nehodným. Nelze se nedomýšleti, že sám Bůh dopustil, aby andělský mladík neslušné ty řeči a uzmutí prachu vojákům po celý život oplakával a za hříšníka se pokládal; chtělť jistě Pán, nejmoudřejší to znalec lidských srdcí, aby se nikdy nevyvyšoval pro tolik milostí, které od jeho dobrotivosti byl obdržel.

Ve Florencii byl Alois po celá dvě léta a prospíval tam velice ve vědách pod moudrým učitelem svým knězem Donem Juliem Brescianim (čti Brešianým) z Kremony. Byltě náš milý Alois velice bystrého ducha a měl nesmírné schopnosti, jak to sami jeho učitelé, které měl později v Madridě, v Miláně, v Mantově, v Neapoli a v Římě, dosvědčují. Ale přece na školu nejhlavnější, na umění nej-

vzácnější nikdy nezapomínal. Tam ve Florencii tak pokračoval ve škole Pána Ježíše, že již tehdy ho po městě svatým nazývali. On pak sám vždycky nejraději na Florencii vzpomínal, nazývaje ji matkou své pobožnosti. Zvláště vzmohla se v něm velice

Sv. Alois ve věku chlapeckém.

láska k nejčistší Panně, Matce Boží, kterou od své maličkosti radostně pozdravoval modle se doma na každém schodě zdrávas Maria. Když pak ve Florencii o této Matce slyšel, nebo něco četl, všecek radostí a láskou k ní se rozplýval. Velikou zálibu míval ve svatých knihách a jmenovitě z knížky P. Lcarta,

kteřá pojednává zrovna se svatým zápalem o tajemstvích svatého růžence, měl pro svou duši velký prospěch. Jednou při čtení této nábožné knížky přišlo mu na mysl, čím by se as Panně nad pannami nejspíše zavděčil. Napadlo ho: zaslíbíti jí svou panickou čistotu.

Jednoho dne jde do chrámu sluhů Panny Marie bolestné (servitův), — bylo to 25. března r. 1578. ve středu na svátek Zvěstování Panny Marie, — klekne si před její obraz a slibuje jí, že bude k její cti svatou čistotu panickou až do smrti zachovávat! Ó té svaté dušinky! Jak ta oběť byla Matce Boží příjemna, posouditi možno ze svědectví, které o něm jeho duchovní vůdcové, jižto s ním v důvěrném styku byli, totiž P. Robert Bellarmin, P. Jeroným Piatti, P. Virgil Ceparì (Čepáři) a P. Ferdinand Paternò, vydali. Shodují se v tom, že Aloisiova duše nejen že žádnou vinou nebyla poskvrněna, ba že i nepocítila ostnu zlé žádostivosti. Veliká a řídká to milost od Boha. Sv. římská Rota neváhala se vysloviti, že tak veliká a tak řídká výsada Aloisiovi zvláštní milostí byla dána. A věru největší svatí o tu milost Pána prosili a nebyla jim dána. Čtemeť na př. o sv. Pavlovi, že třikrát Pána prosil, aby mu byl odňat osten těla, i odpověděl mu Bůh: „Postačí ti milost má!“ Velice málo je příkladů, že by Bůh někomu oné výsady udělil, stalo-li se to, zajisté že po dlouhých modlitbách a usilovné prosbě. A nemyslete, že byl Alois snad nějak mrtvým a netečným a proto žádného pokušení necítil, naopak, byl velice živé povahy a nebyl samotářem, protože byl živ na rozličných dvorech a častěji s osobami

různého stavu a pohlaví mu do styku přijíti bylo. A nejen že byl živé a ohnivé povahy, ale i bystrého ducha, příjemných mravův a měl všecky vlastnosti, které ho mohly učiniti lásky hodným. Jest tedy nutno uznati, že to byla obzvláštní milost od Boha, se kterou on věrně účinkoval a že byl ochranou nejblahoslavenější Panny, jejížto péči se odevzdal, ode vši žádostivosti zlé uchován. Že sv. Alois věrně s milostí onou spolu účinkoval, o tom se vyjádřila sv. Maří Magdalena z Pazzis, majíc vzácné vidění o slávě Aloisiově v nebi: „Alois jsa živ na zemi, miloval vnitřní vnuknutí, jež mu Slovo do srdce se-sýlalo, a účinkoval s tím, co od Něho obdržel.“

Ale proč pak Bůh takovou milost Aloisiovi udělil? Nejen proto jej chtěl onou milostí předejítí, aby lidé poznali, co milost Kristova v jeho služebnících působí, ale chtěl také mládeži na Aloisiovi ukázati podivuhodný příklad čistoty a nevinnosti. Neboť mládež, jsouc podnětlivá, dá se spíše navésti k následování a k zamilování si svaté čistoty příklady v tom ohledu neobyčejnými, než všedními a každodenními příklady té ctnosti. A jak se sv. Otec, náměstek Krista Pána, vyjádřil, došel sv. Alois té slávy, že stal se patronem mládeže ve svaté čistotě a nevinnosti. A ukázal se vždy též mocným patronem sv. čistoty, neboť probudil u mnohých a mnohých lásku a vážnost k této ctnosti andělské. Jak totiž čteme v processech, jednajících o jeho svatořečení, vycházela z jeho obličeje, z jeho chování vůně svaté čistoty, jako z nějaké lilie, že byli všichni, kteří s ním obcovali, jeho přítomností dojata, jakoby se samým andělem byli. Proto ho nazývali andělem v těle,

mládcem andělských mravův, andělským mládcem, jménem to, které mu svatá Církev dala, a proto ho všichni, jak říkával sv. Jan Berchmans, za andělského mládence měli, jako svatého Tomáše Akvinského za andělského učitele.

Sv. Róta dokazuje příklady hojnými, že když sv. Alois do nebe se dostal, všickni, kteří po nevinném životě toužili, měli v něm zvláštního ochránce a přítele, proto prý lze říci, že všickni panicové a panny, které se Pánu Bohu odevzdaly, zvláštním způsobem sv. Aloisia uctívají. A všichni by měli věděti, zvláště mládenci, že Alois nejen uctíval neposkvrněnou Pannu, ale i sv. anděly, o kterých na snažnou prosbu P. Bruna krásné rozjímání sepsal, a že především působil s milostí Boží a opatroval si co nejbedlivěji neposkvrněnou lilii svaté nevinnosti. Třikrát za den se odporoučel svému svatému andělu strážci, když navštěvoval chrám Páně, a když se modlil, vždycky si myslel, jakoby byl mezi kůry andělskými. Opatroval si poklad sv. nevinnosti, pamětliv jsa slov sv. Augustina: „Ostříhej si nevinnosti, aby tě o ni ďábel nepřipravil.“ Věděl sv. Alois, že, jak píše sv. Řehoř, tak opatrným býti třeba, jako kdyby bylo člověku jíti lesem se zlatem, lesem pravím, o kterém jde pověst, že jsou v něm loupežníci. Pročež praví Segneri (Seňéri), že by opatrný zahradník nikdy tolik nechránil krásné zahrady, v níž má vzácné květiny, vonné narcisky a jasmíny od škodlivých severních větrů, jak Alois opatroval nejvzácnější kvítek nevinnosti. Nebo nikdy nebylo ho venku jinak viděti, leč s očima cudně sklopenýma, tak že ani nezhal v Kastiglione cest. Chránil se po-

hledů na osoby druhého pohlaví, ačkoli pro svůj urozený stav musil s kněžnami a královnami obcovati. A když k němu jeho matka nějakou paní s nějakým vzkázáním poslala, odpravil ji u dveří, aniž se na ni podíval. A dobrá paní ho z toho nekárala, těšilo ji, že je tak opatrným a říkávala, že sama neví, jaké oči má její anděl, jak ho ve své vroucnosti nazývala, protože je mívá vezdy sklopeny. Služební pak sami nazývali ho žertem nepřitelem žen. P. Jeroným Piatti potvrdil přísahou, že vši možnou píli ostříhal své smysly a nikdy se neodvážil vydávati se jakémukoliv nebezpečí. Služební, kteří mu posluhovali v pokoji, vyjádřili se, aniž druh o druhu věděl, že byl tak cudným a na sebe opatrným, že se pýřil, když měl odkrytí nohu, aby ho mohli abouti. A když byl v řadě nemocen a někdo jej obsluhoval, nedopustil, aby se ho dotekl; sám si pomáhal, maje na rameni vřed a říkával: „Nikdo se mne nedotýkej, Pánu Bohu patří!“ Ve Florencii miloval též větším dílem sám sebou, aby svého svědomí neposkvrnil. Nicméně z poslušnosti ku svému vychovateli též se bavival počestnými hrami. Největší však zálibou jeho bylo, stavěti si oltáře a obírat se svatými věcmi. Když ho někdy dámy ke hře v zahradě zvaly, nešel s nimi, odpověděl, že takových her nemiluje.

Z Florencie napsal též svému milému otci dva listy, které nám ukazují, jakou synovskou lásku k otci choval, a poučují o jeho zamilovaných zaměstnáních, jeho učení, o jeho nelíčené zpožnosti a bdělosti nad sebou (Viz tyto listy ve sbírce listů sv. Aloisia.) Když psal tyto listy, bylo mu něco přes

deset let. Byl též ve Florencii tak svých představených poslušným, že, jak jeho vychovatel Petr František del Turco ujišťuje, nikdy ani dosti málo se neprotivil a též svého bratra Rudolfa ku poslušnosti naváděl. Služebníkům tak uctivě a laskavě poroučel, že tím byli kolikrát až překvapeni. Nikdy vlastně ani neporoučel, nýbrž když něco potřeboval, vždycky prosil: „Mohli byste mi to udělati,“ „nebude-li vám to na obtíž,“ „prosím vás, udělali byste mi to“ a tak podobně. A co si mohl sám učiniti, vždycky také sám udělal. Za to služebníci jej velice milovali. Ačkoliv se ještě tehdy neobíral myšlénkou vstoupiti do řádu, přece měl pevný úmysl vésti pokud možná svatý a dokonalý život.

Zatím však přišel Aloisioví čas přistoupiti k první svaté zpovědi. Jak se na to těšil! Když se byl po delší dobu připravoval, zavedl ho vychovatel ke sv. zpovědi. Šel k rektoru kollegia řádu tovaryšstva Ježíšova, P. Františku Della Torre, klekl si k jeho nohám a začal se ze svých provinění (možná-li vůbec jeho malé nedostatky a chyby proviněním nazvati) vyznávati. Když na sebe žaloval, že vzal vojákům trochu prachu a mluvil neslušné řeči, které mezi vojáky slyšel, aniž jim rozuměl, taková bolest sklíčila jeho srdce, že upadl do mdlob a sklesl k zemi. Domníval se ubohý, že je největším hříšníkem na světě! Toho dne nebylo lze už zpověď opakovati. Druhého dne zase přišel k P. Della Torremu, vykonal u něho životní zpověď z celého svého života a od té doby chodíval často ke svaté zpovědi. Vždycky se zpovídal s nesmírnou zkroutěností a takovou ponížeností, že při tom hořce

plakával, ano i své tělo do krve mrskával. Zásadou jeho bylo, že kdo lituje, že Pána Boha, neskončeně milování hodné dobro, urazil, takovou velikou lítost i nad malými hříchy cítí, že co nejvroucněji po tom dychtí, aby mohl zasloužené tresty podstoupiti a sama sebe zevnějšími kajícími skutky trestati. Zvláštní věc, že se svatý mládeneček vždycky dal vésti ve tmách tohoto světa nadpřirozeným světlem Božím. Pravit. sv. Maří Magdalena ve svém vidění: „Alois živ jsa na zemi, otevřenýma očima hleděl na Slovo Boží.“ Neboť dobře a opatrně rozlišoval skvosty milosti Boží od své nízké bytosti a mohoucnosti. Věděl, že milostí Boží všechno jest, co jest, že sám ze sebe ničeho nedokáže. Proto dával Bohu, co jest Božího, sám si nie nepřivlastňoval, na sobě ničeho dobrého nevyhledával, leč chyby a nedostatky, pro které sám sebou pohrdal, za něž se káral a sužoval, hanbil. Jen svůj nevděk k Bohu viděl, aby se mohl polepšiti. Tak se přičiňoval čím dále tím více véstí ctnostný život, aby se zalíbil Bohu. Když na sobě pozoroval jisté nedostatky, jako, že se v něm ozývá častěji nevole a nelibost, že je náchylný ke hněvu, že někdy, ač velice zřídka se to stalo, něco nerozvážného promluvil a tím snad bližnímu mohl poněkud ublížiti, dával na sebe velice pozor, aby se oné nevoli nepoddával a hned v prvních počátcích si násilí činil, aby se úplné trpělivosti dodělal. Aby se pak jazykem neprohřešil, umínil sobě, že se bude více straniti lidí a se ve sv. mlčenlivosti cvičiti. A za tou příčinou též navykl sobě ráno a večer zpytovat své svědomí; s největší péčí však staral se o dvojí svatou lásku k Bohu a k bližnímu. Boha

tak miloval, že nejráději o něm mluvil a slyšel, a velice každého i nejmenšího pochybení proti Bohu litoval; odtud, z této svaté lásky k Bohu pochází jeho veliká kajicnost. Sám napsal též: „Pravá kajicnost pochodí z urážky Boha milování nejhodnějšího, tak že působí největší zármutek i nad hříchy všedními.“ Věru oboje láska k Bohu a kajicnost tak s ním srostly, že sv. Církev Bohu dárci nebeských darů děkuje, že v andělském mládenci Aloisiovi podivuhodně spojil nevinnost s rovnou kajicností.

Hlava V.

⊕ velké střídmosti — neannavné modlitbě — velkolepém úmyslu — horlivosti o spásu duší, prvním sv. přijímání a setkání se jeho s biskupem Sfondratim.

Když Aloisiovi docházelo dvanáct let, povolal jej otec Ferdinand do Mantovy, kdež započal přísný, samotářský a rozjímavý život. Alois byl totiž příliš silný a dostal nemilou nemoc, praví se, že to byl kámen. Lékaři uznali, že se té nemoci jinak nezbaví, leč když bude hodně střídým v jídle a tak oněch nebezpečných šťáv pozbude. To bylo našemu milému mládenci velice vítaným. Přiučil se aspoň nové ctnosti. Jedl tak málo, že když jedno vejce snědl, již to byla pro něho skvělá hostina. Když nemoc pominula, postil se pak z lásky ke ctnosti. Avšak touto přílišnou střídmostí tak se slábl jeho žaludek, že nemohl v sobě pokrmu udržeti. Proto jej poslal markrabě do Kastiglione, aby na domácím vzduchu sesíhl. Tam po celý den téměř ničeho nečinil, leč že se s Pánem Bohem obíral na modlitbách, že rozjímal. A sám Duch svatý

byl mu ve svatém rozjímání učitelem. Shlédl na onu čistou duši, otevřel jí smysly, uvedl ji do svých nejvnitřnějších tajemství a učil ho rozjímati o vlastnostech Božích. Aloisiovi se dobře ve svatém rozjímání vedlo, neboť, jak praví sv. Rehoř, kde Bůh učí, tam se lehko učí. Zavíral se do svého pokojíka a trvával dlouhý čas na rozjímání. Vidouce služebníci, že se tak světa vzdaluje, žasli nad tím. Chodívali k jeho pokoji a nemohouce k němu se dostat, dívali se na něho skulinou u dveří. Viděli ho, jak klečí před Kristem ukřižovaným buďto s rozpjatýma anebo zase křížem složenýma na prsou rukama a vzdychá a usedavě pláče. Proto za příkladem svého mladého velitele také se více oddávali modlitbě. Sám markrabě jeho otec vykládal P. Malvoltovi, rektoru kolleje v Mantově, že často viděl, kterak ono místo v pokoji, kde se jeho synáček modlíval, bylo slzami skrepeno. Též pozorovali dvořané, že se často po usedavém pláči utišil, octnuv se u vytržení mysli, že když někdo do pokoje vstoupil, ničeho neviděl, ano i když se hřmotilo, ničeho neslyšel. A byl-li doma, nebo venku, jeda nebo chodě, vždycky uvažoval o některém svatém tajemství. Tímto způsobem došel té velkodušnosti, kterou nazývá svatý Bernard ušlechtilou pýchou. Na všelikou světskou slávu a nádheru jako na skvostné, vzácné šaty pohlížel s opovržením a nejraději nosil šaty ošumělé a zalátané. Nade všechno se mu protivily žertovné hry, divadla, hostiny a nádherné slavnosti i vyhýbal jim jak jen mohl. Velice si vážil řeholníků, říkáje, že žijí rozumně, poněvadž nestarají se o svět, a za to s celým srdcem sloužíce Bohu, obětují se pro

spásu bližního, navádějí ke etnostnému životu a ukazují lidem cestu do nebe. Proto velice rád se bavíval s řeholníky, s kapucíny, barnabity, dominiány, s benediktíny, z nichžto všichni, kteří s ním obcovali, o jeho svatosti vydali po jeho smrti obšírné důkazy.

Nikdy nečetl knih světáckých anebo nebezpečných. S velikou zálibou však čítal životy Svatých od Suria a Lippomana a ze světských pouze knihy mravně poučné, jako na př. Seneku, Plutarcha a Valeria Maxima. Příkladů, které tam našel, používal pak ku povzbuzení druhých k dobrému. Mluvíval pak při takové příležitosti tak milostně a přesvědčivě, že všichni, kdož ho poslouchali, nehleděli na jeho chlapecký věk, ale spíše starce v něm spatřovali, tak byli jeho řečí okouzleni. Ano i vysoce postavené osobnosti, které to věděly, jak uviděly mladého knížete kastiglionského, blížily se k němu se svatou uctivostí a s radostí ho poslouchaly. Také se mu dostaly do rukou zprávy otců z tovaryšstva Ježíšova z Indie, jež s velikou zálibou čítával a z nichž si nabíral novou horlivost pro spásu bližního. Rád by se byl též stal takovým missionářem v Indii, ale poněvadž to nebylo možno, hleděl aspoň spasiti ubohé děti chudobných lidí, s nimiž se rád obíral, vykládaje jim pravdy sv. náboženství a pro ně milerád i příkoří snášeje. Že mu nebylo možno pro nedostatečné stáří vstoupiti do tovaryšstva Ježíšova a státi se missionářem v Indii a tam pro Krista Pána krev proliti, chtěl aspoň děti ve školách bázni Boží vyučovati a ukazovati jim cestu do nebe. Ale přece aspoň na to

již tehdy pomýšlel, že se odřekne markrabství a zanechá je mladšímu bratru Rudolfovi.

Každou neděli a svátek chodíval do chrámu Páně na kázání a křesťanská cvičení, zvláště však na cvičení pro děti, a co tam slyšel, vykládal zase svým mladším bratrům, služebníkům a chudým, nikým nepohrdaje leč sebou samým. A měli jste viděti, s jakou ochotou se scházel na ulicích kastiglionských s mládenci a jak jim se svatým zápałem vykládal o tajemstvích našeho sv. náboženství, jakoby byl zrovna hotovým missionářem! A hle, tato svatá dušinka, tolik Bohem omilostněná a vyznamenaná, neměla ještě příležitosti spojit se užším způsobem s Bohem, nepřijala ještě nejmilejšího svého Ježíše v nejsv. Svátosti, nepohostila ho dosud ve svém srdci. Avšak Bůh stará se o své miláčky, posílá jim vůdce, aby je přivedli k němu. Byla to šťastná chvíle pro milého našeho Aloisia, když koncem měsíce července r. 1580. přijel do Kastigliona sv. Karel Borromejský, arcibiskup milánský a slovnutný kardinál sv. římské Církve.

Přijel tam sv. Karel jsa apoštolským visitátorem v Lombardii, aby prohlédl kostel a faru v Kastiglioně. Ačkoli ho páni na hradě velice prosili, by se u nich ubytoval, přece, jsa milovníkem prostoty, zůstal na faře. Alois brzy si k němu zašel. Když ho svatý kardinál spatřil, zdálo se mu, jakoby viděl anděla nebeského. Zavolal ho do pokoje a tam ti dva světcové pospolu rozmlouvali o duchovních věcech, jako sv. Tomáš se sv. Bonaventurou. Poznav sv. arcibiskup jak vysokého stupně dokonalosti Alois došel, tázal se ho, byl-li u sv. přijímání. Dostal za od-

pověď, že ještě nebyl, i nemohl se tomu dosti nadiviti. Napomínal ho tedy, aby se na sv. přijímání brzy připravil a povzbuzoval ho, aby častěji nejvyšší Svátost přijímal. K veliké radosti Aloisiové sám se mu dokonce nabídl, že mu andělského chleba poprvé podá. Alois oplýval radostí, nemohl téměř ani slova promluvit, ale slzy byly výmluvnější než všechny řeči! Ještě ho muž Boží napomínal, aby si četl v katechismu římském, oné to vzácné knize, která byla na rozkaz Sixta V. vydána.

Alois spěchá domů a vypravuje radostnou zprávu matce. Ó jak se na sv. přijímání důkladně připravoval a s jakou vroucností svého Ježíše do svého andělského srdce zval! Zachoval se nám dosud obraz, jenž první sv. přijímání Aloisiovo znázorňuje. Sv. kardinál říká právě slova: „Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa“ a Alois klečí na stupních oltáře a se svatou nedočkavostí již chce přijati Ježíše, aby se od něho již nikdy neodloučil. Zároveň jsou přítomni jeho šťastní rodiče. Ó jak je šťastná matka jeho, vidouc synáčka tak svatě přijímati!

Alois přijímal Svátost oltářní od té chvíle každou neděli a po sv. přijímání z celé duše Synu Božímu děkoval. Celý týden si rozdělil na dvě polovice, první tři dny Pánu děkoval a druhé tři dny se zase na sv. přijímání připravoval, vždycky vroucí slzy při tom prolévaje.

Viděli jsme posud, jak Bůh Aloisia na cestě k dobrému vedl a svatá vnuknutí mu dával, nyní se nám naskytá ještě nové divadlo. Alois šel se svým bratrem Rudolfem do Kremony navštívit svých

příbuzných¹⁾ a přichází tam na svátek Nanebevzetí Panny Marie. S velikou radostí přijímá ho též biskup mons. Sfondrati, veleučení biskup toho města, a právě jsou u něho shromážděni církevní hodnostáři a kněží oné diecése, neboť se má konati diecéšní synoda (sněm). Ctihodný církevní hodnostář chválí mládence a na jisto předpovídá, že bude Alois k veliké slávě rodu Gonzagův. Objímá ho, žehná mu a povzbuzuje ho, aby v dobrém pokračoval. Zajisté, že se to nestalo bez dopuštění Božího, že svatý pastýř ten Aloisiovi v Kremoně žehnal. Byl to pozdější papež Řehoř XIV., jenž se s ním zase v Římě setkal a ještě naposledy z Vatikánu svatému mláďenci svou úctu projevil, na smrtelné pštelí apoštolské požehnání mu poslav. Za tu lásku Alois mu dopomohl do nebe; tak se mu za ony milosti, na světě mu udělené, odplatil.

Hlava VI.

Sv. Alois jede do Kasal Monferrata, na cestě je zázračně zachráněn od utonutí a umiňuje si vstoupiti do řádu.

Jeho další život v Kastiglioně (1580—1581).

Zatím stal se markrabě Ferdinand místodržitelem vévody mantovského a odstěhoval se dne 29. prosince r. 1579. do Kasal Monferrata. Bydlel na hradě. Když z Kastiglione dostal zprávu, že Alois nemůže ani toho sousta pokrmu, který požívá, pro slabost žaludku ztráviti a také že Rudolf má slabé zdraví, povolal je oba k sobě, maje za to, že jim tamější vzduch lépe k duhu půjde a že se spíše Alois po-

---

¹⁾ Měl tam dědečka a babičku.

zdraví, když ho bude mít na očích. Vyjeli tedy na kočáře do Kasal Monferrata. Bylo to na podzim r. 1580. Matka jsouc pečlivá o jejich zdraví jela s nimi. Ale na cestě přihodilo se jim takové neštěstí, že Alois sotva s životem vyvázl. Když totiž přijeli k řece Tičinu, která se následkem neustálých dešťů rozvodnila tak, že ze břehu vystoupila a na více ramen se rozdělila, nezbývalo jim leč přes takové rameno řeky se přebrodit. Povozy, které před nimi jely, dostaly se šťastně na druhý břeh, ale kočár, ve kterém Alois s Rudolfem a vychovatelem seděl, polámal se a rozdělil na dvě části. V první části seděl Rudolf a dostal se šťastně na druhý břeh, neboť ji koně násilím na druhý břeh zavlekly, ale o druhou část s Aloisiem a vychovatelem bylo se co obávati. Mohla se převrátiti anebo kdyby do ní nateklo vody, i s Aloisiem potopiti. Ale Prozřetelnost božská bděla nad životem milého mládence. Korba s Aloisiem a vychovatelem se zachytila o peň, který trčel uprostřed řeky. Vidouce to lidé, kteří stáli na břehu, zavolali rolníka, který byl s řekou obeznámen, aby jim zachránil život. I sedl si rolník na koně, zajel do řeky, posadil si Aloisia před sebe na koně, přepravil ho na druhý břeh a podobně i vychovatele na druhý břeh převedl. Potom šli všichni do blízkého kostela, kdež děkovali Pánu Bohu za šťastné zachránění z takového nebezpečí.

Ubohá markraběnka, která už kdesi na předku byla, dostala zprávu, že všichni se utopili. Kdo popíše, jaká byla její bolest? Ale netrvalo dlouho a zase se svými milými dětmi se shledala. Pověst o jejich utonutí došla až k uším markraběte, který

už netrpělivě jich očekával. Vypravil tedy posla, aby se dopátral pravdy. Jaká byla jeho radost, když shledal se s manželkou a oběma syny ve zdraví! Téhož večera konala se v paláci veliká slavnost. Markraběnka se potom za krátký čas vrátila do Kastigliona, Alois pak s bratrem zůstal u otce něco přes půl roku.

Život jeho se v ničem nelišil od života ve Florencii, Mantui a Kastiglioně. Skoro každým dnem stával se dokonalejším. Markrabě se sklamal ve své naději, že Aloisia přemluví, aby tak přísný život nevedl a by si raději hleděl více zábav a zotavení. Nechtěl upustiti od sebemrtvení, nechtěl zanechati pobožnosti, vždycky se jen obíral modlitbou, prodléval o samotě a nemiloval jiné zábavy leč navštěvovati nejsv. Svátost a rozplývati se blahem u přítomnosti Pána Ježíše. Také navštěvoval klášter barnabitův, u nich se zpovídal, přijímal a s nimi se bavíval duchovními rozmluvami, tak že si už mnozí mysli, že u nich zůstane. Tak aspoň vyznal služebník Gonzagův Ghisoni.

Opodál Monferratu jest poutní místo jménem Krea, kdež se uctívá zázračný obraz Panny Marie v kostele sv. Hilaria; tam se též Alois k nejsv. Panně utíkával a před jejím obrazem ustanovil se na tom, že vstoupí do řádu, jako dříve ve Florencii před obrazem Matky Boží se byl zaslíbil, že k její cti zůstane panicem. K onomu rozhodnutí pro život řeholní mnoho přispěl svatý život, kterého byl mezi oněmi otci svědkem. Vida tak krásný život cítil též ve svém srdci touhu státi se řeholníkem. Líbila se mu u nich veliká láska, kterou chovají jedni k druhým

a také ona svatá radost a spokojenost, která jim vyzírala z tváří. Z počátku se tomu Alois divil, že by mohla taková láska a veselost býti v klášteře. Také se mu líbil stálý pořádek, který jim vyměřuje čas k modlitbě, ke zpívání žalmů, čas k odpočinku a ku práci. Neméně dojímal ho pokoj ve klášterním zátíší, to ústraní od hluku světa a ta až podivuhodná lhostejnost, jak budou dlouho na světě. Všecko to Aloisia táhlo, rád by se byl také Bohu zaslíbil. Sám též pravil otcí Ceparimu v Římě, že nejednou rozvažoval u otců Barnabitův o štěstí života řeholního. Též se vyslovil, že si sám u sebe v onom klášteře pravil: „Hleď, Aloisi, jaké to veliké štěstí býti řeholníkem! Tito otcové jsou prosti všech nástrah světských a daleci příležitosti ke hříchu. Celý čas, který jiní zábavami a pečováním o statky časné maří, vynakládají pro Boha a získávají si poklady nebeské, jsouce jisti, že ta práce jim nepřijde na zmar. V klášteře se opravdu žije rozumně, neboť přemáhají své nárůživosti a smyslnost. Tito Otcové netouží po cti, nepachtí se za časným ziskem, nazávidějí nikomu, jedinou jejich radostí a péčí jest sloužiti Bohu. Není to nic divného, že je vidím vždycky tak veselými, jak by mohlo býti jinak? Nebojí se smrti, nebojí se soudu a pekla, protože mají čisté svědomí, den i noc posvěcují Bohu, každou chvíli něco pracují pro Boha, čeho by se měli báti? proč by měli teskniti? Již pomyšlení, že slouží Bohu a svou naději v něho skládají, může jejich srdce naplniti radostí. A co pak ty činíš? co myslíš? proč bys nemohl takový stav sobě vyvoliti? Hle, jak lehko a bez obtíže bys se mohl svým pobožnostem

oddávati! Nebo kdybys i svůj úmysl provedl a markrabství bratrovi odstoupil a u něho zůstal, bude ti kolikrát na takové věci hleděti, které se ti líbiti nebudou. Budeš-li k tomu mlčeti, nedá ti svědomí pokoje; budeš-li napomínati, buď jim budeš protivným, anebo tě nebudou poslouchati. Budeš-li světským knězem, neujdeš ani nebezpečstvím ani útrapám lidí světských. Také nebudu moci světu vyhýbati, též budu musiti přijímati návštěvy a návštěvovati rozličné pány. Budu-li se paní i příbuzných straniti, budou mne míti za podivína; budu-li s nimi obcovati, co bude z toho předsevzetí? Přijmu-li důstojenství církevní, budu míti ještě větší starosti, nepřijmu-li jich, nedají mně příbuzní pokoje, budou mně vyčítati, že nedbám o slávu svého rodu. Stanu-li se však řeholníkem, všecko jakoby jednou ranou uťal, vyvolím si stav, ve kterém budu moci vždycky spokojeně živ býti a vši možnou dokonalostí Bohu sloužiti.“

Tak a podobně Alois rozumoval, jak pravil, po celé dny a noci a udržoval se tím jako u svatém vytržení. Toto ustavičné přemítání bylo i samým služebníkům nápadno a mysleli, že se Alois něčím velikým zanáší, že něco velikého chce vykonati, ale nikdo neopovážil se ho tázati, co by to bylo. Nespoléhal však na svůj vlastní rozum, nýbrž mnoho se namodlil a sv. přijímání na ten úmysl obětoval, aby ho Pán Ježíš osvítili ráčil, co má činiti. Po takových dlouhých úvahách, modlitbách a jiných dobrých skutcích si pevně umínil, že vstoupí do řádu, ale nevěděl ještě do kterého. Poněvadž mu bylo teprve třinácte let, nekvapil s rozhodnutím. Otcové Barnabiti sami se již domnívali, že k nim

do řádu půjde, poněvadž ho to tolik u nich těšilo, ale on nemyslel na to posavad, chtěl jich prozatím toliko v jejich způsobu života následovati. Za tou příčinou žil na dvoře svého otce jako řeholník. Ačkoliv i vůbec málo vycházel ven, zavíral se od té doby tak jakoby byl v klášteře. Nikdy nedovolil, aby mu v kamnech zatopili, ačkoli mu dříve v pokoji pro jeho slabé zdraví topívali. A proto se mu stalo, že mu opuchly od zimy ruce a zalévaly se krví. Když se někde topilo, nikdy se ke kamnům nepřiblížil. A byl-li někde, kde se u kamen ohřívají, postavil se tak ke kamnům, aby mu teplo nebylo. Přinesli-li služebníci masť na opuchlé ruce, poděkoval sice za ni, ale neužil jí; poněvadž chtěl z lásky k Bohu trpěti. Také se vyhýbal všem zábavám a světským radovánkám a tak se mu zprotivily, že, když i otec ho k tomu měl, aby si někam vyšel a trochu se pobavil, buď se pokorně vymluvil anebo uposlechl jen, aby mu vyhověl. Vrátil se do Kastiglione, přidal si ke svým obyčejným postům, kterým už v Mantui (Kasal-Monferratě) uvykl, ještě tři nové posty, ve středu, v pátek a v sobotu. Páteční půst byl nejtěžší; tu jedl jen tři kousky chleba, které namáčel ve vodě, večer jenom jeden kousek. Také se každého dne jednou do krve bičoval, později třikráte v noci a ve dne¹⁾. Častěji donesly služky ukázat mark-

---

¹⁾ Mnozí odkládají s pokáním až na stáří, pravíce, že mají na to dosti času, až se sestarají. Avšak sv. Alois myslel opáčně. Říkával, že se nesmí pokání až na starost odkládati, neboť tu již člověk nebývá dosti silným, aby pokání činiti mohl. Třeba v mladosti se již káti a Bohu sloužiti. Neboť už ve Starém Zákoně si přál Bůh a přikázal Židům, aby mu všecko,

hraběnce jeho košile; byly celé zkrvácené! Ó jak bylo tím dojata srdce mateřské! Nemaje zprvu důtek užíval řemenů, na kterých bývali uvazováni psi, anebo železných řetězů.. Někdy si dával do postele do peřin kusy dřeva a železa, chtěje i ve spaní nepohodlí trpěti. Nemaje kající žíněné košile, přidělal si na nahé tělo bodlice, které ho zraňovaly a ustavičné bolesti mu působily. Tím nejsa spokojen, vstával o půl noci a tu ničím nevyrušován za nočního ticha si klekl na kolena, maje pouze košili na sobě a trávil celé hodiny na modlitbách. A tak činil i v zimě nemaje žádného milosrdenství se svým slabým tělem, že až od slabosti na zem klesal a tak na zemi leže se modlil. Dostal z toho i silné bolení hlavy, jež ho až do smrti trápilo, ale nechtěl ničeho o léku nějakém slyšeti, chtěje z veliké lásky k ukřižovanému Spasiteli trpěti. Svátá římská Rota sebravši z processů svatořečení několik

---

co prvorozené jest, obětovali, totiž ode všeho to nejlepší. A který pak věk jest nejlepší u každého člověka? Zajisté že věk mládenecký a panenský. A jako v jádře se takořka celý strom uschovává, tak i ve mladosti celý téměř život vězí. Jistě pak se může Bohu jen takový věk líbiti, ve kterém srdce, ještě nezkažené, není otráveno jedem hříchu. Bývají též každodenní zkušeností potvrzena slova Písma sv : „Mladík kráčeje cestou zákona i když se sestaral, neodstoupí od ní.“ Nevíme konečně, zdali že sestárneme a dá-li nám to Bůh, nebude se nám ani chtít Bohu sloužiti, když jsme tomu v mladosti nevykli. Protož krásně praví Duch sv. ve knize Kazatel (12, 1.): „Pamatuj na Stvořitele svého ve dnech mladosti své, prve než přijde čas trápení a přiblíží se léta, o nichž řekneš: Nelíbí se mi, prve než se zatmí slunce a měsíc a hvězdy a navrátí se oblaky po dešti (t. j. než ti smyslové ztupí a síla ujde a bída zajede jako oblak na tě prikvapí).

takových skutků, nazývá je pamětihodnými příklady kajicnosti.

Jak velikým byl příkladem sebezmrtní, ukazuje tato událost. Jednou měla býti (právě v jeho třináctém roce) v Miláně veliká slavnost. Markrabě měl tam jako královský vojevůdce přehlídku veškerých koňů vévodství milánského. Mnoho pánů se tam do Milána sjelo, veliké davy lidu tam spěchaly, neboť něco takového se tak lehkou viděti neudálo. Alois tam musil na doléhání svého otce také jeti. Když tomu nijak vyhnouti nemohl, vynášel si aspoň způsob, aby tam svou zvědavost umrtvil. Ačkoliv mu nabízeli první místo, nechtěl je žádným způsobem přijati, a když počala přehlídka koňů, díval se na jinou stranu, aby jí neviděl anebo zavřel oči. Nebyl by zhřešil, kdyby se na všecko byl díval, ale tak se chtěl cvičiti ve ctnosti sebezapírání. Též ho jednou velice bolela hlava a šel dříve, než jeho obyčejem bylo, si lehnout. Ale jak si vzpomněl, že se ještě nepomodlil sedm kajících žalmů, rozžehl si svíčku a postavil si ji k posteli, aby se ty žalmy mohl pomodliti. Když se pomodlil, přemohlo ho bolení hlavy a usnul. Svíčku zapomněl shasnouti, hořela dále; když dohořovala, chytly se nebesa u postele, pokrývky, žíněnky (matrace) a slavník. Alois se probudil, bylo mu jaksi horko, ale myslel na bolení hlavy. Než dotknuv se rukou poznal, že je také všecko horké. Nemohl, neboť horko a dým počaly tedy z postele a šel až ke dveřím. Ale v té chvíli bylo celé lůžko a jeho volání sběhli se zámeční

vojáci a vyhodili všecko oknem do hradebního příkopu, aby se celý zámek nechytíl. Tak to ještě dobře dopadlo! Z toho vidíme poznovu, jak nad Aloisiem ruka Páně bděla. Od utopení a uhoření ho Pán Bůh zachránil. Alois si potom klekl a s pohnutým srdcem děkoval Pánu Bohu za jeho otcovskou péči.

Hlava VII.

Cesta do Španěl, život Aloisův na dvoře.

Markrabě vida, jak Alois přísný život vede, byl nad tím všecek mrzutý; vytýkal mu, že se snad chce usmrtiti, ano i markraběnka se nad tím již trápila a říkávala mu s bolestí, že je sám sobě katem. Nicméně nemohli ho od ducha kajicnosti odvrátiti; co činil, činil zajisté z obzvláštního vnuknutí Božího. Jaká to výčitka pro nás, kteří nechceme ničeho protivného pro Boha trpěti!¹⁾ Roku 1581:

---

¹⁾ Mnozí si myslí, že svatí byli jen mrzouty a že chce-li člověk Bohu sloužiti, že nesmí býti nic veselým. Bůh veselosti nezakazuje. Svatý apoštol Pavel praví: „Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se. Mírnost vaše známa buď všechném lidem.“ (K Filip. 4, 4. a 5. v.) V obcování s druhými máme vždycky svatou radost na jevo dávat, máme býti tedy vždycky klidni, upřímní a laskavi. Kromě sv. Aloisia máme víc a více takových příkladů veselosti u služebníků Božích. Tak sv. Antonín Paduánský byl vždycky velmi veselý, ačkoliv se velice kál; podobně sv. Filip Nerský, blahoslavený služebník Boží P. Hofbauer (Dvořák) a jiní. Sv. František Saleský napomíná takto: „Máme se radovati s radujícími a truchliti s truchlícími. Máme i svým přátelům ukazovati, že nás jejich společnost těší, ovšem jsou-li tyto důkazy lásky nevinny a Pána Boha při tom neurážíme, nýbrž ho tím ctíme a chválíme. (Navedení ku pravé pobožnosti, III. 1.)

měla jeti Donna Marie rakouská, manželka císaře Maximiliana II., z Čech (z Prahy) do Španěl a D. Ferdinand ji měl na cestě doprovázeti. I vzal s sebou svou manželku a tři své děti, totiž Aloisia, Rudolfa a Izabellu. Aloisiovi bylo tehdy pětáctnácti let. Pamětliv jsa dobrých služeb svého vychovatele Del Turca, prosil Alois otce, aby ho vzal s sebou, a když to otec dovolil, velice se z toho radoval a psal mu hned velice milostný list. Malý to poměrně věk, pětáctnácti let, ale Alois měl už takový rozum jako dospělý.

Na cestě z Italie do Španěl v ničem si Alois nepovolil. Nezanedbával nikdy svých rozjímání a pobožných cvičení, i na zemi i na moři byla jeho čistá duše Bohem zaujata! Když byli jednou na lodi, slyšel vypravovati, že jsou v nebezpečí, že je Turci přepadnou a zabijí; ale on řekl na to se svatým zápalem: „Ó kéž by to dal Pán Bůh, abychom se mohli státí mučeníky!“ Stalo se též, že když se loď na jednom ostrově zastavila, Alois chodě po břehu mořském našel kamének, na kterém bylo vyryto pět ran Krista Pána. I myslel si, že mu dal Pán Bůh milost, aby onen kamének našel na znamení, že má následovati Spasitele a vstoupiti do řádu. Přistoupiv k matce pravil jí: „Hleďte, co mně dal Pán Bůh najíti. A přece se bude otec mému povolání do řádu protiviti.“ A dlouho onen kamének přechovával s velikou uctivostí.

Ve Španělech zastával Ferdinand úřad podkomořího, Alois pak s bratrem Rudolfem byli pážaty korunního prince Jakuba, syna Filipa II. Za svého dvouletého pobytu oddával se tu Alois studiu věd.

Logiku (nauku o správném myšlení) vykládal mu jeden kněz, a jakýsi Dymas, královský matematik, učil ho počtářství a geometrii. Tomu se učil ráno.

Odpoledne se učil mudrosloví a theodiceí, t. j. bohosloví scholastickému pod vedením Rajmunda Lulla (Lullo). V těchto vědách dělal veliké pokroky.

Podle obyčeje toho času musili žáci v ustanovený čas míti disputaci pod dohledem profesora. Jeden vyslovil nějakou větu z oboru vědy a dokazoval její pravost rozmanitými důkazy; druhý zase mu dával všelijaké námitky buďto proti té větě nebo proti jeho důkazům. Když byl Alois v Alkále (Komplutě), kdež slavný Gabriel Vasquez, — později professor v římské koleji, — bohosloví učil, byla tam také na vysokých školách veřejná disputace (učená hádka). Ačkoliv bylo Aloisiovi tenkrát 14 nebo 15 let, přece ho prosili, aby se v ní jako protivník účastnil. A tu dával takové námitky a tak je dokazoval, že se všichni velice divili.

Pro svůj ostrovtip a učenost požíval sv. Alois již tehdy v 15. roce všeobecné úcty a vážnosti. Tak když si král Filip II. r. 1581. po smrti krále Jindřicha sousední Portugaly podmanil a s velkou slávou do Madridu vítězný vjezd slavil, nařizeno Aloisiovi, aby jménem všech ~~pánů~~ Filipa jako vítěze přivítal a sv. Alois měl ku králi krásnou latinskou řeč, ve které Filipa II., jeho slavný rod, jeho panovnické ctnosti a vítězství nad Mohamedány, Modejary (Morisky), Francouzy, Angličany a Portugalci vychvaloval. Byltě svatý Alois velice pilným v učení a nikdy ho nebylo třeba napomínati. Již proto, že tak byl v učení bedlivým, nebyl pro něho život dvorský tak nebezpečným. A co se týká jeho duchovních cvičení, byl též nad míru svědomitým. Z počátku mu sice jeho služba u korunního prince překážela v jeho horlivosti, nemohltě tolik rozjímati. Než netrvalo to dlouho. Ustanovil se na tom, že se nebude na lidi a jejich posuzování ohlédati, a vedl

na dvoře, plném světského hluku, život v pravdě řeholní. Za zpovědníka si vyvolil P. Ferdinanda Paterna, rodilého Vlacha, z Tovaryšstva Ježíšova, a často se zpovídal a svátosti oltářní přijímal. Ulicemi chodil Alois tak počestně a tak na mysl jsa sebraným, že nikdy ani očí svých nepozdvihl. Vykládal též v řádě, že jsa v Madridě a v Kastiglioně, kde se narodil a byl vychován, sám nemohl nikde trefiti, protože neznal cesty. Musil ho tedy vždycky někdo doprovázeti, aby nezabloudil.

A proč pak tak Alois chodíval? I na ulici se bavil sv. rozjímáním. O jeho opatrnosti vzhledem očí máme znamenitý doklad. Neboť dosvědčil kdosi P. provincialovi v Neapoli a potvrdil to přísahou — věc to přepodivná — že sám Alois vyznal, že bývá každého dne s králevičem u císařovny a máje často příležitost se na ni podívati, přece té příležitosti nepoužil, jí neviděl a tak i té radosti, kterou si lidé tak snadno nedají ujíti, aby mohli uviděti krále nebo královnu nebo císařovnu, si ani nedopřál. Všichni se též divili, že Alois zrovna na vzdory onomu přepychu dvorskému se tak chudě šatíval. Nikdo na něm neviděl zlatých řetězův a jiných vzácných skvostů, jak to tehdy u dvora v obyčeji bylo, neboť říkával, že nádhera pochází z tohoto světa, a on že nechce sloužiti světu, nýbrž Pánu Bohu, a proto nosíval ošumělé a prosté šaty. Z počátku se proto markrabě zlobil a dvořany to uráželo. Otec mu dal ušiti nový a stavu jeho přiměřený šat, ale ačkoliv Alois rozkazův otcových uposlechl a šat ten oblekl, přece, jak jen trochu mohl, svlékl jej zase a vzal si své staré šaty. Konečně byl mark-

hrabě vytrvalostí synovou přemožen a jakkoliv se mu to dříve nelíbilo, potom se Aloisjovi divil a v duchu ho chválil.

Třeba si však svatý Alois chudobu zamiloval, nicméně nebránil druhým, aby se dle svého stavu a jak se patří odívali. Když byl ve společnosti mezi dvořany, tak se choval vážně a pobožně, že když mezi ně šel, všichni začali býti vážnými a slušně se chovali. Nikdy nezaslechli z jeho úst žádného slova a nepostřehli na něm žádného hnutí, které by nebylo docela slušné. Také to věděli a podle toho se řídili, že žádných neslušných řečí, ať už žertem či do opravdy netrpí, a říkali o něm na dvoře španělském a vešlo i v pořekadlo, že mladý markrabě kastigionský nemá těla. Nicméně v obeování s druhými vždycky se přispůsobil společnosti, času a náladě jednotlivců. Nikdy nehleděl smutně, nikoho nezarmoutil, nikoho neposuzoval a nikomu svou řečí neubližoval, ale ke každému byl laskavým, upřímným a zdvořilým bez přetvářky. Hleděl si získati lásky všech a kam přišel, všude se z jeho návštěvy těšili. Kde jen mohl, hleděl pomoci. Tak když jednou jel se svými rodiči Saragossou a pro nemoc markraběte se musili u pana Diega Mendozy zdržeti, zastali všechny u velikém zármutku, neboť byla paní Don Diegová na smrt nemocna. Alois maje nad nimi velikou útrpnost, povzbuzoval všechny k důvěře v Boha, šel do svého pokoje a vroucně se modlil o pomoc. A Bůh vyslyšel Aloisův, nebezpečí smrti minulo a šťastná rodina obdržela zdravého synáčka.

Že Bůh i ve Španělsku svatým andělem strážným nad životem Aloisiovým bděl, svědčí následující udá-

lost. Ve Španělich jest ještě dosud zvykem pořádati zápasy s býky a štvance zvířat. Za pobytu svatého Aloisia v Madridě konaly se tyto zápasy a štvance každý týden. Alois, ač nerad, býval též častokráte přítomen. Když se jednou na ty štvance s balkonu jednoho domu na větším náměstí (plaza major) s bratrem Rudolfem díval, utekl z ohrady tygr a rovnou cestou uháněl do onoho domu, kde se Alois nalézal. Všichni se velice obávali o jeho živobytí, již o něho plakali, ale Alois v pevné důvěře v Boha pozdvihoval svých očí k nebi a prosil Ho za pomoc. Také vzýval sv. anděla strážce, i vyslyšel ho Bůh. Rozzuřený tygr skočil do sklepa, kde jej chytili a Aloisiovi se nic nestalo. Toto zachránění sám přisoval sv. andělu strážci.

Naskytla-li se mu, příležitost někoho přivést k dobrému, nikdy jí neopomenul. Tak na př. stál kdysi mladý králevič u okna a prudce vál mu vítr do tváře. Rozhněvaný králevič na vítr zvolal: „Větre, poručím ti, abys mně dal pokoj!“ Alois slyše ta slova laskavě se usmál a pravil: „Vaše Vysost může ovšem lidem poroučeti a budou poslouchati, ale živlům nemůže, to může jen Bůh, kterého i Vaše Vysost poslouchati povinna.“ Ta slova se dostala ku králi, kterému se moudrá odpověď Aloisiova velice zalíbila. Když ještě ve Španělich byl, přišla mu do ruky knížka ctihodného Otce Ludvíka z Granady o rozjímání, ve které stálo, že na rozjímání hodně času vynakládati třeba. A proto umínil si, že bude každý den aspoň hodinu rozjímati. Ale často rozjímal i pět až šest hodin. Aby ho nebylo viděti, skrýval se do tmavých místností a do takových

koutů, kam nikdo nikdy nezabloudil. Kolikrát i za to bylo mu od rodičů všelicos vytrpěti, když ho po dlouhý čas hledali, zvláště když přišli nějací páni na návštěvu. Alois však si z toho nic nedělal, více si váže návštěv Pána Boha než lidí. Raději chtěl, aby ho měli za podivína, než aby se milosti Boží protivil.

Hlava VIII.

Svatý Alois umíní si vstoupiti do řádu tovaryšstva Ježíšova, oznamuje onen úmysl rodičům a následky toho (1583.—1584).

Roku 1583. bylo Aloisiovi půlšestnáctá roku i začal na to myslet, že se odřekne docela světa a vstoupí do řádu. Ale do kterého? Chtěje poznati vůli Boží, prosil neustále Pána Boha, by ho ve věci tak důležité osvítiti ráčil. Nejprve si myslel, že by se hodil do řádu Alkantaristův čili reformovaných Františkánův sv. Petra z Alkantary, které poznal ve Španělich a takový přísný život u nich viděl jak u kapucínů ve Vlaších. Líbilo se mu chudé a ošumělé roucho, které nosili, chtěl tak přísný život vésti jaký oni vedli, ale poznával, že by toho nesnesl. Jsa slabého zdraví, bál se, že by v tom řádě nevydržel. Také předvídal, že kdyby tam v době noviciátu onemocněl, jistě by ho příbuzní tam nenechali a nedovolili by mu již do žádného řádu vstoupiti. Myslel si, kdyby mu zdraví sloužilo, že by mohl do jakéhokoliv řádu vstoupiti a činiti tam pokání. Neboť když to vydržel na dvoře španělském, vydrží to i v klášteře. Řídil se též radou matky, která mu pravila, kdyby v řádě tak přísný život

vedl jako ve světě, že by to dlouhě nevydržel, že by brzy umřel. Nepomýšlel tedy na nějaký velice přísný řád. Též ho napadalo, kdyby vstoupil do řádu, ve kterém kázeň poklesla, že by mohl celý klášter ano i celý řád napravit a tím velkou službu Církvi Boží prokázat. Zvítězila však v něm, brzy pokora a řekl sobě, že není tak ctnostným, aby mohl vzít na sebe takovou úlohu. Že by snad sám sobě více uškodil, než prospěl, poněvadž by se mohl lehko dáti od druhých strhnouti a s nimi zároveň zahynouti. Umínil si tedy, že vstoupí do takového řádu, kde kázeň podle řeholních pravidel zachovávají.

Uvažuje o rozličných řádech a společnostech poznával, že se žádný z těch řádů, které se pouze činnému životu oddávají (totiž starají se o spasení bližního), jeho povaze nezamlouvá. Pomýšlel tedy na to, vstoupiti do řádu, který se oddává činnému a rozjímavému životu zároveň, anebo do řádu, který vede pouze rozjímavý život. Život poustevnický se mu líbil nejvíce. Neboť jest jeho úlohou žíti v odloučenosti od lidí, starati se pouze o vlastní spasení a čest Boží čtením, rozjímáním a zpíváním žalmův. A to se všecko pro Aloisia hodilo, neboť již si byl upravil celu a poustevnu ve svém srdci, ačkoliv byl na rozmanitých dvorech živ. Zase však rozvažuje o řádech se životem smíšeným, t. j. o takových, které kromě svého spasení též o spasení duší pečují, uvažoval, že by se takový řád ještě lépe pro něho hodil, neboť tam by mohl více působiti pro rozmnožení cti a chvály Boží, a bál se, že kdyby si řád rozjímavý vyvolil, že by zakopal hřivny, které mu Bůh ku prospěchu duší udělil.

Mnozí též praví, že četl u sv. Tomáše, že mezi řády takovým patří přednost, které nejenom rozjímají, ale též co rozjímají, druhým na kázání, na cvičení a ve zpovědnici k jejich prospěchu vykládají a přednášejí. Každým pádem byl Alois toho mínění, že takové živobyčí, kde pracují nejen pro svou duši, ale i pro druhé, se nejspíše podobá životu Pána Ježíše. Neboť Kristus Pán nejen že lidi učil, ale se i modlil a za tou příčinou chodil na vysoké hory, jako na horu olivetskou, kdež celé noci trávil. A poněvadž má býti Pán Ježíš naším vzorem a pravidlem našeho života, myslil si Alois: „Raději se vzdám pokoje a příjemnosti samoty, abych mohl lépe následovati Spasitele světa.“ Nezbyvalo tedy ničeho víc Aloisiovi, než si vyvoliti takový nějaký řád. Porovnával tedy jednotlivé řády mezi sebou a po dlouhém uvažování vyvolil si řád tovaryšstva Ježíšova, jehož zakladatelem jest slavný sv. Ignác z Lojoly. Tento řád zabývá se modlitbou, hlásáním slova Božího mezi pohany, vyučováním ano i skutky milosrdenství, když toho třeba; proto byl Alois pro ten řád jako stvořený. Bude tedy jesuitou. •

Nelekej se toho slova, milý čtenáři. Neprávem se tomu řádu veliká křivda činí. Poněvadž vždycky horlil pro čest Boží i za nejtrůdnějších časův a poměrů, poněvadž tak neohroženě se pravdy a práva zastával, proto měl a má dosud mnoho protivníků. Zvláště jinověrcům a nevěřícím byl a jest trnem v oku, poněvadž se jejich převrácenosti vždycky protivil. Jest však a zůstane pravdou, že to nejúčinnější řád, že se o posvěcování a zdokonalení

svých údů výtečně stará, neboť mnoho svatých Církví vypěstoval a u pravých katolických křesťanů vždycky požíval veliké vážnosti. Poznáš ještě lépe pravý účel tovaryšstva Ježíšova, když uvážíš, že se Alois ze čtyř příčin pro onen řád rozhodl. Za první, že se v tom řádě pravidla a stanovy řeholní svědomitě zachovávaly, za druhé, že se údové zvláštním slibem zavazují, že nepřijmou žádných důstojenství a čestných úřadů v Církví, leč jen na výslovný rozkaz papeže. Vědělť, že kdyby do takového řádu vstoupil, kde dovoleno důstojenství církevní přijímati, že by mu je jeho příbuzní vymohli. Třetí příčina, že si Tovaryšstvo zvolil, byla, že se obzvláště obírá vychováváním mládeže, vydržuje školy, ~~navádí~~ mládež k dokonalému životu a odchovává lepší pokolení. To se zdálo Aloisiovi pro Církev nejpotřebnější, neboť tím řád zachovává tyto mladé byliny od úpalu žádostivosti a smyslnosti. Čtvrtá příčina byla, že jest to missionářský řád, že pečuje o obrácení bludařův a pohanův. A také si často myslíval, aby mu bylo přáno, krev svou pro Krista Pána prolíti.

Ale na těchto úvahách nepřestal Alois. Chtěl se ujistiti, zdali to opravdu vůle Boží, proto se více modlil a zvláště se na den Nanebevzetí Panny Marie, dne 15. srpna r. 1583., na tom ustanovil, že bude sv. přijímání na ten úmysl obětovati, aby ho Bůh osvětil a mu poznati dal svou svatou vůli. Po dlouhé a vroucí přípravě přistoupil ke sv. přijímání. A když po sv. přijímání Pánu Bohu za tu milost děkoval a Ho prosil, aby ho na přímluvu Panny Marie co do volby stavu osvětili ráčil, aby dobře volil, uslyšel patrný a slyšitelný hlas, že má

vstoupiti do řádu Tovaryšstva Ježíšova a má to ohlásiti svému zpovědníkovi. Šťastný mládenec co nejvíce po tom toužil vůli Boží vyplniti a kvapně spěchal domů. Ještě téhož dne šel ke svému zpovědníkovi a pravil mu, co si umínil a jaký hlas na modlitbách trávě slyšel. Zpovědník to již dříve na něm poznával, že by se do řádu hodil, a proto o tom nepochyboval. Ale hned mu oznámil, že nemůže býti do řádu přijat, leč když dostane od rodičů dovolení. Svěřil se s tím tedy nejdříve matce a tato potěšila se z toho. Vzdávala za to se synem Pánu Bohu díky.

Ale jinak bylo s markrabětem. Náramně se rozhněval, když mu o tom manželka vykládala. A ještě více se rozzlobil, když mu svou záležitost jeho syn s největší uctivostí přednášel. Hrozil mu: „Dám tě zmrskati, jestliže mi ještě s takovou přijdeš!“ Ale Alois odpovídá zdvořile: „Ó kéž by to Pán Bůh dal, abych mohl něco pro něho trpěti!“ Hněv markraběte se obrátil na zpovědníka Aloisiova; domníval se totiž, že mu tu myšlénku sám vnuknul. Dal si ho tedy zavolati. Ale zpovědník odpověděl markraběti bera si Aloisia za svědka, že nikdy ho nepřemlouval, aby do řádu vstoupil a že on se mu sám teprve před několika dny se svým úmyslem svěřil. A pravil, že pokud Aloisia zná, dávno si už myslel, že se řeholníkem stane. Alois také slova zpovědníkova potvrdil. Markrabě se tím trochu upokojil a pravil Aloisiovi; že by nic neřikal, kdyby jen do jiného řádu vstoupiti chtěl. Alois mu na to tak rozumně odpověděl, že markrabě umkl.

„Co se týká Aloisiova povolání,“ píše jeho

zpovědník, „jsou dvě věci uvážení hodny. Totiž, že jsem s ním nikdy o tom nemluvil, ale jsem tušil, že se to stane. Pak, že na den Nanebevzetí Panny Marie, když se vyzpovídal a nejsv. Svátost přijal, jak často činíval, přišel po obědě ke mně a pravil, že když po sv. přijímání Pána Boha usilovně na přímluvu Marie Panny prosil, aby mu v tak vážné záležitosti, jako jest volba stavu, svou nejsv. vůli dal poznati: jakoby patrný hlas k sobě mluvití uslyšel, aby se stal řeholníkem tovaryšstva Ježíšova. Též se pamatuji, že markrabě všecek zarmoucený, poněvadž viděl, že syn se nedá ve svém předsevzetí zviklati, Aloisiovi pravil: „Raději bych, milý synu, viděl, kdybys si jiný řád vyvolil, v jiném řádě bys aspoň mohl dosíci nějakého důstojenství a tím bys proslavil náš rod, ale u Jesuitů nikdy toho nedojdeš.“ Avšak Alois mu na to odpověděl: „Proto jsem si, otče, ten řád a ne jiný vyvolil, abych zcela ušel všeliké ctižádosti. Kdybych po důstojenstvích toužil, zůstal bych na svém markrabství, které mně Bůh jako prvorozeni přiřkl, a nenechal bych jisté věci místo nejisté.“

Když zpovědník odešel, myslel markrabě neustále na povolání Aloisiovo a velice se nad tím trápil. Také mu přišlo na mysl, zdali si to Alois všecko tak nevymyslí, aby jej odvrátil ode hry. Bylť markrabě náruživým hráčem a právě před několika dny prohrál několik tisíc skudův (skud platí asi tolik co 7 lir; lira platí 40 kr.) a toho dne, kdy mu Alois o svém povolání do řádu pravil, zase šest tisíc skudů ve hře pozbyl. Markrabě věděl, že ta jeho náruživost Aloisia velice trápí a že proto velice

pláče, ale jak Alois dvořanům pravil, nebylo mu oněch peněz líto, které otec prohrál, ale bylo mu líto, že tím Pána Boha uráží. Když však Alois ustavičně stál na tom, že do řádu vstoupiti musí, že ho tam Bůh volá, domněnku tu pustil mimo sebe. Každého dne totiž Alois otci svou žádost přednášel tvrdě, že o nic jiného mu neběží, leč o to, aby mohl sloužiti Pánu Bohu. Netrvalo dlouho a markrabě tomu uvěřil, že syn má povolání do řádu, zvláště když ho zlá nárůživost pominula a jal se rozvažovati, jak přísný život posavad Alois vedl.

Toho času přijel do Španěl veliký přítel a příbuzný markraběte, P. František Gonzaga, generál řádu sv. Františka, muž velice učený a zbožný. Právě přehlížel všechny kláštery svého řádu ve Španělich a stavil se u svého příbuzného, markraběte Ferdinanda, na návštěvu. Otec Aloisiův to všecko P. Františkovi vykládal, co Alois obmýšlí, a cti-hodný sluha Boží se tomu velice divil. Ale když byl s Aloisiem po dvě hodiny rozmlouval, podivení jeho se proměnilo v obdiv. Poznal svatou duši svého milého bratrovce a jeho odhodlanost, raději všecko podstoupiti, než vůli Boží se protiviti. Šel k markraběti a pravil jemu, že není pochybnosti, že ho Bůh do Tovaryšstva volá. Ale markrabě přece neměl tolik odvahy, aby Aloisiovi dovolil do řádu vstoupiti, odbýval ho pouze sliby. Alois však otce prositi nepřestal. Zatím se ještě více ve svém povolání pro řád utvrdil.

Jeho pán a druh Don Jakob, korunní princ španělský, onemocněl z nenadání horečkou a umřel. Když ho Alois viděl v nádherně vyzdobené světnici

ležeti na márách, obešla ho jakási svatá hrůza. Před několika dny byl tento princ, který měl panovati nad národy, ještě zdrav a teď je mrtev! Doprovázel jeho tělo k poslednímu odpočinku do nádherného Eskoriálu, byl svědkem, jak spouštěli jeho tělesnou schránku v chladnou hrobku mramorovou, slyšel nářek nešťastného krále, který ztratil syna, na něhož skládal veškeré své naděje a teď je všemu konec! „Takový je konec světské slávy!“ tak si uvažoval mladý markrabě a byl tak dojat, že od svého úmyslu vstoupiti do řádu byl by se nedal odvrátiti, děj se co děj.

Bylo mu však ještě krušnou podstoupiti zkoušku! Nemoha ničeho s otcem poříditi, vymyslel sobě tento prostředek. Šel s bratrem Rudolfem a několika druhy do kláštera otců jesuitův a zdržev se tam po nějaký čas, řekl bratrovi a dvořanům, že už domů nepůjde, že v klášteře zůstane, aby se sami domů vrátili. Otec ležel právě na pakostnici nemocen, když mu to přišli zvěstovat. Tou zprávou mu jaksi přitížilo. Ale za chvíli ho to pominulo a poslal do kláštera pro syna. Když pro něho přišli, Alois otcovi vzkázal, „že, co se má státi zítra, může se i dnes státi, že by tak rád v klášteře již zůstal a že otce prosí, aby mu v tom nebránil.“ Markrabě se ještě více rozzlobil, řka, že mu Alois takovou hanbu dělá, že budou o tom všichni na dvoře vykládati, a poslal proto pro Aloisia znova, jenž také hned uposlechl. Druhého dne radil se markrabě s P. Františkem Gonzagou na novo a prosil ho, aby pro lásku, jakou k němu jako příbuzný a přítel chová, hleděl Aloisiovi vymluviti, by do řádu ne-

vstupoval, že by bylo takového moudrého syna velice škoda, že by se výborně pro vládu v markrabství hodil a že by mohl též jako markrabě mnoho dobrého pro čest Boží vykonati. Na to generál odvětil, aby mu odpustil, že takové služby mu prokázati nemůže, že mu v tom brání jeho řeholní stav a jeho vlastní svědomí. Začal ho tedy markrabě prositi, aby aspoň k tomu Aloisia přiměl, aby do řádu ve Španělich nevstupoval, až se vrátí do Italie, že mu to dovolí. Otec generál si však vzpomněl, že když byl sám ve Španělich na dvoře krále katolického, také ho příbuzní přemlouvali, aby se dal do rádo-
vého roucha sv. Františka teprv obléci, až se do Italie vrátí. Zatím však zamýšleli mu to v Italii překaziti, pročez hned ve Španělich do řádu vstoupil. Nechtěl tedy ničeho o tom slyšeti a k tomu Aloisia neměl. Ze všeho se však markraběti přece nevymluvil. Pověděl totiž Aloisiovi, co markrabě na něm žádal a co mu na to odpověděl; že si nechce vzíti na svědomí, aby ho k té věci přemlouval, ačkoli mu markrabě slíbil, že syna do řádu jistě propustí, až se do Italie vrátí. Dobrý mládenec jistě se na tento slib otcův spoléhal, a pravil, že otcí vyhoví a slíbí, že až v Italii do kláštera půjde, neboť věděl, že, kdyby mermomocí ve Španělich do řádu vstoupiti chtěl, se zlým by se u otce potázał. Ve svém předsevzetí do kláštera jíti však byl tak neoblomný, že s milostí Boží všechno i nejhorší podstoupiti chtěl ničeho se neboje. To oznámil generál otcí markraběti a Alois se s otcem smluvil, že v Italii do řádu půjde.

Hlava IX.

Sv. Alois se vrací do Itálie, otec mu nechce dovoliti vstoupiti do řádu.

Roku 1584. obdržel markrabě od královských Veličenstev dovolení do Itálie se navrátiti. I sedl si na loď Dona Jana Doria, admirála loďstva španělského, s celou svou rodinou. Také si s nimi sedl a do Itálie se vracel generál P. František, neboť byl už všechny kláštery ve Španělech prohlédl, a jeli s nimi také arcivévodové rakouští Rudolf a Arnošt. Alois pokládal za nesmírné štěstí, že mohl s generálem jeti a s ním o duchovních věcech rozmlouvati. Vždyť měl generála za dokonalého a svatého řeholníka. A sám v řádě P. Ceparimu vykládal, že ho ustavičně na cestě pozoroval a že se mnoho dobrého od něho přiučil a za dokonalého generála Františkánů ho měl. A že právem takové úcty zasloužil, dokazuje ta okolnost, že se stal biskupem nejprve v Cefalú v Sicilii a pak v Mantově. A ačkoliv takové hodnosti došel, přece žil svatě a dokonale, jako dříve v klášteře. Jeho vrstevníci ho měli za svatého biskupa.

V tak milé společnosti ubíhal Aloisiovi na lodi čas; bavíval se s generálem rozmlouvaje s ním o některých místech Písma svatého, nebo ho prosil o radu v pochybnostech života duchovního se týkajících. V měsíci červenci přijeli do Vlach. Aloisiovi bylo 16 let a čtyři měsíce. Myslíl si z počátku náš milý sv. Alois, že otec sám začne o řádu mluvit, že mu beze všeho povolení dá, ale sklamal se. Co tedy dělati? Alois nepovolil; snažně otce prosil, aby mu v povolání nepřekážel, ale markrabě odpověděl, že

ho chce nejprve poslati s Rudolfem na návštěvu k rozličným knížatům a vlašským vévodům, aby se s nimi rozloučil, než půjde do řádu.

Alois uposlechl, vydal se na cesty, ačkoli věděl, že mu chtějí klášter z hlavy vyhnati. Nevzal si však krásných, drahých šatů, měl na sobě oděv prostý a ošumělý a ani když se měl na dvorech panských ukázati, jiných šatů si neoblekl. Jel do Quastally, do Bozzola, do sv. Martina all'Argine, do Sabionetty, do Novellary, lenních to statkův ostatních větví rodu Gonzagův. Jak svědčí o něm četná jeho družina, která s ním jela a jej obsluhovala, vedl i na dvorech knížecích velice příkladný život a možno s dobrým svědomím říci, že na nic jiného nemyslíl a o ničem nemluvil leda o řádě neb o věcech nebeských. P. Gessi (Džesi), rektor (ředitel) noviciátu v Novelláře, vykládá o něm, že se lidé odevšad sbíhali, aby ho viděli, nejen proto, že byl z tak vzácného knížecího rodu a že byl prvorozeným synem Dona Ferdinanda, ale spíše, že šla pověst o veliké jeho svatosti; a že když navštívil noviciát v Novelláře, byl on sám i ostatní otcové i novicové velice už pohledem na něho dojatai. Když pobyl u všech příbuzných se strany otcovy, jel i ku příbuzným po straně matčině. Byl též v Turině a učinil poklonu Karlu Emanueli I., králi savojskému, který ho přijal na hradě královském a prokazoval jemu čest jako panovníkovi. V Turině bydlel v paláci svého příbuzného, kardinála della Rovere. Tam se přihodilo, že když vstoupil do sálu do společnosti mládenců, viděl mezi nimi jednoho starého, urozeného pána, jenž jim vykládal o neslušných věcech. Svatou

horlivostí rozpálen spustil na onoho pána: „Nestydíte se, vy starý, urozený pane, mluvíti o takových věcech? To dává mládencům pohoršení. Nevíte, že špatné řeči kazí dobré mravy?“ A vzav si knihu odešel do jiné světnice. Zahanbil nestoudného starce tak, že všichni se mu divili a měli k němu tím větší úctu. Podruhé zase prosil ho pan Herkules Tana, jeho strýc a bratr markraběnky Marty, aby též navštívil své příbuzné v Chieri (čti: Kiéri). Alois pozvání přijal a přijeda tam viděl, že se okrašluje sál na taneční zábavu. Alois nemohl nijak zábavě vyhnouti, slíbil však, že půjde pouze s podmínkou, když nebude musiti tancovati. Když pak ho jedna dáma přece prosila o tanec, sebral se a odešel do nejprostší světničky v celém paláci, kde ho po dlouhém hledání našel strýc, jak klečel mezi stěnou a lůžkem a se vroucně modlil¹⁾. Dosud se zachovala ona světnička v dobrém stavu a patří i s palácem řeholnicím.

V Pavii poznal hraběte Bedřicha Borromea,

---

¹⁾ Ačkoliv tanec není sám sebou hříšný, přece, poněvadž je obyčejně s mnohými zlými příležitostmi spojen, velice pro duši nebezpečný. Sv. otcové, církevní učitelové vesměs tanec zatracují. Za příležitosti svátku Stětí sv. Jana Kř. měl sv. Jan Zlatoušť řeč, ve které praví o tanci: „Ačkoliv i Jan usmrcen nebývá, přece bývají údové Kristovi ještě horším způsobem usmrceni. Nynější tance nevyžadují hlavu na míse za oběť, ale žádají za oběť duše účastníků v tanci.“ Tato slova se i, tuším, pro naše časy zvláště na venkově hodí. Sv. František Sáleský, onen velice mírný učitel Církevní, praví o tanci: „Tance jsou pro okolnosti, které je doprovázejí, velice škodlivy, neboť je při nich duše ve velikém nebezpečí. Jsou to nebezpečná vyrašení, pošetilé zábavy, které jsou příčinou veliké náklonnosti ke zlým náruživostem.“

bratrovce sv. Karla, muže velice učeného a dokonalého; a hrabě ačkoliv ničeho o úmyslu Aloisiově nevěděl, když odejel z Pavie, pravil hraběti Alexandru Pistrovi: „Za nedlouho půjde mladý markrabě kastiglionský do řádu a zemře jako světec.“

Vykonav Alois u vlašských dvorů návštěvy, vrátil se do Kastiglione v naději, že mu otec slíbeného povolení jíti do řádu udělí. Ale dožil se nového sklamaní; markrabě nechtěl o tom ničeho slyšeti a všemožně ho hleděl od provedení jeho záměru odvrátiti. Již i mnozí příbuzní na Aloisia naléhali, aby toho z lásky k otci nečinil. Vévoda mantovský Vilém, jenž Aloisia velice miloval, poslal docela k Aloisiovi biskupa, by ho přemlouval, aby do řádu nevstupoval, anebo aby se stal aspoň světským knězem. Biskup uvedl Aloisiovi na paměť několik příkladů jak starších tak i nejnovějších, totiž sv. Karla Borromejského, arcibiskupa milánského, že, bude-li světským knězem, bude moci také mnoho dobrého ku cti a chvále Boží vykonati a Pánu Ježíši ve světě věrně sloužiti, ano že bude moci více dobrého ve světě provésti, nežli v řádě. Sám se mu i nabízel, že mu pomůže, aby důstojenství v Církvi došel. Alois na to přemlouvání biskupovo velice moudře odpovídal a konečně mu pravil:

„Děkuji Vám, biskupská milosti, za tu lásku, že jste mne tak poučiti se snažil a za nabízenou mi Vaši přízeň, ale já jsem se odřekl všech vyhlídek na církevní hodnosti, kterých bych mohl pro svůj rod a otcovo postavení dosíci, též od Vaší Milosti mi slibovaných důstojenství přijmouti bych nemohl. Vždyť jsem si proto rád tovaryšstva Ježíšova

vyvolil, protože v něm žádných důstojenství přijímati není dovoleno. Umínil jsem si, že po ničem na světě toužiti nebudu, leč sloužiti Pánu Bohu.“

Podobnou odpovědí odpravil Alois i svého strýce Alfonsa Gonzagu, po kterém měl děditi léno Kastel Goffredo. Jiný zase příbuzný Aloisiův z rodu Gonzagův vida, že všelike důvody nic nepomahají, začal řád tovaryšstva Ježíšova velice haněti a prosil ho, když už chce býti řeholníkem, aby jen k Jesuitům nechodil, že Jesuité více ve světě žijí než jiné řády. Raději že by mohl býti kapucínem anebo kartuziánem. Tím způsobem chtěl Aloisia od řádu tovaryšstva Ježíšova odvrátiti anebo ho přemluvit, aby si jiný řád vyvolil a mohl se státi nějakým vysokým církevním hodnostářem. Ale Alois odvětil, že nikde lépe hluku světskému neunikne než v Tovaryšstvu. Nebo tam prý bude zcela chudým, nebude míti ničeho, poněvadž tam nikdo ničeho míti nesmí. Že tam žádných důstojenství nebude míti, poněvadž se tam činí slib, že nikdo nijakých důstojenství nepřijme, pouze na výslovný rozkaz papežův. Ničeho s Aloisiem nepořídív pravil pán ten markraběti, že je docela přesvědčen, že má povolání do řádu. Totéž i jiným vykládal. Ale markrabě se tím nespokojil. Poslal ještě jiné pány k Aloisiovi, aby ho v jeho předsevzetí zviklali; tak mezi jinými monsignora (monsiňora) Jana Jakuba Pastoria, arcikněze kasti-gliionského, kterého si sv. Alois velice vážil. Arcikněz ho prosil, aby zůstal ve světě a vládl na svém markrabství. Ale sv. Alois tak pádnými důkazy všecky a zvl. arcikněze přesvědčoval, že musí jemu ustoupiti a uznati, že ho Bůh do řádu volá. A od

té chvíle měl arcikněz Aloisia za svatého. Vida markrabě že ani takoví mužové ničeho s Aloisiem nespravili, přece nepřestal ho pokoušeti. Zaprosil ještě jednoho řeholníka, znamenitého kazatele z řádu sv. Dominika a svého dobrého přítele, aby toho z lásky k němu u Aloisia zkusil, zdali by se mu nepodařilo přivésti ho na jiné myšlení.

Otec ten podjal se úlohy své (ač velice nerad) pouze z lásky k markraběti a jak nejlépe mohl, Aloisiovi proti jeho povolání všeliké námitky činil, než nepodařilo se mu ani dost málo jej zviklati. A tak se mu při tom vedlo, že rozmlouvaje později s jistým kardinálem pravil: „Vložili na mne úřad ďábelský, měl jsem toho mládence pokoušeti, a činil jsem se, seč jsem byl, ale ničeho jsem s ním nepořídil; byl tak pevný a neoblomný, že jsem ho nemohl ani dost málo o opaku přesvědčiti.“

Všecky ty těžké zkoušky spíše ještě Aloisia v jeho úmyslu utvrdily. Markrabě sice těšil se, že aspoň poněkud ve svém horování pro řád schládl, ale nadarmo. Dal si totiž Aloisia zavolati, — jsa tenkrát pakostnicí na lože poután — a tázal se ho, co zamýšlí učiniti. I odpověděl mu se vší uctivostí a zároveň neohroženě: že má tentýž úmysl, jako dříve, to jest, že chce sloužiti Bohu v řádě Tovaryšstva Ježíšova. Markrabě takové odpovědi neočekával. Byl jí jak omráčen! Rozlítil se, svažtil čelo, vylál mu a zahnal ho od sebe řka, aby mu nechodil na oči.

Alois pokládal slova otcova za výslovný rozkaz a šel do kláštera Františkánů, řečeného „Panny Marie“, na míli od Kastiglione vzdáleného. Klášter ten má velice pěknou polohu; je při něm umělé

jezero, utvořené z potůčků, splývajících s okolních pahorků a stojí na velice pěkném místě, které asi mělo někdy velikou cenu. Svědčí o tom podzemní pokoj, okrášlený starožitnou mosaikou, a čistý pramen, chovající v sobě léčivou vodu, která podzemními, starými kanály pod rozličnými pokoji teče a shromažďuje se v nádržce, kdež vyskakuje krásným vodotryskem, čistým jako křišťál. Tyto světnice dal markrabě upravit pro sebe a pro své děti, kdyby si tam někdy zašly. Tam si dal Alois zanésti postel, knihy a potřebný nábytek a vedl tam přísný, kající život¹⁾. Častěji za den se mrskával a po celý čas se jen modlival. Markraběti to však nikdo neříkal, aby se ještě nerozzlobil.

Po několika dnech tázal se markrabě, jsa ještě pořád nemocen, co Alois dělá. Když mu řekli, že jest v klášteře, hned naporučil, aby šel domů. Pak si ho zavolal a činil mu ve zlosti výčitky, že odešel z domu, aby ho snad ještě více pohněval. Alois odpověděl zcela klidně a uctivě, že myslil, že tak rozkazu jeho uposlechně, vždyť prý mu pravil, aby se mu klidil s očí. Markrabě mu pořád jenom lál a potom mu poručil, aby si šel do své světnice. Alois se uklonil a řekl: „Uposlechnu, již jdu.“ Přišed do své světnice, padl před křížem na kolena

---

¹⁾ Ještě se chová ona světnice, ve které sv. Alois přebýval, v klášteře ve veliké uctivosti. V oné světnici jest nápis: *Cella, in qua S. Aloisius Gonzaga, putans se a patre expulsus, corpus suum disciplinis crucians ac orationi incumbens per aliquot dies habitavit. A. D. 1584. t. j. Pokojík, ve kterém se sv. Alois po několik dní zdržoval, když se domníval, že ho otec vyhnal a kde své tělo kajícími skutky sužoval a na modlitbách trávil. L. P. 1584.*

a dal se do velikého pláče, prose Pána Boha, by ho v krutém boji posilnil. Pak se bičoval.

Co se toto dalo, markrabě nesmírně sám se sebou bojoval. Bojovala v jeho srdci láska k synovi s vlastním svědomím. Nechtěl Pána Boha uraziti a nemohl se s tím nijak spřáteliti, že by měl tak dobrého a nadějného syna ztratiti. Bylo mu líto, že se bude Alois velice trápati, že s ním tak krutě nakládá; proto zavolal městského setníka, který byl právě v předním pokoji, a žádal ho, aby se podíval, co Alois dělá. Když přišel k jeho světnici, potkal komorníka, jenž mu pravil, že se Alois zavřel a nechce býti nikým vyrušován. I odpověděl komorníkovi, že má od otce přikázáno, aby se podíval, co dělá. Přistoupil ke dveřím, ale nemohl jich otevřít. Vytáhl tedy z pochvy meč a rozšířil jím šterbinu, která ve dveřích byla. Nahlédl jí do světnice a viděl, jak Alois klečí před obrazem Ukřižovaného na kolenou a nemilosrdně se mrská. Byl tím tak dojat, že o tom vypravoval markraběti se slzami v očích a dodal: „Kdyby to Vaše Jasnost viděla, co já jsem viděl, nikdy by Aloisiovi nebránila, aby se stal řeholníkem.“ Markrabě se ho tázal, aby mu pověděl, co viděl a proč tolik pláče? Dal za odpověď: „Milostivý pane, co jsem na Vašem synu viděl, musí každého k slzám dojati.“ A vykládal mu, co všecko vlastně viděl, a sám markrabě tomu ani nechtěl věřiti. Zdálo se mu to pravdě nepodobným, neuvěřitelným a nadobyčejným.

Druhého dne zavolal markrabě služebníka a služebník mu vykládal, co se bylo stalo. Dal se potom v tutéž hodinu zanésti na nosítkách

k Aloisiově světnici, která na téže chodbě byla jako jeho světnice. Tu viděl toutéž skulinou, čemu včera nijak nechtěl věřit. A tak byl dojat, že zůstal na chvíli jako bez sebe. Potom poručil, jako by se nic nebylo stalo, udělati hřmot a klepati na dvéře, a když Alois otevřel, vešel s markraběnkou do světnice a viděl, jak je krví zkröpena a místo, kde klečel, slzami jako vodou polité.

Tím byl markrabě přemožen. Nemohl už odolati prosbám synovým a dal mu konečně dovolení vstoupiti do řádu. Sám psal do Říma svému strýci Scipionu Gonzagovi, toho času patriarchovi jerusalémskému a později kardinálu svaté římské Církve, že P. Klaudiu Akvavivovi, generálu Tovaryšstva Ježíšova, nabízí svého prvorozeného syna, čili jak psal, svou nejdražší a největší nadějí na zemi, a žádal ho, aby se též zeptal, kde má vstoupiti do noviciátu. General odpověděl, že ho přijímá a že by bylo nejvhodnější, aby konal noviciát v Římě.

Alois se velice zaradoval, uslyšev radostnou tu novinu a bez odkladu napsal P. generálovi list, ve kterém mu děkoval za tu velikou milost. A poněvadž se domníval, že slovy náležitě vděčnost vyjádřiti nemůže, obětoval se mu zcela. General odpověděl mu, že ho přijímá za syna a že na něho čeká.

Nyní se měl Alois jako nejstarší syn Ferdinanda Gonzagy odřici práva na markrabství, kteréž Aloisiovi jako císařské léno podle dědičného práva náleželo. Markrabě si přál, aby se zřekl markrabství ve prospěch mladšího bratra Rudolfa. Alois v to svolil a docela vůli otcově ponechal, jak by mu

listinu chtěl dáti vyhotoviti. Jen toho si přál, aby se to stalo hodně brzy.

Bylo tedy sepsáno, že se Alois odřiká veškeré moci soudcovské na celém markrabství vůbec, dále že se odřiká veškerých práv na lenní statky a že ihned dostane dva tisíce tolarů, ale později každého roku jen čtyři sta tolarů. Tato listina byla rozličným právníkům ano i městské radě v Miláně ku posouzení předložena, by se vyhnulo sporům, které by z toho pojíti mohly, a později poslali ji císaři ku potvrzení; neboť bez jeho svolení nemělo přenesení práva postupního platnosti, poněvadž tyto statky vlastně císaři přináležely a on je pouze k užívání svěřoval. Že se ta záležitost u dvora císařského rychle vyřídila, měl Alois vévodkyni mantovské, Donně Eleonoře rakouské, děkovati, jejížto přízni, věda, jaký vliv u dvoru má, se odporučil. V 5. hlavě jejího životopisu vykládá se o tom takto: Byl jeden mladý, prvorozený markrabě, který milostí Boží pohnut světa odřici se chtěl. Pokoušeli se mu to vymluviti, ale nepovolil. Šlo jen o to, by mu císař dovolil, aby směl svoje léno svému mladšímu bratru postoupiti. Aby se mu to povolilo, prosil Eleonoru, by se za něho přimlouvala. Když to všecko byla uvážila a o povaze toho, jenž se chtěl světa odřici, dokonale se přesvědčila, měla ho k tomu, aby své předsevzetí provedl, prosila za něho u svého bratrovce císaře Rudolfa, jak nejlépe mohla, tak že dostal žádané dovolení. Tak se splnila jeho svatá touha a za několik let po tom rozloučil se mladý řeholník se světem, aby obdržel v nebi korunu věčné slávy.

Hlava X.

Cesta sv. Aloisia do Milána a jeho pobyt tamže.

Zatím než došla odpověď císařova, kterou se zřeknutí markrabství ve prospěch Rudolfa potvrditi mělo, bylo třeba markraběti některé záležitosti v Miláně vyřídit. Poněvadž nemohl to sám zastati, jsa pakostnicí nemocen, poslal Aloisia, na jehožto moudrost se zcela spoléhal. Byltě mu již dříve vše-lijaké záležitosti svěřil, a dobře je vyřídil ku vše-obecné spokojenosti. Proto jel Alois do Milána, uposlechnuv rozkazu svého otce a bylo ho tam třeba po devět měsíců. V tom čase tak dobře a rozumně všecky záležitosti, ačkoliv byly velice spleteny, uspořádal, že se mu až divili.

Nebylo však toho času pro něho škoda, neboť studovav ve Španělských logiku, studoval toho času v Miláně v koleji Brerské u Jesuitů silozpyt. Činil tam veliké pokroky ve vědách, neboť byl velice nadaný. Chodíval obyčejně do koleje každého dne ráno a odpoledne, poslouchal tam přednášky a, když pro jiné zaměstnání nemohl, dal si od druhých přednášky opsati a pak se doma učival. Když byly disputace, nejen že býval přítomen, ale i dokazoval a obhajoval jednotlivé věty jako druzí žáci; v ničem nechtěl býti výjimkou. A ačkoliv při obhajování vět velký rozum a ostrovtip ukazoval, přece byl tak skromným a opatrným, že mu nikdy nevyšlo nerozvážné slovo z úst a v jeho chování se nic chlapeckého nejevilo. Tak se o něm jeho vlastní učitel vyjádřil. Pro tuto skromnost a opatrnost v dokazování a obhajování, požíval u všech veliké

vážnosti. Také se učil každého dne v téže koleji počtářství a poněvadž jim professor nediktoval, diktoval doma svému komorníku výklady professorovy z paměti. Komorník potom tyto výklady u sebe přechovával jako drahocenné ostatky a ještě P. Ceparimu je ukazoval. Velice se tento otec podívoval, že nikdy důkazů z počtářství nezapomněl, ba ani písmen, počtů, čár a rozmanitých výměrův a jmen této vědy si nespletl. Do koleje chodíval Alois vždy prostě, nosil černé šaty z hrubé florencké látky, ale kordu nikdy nebral. Také na cestě slova nepromluvil se svým společníkem, a vždycky chodil pěšky, ačkoliv bylo doma koní dost.

Jeho největší zábavou v Miláně bylo choditi do kláštera k Jesuitům a s nimi se baviti. A drahně času v koleji strávil. Rozmlouval obyčejně s tím neb oním otcem o Písmě svatém neb o životě duchovním. Též jeho učitel mudrosloví pozoroval, že když mluvil s řeholníky nebo s jinými osobami výše postavenými, vždycky z úcty k nim měl oči sklopeny a nikdy jim nehleděl do tváře, leda zřídka. Nerozmlouval jenom s knězi a studujícími, ale i s bratry řeholními a zvláště s vrátným oné koleje. Za velikou čest si ve své pokoře pokládal, že mu dal klíče, když měl některého otce zavolati. Těšilo ho to zajisté jakoby už v řádě byl.

Věda, že každý čtvrtek měli prázdno, nebyli-li totiž toho dne svátek, a že otcové chodí na procházku do letohrádku jménem Gisolfa, asi půl druhé míle od brány komasinské, chodíval Alois na tu stranu procházkou, nechával sluhy své jíti pozadu, chodíval sám a buďto při tom četl duchovní knihy

nebo rozjímal. Také na jaře trhával fialky a, když uviděl některé kněze, zdvořile se jim poklonil, šel pak za nimi, díval se na ně neustále a pokládal je za šťastny, že mohou sloužiti Bohu, a nic jim nepřekáží, jako bohužel jemu. Když přicházeli už k letohrádku, zase se vrátil a tak potkával ostatní, a když všichni zašli, vrátil se všecek potěšen domů.

V masopustě chodíval každý den do koleje, aby vyhnul světským zábavám a mohl se baviti o duchovních věcech. Říkával, že jeho zábavou jest choditi k otcům do koleje a že mu působí více radosti, když může s nimi rozmlouvati, než všecko, co jest na světě. O světských zábavách mluvíval s takovým opovržením, že bylo viděti, jak málo mu k srdci přirostly. Jednou v masopustě se konaly v Miláně veliké projížďky a turnaje a sešli se k nim všichni lidé z celého města a zvláště mladí jinoši ze stavu šlechtického. Každý měl krásného a bohatě vyšňořeného koně, jak jen nejlépe bylo možná. Alois také se šel podívat na turnaje, ale pouze proto, aby dal druhým příklad sebezapření. Ačkoliv měl dost koní pohotově, přece přijel onoho dne na malém a starém mezku, jsa doprovázen svými dvěma sluhy. A také se projížděl po ulicích jako druzí šlechtici. Chtěl to učiniti světu na posměch, jako se mu mohl i svět posmívati. Dívali se na to mnozí řeholníci a velice se tím potěšili a vzdělali.

Co se týká pobožných cvičení, neopomenul ničeho ze svých obyčejných pobožností. Chodíval často na různá svatá místa, zvláště k Panně Marii od sv. Celsa, ku kteréž tehdy mnoho lidí putovalo, poněvadž se tam děly zázraky. Každou neděli a

každý svátek přijímal sv. svátosti ve chrámu Páně u sv. Fidéla a všichni byli jeho příkladem povzbuzeni, neboť věděli, že jest svatý. Vykládá z toho času otec Karel Reggio (Redžo), že když chtěl hodně horlivě a pobožně kázati, obrátil se k Aloisiovi a hleděl na něho (byl totiž pokaždé na jeho kázání pod kazatelnu) a jediný pohled na něho tak jej dojal a rozehřál, jako kdyby něco svatého uviděl. Za takového světce tehdejší již Aloisia měli.

Hlava XI.

Alois obdržel od císaře dovolu odřici se svých statků, jest však na novo od otce pokoušen.

Ještě v Miláně obdržel Alois zprávu, že císař povolil, že se smí odřici svých statků ve prospěch svého bratra a s radostí už čekal na onen okamžik, kdy ho otec nazpět do Kastigliona povolá a odejít mu dovolí. Nemyslí, že na něho čeká ještě nová překážka, pro kterou se jeho odjezd do řádu valně opozdil. Markrabě buďto že myslel, že ho čekání už omrzelo, anebo, že si Alois jinak usmyslil, sám o tom mluvit nezačínal. A také láskou otcovskou zaslepen jsa, nechtěl ho propustiti. Jednou sám přijel za ním do Milána a začal na něho naléhati, co myslí. Chce-li skutečně do řádu vstoupiti, anebo raději doma zůstat. Takové otázky se Alois nenadál. Rozhodně však otci odpověděl, že už se na to neustále těší, až mu otec odejít dovolí.

Vida markrabě, že je Alois ve svém předsevzetí stálým ano i ještě statečnějším než dříve, zase se na něho začal hněvati a vytýkal mu, že není tak špatným křesťanem, aby se protivil Bohu, když by

ho jistě k sobě do řádu volal; ale že mu káže rozum, aby tomu nevěřil, že jeho povolání pochází od Boha, že to je jenom jeho výmysl. Právě synovská láska prý Aloisiovi káže, aby toho nechal, poněvadž on, jeho otec, jest neduživým a potřebuje ho, aby jej ve vládě na markrabství a ve spravování statků zastával. Rudolf prý jest ještě mladý, a příliš ještě dětinský, proto se na něho spolehnouti nemůže. Jemu však dal Pán Bůh tolik vzácných schopností, že může směle již nyní vládnouti. Co se nebezpečí, že by svou duši ztratiti mohl, týká, není se čeho báti, neboť je velice pobožným a opatrným a velice laskavým. Že mu nebude, jako zcela neodvislému pánu, nikdo brániti, aby se pobožnému životu neoddával. Naopak, že jeho svatý příklad všecky ke ctnostnému životu povzbudí; že se tak také do nebe dostane, když ve světě zůstane. Také mu připomněl, jak si ho už teď poddaní velice váží, ctí a milují, a že ho zrovna sepjatýma rukama prosí, aby nad nimi panoval. Že si svým milým chováním lásku a přízeň všech italských knížat, kteří s ním obcovali, získal. Konečně mu pravil: „Hleď, jak jsem nemocen a pakostnicí tak sklíčen, že se sotva hýbati mohu. Proto nemohu déle vládnouti, a břímě vlády musí se mne sňato býti. Ty pak ihned bys je mohl převzítí. Když však do řádu vstoupíš a mne opustíš, podlehnu těm nesnázím a nemoc mne sklátí do hrobu. Ty budeš pak smrti mé příčinou.“ — A dal se před ním do velikého nářku.

Alois to všecko pokorně vyslechl, poděkoval otcí za jeho lásku a otcovskou péčí, a odpověděl

jemu: Že si už všecko rozvážil a že ví, co je jeho povinností. Kdyby ho Bůh do řádu nevolal, že by se velkého provinění dopustil, kdyby na stav, v jakém otec jeho vězí, ohledu neměl, kdyby ho neposlouchal a jemu nechtěl sloužiti, poněvadž je jemu po Bohu nejvíce díky povinován. Že však to nejsou žádné vrtochy, že do řádu vstoupiti chce, nýbrž že ho Bůh volá ke svaté službě, proto může doufati, že On, jenžto všecko řídí a spravuje, všecko k dobrému a ku prospěchu jeho rodu a markhrabství obrátí.

Jsa markrabě přesvědčen, že si Alois na jisto myslí, že ho Bůh do řádu volá a proto se tak chová, uznával, že to přesvědčení u Aloisa třeba zviklati. Znova tedy prosil různé světské pány a řeholníky, aby povolání Aloisiovo zkoušeli a jej o opaku přesvědčili. Počali zase innozí páni Aloisia zkoumati a to kolikráte za den. Avšak všichni poznali, že, ačkoliv mu různé námitky činili, přece ničeho nepořídili. Naopak, všichni se divili jeho rozumu a jeho stálosti, a tak uznal konečně i otec, že nezbyvá, než Aloisiovo povolání do řádu schváliti. Než ještě jednoho prostředku umínil si užiti. Dal se jednoho dne zanésti do kláštera tovaryšstva Ježíšova u sv. Fidela (byltě tehdy tak pakostnicí sklíčen, že choditi nemohl); dal si zavolati do jedné světnice Patera Achilla Gagliardiho (čti Galijardiho), jenž ve městě veliké vážnosti požíval, prosil ho, aby před ním Aloisiovo povolání zkoušel a slíbil mu, že se podle jeho rady zachová. Ctihodný kněz počal Aloisia rozebírati ze všech stran a činil to po celou hodinu velice svědomitě. Předkládal mu všecko, co

si jen mohl proti jeho povolání vymyslet a poučoval ho o všech obtížích řeholního života. A tak mluvil přesvědčivě, že si Alois bezmála myslil, že z návodu markraběte nemluví ani pravdu. Sám nejednou přiznal, že se tomu divil, jak mohl tak ctěný a všeobecně milovaný kněz na něho tak dotírat! Ku konci však otec Gagliardi Aloisiovi pravil: „Pane Aloisi, máte pravdu, tak se to má, jak jste pravil, nelze o tom pochybovat, že máte povolání, jsem vámi dojat a spokojen.“ A velice se kněz ten divil, že tak sv. Tomáše a jeho důvody o pravém povolání zná. Alois byl rád, když ho tak o jeho povolání ujistil a poznal, že dříve jen proto tak proti jeho povolání mluvil, aby ho docela zkusil.

Když Alois odešel, pravil markrabě onomu knězi, že je sám o povolání Aloisiově úplně přesvědčen; vykládal mu, jak svatý život Alois už od dětinství vedl a doložil, že mu beze všeho dovolí, aby do řádu vstoupil. Po několika dnech vrátil se markrabě do Kastigliona a nechal Aloisia ještě v Miláně, poněvadž ještě všecky záležitosti nevyřídil. Alois si jak jen možná se vším pospíšil, aby se mohl brzy vrátiti domů a odřici se svého markrabství, neboť každá chvíle se mu zdála věčností. Již by byl nejraději v řádě býval.

Hlava XII.

Alois koná v Mantui duchovní cvičení a znova trpí pro své povolání.

Když Alois všecko v Miláně byl vyřídil a měl se vrátiti do Kastigliona, napsal otci generálovi velmi krásný list, ve kterém mu popisoval obtíže, které

mu pro jeho povolání trpěti jest a proč posud do řádu vstoupiti nemůže. Též se s ním radil, co má dělati, kdyby mu otec nové překážky proti jeho povolání kladl, zdali by snad o své ujmě, bez dovolení otcova do řádu měl vstoupiti? Jakkoliv general sv. mládence, tolik již sužovaného, velice litoval, přece mu neradil, aby bez dovolení otcova do některého kláštera do noviciátu vstoupil. Jen aby vyčkal, až mu otec dovolí, že to zajisté bude více sloužiti ke cti a chvále Boží, k jeho dobrému a ku prospěchu celého tovaryšstva. Alois se tím uspokojil. Poněvadž však věděl, co mu bude ještě doma podstoupiti, odebral se prve do Mantui, aby se tam na nové boje posilnil. Chtěl tam konati v koleji Tovaryšstva duchovní cvičení dle návodu sv. Ignáce. Bylo to v měsíci červenci r. 1585.

Právě tím časem, co tam sv. Alois přijel, očekávali všichni v Mantui posly z Japonska, kteří přišli z oněch dalekých krajin do Říma, aby jménem svého krále a japonského národa složili sv. Otci, náměstku Krista Pána, povinný hold, neboť byli příčiněním missionářů na svatou víru obráceni. Vykonavše u Řehoře XIV. a po jeho smrti u Sixta V. poselstvo, vraceli se do své vlasti. Než se však vrátili domů, chtěli navštívit svatý domek Matky Boží v Loretě a bylo jim právě Mantovou cestovati. Přišedše do Mantovy, byli od vévody Viléma a jeho následníka Vincence zrovna královskými poctami přijati. V městě postavili jim na přivítanou krásné brány, z okolí se zběhli všichni lidé, aby se na tu nevídanou slávu a cizí vyslance podívali. Alois se však o to nestaral, nic se jeho srdce nedotekla ta sláva a podívaná.

Započal duchovní cvičení. Celý den trávil v klášterní celi buď na rozjímání, nebo na modlitbách, duchovním čtení a zpytování svědomí. A tak málo jedl, že skoro ničeho nepožíval. Ti, kdož mu přinášeli oběd, až nad tím žasli, že tak málo jí, a divili se, jak může býti živ. Duchovní cvičení konal po čtrnáct dní pod vedením P. Antonína Valentina, kněze v duchovním životě velice zkušeného, jenž byl po 25 let rektorem a novicmistrem v benátské provincii. U něho vykonal sv. Alois zpověď z celého svého života.

Byl velice dojat světcovou pobožností, zkroušeností a ctnostmi, jak sám byl vyznal, jsa od biskupského vikáře Lepida z Reggia (Redža) v Novelláře na to tázán. I vyslovil se před biskupským vikářem takto: „Bůh je mi svědkem, že nejenom to vím od našich otcův, ale především od jednoho mládence, který byl jeho komorníkem a jenž mu psával výklady jeho učitelův a s ním se učival, že jsem od něho slyšel, jak se velice kál, ve svém pokoji se zavíral a jak velice ctnostný a svatý život vedl. Měl jsem též příležitost se všecko od něho dověděti, poněvadž jsem s ním toho času obcoval, když jsem byl jeho vůdcem v duchovních cvičeních, která konal, aby lépe poznal, je-li do řádu od Boha povolán a poněvadž si jeho markraběcí jasnost, t. j. jeho otec přál, aby se poznal. Při té příležitosti jsem poznal jeho celé nitro a ničeho jsem nenalezl, co by mohlo býti těžkým hříchem. Ale za to shledal jsem na něm veliké ctnosti. Také ještě dokládám, že od té doby jsem ho pokládal za velice svatého, nevinného a

nesmírně čistého a tak jsem přede všemi vždycky o něm mluvil.“ —

Není povědomo, proč musil P. Valentin náhle odcestovati, a proto nemohl déle s ním duchovní cvičení konati. I dali mu jiného za vůdce a tomu se sv. Alois častěji zpovídal a také on později přisahou potvrdil, že obdivoval jeho nevýslovnou laskavost, čistotu, zbožnost, pokoru, sebezapírání a jiné ctnosti. Tehdáž mu též dali čisti stanovy a řeholi tovaryšstva Ježíšova. Když si je přečetl, pravil, že neshledává v nich nic těžkého. Než odcestoval domů, prosil o opis rozjímání o umučení Páně, aby se mohl jimi baviti a rozjímati. Pak se dal pln horlivosti na cestu do Kastigliona.

Přišel domů, měl v úmyslu hned vyjednávati o svých záležitostech. Ale aby neroztrpčil markhraběte, počkal několik dní. Čekal, až jestli o tom otec sám začne. Vedl však mezi tím velice přísný a svatý život, že se mu všichni dvořané a poddaní divili. Když vycházel ze hradu, vždycky měl oči sklopeny, toliko když ho poddaní pozdravili, uctivě je zdvihl a tak byl ku každému zdvořilý, že téměř stále chodil s hlavou odkrytou. Jsa v kostele s mladším bratrem Rudolfem na mši sv., nikdy si neklekl na připravené, aksamitem pokryté klekátko, ale vždycky klečel na zemi. Nikdy si nechtěl v kostele nebo doma na podušku nebo na koberec kleknouti, ale jen na zem a tak klečel po celé hodiny nepohnutý jako socha. Nejprve byl na mši sv., potom se modlil hodinky a pak konal rozjímání. Ve svátek a v neděli chodíval ke sv. přijímání a tak se dlouho po sv. přijímání modlíval, že vykonal zatím Rudolf

s vychovatelem procházku, a když se vrátil, ještě se Alois modlíval. Při nešporách nikdy nechtěl seděti, ale klečel tak se pobožně modlívaje, že byli všickni pohledem na něho dojati. Doma se postíval a vykonával své obyčejné modlitby, větším dílem dlel ve své světnici o samotě s nikým nemluvě. Tak se stalo, že někdy skoro ani slova nepromluvil, a když mluvil, bylo to jen o potřebných anebo duchovních věcech. Sám vyznal v řádě, že více mluvil v řádě za den, než ve světě za několik měsíců. Když přišel potom, jsa už v řádě, mezi příbuzné, bylo se mu hodně přemáhati, aby nedal pohoršení těm, kteří ho znali, pokud byl ve světě, aby si snad nemysleli, že si více v řádě dovoluje, než dokud byl doma. A jak dokonalý život v řádě vedl, poznáme později. Podobně se to mělo s jeho kajícími skutky. Tak se totiž kál, že se zdálo, že od slabosti ani na nohách státi nemůže. Není pochybnosti, že v tom překročil míru a meze vyměřené, jsa unesen přílišnou horlivostí. Ale nezhrěšil tím, neboť si myslil, že mu to tak dovoleno, a poněvadž neměl nikoho, kdo by ho v tom vedl, dal se vésti svou horlivostí. Proto říkávala markhraběnka markraběti, aby mu raději dovolil jíti do řádu, že se Alois doma ještě umučí. Bude-li však v řádě, budou ho míti představení na očích, nedovolí mu meze překročiti a on zajisté jich uposlechne. Pročež sám sv. Alois říkával, že je pro něho dobře v řádě, že tam více získal na duši a také na těle. Měloť z toho jeho tělo prospěch, poněvadž ho představení drželi na uzdě, aby se tolik netrýznil.

V tomtéž čase hleděl si získati své mladší bratry, aby je naučil dobře se modliti a milovati Pána Boha. Aby jim dodal více chuti, hladíval je, hrával si s nimi po modlitbě a dával jim cukrovinky. Z bratrů nejvíce miloval Františka, který dne 3. ledna r. 1593. nastoupil na markrabství po druhorozeném Rudolfovi. Snad ho proto tolik miloval, že byl schopnějším a účelivějším a rád ho poslouchal, anebo dokonce že předvídal, že bude kdysi chloubou a podporou svého rodu. Když si jednou František s panoši hrál a velice křičel, chtěla matka jíti ven a panoše napomenouti, aby mu neubližovali. Ale Alois jí pravil: „Nebojte se, paní matko, František se bude, jak se patří, brániti, pamatujte si, co vám povídám: „František bude podporou našeho rodu.“ Markraběnka si to zapamatovala a že se to vyplnilo, vědí všichni, kteří Františka znali. Vedlť dobře za oněch trudných časů vládu na svém markrabství a spůsobil na svém panství mnoho dobrého¹⁾. Co se

---

¹⁾ Sv. Alois měl více bratrů a sester. Totiž: Rudolfa, Izabellu, Františka, Karla, Kristiána, Aloisii, Ferdinanda a Jakuba (Diega). Dva bratry mu zabili poddaní kastiglionští: Rudolfa, kterého velice pro jeho vysokomyslnost nenáviděli a r. 1593. dne 3. ledna, právě když šel do chrámu Páně na mši svatou, zabili, pak Kristiána (Kristerna). Ubohá jeho matka též dostala sedm ran, ač jim nepodlehla. František se narodil 25. dubna 1577.; jako mládenec dostal se do Prahy na dvůr císaře Rudolfa II., kdež byl až do roku 1593. panošem. Ale nemohl na markrabství dlouho vládnouti. Mnoho vytrpěl od svých poddaných, kteří se mu tak špatně za jeho dobrotu odměňovali. Ano chtěli ho též návodem vévody mantovského pro léno Kastel Goffredo zabiti, sáhli mu na život, ale řízením Božím smrti vyvázl. Roku 1609. byl jmenován od císaře Rudolfa II. prvním knížetem kastiglianským. Byloť až do

týče předpovídání budoucích věcí, vykládal jeho vychovatel Petr František del Turco, že Alois předpověděl mnohé věci některým svým sluhům a poddaným a všecko se vyplnilo do slova, jak to předpověděl.

Zatím uplynulo již několik dní, ano můžeme říci dlouhý čas a markrabě se ani slovem o řádě nezmínil. Co tedy dělati? Alois již po řádě velice toužil, nemohl již ve světě vydržeti, všecko jej na světě omrzelo. Umínil si, že se otce zeptá, co hodlá učiniti. Jednoho dne přišed k otci připomenul mu co nejuctivěji, že už by bylo na čase, aby do řádu vstoupil. Vida markrabě, že nezbývá leč odpověděti, spustí na něho: „Já nic o tom nevím, že bych ti byl kdy dal dovolení do řádu vstoupiti a vůbec ani na to nepomýšlím, dokud si svého povolání lépe nerozvážíš. Až ti bude dvacet pět let, pak budeš moci na to pomýšleti. Chceš-li však mermomoci jíti — jdi si, ale pamatuj si, že já toho nedovoluji a že se tě v takové případnosti odříkám.“

Takovou odpovědí byl ubohý Alois všecek omráčen a začal otce s velikým nářkem prositi, aby se nad ním smíloval a jemu toho pro lásku Boží nedělal. Markrabě však stál na svém; nechtěl ničeho ani slyšeti. Alois vida, na čem je, dal si času

---

toho roku Kastiglione markrabstvím. Dříve měli markrabata též titul knížete, avšak sv. říše římské. Císař Rudolf II. povýšil Kastiglione na knížectví. František si také vzal za manželku českou paní Bibiánu Pernštýnovou, kterou velice miloval; když mu zemřela (bezpochyby roku 1615. anebo 1616.), tak velice pro ni truchlil, že žalem nad smrtí své manželky zemřel dne 23. října 1616.

na rozmýšlenou a odešel ve svém zármutku do své světničky. Tam se modlil a napsal generálovi Tovaryšstva Ježíšova list, ve kterém ho prosil o radu. Poněvadž však markrabě na něho stále naléhal, aby až do 25. roku počkal, a protože nemohl odpovědi P. generála se dočkati, a by novým mrzutostem vyhnul, raději otcí odpověděl: že jest to sice bolestné pro něho a nic tak pokoj jeho duše neruší, jako když má čekati na vstoupení do řádu, aby tam Bohu mohl sloužiti; ale že se přece jeho vůli pod dvěma podmínkami podrobí a dvě nebo tři léta počká, aby ho nezarmoutil. Že ho chce ve všem po Bohu jak jen bude moci poslouchati, zvláště když mu P. generál radil, aby svůj úmysl jen se svolením otcovým provedl, když to jen nebude proti jeho svědomí. Nesplní-li se však jen jedna podmínka, nebude moci se zalíbiti otcí, aby Boha nepohněval. Raději že bude proti jeho vůli světem choditi, když ho otcové Tovaryšstva nepřijmou, než aby jednal proti svému svědomí. Podmínky pak že jsou následující: předně, že v tom čase, než do řádu vstoupí, bude bydleti v Římě, aby o své povolání nepřišel a by tam mohl lépe studovati. Za druhé: aby markrabě poslal P. generálovi dopis, ve kterém mu slíbí, že mu potom do řádu vstoupiti dovolí, aby zase nových protiventství nemusil trpěti.

Markrabě se zase rozzlobil, když mu Alois takové podmínky kladl, poněvadž se jeho plánům naprosto protivily. Chtěl Aloisia jenom hodně dlouho zdržeti, aby na svůj úmysl posléze zapomněl. Po celé dva dny nechtěl o těch podmínkách ani slyšeti. Konečně vytrvalostí Aloisiovou přemožen a boje se,

aby ho nerozhořčil a on mu ještě něco nevyvedl, co by ho více mrzeti mohlo, dal se uprosit a slíbil mu, zač prosil. Sv. Alois hned o tom podal P. generálovi zprávu, proč se posavad dostaviti nemůže, poněvadž otec jeho to dovoliti nechce, leč za těch podmínek, a zároveň toho velice litoval, že se s onou záležitostí tak odkládá.

Veliký zármutek sklíčil jeho srdce, a jak pravil, po několik dní oplakával své neštěstí, že se z tak urozeného rodu narodil a že je prvorozeným synem. Se svatou závistí pohlížel na ty, kteří se zrodili z nižšího rodu a proto mohli bez takových překážek do řádu vstoupiti. Avšak Bůh, jenž potěšuje zarmoucené a ochotně vyslychá prosby ztrápených, vynalezl jiný způsob, aby Aloisia potěšil, když se toho nikdo ani nenadál. Odstranil jedním rázem všechny překážky, aby jeho miláček došel svého cíle. Stalo se to takto.

Když se o to jednalo (jak se s otcem umluvili), že má sv. Alois bydleti v Římě, přál si markrabě, aby bydlel u kardinála Vincence Gonzagy, a proto prosil vévodu mantovského Viléma, aby mu do Říma psal. Vévoda maje Aloisia ve veliké lásce slíbil mu to s radostí. Když se však vévoda s markrabětem pro jisté věci nepohodli a tak nevěděli, kdo má dříve psáti, nebo ani jeden ani druhý z jistých příčin psáti nechtěl, nechali toho oba. Zdá se, že to tak Prozřetelnost božská zřídila, aspoň tak o tom soudil Alois. Neboť kdyby byl vévoda k vůli markraběti kardinálovi do Říma psal, byla by vznikla v celé záležitosti ještě větší nedorozumění a zmatky a Alois by z nich ani za několik let nebyl vyvázl.

Když se ten plán tak zmařil, usmyslil si markrabě, že by Alois mohl v římském semináři přebývat, že by se mu tam upravila zvláštní světnice, že by měl několik sluhů k obsluze a že by tam mohl pod vedením otců z Tovaryšstva studovati. Poněvadž to však bylo proti pravidlům a stanovám onoho ústavu a nikomu se to nedovolilo, poslal Ferdinand do Říma k patriarchovi Scipiu Gonzagovi psaním, ve kterém ho žádal, aby s otcem generálem vyjednával, by mu to bylo dovoleno. Patriarcha se tomu podvolil, avšak když mu generál vyložil, proč to dovoliti nemůže, uvěřil tomu a psal to markhraběti. Nicméně markrabě doufal přece, že by toho dosáhl i prosil Aloisia, aby požádal kněžnu Eleonoru rakouskou a vévodkyni mantovskou, která Jesuitům mnoho dobrodiní prokázala, by mu to vymohla. Ale Alois mu na to odpověděl, že se to nesluší, aby o takovou věc prosil, že by mu to bylo na škodu v duchovním ohledu a že by tím utrpěl na své cti a vážnosti. Nebo by si všichni mysli, že už buďto do řádu vstoupiti nechce, anebo že nemá aspoň velké chuti, zvláště když teprve před několika měsíci tutéž paní žádal, aby mu pomohla, by mu co nejdříve od císaře bylo povoleno markhrabství se odřící.

Když se ani tento plán nepodařil a markrabě zase se rozmýšlel, jak by svého cíle došel, vzchopil se Alois a znova s důvěrou prosil Pána Boha, by mu byl nápomocen. Když se jednou Alois po čtyři nebo pět hodin modlil, aby ho Pán Bůh z oné nejistoty již vysvobodil, tak se cítil posílněným na duchu, že ho to jaksi nutilo, aby šel k otcí a prosil

o dovolení. Domnívaje se, že ona statečnost pochází od Boha, ze zvláštního vnuknutí Ducha svatého, vstal a hned šel k markraběti.

Otec právě ležel, jsa nemocen pakostnicí. Alois mu pravil vážně a s důrazem: „Pane otče, já jsem zcela ve vašich rukách (ve vaší moci), dělejte si se mnou, co se vám líbí, ale pravím vám, že mne Bůh do Tovaryšstva Ježíšova volá, a když se mému povolání protivíte, protivíte se vůli Boží.“ To pověděv, šel do své světnice, aniž čekal na odpověď.

Markrabě byl tou neobvyklou řečí tak zaražen, že nemohl ze sebe ani slova vypraviti. Ale když si začal rozvažovati, co se už synovi napřekážel, trápilo ho svědomí, že tím uráží Pána Boha. Když si však na to vzpomněl, že má ztratiti tak dobrého syna, tak mu toho bylo líto, že se obrátil ke zdi a začal nesmírně plakati. Dlouhou chvíli tak velice plakal, naříkal a vzdychal, že to celý dvůr slyšel a všichni se divili, co se mu asi stalo.

Pak si dal Aloisia zavolati a řekl jemu: „Synu můj, zasadil's hlubokou ránu mému srdci, nebo tě miluji a vždycky jsem tě miloval, jak toho zasloužíš. Já jsem na tebe skládal všecky naděje své a svého rodu. Ale když tě Bůh volá, jak mně to pravíš, nebudu ti v tom brániti. Jdi si, kam se ti líbí, já ti k tomu dávám své požehnání.“ To pravil s takovou láskou, že se zase dal do velkého pláče, že ho ani nemohli upokojiti. Alois mu za to poděkoval a odešel ze světnice, aby mu nepřitížil. Přišed do pokoje zavřel se, klekl si a s rozepjatýma rukama a s očima k nebi pozdviženýma děkoval Pánu Bohu s pláčem, že mu ono vnuknutí dal a že ho tak

vyslyšel. I odevzdal se Bohu v oběť zápalnou, oplývaje vnitřní radostí, že se nemohl ani dosti Pána Boha nachváliti a jemu se naděkovati. Pak si sedl a napsal P. generálovi Klaudiu Akvavivovi¹⁾ list, že dovolení již obdržel; list zní:

„Vysocectěný, milý Otče v Kristu!

Vaše Důstojnost ani neuvěří, jak veliké potěšení mně Pán Bůh spůsobiti ráčil v těchto dnech; jakož jsem vždycky v neskončené milosrdenství božské velebnosti doufal, že po tuhém a krutém boji obrátí k dobrému a lepšímu onu záležitost mého věčného spasení. Poněvadž nepochybují, že mne Vaše Důstojnost konečně potěší, mohu bezpečně říci: *facta est tranquillitas magna* (stalo se utišení veliké) a na odchodnou z otcovského domu: *et domus mea hodie salva facta est* (a stalo se domu mému spasení). Račtež mně tedy, Vaše Důstojnosti, brzo sděliti, kdy mám odcestovati ad *sanctam civitatem* (do svatého města), kdež sídlí náměstek Pána našeho Ježíše Krista, abych mohl bráti podíl na svatém obování se svatými lidmi a využítkovati jejich svatých napomenutí, bych se mohl polepsiti a abych mohl dle jejich příkladů s pomocí Boží *novum hominem* (člověka nového) na sebe obléci. Můj pan otec Vám o všem podá

---

¹⁾ P. Klaudius Akvaviva, pátý generál Tovaryšstva Ježíšova, narodil se roku 1544., byl synem vévody z Atri a dalekým příbuzným sv. Aloisia z větve rodu Gonzaga Sabionetta Bozzoli. Byl velice zbožným a učeným generálem, který velice řádu prospěl. Sv. Aloisiovi byl pravým otcem a po jeho smrti mnoho k rozšíření jeho úcty přispěl. Zemřel 31. ledna 1615. —

zprávu. Abych Vám od té chvíle svou poslušnost
dosvědčil, na konec Vám ruce libám.

V Kastiglione dne 15. srpna 1585; na Na-
nebevzetí Panny Marie.

Vaší Důstojnosti

Syn v Kristu nejoddanější
Alois Gonzaga.“

Hlava XIII.

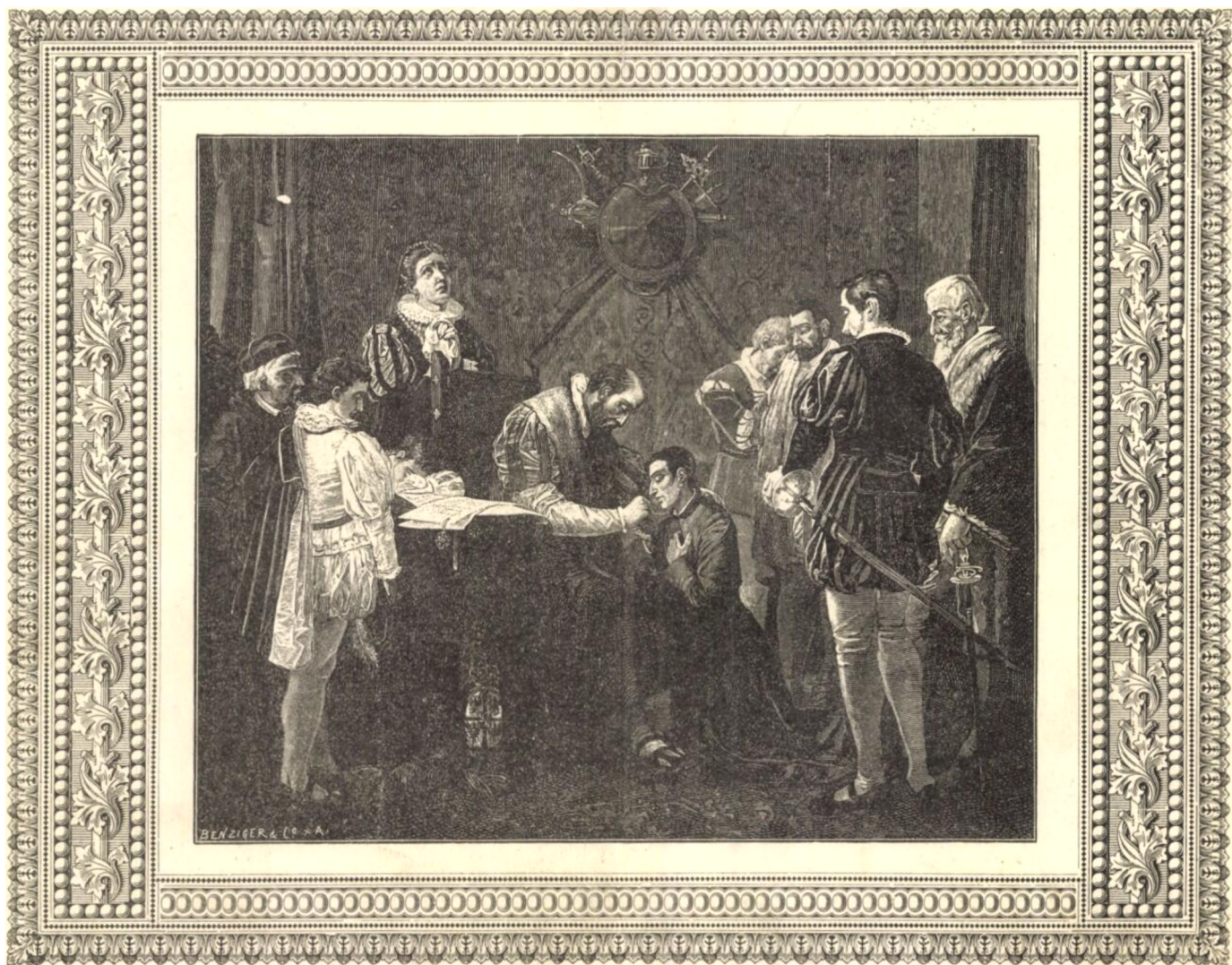
**Alois odříká se markrabství a obleče se do roucha ře-
holního.**

Jakmile obdržel Alois od otce dovolení, hned se zpráva o tom rozletěla po zámku a po celém Kastiglione a způsobila u všech poddaných všeobecný smutek a pláč. Neboť služebníci a poddaní byli by rádi měli Aloisia pánem na Kastiglione, ctít ho a milovali, jako velikého světce. Když za posledních dnů pobytu svého procházel se někde městečkem, sbíhali se k němu celí zástupové, jiní zase tlačili se k oknům a ke dveřím, aby ho viděli a uctivě ho pozdravovali. Mnozí se s ním i loučili a tak o něho plakali, že ani sám se nemohl zdržeti a plakal s nimi. Kteří byli s ním poněkud známi a na dvůr markraběte chodívali, přicházeli k Aloisiovi a se slzami v očích mu říkali: „Milostivý pane Aloisi, proč pak nás opouštíte? Máte tak krásné panství a poddaní vás tolik milují. Ještě více vás milují než svého knížete, jsouce vám zcela oddáni. Všichni jsme vás milovali a na vás své naděje skládali a právě když jsme se těšili, že budete nad námi vládnouti, nás opouštíte?“ Alois jim odpovídal:

„Právím vám, že si chci získati korunu nebeskou a velký pán, který má mnoho poddaných, může jen s velikou obtíží duši svou spasiti. Nelze dvěma pánům sloužiti, světu a Bohu, chci sobě spásu svou zabezpečiti a vy to také udělejte.“

Ačkoliv náš milý sv. Alois neustále po tom toužil, aby mohl dům otcovský opustiti a odebrati se již do domu Otce svého nebeského, bylo mu přece několik neděl ještě na to čekati, dílem proto, že matka odejela do Turina navštívit vévodkyni savojskou, a dílem proto, až by se vyřídilo jeho odřeknutí se markrabství. Nebo jak byl císař nařídil, měli při tom úkonu býti všichni nejbližší příbuzní z rodu Gonzagů přítomni, poněvadž, kdyby rod markraběte vymřel, měli po něm jeho panství děditi. Poněvadž byli tito pánové v Mantui, chtěl tam markrabě k většímu jejich pohodlí zajeti, ačkoliv byl ještě nemocen. Když přišla doba odjezdu, odejel markrabě s markraběnkou, aby ho do Mantui doprovodil. Když Alois s ostatními z Kastiglione odjížděl, nejen všichni dvořané, mužové i ženy plakali, ale možno upřímně říci, že všichni lidé na celém panství slzeli, poněvadž věděli, že se Alois již nevrátí. Když odejel, nemluvili po několik dní o ničem, leč o tom, že jejich dobrotivý a svatý pán odešel a jak byl velice ctnostným. Všichni ho měli za svatého a nemohli se dosti vynadiviti, kterak opustil všecko, co měl, aby mohl Bohu sloužiti a kterak pro svoje povolání mnoho od svého otce vystál, ale přece všecko tak trpělivě snášel, až si dovolení vymohl.

V Mantui se zdržel Alois téměř dva měsíce a nejvíce chodíval do koleje Tovaryšstva Ježíšova,

Sv. Alois loučí se se svou rodinou.

kdež se s otci Tovaryšstva bavíval, se zpovídával a často přijímal, že se mu všichni Mantuánští podívovali a zvláště urození páni, kteří si o tom vykládali, proč tam Alois přijel. Tam bylo Aloisiovi čekati, až se celá listina odříkací upraví.

Jednalo se zvláště o 400 skudů (tolarů), které mu otec chtěl každoročně na jeho běžné potřeby vypláceti a se kterými mohl libovolně nakládati. Když onu položku o 400 tolarech chtěl markrabě v listině vší mocí nechati, dověděl se, že není členům Tovaryšstva dovoleno, aby nějaký majetek měli, a proto nezbývalo, leč to vypustiti. Pravil mu totiž rektor tamějšího kolegia, že není nikomu dovoleno něco míti, ani na rozdávání podle libosti, ani ku vlastnímu prospěchu. Měl tedy Aloisia k tomu, aby se i toho odřekl. Alois byl s tím zcela srozuměn, vždyť mu šlo jen o to, aby se co nejdříve mohl do Říma dostat. Někteří právníci však pravili, že listina bez oné položky bude neplatna, neboť byla od císaře ve své celosti podepsána. Tak uběhlo zase několik dní, než se ta věc vyřídila. Aloisiovi bylo líto, že je tak zdržován, ale přece se toho dočkal, že se všechno upravilo dne 2. listopadu r. 1585. u přítomnosti několika vážených osob.

Toho dne shromáždili se v paláci sv. Šebestiána, kde markrabě bydlel, nejvzácnější členové z rodiny Gonzagů (mezi nimi princové Vincenc a Prosper Gonzaga) a Alois se měl před nimi všeho odříci. Jak tito pánové vykládali, když předčítal notář spis o zřeknutí se všeho statku, zmocnil se markraběte veliký žal nad tím, že hořce plakal; ale za to Alois, když viděl, že se jeho touhy vyplní,

tak se radoval, že Don Prosper Gonzaga pravil, že ho nikdy tak veselého neviděl jako tenkrát. Krátce před tím než měla býti listina podepsána, přišlo k Aloisiovi několik vzácných pánů s mladým vévodou mantovským Vincencem a vyčítali mu, že chce býti řeholníkem a ještě všelikými prostředky o to usilovali, aby k onomu odřeknutí přece nedošlo.

Jakmile byla listina podepsána a Alois se zcela světa odřekl, odešel do své světnice a více než hodinu na kolenou Pánu Bohu děkoval, že mu dal milost, že ho učinil hodným dojíti pokladu svaté chudoby, po kterém tolik toužil. A takovou sladkost cítil při tom ve svém srdci, že to mezi nejvzácnější návštěvy Boží, kterými ho Bůh vyznamenal, počítal. Když svatý mládenec Bohu poděkoval, vstal, zavolal ctihodného kněze, jménem Ludvíka Kattanea, do pokoje, poprosil ho, aby mu posvětil jesuitské šaty, které si dal potajmu v Mantově ušiti, svlékl se sebe šaty světské, ano i košili a hedbávné kalhoty, oblékl si roucho duchovní a šel potom do sálu se ukázat svým příbuzným. Všichni páni seděli právě u oběda, který jim vévoda ku počtě Aloisiově uchystal. Jak byli neočekávaným výstupem Aloisiovým překvapeni! Všichni začali plakati a zvláště otec tak naříkal, ač se velice přemáhal, že se po celý oběd nemohl slzám ubrániti. Než Alois začal při té příležitosti všem s mírnou veselostí o rozličných nebezpečenstvích stavu světského vykládati a jak lze lehko Boha uraziti, jak jsou světské statky nicotny a jak těžko knížatům a vysoce postaveným spasiti duši a jak vážně by měl každý na spasení své duše pomýšleti. A mluvil tak nadšeně a přesvědčivě,

že ho všichni pobožně a uctivě poslouchali a dlouho a dlouho si o té jeho rozmluvě vykládali.

Hlava XIV.

Sv. Alois loučí se s rodiči, jede do Říma a zastaví se na cestě u Matky Boží v Loretě.

Druhého dne, t. j. 3. listopadu, rozloučil se Alois s vévodou a vévodkyní mantovskou, s mladým vévodou Vincencem a s jinými příbaznými. Na večer přišel k rodičům, padl před nimi na kolena a prosil jich ponížene o požehnání. Jak asi při tom slzeli, každý si lehko pomyslí. 4. listopadu ráno dal se na cestu do Říma se služebníky, které mu markrabě dal na cestu. Doprovázel ho též kněz Ludvík Kattaneo, kterého si za zpovědníka a duchovního vůdce na cestě vyvolil, a též jeho milovaný vychovatel, Petr František del Turco. Ani byste neuvěřili, s jakou klidností se svými nejbližšími příbuznými se rozloučil, ač viděl, jak hořce o něho plakali! Doprovázel ho též mladší bratr Rudolf na kočáře až po řeku Pád, pak si sedl Alois na loď a plavil se do Ferrary. Na cestě a při loučení se sotva že promluvil několik slov. Když si sedli na loď, pravil jeden ze spolucestujících k Aloisiovi: „Rudolf je myslím velice rád, že se stal vaším nástupcem v markrabství.“ Sv. Alois mu odpověděl: „Tak se přece velice neraduje, že bude mým nástupcem, jako se já raduji, že jsem se markrabství odřekl.“

Přišel do Ferrary, navštívil vévodu Alfonsa d'Este, pána na Ferrarském panství a vévodkyni Markétu Gonzagovou, jeho manželku a svou pří-

buznou. Pak se dal na cestu do Bologny (čti Boloni) a nemoha se dostat do Florencie, poněvadž tam na hranicích toskánských stála silná stráž, aby se některý morem nakažený člověk do města nedostal, poslal aspoň velkovévodovi Františkovi list, ve kterém se mu poroučel a jel do Loreta navštívit svatý domek Panny Marie, aby se obětoval Matce Boží a splnil svůj slib, který, jak jsme už vypravovali, za něho rodiče při jeho narození učinili. Také si přál, aby celá jeho družina přijala v Loretě svaté svátosti, jak to oni sami později vyznali.

Jak pobožně se v Loretě choval, vysvítá ze slov bully o jeho svatořečení. Praví se v ní: „že navštívil Loreto s neuvěřitelnou vroucností a pobožností (*incredibili religione*)“. Rozhlásilo se tam o něm, kdo je a kam jede, a všichni na něho hleděli jako na nějaký zázrak. Nelze ani vypovědět, jakého potěšení se mu tam od Pána Boha a nejsvětější Panny dostalo. Toto svaté místo bylo pro něho zrovna rájem. Ráno byl ve svaté kapli na pěti nebo šesti mších svatých po sobě a přijímal tam Tělo Páně s velikou vroucností. Rozvažuje si o onom nevýslovném dobrodiní, které tam kdysi lidské pokolení obdrželo a jaká velebnost a svatost se tam skrývala (totiž sám Syn Boží), rozplýval se v slzách a zdálo se mu, že se s tím místem nemůže ani rozloučiti. Aby se mohl po celý den docela svobodně a nikým nevyrušován na onom sv. místě modliti a rozjímati, nepřijal od otce rektora Tovaryšstva Ježíšova pozvání, aby se v koleji ubytoval, nýbrž raději šel se svou družinou do zájezdného hostince. Po obědě zase šel do svatého domku a tam se modlil.

Druhého dne ráno, ještě než do Říma odejel, zase byl na mši svaté ve svaté kapli, přijal nejsvětější Svátost a zase tam dlouhou chvíli na modlitbách prodlel. Pak jel dále.

Na cestě takovýto vedl život: Jakmile ráno vstal, rozjímal čtvrt hodiny, pak se modlil kněžské hodinky (breviář) s knězem Ludvíkem, a sice první (primu), třetí (terci), šestou (sextu) a devátou (nónu). (Kněz Ludvík ho ony hodinky naučil se modliti.) Když se pomodlil breviář, modlil se modlitby cestujících řečené itinerarium, pak si sedl na koně a po několik mil jel sám a vzdálen od své družiny, a buďto si říkal své denní a jiné ústní modlitby anebo se bavil sv. rozjímáním. Jeho druhové, kteří ho na cestě doprovázeli, vědouce jak samotou miluje a je mlčelivým, neodvážili se ho vytrhovati a proto raději jeli kus cesty za ním. Chtěl-li mluvit, zavolal si kněze Ludvíka a rozmlouval s ním o věcech nebeských a o Bohu. Když se koně krmili, trochu pojedl a pak se s tímtež knězem pomodlil nešpory a kompletorium (doplněk), pak zase vsedl na koně a velký kus cesty myslil na kající skutky, kterým byl velice oddán a jež myslil, že bude moci v řadě do vůle konati. Časem též uvažoval o misiích a obrácení pohanů v Indii, doufaje, že ho tam kdysi představení jeho pošlou. Přišel večer do hostince na nocleh, ačkoliv bylo velice chladno (bylo to v zimě) a celý byl zimou zkřehlý, přece se nikdy neohříval, ale zavřev se do své světnice, klekl si před křížem Spasitelovým, který si s sebou z domu vzal, a modlil se po dvě hodiny konaje svaté rozjímání a tak při tom plakal, vzdychal a naříkal a s takovou vroucností

si počínal, že když ho jeho druhové za dveřmi slyšeli, všickni na sebe udivení hleděli a sami velikou lítostí proniknuti byli. Po svatém rozjímání se

každého večera dosti dlouho bičoval, pak zavolal kněze Ludvíka a modlil se s ním jitřní a chvály. Pak teprve večerel, ale velice málo. Chtěl se též,

jak, měl v obyčeji, ve středu, v pátek a v sobotu postiti, ale kněz Ludvík vida, že je velice slab a beztoho velice od cesty unaven, nedovolil mu toho. Alois pak ho uposlechl. Jakmile však do Říma přijel, zase se v tyto dny postil. Také nechtěl, aby mu, jak ve Vlaších zvykem, lážko ohřivali a by mu někdo při svlékání pomáhal. A poněvadž nikdy před tím punčoch soukenných nenosil, až když se v Mantui do jesuitských šatův oblekl, při svlékání punčoch velmi se klopotil. Vida to jednou kněz Ludvík, slitoval se nad ním a šel mu pomoci. Ale jak se ulekl, shledav, že má nohy studené jako led! Přes to však nemohl jej pohnouti, aby se ohřál, ačkoliv ho velice o to prosil.

Když přijel Alois do Říma, ubytoval se v paláci svého strýce, Scipia Gonzagy, patriarchy jerusalémského, a když si trochu odpočal, šel ihned k P. Klaudiu Akvavivovi, generálu řádu Tovaryšstva Ježíšova, jenž bydlel v klášteře professův, zvaném al Gesù (Džesu, t. j. u Pána Ježíše). Zastal ho právě v zahradě. Uviděv ho P. generál, šel mu vstříc. Alois pak hned před ním padl na kolena a prosil, aby jej přijal za syna a za poddaného, a to s takovou pokorou a oddaností, že byl generál všecek dojat. Pak ho políbil na čele, přijal ho s radostí za syna a pomohl mu, aby vstal. Alois odevzdal potom generálovi psaní od svého otce, ve kterém mu takto psal:

„Nejslovutnější a nejdůstojnější Pane!
mně nejvzácnější!

Poněvadž jsem dříve pokládal za svou povinnost, svému synovi, donu Aloisiovi, ihned

nedovoliti, aby do tohoto svatého řádu vstoupil, obávaje se, aby snad v úmyslu nebyl vrtkavým pro jeho neveliké stáří, nyní, když se mi zdá, že jsem se už dosti přesvědčil, že ho Pán Bůh náš volá, nejen že se mi nevidělo mu zbraňovati, nebo s povolením, o které mne vždycky velice snažně prosil, odkládati, nýbrž chtěje mu býti po vůli, s velikou radostí a uspokojením ho Vaší veledůstojnosti posílám; doufaje, že mu budete daleko lepším otcem než já. Nic zvláštního pro jeho osobu nežádám. Jenom Vás, nejdůstojnější pane, ujišťuji, že Vám dávám svůj nejdražší na světě poklad a svou největší naději na zachování svého rodu; nyní doufám na příště v modlitby tohoto svého syna a Vaší veledůstojnosti. Poroučím se přízni Vaší veledůstojnosti a prosím milého Pána o milosti, kterých si žádati ráčíte.

V Mantui, dne 3. listopadu r. 1585.

Vaší slovutnosti a veledůstojnosti nejoddanější sluha
kníže markrabě kastiglionský.“

Někteří z družiny Aloisiovy byli tomu setkání se s P. generálem přítomni a byli velice pohnuti. Pak šli všichni zase k patriarchovi jerusalémskému, kdežto Alois zase oddal se svým pobožnostem. Ráno šel Alois k některým kardinálům na návštěvu, tak zejména ke svým příbuzným, slovutným pánům Farnese-ovi, Alessandrinovi, Ludvíkovi d'Este, Ferdinandu de Mediciovi, a byl všude s velikou blahosklonností a zdvořilostí přijat. Zvláště u kardiála Farnesse a de Mediciho. A oba ho snažně prosili, aby u nich zůstal bytem. Po těchto ná-

vštevách putoval do sedmi hlavních chrámův a jiných posvátných míst a činil to s obvyklou pobožností.

Navštívil kostely, šel ke sv. Otcí Sixtovi V. vyprosit si od něho požehnání a donesl mu nějaká psaní od otce. Když přišel ke sv. Otcí do předsíně, hned jej obstoupili úředníci, neboť už věděli, proč do Říma přijel, a pokládali ho za člověka neobyčejného, ano za pravý zázrak! Předpuštěn byv ke sv. Otcí políbil mu nohy, a odevzdal mu listy otce svého. Sv. Otec papež sám byl kdysi řeholníkem, dobře se proto ve všech věcech řeholních vyznal a hned se Aloisia otazoval, jak k tomu přišel státi se řeholníkem a zdali si všecky obtíže rozvážil. Alois odpověděl, že již na to dávno myslil a že si všecko s milostí Boží dobře rozvážil. I pochválil ho svatý Otec, posilnil ho v úmyslu jeho a dal mu své svaté požehnání. Když od něho odešel, pravil k přistojícím: „Tento mládenec bude velikou ozdobou Tovaryšstva Ježíšova.“

Bylo to v sobotu, když Alois tyto návštěvy konal. A v pátek se o chlebě a o vodě byl postil a ještě v sobotu večer ničeho nepojedl, tak že mu bylo již velice mdlo, a zdálo se mu, že bude nemocen, z čehož se nemálo zalekl, aby mu z toho nová překážka nevzešla. Brzy však slabota pominula a v neděli ráno šel do kostela jesuitského, zvaného al Gesù, kde strávil celé dopoledne a přijal též svaté přijímání u oltáře sv. Abundia a Abundantia (Abundancia), byl na kázání a potom obědval zároveň s patriarchou jerusalémským u generála Tovaryšstva Ježíšova. I divil se patriarcha nemálo, jak je Alois skromným a spůsobným; zvláště pak byl

velice překvapen jeho rozmluvami a odpověďmi, ve kterých sni jedinkého zbytečného slova nepostřehl, tak bylo všecko rozumné a dobře spořádané.

Také služebníci byli velice dojatai vidouce, že Alois v kostele od pozdvihování až do svatého přijímání kněze velmi pláče a nijak se nemůže udržeti.

Konečně dne 25. listopadu r. 1585. ráno na svátek sv. Kateřiny, panny a mučenice, šel Alois, maje 17 let, 8 měsícův a 16 dní věku svého, s nesmírnou radostí na Monte Cavallo (nyní Kvirinál), jsa doprovázen patriarchou jerusalémským, který tam sloužil mši svatou a mu svaté přijímání podal, a celou svou družinou, a vstoupil u sv. Ondřeje do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova. P. generál zase s nimi obědval.

Na práhu noviciátu rozloučil se Alois se svou družinou, napomínal ty dobré lidi, aby spasili duši svou a děkoval jim, že ho do Říma doprovodili. Pak prosil vrchního hofmistra, doktora Bona, by zanesl psaní jeho otce velkovévodovi toskánskému do Livorna; komorníku nařídil, aby vzkázal jeho matce markraběnce pozdravení, a dvornímu kaplanovi, Ludvíku Cattaneovi (Kattaneovi), pravil, aby řekl jeho otci: „Obliviscere populum tuum et domum patris tui“ (žalm 44, 11. v.), t. j. „zapomeň na národ svůj a na dům otce svého;“ chtěl tím dáti sv. Alois otci svému na srozuměnou, že od té chvíle na všecko zapomene, i na dům svého otee i na lidi i na panství, kterého se odřekl. Když se ho kněz Ludvík tázal, co bratru Rudolfovi vzkáže, odpověděl: „Řekněte mu: Qui timet Deum, faciet bona“ (Sirach XV. 1.), t. j. „kdo se bojí Boha, bude dobře činiti.“

Tak se rozloučil se všemi a dal jim poslední

s Bohem. Oni pak odešli usedavě plačíce, že tak dobrého pána a ochránce svého ztratili. Když z Říma měli odejít, přišli ještě jednou k němu a chtěli ho ještě naposledy viděti, ale Alois tomu nechtěl a také by je nebyl předpustil, kdyby jim to nebyl představený dovolil. (Bolland. p. 963. A m. jun.) Naposled děkoval Alois monsignoru patriarchovi jerusalémskému, Scipiu Gonzagovi, že mu dopomohl, aby se konečně dostal do noviciátu. Dobrý pán ten byl tak dojat, že se nemohl ani ubrániti slzám; pravil mu, že mu toho štěstí závidí, že si nejlepší částku vyvolil, a když odcházel, řekl otcům z Tovařystva, že toho dne přijali anděla mezi sebe.

Když tak Alois se všemi se byl rozloučil, zavedl ho novicmistr a rektor kláštera P. Jan Křtitel Pescatore (čti Peskatore), muž velice učený a svatý, do jeho cely (světničky), kde měl několik dní v samotě strávit a si odbyti první zkoušku, zdali se do řádu hodí. Když tam vešel, zdálo se mu, jakoby vstoupil do ráje, a zvolal: „Tu jest odpočinek můj na věky, zde přebývat budu, neboť jsem si jej vyvolil.“ (Ž. 131. 14.) Když novicmistr odešel, padl na kolena a pln radosti děkoval Pánu Bohu pláče radostí, že ho vyvedl ze země egyptské do země zaslíbené, oplývající mlékem a strdí rozkoší nebeských. A oddal se Bohu zcela v oběť zápalnou prose ho o milost, aby mohl hodně v domě Božím život trávit, vytrvat a v jeho svaté službě umřít. Tento den 25. listopadu slavil později co byl živ se zvláštní pobožností a zvolil si sv. Kateřinu, mučenicí, na jejížto svátek do řádu vstoupil, za svou zvláštní patronku.

Díl druhý.

Život sv. Aloisia v řeholí.

Hlava I.

S jakou dokonalostí započal sv. Alois noviciát.

Byv sv. Alois do řádu Tovaryšstva Ježíšova přijat, vedl takový život, že se o něm může říci, že byl rozžatou svící, ukrytou sice pod kbelcem domácí kázně, která se tak lehkou světu neukáže a ani ukázati nemohla. Vždyť umřel v tak útlém věku, že nedokonal ani bohoslovných studií a na kněze vysvěcen nebyl pro nedostatek stáří potřebného. A nad to za těch několik let, které v řádě strávil, byly mu otcovskou péčí představených ruce svázány a byl sladkým jhem poslušnosti zdržován ve své horlivosti, která ho ve světě často příliš daleko vedla, tak že se v ničem ani dost málo nešetřil. Proto kdyby někdo jeho skutky pouze podle zevnějšku posuzoval, zdálo by se mu, že poslušnosti se podrobiv, ve přísnosti poněkud povolil. Ale kdo posuzuje jeho život řeholní a duchovnímu životu rozumí, bude hleděti na něho jasným a nezkaleným okem a uzná, jak velice v dokonalosti pokročil a že mnohem vzácnější jsou skutky, které v řádě

z poslušnosti konal, než byly jeho skutky ve světě. V řádě všecko činil jsa osvícen větším světlem milosti Boží a měl větší poznání cti a slávy Boží. Tam se docela zbavil své vlastní vůle a oblekl se do vůle Boží a proto všecko i to nejmenší mnohem lépe činil; poněvadž pak ve všem vyhledával větší cti a chvály Boží a nic pro sebe nečinil, nabývaly skutky jeho ceny nadpřirozené a dosáhl jimi větší ceny a zásluby před Bohem.

O mnohých jeho ctnostech bychom zde mohli vykládati, ale především dvě z nich zaslouží obzvláštní zmínky. Alois se narodil knížetem a byl jako kníže vychován, byl i velice útlého těla, ale nicméně tak se vžil do společenského života a domácí kázně, že v ničem nechtěl míti výminky a v ničem se ani od jiných nelišil. Když mu jeho představení z počátku v něčem chtěli úlevy poskytnouti, nijak na to nechtěl přistoupiti. Ano tak rád i v nejnižších zaměstnáních si liboval, jako kdyby se byl již od dětinství sloužiti učil a jako kdyby mu nikdo nebyl ještě v životě posluhoval. Druhá ctnost jeho v tom záležela, že byl pevného přesvědčení, že ten jest pravým a dokonalým řeholníkem, jenž všecka pravidla a stanovy svého řádu co nejbedlivěji zachovává a o to všemožně pečuje, aby i nejnepatrnější pobožná cvičení důkladně a tak, jak to řehole svým údům k dosažení dokonalosti předpisuje, vykonával.

Proto zachovával všecka řeholní pravidla co nejdokonaleji a každodenní řeholní cvičení velice svědomitě konával. Tím způsobem došel takové dokonalosti, že ho slušně a vším právem lze dáti všem řeholníkům, kteří chtějí vésti svatý život a zvláště

klerikům (čekatelům stavu kněžského) za vzor. Protož je také druhá část jeho života delší a obsáhlejší. Ale nejenom řeholníci si mohou z něho vzít příklad, ale i lidé, kteří ve světě žijí a dokonalejší život vésti chtějí, mohou se z této druhé části velmi poučiti.

Od samého počátku noviciátu začal sv. Alois stavěti hluboké základy pro další otnostný život. Po celý čas první zkoušky trávil život v tichosti, mlčelivosti, skromnosti a bavil se buď rozjímáním anebo čtením v knihách duchovních. Ale i čtení bylo u něho vlastně rozjímáním, neboť ustavičně při něm myslel na Boha. Toho času též trochu onemocněl, buďto přišel na jiné ponebí anebo že změnil způsob života, nebo že se nesmírně kál, a snad i proto, že se velice duchovním cvičením oddával. Proto mu jeho představení první čas zkoušky zkrátili, poněvadž, jak jsme již dříve pravili, v Mantově duchovní cvičení konal a řeholní pravidla již tam četl. Co se povolání jeho dotýče, nebylo se mu více zkoušeti; vždyť pro své povolání již ve světě od svého otce dosti zkusil.

Když byl Alois v první zkušební době dobře obstál, dali ho lékaři na opatrování, aby prvotního zdraví nabyl. Když si dal prádlo, které měl na sobě na cestě do Říma, vyprati, zpozorovali, že košile byly zkrvácené, poněvadž se každého dne bíčoval. Když mu bylo dovoleno s druhými novici obcovati, zpozoroval novicmistr, že chodil maje hlavu příliš nachýlenou; aby jej to odnaučil a zároveň v mrtvení sebe cvičil, dal mu udělati z hrubého papíru límec, dal jej potáhnouti plátnem a tak ho musil po delší čas nositi, aby hlavu do předu ne-

nachyloval, nýbrž ji rovně držel. Alois vyplnil rozkaz ten s radostí a v prázdný čas si dělal ještě z toho žerty. Tak si všech noviců vážil a je ctil, jako kdyby byl ze všech posledním. Též o to prosil, aby mu dovolili se postati, se bičovati, žíněnou košili nositi a jiné kající skutky konati. Ale jenom to vždycky činil, co mu bylo povoleno. Když zpozoroval, že novicové nenosí čtyřhranný biret (kněžskou čepici), jako kněží a jaký on posud měl, a že nemají taláru z tak jemného sukna, jak si on, jsa ještě ve světě živ, dal udělati, prosil představeného naléhavě, aby mu dal takový biret a takový talár, jaký ostatní novicové nosí. A také mu to dali. Ale s tím nebyl ještě spokojen. Maje breviář krásně svázaný a velice pěkný, prosil, aby mu jej vyměnili a dali mu takový, jaký v klášteře mají. Tím způsobem se ze všeho vyzouval, co byl ze světa přinesl, a ničeho nechtěl míti, co ho na Egypt upomínalo.

Svatí otcové církevní nás učí a Písmo svaté nám to dosvědčuje, že Pán Bůh podle své nevyzpytatelné moudrosti všecky zkouší, kteří se jeho službě oddávají a jemu věrně slouží. A nečiní toho, aby snad svých věrných sluhů pokoušel, nýbrž aby je přivedl k dobrému. A tak se chová Bůh k osobám zvláště omilostněným, že jim někdy odnímá všelikou útěchu duchovní, které jim jinak v hojné míře uděluje. Ano, sv. Bernard docela praví, že je jim to potřebné, aby se naučili pohrdati sami sebou a tím více po Bohu tesknili a se k němu utíkali, čím více je opouští. Tuto milost Bůh též Aloisiovi udělil. Cítilť na počátku svého řeholního života takovou omrzelost, která, ačkoliv mu nedělala žádného ne-

pokoje, přece mu odnímalala onu sladkost a útěchu duchovní, kterou dříve ve světě tak hojně oplýval. To sv. Aloisia rmoutilo; zůstala mu však aspoň útěcha, že když se začal modliti, cítil, že jest mu volněji. Za nedlouho i všechna ta tesknost pominula. Bůh, který se před ním na chvíli skrýval, aby ho zkoušel, zase se mu ukázal a novými návštěvami ho potěšil. Aloisiovi pak se vrátil dřívější pokoj duše. Jednou pokoušela se zase o něho málomyslnost; napadlo ho totiž: „Co si s tebou Tovaryšstvo počne?“ Leč poznav, že to pokušení, hned proti němu bojoval a ani ne za půl hodiny je přemohl. Později vyznal, že po celý čas noviciátu jen tato dvě pokušení bylo mu překonati; potom prý měl ustavičný pokoj. A není divu, vždyť se ho nic nedoteklo a všecko odevzdával vůli Boží. Proto byl skoro nepřemožitelným.

H l a v a II.

Alois snáší smrt svého otce s velikou odevzdaností.

Tento zvláštní poklid duše objevil se hlavně, když obdržel sv. Alois zprávu o smrti svého otce, jenž za půl třetího měsíce po té, co do řádu vstoupil, zemřel. Alois dostal smutnou zprávu o tom z nenadání, ale dovedl se tak opanovati, že na něm žádné změny pozorovati nebylo. Všecek náležel Bohu a jemu se ve všem podroboval. Radili mu, aby ještě téhož dne psal markraběnce matce své, aby ji trochu potěšil. Začal list slovy, že děkuje Bohu, že se může nyní opravdově modliti: „Otče náš, jenž jsi na nebesích.“ Aloisovo počínání vzbudilo

nemalé podivení zvláště u těch, kteří věděli, jak Alois svého otce nesmírně miluje. Říkával, že po Bohu otce svého nejvíce miluje. Přiznal se také jednomu spolubratrovi, že, kdyby pouze na smrt otcovu myslil a na nic jiného při tom ohledu neměl, těžce by to byl snášel, ale když prý si pomyslí, že se to z dopuštění Božího stalo, nemohl tak velice truchliti, poněvadž věděl, že se tak Bohu zalíbilo.

Tak byl nade všecky lidské přípádnosti povznesen sv. Alois, že se ve všem docela vůli Boží odevzdával. Smrt otcova, která tak brzy následovala, utvrdila ho v přesvědčení, jak ho Bůh velice miluje a se o něho přepodivným způsobem stará. Neboť kdyby byl markrabě zemřel před dvěma nebo třemi měsíci, než se markrabství odřekl, anebo kdyby se jeho vstoupení do řádu ještě déle bylo zdrželo, nebyl by ho P. generál tak snadno přijal, aby rodinu nepozbavil knížete, který takové schopnosti k vládě ukazoval. Možná, že by ho sami poddaní, kteří ho velice milovali, nebyli pustili anebo byl by se dal aspoň přemluvití, aby po nějaký čas místo nezkušeného mladšího bratra vládl. A kdo ví, co by se ještě nebylo stalo? Avšak Bůh, jenž Aloisia miloval, ráčil mu dříve dáti milost, že ho povolal do řádu a ze světa ho úplně vytrhl a pak teprve ráčil k Sobě jeho otce markraběte povolati.

Podobně i velikou milost Bůh Donu Ferdinandovi propůjčiti ráčil. Jsa šlechticem a vojínem skrz na skrz, staral se neustále, aby získal sobě a svým synům světské důstojnosti, by tak svůj rod co nejvíce proslavil. Když však sv. Alois do řádu vstoupil, tak se změnil a tak byl pobožným, že se

mu každý divil. Zanechal všeliké hry, ku které byl dříve velice náchylný a každého večera šel k posteli, na níž jsa pakostnicí nemocen ležel, donésti kříž, který mu sv. Alois doma zanechal, a modlíval se za příkladem Aloisiovým sedm kajících žalmů i litanie ke všem Svatým a žádal vždycky Ghisoniho, Aloisiova komorníka, by mu při tom pomáhal. Modlila se s ním i markraběnka s dětmi a na litanie mu odpovídali. Při těch modlitbách hořce plakával a naříkával, ukazuje, jak mu je líto hříchů. Když se pomodlil, brával kříž do rukou, bil se v prsa a s pláčem prosil: „Smiluj se, Pane, nade mnou! Pane, zhřešil jsem, smiluj se nade mnou!“ Divě se sám tomuto pláči říkával: „Ó dobře vím, odkud ty slzy pocházejí, to mně všecko můj Alois vyprosil, on mně tu lítost na milém Pánu Bohu vyžádal.“

Jednoho dne dal k sobě zavolati kněze dona Ludvika Kattanea, jenž se zatím z Říma vrátil, a prosil ho, aby s ním jel do Mantui do kostela Panny Marie. Tam učinil u něho zpověď z celého svého života velice svědomitě a s velikou lítostí. Od té doby neustával již od své horlivosti. Když čím dále tím více slábl, dal se zavésti do Milána chtěje zkusiti, zda by mu mohli tamější lékaři pomoci. Ale místo uzdravení blížila se smrt. I přišel ho generál řádu sv. Františka, ctihodný služebník Boží P. František Gonzaga, který právě byl v Miláně, jednou večer navštívit a pravil mu, aby se připravil na smrt. Don Ferdinand prosil ho, aby mu poslal kteréhokoliv zpovědníka z jeho řádu, že by se ještě jednou vyzpovídal. Tak se stalo a ještě toho

večera sv. zpověď vykonal. Druhého dne učinil poslední vůli (testament) a když všecko uvedl do pořádku, těšil své drahé dítky a manželku, aby neplakali: že by se měli radovati, když ho Pán Bůh k Sobě volá a je na to dobře připraven. Potom odevzdal svou kající duši Pánu Bohu. Bylo to 13. února r. 1586. Poručil, aby ho pochovali v Mantově v kostele sv. Františka.

Uslyšev Alois od dobrého generála a od svých milých, jak se otec na smrt připravoval, velice se tím potěšil a děkoval za to Pánu Bohu. Napsal pak své drahé matce list, aby ji potěšil. List tento zní:

„Nejjasnější Paní!

Matko v Kristu vysocevážená!

Pokoj Krista budiž s Vámi! Smrt mého pana otce byla pro mne na okamžik velice bolestná. Byl jsem všecek zkormoucený. Když jsem se však bolesti, na kterou má lidská přirozenost právo, poddal, ulevilo mi. Teď mohu se i radovati při pomýšlení, že mám příčinu opravdu Pána našeho nazývati otcem a jemu za to děkovati, že ho, jakož v jeho neskončené milosrdenství doufati lze, do radostí nebeských přijati ráčil. Se svatou odevzdaností a duchovní radostí poddejmež se vůli božské velebnosti. Tím končím a prosím Vás o Vaše požehnání.

V Římě, v dubnu 1586.

Vaší Jasnosti

nejoddanější syn v Kristu,

Alois Gonzaga z Tovaryšstva Ježíšova.“

Ubohá markraběnka byla nesmírně smrtí svého drahého manžela sklíčena, než toto první psaní dostala; prosila milého Aloisia, aby ji potěšil a dobrý syn skutečně jí napsal druhý list, jak následuje:

„Nejjasnější Paní!

Matko v Kristu velevážená!

Vidím, že v onom zármutku nad ztrátou blahé paměti mého pana otce útěchy potřebujete a že ji, jak z psaní p. ministra z Mantovy poznávám, ode mne očekáváte. A cítím se nucena, abych Vám těmito řádky připomněl, co jsem Vám ve dřívějším psaní doporučil, abyste se odevzdala do vůle Boží; a poněvadž otec byl vždycky do vůle Boží v životě odevzdán a tak šťastně zemřel, můžeme doufati, že se do onoho šťastného života dostal, po kterém všichni toužíme. A proto bychom se měli spíše radovati, než naříkati, poněvadž ten, kterého milujeme, dospěl svého cíle. Doufejme též v Boha, jehožto božská Prozřetelnost to tak zřídila, že to bude všechno k dobrému. On nepřestane se modliti, zvláště za ty, kteří se mu odporoučejí, jako za Vaši Jasnost a Váš rod; tak jako já jsem to posavad neopomenul. A také nepřestann božskou velebnost prositi, aby Vás potěšila a vedla. (Následuje ještě několik řádků týkajících se rodinných záležitostí.)

V Římě, dne 10. dubna 1586.

Vaší Jasnosti

nejoddanější syn v Kristu,

Alois Gonzaga z Tovaryšstva Ježíšova.“

Hle, jak hodným synem byl sv. Alois!

Ale srovnáme-li oba dva listy, shledáme přece, že jsou krátky. Je v nich sice všechno, čeho třeba, ale vidíme již, že Alois uposlechl slov svého božského mistra: „Kdo více miluje otce, matku nebo bratry než mne, není mne hoden.“ Poznáváme z toho také, jak se Alois ke svým příbuzným ve světě choval. Pán přikazuje lásku svou ku příbuzným mírniti a sv. Alois řídil se dle jeho příkazu. Nevzpomínal na ně leč na modlitbách a tak se choval, jakoby jich ani nebylo. Když se ho jednou jakýsi otec (kněz) v řádě tázal, neruší-li ho myšlení na rodiče, bratry a sestry, odpověděl, že na ně myslí, když se za ně modlí; že mu dal Pán Bůh milost mysliti, nač sám mysliti chce. — Tomu se nesmíme diviti. Kdo chce Bohu v řádě sloužiti, musí mu s celým, nerozdílným srdcem sloužiti. To řád vyžaduje a řehole mu ukládá těžké povinnosti. Jak by je mohl věrně zastávati, kdyby příliš na své příbuzné myslil? Již Pán Ježíš žádal po svých apoštolech, aby všecko opustili i svou vlast a svou rodinu. Jak by byli mohli svaté evandélium po celém světě kázati a lásku Boží mezi lidmi rozsévati, kdyby myšlením byli dleli u své rodiny? Když se mládenec Pána tázal, co má činiti, odpověděl mu: „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej vše, co máš, rozdej chudým a následuj mne!“ (Mat. 19, 21.) A když se chtěl vrátiti ke svým rodičům a s nimi se rozloučiti, pravil jemu: „Nechat mrtví mrtvé pochovají, ty pak pojď a zvěstuj o království Božím“ (t. j. chceš-li za mnou přijíti, jest třeba příbuzným odumřiti).

Hlava III.

Jak se Alois v noviciátě velice mrtvil.

Sv. Alois říkával, že se řídí pravidlem svého otce: že chce-li člověk něco podniknouti a řádně provésti, musí se do toho s celou duší a s celým srdcem dáti. A vskutku ukázal sv. Alois, jak se tou zásadou řídil ve službě Boží, neboť s celou duší a s celým srdcem se zdokonaloval a umrtvoval. Abychom aspoň některé příklady o tom podali: umrtvoval svůj zrak, sluch, čich, chuť a jazyk. Lze o něm právem říci, že máje oči neviděl, máje uši neslyšel a že jsa tělem na zemi, duchem na nebi přebýval. Oči své opatroval již nesmírně, když byl ve světě, což teprve v řádě! Novicové chodívali obyčejně několikráte v roce na některou vinici na zotavenou a Alois byl už také někdy s nimi. Jednou je poslali, nevím proč, na jinou vinici než obyčejně. Když se vrátili, tázali se Aloisia, která vinice se mu z nich lépe líbí. Byl tou otázkou všecek překvapen, neboť se domníval, že byli v tomtéž letohrádku a vinici, ačkoliv šli jinou cestou, a jiné tam byly pokoje a vůbec všechno jinačí. Jenom na to se upamatoval, že na první vinici byla kaple a na druhé nebyla. — Po tři měsíce jídával už v jídelně a dosud nevěděl, kde kdo sedí a jak jsou stoly rozestaveny. Proto když ho poslal P. ministr pro knížku, kterou na svém místě nechal — bylo to na místě rektorově — musili mu ukázati, kde kněží jídávají. Jindy zase, když už byl několik měsíců v noviciátě, žaloval na sebe u novicmistra, že se velice provinil, že se totiž podíval nechtě

dvakrát nebo třikrát, co jeho soused dělá. Myslil si, že to bylo ze zvědavosti a co více ještě! pravil, že to byla v noviciátě první výčitka jeho svědomí, že svých očí náležitě neopatroval. Na nic se zbytečně nedíval. —

Co se týká sluchu, nikdy neposlouchal řečí nepotřebných, nikdy nenachyloval uší svých, aby se nějakou novinu dověděl. A když bylo možná, na něco jiného řeč obracel. Mluvily-li o takových věcech osoby výše postavené, mlčel a mohli z toho posouditi, že takových řečí nerad poslouchá¹⁾.

Nikdo neviděl, že by se Alois nějaké květiny anebo nějaké voňavky dotekl a k nim si přivoněl. Ba naopak, když v nemocnicích nemocné obsluhoval (a o to často prosíval), chodíval nejraději a nejčastěji do takových nemocnic, kde byli nejhorší a nejprotivnější nemocní. Z počátku se jeho přirozenosti onen zápach protivil a všecek zbledl, když mu bylo na prádlo lidí vředy posetých hleděti, nemohl ani krve viděti, hned z počátku upadal do mdlob, ale brzy tak se opanoval, že pravou jeho radostí bylo takovým nemocným posluhovati a když mohl, prosil tak dlouho svých soudruhův, aby mu obsluhu u takových nemocných přenechali, až mu to povolili. Svě tělo a svou chuť mrtvil bičováním sebe, posty o chlebě a vodě; nikdy se mu nezdálo, že je na sebe příliš přísným. Když mu pro jeho slabé zdraví více kajících skutků představení nedovolovali, litoval

---

¹⁾ Ano i když jednou svého strýce kardinála Vincence Gonzagu navštívil a tento začal mluvit o smrti nedávno zemřelého otce, musil kardinál o tom přestat, poněvadž Alois nic na to neodpovídal. Bollandisté jun. 905. A.

toho a tvrdil, že by ještě více mohl snést. Jednou řekl jistému knězi z Tovaryšstva zcela upřímně, že se mu zdá, že u porovnání s tím, jak se ve světě kál, téměř ničeho nečiní; těší prý se však tím, že rád jest jako bezpečná loď, ve které dobře jedou nejen ti, kteří veslují, ale i ti, kteří potichu sedí ničeho nečiníce. Ve svatvečer každého svátku prosil o povolení, aby se směl postiti o chlebě a o vodě, což mu obyčejně povoleno. V jeden svatvečer (vigilii) prosil novicmistra, aby mu dovolil se postiti o chlebě a o vodě. Novicmistr mu to dovolil, ale když zpozoroval, že téměř ničeho nejedl, nařídil mu, aby se aspoň trochu posilnil, sednouti znova a jísti, co mu dají. Chtěl ho totiž zkusiti, umí-li se přemáhati. Alois poslechl a jedl, co mu dali. Když se najedl, pravil mu spolubratr žertem: „Pán Bůh požehnej, bratře Aloisi, to je pěkný půst, nejprve jí málo, aby mohl podruhé obědvati.“ Alois se tomu zasmál a pravil: „Co dělat, milý bratříčku? „Stal jsem se hovádkem u tebe a vždycky jsem s tebou,“ praví prorok.“

Když něco jedl, bylo mu jedno, je-li to dobré či nedobré. Měl-li na vůli, vybral si vždycky nejšpatnější a nejmenší kousek. Víme také, že víno s vodou míchal, a to tak, že to nebylo pak ani víno ani voda. Konečně mu to představení zakázali. Při jídle buďto dával pozor na to, co se četlo, anebo myslil na poslední večeři Páně, anebo jak Pána Ježíše žlučí a octem napájeli. Modlíval se ustavičně tak zvané „střelné modlitby,“ aby ho Pán Bůh chránil, bý se jazykem neprovinil, a proto zachovával co nejbedlivěji mlčení. Měl na paměti, že mnoho zlého

z jazyka pochází. Říkával obyčejně střelnou modlitbu: „Pclož, Pane, stráž ústům mým a dvéře vůkol rtům mým“ (t. j. nedej mně nic zlého mluvití). Obcuje s druhými často říkával, že „ten je dokonalým mužem, kdo nepoklesne slovem. A jestli kdo se má za nábožného a nezdržuje jazyka svého, toho marné jest náboženství“. (Jakub IV., 2, tentýž I, 26.) Raději mlčívával než mluvíval, ač vyznal kdysi, že více mluví v řádě za den, než ve světě za několik měsíců.

Jednou měl jíti s jedním otcem na procházku a poněvadž nevěděl, smí-li na procházce mluvití, vzal si s sebou nábožnou knížku a buďto na cestě četl anebo rozjímal. Tak nepromluvil s oním knězem ani slovíčka. A nepřekážel mu v tom kněz, raduje se z toho, že tak svědomitě zachovává svatou řeholi, a proto se též cestou modlil. Slova odvažoval svatý Alois jako na zlatých vážkách, obávaje se, by Pána Boha neurazil a též ona potěšení, která při sv. rozjímání zakoušel, nevábila ho k rozmluvě.

V Tovaryšstvu Ježíšově jest zvykem, že když někdo z kláštera odchází, vždycky vrátnému ohlašuje, kam jde. A poněvadž novice v Římě často do kláštera professů posílali (professové jsou kněží, kteří mají sliby), aby jim při mši sv. posluhovali nebo ve svátky na kázání byli, tázal se sv. Alois svého představeného, nemluví-li mnoho, když vrátnému praví: „Jdu do domu professů“? zdali by snad neměl kratčeji říci: „jdu do domu“, nebo každý věděl, že to dům professů jest. V prázdný čas ku zotavení po obědě a večeri mluvíval jen o věcech nebeských a o Bohu. Když někdy začal nějakou

rozprávku a myslil si, že by bylo lépe o tom pomlčeti, náhle přestal, a když ho pobízeli, aby jen dopověděl, co začal, nemohli ho k tomu nijak přiměti; po dlouhou chvíli mlčel. Co se týče oděvu, velice vždycky prosíval, aby mu dali nejvíce odřené šaty. Jednou představený poručil, aby mu ušili šaty nové. Když mu je dali, bylo mu to velmi nemilé. Šel ku představenému a řekl mu to. Představený odpověděl, že to možná pochodí ze samolásky a z touhy, aby ho druzí měli za hodného. Alois nyní po několik dní přemýšlel, aby vyzkoumal příčinu, proč byl nad těmi šaty tak mrzutým. Nemohl žádné viny nalézt. Uznával sice, že se mu podobné myšlenky samolibé namanuly, ale nicméně neměl v nich zalíbení — nepoddával se jim. Aby se však pro budoucnost zajistil, všecka svatá rozjímání, která po několik měsícův o umučení Páně konal, obracel na sebe za tím účelem, aby se odřekl všeliké samolibosti a naučil se pohrdati sebou samým.

V umrtvování ctižádosti byl tím pilnějším, čím více uznával, že jest to potřebnější, než umrtvování vlastního těla. Vskutku dosáhl toho též sv. Alois ustavičným sebemrtvením, že necítil nejmenší obtíže v přemáhání ctižádostivých myšlének, ať už byl kdekoliv, ať doma nebo venku. Též prosil o dovolení, aby směl choditi po Římě v roztrhaných šatech, s pytlem na zádech a směl prositi o almužnu. Když se ho tázali, zdali by se nestyděl, odpověděl, že nikoliv; neboť si vzpomínal na chudého Pána Ježíše, chtěl ho následovati, a také tím dosíci zásluhy pro život věčný. Říkával, že nechápe, jak by se mohl za to stydět. „Nebot,“ dodával, „buďto

mne znají nebo neznají lidé, kteří mne vidí. Neznají-li mne, není mně třeba o to se starati, co si o mně myslí, a proto není mi třeba se stydět; jestliže mne znají, tož jim dávám dobrý příklad; proto nic v jejich očích neztratím a budou o mně dobře smýšleti, tak že tím snad upadnu spíše do nebezpečí ctižádosti, než do nebezpečí hanby; poněvadž jsem nebyl od narození chudým a z lásky k Bohu jsem se chudým stal, budou mne pokládati lidé světšší za něco zvláštního.“

Podobně když měl na ulicích a náměstích římských ve svátky vykládati chudým a venkovanům katechismus a jim kázati (bylo tak v Itálii zvykem), dělával to s takovou radostí a láskou, že každý, kdo ho viděl, byl tím velice dojat a mnozí vysocí církevní hodnostářové zastavovali své kočáry, aby se na něho podívali a ho poslouchali. Také se jednou dověděl, že se jeden člověk po šest let už nezpovídal a tu si dal s ním takovou práci a tak mu domlouval, že uposlechl a ihned s ním šel k jednomu knězi z Tovaryšstva Ježíšova, u něhož se vyzpovídal. To se stalo i častěji. V jedné věci pravil sv. Alois, že se hanbil, a to, když ho buď v jídelně anebo jinde veřejně pro jeho chyby kárali. A ne snad proto, že o něm špatně smýšleli, z toho si nic nedělal, ale proto, že se mu jeho chyby velice protivily. Proto o nic tak neprosil, jako právě o to, aby ho veřejně z chyb kárali, a měl z toho vždycky veliký užitek. Když ho pak veřejně kárali, snažil se vzbuditi v sobě radost, že mohl něco trpět a tím se aspoň připodobniti poněkud Kristu Pánu. A to mu podávalo hojně látky k rozjímání.

Vida novicmistr, že je tak ve všech věcech opatrným, chtěl ho jednou zkusiti. Dal ho po několik dní za pomocníka do jídelny, kdežto měl zametati, čistiti nádobí a prostírati na stůl, co bylo k jídlu potřebí. Bratrovi, který měl v jídelně na všecko dohled, však naporučil, aby ho měl dobře na očích a byl se vším nespokojen a tak ho všelijak haněl a mu vyčítal, že ničemu nerozumí. Sv. Alois učinil vždycky všecko jak se patří a jak mu bylo pověřeno, ale ať dělal jak dělal, bylo všecko špatně uděláno a jen sama hana naň se sypala. Toho však bratr na něm nedokázal, aby se omluvil, anebo aspoň řekl, proč to tak a nejinak udělal. Proto nemohl se mu dosti vynadiviti a nebyl by tomu jakživ věřil, že může někdo býti tak pokorným a trpělivým, kdyby to nebyl na své vlastní oči viděl! Jednoho dne navštívil našeho světce jeho strýc, patriarcha Gonzaga, a když se s Aloisiem rozloučil, vypytał se p. rektora na něho, jak se chová. Odpověděl mu rektor koleje: „Milý pane, nemohu nic jiného o něm pověděti, leč, že si z něho bere me všichni příklad.“

Zkrátka, od samého počátku noviciátu, totiž po dva měsíce, vynikal velikou skromností, střídmostí a zálibou nesmírnou v postech. Byl na své tělo tak přísným a tak si zamiloval přemáhati se a se mrtviti na duchu, tak málo stál o vlastní čest a tak věrně a svědomitě zachovával všecka řeholní pravidla i nejmenší, že to až vzbuzovalo všeobecný podiv! Byl při tom vždycky vesel, ke všem laskav, ke všem představeným uctivý, poslušný a pobožný, tak každé ctnosti pilný, že ho všichni novicové po-

kládali za svatého a uctivě všechny věci, kterých se dotýkal, líbali a za velikou čest si pokládali, když s ním mohli mluvit. Obcovali s ním vždycky jako se svatým člověkem! Věcí Aloisiových si vážili jako nějakých ostatků Svatých. Z té příčiny vzali knížečku: „Hodinky k Panně Marii“, kterou si z domu přinesl a kterou po dlouhý čas v Sicilii přechovávali. Jeden kněz a kazatel z Tovaryšstva měl u sebe ve veliké vážnosti breviář, který si Alois do řádu přinesl. Tak veliké pověsti svatosti a dokonalosti se tehdy již sv. Alois těšil.

H l a v a IV.

Pobyt sv. Aloisia v domě professův (Al Gesù).

Aby noviciát novicům v Římě příjemnějším učinili, posýlávali je, jakmile několik měsícův u sv. Ondřeje pobyli, a se již s kázní a řeholními pravidly trochu obeznámili, do domu professního, řečeného al Gesù (u Pána Ježíše), aby tam jaksi na duchu pookráli. Bývali tam obyčejně po několik neděl anebo měsíců, měli tam od druhých odloučený byt, posluhovali kněžím při mši sv., četli u stolu a v podobných jim potřebných cvičeních se cvičili. Měli nad sebou kněze, který byl jejich novicmistrem. Tenkrát to byl osvícený kněz P. Jeroným Piatti, jinak Platús zvaný, který později krásné svědectví o svatém Aloisiovi před duchovním soudem podal a sám též jeho krátký životopis sepsal. Měli též dozorce, totiž novice, kterého jim představený určil; ten pak měl povinnost jim rozdávat rozličné služby a práce, a nazýval se manuaktorem nebo prefektem.

Sv. Alois byl tehdáž v noviciátě už tři měsíce, když mu rektor poručil, aby se do domu professního odebral. Aloisia to velmi těšilo. Doufal, že se tam ještě více k dokonalému životu příkladem starých otcův povzbudí, poněvadž již mnoho úradův a rozličných služeb v řádu po celá ta léta svého řeholního života zastávali. Byli tam jedni, kteří v kostele duchovní správu konali, a zase jiní, kteří v domě všelijaké úřady zastávali, ano byl tam sám P. generál se svými pomocníky a ti všichni přece se veškerými ctnostmi skvěli. Aloisius byl též velikým ctitelem nejsv. Svátosti a tam směl u oltáře posluhovat; jaké to pro něho štěstí! Již doma u svého otce rád při mši sv. posluhoval, protož oplýval nyní tím větší radostí, že měl příležitost, tím vroucněji nejsvětější Svátost, svého Ježíše uctívati. Tato jeho veliká vroucnost k nejsv. Svátosti byla příčinou nevýslovných sladkostí a útěch, které míval po sv. přijímání a uvážíme-li, jak se bedlivě na svaté přijímání připravoval, není také divu. Bůh zajisté se ku každému tak po sv. přijímání chová, s jakou vroucností a zbožností k němu kdo přistupuje. Každého sv. přijímání užíval skoro za přípravu k následujícímu sv. přijímání. Mimo jiné pobožnosti, které v týdni konával, rozdělil si celý týden na dva díly — dvě polovice, a to tak, že tři první dny, totiž pondělí, úterý a středu nejsv. Trojici obětoval a jedné každé božské osobě zvlášť děkoval za milost sv. přijímání a zase druhé tři dny ve čtvrtek, pátek a sobotu téměř třem božským osobám zasvětil, prose je každou zvlášť o milost hodného svatého přijímání. Mimo to každý den po celý týden v jisté hodiny

buďto chodíval do kostela, nebo do kaple navštěvovat nejsv. Svátost a tam se po jistý čas modlíval. V den před svatým přijímáním, v čas na zotavení určený, mluvíval jen o tomto tajemství lásky, a to s takovou vroucností a horlivostí, že když to někteří kněží zpozorovali, vyhledávali příležitosti, aby se s ním mohli v sobotu sejíti, aby ho mohli slyšeti o tomto nejsvětějším tajemství mluvíti. Tvrdili, že nikdy tak pobožně nesloužili mši sv. jako v neděli po tom, tak byli totiž jeho horoucností pohnuti a rozníceni. A když někdo chtěl jíti ve všední den ke sv. přijímání anebo s větší pobožností mši sv. sloužiti, hleděl den před tím se sv. Aloisem rozmlouvati a řeč obrátiti na nejsv. Svátost. V sobotu večer chodíval sv. Alois s těmito myšlénkami spat; a když se v neděli ráno probudil, konal po celou hodinu rozjímání o nejsvětější Svátosti a sv. přijímání. Po rozjímání chodíval do kostela na mši svatou, kdež klečel zcela nepohnutě. Když Pána Boha přijal, šel někam do koutka a po dlouhou chvíli s tak sebranou myslí se modlil, že se zdálo, jakoby byl smyslů zbaven. Ano, zdálo se, jakoby byl chtěl v kostele na vždy zůstat, tak oplývalo jeho srdce a překypovala jeho duše milostnými city a sladkostí nebeskou. Po celé ráno potom se buď modlil, anebo rozjímal, nebo i něco četl ze sv. Augustina nebo sv. Bernarda.

Hlava V.

Jak soudil P. Platus o sv. Aloisiovi.

Jak jsme již pravili, byl tehdy novicmistrem v domě professův sluha Boží a muž plný Ducha svatého, kněz Jeroným Platus (Piatti), jenž byl

zvláštním znalcem řeholní dokonalosti, což se jeví v jeho spisech o životě řeholním. Velice se pobožný otec ten zaradoval, že takového novice pod svou ochranu dostal. Neboť jakmile Aloisia poznal, vysoce si ho vážil, jak se o tom lze dočísti v následujícím listě, psaném P. Muciovi Vitelleschimu, který byl poslán na zotavení do Neapole a tam svá studia bohoslovná konal. Píše mu :

„Nejmilejší bratře v Kristu!
Pokoj Páně s Vámi!

Nevím, nejmilejší Vitellesku, mohu-li Vám dáti na Váš list, který jsem tyto dny obdržel, lepší a příjemnější odpovědi, jako když Vám podám zprávu o jednom novici, který před pěti dny, v den sv. Kateřiny, do sv. Ondřeje se přihlásil. Jest to mládenec Alois Gonzaga, syn markraběte kastiglionského a velice blízký příbuzný vévody mantovského. Jsa prvorozeným synem, měl po něm děditi panství. Ale zlíbilo se Pánu Bohu, že si ho pro sebe vyvolil, neboť prodlévaje na dvoře Filipa, krále španělského, umínil si vstoupiti do našeho řádu.“

P. Piatti nyní vypravuje, po jakých překážkách konečně Alois do Tovaryšstva vstoupil, a píše o něm dále :

„Co do jeho předností, jsou takové, že jest urozenost poslední vlastností, kterou se doporučuje. O jeho nadání souditi můžete z toho, že ačkoliv mu není ještě 18 let a téměř napořád prodléval na dvorech, přece logice a fysice dokonale rozumí. Tak mluví rozumně a moudře, že se mu všichni

divíme. Důkazem toho budiž Vám, že mu markhrabě již častěji záležitosti rodinné uspořádati svěřoval a že v listu, jímž syna svého P. generálovi odevzdává, tvrdí, že jest to nejdražší jeho poklad a nejlepší naděje na zemi. Leč to všecko jest jakoby ničím u porovnání s jeho ctností a svatostí, neboť už od osmi let se počal báti Pána Boha, a jasným toho důkazem jest vzrušení mysli, kterým jest obdařen; neboť při modlitbě prolévá neustále slzy, což možná snadno viděti na jeho tváři a v celém jeho chování. Jeho domácí tvrdí, že každého dne čtvero i patero rozjímání konal, krom toho že se i v noci modlíval. Abyste si snad nemyslel, že v něčem přeháním, to pouze pravím, že když s ním otec, Ondřej Spinola, rozmlouval, pravil mi, že ho ještě příliš málo vychvaluji. Tak o něm soudí též P. generál a všichni naši otcové v Římě, Miláně, Mantově a kde vůbec se trochu pozdržel. Také to Vám pravím, že mu z darů přirozených pouze zdraví schází, které jest tak slabé, že když na něho člověk hledí, již se o něho bojí. Hned den anebo dva dni před vstoupením do řádu cítil bolesti na prsou. Udává za příčinu toho, že se obyčejně v pátek o chlebě a o vodě postívá. Tak učinil i v pátek, po němž šel papeži políbit nohy, a že mu bylo na audienci dlouho čekati, až do půl čtvrté hodiny, proto prý tak seslábl. Ať už jest tomu tak nebo jinak, jisto jest, že se budou o něho představení velice starati, aby byl zachován, neboť tak to nařídil otec generál, a zajiště se mu lépe povede pod opatrností představených řádových, než když se vlastní, pří-

lišnou horlivostí unéstí dával. Protož se za něho modlete a věřte, dá-li mu Pán Bůh zdraví, může se do něho rád nadíti, že veliké věci vykoná ke cti a chvále Boží a našeho řádu. Psal jsem Vám obšírně (ač jsem byl nucen ještě mnoho věcí vzdělavatelných vynechat) čině Vás účastným společné útěchy, jakou jsme po ty dny všickni měli, tak že jsme o ničem jiném ani nemluvili. Abyste se mi pak za tuto útěchu aspoň nějak odplatil, modlete se za mne, prosím vás, aby mně dal Pán Bůh milost, abych se stal opravdovým bratrem a následovníkem tak drahé duše, kterou Pán Bůh do tohoto svatého shromáždění povolal.

V Římě, dne 29. listopadu 1585.

Váš bratr a sluha v Kristu
Jeroným Platus.“

Tenkráte P. Piatti ještě se sv. Aloisiem blíže neobcovoal, když onen list psal, ale už každý z toho posoudí, jak si ho velice vážil, když o něm tak pěkně mluví. Když ho však začal zpovídati a se s ním o Bohu a duchovních věcech bavíval, dal si od něho všecko do podrobná vykládati a všecko si zaznamenal. A takovou nevinnost, takovou známost věcí božských a tolikou dokonalost na milém mláďenci shledal, že ho od toho času za velikého světce pokládal, a když měl příležitost o něm mluvit, vždycky ho přede všemi velice chválil. Jednou rozmlouval s jedním otcem o nebeské vlasti, a když pravil, že se svatí Boží takořka přeměňují ve vůli Boží, kterou znají a vidí, a nic jiného nemilují a nežádají, krom toho, co Bůh miluje a chce, doložil:

„Zdá se, že vidíme toho krásný příklad na našem Aloisiovi, neboť svatí Boží vidí, jaké má Bůh veliké zalíbení v této duši. A také oni jsou ve vůli Boží přeměnění, sami též ji rádi nebeskými dary a milostmi obohacují, jemu dobrodiní prokazují a se za něho přimlouvají. A myslím, že vespolek závodí, kdo mu více dobrého prokáže. Pozoruji zajisté, že ho Bůh a svatí téměř milostmi obsypávají a že je plný ctností a nadpřirozených darů.“ Když jednou tentýž otec Sienou jel a jeho hrdinské ctnosti velebil, pravil jednomu otci, „kterak žasne, že jsa Alois tak svatým, nečiní za živobytí svého zázraky.“ Totéž o něm pravil i kdysi kardinál Bellarmin, který říkával, že se diví, že nedělá patrných zázrakův, o kterých by všichni věděli.

Hlava VI.

Jak sv. Alois v professním domě žil.

Alois byl v professním domě déle než jiní novicové. Vedl tam takovýto život: Každého rána po rozjímání, které pokaždé hodinu konal, šel do sakristie a neodešel z kostela dříve, než byl posluhoval při pěti nebo šesti mších svatých; a tak vždycky to konal, že se zdál býti andělem. Ke svým spolu-
bratřím novicům byl velice laskavým a zvláště ke dvěma, kteří se mu zdáli býti slabšími, a proto jim pomáhal jak mohl. Ano i sám šel ku představenému a prosil ho, aby se nad jejich zdravím slitoval a nenechával jich při tolika mších posluhovati, že je sám bude zastávati. V sakristii se choval potichu, nemluvil ani slovíčka a buďto se v koutku

modlil hodinky k Panně Marii, nebo rozjímal anebo četl v nějaké nábožné knize. Když se měl sakristána (bratra kostelníka) na něco zeptati, nebo mu něco pověděti, smekl před ním nejdříve čepičku, držel ji v ruce a maje při tom ruce na prsou, tak uctivě a pokorně s ním mluvil, že se sakristán až styděl. A poslouchal sakristána a jeho pomocníků tak ochotně jako kdyby mu sám Pán Ježíš poroučel.

Na zelený čtvrtek mu sakristán jednou nařídil, aby dával na světla u Božího Hrobu pozor a ačkoliv se novicové krásné úpravě oltáře divili, nicméně po několik hodin nespustil se světel očí, ba ani jich nepozdvihl, aby se podíval, co se kolem něho děje. Potom se ho jeden spolubratr tázal, jak se mu líbil Boží Hrob? A co náš sv. Alois odpověděl? Že ho neviděl, jak vypadal; myslil prý, že když mu sakristán uložil, aby dával na světla pozor, neměl se na nic jiného dívati.

Novice, který byl nad nimi, tak si vážil, že nikdo by tak ani generála byl nectil. Když šel mimo něho, hned povstal, smekl čepičku a takovou čest mu prokazoval, až to bylo onomu novicovi líto a stěžoval si na to u představeného. Představený mu nařídil, aby se mírnil, a sv. Alois uposlechl. Nedivte se tomu, že všem takovou úctu prokazoval a jich tolik poslouchal. Nespátkovalť v onom člověku, jenž mu poroučel, pouhého člověka, nýbrž samého Krista Pána, který mu rozkazy dával. Lidi, kteří mu poroučeli, nepokládal za své spolubratry, ale za zástupce Boží na zemi. Hlasu onoho člověka, jenž mu poroučel, si všímal jako hlasu Božího. Jak se sám vyjádřil, nečinil to jenom proto, aby takovou po-

slušnosti své zásluhy rozmnožil, ale spíše proto, že cítil velikou sladkost při pomyšlení, že mu Kristus Pán poroučí a že se mu naskytá příležitost tím velebnosti božské sloužiti. Také tvrdil, že mnohem raději poslouchá nižších představených, než vyšších. To nejen proto, aby se ponížil, ale, jak se sám vyjádřil, z jakési pýchy. Neboť soudíme-li po lidsku, nedá se člověk tak lehkou pohnouti, aby uposlechl nižšího, zvláště není-li stejného rodu a nemá-li takových darův od Boha jako my. Ale podrobiti se Bohu, anebo lépe řečeno člověku, na místě Božím ustanovenému, je největší čest, jaká jen může býti; a to tím více, čím méně se ohlížíme na jeho lidskou osobu, když nám poroučí a čím méně úcty a poslušnosti pro své vlastnosti zaslouží.

Po mších sv. čítávali novicové u stolu, někteří u prvního stolu, jiní u druhého a jiní zase posluhovali podle pořádku v kuchyni. Také na Aloisia přišla řada posluhovati a tak si v těch sprostých zaměstnáních liboval, jako kdyby to byl od jakživa dělával. Když přišla na něho řada čísti, čítával zvolna a srozumitelně. Jednou se stalo, že když četl, na blízku jídelny se strhl veliký hřmot a nebylo mu dobře rozuměti. Novic, který na ostatní dohlížel, káral jej potom, že jeho vinou otcové a bratři onoho dne ničemu nerozuměli, a pravil, že mají z toho velikou škodu; ale zatím si myslil, co mu na to asi řekne? Ale dobrý Alois se ani dost málo neomlouval, nýbrž prosil za odpuštění, slibuje mu, že si podruhé dá pozor. Umínil si, že bude všechno znova čísti, aby nahradil duchovní škodu, která jeho bratřím vzešla.

Vida P. Jeroným Piatti, že se Alois při modlitbě a rozjímání velice namáhá, poručil mu, aby se z toho trochu povyrazil a ráno a večer nejen zůstal na první zotavené, ale i též na druhé s těmi, kteří jedli u druhého stolu. Alois uposlechl. P. ministr o tom ničeho nevěděl a když Aloisia zastal na druhé zotavené, uložil mu veřejné pokání v jídelně. Svatý Alois měl na sebe žalovati, že vlastní vinou přestoupil řeholní pravidlo, jež přikazuje, že kromě zotavení, které je pro všechny určeno, má každý zachovati mlčení. Podrobil se uloženému pokání, aniž se omlouval tím, že měl tak od P. rektora poručeno, ale zase šel při prvním i druhém zotavení na procházku jako dříve. Když ho p. ministr znova zastal, divil se tomu a uložil mu opět podobné pokání. Však i tenkrát se Alois podvolil, ničeho neříkaje.

Po stole zavolal ho otec Piatti k sobě a pravil mu, že tím dal pohoršení, poněvadž jsa novicem konal za tutéž provinu totéž pokání dvakráte po sobě a tázal se ho, proč neřekl panu ministrovi, že má dovolení. Alois odpověděl, že ho sice napadlo, že svým mlčením dal asi pohoršení; ale poněvadž prý se bál, aby to neučinil ze samolásky, proto raději mlčel a pokání znova podstoupil. Nyní však že už by to řekl, aby zase nedal mlčením pohoršení.

Byla to radost na něho se dívati, jak rád a trpělivě pokání podstupoval a jak je ochotně vykonával, ačkoliv nebyl v ničem vinen a ničeho neobmeškav. Častěji mu přisuzovali omylem chyby druhých, on pak nejen že se nic nevymlouval,

nýbrž vykonal pokání, jako kdyby byl opravdu vinen býval.

Po poledni šel obyčejně s kněžími do žalářů nebo do nemocnic a co zatím oni zpovídali nemocné anebo vězně, učil jiné katechismu a připravoval je ke zpovědi. A tak se při tom laskavě k oněm ubohým choval, že si rázem srdce jejich získával. Vykládal totiž o něm P. Striverio, že s ním šel na montanárské náměstí a když tam viděl venkovský lid z hor, tak se k nim laskavě blížil a tak jim horlivě a nadšeně svaté pravdy vykládal, že celé zástupy šly za ním do kostela al Gesù, aby se ze svých hříchů vyzpovídaly.

Když byl doma, zametal buď chodby a světnice nebo konal jiné podobné práce. Jednou skládal též s druhými novici prádlo, a vzpomněl si, že toho dne ještě ničeho nečetl ze sv. Bernarda. Chtěl přestat skládati prádlo, aby vynahradil, co promeškal, ale neučinil toho řka sám u sebe: „Budeš-li nyní čísti sv. Bernarda, čemu jinému se z něho přiučíš, než že máš poslouchati? Pomysli si tedy, že jsi už četl a dělej, co ti poslušnost ukládá.“ Tak svědomitě zachovával řád svůj, že se nedal žádným ohledem lidským přiměti; aby sebe menšího pravidla řeholního přestoupil. Tak se na př. stalo, že jednou přišel do sakristie jeho příbuzný kardinál della Rovere chtěje s ním mluvit. Alois však se omlouval, že nesmí. A církevní hodnostář nejen že se tím velice vzdělal, nýbrž nechtěl s ním dříve mluvit, dokud neobdržel dovolení od P. generála. Zkrátka tak byl ve všem dokonalý a tak krásný dával všem příklad, že ho všichni v domě professním velice milovali a za

svatého mládence ho měli, zvláště když pobyv tam dva měsíce byl zase do noviciátu u sv. Ondřeje povolán.

Hlava VII

Sv. Alois končí noviciát. Jeho neobyčejný dar modlitby.

Vrátiv se Alois z profesního domu všecek dojatý svatým životem milých otců od sv. Ondřeje, skládal především ze všeho p. novicmistrovi počet, co se po tu dobu v jeho duši dělo. Konal pak všecka pobožná cvičení v noviciátě ještě svědomitěji než dříve. Tak horlivě a dokonale všecko zachovával, že nejen nepostřehli na něm nejmenší nedokonalosti, ale i sám ničeho nemohl najíti, co by se aspoň trochu hříchem býti zdálo, ačkoliv zrovna téměř pytevním nožikem svá myšlení a všecky své skutky zpytoval.

O tom se přesvědčíme následující událostí. Jednou přišel k novicmistrovi a stěžoval si mu, že ho velice trápí, že, ačkoliv jak nejsvědomitěji možná svědomí své zpytuje, přece nemůže se ničeho domakati, co by nějakým hříchem bylo. „Velice se bojím,“ tak vece, „nepochází-li to z nedostatečné znalosti sebe samého, a zdá mi se, že to může býti ze zaslepení, které, jak jsem slyšel a četl, duše do velikého nebezpečí uvádí.“ Ó jak bylo čisté to srdce Aloisiovo! Nedivmež se tomu, že měl tak čisté a nezkalené svědomí, mělt' mnoho milostí od Boha, s nimiž ode mládí tak horlivě působil stále se přemáhaje. Nikdy se nedával unéstí zálibou a prvním dojmem, který kolikrát člověku splete rozum, ale ve všem se řídil rozvahou. Nikomu svého mínění

nevnucoval, při sporech, které se někdy nahodily, pověděl pouze své mínění, ale když s ním někdo nesouhlasil, nepřel se o ně. Vždycky odpověděl pouze zkrátka a laskavě; když mu však někdo náruživě odpovídal, mlčel.

Také se sv. Alois protivil každému i nevinnému přání, když pozoroval, že by tím přišel o pokoj duše. Myslíl ve všem svém jednání neustále na přítomnost Boží a hleděl všecko učiniti co nejdokonaleji možná. Také mu v tom napomáhalo, že byl pořád sjednocen s Bohem na modlitbách a takovou péči na modlitbu vynakládal, jakoby na ní všeliká dokonalost záležela. Říkával, že je nemožno, aby člověk, který miluje modlitbu a je na duchu sebrany, nedošel úplného vítězství nad sebou a by nedošel velikého stupně svatosti a dokonalosti, jak nás o tom poučuje zkušenost. Všelika nekajicnost, nepokoj duše, zmatek a nespokojenost, se kterou se leckdy též u řeholníků potkáváme, pochází prý odtud: že málo rozjímají a se modlí, a tvrdil: že nejkratší a nejprímější cestou k dokonalosti je modlitba. A tak si přál o tom všecky přesvědčiti, že pravil, kdo jednou okusil sladkosti modlitby, už tak lehko modlitby nenechá. Velice ho bolelo, když někteří nemohouce někdy pro jiná zaměstnání najíti času k rozjímání, potom toho docela zanechávali, ztrativše k tomu i chuti. On sám tak si modlitbu zamiloval, že byla pro něho opravdovou rozkoší. Tím způsobem nabyl v rozjímání neslýchané zběhlosti a dokonalosti, že sám kardinál Bellarmin, když dával kdysi klerikům v římské koleji duchovní cvičení podle návodu sv. Ignáce a ehtěl jim dáti

některé pokyny, jak by dobře rozjímati měli, jim pravil: „To jsem se naučil od našeho Aloisia.“

S velikou pílí se již na rozjímaní připravoval. Každý večer si vždycky aspoň čtvrt hodiny před spaním — někdy i déle — rozjímaní, které měl ráno konati, rozložil a upravil. Jakmile ráno vstal, rychle se oblékal, aby mu před samým rozjímaním aspoň trochu zbylo času, aby se na duchu shromáždil a byl zcela klidným. Pravil totiž: že je nemožno, aby ten, který před rozjímaním anebo při rozjímaní je nějakou starostí, nebo žádostí po nějaké věci zaujat, s prospěchem rozjímal, poněvadž se nemůže v něm odrážeti obraz Boží, který na sebe chce při rozjímaní vzíti.“ Ríkával: „Neukazuje hladina vodní obrazu člověka, když je větry zmítána nebo kalná; i když je průhledná, není viděti údy s trupem spojené, nýbrž každý úd od sebe oddělený; a tak i duše, která je při rozjímaní větrem naruživostí nebo nezřízených náklonností, citů a žádostí zmítána, nemůže na sebe přijati obraz Boží a nemůže se přeměnit v podobu oné božské velebnosti, o které uvažuje.“ Když zazvonili k modlitbě, ihned padl co možná nejuctivěji na kolena na své prosté klekátko a všemožně o to pečoval, aby opanoval svou obrazivost a upoutal ji na předmět rozjímaní. A tak se do předmětu, o kterém rozjímal, zahloubal a tak se při tom namáhal, že po rozjímaní obyčejně tak zeslábl, že nemohl ani státi na nohách. Stalo se mu též, že byl rozjímaje časem u vytržení a nevěděl ani kde je, ba ani nemohl poznati místa, kde byl. Zvláště když rozvažoval o vlastnostech Božích jako na př. o dobrotivosti Boží, o Prozřetelnosti, o lásce

k lidem a jejich neskončenosti, nevěděl, kde je. Při modlitbě se tolik naplakal, až mu v tom jeho představení musili brániti, aby mu pláč neuškodil, neměl bolení hlavy a nepřišel o zrak. Ale žádný prostředek nemohl zadržeti proudu slz. Ještě podivuhodnější jest, že nemíval obyčejně při rozjímání žádné roztržitosti a vykládají o tom všichni zpovědníci, jmenovitě kardinál Bellarmin. Jaký to vzácný dar, pochopí každý, kdo to sám zkusil.

Aloisiova neustálá a vytrvalá shromážděnost při modlitbě nepocházela pouze od Boha, ale též z ustavičného cviku. Nebo držel při rozjímání svou obrazotvornost neustále na uzdě. Proto nenapadaly ho žádné jiné myšlenky, leda takové, jakých si přál. Ba tak uměl pozornost upoutati, že ani neviděl ani neslyšel, co se kolem něho dalo. Každý řeholník Tovaryšstva Ježíšova jest povinen na počátku noviciátu a potom po celý život vždycky za šest měsíců dávati svému představenému zprávu, jak se mu v duchovním životě vede. Tu se svěruje svému představenému nejenom se svými chybami, ale i také vykládá o darech, milostech a ctnostech, které si na Pánu Bohu vyprosil. Děje se to proto, aby představený o všem věděl a mohl jednoho každého řídit i vésti jako pravý otec; aby mohl každého v jeho nezřízené horlivosti mírniti a úkladů ďábel-ských, které se mu v řeholním životě v cestu staví, varovati. Náš sv. Alois také vždycky v tom čase z oněch milostí a darů Božích svědomitě počet skládal a tak víme o mnohých ctnostech tohoto světce. Nebo všecko upřímně a bez bázně odkrýval, chtěje uposlechnouti sv. řehole a chtěje býti dobře

od svých představených veden. A nedivte se tomu, že vykládal o svých rozličných ctnostech; chtěl zajisté vyhověti řeholním pravidlům, činil to z poslušnosti. Avšak nikdo ho neslyšel, že by o tom jindy byl vypravoval. Jednou také jsa na to tázán při takové příležitosti, zdali má nějaké roztržitosti při modlitbách, odpověděl představenému zcela upřímně: „Kdybych všecky tyto roztržitosti, které se mi po oněch šest měsíců při všech rozjímáních, modlitbách a zpytování svědomí nahodily, v jedno sebral, netrvaly by déle, než co by se pomodlil jedno „Zdrávas Maria.““

Modlitby ústní mu působily jakousi obtíž. Ne že by byl roztržitým, nýbrž proto, že jejich smyslu jako na př. žalmů a jiných modliteb hned porozuměti nemohl. Říkával, že se mu při tom vede jako člověku, jenž stojí před zavřenými anebo napolo zavřenými dveřmi, jenž sice nemůže projíti, ale také neodejde. Přece však i při ústních modlitbách míval veliké útěchy duchovní a celá jeho duše byla jimi proniknuta. Hleděť city, jimiž žalmy oplývají, v sobě vzbuditi. A tak byl jimi proniknut, že často s velikou obtíží a namáháním mohl ta slova vyslovovati. Proto když se modlival v noviciátě kněžské hodinky nebo breviář, ačkoli nebyl povinen, poněvadž ještě neměl vyšších svěcení, potřeboval jen na jitřní celou hodinu.

Nejraději též rozjímal o umučení Páně a užil při tom rozjímání mnoho útěchy a sladkosti od samého Krista Pána. Kolem poledne si na umučení Páně vzpomínal, pomodlil se krátkou antifonu a obnovoval svá předsevzetí před obrazem Ukřižovaného.

Toto malé cvičení konal s takovou pobožností a s takovou shromážděností, že říkával svým představeným, že mu v tu chvíli připadá, jakoby se zrovna na všecko díval, co Kristus Pán na velký pátek trpěl. Neméně liboval si v rozjímání o nejvyšší Svátosti. Též velice ctil Alois svaté Anděly a zvláště svého svatého anděla Strážce. Viděti to z krásného rozjímání jeho, které k jejich počtě sepsal na žádost p. Vincence Bruna. Celé rozjímání o andělech jest rozděleno na dva díly. V těchto dvou rozjímáních zalétá andělská a nebeská duše Aloisiova mezi duchy nebeské, vidí je zrovna na své oči a jako dovedný malíř je ve své knížce zobrazuje. Mluví tu anděl v lidském těle o andělech bez těla. Mluví v nich z plnosti svého serafinského srdce, že nás až dojíká ku vroucím slzám; píšeť o nich dotknut samou láskou Boží. Dobře mohl psáti o věcech nebeských, když se pouze nebeskými věcmi obíral. Po jeho smrti nalezeny některé jeho zápisky a mezi nimi i papír, na kterém napsáno: „O úctě Andělů vůbec.“ „Představ si, že jsi mezi devíti kůry andělskými, kteří chválí Pána Boha na modlitbách a zpívají chvalozpěv: ‚Svatý Bože, Svatý silný, Svatý nesmrtelný, smiluj se nad námi!‘ Opakuj ho po nich devětkrát a spoj se s nimi na modlitbách. Svému andělu strážci se aspoň třikráte za den poroučeť, totiž ráno, večer a za dne, když půjdeš do kostela navštívit oltáře. Pamatuj si, že se máš od anděla dáti vésti jako slepý, který nevida nebezpečí cesty ve všem spoléhá na toho, který ho s holí vede.“ Tak napomíná sebe sv. Alois.

Na konec jest nám říci, že celý řeholní život

sv. Aloisia byl ustavičnou modlitbou, až neustálým cvikem došel takové vroucnosti a pobožnosti, že neměl myšlení než na věci nebeské a očí, uší a jiných smyslů pouze potud užíval, pokud toho potřebí bylo. Ať byl, kde byl, všude více myslil na věci nebeské než pozemské. Ve vnitřním životě nacházel jediné potěšení a odpočinek. A když se měl z tohoto vnitřního zaměstnání někdy pro nějakou slušnou příčinu vytrhnouti, když měl ku příkladu něco užitečného vykonati, ačkoli všecko náležitě vykonal, přece cítil jakýsi vnitřní odpor, tak jako kdyby se mu některý úd ze svého místa vymknul.

Nic mu nebylo lehčího jako po celý den býti duchem spojen s Bohem. Ano i při zevnějších pracích nebylo mu těžko sebranou mysl udržeti. Jednou se přiznal, že jak jedněm připadá za těžko po delší čas býti spojenu s Bohem, tak jemu je obtížno nemysleti na Boha. A vskutku, když z poslušnosti na Boha nechtěl mysliti, velice mu bylo se přemáhati a činiti si násilí. Více mu to škodilo na zdraví, když se měl tak přemáhati, než když ustavičně na Boha myslil. Často za den obíraje se zcela obojetnými věcmi obdržel od Pána Boha veliké útěchy duchovní, které trvaly i po několik hodin. V čas takového navštívení Božího takový vnitřní oheň lásky rozpaloval jeho tělo, že se jeho tváře ustavičným ruměncem polévaly. Zase jindy se jeho srdce tak oním božským ohněm rozpalovalo a tak bilo, že se zdálo, jakoby chtělo z prsou vyskočiti. A maje takové vnitřní útěchy, tak se málo o své tělo staral, že co den více sláblo a že mu bolení hlavy více přibývalo. Proto když viděli představení,

že není možná, aby při takovém namáhání a napínání mysli dlouho byl živ, zvláště, když už jeho tělo neustálými kajícími skutky sláblo, zapověděli mu posty, kající skutky a bičování. Musil déle spávati a zkrátiti nejprv o půl a pak o celou hodinu rozjímání. Také měl přikázáno, aby střelných modlitbiček, kterých velice často užíval, potom jen zřídka užíval. Konečně mu i zkrátka řekli, že čím méně času bude věnovati modlitbě, tím lépe uposlechne. Nad to ukládali mu rozličné ruční práce, aby ho tím spíše odvrátili od modlitby a jeho zbožných cvičení. A častěji mu říkali, že ke chvále Boží je povinen se v tom mírniti, aby si zachoval zdraví.

Alois se jim neprotivil; byl tak poslušný a poddajný, že s ním mohli představení dělati co chtěli. Přece však ho bolelo, že nevěděl, co má dělati, aby vůli představených vyplnil. Neboť, ačkoli se chtěl vši silou zbaviti myšlení na Boha, přece zase se zapomněl a všecek se duchem v Boha ponořil. Jako vyhozený do vrchu kámen letí samovolně k zemi, tak i duše Aloisiova přirozeně po Bohu toužila a v něm celá odpočívala. Když mu toho tak bylo líto, že nemůže vůle představených v tom uposlechnouti, stěžoval si jednou v důvěrnosti jednomu otci: „Opravdu, už ani nevím, co mám dělati. P. rektor mně zakazuje se modliti, aby mne pro ono myšlení na Boha nebolela tolik hlava, ale stojí mne to více namáhání, abych své myšlení od Boha odvrátil, než když si na něho neustále myslím, neboť jsem si na to uvykl a tak se to stalo již mou druhou přirozeností a docházím v tom pouze

pokoje a odpočinutí a nikoliv trápení. Vynasnažím se však seč budu, abych uposlechl.“ Když mu zakázali vůbec se modliti, počal často choditi na chór, aby se aspoň nejsvětější Svátosti poklonil. Sotva že tam přišel a si poklekl, ihned odešel, boje se, by se zase nezapomněl a nenapadlo ho do myšlének na Boha se zahloubati. Ale všecko bylo marno! Čím více na sebe dával pozor, aby se proti poslušnosti neprovinil, tím více se zdálo, že ho Bůh navštěvuje a se mu sděluje. Častěji za den ho Bůh nebeským světlem osvěcoval a celou jeho duši útěchou nebeskou naplňoval. On se však své útěše nebeské bránil, nechtěje jí přijati, by se nařízením představených nezprotivil. A prosil velice pokorně Pána Boha: „Odstup ode mne, Pane, odstup ode mne!“ a chtěl na něco jiného mysliti. Také to stálo Aloisia namáhání, aby mu v tom zevnější smysly nevypověděly služby! A zdálo se, když byla jeho duše u vytržení, že ani nevidí ani neslyší. Tak svatě a dokonale odbyl si sv. Alois noviciát u sv. Ondřeje, totiž od sv. Kateřiny 1585. až do konce října 1586., že se mu všichni představení, kteří ho vedli, nemálo divili a že se jeho spolubratři novicové, kteří s ním velmi rádi obcovali, jeho příkladem a jeho slovy nad míru povzbudili.

Hlava IX.

O velké svatosti Aloisova novicmistra a cestě do Neapole.

Toho času, kdy sv. Alois svůj noviciát v Římě konal, byl rektorem a novicmistrem u sv. Ondřeje P. Jan Křtitel Pescatore z Novary, muž svatý a

dokonalý. Vykládajíť o jeho vzácných ctnostech a dobrotě jeho srdce mnozí jeho duchovní synové a odchovanci. Byl to člověk sám na sebe velice přísný, neboť přísně se postil, žíněnou kající košilí, bičováním a dlouhým bděním své tělo v poddanství udržoval. Činíval to pokud možná v tajnosti, ale nemohl se s tím ukryti; dovědělť se o tom jeho duchovní synové, kteří otevřenýma očima na jeho svatý příklad patřili, hledíce ho následovati. Byl pravým vzorem skromnosti a pokory. Ať již seděl, stál nebo šel, byla celá jeho postava a všecko jeho chování všem výmluvným kázáním o dokonalé zvedenosti. Na jeho tváři zářila vždy milá veselost a na ústech pohrával mu vždycky srdečný úsměv, který každého jaksi k němu táhl. Již pohledem na něho byl každý dojat. A nikdy se jeho tvář nezměnila, ať již ho Bůh navštívil neštěstím, nebo ve štěstí se na něho usmíval; z čehož bylo lze souditi, že všecky náruživosti měl na uzdě. Sám s sebou pohrdal, a ve všech jeho skutcích ukazovala se nesmírná pokora. Nelze ani vypověděti, jak mnoho se ve dne a v noci modlíval.

Velice svědomitě zachovával řeholní předpisy, které sv. Basilius sepsal, a rád čítával tak zvané *Collationes* (Sebrané rozmluvy) opata Kassiana, které téměř z paměti uměl. A také všecko, co byl u těch starých sv. Otců četl, snažil se provésti skutkem. Velmi byl opatrný a rozvážný v řeči, nikdy ničeho nemluvil, co by mohlo někoho uraziti, nebo co by druhých nepovzbudilo k dobrému. V obcování s druhými byl nad míru milý, a při takové příležitosti rád něco pěkného i rozmarného vypravoval,

mezi řeholní slušností ovšem nepřestupuje. Proto ho všickni velice ctili a milovali. Míval velikou útrpnost se žebráky a zvláště s takovými, kteří se žebrati stydí; ba i dočítáme se o něm, že svoje šaty svlékl a jim daroval. Jsa novicmistrem a rektorem, byl na své svěřence přísným, ale také i laskavým. Uměl spojovati vážnost s pokorou a proto nebyl nikomu protivný, ale nanejvýš milý. Všecky miloval a zvláště o novice se jako pravý otec staral. Se všemi měl velikou útrpnost, když pobloudili, napomínal je laskavě, ano někdy se při tom i usmál, aby se nezdálo jeho napomenutí příliš přísným. Dodával jim mysl, těšil je a žádný od něho neodešel, leč velice potěšen a uspokojen. Přispůsobil se povaze každého jednotlivce a dle zkušenosti o něm nabyté ho potom po rozličných cestách dokonalosti vedl, věda, že každého nelze toutéž cestou vésti. Každého tak velice miloval, že se mohl každý domýšleti, že jest jeho miláčkem, neboť všecky stejně miloval pro Boha. Proto ho též všickni srdečně milovali a každý se k němu ve svých potřebách s důvěrou utíkal. Učil novice životu řeholnímu nejen svým slovem, ale co více, ještě dokonaleji svým příkladem a životem. A to také účinkovalo, poněvadž dříve skutkem činil, čemu slovem učil.

Tohoto otce Alois velice miloval, nejen proto, že to byl jeho představený, který byl na místě Pána Boha samého, ale poněvadž viděl na něm ustavičný vzor všech ctností a dokonalého řeholníka. Alois zachovával všecko, co činil a mluvil, a odkryl mu nejtajnější záhyby svého srdce, aby ho mohl

lépe vésti a k dobrému nabádati. Milého otce zase velice těšilo, že mohl s tak čistou duší obcovati, poněvadž viděl, jak si všeho všímá, všech napomenutí poslouchá a tolika milostmi a dary Božími obohacen jest. Kdyby nám dobrý ten otec o všem, co o Aloisiových duchovních darech věděl, před svou smrtí byl mohl vypravovati, zajisté že bychom o Aloisiovi více věděli než o něm víme. Když Alois pod oním otcem noviciát skončil, radili se jeho představení o tom, kam by ho na zotavení poslali. Usnesli se na tom, že ho pošlou do Tivoli.

Sotva že tam přišel, roznesla se o něm pověst, že je svatým a, jak o něm na duchovním soudě paní Mancini-ová, která do panenského kláštera v Kastiglione vstoupila, vykládala, zrcadlila se na jeho tváři taková krása duše, že každý se cítil povzbuzeným k pobožnému životu, jak se jenom na něho podíval. Na podzim r. 1586. onemocněl také P. Pescatore na plicní neduh a proto ho chtěl P. generál poslati do Neapole; kojil se zajisté nadějí, že na jiném vzduchu se pozdraví. Zpráva, že má P. novicmistr odcestovati, se mezi tím roznesla po celém noviciátě a tak se jednou P. novicmistr sv. Aloisia tázal, neměl-li by chuti jeti s ním. Alois odpověděl, aniž se rozmýšlel, že ano. Když pak měl již novicmistr jeti, nařídil P. generál, aby vzal s sebou tři nejslabší novice, kterým by také změna vzduchu a podnebí mohla prospěti. Mezi nimi byl i náš sv. Alois, který měl pořád silné bolení hlavy. Když se Alois dověděl, že má jeti, nemálo jej znepokojovalo, že má snad proto jeti, poněvadž tomu sám chtěl a že neměl vůle vlastní projevovati, když

se ho tázal novicmistr, chtě-li jeti, nýbrž že měl raději říci, že se odevzdává docela vůli svých představených, a měl býti k tomu docela lhostejným, jak to sv. řehole káže. Tak byl útlého svědomí!

Když však bylo již ujednáno, že má jeti, bylo mu milo, že může ve společnosti dobrého svého otce cestovati a pravil jednomu novicovi, že je mu velice vhod, že má jeti, poněvadž se příkladem a slovy P. Pescatora poučí, jak se má člen Tovaryšstva Ježíšova na cestách chovati. Dne 25. října téhož roku tedy z Říma odcestovali. Když se jim Řím s očí ztrácel, obrátil se Alois k městu a modlil se vroucně modlitbu ke svatým apoštolům Petru a Pavlu. P. Pescatore cestoval v nosítkách, poněvadž tak lékaři pro jeho plicní neduh nařídili. A poněvadž jeden novice mohl s ním v nosítkách seděti a dva ostatní novicové jeli na koni, chtěl Alois ono místo jinému spolubratru přenechat. Byl ochoten duchovní rozmluvy se svým otcem, která mu jinak byla velice mila, jen proto se pozbaviti, aby mohl dáti jinému přednost.

Byl však sám ze všech nejslabší a potřeboval sám nejvíce úlevy, proto ho novicové přemluvili, aby si jen sám do nosítek sedl. Ačkoliv mohl pohodlně seděti, přece si vymyslíl, jak by se mohl i na té cestě v mrtvení cvičiti. Co tedy učinil? Vzal svůj plášť nebo svrchní roucho, svinul je v klubko a sedl si na ně a tak více vystál, než kdyby byl jel koňmo. Celou cestou modlil se s otcem officium nebo kněžské hodinky, rozmlouval s ním o duchovních věcech a otazoval se ho na rozličné věci

z duchovního života, aby měl z oné cesty hodně velký prospěch.

Když otec viděl, že zaséval na dobrou půdu, s radostí mu všeho dopřál a zasvětil ho do tajemství duchovního života, jichž byl učením se a zkušeností po tolik let, co byl rektorem a novicmistrem, nabyl. Na noclehách staral se Alois o to, aby jeho tovaryši do lepších světnic se dostali a lepší nábytek měli než on sám. Když docházeli cíle cesty, pravil ke svým soudruhům novicům, že se v těch několika dnech z ustavičného obcování s oním otcem, jeho příkladem a jeho obcováním se světskými lidmi více poučil, než v noviciátě za několik měsíců.

Do Neapole přijeli prvního listopadu právě v tu dobu, kdy se začínal nový školní rok. A poněvadž byl Alois velice sláb, uznali představení za dobré, aby si odpočal. Potom začal se učit metafysice, poněvadž se již jiným oborům mudrosloví, jsa ještě ve světě, jak jsme již slyšeli, učil.

Toho času byl rektorem tamní koleje Otec, který sám se velice kál a všelijakého mrtvení nešetřil, a proto se z toho radoval, že se svatý mládenec také rád kaje, a více kajících skutků mu povoloval, než se to v Římě dalo. Alois byl tomu velice rád, že došel toho, po čem toužil. Celá kolej neapolská nemohla se brzy jeho nesmírné skromnosti, opatrnosti, pokoře, poslušnosti a svatosti vynadiviti. Jeho učitel metafysiky vyznal později pod přísahou v arcibiskupské konsistoři neapolské toto: „Znám svatého Aloisia jako velice pokorného mládence a vím, jak sám sebou pohrdal. Všem ustupoval a vyhledával každé příležitosti k pohrdání sebou samým. Svě-

tělo trýznil, byl velice pobožný, modlitbu nade vše miloval, s Bohem byl ustavičně sjednocen, věrně zachovával řeholní pravidla a měl přečisté svědomí. Krom této svatosti života byl bystrého rozumu a velikých vloh, které zušlechťoval pokorou a skromností. To všecko dobře vím, poněvadž byl po celý čas, co v Neapoli žil, mým žákem a dobře jsem ho pozoroval. Pro tyto ctnosti měl jsem ho vždycky za řeholníka velmi ctnostného a svatého. A nejen já jsem tak o něm soudil, ale všichni, kteří byli v koleji neapolské, zvláště P. Jan Křtitel Pescatore, jenž se sám velikými ctnostmi a svatostí života významoval a jeho novicmistrem byl, ale již zemřel. Častěji mi o něm vykládal, že je neobyčejně svatým řeholníkem.“ To jsou slova učitele sv. Aloisia.

I jiní, kteří tehdaž v oné koleji bydleli, dotvrzují v jiných spisech pod přísahou, že Alois vždycky chtěl býti neznámým, že rád a často s bratry laiky obcovával a co nejvíce možná se svým vzácným rodem se skrýval. Proto, když mu vykládali, že se jeho strýc patriarcha Gonzaga stal kardinálem, přijal tu zprávu zcela chladně, jakoby se ho to ani netýkalo. A přece víme, jak ho velice, jsa ještě ve světě živ, miloval, nejen proto, že byl jeho příbuzný, ale zvláště proto, že mu tak vydatně při vstoupení do řádu byl nápomocen.

Poněvadž si představení přáli, aby příklad sv. Aloisia byl druhým novicům k užitku, dali ho do té části kláštera, kde byl umístěn noviciát a do největší světnice, aby mohl s hodně mnoho novici přebývati. Ale poněvadž nemohl v noci spat, a bylo mu delšího spánku k vůli odpočinku třeba, a

jeho soudruhové mu ráno při vstávání v tom překáželi, oslabilo se jeho zdraví ještě více. Vidouce to představení, chtěli tomu odpomoci. Dali mu zvláštní malou světničku, která byla pod velikým sálem. I to nesloužilo jeho zdraví. Bylť sál ten velice prostranný a chodilo se jím do více obydlených světniček, tak že tam nemohl Alois zase pro ustavičný hřmot spáti. Nicméně za to Pánu Bohu děkoval a uznával všecky nepříjemnosti za zvláštní známku lásky Boží k sobě. Naskýtal se mu tím nové zásluhy a zdobila se tím jeho koruna v nebi. A bylo tomu vskutku tak! Neboť ačkoliv se o něho představení všemožně starali, ač ho měli neustále na očích, aby se mu něčím neublížilo, přece se mu v oné koleji takové nepochopitelné věci přihodily, že třeba v tom uznati zvláštní řízení Prozřetelnosti Boží, která mu ustavičné příležitosti k rozmnožení zásluh pro království nebeské podávala.

Tak mu na příklad jednou dali velice krátké svrchní roucho, které bylo nejen chatrné a odřené, ale i zcela již bez barvy, a měl v něm vycházeti. Zdálo se, že toho představení buď nezpozorovali, nebo také dost možná, že o takové roucho sám prosil a že mu je ponechali, aby mu vyhověli. Také se oné zimy častěji stalo, že chodíval ve svátky po obědě do kostela professův na nešpory; ačkoliv, když přšelo, nebo byla velká nepohoda, to P. ministr takovým slabým jak on nedovoloval. Stalo se, když P. ministr u dveří klášterních stál a se díval, zdali též slabí novicové do kostela nejdou, Aloisia ani u vrat klášterních nezpozoroval, a nechal ho projíti, ačkoliv jiné neduživé novice poslal na-

zpět do světnice. O nemocné se zajisté v Neapoli dobře pečovalo. Ale když sv. Alois onemocněl a stížen byl rúží a horečkou, která ho přes měsíc na lůžko poutala, že sotva z ní vyvázl, přece se stalo, že, ačkoliv opatrovatelé nemocných velmi pečlivě jej ošetřovali, jednou po celou noc neměl ani prostěradel a ležel na holé slámě! Tuším, praví P. Cepari, že se to posavad žádnému nemocnému z Tovaryšstva Ježíšova nestalo, avšak Bůh to tak dopustil a Alois měl z toho velikou radost! V té nemoci byl svatý Alois velmi trpělivý; ačkoliv měl veliké a neustálé bolesti, přece s veselou tváří se všemi, kteří ho navštěvovali, rozmlouval. Tato nemoc byla též příčinou, že ho představený po šestiměsíčním pobytu z oné koleje do Říma povolal. Na rozkaz generála vrátil se 8. května r. 1587. do Říma.

Přepodivně se často všemohoucí Bůh stará o své milé. V městě, které nazýváno pozemským rájem (říkávajíť Vlachové: Podívej se do Neapole a umři, t. j. můžeš potom spokojeně umřítí) nezažil právě sv. Alois nic dobrého, naopak samé strasti. Osvědčují se na svatém Aloisiovi i v Neapoli slova Písma svatého: „Koho Bůh miluje, toho kárá;“ ale všecko, co tam sv. Alois vytrpěl, bylo mu a jiným k dobrému. Zdá se, že Pán Bůh něco zvláštního se sv. Aloisem obmýšlel, poslav ho do Neapole. Poznáváme to i za života a umučení služebníka Božího, který pro nás Čechy není bez významu, poněvadž se v našich krajích zdržoval, totiž p. Karla Spinoly, mučeníka v Japaně, jenž byl v Neapoli spolužákem sv. Aloisia. Tento služebník Boží nemohl nijak na vzácný příklad Aloisiův v koleji neapolské

ani ve východních zemích zapomněti, a když byl dán do krutého žaláře z Omuře, měl příklad trpělivosti sv. Aloisia ustavičně před očima a jím se ve svých mukách těšil. Prosíval, aby sloužili mše svaté ke cti sv. Ignáce a blahoslaveného Aloisia, by se jeho svatá přání vyplnila. V Neapoli se měl sv. Alois zle, ale město to nicméně chlubí se pohostinstvím, které sv. Aloisiovi v koleji prokázáno, a vyvolilo si sv. Aloisia za zvláštního patrona, jehožto zvláště uctívá.

Hlava X.

Pobyt sv. Aloisia v římské koleji r. 1587—1589.

Přišel Alois do Říma ubytoval se v římské koleji a bratři se radovali z toho nesmírně. Doufaliť všichni, jmenovitě ti, kteří ho znali a s ním v noviciátě byli, že budou míti z jeho příkladův a řečí veliký užitek. Aloisia také těšilo, že mohl svá studia na nejlepších školách Tovaryšstva Ježíšova a v sídle hlavy křesťanstva dokončiti. Všecko, co se od nynějšího života až do jeho smrti o něm zachovalo, můžeme zcela věrně vykládati, poněvadž jeho přítel a životopisec, P. Virgil Ceparì, byl všeho toho bezprostředním svědkem a co se jeho posledních okamžiků týká, všecko si zaznamenal.

Alois pokračoval v Římě ve studiu metafysiky. I nasbíral si z logiky, ze silozpytu a z metafysiky tolik vzácných vědomostí, že uznali jeho představení za dobré, že by mohl z celého mudrosloví podniknouti veřejnou zkoušku a disputaci. I dali ony věty, které měl z celého mudrosloví hájit, vytisknouti, aby si je každý mohl přečísti. Pak následovala veřejná

disputace (učená hádka), když Alois v římské koleji již prodlel po 6 měsíců. Této disputace chtěli se i kardinálové Jeroným della Rovere, di Mondovi nebo jinak řečený Vincenc Lauro, kterého nazývali všeobecně římským orakulem nebo věštírnou, poněvadž byl nesmírně učený, a Gonzaga se svými dvořany účastniti. Kromě toho přišlo mnoho jiných prelátů a pánů. Zkouška se proto nemohla konati ve škole, nýbrž ve velkém sále bohoslovců.

Alois hájil všecky věty tak důkladně, že se mu všichni, zvláště pak kardinálové podivili. Nemohli pochopiti, že se mohl za tak krátký čas tolik naučiti. Když již o oné disputaci mluvíme, jest nám o dvou zvláštnostech se zmíniti. Především byl Alois před disputací delší čas na rozpacích, nemá-li schválně odpovídati méně dobře, aby se mohl pokořiti a mohl býti zahanben. Nechtěl se však v tom svým vlastním rozumem řídit, nýbrž se poradil s p. Muciem d'Angelim (Andželim), svým učitelem ve filosofii a mužem velice dokonalým, kterého se proto Alois častěji v duchovních záležitostech radíval. Tento pán mu to z mnohých rozumných příčin zrazoval. Ale za disputace zase ho ona myšlenka pokoušela, aby se ponížil a nehleděl vyniknouti; nicméně však pokušení přemohl a umínil si odpovídati, jak nejlépe mohl. Za druhé Alois pro svou pokoru nemohl snésti chvály. Když mu tedy jeden z přítomných učenců námitky podával a v úvodě před tím něco k jeho chvále a rodu Gonzagů promluvil, tak se náš sv. Alois nad tím zamrzl a zastyděl, že všichni přítomní, vidouce, že se mu to vychvalování nelíbí, velice ho litovali. Zvláště kardinál Mondovi zpozoroval

ruměnc a rozpaky jeho a nemálo se z toho těšil. Alois pak onomu doktorovi odpovídal tak, že bylo znáti, že se na něho jaksi mrzí.

Dokončiv studium filosofie, začal se hned svatý Alois učití bohosloví. Za ta čtyři léta, co se bohosloví učil, měl rozličné učitele, dílem Vlachy, dílem Španěly. Učitele to, kteří už po několik let vědy přednášeli a mnozí velice slovutní učenci byli. Tak na př. Pavel Valle a Mucius de Angelis z Říma, oba dva Giustiniani-ové, Augustin a Benedikt z Janova, František Suarez, Gabriel Vasquez a Jan Azor, Španělové. Alois si jich velice vážil a mluvil o nich velmi pochvalně. Nikdo neslyšel, že by měl o některých věcech jiné náhledy, nebo že by způsob jejich výkladů byl haněl anebo si stěžoval, že o té neb oné otázce dlouho rozprávějí, ale choval se k nim velice uctivě a pokorně. Vždycky chtěl si jejich mínění přisvojiti a hleděl je odůvodniti a dokázati. Nikdy však netrpěl proti nim nějaké předpojatosti. Nebyl též přítelem neobvyklých a nových náhledův a mínění. Za to byl velikým milovníkem spisů sv. Tomáše Aquinského. Líbily se mu dílem proto, že byly dobře uspořádány, dílem že byly jasny a co se týká katolického učení, zcela bezpečny. Také byl vroucným jeho ctitelem pro jeho svatý život. Sv. Alois měl veliké vlohy, bystrý rozum a zralý úsudek, jak jsme se již o tom přesvědčili a jak to jeho učitelé a přátelé dotvrzují. Tak vykládal o něm P. Mucius Vitelleschi (Vitelleski), pozdější velmistr Tovaryšstva Ježíšova, jenž byl po celá čtyři léta přítelem sv. Aloisia v římské koleji, že ho pokládali všichni za nejlepšího žáka, a pravil

ještě, že si nemohl představit, jak asi sv. Tomáš jako studující žil, až když pozoroval, jak onen andělský mládenec v koleji žije. Ano jeden jeho učitel pravil, že žádný žák mu nepodával takových námitek jako Alois Gonzaga, ba že ho kdysi uvedl až do rozpaků, tak že mu bylo déle přemýšlet, aby Aloisiovi mohl odpovědět.

Sv. Alois byl však též vřelice pilný, pokud mu to zdraví a síly dovolovaly. Vždycky než začal studovati, klekl si a pomodlil se krátkou modlitbu. Nestudoval tak, že by se byl ve všelijakých učených spisech probíral anebo snad ve spisech jednoho spisovatele si liboval, nýbrž že se snažil přednášky dobře zažít. Když nemohl něčemu porozumět, napsal si to a předložil to učiteli na konci opakování, když byli všichni své pochybnosti předložili; anebo si všechno sepsal a v jistou hodinu zašel si k profesorům, aby mu ty pochybnosti rozluštili. Při takové příležitosti vždycky mluvil latinsky, držel biret v ruce, leč když ho učitel požádal, aby dal na hlavu a když mu bylo všecko vyloženo, vrátil se do své světničky. Nikdy nečetl bez dovolení profesorů nějaké knihy, která o tom pojednávala, co se ve škole přednášelo.

Jak v tom byl poslušný, o tom sloužič následující příklad. Jednou byl u P. Augustina Giustinianiho (Džustynianiho) a žádal ho o vysvětlení předurčení. Otec ho o tom poučil, otevřel sedmý svazek sv. Augustina a ukázal mu na konci v knize jedno místo: „De bono perseverantiae“ (o milosti vytrvání v dobrém), aby si je přečetl. Sv. Alois si přečetl celou stránku, ale neobrátil listu, ba nechtěl

si ani deset řádků na konci knihy přečísti, poněvadž mu nebylo řečeno, aby četl dále.

Při disputaci, doma nebo ve škole, zastával věty bohoslovné, anebo proti nim činil námitky, jak to již tehdy zvykem bylo. Ano i sám se častěji nabídl, že bude proti větám činiti námitky, kdyby se toho úkolu nikdo nepodjal. Při námitkách, které činil, a při řešení námitek bylo viděti, jak veliké má od Pána Boha vlohy. Jedním rázem anebo dvěma přišel námitce na kloub a rozřešil ji; nicméně dalek byl všeliké chlouby; nikdy se nechtěl svým rozumem blýskati anebo nad druhé vynášeti. Disputoval skromně, ale živě, nikdy nikoho při disputaci ani příkrým slůvkem neurazil, nikdy se zbytečně nerozčiloval a protivníkem neopovrhoval. Dopřál protivníku na odpověď času a nechal ho všecko vyložití, v ničem ho nepřerušuje. Byla-li námitka jeho řešena, s radostí se poddával a nestál na svém mínění. Před školou vždycky šel navštívit nejsvětější Svátost, podobně jak přišel ze školy ráno i večer.

Když šel do školy a ze školy, bylo na něm znamenati takou skromnost, že se mnozí venkovští žáci na dvoře koleje zastavovali a na něho se s podivením dívali. Tak jmenovitě jeden opat, který již dostudoval bohosloví, byl tak jeho skromným chováním dojat, že znova začal jen k vůli sv. Aloisiovi na přednášky choditi, — hleděť na něho s tak zvláštní zálibou, že po celý čas přednášek nespustil s něho oka. — Tomu se netřeba diviti. Nebo jak ve svém svědectví — které přísahou potvrdil provinciál benátský P. Bernardin Rosignoli (Rosiňoli) — praví, zdálo se, jakoby se na sv. Aloisiu splnila

slova sv. Ambrože, která pronesl při výkladu žalmu 118, 74.: „Kdož se Tebe bojí, budou na mne patřiti a rozveselí se.“ Pravíť sv. Ambrož: „Jest něco vzácného viděti muže spravedlivého, nebo mnohé vzbuzuje pohled na spravedlivého k polepšení, dokonalejším však jest k radosti.“ Tak účinkoval na každého pohled na svatého mládence. Také platí o něm slova sv. Bernarda: „Pohled na spravedlivého člověka uzdravuje, ano zdá se, že zář jeho očí vlévá jakousi sílu těm, kteří na něho hledí.“ Též napsal o něm ctihodný Cesar Franciotti: „Vídávali jsme sv. mládenečka jíti s druhými na své místo skromně a zvedeně, sebraného na duchu, ale přece veselého, pokorného, avšak vlídného, cudného a spokojeného.“ A vskutku celá zevnější tvářnost sv. Aloisia vzbuzovala všecky k pokání a ke zbožnosti. Ano nejenom všichni jeho řeholní a světští druhové, nýbrž i sami vážení kněží z Tovaryšstva stávali se jeho pohledem skromnějšími a nedovolili si v jeho přítomnosti ani jednoho lehkomyšlného pohledu a tím méně nějakého méně slušného vyrazení.

Když šel do školy nebo ze školy, při přednáškách a při disputacích nikdy nepromluvil se žádným venkovským nebo řádovým spolužákem ani slova. Tak svědomitě zachovával mlčení. Poněvadž byl velice slabý a neduživý, nedovolil mu představený, aby si přednášky ve škole psával a také nemohl jim ani stačiti, poněvadž nebyl tomu zvyklý. Nařídili mu tedy, aby si dal přednášky opsati. Ale zdálo se mu divné, že mají ti, kteří si nemohou pro nemoc přednášky psáti, míti peníze a opisovači sami za to platiti. Říkával, že jest to dosti ne-

bezpečné, poněvadž to může býti příčinou všelijakých nedokonalostí a snadno se lze proti chudobě a pravidlům řeholním prohřešiti. Proto vždycky posýlal toho, kdo mu přednášky opisoval, ku prokuratoru koleje, aby mu sám za to vyplácel. A více se o to nestaral. Své sešity ochotně každému půjčoval, kdo ho o to prosil, nikdy jich dříve nežádal a spokojil se, až mu je sami vrátili. Jednoho roku nemohl P. Vasquez přednášky o nejsv. Trojici dokončiti a pro nedostatek času diktoval jen nejpotřebnější, ostatek však dal žákům opsati. Představení zase dovolili Aloisiovi, aby si to dal také opsati. Alois uposlechl, ale dříve si prohlédl professorovy sešity, lehčí oddíly se naučil a teprve těžší a nejpotřebnější části si dal opsati. Když se ho tázali, proč to dělá, odpověděl: „Jsem chudý a učinil jsem to, abych zachoval chudobu, nebo chudí nesmějí více peněz vydávati než třeba.“ V posledních letech studií zase ho napadlo, že by se mu to mohlo ve zlé vykládati, a že by mohli někteří mysliti, že to dělá z jakéhosi přepychu a z jakési pohodlnosti, proto prosil své představené, aby mu dovolili přednášky s druhými ve škole psáti. A tak snažně a přesvědčivě své představené o to prosil, že mu to konečně povolili. Jelikož však nemohl professorovi stačiti, dával si lepší pozor a dělal si krátké poznámky. Po přednáškách vypůjčil si od spolužáků sešity a doplňoval si z nich, co potřebného byl vynechal. Měl pak z toho velikou radost, že si to mohl sám napsati a druhým tím dobrý příklad dávat.

Nechtěl u sebe míti knížek, kterých ustavičně nepotřeboval. Měť za to, že nemá míti u sebe

řeholník knížek, kterých často nepotřebuje, poněvadž se to nesnáší s chudobou. Raději chodíval do knihovny a co potřebí si tam přečetl. Na konec svých studií neměl u sebe žádných knih kromě Písma svatého a summy sv. Tomáše. Když mu bylo třeba nahlédnouti do sv. Otců, šel si do knihovny.

Jednou se však dověděl, že spolužák, který nedávno do koleje přišel, Summy sv. Tomáše nemá; i šel k P. rektorovi prosit o povolení, aby mu Summu směl přenechat. Privil na omluvu, že může té knihy používat, která jest ve světlici, a tak pěkně P. rektora o to prosil, až mu to dovolil. A měl z toho nesmírnou radost, že mohl spolubratru pomoci a že se stal ještě chudším, poněvadž potom měl jen Písmo sv. u sebe.

To by tak asi o studiích jeho stačilo; každý z toho pozná, že byl sv. Alois také v koleji římské vzorem všelikých ctností; dosvědčuje to více jak přes dvě stě otců Tovaryšstva, kteří byli jeho života v koleji očitými svědky. Sv. Alois již strávil v Tovaryšstvu Ježíšovu celá dvě léta. V těchto dvou letech poznal, že se pro něho řád Tovaryšstva Ježíšova zcela dobře hodí a Tovaryšstvo si též na něm zakládalo. Zatím se blížil den jeho svaté professe nebo skládání slibů. Když se byl duchovními cvičeními sv. Ignáce připravil, složil ve výroční den svého vstoupení do řádu, totiž na sv. Kateřinu dne 25. listopadu 1587., u přítomnosti svých nejbližších představených a jiných osob v kapli římské koleje sliby chudoby, čistoty a poslušnosti. Při onom svatém úkonu sloužil p. Vincenc Bruno, rektor koleje, mši sv., podal mu sv. přijímání a sv. Alois

s nesmírnou radostí v srdci sliboval, že chce zachovávat dobrovolnou chudobu, ustavičnou čistotu a že chce býti svých představených poslušným až do smrti. Ó jak byl rád, že jest již na vždy sjednocen s Bohem, že ho nic od něho neodloučí! Od té chvíle byl pravým řeholníkem a mnohými svazky k Bohu upoután.

Nechtěl se však toliko sám z onoho sjednocení s Bohem radovati, vždyť si jeho milá matka přála mítí aspoň jednoho syna řeholníka, a nyní její touha splněna na vždycky! Proto psal své milé matěři, aby se s ním radovala. Psal jí 10. prosince téhož roku :

„Oznamuji Vašemu Vysokorodí, že jsem se na sv. Kateřinu svými sliby božské velebnosti odevzdal a prosím Vás, milostivá paní, chvalte se mnou Pána a vyprostě mi milost vytrvání a šťastného pokroku v mém povolání, abychom se jednou po smrti radovali spolu v nebi, kde Bůh své věrné sluby vzkřísí.“

25. února r. 1588. obdržel ve chrámu Páně sv. Jana v Lateráně s četnými svými řeholními spolubratry tonsuru nebo kněžské postřížiny. Mezi nimi byl též P. Abraham Giorgi (Džordži), maronita, jenž na cestě z Indie do Ethiopie mučnickou smrt pro svatou víru postoupil. V tomtéž chrámu Páně přijal sv. Alois čtyři nižší svěcení: Dne 28. února posvěcen na ostiáře (vrátného), dne 6. března na lektora (předčítatele), 13. t. m. na exorcistu (zažehnavče) a 21. na akolytu (posluhovatele u oltáře), jak to zaznamenáno v knize římské koleje. Od té doby, když ta čtyři nižší svěcení obdržel, vedl

ještě světější život, jak se na klerika (čekatele kněžského stavu) sluší. Pročež budeme nyní vykládati o jeho ctnostech, dokud ještě v římské koleji prodléval.

Hlava XI.

O pokoře sv. Aloisia.

Začněme o pokoře sv. Aloisia, jakožto základu řeholního života a svatosti a strážkyni všeliké ctnosti. Ačkoliv sv. Alois tolik vzácných darův a milostí od Pána Boha obdržel, přece se nevyvyšoval, nýbrž byl vždycky pokorným. Zdá se, že mu žádná ctnost tak k srdci nepřirostla, jako pokora. Po jeho smrti nalezeny byly některé jeho zápisky a mezi nimi vztahovaly se zvláště jedny na jeho duchovní život. Na konci těchto zápisků píše o některých pohnutkách, vybízejících ku ctnosti pokory. Poněvadž jsou krátké a mohou býti každému velice užitečny, podáváme je jeho vlastními slovy.

Hlavní zásada. „Nejprve uvaž, že tě Bůh stvořil a že jsi povinen, poněvadž tě stvořil, vykoupil a tě povolal do své služby, po cestě, která vede k Bohu, kráčet. Za tou příčinou nemáš se jen všelikého zlého, ale i všelikého obojetného a marného (zbytečného) skutku varovati, a seč jsi se přičiniti, aby všeliké tvé jednání, ať již vnitřní či zevnitřní, bylo ctnostné, poněvadž právě máš po cestě k Bohu vedoucí kráčet. Abys mohl v jednotlivých případech na cestě k Bohu vedoucí dobře pokračovati, ustanov se na tom, podle těchto tří pravidel se spravovati.

1. pravidlo: Jako každý, koho Bůh do Tovaryšstva Ježíšova povolal, tak i ty máš se při-

držovati praporu Kristova a svatých jeho; z toho následuje, že každou práci, každý úřad posuzovati máš dle toho, jak se shoduje s příkladem Krista Pána a Svatých jeho. Proto musíš hleděti se obeznámiti se životem a skutky Krista Pána rozjímáním a se životy Svatých pozorným a bedlivým čtením jejich života.

2. pravidlo: Abys si své náruživosti podmanil, spravuj se zásadou: Tím budeš dokonalejším řeholníkem a tím lépe duchovní život povedeš, čím více se budeš řídit v srdci ohledy věčnými a ne časnými, t. j. ne pohnutkami z toho světa pocházejícími, nýbrž pohnutkami s nebe vzatými; když tedy něco miluješ, nebo si žádáš, anebo se raduješ, máš to činiti z pohnutky nadpřirozené (t. j. pro Boha, pro nebe atd.), jestliže něco nenávidíš, anebo se ti nelíbí něco, máš to proto činiti, že jsi osoba duchovní — poněvadž toho tvůj stav žádá.

3. pravidlo: Poněvadž tě ďábel ustavičně k marnivosti a k pýše svádí, poněvadž to posaváde tvá slabá stránka jest, budeš mu zase nejlépe odporovati, budeš-li se ustavičně cvičiti v pokoře a v pohrdání sebe samého. Proto si musíš sestaviti několik zvláště k tomu vhodných pravidel, abys si oné ctnosti získal. Těmto pravidlům nás Bůh náš a Pán učil a jsou potvrzeny zkušeností.

Co napomáhá k utvrzení se v pokoře?

1. Především si pamatuj, že ačkoliv tato ctnost lidem zvláště pro jejich nízkost přísluší, nicméně nerodí se na zemi, ale třeba o ni žádati s nebe Toho, od kterého jest všeliký dar výborný a vše-

liký dar dokonalý. A proto ačkoliv jsi pyšný, pros s pokorou co největší neskončenou velebnost' božskou za ctnost' pokory, neboť velebnost' božská jest pramenem a počátkem jejím a dovolávej se pomoci a zásluh hluboké pokory Ježíše Krista, kterýž ačkoliv byl podstaty božské, sám sebe zmařil, přijav na sebe podstatu služebníka.

2. Utíkej se ke Svatým o přímluvu, zvláště k takovým, kteří se touto ctností vyznamenávali. Nejprve uvaž: že když byli hodni tu na zemi v takovém stupni onu ctnost' obdržeti, v nebi Bohu mnohem milejší jsouce než na zemi, tím spíše ti ji zjednají. A poněvadž se už nepotřebují pro sebe samé ponižovati, jelikož se touto cestou na výsosti nebeské dostali, pros je, aby ti ji u Boha vyprositi ráčili. Také věziž, že se každý ochotně o ty stará, kteří si takové povolání, v jakém on vyniká, vyvolili, tak na př. slavný vojevůdce hledí ty na dvoře královském podporovati obzvláště, kteří vojenské povolání si vyvolili, učenec hledí pomoci těm, kteří se zabývají vědou, veliký stavitel anebo počtář ty, kteří se téměř umění učí. -- Tak i svatí v nebi, kteří se v některé ctnosti více vyznamenávali, pomáhají zvláště těm k dosažení oněch ctností, kteří po ní dychtí, a proto se jich přímluvě odporoučejí. Proto se utíkej o pokoru zvláště k Matce Boží, poněvadž nade všechny tvory v ní vynikala. Z apoštolů se utíkej ku sv. Petrovi, jenž pravil: „Odstup ode mne, Pane, nebo jsem hříšný člověk“, a ke sv. Pavlovi, který, ač byl vtržen do třetího nebe, tak špatné mínění o sobě měl, že pravil: „Přišel Ježíš na svět, aby spasil hříšníky, z nichžto já jsem

prvním.“ První z obou těchto myšlének může ti sloužiti ku poznání, jak velice Svátí u Boha jsou mocni a že ctnost pokory ti vyprositi mohou. Druhá myšlenka ti ukazuje, že nejen mohou, ale že i jsou ochotni nám ji vyžádati.“ Nevysvítá-li z těchto slov svatého Aloisia, jak velice svatou pokoru miloval? —

V jiných zápiskách, které jsou nadepsány: „Zbožné city“, najdeme tato slova: „Máš-li zbožná přání, musíš je Bohu odporoučeti, ne tak jak jsou v tobě, ale jak jsou v srdci Ježíše Krista. Nebo, jsou-li to dobrá přání, budou dříve v Ježíšovi než v tobě a bude je s nepoměrně větší vroucností Otci věčnému přednášeti.

Toužíš-li po některé ctnosti, jest se ti k těm svatým obrátiti, kteří se jí vyznamenávali, na př. co se pokory týká, ku sv. Františkovi, sv. Alexiovi, o lásku pros sv. Petra, sv. Pavla a svatou Maří Magdalenu. Neboť jako když někdo chce od knížete nějakou vyšší službu u vojska obdržeti, se ne-utíká k hofmistrovi nebo jiným služebníkům o pomoc, nýbrž k náčelníku vojska, tak i my musíme, chceme-li si od Boha vyprositi statečnost, utíkatí o pomoc k mučéníkům, žádáme-li si kajicnost, k vyznávačům a tak podobně.“ —

Sv. Alois měl o sobě velmi skromné mínění a ukazoval to nejen slovy, nýbrž i skutky. Nikdy ničeho nečinil ani nemluvil, co by jen zdaleka zavánělo chválou, a svou podivuhodnou mlčelivostí ukrýval všeliké přednosti své, ať se týkaly rodu, vzácného příbuzenstva, nebo jeho vloh, vědomostí a čehokoliv jiného. Jak se mu jen zdálo, že ho chce

někdo chváliti, hned se zarděl jako nevinná panna. A chtěl-li někdo vidět, jak se červená, nemohl lepšího prostředku najíti, leč aby ho chválil. O tom podáme aspoň dva příklady. Když byl jednou nemocen a zavolali k němu lékaře, začal ho lékař chváliti, že pochází z veleurozeného rodu Gonzagů a že je blízkým příbuzným vévodů mantovských. Aloisiovi však se to nijak nelíbilo, poněvadž nechtěl už býti, čím kdysi býval a projevil onomu lékaři zcela upřímně svou nelibost. A poněvadž se to častěji přihodilo, velice se tím trdil, že se narodil z vysokého rodu. Rovněž nemohl ho nikdo snáze zarmoutiti, jako když mu pravil, nebo ukázal, že si ho pro vysoký rod anebo pro nějakou jeho přirozenou vlastnost váží. Zkrátka zdá se, že všecky lidské slabosti vykořenil, kromě oné nelibosti, když ho někdo chválil. Za všechno jen Pánu Bohu vzdával čest! Podruhé zase měl na svátek očišťování Panny Marie v jídelně velice krásné kázání, a když ho za to všichni a docela i P. Jeroným Piatti, jak zasloužil, chválili, tak se pýřil a tak se z toho rmoutil, že je chválen a toho nezaslouží, že se tím všichni nemálo vzdělali, a pro ten počestný ruměnc na tváři ještě více ho milovali.

V klášteře dával všem přednost, ano i když ho někam posílali s bratry laiky. Když pak to nechtěli bratři nijak přijati, prosil je Alois tak dlouho, až povolili. Kdyby byli čest přednosti nepřijali, byli by ho velice zarmoutili. Sami představení ho za to již pokárali, že se tolik ponižuje a zapověděli mu to, poněvadž se to nesluší na klerika. Rád se bavival v klášteře s bratřími (fratery), a když se

zvonilo k obědu, vždycky se hleděl dostat v jídelně ku poslednímu stolu v koutku, kde sedávali bratři, kteří v kuchyni posluhovali. Vidouce představení, že je slabého zdraví a že je chorý, poručili mu jednoho dne, aby si sedl ke stolu rekonvalescentů (těch, kteří se z nemoci pozdravovali) a poskytl mu v mnohých věcech úlevy. Tak na př., aby v tu hodinu, kdy druzí ráno vstávají, nevstával. Ale poněvadž si myslel, že se ohlédají na jeho rod, tak snažně a tak opatrně představených prosil, aby s ním nedělali žádných výjimek, až mu dovolili, aby tak byl živ, jako druzí. A když ho jeho důvěrní přátelé prosili, aby se s tím, co je od představených nařizeno, spokojil, že jinak onemocní, říkával: „Jsem řeholníkem a proto mám býti tak živ, jako druzí. A co se týče onemocnění, když činím, co mně řehole nařizuje, nepůsobí mně to žádných starostí.“

V římské koleji jest obyčejně přes dvě stě osob. Proto nemohou představení každému studujícímu klerikovi vykáhati světnici. Ve zvláštních světnicích přebývají pouze kněží, professori, někteří úředníci, nebo i nemocní. Druzí jsou ve společných světnicích; v učírnách se jich učí vždy několik u jednoho stolu pohromadě, podobně i v ložnicích jich spává několik pohromadě a každý na zvláštní posteli, jak to představení nařídí. Poněvadž sv. Alois potřeboval pokoje k odpočinku, chtěli mu dáti zvláštní světničku. Ale jakmile se to dověděl, hned šel k P. rektorovi a bránil se tomu, že se to pro něho nesluší, že má s druhými v ložnici spávat, a vymohl si to. Nechtěl míti však za společníka snad

bohoslovce, to by bylo pro něho již jakési významení, přál si, aby mu dali někoho z nižší třídy; spokojil se však s tím, koho mu dali. Prosil také, aby ho poslali za prefekta (dozorce) do římského semináře, poněvadž tam mívají dozorcí mnoho nepříjemností a pořád v samém poddanství žijí. Ale poněvadž brali představení ohled na jeho zdraví, neposlali ho tam. Také si přál, aby ho po skončení bohoslovných studií dali za učitele v nejnižší třídě latinských škol; myslil si totiž, že by tam mohl chlapce učití ctnostnému životu, proto se svatou závistí hleděl na učitele nejnižších tříd a nazýval je blahoslavenými. Pro jinou ještě příčinu si toho přál. Chtěl se totiž cvičiti v pokoře a šel P. rektora prositi, aby ho tam dali proto, že se dobře nevyzná v latině, které v Tovaryšstvu velice potřebuje, aby mohl s lepším prospěchem pracovati. Také si nadcházel P. prefekta v nižších třídách; donášel mu totiž časem menší latinské práce, které zvláště pro žáky oněch tříd vypracoval. Domníval se zajisté svatý Alois, že se P. prefekt přesvědčí, že by se tam hodil a že by se tam rád dostal a že se za něho u P. rektora přimluví. P. rektor chtěl se opravdu přesvědčit, umí-li Alois málo latinsky, a proto mu dal za společníka do světnice takového, který dobře latinsky uměl, aby se s ním trochu latině učil. Ale ukázalo se, že umí docela dobře latinsky. Přece však ještě šel k P. rektorovi, že by se rád utvrdil v mluvnici latinské a že by toho dosáhl, kdyby druhé vyučoval.

Často chodíval po Římě v ošumělých šatech a s košem, nebo s přesýpacím pytlím na zádech a

prosil s velikou radostí o almužnu. Nebylo žádné tak nízké a sprosté služby v klášteře, po které by nebyl toužil, jako ctižádostiví lidé po důstojenstvích baží. V pondělí a v úterý posluhoval obyčejně každý týden ráno a večer v kuchyni, umýval tam nádobí, sbíral, co zbylo a rozdával to chudým. Za to velmi často prosil, aby směl ty zbytky chudým rozdávati, a když se mu dovolení dostalo, chvátal s nesmírnou radostí v obličeji s košem ke bráně klášterní a rozdával všem pokorně a laskavě. Ve všední den zase po škole konával jiné sprosté práce. Buďto zametal světnice nebo jiné místnosti, anebo sdělával holí nebo koštětem na chodbách a v sálech pavučiny. Také po několik let spravoval na chodbách a v sálech lampy; čistil je nebo naléval do nich olej anebo upravoval knoty. A dělával to s takovou radostí, že nemohl se ani zdržeti a projevoval ji skutkem. Není to sice nic divného, že takové věci Alois konával, poněvadž je to v Tovaryšstvu obyčejem, ale nicméně každého dojíká, když takový kníže nízkou službu s takovou radostí koná, a jest to zajisté velikou pobídkou k pokoře. Můžeme právem o něm říci, že nepohrdal nikým než sám sebou, a vždy jen vyhledával příležitosti ku pokoření sebe samého.

Hlava XII.

O poslušnosti sv. Aloisia.

S takovou hlubokou pokorou snoubila se dokonalá poslušnost Aloisiova. A tuším, že dosti jsme o tom pověděli, připomínajíce, že sv. Alois v ničem vůle svých představených nepřestoupil a že neměl nikdy ani chuti se jí protiviti, vyjma když ho jejich

rozkazy odvracely od pobožnosti. Ale ani tenkrát se žádné náklonnosti odporne nepoddával a bylo zřídka, že ho taková náklonnost znepokojovala. Ve všem poslouchal ochotně, úplně podřizuje rozkazům představených svůj rozum a vůli. Nikdy se neptal, proč tak nařízeno, stačilo mu, že to představení poručili, a proto již to bylo dobré. Ta dokonalost v poslušenství pocházela odtud, že každého představeného považoval za zástupce Božího. Říkával: Poněvadž jsme povinni poslouchati Boha, kterého nevidíme a od něhož nemůžeme bezprostředně rozkazů přijímati a jeho vůli poznati, ustanovil Bůh na zemi zástupce a tlumočníky své vůle — a to jsou představení. Skrze ně nám ohlašuje, co od nás žádá a chce, abychom jich poslouchali jako hlasatelů jeho vůle. Sv. Pavel chtěl to vyjádřiti ve svém listu k Efesským těmito slovy: „Buďte poslušni pánů podle těla, jako Krista a služebníci Kristovi, plníce vůli Boží ochotně.“ A v epištole ke Kolossenským, když praví: „Cokoliv činíte, ochotně čiňte, poslouchajíce jako Pána a ne lidí.“ Slušno uvážiti, že rozkaz pochází od Boha a představený jest jeho poslem, jenž přináší jeho rozkaz. Jako se neříká, když král anebo nějaký kníže posílá po komorníku anebo po úředníku nějaký rozkaz anebo poselství svému poddanému, že to nařizuje onen úředník, nýbrž král nebo kníže a poddaný to za nařízení knížecí uznává a také proto vykonává, tak i musí řeholník přijímati rozkazy představených, jakoby to byly rozkazy Boží, jež mu Bůh skrze člověka ohlašuje a musí s radostí a bez meškání je vyplniti. Maie takové přesvědčení. Alois velice si vážil všech

představených a byl jim duší i tělem oddán; neboť je měl za zástupce Boží, již zvěstují jeho svatou vůli. Proto s velikou radostí přijímal jejich rozkazy a bylo mu jedno, byl-li to představený nejvyšší anebo nejnižší, učený nebo neučený, svatý nebo nedokonalý, měl-li krásné vlastnosti anebo neměl, poslouchal všech stejně, poněvadž byli zástupci Božími. Říkával: Kdo z takových příčin poslouchá, má z toho dvojí užitek. Předně nejen že mu to nečiní žádné obtíže a nesnáze, ale že mu působí velikou radost a připadá velmi lehkou poslouchati, poněvadž plní vůli Boží, jemužto sloužiti si za největší štěstí pokládá. Za druhé že je opravdu a dokonale poslušen a může býti jist, že vezme odplatu v pravdě poslušným přislíbenou. Kdo však naopak proto poslouchá, že je mu to, co mu přikázáno, příjemno anebo že se mu líbí vlastnosti nebo schopnosti představeného, nebo snad že představeného miluje, nezdá se, že zaslouží odměny poslušnosti přislíbené, a nemůže se říci, že opravdu poslouchá, poněvadž neposlouchá z lásky k této ctnosti. A dostane-li takový jiné představené, kteří nemají takových vlastností anebo nepožívají u něho takové lásky anebo nebudou-li se mu jejich rozkazy líbiti, bude mu zajisté těžko poslouchati a bude vydán mnohému nebezpečí.

Také to uznával Alois za sprosté a nízké, poddává-li se někdo rozkazům člověka z jakéhokoliv lidského ohledu a nikoli z vyšších pohnutek. Bolelo ho, když viděl, že mají představení časem ohled na křehkost a nedokonalost svých poddaných a když rozkazující při tom užívají lidských pohnutek,

poněvadž měl za to, že když představení něco od svých poddaných žádají a hledí je lidskými pohnutkami k poslušnosti naváděti, tím samým jen poddaným škodí. Proto si přál, aby mu i jiným představení rozkazovali rozhodně a při přesazování z místa na místo nebo při sesazování z úřadu nebo při povýšení jen měli zřetel na lepší službu a větší rozmnožení slávy Boží. A když dávají rozkazy, měli by říkati: „Soudíme, že to bude sloužiti k větší cti a slávě Boží, abyste tam šel, anebo zastával ten úřad s pomocí Boží.“ Tím způsobem zajisté ukazují představení, že poddanému důvěřují, ukazují, že ho mají za dobrého a poslušného řeholníka, učí ho ochotně poslouchati a dávají mu příležitost získati sobě tím větší zásluhu, čím méně lidských pohnutek v jeho poslušenství jest. Užívají-li však jiných pohnutek anebo podmínek, nenaučí se poddaní opravdové poslušnosti, zbavují se onoho užitku a dává se jim příležitost k výmluvám, zvláště mohou-li se domýšleti, že byli ještě pro jiné příčiny, než jsou jim udány nebo napsány, úřadu zbaveni nebo na jiné místo přesazeni. — Pravil též, že velice rád poslouchá, poněvadž sám zkusil, že se v rozkazech představených zvláštní božská Prozřetelnost k němu skrývala a že mu často představení poručili anebo dovolili, po čem z vnuknutí Božího anebo na modlitbách toužil, aniž je o to byl žádal.

Tak se mu jednou přihodilo, že když rozjímal o rozličných místech, na která byl Pán Ježíš při svém umučení veden, měl po tom touhu, aby mohl navštívit sedm chrámů Páně v Římě; a hle, aniž se ho kdo tázal, krom všelijaké naděje a obyčeje,

v tutéž hodinu zavolal ho představený a nařídil mu, aby navštívil sedm kostelův. A bylo mu to tím milejší, poněvadž to předně samo sebou jest velice dobré a poněvadž z toho poznal, jak se o něho Bůh stará. Není třeba více příkladův o tom uváděti, abychom se nezdržovali.

Když představený Aloisia pro něco káral, stál uctivě a pokorně, sdělal si biret, sklonil oči pokorně k zemi a poslouchal, co mu představený říkal, bez reptání nebo vymlouvání. Stalo se jednou, že ho představený pro jakýsi přestupek anebo neopatrnost, kterou nebyl vinen, poněvadž častěji byl u vytržení, káral, a tak ho to dojalo, že omdlel. Když pak přišel k sobě, padl před ním na kolena a se slzami v očích prosil ho za odpuštění, a to tak pokorně, že ho ani nemohli se země zdvihnouti.

S touto ctností jest úzce spojeno zachovávání řeholních pravidel. Co se toho týče, jest nám vyznati, že sv. Alois tak je věrně zachovával, že se zdá, že zabíhal až do krajností. Nemohl se upomenouti, že by někdy některé i sebe menší řeholní pravidlo dobrovolně přestoupil, tak přísně a dokonale je zachovával, jakoby se zdálo, že mu přestoupením některého pravidla hrozí největší nebezpečení a škoda. A tak se choval nejen v řádě, ale i ve světě.

Jednoho dne poslal ho představený k jeho strýci, kardinálovi Della Rovere, na návštěvu. Kardinál ho potom zval, aby zůstal u něho u oběda. Ale sv. Alois mu odpověděl: „Eminenci, nemohu, to je proti naší sv. řeholi.“ Kardinálovi se ona odpověď líbila a od té chvíle nikdy ho k ničemu neměl, aniž byl dodal: „Není-li to proti vaší řeholi.“

Potom pravil kardinál P. rektorovi římské koleje, že od té chvíle vždycky dodává tu podmínku, aby jeho útlému svědomí neublížil a by mu byl nápomocen ve spolupůsobení s milostí Boží. Když chtěl jednou jeho druh v celi psáti psaní a nemaje papíru sv. Aloisia o půl archu požádal, sv. Alois ničeho neřikal; ale aby nepřestoupil pravidla, které zakazuje někomu něco dávatí nebo půjčovati, zašel si rychle ku představenému a tázal se ho, smí-li mu dáti onen půlarch papíru. Pak se vrátil do své celi a laskavě ho oslovil: „Mně se zdá, že jste mne před chvílkou prosil o papír“ — a dal mu ho. A tak se častěji stalo. Nevím ani již, jakého lepšího svědectví o zachovávání řeholních pravidel mu dáti než že ani dost málo po celých šest let, co byl v řádě, nepřestoupil na př. pravidla týkajícího se mlčení, ba ani toho, které přikazuje mluvití latinsky; a přece jak snadno jest v tom pochybití!

Hlava XIII.

O řeholní chudobě, čistotě, upřímnosti a kajicnosti sv. Aloisia.

O zachování řeholní chudoby byl sv. Alois zvláště pečlivý. Dbalť o ni více než boháč o své statky a lakomec o peníze. A když už jsa živ ve světě chudobu tak miloval, že rád nosíval špatné šaty, což teprve v řádě, jež nazýval „pravým domem svaté chudoby“! Věcho, co by se mohlo majetkem nazývati, se úzkostlivě chránil. Neměl jiných šatů leč klášterních, ani žádné knížky pro sebe, neměl ani hodinek ani žádných jiných maličností. Ba ani neměl žádných zbožnin (devotionalií) na

rozdávání a také nerad od někoho je přijímal; nepřál si ani žádného relikviáře (skříňky se svatými ostatky) ani drahého růžence, ba ani neměl žádných zvláštních obrazů; měl jenom ty, které již visely ve světnici anebo nanejvýše dva obrazy, které mu takorůzka jeho matka vnutila a představení mu dovolili, totiž obraz sv. Kateřiny, panny a mučenice, na jejížto svátek do řádu vstoupil, a obraz sv. Tomáše Akvinského, jehožto pro jeho velikou učenost a čistotu ctíl a jehož díla studoval. Ale oba tyto obrazy byly papírové. Ba ani nechtěl mítí žádného obrázku v brevíři a v hodinkách P. M. na zakládání stránky.

A ačkoliv mu mnozí z lásky dávali obrázky a jiné věci a prosili ho, aby si je vzal, ano žádali představených o dovolení, aby mu je směli dáti, přece on rozhodně odpíral a nepřijal jich, leda když nemohl vyhnouti, aby neurazil těch, kteří mu je dávali. Pak šel ku představenému a prosil ho, aby mu dovolil je při nejbližší příležitosti někomu dáti.

Bylo jeho radostí, že ničeho na světě neměl, že po ničem nebažil a že se všeho na světě odřekl. Když mu dávali nové šaty, neříkal: „To je dlouhé, to je těsné, to je široké;“ když se ho krejčí tázal, zdali mu dobře přiléhají, odpovídal: „Zdá mi se, že dobře.“ Byl všecek potěšen, když dostal nejšpatnější šaty a když si mohl vybrati, vzal si vždy co bylo nejhoršího. Řeholní pravidlo, které předpisuje, aby každý byl přesvědčen, že dostane to nejhorší, co je v domě, aby se cvičil v pokoře a v sebemrtvení, takto si vykládal: „Jako každý žebrák, který prosí o almužnu, ví, že mu nedají

nejlepších šatů, jež mají v domě, ale nejhorší, tak i my, jsme-li opravdu chudí, budmež přesvědčeni, že nám dají, co je v domě nejhoršího.“

Vykládá se též v kanonických procesech o svatořečení Aloisiově, že ti, kteří měli šatnici pod sebou, odkládali nejstarší a nejotrhanější šaty pro bratra Gonzagu na stranu a říkali, že se mu budou dobře hoditi, protože mu žádné šaty tak dobře nesluší, jako roztrhané. Častěji říkával sám svému zpovědníku, že mu dává Pán Bůh velikou milost, že když se rozdávají šaty, dostane vždycky nejhorší.

V řádě žil Alois tak skromně, jakoby byl opravdu pouhým žebrákem, kterého toliko z milosrdenství do domu přijali. A cokoliv mu dávali, pokládal za velikou milost. Když byl u stolu a pozoroval, že by mu mohlo některé jídlo škoditi, nejedl ho; poněvadž však nechtěl, aby mu něco jiného přinášeli, dával pozor, aby to posluhové nepozorovali.

O čistotě sv. Aloisia již jsme se dosti navykládali, jen ještě to pravíme, že nejdražší poklad svatého panenství duše i těla tak neporušený zachoval, jako málo kterým dáno.

Všimněmež si jiných jeho ctností. V řeči a v obcování s druhými byl velice upřímný, prostý a poctivý. Když někomu řekl ano nebo ne, mohl se každý na to spolehnouti, že to zcela pravda, že není v jeho řeči žádné dvojsmyslnosti anebo klamu. Říkával, že když neupřímnost v řeči nebo v jednání, obcování s lidmi vůbec stěžuje, tož teprve jest jedem a záhubou v řádu, a nedostatek upřímnosti

a prostoty že se nijak s pravým duchem řehole srovnati nedá.

Co se týče sebedmrtvení, tak si v tělesných kajících skutech liboval, že kdyby ho představení nebyli krotili, jistě by si byl ukrátil život, poněvadž se přes příliš mrtvil. Když mu někteří vytykali, vidouce jak jeho zdraví jest slabé, že pořád o kající skutky svých představených prosí, odpověděl jim, že ví sice, jak jsou jeho síly slaby, ale že ho srdce ku pokání nutí, a proto prý jde ku představenému, jenž o všem dobře ví, jsa přesvědčen, že mu pouze povoluje, co je vůle Boží. Dokládal, že, ač časem věděl, že prosí o věci, které mu tak lehkou nebudou povoleny, přece chtěl aspoň Pánu Bohu obětovati touhu po nich, a přednesl prý to představenému, poněvadž věděl, že z mnohých příčin bude míti z toho prospěch. Tak na příklad, že bude od mnohých při takové příležitosti ponížován, když se mu budou diviti, jak o takové věci může žádati, a že si budou mysliti, že si sám nerozumí.

A Bůh dopustil, že mu byly takové věci povoleny, kterým se všichni velice divili. Jednou se ho také kdosi mezi jiným tázal, jak to možná, že on, jsa tak moudrý, si nevšímá rady tolika pobožných a ctihodných otcův, kteří mu radívají, aby nebyl tak na sebe přísným a by svou hlavu neustálým rozjímáním tak nenamáhal. Ale sv. Alois jim odpověděl: „Ti, kteří mně tak radí, jsou lidé dvojího druhu. Jedni jsou velice dokonalí, kteří se sami přísně kají a tak sami nezachovávají, co mně radí, poněvadž sami velice mnoho skutků kajících konají; a myslil jsem si, že je lépe následovati

jejich skutků, než se řídití podle rad, které mně z útrpnosti dávají. Druzí zase chovají se tak, jak mně radí, ale vidím, že nemají mnoho chuti ku kajícím skutkům. Pročež soudím, že jest lépe řídití se dle skutkův a příkladů prvějších, než podle rady druhých.“

Také ještě z jiné příčiny to činil. Pochyboval totiž, že se lidská přirozenost bez pokání a umrtvování dlouho v dobrém stavu udrží. Jestli se řeholník nechápe pokání a umrtvování, ponenáhlu prý upadne do svého dřívějšího stavu a ztratí chuť k utrpení, o kterou se po tolik let namáhal. Objasňoval to následujícím podobenstvím: „Já jsem jako křivá železná tyč, a proto jsem do řádu vstoupil, aby mne kladivem umrtvování a kajivosti (kajících skutků) narovnali.“ — Jiným, kteří mu říkali, že všeliká dokonalost záleží ve vnitřním sebezmrtnění a že třeba více krotiti vůli než tělo, odpovídal, že to třeba činiti (t. j. vůli zlou krotiti) a onoho neopouštěti (t. j. tělo své kajícími skutky na uzdě držeti). Tak prý se chovali všichni svatí ve starověku a první otcové Tovaryšstva Ježíšova, zvláště svatý Ignác. Onť sám velice kající skutky miloval a se svým tělem krutě nakládal, jak o tom čteme v jeho životopise. Rovněž i napsal ve svých konstitucích, t. j. základních řeholních pravidlech Tovaryšstva, že se professům a vůbec všem členům Tovaryšstva neukládají žádná noční bdění, posty, bičování, modlitby a vůbec nějaké kající skutky, poněvadž se předpokládá, že jsou dokonalí a tak kajivost milují, že by měli býti vlastně v tom mírněni, kdyby jim to škodilo na zdraví, než k tomu vybízení.

Také pravíval, že člověk se má mrtviti a káti, pokavad jest mlád a zdráv; že ve stáří člověk zeslábne a nelze již se mu káti.

Když představený sv. Aloisiovi nějaké pokání zapověděl, hleděl si je vynahraditi. Četl totiž kapitolu z Tomáše Kempenského „O následování Krista Pána,“ nebo šel navštívit nejsvětější Svátost oltářní, anebo vykonal něco jiného.

Vidouce představení, že je tak slabý, zakázali mu časem nositi žíněnou košili a jiné kající nástroje a přísné posty, ale on si místo toho jiné kající skutky vymýšlel, které jim nebyly proti mysli a jemu na zdraví neškodily, a pokaždé se jich o dovolení tázal. Tak na př. prosil, aby mu dovolili tak zvaný tonus, čili krátký pokus kázati ve španělské řeči, poněvadž dobře španělsky neuměl a protože věděl, že se mu budou všichni smáti, a povolili mu to.

Zkrátka Alois tolik se umrtvoval, že neměl téměř žádného zření na své slabé zdraví, a mnozí mu pravili, že nepochybují o tom, že ho to bude trápati v hodinku smrti, že se svým tělem tak krutě nakládal a že bezpochyby za to bude mnoho trpěti v očistci, poněvadž byl v tom ohledu tak přepjatým. Ale ukázalo se, že proto žádných úzkostí v hodinku smrti neměl. O mrtvení nebo přemáhání svých náruživostí se sv. Alois velice nestaral, poněvadž byly dávno již pod ním, že se zdálo, že žádných žádostí zlých ani nemá. Za to velice bedlivě zpytoval hnutí své mysli a nejtajnější city svého srdce, a když poznal, že v něčem pochybil, netrudil se tím tak velice, ale ponížil se raději před Pánem Bohem, prosil

ho o milosrdenství a umínil si, že se z toho brzy vyzpovídá; pak ho to již nemrzelo. Říkával, že se tomu tak naučil od novicmistra, který jim vždycky radíval, že je nejlepší prostředek, který se Pánu Bohu velice líbí a ďábla velice zlobí, když se hned člověk před Bohem, jakmile byl klesl, pokoří, pozdvihne svou mysl k nebi a takto za odpuštění prosí: „Ach Pane, vidíš, jak jsem křehký a ubohý, jak snadno klesnu! Odpusť mně, Pane, a uděl mně milost, abych neklesl znova!“ — Potom však nemáme si na to už mysliti. Tak to dělával sv. Alois a pravíval, že když se člověk velice nad tím rmoutí, sebe dobře nezná. Jest zajisté známo, že zahrádka každého oplývá trním a bodláčím.

Nejvíce péče vynakládal na vyzkoumání počátku a pramenů svých myšlének a žádostí, chtěje poznati, v čem je vlastně chyba, a nedal si dříve pokoje, až se domakal pravdy, aby se mohl dobře zpovídati. Zpovídal se zřetelně a zkrátka, nejsa nikdy úzkostlivým.

Jak vykládal kardinál P. Bellarmin, vždycky věděl, kam až směřovaly jeho žádosti, myšlenky a skutky, a to tak dokonale, jakoby to svými očima viděl. Tak znal své srdce. Také usilovně po tom toužil, aby ho veřejně pro jeho chyby a poklesky kárali a podával proto představeným seznam svých poklesků. Když však seznal, že ho představení místo pohanění ještě více chválí a uznávají to spíše za ctnosti než za poklesky, nechal toho, říkávaje, že má z toho větší škodu než užitek.

Hlava XIV.

Jak si sv. Alois velice vážil duchovních cvičení sv. Ignáce.

Duchovních cvičení sv. Ignáce si svatý Alois vážil nejen proto, že jsou nejlepším prostředkem k odvrácení se ode hříchu a ku polepšení života, ale že velice dopomáhají k duchovní obnově, k oživení horlivosti a řeholního ducha. Pročež prosíval každého roku o dovolení, aby si směl v prázdniny na nějaký čas vyhledati samotu a konati ona cvičení. Jsou na čtyři neděle rozdělena, trvají tedy celý měsíc. O těchto cvičeních sepsal si některé úvahy a myšlenky, hodící se na každý týden, uspořádané dle látky, o které se rozjímá, a směřující k cíli, kterého dojíti třeba. Ku ponaučení podáváme zde tyto myšlenky Aloisiovy. Bohužel byly jeho duchovní zápisky hned po smrti ode druhých rozebrány i nebylo lze více nalézt, než myšlenky pro první týden. „Soudy Boží jsou nezpytatelné; kdo ví, zdali mně Bůh již moje hříchy, kterých jsem se ve světě dopustil, prominul?“ — „Sloupy nebeské padly a roztráštěly se. Kdo mně za to ručí, že vytrvám?“ — „Svět jest nyní pohroužen do propasti zloby. Kdo usmíří hněv Všemohoucího?“ — „Mnozí řeholníci a kněží zapominají na své povolání. Jak může Pán takové zpustošení království svého ještě déle trpěti?“ — „Věřící připravují svým vlašným životem Boha o čest. Kdo pak mu ji vrátí?“ — „Běda lidem světským, kteří do smrti s pokáním odkládají! Běda i řeholníkům, kteří až do toho času spali!“ — „Těmito a podobnými úvahami třeba se probuditi z ospalosti a obnoviti předse-

vzetí, dobře a vytrvale Bohu sloužiti.“ — „Opravdová lítost pochází z nesmírné bolesti, že jsem Boha milování nejhodnějšího urazil a jím opovrhl.“ — „Pravá lítost působí, že nejen těžkých hříchů člověk oplakává, ale i všedních co nejvíce želí.“ — „Ona lítost tak daleko až jde, že nejen uznává a ctí milosrdenství Boží, které nám hříchy odpouští, ale uznávajíc, že Bůh jest spravedlivý, nesmírně po tom touží, aby mohla za své hříchy všecky zasloužené tresty vytrpěti.“ — „Těm, kteří se milosti Boží neprotiví, dává Pán Bůh velikou nenávisť sebe samých a odtud pochází a utvrzuje se předsevzetí sebe samého zevnějšími kajícími skutky nemilosrdně kárati.“

Hlava XV.

O jeho lásce k Bohu a k bližnímu.

Sv. Alois tak vroucně Pána Boha miloval, že když se o Něm v jeho přítomnosti mluvilo, tak se všecek rozpaloval, že to bylo na jeho tváři pozorovati. Vyznamenával se i tak velikou láskou k bližnímu, že se sv. Rota římská o něm vyslovila: „Co se týče jeho lásky, zářil tou sv. ctností svatý Alois nepřekonatelně v každý čas, ale když vstoupil do řádu, ještě horlivěji se ve skutcích lásky cvičil.“ A v bulle svatořečení se o tom praví: „Jeho lásku zvláštní řečí slaviti dlužno, neboť byla co největší.“ Proto si přával choditi do nemocnic, aby mohl posluhovati nemocným, jim spravovati lože, aby se jim dobře leželo, dávat jim jíst, umývati nohy, zametat světnice a povzbuzovati je k trpělivosti a připravovati ke svaté zpovědi. V klášteře též P. generála prosil o dovolení, aby směl nemocné v klášteře přes

den navštěvovati. A nikdo tak nekonal pilně tento skutek milosrdenství, jak on. A nejen je navštěvoval a těšil, ale i když mu představení pro bolení hlavy zapověděli se učit, šel k nemocným spolubratřím a zastával opatrovatele nemocných v jejich práci. Pomáhal jim potřebné nádoby pro nemocné umývati a jiné potřebné věci nemocným připravovati. Ale tím se Alois nespokojil. Nejen o tělo, ale ještě více staral se o jejich duše. Až podivuhodná jest horlivost jeho o spásu duší. Kdyby mu to představení byli dovolili, byl by šel i do Indie obracet pohany na víru Kristovu, neboť potom, neustále jsa ve světě a v řádě, toužil. Poněvadž pak, dokud studoval, mohl na spasení duší pracovati, ano kněžím přínáleží a ne klerikům, aby zpovídali, kázali, křesťanská cvičení a jiné věci konali, hleděl svým spolubratřím aspoň trochu prospěti. K tomu si vyvolil velice dobrý prostředek.

Tázal se totiž P. rektora koleje, zdali by to mohlo býti, aby se v prázdný čas, který slouží ráno a večer na zotavení, nemluvílo o učení, o vědách a jiných obojetných věcech, ale pouze o záležitostech duchovních? Když mu to schválil a ho povzbudil, aby se o to snažil, sdělil to P. Jeronýmu Ubaldinimu, domácím zpovědníkovi, který se stal, jsa římským prelátem, jesuitou a v Tovaryšstvu svatě umřel, a prosil ho, aby mu byl v tom nápomocným. Ještě více však prosil Pána Boha, aby ho při tom neopouštěl. Potom shromáždil kolem sebe několik zbožných mládenců z koleje, kteří se mu k tomu schopni zdáli, a pravil jim, že by chtěl s nimi ku prospěchu své duše v čas zotavení o Bohu a du-

chovných věcech rozmlouvati. Aby měl k rozmlouvám dosti látky, čítával každého dne aspoň půl hodiny v nějaké duchovní knize anebo v životě Svatých. S těmi soudruhy jal se potom o duchovných věcech hovořiti. Byl-li s mladšími, začínal sám rozprávku o svatých věcech a druzí ho s velikou radostí poslouchali, poněvadž měli z toho veliký užitek. Kněžím a starším zase předkládal nějakou záhadu z duchovního života a prosil je, co by o tom soudili; takovým způsobem zapřádal duchovní rozmluvy, ačkoliv se nemusil o to velice starati, poněvadž všickni, i sami představení, zanechávali jiných řečí, vědouce, že ho nic jiného zajímati nebude.

Byl-li však se sobě rovnými, anebo s těmi, které si byl v tom za pomocníky vyvolil, započínal takové rozmluvy bez bázně a bez starosti. Ale též s jinými neméně směle takové nábožné rozmluvy vedl, neboť všichni jsouce dobrými řeholníky a dychtivi duchovního pokroku, k němu se ochotně přidávali. Přišel-li některý teprve z noviciátu, anebo odjinud do koleje na studie, hleděl si ho buď sám anebo pomocí druhých získati; přidal se totiž k němu v prázdný čas a rozmlouval s ním a tak ho hleděl v horlivosti, kterou si z noviciátu přinesl, utvrditi a ještě více pro svatou věc rozpáliti. Také takovému radil, chce-li se v dobrém udržeti, aby si ty neb ony, — a tu mu naznačil čtyři nebo šest horlivějších, — za společníky vyvolil. Pak k nim šel a prosil je, aby se s ním hleděli příležitostně dáti do řeči a tak se mu jeho plán obyčejně podařil.

Pozoroval-li sv. Alois, že někdo v koleji duchovní pomoci potřeboval, snažil se, jak nejlépe mohl, jeho

lásku a důvěru si získati a rozmlouval s ním po několik dní anebo neděl ráno a večer v prázdný čas, k oddechu ustanovený, nestaraje se nic o to, co druhý o tom soudí. Když myslil, že již mu dopomohl k oné ctnosti a dokonalosti, po které prahнул, pomalu se ho vzdaloval, méně s ním rozmlouval říkáje, že musí k vůli dobrému příkladu i s druhými obcovati a napomínal ho, aby si vyhledal někoho z hodnějších — a jmenoval mu některé. Pak šel zase k těm, které onomu spolubratru byl doporučil, a žádal je, aby ho vyhledali a dali se s ním do řeči, poněvadž ví, že má dobrou vůli se zdokonaliti. Tím způsobem sv. Alois mnoho dobrého spůsobil. Za několik neděl mnohé i nejchladnější láskou Boží rozehřál. Ano celou římskou kolej nadchnul oním duchem zbožnosti a horlivosti, kterým sám hořel, že bylo v tom viděti jistě velké Boží požehnání.

V římské koleji bylo tehdy přes dvě stě osob; a bylo viděti, jak se v prázdný čas v malých hloučkách, buď po dvou anebo po třech, na chodbách nebo v zahradě shromažďovali a jistě o ničem nemluvili než o Bohu a svatých věcech. Tak se doby zotavení používalo k duchovním poradám a zábavám, z nichžto mnozí, ano většina, měli větší užitek než ze samé modlitby. Nebo při takových příležitostech si vespolek vykládali, jak je Pán Bůh na modlitbách potěšuje a mnoho milostí jim uděluje, a tak se zase všichni vespolek tím povzbuzovali a Pána Boha chválili, že každý odcházel z takové duchovní zábavy uspokojen a potěšen. Takové řeči se vedly, i když všichni na procházku vycházeli, a v prázdniny na letohrádku. A zdálo se, že ne-

může býti lepší společné zábavy, jako mluvit o takových věcech.

Na podzim o prázdninách, když se byl skončil školní rok, v měsíci září a říjnu, posílali představení mládež z římské koleje na několik dní do Frascati, dřívějšího Tuskula, by si po studiích odpočali. Za živobytí sv. Aloisia brali s sebou klerikové s dovolením představených jeden „Následování Krista Pána“, druhý „Život sv. Dominika“, jiný „Svatého Františka z Assisi“, jiný zase „Sv. Kateřiny Sienské, sv. Ignáce“, někteří četli „Kroniky řádu sv. Dominika“, jiní „Kroniky řádu sv. Františka“, opět jiní se těšili „Vyznáním sv. Augustina“ nebo jeho „Samomluvami“, aneb i „Výklady sv. Bernarda o písni Šalomounově“. Jiní zase, již v životě duchovním více pokročili, těžili ze „Života sv. Kateřiny z Janova“. Ti, kteří se cvičili v askesi, čítávali „Život blahoslaveného Giacomona z Tody“ (čti Džakopona) anebo „Život blahoslaveného Jana Kolumbinho.“ S takovými knihami vycházeli sobě po obědě po dvou nebo po třech a vykládali si na procházce, o čem četli. Kolikrát se jich sešlo i deset v lese, rozloženém na okolních návrších, a s takovým svatým zápalem hovořili, že bys je za anděly nebeské byl pokládal.

Po takovýchto prázdninách ve Frascati strávených nejen že si odpočalo tělo, ale i pookřála duše. Druh druhu povzbuzoval na cestě k dobrému. Sami otcové a bratři byli tím příkladem kleriků k dobrému povzbuzování. A přední zásluha o taký svatý život zajisté po Bohu náleží Aloisiovi. Proto jej všichni milovali, za ním chodili a milerádi s ním se zbožně bavili, litujíce toho, když ho nemohli

poslouchati, tak jakoby jinak ani nemohli dojíti dokonalosti a spasení.

A uměl také Alois vždycky příhodné příležitosti k tomu použití, nemluvil o těchže věcech neustále, aby se zbytečně neunavovali, ale přispůsobil se vždycky místu, času a jednotlivým osobám, aby je tím spíše získal.

A ačkoliv byl vždycky vážný, přece nebyl nikomu protivný a neomrzal se nikomu, bylť ku každému laskavý a s každým se rád bavíval. Časem prohodil i nějaký vtip a vykládal něco rozmarného anebo nějaký zajímavý příběh, ale nikdy nevybočil z mezí řeholní slušnosti a zvedenosti.

Tak asi žil sv. Alois po půltřetího roku v římské koleji a jeho svatý příklad na všecky blahodárně působil.

Hlava XVI.

Sv. Alois jede na rozkaz svých představených do Kastiglione usmířit svého bratra Rudolfa s vévodou mantovským Vincencem.

Praví se, že ze smrti pánů tohoto světa a boháčů mají užitek právníci, a dědicové mrzutosti. Že tomu tak, vidíme na smrti pana Horáce Gonzagy, knížete Solferinského, který umřel, nezanechav žádných dítek, kterým by své léno Solferino odporučiti mohl. Poněvadž to panství bylo císařské léno, to jest císařem k užívání svěřený statek, náleželo podle tehdejšího práva lenního po smrti strýcově jeho bratrovci markraběti kastiglionskému Rudolfovi, bratru svatého Aloisia. Ale poněvadž Horác ono panství v poslední vůli odporučil vévodovi mantovskému Vincencovi, obsadil je hned třemi⁹ sty vojáků. Protože však

Rudolf nechtěl od svého práva upustiti, vyslal také po smrti strýcově do Solferina tři sta ozbrojencův a málem že nedošlo mezi oběma příbuznými k válce. Upokojili se oba nápadníci na ono panství smlouvou, že se poddají rozsudku císaře Rudolfa II., jenž tehdy sídlil v Praze. I vydala se paní markraběnka Marta, matka Rudolfova, se svými třemi syny, Františkem, Kristiánem a Didakem, k císaři do Prahy ¹⁾, a prosila

¹⁾ Jak sv. Alois velice Matku Boží ctíl a k její úctě napomínal a svou matku v jejích strastech před odjezdem do Prahy těšil, vysvítá z následujícího listu:

„Nejjasnější Paní! Matko v Kristu velevážená!
Pokoj Krista Pána!

Před několika dny obdržel jsem od Vaší Jasnosti list, ze kterého jsem seznal odpověď pana vévody mantovského ohledně zámku Solferina. Jako tato odpověď Vám dává příležitost ke skutkům lásky a péče mateřské, tak mně ukládá povinnost božskou velebnost prositi, aby tuto záležitost tak vyřídil, jak sám ví, co by lepšího bylo. A račiž Vaší Jasnost ve všech těch strastech sprovázeti. Poněvadž pak máte na této cestě nejsvětější Matku Boží, která dnes na den Mládtek do Egypta utíkala, za vůdkyni, zdá se mi, že nepotřebujete jiné útěchy, jako patřiti na tuto vůdkyni. Zajisté, že dobrotivý Bůh a jeho nejsvětější Matka proto ráčili jíti hořkou vodou utrpení, aby tyto vody pro nás sladkými se staly, když je takové osoby okusily. Mně se vede, díky Bohu, dosti dobře a teď, když nastal o vánočních svátcích čas horlivého modlení, ještě více budu na Vás v modlitbách vzpomínati. Prosím také, abyste se za mne modlila, neboť toho velice potřebuji. Poněvadž se mi jiného nic s pomocí Boží nedostává, tímto se Vám na konec poručím.

V Římě, dne 29. prosince 1558. *

Vaší Jasnosti
nejoddanější syn v Kristu
Alois Gonzaga, z Tovaryšstva Ježíšova.“

ho, aby spor dle práva rozhodnouti ráčil. Při oné příležitosti představila mu i své synáčky a nejstarší z nich František, tehdy devítiletý, měl tak krásnou řeč k císaři, že si ho velice oblíbil a markraběnku žádal, aby mu ho v Praze za panoše ponechala. Potom poslal císař do Solferina komisaře, který měl potud ono panství spravovati, až by celá záležitost byla rozhodnuta.

Markraběnka vskutku dokázala, že bylo rozhodnuto ve prospěch Rudolfův. Ale tím se spor neukončil. Vynašlyť se takové podlé duše, které oba nešťastné příbuzné, kteří se před tím vždycky milovali, k zášti podpalovaly. Takových řečí nadělaly na Rudolfa, že se už bylo obávati nejhoršího. Nešlo už pouze o Solferino, ale o věci osobní. Mnoho velevážených osob vyjednávalo mezi oběma rozváděnými příbuznými o smíření, — ano i sám arcikníže Ferdinand, bratr císaře Maximiliana a strýc císaře Rudolfa, — ale nadarmo. Tu konečně napadlo arcivévodkyni Eleonoru, matku vévody Vincence Gonzagy mantovského a markraběnku paní Martu, matce Rudolfa a sv. Aloisia, že nezbývá nic jiného, leč vyjednávatí o mír, aby se zabránilo dalšímu pohoršení. Ale kdo onen pokoj zjedná? Věděly obě, že oba sokové, Rudolf a Vincenc, velmi si váží Aloisia, a zvláště že ho Rudolf velice miluje, poněvadž mu markrabství odstoupil.

Proto aniž se jich o radu tázaly, psaly Aloisiovi do Říma, by spor urovnal. Alois neměl zpočátku chuti do toho se míchatí, aby nepřišel o pokoj duše a neutrpěl v duchovním životě nějaké škody. Později však odporoučel onu záležitost Pánu Bohu na mo-

dlitbách a prosil také i jiné spolubratry, aby to Pánu Bohu odporoučeli. Pak se radil i s P. Robertem Bellarminem, svým zpovědníkem. Když se byl p. Bellarmin o tom s Pánem Bohem na modlitbách poradil, pravil Aloisiovi: „Jděte, Aloisi, myslím, že z toho vzejde Pánu Bohu čest.“ Alois oněch slov uposlechl jako vůle Boží, ale umínil si ponechatí vše rozhodnutí P. generála.

Zatím se arcivévodkyně Eleonora dověděla, že Alois o tom zpočátku nechtěl ničeho slyšeti, ale poněvadž věděla, že po Pánu Bohu jediné on může onomu zlu odpomoci a že ten skutek milosrdenství se řeholním pravidlům neprotiví, prosila Aloisiových představených, aby ho do Mantovy poslali, což se také stalo.

Alois tehdy už studoval dvě léta bohosloví a byl právě na prázdninách ve Frascati.¹⁾ A tu z nenadání přišel tam P. Bellarmin s rozkazem od P. generála, aby se hned vrátil do Říma a jel co nejdříve možná do Mantovy a Kastiglione.

Ani neminulo čtvrt hodiny a již byl Alois na cestu připraven. Všichni jeho přátelé se však velice nad tím rmoutili, že je na tolik měsícův opustí, že nebudou viděti svatých jeho příkladův a budou mít z toho pro duši škodu. I vyprovodili ho všickni z vinice, která patřila koleji, a na zpáteční cestě vykládal všem P. Bellarmin o jeho svatém životě a dával ho všem za vzor, uváděje mnohé krásné příklady z jeho života, které všechny dojalý a po-

---

¹⁾ Tento letohrádek patří nyní pánům Santovetti-ům, kteří starou kapli ke cti sv. Aloisia dali roku 1888. rozšířiti a okrášliti.

vzbuzovaly ke ctnostnému životu. Tak o něm pravil, že má za to, že sv. Alois je utvrzen v milosti Boží a že si nemůže pomyslet, že by jinak sv. Tomáš, jsa mládencem, býval živ, jako svatý Alois. Tato slova mnozí slyšeli a si je zapamatovali, a když se konal process o svatořečení sv. Aloisia, přísahou je stvrдили.

Když Alois přišel do Říma a dostal od P. generála rozkaz odcestovati, šel se nejdříve se svými příbuznými kardinály rozloučiti. Jsa u kardinála Della Rovére návštěvou, dostal Alois takové bolení hlavy a tak mu přišlo zle, že omdlel a musili ho donést na lůžko samého kardinála. Kardinál se při té příležitosti nemohl zdržeti a vytýkal Aloisiovi, že nic svého těla nešetří a příliš se umrtvuje, a napomínal ho, aby si, přece více vážil svého zdraví. Ale Alois mu odpověděl, že ani nečiní toho, co mu řehole přikazuje.

Za průvodčího dali Aloisiovi velice zkušeného a rozumného bratra, jménem Jakuba Borlasku a přikázali mu, aby dával na jeho zdraví pozor. Aloisiovi zase přikazovali, aby ho ve věcech zdraví se týkajících poslouchal. P. Ludvík Corbinelli, muž velice zasloužilý a veliký dobrodinec téže koleje, věda, jak velice Alois trpí na hlavu, nemálo ho přemlouval, aby si vzal s sebou deštník a zacláněl se jím před sluncem, aby ho nepálilo; ale nedal se žádným způsobem na to navésti. Ráno dne 12. září vydal se na cestu. Než si však ještě sedl na koně, přinesli Aloisiovi pár pěkných bot, které byly po jednom urozeném pánu. Když si je obouval, připomněl mu to kdosi. Jak to sv. Alois slyšel, za-

rmoutil se nad tím, poněvadž si myslel, že proto mu je dávají. A prohlížel si je ze všech stran, zdali by něco na nich nenašel, aby je mohl vrátiti. Průvodčí bratr Jakub to zpozoroval a tázal se ho: „Co pak těm botám je? Jsou vám těšny?“ Když ničeho neříkal, zase mu pravil: „Sezujte je a dejte je mně, půjdu pro jiné, ty vám budou dobry.“ Pak je zanesl do sousední komory, kde bylo jízdecké náčiní, trochu je zmáčkl, že měly jinší podobu, donesl je nazpět a povídal mu: „Zkuste tyto, snad vám budou dobry.“ Alois jich nepoznal, obul je a odpověděl: „Mně se zdá, že jsou dobry.“

Pak jel se svým milovaným učitelem, P. Bernardinem Medicim, který jel do Milána vykládat Písmo sv. Po celou tu cestu nezanechal svých obvyklých pobožností, rozjímání, zpytování svědomí, litaní a jiných modliteb. A jel po těchže cestách, kde se před několika lety, jsa ještě knížetem, do Říma ubíral, jako pravý žebrák, nemaje teď nic svého! Bylo radost ho poslouchati, když vykládal čeledínům o věcech nebeských a milé podívání, s jakou důvěrou mu srdce svá otvírali a při něm neustále stáli, že téměř ani s něho očí nespouštěli. Všude, kudy jel, dával všem svatý příklad.

Když přišel do Sieny, chtěli ho v koleji Tovařystva Ježíšova jako nějakého knížete uctiti, ale nechtěl takové pocty přijati, poněvadž se mu zdálo, že se to nesrovnává s řeholní prostotou a že se ohlížejí buď na jeho rod, anebo že se to děje z přílišné úcty, kterou k němu jeden otec té koleje choval. A nechtěl si ani večer od nikoho dáti umýti nohy, jakkoliv to v kolejích vlašských bylo zvykem.

Ba pravil i svému průvodčímu, že se mu to zbytečné dvoření nelíbilo. Velice se potěšil, když opět uviděl Florencii, „matku své zbožnosti a horlivosti,“ jak ji nazýval, zanechal tam P. Bernardina Mediciho u svých příbuzných, kteří ho tam po několik dní ještě zdrželi a dal se zpříma na cestu do Bologně (Boloně). Sotva že tam přijel, přišli mu všickni otcové z koleje, kteří už byli slyšeli o jeho svatosti, naproti, aby ho přivítali. A jal se s nimi hned mluvit o Bohu a posvátných věcech, ač tam byl jen jeden den. Rektor poslal ho se sakristánem, aby si prohlédl památnosti města, proslulého starými památkami a vysokým učením; ale on prosil sakristána, by ho zavedl do nějakého kostela, nebo na nějaké svaté místo, o jiné věci nedbal. Když se byl podíval do dvou nebo tří větších kostelů, vrátil se do kláštera.

Pak se dal zase na další cestu a dostal se na noc do jedné hospody mezi Bolognou a Mantovou. Dostali nocleh v jedné světničce, kde byla jen jedna postel. Průvodce sv. Aloisia však nechtěl se s tím spokojit. Pravil hospodskému, že jim jako řeholníkům není v jedné posteli spátí dovoleno a prosil ještě o druhou postel. Hospodský se vymlouval, že nemůže jim dvě postele dát, že mohou večer přijít nějakí urození páni a zůstatí na noc, že jich potřebuje. Bratr však naléhal na hospodského a už se začal pro to zlobit. Vida to sv. Alois, prosil ho, aby se upokojil. Dostal však za odpověď: „A co to! Ten člověk chce ponechatí lůžka urozeným pánům, jako bychom byli sprostí. Aspoň by na vás měl míti ohled!“ Alois mu zcela tiše a s veselou

tváří odpověděl: „Nehněvejte se, bratříčku, nemáte se proč zlobiti. Vždyť jsme přece jen chudí řeholníci. Když s námi tedy podle našeho stavu nakládá, nemáme příčiny si na to naříkati.“ Dostali však přece dvě postele, jak si to průvodce přál, poněvadž jiní hosté již nepřišli.

Přišel do Mantovy, sv. Alois navštívil hned arcivévodkyni Eleonoru Rakouskou, velice zbožnou a v letech již pokročilou paní. Nad míru se z jeho příchodu potěšila, objala ho laskavě a po delší chvíli s ním rozmlouvala. Než odejel z Mantovy, napsal ještě bratrovi Rudolfovi list, ve kterém mu oznamuje, že brzy přijede do Kastigliona. List zní takto:

„Pax Christi (Pokoj Krista Pána).

S pomocí Boží jsem dorazil do Mantovy a jsme ubytováni se spolubratrem u pohostinných otců v koleji Tovaryšstva. Bude-li možná, ještě dnes se představím, abych s pomocí Boží vyřídil a ukončil záležitost, kterou jsem předem do rukou Pána a Spasitele našeho odevzdal, který, jak doufám, ji nejlépe vypraví. K večeru budu se spolubratrem a společníkem (na cestě) v Kastiglioně, kdež budeme nocovati. Zatím končím a prosím, abyste vyřídil úctu nejjasnější paní markraběnky, naší matce, jížto ruce líbám.

V koleji mantovské 1589.

Nejjasnějšímu Pánu bratru v Kristu, nejmilejšímu panu markraběti Kastiglionskému.

Nejoddanější v Kristu

Alois Gonzaga
z Tovaryšstva Ježíšova.“

Alois nechtěl schválně bratrovi Rudolfovi udati hodinu svého příchodu. Teprve u brány kastiglionské pravil jednomu poddanému Rudolfovu, kterého náhodou potkal, aby vyřídil panu markraběti, že již přišel. Posel běžel ulicemi městečka a všude rozhlašoval, že nejjasnější pán Alois přichází. Alois jel se spolubratrem Jakubem a s Antonínem Giuniem (Džunio), jenž náhodou měl jíti do Brescie. Ale jaké to pro Aloisia překvapení! Všichni lidé v Kastiglione buďto vyšli ven, anebo k oknům, padali před Aloisem na kolena, a prosili ho o požehnání. Všichni byli plni radosti, že zase milého pána Aloisia vidí. Ano i zvony projevovaly radost dobrých lidí a ze zámku vítaly Aloisia rány z děl. Měli Aloisia za svatého a proto se tak z jeho příchodu těšili. Ale ubohý sv. Alois se za to všecko jen velice hanbil a všecek se červenal. Zatím přišel markrabě Rudolf Aloisiovi vstříc a přijal ho na úpatí hradu. Když sv. Alois z vozu vystoupil, padl před ním jeden poddaný Rudolfův na kolena, a prosil markraběte, aby se při oné radostné příležitosti nad ním pro staršího bratra svého Aloisia smiloval a provinění jeho mu odpustil. A Rudolf mu též z lásky ke svému bratrovi Aloisiovi odpustil. Velice však našeho světce bolelo, když přišed do hradu, musil poslouchati, že mu někteří říkají nejjasnější pane a Vaše Excellenci, tak jak mu říkávali, dokud byl ještě ve světě. Neméně všelicos jiného jej tam zabolalo; nebyloť tam všecko, jako kdysi bývalo. Otec nebožtík odpočíval již tři léta v Pánu, matka markraběnka nebyla na ten čas v zámku, odstěhovala se se svými dítkami do paláce v městečku a právě byla v Svatém Martině

asi deset mil od Kastiglione. Bratr František, jeho miláček, byl na císařském dvoře v Praze! V zámku, jak se mu zdálo, nevládla již dobrotivá jeho matka, ale krásná, mladá dáma, které posavad jako své příbuzné neznal. Alois neměl dříve pokoje, dokud nedostala jeho dobrá matka o tom zprávu, že přijel. Dobrá matinka hned na druhý den přijela ještě se dvěma malými bratry Aloisiovými, Kristiánem a Didákem (neb Diegem - Jakubem), usadila se ve svém paláci nedaleko hradu Rudolfova a dala Aloisiovi zprávu, že se již navrátila. Alois ji hned s bratrem Jakubem Borlaskou navštívil. Jakmile svého anděla, jak ho nazývala, spatřila, padla před ním na kolena, sklonila před ním hlavu svou k zemi a přijímala ho ne jako syna, nýbrž jako světce. Tak velice v ní zvítězila úcta ke světci nad láskou mateřskou. A nedivte se tomu, že ho ctíla jako světce, znalať již od maličkosti jeho svatý život a zrovna jakoby onou úctou, kterou mu již teď prokazovala, prorokovala, že jako světec kdysi uctíván bude! Šťastná máti se toho ještě dočkala a podobnou úctu mu po smrti v kostele arcikněžském v Kastiglioně již jako světci roku 1604. dne 28. července prokazovala.

Hlava XVII.

Život sv. Aloisia v Kastiglioně a na jiných místech.

Sv. Alois zůstal tenkrát po celý den u své matky a mluvil s ní o záležitostech, pro které tam přijel a po ten celý čas musil při tom býti jeho soudruh. Když tento soudruh zpozoroval, že markhraběnka nemůže se synem v jeho přítomnosti o

všem bez ostychu rozmlouvati, vzdálil se ze světnice a modlil se růženec. Za nějakou chvíli vrátil se a zastal oba, sv. Aloisia a markraběnku, klečeti na modlitbách. Když měli večer jíti spat, tázal se Alois svého společníka, proč odešel ze světnice, když s matkou rozprávěl? Odpověděl mu, že když ho P. generál z tak daleka k matce poslal, je třeba jí poskytnouti příležitosti, aby si mohla bez obalu o všem se synem pohovořiti. Bude-li však mět jednati s jinými paními a ne s matkou, s radostí uposlechne a vždycky s ním bude. Alois se tou odpovědí spokojil.

Alois se zdržel v Kastiglioně po několik dní, aby se o všem náležitě přesvědčil. Vypytał se na všecko svého bratra a jiných osob, které o celé záležitosti byly dobře zpraveny dopodrobna. Ani by člověk nevěřil, jak krásný příklad všem v Kastiglioně dával. Vždycky chodil jen pěšky, ačkoliv na rozkaz matky a bratra jel za ním kočár. Na cestě mu všichni takovou vzdávali čest, že chodil stále s kloboukem v ruce. Rozmlouval se všemi tak uctivě, pokorně a laskavě, jako kdyby byl ze všech nejposlednější. Nedopustil, aby mu někdo sloužil, když něčeho potřeboval, žádal o to svého soudruha. Ale také si dal od něho jen v čas potřeby posloužiti, ba musil býti zrovna donucen, nějakou službu od něho přijati. Obyčejně v takových potřebách se spoléhal na Prozřetelnost Boží čekaje, až Pán Bůh někomu vnukne, aby mu bez prošení pomohl. Ano i kdyby mu možno bývalo a představení mu nebyli poručili, aby zůstával u matky a u bratra, býval by bydlel u arcikněze kastiglionského. Po celý čas

svého pobytu v Kastiglione žil velice skrovně; o nic doma neprosil. A když nastala zima a letní šaty mu nestačily, nepřijal obleku od svých příbuzných, ale psal o potřebné šaty pro sebe a svého společníka; P. rektorovi Továryšstva Ježíšova, Vavřinci Terpimu, do Brescie (Brešije), jenž mu poslal už obnošené šaty, poněvadž nových nechtěl. Nadarmo ho matka prosila, aby od ní přijal dvě mantovské kazajky, jednu pro sebe a druhou pro bratra, které sama byla vlastnoručně zhotovila. Konečně, když všechny prosby nespomohly, prosila bratra, jeho průvodčího, aby ho přemluvil, aby si Alois vzal jednu a druhou si nechal bratr. I přinesl bratr Aloisiovi kazajku ráno do postele, a když ji nechtěl, pravil mu: „Vezměte si kazajku, kterou vám matka jako almužnu z lásky k Bohu dává, poněvadž jí potřebujete, chci, abyste ji přijal“ — a začal mu ji sám oblékat. Alois již ničeho neříkal, poněvadž mu ji matka jako almužnu dávala, a vzal si ji. Podobně si počínal Alois, když se mu rozedralo prádlo, které si byl z Říma přivezl. Nechtěl košil, které mu sama matka z lásky ušila, přijati. Jen s velkým prošením a naléháním bratrovým si několik vzal jako almužnu, ale především prosil, aby mu staré prádlo spravili.

Nikomu doma neporoučel, ani služebníkům, ani cizím, ale tak se choval, jako kdyby byl docela cizím a žebrákem, kterého pouze z lásky k Bohu přijali. Když chtěl s bratrem Rudolfem, markrabětem mluvit, čekal pokorně v předsíni a dal se u něho ohlásiti, a v ničem mu nechtěl býti na závađu. Když byl u něho na obědě, neprotivil se, aby mu

jako drahým posluhovali. Ale u matky byl volnějším, poněvadž mu v ničem nebránila. Nechtěl na příklad, aby mu dávala číši s vínem na stříbrný talířek, ale prosil ji, aby postavila víno v láhvi před něho, aby si mohl sám nalévat, jak to v Tovaryšstvu zvykem.

Při stole byl velice zdržlivý, a bylo mu jedno, jaká jídla a vína mu dávali; ztratil svým přílišným sebemrtvením všelikou chuť. Když mu matka něco zvláště dobrého a chutného podávala a nutila ho, aby si bral, děkoval, někdy si i vzal, ale ani se toho nedotekl. Říkával svému soudruhovi, bratru Jakobovi: „Ach, jak je nám doma dobře! Jeden náš prostý pokrm mě více posilní, než všecka ta jídla zde u tabule.“ Vždycky si všecko sám udělal a nedal si sloužiti při oblékání a při svlékání. Když k němu přišli první večer pážata a chtěli mu pomoci při svlékání, pravil jim bez obalu, že dříve nepůjde spat, dokud neodejdou. Měl také na levém rameni otevřenou ránu, ale nikdy si ji nenechal od druhého obvázati, poněvadž byl nepřitelem všeliké obsluhy, když si to mohl sám učiniti. Doma u matky a u bratra nikdy si nedal ustlati lůžko od druhých a také byl velice rád, když je mohl svému soudruhovi ustlati. Když to však sluhové zpozorovali, pospíšili si jak mohli, aby mu to mohli učiniti. O zdraví se pramálo staral a ani by na ně nemyslíl, kdyby ho na to nebyl společník jeho upozorňoval.

Velice rád trávil o samotě, ačkoliv s matkou, velice svatou to paní, rád rozmloval a snažil se ji duchovními řečmi potěšiti. Jakmile ráno vstal, modlil se celou hodinu, — konal sv. rozjímání. Pak byl na mši svaté, modlil se kněžské hodinky čili brevír

a růženec buďto sám, anebo s bratrem. Když měl přes den trochu pokdy, pravil k bratru Jakubovi, svému společníku: „Pojďte, bratře, budeme se modliti.“ Každý večer šel do svého pokoje a modlil se po tři hodiny; nežli šel spat, modlil se litanie a zpytoval svědomí. Zpovídal se arciknězi Janu Křtíteli Pastoriovi a chodíval na všecy neděle a svátky do farního kostela sv. Nazaria a Celsa na mši sv. a ku sv. přijímání. Při takové příležitosti hrnuli se lidé do kostela a velice uctivě na něho hleděli, litující toho, že tak svého pána ztratili.

Na první svátek, když do Kastiglione byl přijel, a přišel do kostela, sešlo se tam tolik lidí, aby ho viděli, že mu přišlo na mysl, učiniti lidu kázání a je napomenouti, aby žili všichni v bázni Boží a často užívali svatých Svátostí; ale rozešlo ho to, lépe bude až smíří bratra s nepřátely a až se odstraní pohoršení z rodiny. Svému průvodčímu nikdy neřekl přísného slova, a nikdy neukázal, že se mu něco na něm nelíbilo. Naopak rozmlouvaje s ním, prosil ho o radu a řídil se jeho zdáním milerád a ve všech věcech týkajících se zdraví ho poslouchal. A bratr Jakub se podívoval jeho svatosti života a velice ho těšilo, když viděl, jak je ve všem upřímný a srdečný, a jak si nic věcí světských neváží, vším pohrdá, co jest časného, a v pravdě světu odumřel.

Tím časem vyjeli pospolu několikráte do Brescije, Mantovy a jinam, aby se přesvědčili o stavu všech záležitostí, pro které Alois přišel. Na cestě pozdvihoval sv. Alois mysl svou od věcí viditelných k Bohu a rozmlouval se společníkem dlouho o Bohu a svatých věcech. A když byl už společník Aloisiův unaven

a chtěl o něčem jiném mluvit, nemohl se ještě Alois od těch řečí odtrhnouti. Jednou cestoval do Kastelgoffreda ke svému strýci Alfonsovi, pánu tohoto panství, které by byl po něm dědil, kdyby se nebyl stal řeholníkem. Markrabě dal mu několik sluhův, aby ho na cestě doprovázeli, ale Alois nechtěl nikterak připustiti, aby s ním jeli. Nechtěje markhraběte uraziti, zpočátku se neprotivil, ale když zajel za město, odeslal je všechny nazpět. Na neštěstí zbloudil kočí na cestě a přijeli do Kastelgoffreda o dvou hodinách v noci. Brány hradní byly již zavřeny. Poněvadž to byla tvrz a v takové tvrzi se v noci brány neotvírají, bylo třeba dříve stráží oznámiti, kdo jsou a proč tam přišli, a pak bylo jim čekati, až se o tom všem pán doví. Po dlouhém čekání bylo slyšeti, jak se brána otevřela a most spadl. Tu však bylo viděti mnoho dvořánů knížecích s hořícími pochodněmi, a když Alois vcházel do města, stáli vojáci po obou stranách silnice až ku paláci strýcově ve zbrani a tvořili mu špalír. Též sám strýc vyšel mu naproti a přivítal ho s nevýslovnou radostí a nesmírnou úctou, a když ho zavedl do pokoje, po královsku upraveného a nádhernými postelemi opatřeného, odešel od něho, aby si mohl po namáhavé cestě odpočinouti. Vída náš ubohý Alois, že se mu taková čest prokazuje a že má přebývati v tak nádherných pokojích, pravil ku svému soudruhu: „Ach, můj milý bratře, opatruj nás Pán Bůh tento večer! Kde jsme se to za naše hříchy ocitli? Ó jak je nám lépe v chudičkových světličkách našeho kláštera a v prostých našich postelích bez takové úcty a tolikého pohodlí!“

Krátký ten čas, co tam byl, než všecko vypravil, zdál se mu jako tisíc let, tak se mu všechny pocty zprotivily.

Na druhý den se vrátil do Kastiglione; když se se stavem věcí úplně obeznámil, dal se na cestu do Mantovy, chtěje vyjednávat se samým vévodou. Ubytoval se tam v koleji Tovaryšstva Ježíšova. Rektorem koleje byl tehdy P. Prosper Malvolta, kterého sám sv. Ignác do řádu přijal, a proto vedl tamní kolej docela v duchu sv. zakladatele. Když poznal, že je Alois světcem, učinil to tak, jako svatý opat Pachomius, jenž jednou přikázal jednomu novicovi, aby jeho mnichům udělal kázání. Přikázal Aloisiovi, aby měl jednou v pátek ke všem otcům a bratrům řeč. Jaké to velké vyznamenání pro Aloisia, lze z toho posouditi, že v Tovaryšstvu dělají otcům a bratrům kázání jen představení anebo starší a dokonalí otcové, nikdy však pouhý bratr! Svatý Alois se sice velice vmlouval, ale učinil to z poslušnosti na slova Spasitelova: „Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, sicuti dilexi vos“, t. j. „To jest přikázání mé, abyste se milovali ve spolek, jako jsem miloval vás“ (Jan 15, 12.). A s takovou horlivostí a nadšením jim kázal, že všichni byli z toho potěšeni. Po celý čas, co byl v koleji (totiž po několik neděl), dával ve všem takový příklad, že všichni otcové tamní koleje vykládali o jeho podivuhodné pokoře, o pohrdání sebou samým, o uctivosti jeho ke druhým a jeho zralém úsudku, spojeném s duchovní prostotou a nelíčenou upřímností v obcování. Při všem, co mluvil anebo činil, myslel na Boha a jeho svatou přítomnost, že ho všichni

otcové měli za živý vzor všech ctností. Již pouhý pohled na něho je vybízel ke ctnosti a zbožnosti a říkali, „že z jeho tváře září taková svatost, že se zdá býti pravým obrazem sv. Karla Boromejského.“ Práví se též, že byl i poněkud sv. Karlu ve tváři podoben a že byl s ním ovšem z daleké přízně; pověděno již na počátku našeho vypravování.

V Mantově začal hned Alois s vévodou Vincencem vyjednávat. Než však začal vyjednávat s lidmi, vyjednával prve s Pánem Bohem, králem nebeským, jenž má srdce lidská ve své moci, a prosil ho, aby mu byl ve vyřízení všech záležitostí nápomocen. To víme ze spolehlivých zpráv a šťastné ukončení toho sporu je nám důkazem, že ho Bůh vyslyšel. Neboť hned po rozmluvě, která trvala půl druhé hodiny, ukončeny spory, vyřízeny všechny záležitosti a sv. Alois obdržel všecko, čeho si přál.

Bylo sice z počátku Aloisiovi dlouho čekat, než ho vévoda předpustil, nechtěl zprvu ani o tom slyšet, sám Don Prosper a Don Fabius Gonzaga, jeho a vévodovi příbuzní, musili Vincence prositi, aby Aloisiovu návštěvu přijal, ale všecko dobře dopadlo. Nechtěl proto vévoda zprvu ničeho o smíření slyšet, poněvadž byl na Rudolfa pro řeči, které mu zlí lidé na Rudolfa donesli, velice rozhorlen. Ale tak ho sv. Alois svou rozmluvou obměkčil, že nehleděl na to, že je Alois Rudolfův bratr a proto že by snad mohl býti Rudolfovým stranníkem. Když poznal jeho upřímné a láskyplné srdce a jeho čistý úmysl, nemohl mu ničeho odepřít a slíbil mu, že všecko učiní, co on uzná za dobré.

Vynašli se sice i takoví lidé, kteří chtěli smír

ten překaziti aneb aspoň celou tu záležitost protáhnouti; tak radil vévodovi jeden člověk, který u něho měl velké slovo, aby, když se chce smířiti, aspoň trochu počkal, až o tom všem pánům, kteří se o obapolné jejich usmíření pokoušeli, dá zprávu, poněvadž se tím prý urazí, když uslyší, že uposlechl takového mladíka a k tomu ještě jesuitu. Ale vévoda odpověděl sám se velice z toho raduje: „Alois, Alois učinil násilí mému srdci, nemohl jsem mu odporovati, tomu jest za všechno děkovati!“ Zajisté kdyby ne Aloisia, jistě by vévoda tak lehkou byl neodpustil! Z toho poznáte, milí přátelé, co zmůže svatý život!

Alois si však žádal, aby uzavřený smír byl trvalý. Proto prosil vévodu, aby mu všechno, co proti Rudolfovi má, sepsal, aby se mohl Rudolf z toho ospravedlniti. A když se Alois do Kastiglione vrátil, prosil Rudolfa, aby vévodovi na všechny jeho stesky odpověděl, což se i stalo. Potom se zase Alois k vévodovi vrátil a přinesl mu onu odpověď Rudolfovu na jeho žaloby, tak že se vévoda docela upokojil a žádal sv. Aloisia, by k němu s bratrem na hostinu přijel. Rudolf vydal se na cestu ke strýci Vincencovi, a hle, strýc přijal ho velice laskavě! Vystrojil ku počtě Rudolfově hostinu a musil u něho celý den zůstat. Také Aloisia vévoda prosil, aby zůstal u něho na obědě, ale sv. Alois mu odpověděl, že mu toho nedovolují řeholní pravidla, že musí býti v koleji Tovaryšstva Ježíšova na obědě. Prosil ho tedy vévoda, by aspoň přišel po obědě na divadlo, ale Alois usmívaje se odřekl, že „jeho sou-druha frašky netěší“. Ještě třeba nám připomenouti,

že vévoda při té příležitosti vrátil markraběti Rudolfovi hrad a panství Solferino a dědicové bratra sv. Aloisia je potom beze všech obtíží dědili.

Nepřipisoval však sv. Alois sobě zásluhu, že oba příbuzné usmířil, po Bohu ji přiznával svým přátelům. Tak psal markraběti Fabiovi Gonzagovi:

„Pax Christi (Pokoj Krista Pána)!

Díky Bohu, Pánu našemu, že ze své ne-skonalé lásky a milosrdenství ráčil šťastně onu tak dlouhou a spletitou záležitost s Vašnostinou pomocí ukončiti a pokoj naší rodině zjednati. Vaše Slovnost si tím velikou zásluhu získala u Pána Boha, jemužto za onu milost děkuji a jehož prosím, aby Vám to v nebi odplatiti ráčil a také zde na zemi Vám na Pánu Bohu jakožto záruku odplaty věčné hojnost potěšení žádám.

V koleji mantovské r. 1589.

V Pánu nejoddanější

Alois Gonzaga,

č. Továryšstva Ježíšova.“

Ještě však měl Alois jednu těžkou práci. Týkalo se to jeho bratra Rudolfa. Jsa totiž Rudolf ještě svobodným a nerozvážným, oblíbil si krásnou a mladou pannu, počestnou sice, ale ačkoliv z rodu šlechtického, — z vážené lombardské rodiny — přece ne sobě rovnou. Bylť on markrabětem a ona dcerou jeho minemistra Jana Antonína Aliprandiho. Třeba že mu na ony časy veliké věno, totiž 500.000 lir donesla, bylo to manželstvo nerovné a k tomu ještě dávalo pohoršení. Vykládalo se totiž,

že když vyšla jednou z domu, dal ji Rudolf zajmouti a v uzavřeném kočáře zavéztí na svůj letohrad. Přece však se nedal slepou láskou a náruživostí k nepořádnému životu s ní svéstí; bál se Boha a zneuctění oné panny. Aby pak nemusil pro taký nerovný sňatek poslouchati výčitek své matky a svých příbuzných, dal se s ní s biskupskou dispensí od ohlášek dne 25. října r. 1588. u přítomnosti arcikněze kastiglionského, svého faráře a potřebných svědků řádně ale tajně oddati. Náš milý sv. Alois mladou paní Helenu, již jak přijel, v zámku zastal; ubohá matka nemohouc s Rudolfem ničeho poříditi a nevědouc o tajném jeho sňatku, raději se ze zámku odstěhovala, jak jsme již vyprávěli. Alois sám matky litoval a rád by byl Rudolfovi nějakou nevěstu přiměřenou opatřil, aby nežil, jak i on se domníval, ve hříšném poměru. Tak psal dne 20. června 1588 matce:

„Co se toho týká, o čem jste mi posléze psala, myslím, že nejlepším prostředkem, který Kristus Pán na zemi ustanovil, jest manželství, a zdálo by se mi dobrým, abyste to bratrovi poradila. A zdá-li se Vám to potřebné, bude mu to raditi Monsignor kardinál della Rovere a já též, zdát se nám to pro něho dobré. Nevím sice o jiné partii, leč o dceři hraběte Troila dis Secondo, která se má provdati za bratra jednoho kardinála na zdejším dvoře, jenž jest velkým přítelem Mons. della Rovere. Ale tuším, že ačkoliv zvláště jeden přítel kardinálův o sňatek ten vyjednává, nebude ku konci přiveden. Jeho slovutnost (kardinál della Rovere) mi pravil, že na to nevěsta asi nepřivolí, poněvadž jsouc odtamtud, nerada by se

do tohoto kraje provdala. Třeba vyčkati, ale zdálo by se mi, že by to nebyla špatná partie pro markraběte, mého bratra. Vaše slovnost by se tam mohla lépe na to přeptati atd. . . .“

Člověk se tomu až podiví, že takový světec se stará o svatbu svého bratra a hledá mu téměř nevěstu. Ale dělá to sv. Alois pro větší čest a slávu Boží a pro spásu bratrovy duše, proto ho třeba za tu horlivost jen chváliti. Zajisté zbytečně náš světec na světské věci, jak jsme už poznali, nemyslí.

Když však Alois viděl, že všecka jeho snaha jest marna, nepřestal naléhati na Rudolfa, by osobu, se kterou, jak se pořád domníval, v nedovoleném svazku žil, od sebe propustil. Rudolf ho však odbýval pouhými sliby, že se všecko v krátkém čase stane; ale nesevěřil se Aloisiovi se svým tajemstvím. Vida Alois, že, neupraví-li se ta věc ještě za jeho přítomnosti, po jeho odchodu se teprve nic nestane, donutil bratra, že se mu zapřísahal a svatosvatě sliboval, že všecko, co si bude přát, učiní. A poněvadž si Alois umínil jeti do Milána, slíbil mu Rudolf, že tam přijede a podle jeho rady se zachová.

Tak tedy Alois odejel dne 25. listopadu 1589 do Milána a čekal, až k němu Rudolf přijede. Zatím studoval dále bohosloví a oddával se svým pobožnostem. Rudolf dostal slovu. Přijel k němu za několik neděl, bylo to právě na jistý svátek. Alois byl u svatého přijímání a činil díky v kůru Spasiteli svému. Z nenadání přišel k němu vrátný a oznamoval mu: „Přišel Váš bratr, markrabě, s velikým komonstvem a nemůže dlouho čekati.“ Ale on si toho ani ne-

všimnul; ničeho neodpověděl, modlil se kleče po dvě hodiny dále. Pak šel ke bratrovi a dověděl se od něho, jak se vlastně věc měla; že se totiž dal tajně sezdati a že tedy žije v řádném manželství.

Aloisia to velice těšilo, ale pravil bratrovi, že celou tu záležitost předloží váženým a učeným otcům k rozhodnutí a podle rady, kterou mu oni otcové dají, musí se Rudolf zachovati. Rudolf se tomu neprotivil.

Ihned psal Alois o oné záležitosti do Říma a také se ústně radil s otcí v Miláně. Většina rozhodla, že Rudolf musí prohlásiti, že je s onou paní oddán, jinak že se neodstraní pohoršení, ve kterém žije. Alois se s odpovědí tou spokojil, oznámil rozhodnutí otcům bratrovi a tak mu na srdce kladl, aby se podle toho zachoval, že Rudolf všecko přislíbil. Alois zase slíbil bratrovi, že onen sňatek matce a všem příbuzným oznámí a je upokojí. Také prosil bratra, by vykonal v Miláně zpověď z celého svého života a přijal sv. přijímání. I v tom uposlechl ho bratr Rudolf. Také ho sv. Alois napomínal, aby matku odprosil a jí žádal, aby jeho manželku přijala za dceru. Pak byl jeho sňatek ve chrámu Páně prohlášen a sám sv. Alois vzal tu úlohu na sebe. Podobně i sám psal vévodovi mantovskému, kardinálům Gonzagům a jiným princům a příbuzným, tak že všichni Rudolfovi odpustili a byli s tím srozuměni. Nejvíce se bylo obávalo špatného výsledku u strýce Alfonsa Gonzagy, pána na Kastelgoffredě. Tento měl totiž jedinou dceru Kateřinu, kterou chtěl dáti Rudolfovi za manželku a za tou příčinou sám si papežskou dispensi od příbuzenství opatřil. Ale i

u toho to sv. Alois dobře vypravil. Alfons onen sňatek schválil a vyjádřil se, že Rudolf dobře udělal. Tu pak všichni, celá rodina děkovala Pánu Bohu za udělené milosti a při společné hostině si dali políbení pokoje. Při oné hostině byli přítomni: Donna Marta, Rudolf, Helena¹⁾, její otec Jan Antonín Aliprandi, ano též Alois.

Markrabě nastoupil po svém strýci panství Kastelgoffredo, které však jeho bratr František po Rudolfově smrti vyměnil s vévodou mantovským se svolením císaře Rudolfa II. za panství Medole (7. listopadu 1602).

Když Alois i tuto záležitost šťastně vypravil, povolil prosbám matčiným a měl ve farním kostele sv. Nazaria a Celsa kázání. A ačkoliv chtěl, aby se to stalo co možná v největší tichosti a zakázal, aby na kázání nezvonili, přece byl kostel plný. Měl velice krásné a dojmavé kázání o některých člancích víry a napomínal v něm všechny, aby přistoupili ráno ke sv. přijímání. Takový pak mělo ono kázání na všechny účinek, že farní kněží a řeholníci zpovídali po celou noc. Ráno v ostatkovou neděli nebo druhou po devítniku přistoupilo asi 900 lidí²⁾ ke sv. přijímání. Mezi nimi byla i matka

---

¹⁾ Helena byla po smrti sv. Aloisia velikou jeho ctitelkyní. A radovala se z toho, že tři její dcery, Cinzie, Olympie a Gridonie, se odřekly za příkladem svého svatého strýce všech svých statkův a samy založily v Kastiglione shromáždění „Panen Ježíšových“ se vzácným klášterem. Sv. Alois sám prokázal velikou milost Donně Heleně, své švakrové; zjevil jí, že brzy umře, což se stalo v lednu 1608. (Manzini Vita del Beato Luigi.)

²⁾ „Život sv. Aloisia“ od Bollandistů v úvodě.

sv. Aloisia, jeho bratr Rudolf a manželka jeho Helena; sv. Alois podle tehdejšího obyčeje při sv. přijímání podával všem abluci (obmytí) a sám ovšem první sv. přijímání přijal. Ach, jaké to bylo krásné divadlo pro všechny nebešťany, když tak všichni ostatky slavili a Pánu Bohu takovou náhradu za všecky urážky, které v ty dny trpí, podávali! Odpoledne měl zase sv. Alois ve chrámu Páně křesťanské cvičení. A tak působil dobrý příklad panstva na veškerý lid, že se mnoho divokých manželství proměnilo v manželství počestná a mnozí, již dlouho nebyli u svaté zpovědi, smířili se s Pánem Bohem a mnoho znesvářených rodin si podalo ruku na smířenou.

Po takových skvělých výsledcích se mohl Alois spokojeně vrátiti do Milána. Ale pro lid bylo to těžké loučení; jak o něho poprvé plakali, když od nich r. 1585. odcházel do kláštera, tak neméně, ne-li více plakali nyní. Již se s tak dobrým pánem neměli tak brzy shledati, leč až na věčnosti. Když byl ještě dne 9. března 1590 své 22leté narozeniny na zámku slavil, vrátil se dne 12. března téhož roku do Milána. Mohl Pána Boha za všecka dobrodiní mu prokázaná chváliti a si říci: „stalo se utišení veliké (v mé rodině) a dnes se stalo spasení domu tomuto.“

Ale ubohý na cestě do Milána mnoho vytrpěl. Neměl dosti teplých šatů a tak mu opuchly a rozpukaly od zimy ruce, že mu až krev tekla. Někteří ho velice litovali a prosili ho, aby si obul aspoň na cestě rukavičky, ale on jsa přítelem sebezapření neuposlechl jich.

Na cestě do Milána zastavil se v Piacenzi (Pijačenzi) a přijali ho tam v klášteře s velikou poctivostí jak opravdového svätce. Když k němu přišel jeden otec, aby ho na přivítanou objal, zastal ho právě s hadrou v ruce, jak si čistil boty, a byl oním výjevem nesmírně dojat, zvláště když si vzpomněl, že ho kdysi, dokud byl ještě světským knížetem, potkal v Parmě s velikým komonstvem.

Když se vrátil do Milána nazpět, zvolal: „Jak mne to velice těší, že již mohu býti na vždycky v našem klášteře! Tak mi jest, jako člověku, který se dostal studený a napolo zmrzlý do měkké a teplé postele. Tak se mně zdálo tam ve světě býti zima, když jsem nebyl v klášteře a tak je mně zase dobře, když jsem se sem vrátil“!

Hlava XVIII.

Pobyt sv. Aloisia v koleji milánské řečené brerské (1590).

Jako oheň nikdy nepřestane hřáti, světlo osvětlovati a drahá masť líbeznou vůni vydávati, tak i sv. Alois nepřestal zahřívati druhé vroucími slovy, svítiti jim dobrým příkladem a na všechny strany vůni ctností, které se v jeho srdci rozvinuly, kol do kola vydávati. A jako dlouho zadržovaná voda tím prudčeji jsouc puštěna teče, tak se zdálo, že když se Alois nemohl po několik neděl v otcovském domě do vůle káti a se umrtvovati, že když se vrátil do koleje do Milána, nemůže se pokání, pokořování se a umrtvování ani nasytiti. Sotva že přišel, hned šel v roztrhaných šatech do jídelny a žaloval na sebe přede všemi veřejně své chyby a podstoupil

rozmanitá pokání. Vůbec všecky povzbuzoval k dobrému. Jako ho to nesmírně těšilo, že všichni věrně a svědomitě řeholi zachovávají a jak studující velice pilně studují a jsou bedliví o své zdokonalení a posvěcení, tak zase všickni se radovali, že se mezi ně vrátil a že jim bude všem v koleji živým příkladem všelike dokonalosti. Po celý čas svého pobytu v Miláně studoval bohosloví. Mezi mnohými slavnými učiteli tehdejší koleje skvěl se též jeho průvodčí z Říma, P. Bernard Medici. Z jeho spolužáků zasluhuje zvláštní vzpomínky p. Petr Coton (Koton), později zpovědník Jindřicha IV., krále francouzského. V koleji nechtěl míti svatý Alois v ničem žádné výminky a prosil, aby mohl také s jedním soudruhem v celi přebývati jako druzí. Když sv. Alois upozoroval, že dostal lépe svázanou Summu sv. Tomáše než druzí, nechtěl jí žádným způsobem přijati, ano s pláčem prosil představeného, aby mu místo ní dal starou. Tak velice si vážil chudoby. Ve volných chvílích posluhoval s dovolením svých představených bratřím v kuchyni a v jídelně. Buďto nosil kuchaři vodu, nebo umýval hrnce, kotle a jiné kuchyňské nádoby. Když posluhoval v jídelně, dal každému stolu nějaké svaté jméno, aby se spíše sjednotil v duchu s Pánem Bohem. Tak nazval stůl, u kterého seděl představený: stůl Pána Ježíše, stůl vedle něho, stolem Panny Marie, zase dále stůl sv. apoštolův, sv. mučovníků, vyznavačův, panen. Častěji řekl bratrovi: „Pojďme pokrýti stůl Pána Ježíše anebo Panny Marie“, a tak to všecko pobožně činil, jako kdyby měl Pána Ježíše, Pannu Marii a jiné svaté obsloužiti. Rád obcoval s bratry řehol-

ními a nejvíce z nich miloval bratra Augustina Salombriniho, poněvadž byl velmi zbožným. Poznal ho ve své nemoci, která ho zachvátila brzy po návratu do Milána a tak si ho oblíbil, že představené milánské koleje prosil, aby s ním jel do Říma. S bratry též proto rád se bavival, poněvadž se mohl tím obcováním ponížiti a že ho rádi poslouchali o Bohu a svatých věcech mluvit.

Jednou přišel k němu poddaný jeho bratra, aby mu vyžádal u markraběte všelijakých úlev. Alois odpověděl mu laskavě a pokorně, „že už nepatří světu a že nemůže v záležitostech světských ničeho jednati.“ A tak to prostě a pokorně pověděl, že se tím onen poddaný nijak neurazil, ale velice vzdělal. Také každému za nejmenší službu velice děkoval a zdálo se, že vděčnosti jeho není ani konce. A nepřeháněl úmyslně. Jednou se ho jeden bratr tázal, je-li velikému pánu těžko opustiti svět; odpověděl: „Je to téměř nemožné, jestliže mu náš Pán Ježíš Kristus nepomaže oči blátem, jak onomu slepému od narození, t. j. jestliže mu neukáže, jak jsou tyto světské věci nicotny a ještě horší než bláto.“ Jednou se odporoučel jeho modlitbám jeden bratr tamní koleje a naříkal na své nedokonalosti. Sv. Alois ho těšil a upomněl ho na 138. žalm a verš 16.: *Inperfectum meum viderunt oculi tui et in libro tuo omnes scribentur*, t. j. nedokonalost mou viděly oči Tvé a ve knize Tvé všecky zapsány budou. Dodal potom, že třeba se nad tím trápíme, když pozorujeme, že jsme nedokonalí, přece se můžeme tím potěšiti, že jsme v knize Boží zapsáni a že třeba nás Bůh nechá do rozmanitých nedokonalostí

klesnouti, přece to jen proto činí, aby nás ponížil a ne ztratil, a že z toho máme všelicos dobrého. Tato slova sv. Alois tak přesvědčivě pronesl, že se tím bratr velice potěšil a posilnil.

Také zde se Alois velmi zapíral a pokořoval, když šlo o jeho čest. Tak chodívali v masopustě klerikové po ulicích a kázali; on pak si vyprosil od rektora, by mu dovolil s takovým kazatelem jíti. Jda pak sháněl s velikou radostí lidi do hromady a prosíval je, aby šli poslouchat kázání onoho klerika. A tak je pokorně, laskavě a uctivě prosil, že s radostí ho uposlechli. V neděle a svátky chodíval, ačkoliv bylo velice zima a ho mrazilo, na ulice a náměstí, a vykládal lidem katechismus. Jednou večer slyšel, že jeden spolubratr má druhého dne skládati sliby a že bude, aby se mohl lépe na to připravit, sbírat po městě almužnu; ještě po večerním zpytování svědomí zašel si k němu a prosil ho, aby mohl jíti s ním. Když dovolení obdržel, byl náramně rád. Ráno na druhý den šel s ním a takovou útěchu z toho pocítoval, že si na ulicích radostně opakoval: „I náš Kristus Pán prosil o almužnu.“

Když zase podruhé v roztrhaných šatech o almužnu prosil, potkala ho vznešená paní, na pohled velice marnivá, a tázala se ho, je-li z koleje brerské, kde je jeden otec, kterého ona zná. Když odpověděl, že jest, řekla mu: „Nebohý otec! Jak se mohl mezi ně dáti a se tam zakopati!“ Alois ji poučoval, „že právě naopak řeholník jest šťastný a ne ubohý, že vede dokonalý život, že se nedal zakopati, ale že ona je velice ubohá a nešťastná ve světě a že jest

v nebezpečnosti ztratiti svou duši, poněvadž tak se po světských marnostech shání, jak to na ní patrně viděti.“ Aloisiova řeč dámu tak dojala, že začala o svém posavadním životě rozvažovati a vedla jiný život.

V té koleji měl též sv. Alois na starosti smítati se stěn pavučiny, a tak svědomitě to činíval, jako kdyby ho to nevím jak těšilo. Zvláště rád smítal pavučiny, když přišel do koleje nějaký vzácný host. Činíval to zajisté proto, aby se ponížil před pánem a mu ukázal, jak jsou světské věci marny.

Jednou bylo do kláštera na oběd pozváno několik biskupův a prelátův, a Alois dostal rozkaz, aby měl v jejich přítomnosti u oběda v jídelně kázání. Chtěl se sice vymluviti, poněvadž se zase bál lidské chvály, rád by byl, aby ho ani neznali, ale z poslušnosti mluvil o důstojnosti a povinnostech biskupův. Bylo to velice pěkné, důkladné a učené kázání. Když ho potom chválili, odpověděl: „Velice mne to těší, že jsem měl to kázání, mohli se aspoň všichni přesvědčiti, že mám špatnou výřečnost“; nemohl totiž dobře písmeno r vyslovovati.

Prosil také zde častěji o nějaké veřejné pokárání v jídelně, což v Římě už nečiníval, poněvadž ho za to chválili. Protože byl pořád v myšlení na Boha pohřížen, stávalo se mu, že častěji nepozoroval, že ho druzí pozdravují, a také jich nepozdravil. Když mu to veřejně vytýkali, žaloval na sebe, že je moc pyšný a podruhé dával lepší pozor; ano i činil si násilí, aby nebyl tak s Bohem sjednocený, aby mu to snad ve zdvořilosti nepřekáželo.

Však při tom zbožném a svatém životě nezapomínal na svého bratra, by mu dopomohl k spasení a zdokonalení. Láska mu v tom nedala pokoje. R. 1590. dne 17. března, když byl všecky záležitosti rodinné uspořádal, poučoval ho v listě, jak má své povinnosti zachovávat. V onom listě především mu odporučoval, aby se hleděl v milosti Boží udržeti. Radil mu dva prostředky. První pravý jest, aby si nade všecko milosti Boží vážil, poněvadž jest dražší milost Boží, než všecky věci stvořené a je všecky převyšuje. Druhý prostředek jest, aby plnil povinnosti své k Bohu a k lidem. Aby působil s milostí Boží čině dobře nejen před Bohem, ale i před lidmi. Vzhledem k Bohu napomíná ho, aby konal vždycky ranní modlitbu a tak zvané exercitium quotidianum (každodenní zbožné cvičení), anebo podobné modlitby, které najde v modlitebních knížkách, jež byly na rozkaz kardinála Borromea vydány, a by také si četl ona ponaučení, která tam jsou obsažena. Také mu připomíná, že mu slíbil, že bude chodívati každého dne na mši svatou. Na večer má si zpytovat svědomí, a kdyby si byl nějakého těžkého hříchu vědom, má se z něho co nejdříve vyzpovídati, poněvadž člověk není životem svým jistý. Co se týče povinností k lidem, odporučí mu, aby ctil rodiče a příbuzné a zvláště svou předrahou a tak dobrou matku. Jako hlava všech bratří, má se všemi žíti ve svornosti, má se starati o své poddané i také v duchovním ohledu, poněvadž mu je božská Prozřetelnost odporučila. A by toho byl lépe pamětliv, psal ještě své švakrové paní Heleně dne 21. března takto:

„Nejjasnější paní příbuzná!

Pax Christi! Myslím, že nejlépe začnu, když Vaší Jasnosti použiju k duchovnímu prospěchu pana markraběte, jak jsem si to byl v Kastiglione umínil. Tak tedy prosím Vás, doporučtež mu to ústně, co jsem mu v listě již na srdce kladl. Hleďtež, aby si zabezpečil dobré svědomí, prve než odjede do Německa, a myslím, že mu k tomu poslouží generální zpověď, dle návodu ode mne podaného vykonaná. Doufám, že Vaše slovuťnost obdrží některé duchovní knihy, které jsem v Brescii Vám poslati nařídil. Tím končím a odporoučím se Vám a žádám na Pánu Bohu hojnosť požehnání.

V Miláně, dne 21. března 1590.

Vaší Jasnosti nejoddanější sluha v Kristu

Alois Gonzaga

z Tovaryšstva Ježíšova.“

Hle, jak Svati své příbuzné milují! Když jde o jejich spasení, nikdy jich neopouštějí. Nemůžeme ještě opomenout podati některá svědectví o Aloisiově životě. Tak zmíněný P. Medici svědčil v processech svatořečení konaných v Miláně, že sv. Alois v koleji milánské projevoval zbožnosť, lásku a ve všech jeho jednáních bylo viděti velikou opatrnost. Nikdy nebylo na něm pozorovati dobrovolného pochybení ani v nejnepatrnějších věcech; za to však vynikal ve všelike ctnosti a zvláště ačkoliv byl tak ctnostným, nebyl v ničem žádným podivínem a to myslím, že je jeho největší ctnost.

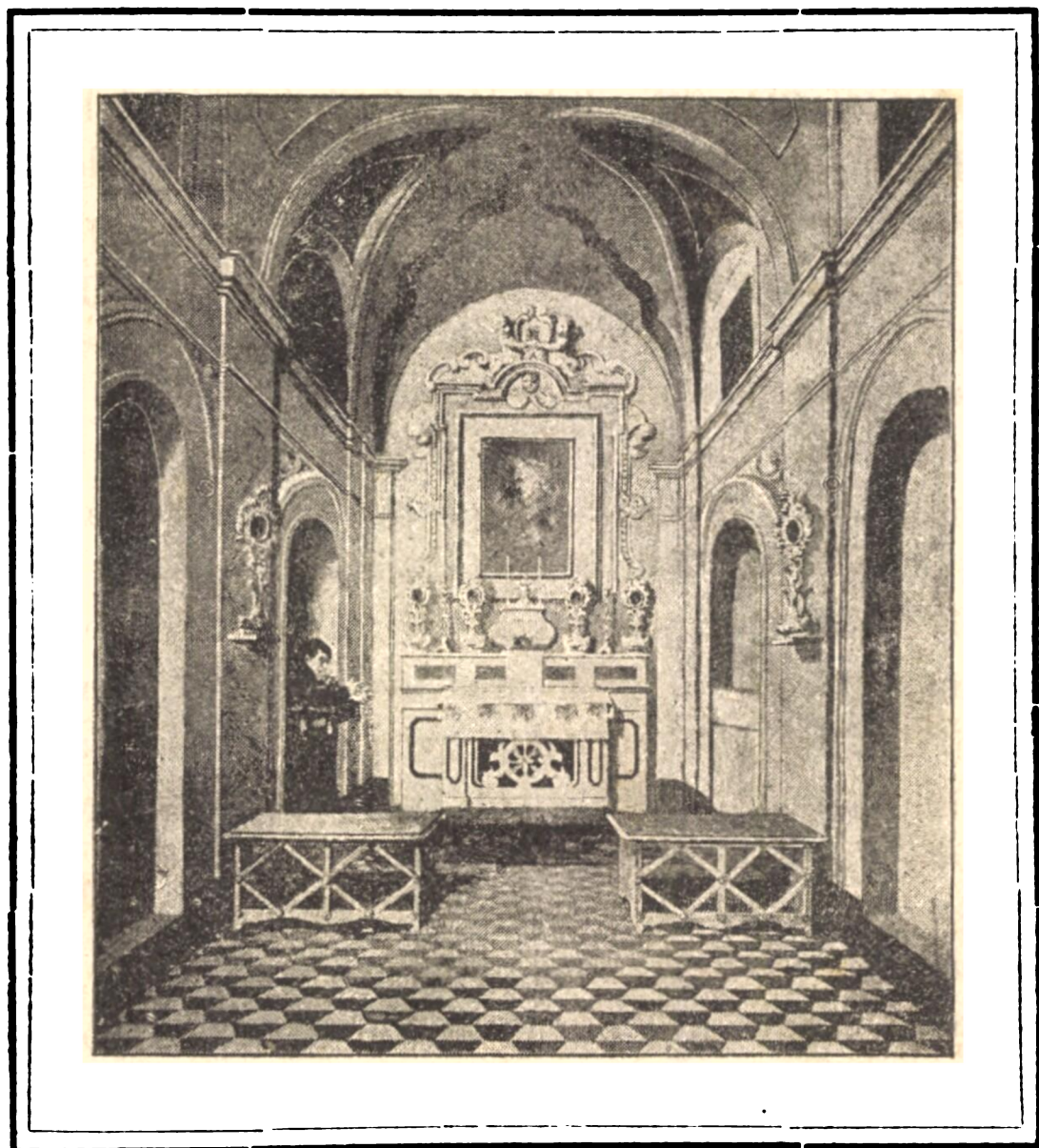
Tím časem roznesla se v koleji milánské o sv. Aloisiovi pověst, že má zvláštní dar modlitby a

že docela žádných roztržitostí při modlitbě nemívá. Jeden otec, P. Achilles Gagliardi, muž velice učený a vážený (o kterém jsme již slyšeli, že sv. Aloisia kdysi v přítomnosti otcově v příčině jeho povolání zkoušel), chtěl ho lépe poznati a hleděl s ním za příležitosti často o duchovních věcech rozmlouvati. Jednou dali se spolu do řeči o dokonalém sjednocení duše s Bohem, čili jak se říká, o bohosloví mystickém, i přesvědčil se onen otec, že má Alois, kromě jiných darův od Boha, kterými jeho svatá duše byla ozdobena, ještě dar nejdokonalejšího sjednocení s Bohem a že každého dne po této cestě sjednocení kráčí.

Tak dozrával náš světec svým andělským životem a důkladnými ctnostmi pro věčnou slávu. A sám Pán Bůh mu zde v Miláně zjevil, že na tu slávu dlouho již čekati nebude. Když totiž jednou ráno, tak asi rok před svou smrtí, rozjímal, osvítil ho Pán Bůh jakýmsi zvláštním způsobem a zjevil mu, že dny jeho života brzy budou sečteny, že brzy umře. Při té příležitosti ho Pán Bůh napomínal, aby po celý ten čas, co bude ještě na světě, ještě více své srdce od věcí časných odvracel, ještě horlivěji jemu sloužil a ještě dokonalejší život vedl. Tím božským zjevením byl svatý Alois zcela proměněn, zdálo se mu, že se mu všecko na světě zprotivilo. Nicméně nedal toho na sobě ani znáti, nikomu o tom zjevení v Miláně nepravil. Studoval tak horlivě jako dříve, plnil tak své povinnosti, jakoby ani žádného zjevení byl neměl. Stálo ho to však přece více přemáhání, když měl studovati. Překážel mu v tom jakýsi vnitřní

plamen lásky k Bohu, který působil, že byl od té chvíle ještě více v Bohu pohroužen. Viděl již jakoby nebe otevřené; proto ho studování tak netěšilo. Když se vrátil do Říma, pravil o tom zjevení P. Robertu Bellarminu, svému zpovědníku, P. Vincenci

Brunovi a jiným svým přátelům. Ona světnice, ve které mu Pán Bůh oznámil, že se s ním brzy v nebi shledá, proměněna nyní v kapli, ve které visí obraz, na němž zobrazen sv. Alois, kterému ukazuje svatý anděl umrlčí hlavu — znamení to blízké smrti.

Hlava XIX.

Alois se vrací do Říma, kdež vede velice dokonalý život.

Náš milý anděl sv. Alois již velice toužil po Římu, kde položil základy svého řeholního života a kde měl tolik duchem sobě spřízněných přátel. Než poněvadž byl ke všemu lhostejným a ve všem se odevzdával vůli svých představených, nikomu se s onou touhou nesvěřil. Až sám Pán Bůh splnil přání svého věrného sluhu a zároveň i potěšil mnoho jiných, kteří si už velice přáli Aloisia viděti. Když všecky záležitosti, pro které byl do Lombardie poslán, byl vypravil a zdál se býti příhodný čas na cestování, chtěl ho P. generál do Říma zase povolati. Prosil o to P. generála sám Pater rektor římské koleje, Bernardin Rosignuoli (Rosiňuoli), poněvadž mnozí otcové a bratři po milém Aloisiovi tesknili. Alois se velice radoval, když mu z Říma psali, že se má tam vrátiti. V jednom listě, který napsal spolunovicovi a pozdějšímu P. Kašparu Alperiovi, takto radost nad tím vyjadřuje: „S velkou radostí jsem přijal zprávu, že se mám vrátiti do Říma, nebo jestli možná míti jakou vlast na světě, nemám jiné vlasti leč Řím, kde jsem se zrodil v Pánu Ježíši Kristu.“ Ale netrvala ta radost ná dlouho. Za nějaký čas měl zase nepokoj, není-li tá přílišná radost proti vůli Boží, a prosil P. Bernarda Mediciho, aby za něho sloužil mši sv., aby se to ani nestalo, kdyby měl býti proti vůli Boží do Říma poslán. Jakmile však slyšel, že to sám P. generál nařídil, aby se do Říma vrátil, psal P. Ceparimu takto:

„Myslím, že nebude těžko Vás přesvědčiti o radosti, kterou mám z toho, že se mám vrátiti do římské koleje a že po tom toužím shledati se s tamními otci a duchovními bratry. Doufám v Pánu našem, že budu brzy s větším užitkem bráti podíl na Vašich a mnohých našich svatých přátel zábavách a prosím Vás, abyste mne jim odporučil a vůbec se ex toto corde, mente et animo (z celého srdce, mysli a duše) celé koleji s veškerou láskou odporoučím.

V dubnu 1590.“

Na začátku května l. P. 1590. vydal se s P. Řehořem Mastrillim, bratrem Augustinem Salombrinim a jinými ještě na cestu. Na cestě vedl takový život, jak obyčejně na cestách. Všem svým průvodčím dával krásný příklad všelike ctnosti.

Onoho času panoval v Itálii veliký hlad a na cestě v Apenninách našli často ležeti chudáky hladem zmořené. Při pohledu na ubohé, pravil jednou P. Mastrilli sv. Aloisiovi: „Bůh nám prokázal, bratře Aloisi, veliké dobrodiní, že jsme se nezrodili v chudobě jako tito ubožáci.“ Ale Alois odpověděl rychle: „Ještě větší však nám prokázal dobrodiní, že jsme se nezrodili mezi Turky.“

Aloisiovi se zdálo, že ti dva otcové se příliš o něho starají a velikou úctu mu vzdávají; proto pravil jednomu z nich, že by raději ve společnosti jiných jel, kteří by se na něho tolik neohlédali. Když přišli do Sieny, posluhoval P. Petrovi Alagonovi, který s ním přijel z Florencie, při mši svaté a přijímal velice pobožně Tělo Páně v pokoji, kde

svatá Kateřina Sienská drubdy bydlela. Také ho v koleji sienské prosili, aby měl k chovancům mariánské družiny řeč. I šel do chrámu Páně poklonit se nejsv. Svátosti a připravil se před Pánem Ježíšem beze všelikých knih. Vrátil se z chrámu Páně do světnice, poznačil si zkrátka myšlenky a tak krásně jim kázal o poslušnosti vůle Boží na slova: „Buďte činitelé slova a ne toliko posluchači“ (Jakub 1, 22.), že mnohé pohnul, aby se odřekli světa a vstoupili do řádu. Ovšem, že i jeho osobnost, kterouž dobře znali, byla toho příčinou.

Jedouce dále ze Sieny, přišli k potoku Paglia zvanému, který byl rozvodněn a vystoupil ze břehů, že nebylo možno se přebrodit. Když se chtěli dáti přes jedno rameno onoho horského potoku, pravil jim svatý Alois: „Otče, tam nepůjdeme! Hledte, právě se jich osmnáct utopilo, poněvadž se přes to rameno pustili.“ Ukázal pak sv. Alois na jiné rameno onoho potoka, kdež bylo viděti mládence, na pohled rybáře, který na jistém místě přes řeku se brodil. Tam tedy se také přes řeku pustili a šťastně přešli. Rybář zatím zmizel, a P. Řehoř Mastrilli tvrdil, že to byl anděl strážce našeho sv. Aloisia.

Když přijel sv. Alois do Říma, byl ode všech otcův a bratří římské koleje přijat s velikou radostí a láskou. Sám P. generál mu šel naproti a velice se potěšil, když ho uviděl a druzí nemohli se na něho dosti vynadívati, si porozprávěti s ním a jeho svatými řečmi se nasytiti. V měsíci listopadu začal studovati čtvrtý rok sv. bohosloví a v tom posledním roce jeho studii chtěli mu dáti představení zvláštní světnici. Když se to dověděl, vyhledal

si sám světličku. Ale jakou! úzkou, tmavou komůrku nad schody, s jedním okénkem u střechy, kde bylo pouze místo pro postel, stolicí a klekátko, které mu bylo zároveň stolem, a tak tam byl spokojen, jako v nějakém paláci. Vypadala ta světlička skoro jako světlička sv. Aleše žebračka. V té světličce se připravoval náš sv. Alois na smrt. Chtěl býti docela chudým, nechtěl míti ničeho zbytečného. Tak si srovnal svoje zápisky bohoslovné a mravoučné (ascetické), které dosud u sebe měl, mezi nimi i některé velice pěkné úvahy o sv. Tomáši akvinském, a donesl je k P. rektorovi římské koleje, Bernardinu Rosignuolimu (Rosiňolimu). Když se ho P. rektor tázal, proč mu odevzdává potřebné bohoslovné zápisky, odpověděl, že ho ony zápisky jaksí těší, a proto se jich chce zbaviti, aby se ode všeho docela odtrhl a odloučil.¹⁾

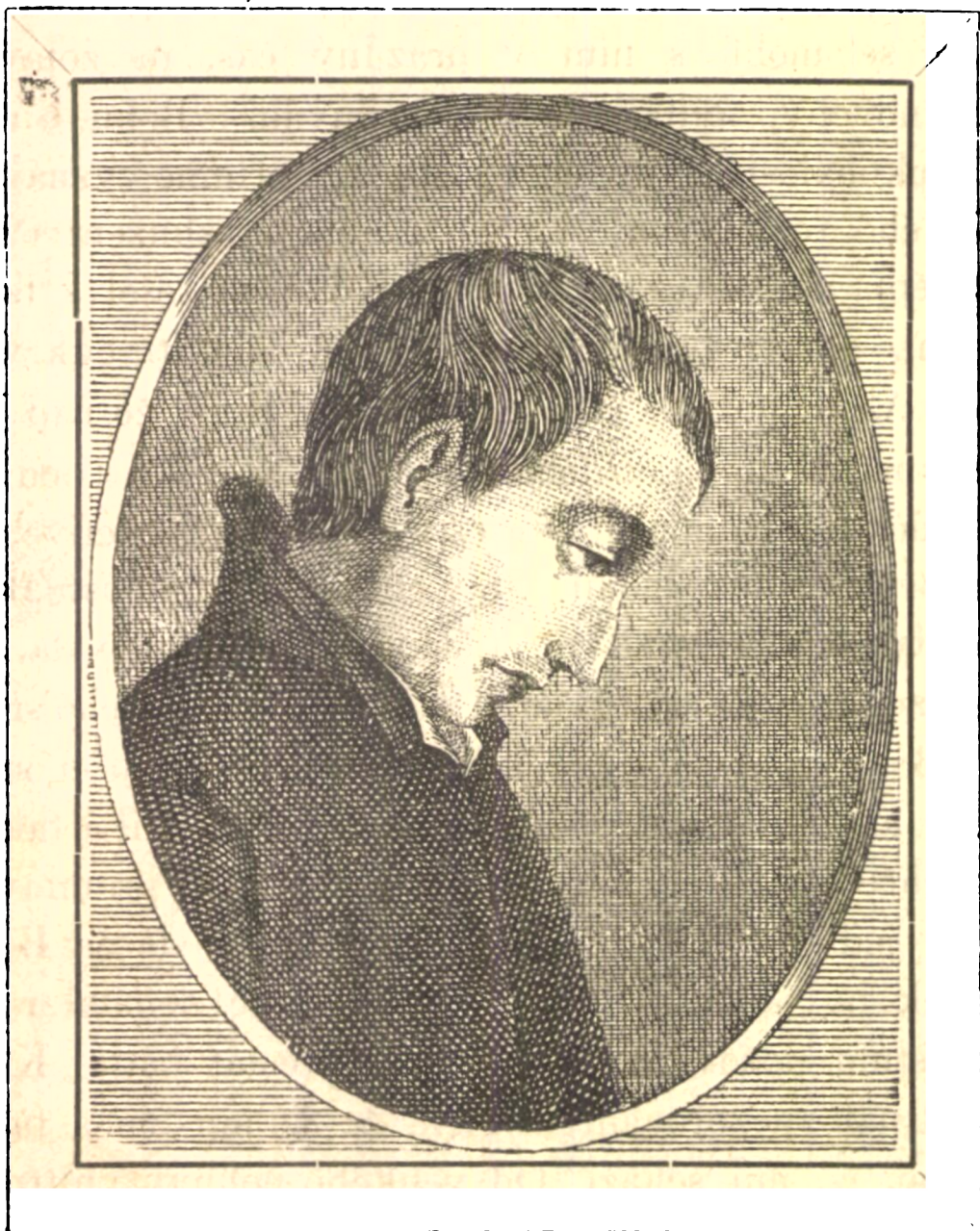
P. Ceparimu zase pravil: „Již jsem pochoval své mrtvé a nechci na ně více mysliti; již je čas, abychom pamatovali na jiný život.“

Nad to ho Bůh přivedl ještě ku větší dokonalosti, že nemůžeme o tom nijak pomlčeti. Povědomo, jak člověk od své přirozenosti touží po úctě a vážnosti a zvláště mu jest milo, jestli od svých představených vážen; jestiž to jakási odměna za horlivost a věrné plnění povinností. Proto se mnozí z toho

---

¹⁾ Jedno kázání sv. Aloisia, které měl v jídelně, vlastní jeho rukou psané, dostalo se do Polsky a přechovávalo se v archivu koleje Tovaryšstva Ježíšova u sv. Petra v Krakově. Bolland. Acta sanctorum. — V alumnátě Brněnském přechovává se drahocenná sbírka zápisků sv. Aloisia, o čemž na konec této knihy ve zvláštní kapitole pojednáno.

nesmírně radují a také druhým o tom rádi vykládají. Alois však i tomu vyhýbal. Nechtěl od nikoho býti chválen, ani ne od svých představených. Když ho někdo pochválil, nic ho to netěšilo a tak se

Sv. Alois klerikem.

choval, jakoby ani pochvaly neslyšel, ano i se nad tím mrzel. Tak odumřel všeliké samolásce, že se mu protivilo, když byl od druhých více milován. Znajíce ho představení, v ničem mu nedávali přednosti a chovali se k němu jako ke druhým.

V obcování byl Alois vždycky velice milým, ale v posledním roce svého života byl, možno-li, ještě milejším; ke všem se choval stejně laskavě, všecky miloval srdečně, žádného ze své lásky nevyjímal. Proto jak o závod vyhledávali všichni příležitosti, aby se mohli s ním v prázdný čas, na zotavení ustanovený, sejít, a jeho rozmlouvám o Bohu, o nebi a dokonalosti naslouchati. Mnozí upřímně vyznávali, že jeho rozmlouvou byli často více povzbuzeni a rozohněni, než když se modlili. Když se sešel s takovými, se kterými mohl důvěrně promluvit, odkrýval jim Alois božské city a hnutí své duše, že nad tím zrovna žasli, povzdechli si a takovému podivuhodnému sjednocení duše s Bohem se uctivě podivovali. Alois chodil ustavičně ve přítomnosti Boží, nikdy nejsa roztržitým. Láska mu nedovolovala, by se vzdálil ode tváře Boží, a takovou láskou jeho srdce k Bohu plápolalo, že když slyšel o Bohu u stolu čísti anebo mluvit, všecek se ve tváři měnil a tak se rozehříval, že nemohl kolikráte ani slova promluvit. Tak jednou slyšel u stolu čísti něco o lásce Boží; a tak ho ta láska Boží rozpálila, že nemohl ruky k ústům pozdvihnouti a musil přestat jísti. Když to druzí zpozorovali, mysleli, že je mu zle a tázali se ho, co mu schází. Od velikého pohnutí vnitřního nemohl však ani odpověděti a když viděl, že se prozradil, velice se zastyděl a sklopiv oči plakal; celá jeho tvář byla rozpálená a prsa se tak dmula, že se obávali, že mu nějaká žíla v prsou pukla. Všickni na něho hleděli s patrnou útrpností, litovali ho, ale teprve na konec oběda vrátila se mu přirozená jeho barva a přišel zcela k sobě. Někteří,

již o tom věděli, právě obraceli řeč na lásku Boží k nám lidem, aby viděli, jak jeho tvář láskou k Bohu zahoří. Jiní zase právě takové řeči přerušovali, majíce s ním útrpnost a bojíce se o jeho zdraví.

Když chodil sv. Alois po světnicích a po chodbách, bývala jeho duše zcela u vytržení. Ani toho nepozoroval, když někdo kolem něho šel a jej pozdravil. Časem modlíval se na chodbách růženec anebo jiné modlitby, klekal si při tom a zase vstával a zase po chvíli klekal. Kdyby to jiný veřejně byl dělal, zdálo by se to podivínským, ale na Aloisiovi se to každému líbilo a všichni se tím vzdělávali.

Onoho roku si ustanovil každého dne hodinu na duchovní čtení. Zvláště rád čítával Soliloquia (Samomluvy) sv. Augustina, život sv. Kateřiny Janovské, výklad písně Šalounounovy od sv. Bernarda a především jeho list, nadepsaný „Ad fratres de Monte Dei“ („k bratřím z Hory Boží“), který uměl téměř na paměť. Při čtení zapamatoval si potom některá místa, která jej obzvláště dojímala, a zaznamenal si je. Takové zápisky duchovní našly se po jeho smrti.

Zkrátka Alois vedl tak dokonalý život, že nikdo na něm nemohl ničeho zpozorovati, co by mohlo býti všedním hříchem, jak to jeho představení, soudruzi a spolužáci před církevním soudem vyznali. Jeho zpovědník P. Bellarmin o něm pravil, že, když ho zpovídal, vždycky se z té zpovědi velice poučil a vždy se mu nějakého osvícení dostalo. Jeden otec, který s ním po dvě léta v téže světnici v koleji přebýval, přísahou potvrdil: „Alois a já měli jsme od P. rektora dovolení, abychom se navzájem v lásce

na své chyby upomínali. Ale po celá dvě léta ničeho jsem na něm nepostřehl, co by mohlo býti aspoň stínem chyby, ačkoliv jsem ho měl stále na očích a jsem s ním velice důvěrně obcoval. Svatý onen mládenec byl ve všem velice dobře zvedený a nadmíru skromný. Každé své hnutí bedlivě pozoroval, byl s Bohem úzce spojen, horlil pro spásu bližního, zvláště svých soudruhů a bratří; slovem byl vzorem všeliké svatosti a dokonalosti. A za takového jej měli všichni řeholníci a světští, kteří ho znali. Jistý kazatel z Tovaryšstva tak si Aloisia nesmírně vážil, že se ani neodvážil k němu přistoupiti a jej osloviti, jakkoliv si toho velice přál a mohl se zavdy k němu dostat.

Několik měsíců před poslední svou nemocí velice tesknil po nebeské vlasti a často rád mluvil o smrti. Tak pravil P. Bellarminovi: „Myslím, že bude mých dnů na světě na mále, neboť cítím neobyčejnou touhu se upracovati a s takovou horlivostí sloužiti Bohu, že se mi zdá, že by mně Bůh takové touhy nedával, kdyby mne nechtěl brzy s tohoto světa odvolati.“ A jindy zase říkával: „Čím déle žiji, tím více se bojím o své spasení. A budu-li déle živ, a stanu-li se knězem, bude se mi o důležitější věci starati a ještě více bude se mi báti o svou duši.“ A takto to dokazoval: „Kněží mají veliké zodpovídání před Bohem, poněvadž se modlí breviář a slouží mše svaté. A ještě větší zodpovědnost mají ti, kteří vedou duchovní správu, kteří zpovídají, kážou, svatými svátostmi přisluhují a jiné vedou. Ale v tomto mém stavu, když nemám ještě vyššího svěcení, nemám tak těžkých povinností a mohu

býti přece bezpečnějším o své spasení. Proto bych v tomto svém věku rád umřel, bude-li mne chtíti Bůh si vzíti.“ A všemohoucí Bůh jeho přání vyhověl.

Hlava XX.

V Římě řádí mor. Alois posluhuje nemocným.

Roku 1591. zuřil v celé Itálii zlý nepřítel následkem nesmírné drahoty, totiž hlad a po něm strašný mor. V Římě obzvláště mnoho lidí umíralo, poněvadž se tam ubírali lidé se všech stran v naději, že tam dostanou almužnu. Můžeme říci, že toho a předcházejícího roku zemřelo v Římě na 40 až 50 tisíc lidí. Už v roce 1590. vyžádala si smrt dva papeže za obět. Dne 27. srpna 1590 zemřel na zimnici papež Sixtus V., jeho nástupce Urban VII. panoval pouze třinácte dní, totiž od 15. až do 28. září a Řehoř XIV. také nepřechal 1591. rok. Zemřel 30. prosince. Nouze byla tehdy strašlivá. Hledělo se však pomáhati, jak nejlépe možná. Tak vydal papež Sixtus V. v poslední své konsistoři pro ubohé chudé 500.000 dukátův a celý sbor kardinálův obětoval ještě po jeho smrti 90.000 dukátů. Tovaryšstvo Ježíšovo též činilo, seč bylo. Nejen že každého dne rozdávalo chudým u brány klášterní almužnu, ale i římská kolej vydržovala 300 chudých a také tolik noviciát u sv. Ondřeje. Dobrý P. generál všude dával ubožáky vyhledávati a živil je v římské koleji. Otcové Tovaryšstva sami posluhovali v nemocnicích nemocným a když neměli sami dosti peněžitých prostředků, sbírali u bohatších v Římě almužnu. Na tom nebylo dosti; P. generál Klaudius

Akvaviva sám dal postaviti nedaleko profesního domu na vlastní náklad nemocnici a sám tam ubožákům posluhoval! V takové obecné bídě naskytovala se Aloisiovi příležitost ukázati svou lásku k bližnímu. Často chodil po ulicích města Říma a prosil za almužnu pro ubohé nemocné. Při tom milosrdném skutku takovou dával radost na jevo, že se mu všichni, kdož ho viděli, divili.

Jednou, asi na konci ledna r. 1591., přijel do Říma kníže Jan de Medici, bratr velkovévody toskánského Františka z Florencie a Aloisiův známý od dětinství. Měl jakési jednání s tehdejší papežem Řehořem XIV. Věda sv. Alois, že je to kníže pobožný a jemu velice nakloněný, prosil P. provinciála o dovolení, aby směl k němu jíti v záplatovaných šatech a s pytlem na zádech. Pravil tenkrát P. provinciálovi, že od něho obdrží hojnou almužnu pro ubohé nemocné, jež živí v nemocnici a pak poněvadž ho vždycky tento pán miloval, rád by se mu za jeho lásku odplatil a dal mu dobrý příklad. Později prý, když k němu v takových šatech přijde, jak jsou věci vezdejší marny a nicotny. Obdržev dovolení, hned šel rovnou cestou ke knížeti. A došel toho, po čem dychtil, dvojnásobným způsobem. Kníže mu dal hojnou almužnu a velice byl Aloisiovou návštěvou dojat.

A tak prosíval svatý Alois nejen v Římě o almužnu, ale psal o ni též matce své a bratru Rudolfovi a napomínal je k milosrdenství k poddaným. Když mu matka poslala pro nemocné šaty, poděkoval jí za to takto:

„Nejjasnější paní Matko!

Pokoj Krista Pána! Bylo to pro mne velikým potěšením, když jsem rozdával těmto našim ubohým bratřím šaty. Kéž Vám dá za to Pán Bůh, který nenechá toho bez odplaty, kdo dává almužnu, hojnou odměnu a odplatu v nebeské vlasti, po které, jak se mi nyní zdá, více musím toužiti. Kéž nám tu milost brzy udělí! Zdáť se mi již, že „dies mei abbreviabuntur“ (t. j. že dnové moji budou ukráceni). Uděliž Vám Bůh hojnost svého požehnání a ruce Vám líbám.

V Římě, dne 23. února 1591.

Vaší Jasnosti nejoddanější v Kristu syn

Alois Gonzaga,

člen Tovaryšstva Ježíšova.“

Alois však ještě prosil o povolení, aby mohl v nemocnicích posluhovati nemocným. Když mu v tom představení pro jeho slabé zdraví bránili, tak velice jich prosil, odvolávají se na příklad jiných řeholních spolubratří, až mu to dovolili. I šel, ačkoliv byl velice sláb, s několika bratry pod vedením p. Mikuláše Fabriniho, ministra římské koleje, muže velice učeného a dokonalého, do nemocnice sv. Sixta. Soudruha sv. Aloisia, bratra Tiberia Bondiho, představení napomínali, aby dal pozor na sebe, aby se tam nenakazil, ale odpověděl jim: „Jak pak mám dávatí pozor na své zdraví, když vidím, že Alois nic na sebe nedbá a s takovou láskou nemocným slouží, že se ani očividného nebezpečí neleká.“ A tento Tiberius Bondi jevil tehdy

takovou neobyčejnou horlivost v obsluhování nemocných, že všichni, kdož jej znali, vidouce jeho neobyčejnou horlivost, se tomu divili a velice se z toho radovali. Bratr Bondi byl též první obětí lásky z Tovaryšstva, první na morovou ránu zemřel.

A věru, bylo krásné podívání na ty láskou k bližnímu rozohněné bratry! Člověku útlocitnému by srdce puklo nad nešťastníky morem nakaženými.

Sv. Alois v nemocnici.

Chudáci leželi buďto polonazí na chodbách anebo potáceli se jako zmámení nebo klesali od slabosti na schodech mrtvi k zemi a vydávali ze sebe strašný zápach. Ale ačkoliv se z počátku všecko v Aloisiovi obracelo, ač na smrt zbledl, když viděl krev, přece na to uvykl. Sítil se pomyšlením, že mu Matka Boží sama zraněné a mrtvé Tělo Pána Ježíše podává a že má čest je ošetřovati a mazati. (Bolland. 975 E.) Byl proto se svými soudruhy, které k horlivosti

slovem a příkladem napomínal, oněm ubožákům pravým andělem. Nešťátilyť se dobré ty duše ničeho. S radostí nemocným svlékávali šaty, upravovali postel, umývali nohy, dávali je do postele, krmili je, připravovali je ke sv. zpovědi, dodávali jim myslí a měli je k trpělivosti. Alois pak byl ze všech nejhorlivějším. Otec Mikuláš Fabrini bedlivý dával na něho pozor a všímal si toho, jak Alois právě nejvíce a nejlaskavěji obsluhuje nejprotivnější a nejošklivější nemocné. Ba zdálo se, že se nemohl od takových nemocných ani odtrhnouti. Tak se v processech o něm praví: „Nikdo by tomu ani nevěřil, kdyby ho na vlastní oči neviděl,“ jak byl horlivým v oné službě lásky.

V této službě lásky onemocnělo již několik soudruhů Aloisiových. První byl, jak jsme již pravili, Tiberius Bondi. Když ho viděl Alois umíratí, patřil na něho se svatou závistí, a pravil jednomu otci: „Ó jak bych rád zaměnil svůj los s Tiberiem a místo něho umřel, kdyby mně Pán Bůh dal tu milost!“ Když ho za to onen kněz káral, odpověděl Alois: „Pravím to proto, poněvadž se domnívám, že jsem v milosti Boží postavený a nevím, jak to později bude; teď bych velice rád umřel.“

Nebezpečí v nemocnici sv. Sixta bylo patrné, Alois byl by tam nemohl ve zdraví obstátí. Odvolali ho tedy představení z oné nemocnice a když nepřestal je s pláčem prositi, dovolili mu, aby šel do nemocnice Panny Marie, zvané Consolationis (potěšení Panny Marie), kde nebylo takového nebezpečení. Ta nemocnice byla nedaleko profesního domu na úpatí vrchu Kapitólu.

Ale vizte našeho milého sv. Aloisia! Na cestě viděl morem nakaženého na zemi ležeti a jako onen milosrdný Samaritán milosrdenstvím hnut jest, vzal ho na svá ramena a donesl ho do nemocnice, kdež ho ošetřoval. Památka na tento hrdinský skutek lásky sv. Aloisia zobrazena jest až posud v oné nemocnici. Jest tam socha sv. Aloisia, jak nese na zádech ubožáka do nemocnice. Na soše jest nápis: „S. Aloisius Gonzaga Soc. Jesu lue urbem depopulante aegrotum humeris sublatum in hoc nosocomium detulit et tunc inde contactus succubuit morti victima christianae charitatis an. MDXCI.“ t. j. po česku: „Sv. Alois Gonzaga, člen Tovaryšstva Ježíšova, vzal nemocného, když v městě řádl mor, na ramena, zanesl ho do této nemocnice a nakaziv se podlehl smrti jako oběť křesťanské lásky r. 1591.“ Tak milý náš anděl došel, po čem toužil, nakaziv se 3. března r. 1591. Musil ulehnutí a již nepovstal. Dal mu všemohoucí Bůh velikou milost, že se obětoval ve službě lásky, což jest, jak praví svatý Bonaventura, nejvyšším stupněm lásky a jak praví sv. Otcové, smrtí mučnickou. Sv. Rota římská praví o smrti sv. Aloisia takto: „Že však smrt Aloisiova byla jakýmsi druhem mučnictví. dosti známo, neboť Církev katolická klade mezi mučnický takové, kteří, přísluhující z lásky nemocným, tím si ulovili smrt.“ —

Sotva že Alois onemocněl, velice se z toho zaradoval. Domýšlel se, že se už vyplní ono zjevení, kterým ho Bůh v Miláně omilostniti ráčil, čekal už na onen okamžik, až se rozloučí duše s tělem, aby mohla se dostat do nebe. Tato jeho radost obrážela se v celé jeho tváři a ve všem jeho počínání.

Ti, kterým o onom zjevení, jež měl v Miláně, pravil, vidouce jeho velikou radost, mysleli, že již přišel čas jeho odchodu s tohoto světa, po kterém tolik toužil. A nemýlili se. Když cítil v sobě Alois takovou touhu po smrti, obával se, aby ta žádost nebyla hříšná, a proto se tázal P. Bellarmina, svého zpovědníka, zdali se může z toho radovati, že má brzy umřít? P. Bellarmin ho upokojil právě, že, jestli touží po smrti, aby se mohl brzy spojit s Bohem, nic na této žádosti zlého neshledává. Jen třeba, aby se docela odevzdal do vůle Boží, že takovou touhu mnoho Svatých mělo. Od té chvíle s tím větší radostí myslil pouze na život věčný.

Choroba jeho tak se rozmáhala, že už sedmého dne se zdálo, že umře. Myslílo se, že jest to horečka nakažlivá. Sv. Alois se svědomitě na smrt připravoval. Nejprve se velmi pobožně vyzpovídal, přijal nejsv. Svátost oltářní a svátost posledního pomazání z rukou P. rektora Bern. Rosignoliho. Sám odpovídal na všechny modlitby krásně a zřetelně. Ale jak při tom bylo všem shromážděným bratřím a otcům z římské koleje! Všichni o něho bolestně plakali a velice byli dojati jeho svatou touhou po smrti.

Když byl sv. Alois ještě zdrav a tolik se kál a trýznil, že se zdálo, že si ukrátí život, mnozí jeho přátelé, otcové a bratři ho za to kárali a říkali, že aspoň v hodinku smrti bude mu svědomí v té příčině činiti výčitky, tak jako se o tom vypravuje v životě sv. Bernarda, jenž své tělo neméně sužoval. Aby nenechal nikoho v pochybnosti, když přijal nejsvětější Svátost a byla plná světnice otců a bratří,

prosíl P. rektora, aby všem oznámil, že mu nečiní v tom ohledu svědomí žádných výčitek, ale spíše že je mu líto, že se ještě více neumrtvoval, pokud se to se svatou poslušností snášelo. Také pravil, že si nemůže vzpomenouti, že by někdy nějaké řeholní pravidlo byl přestoupil. Všichni byli tím velice dojati a dali se znova do pláče. To všechno pravil proto, aby se někteří nad tím nehoršili, když snad více činil anebo více se modlil, než bylo poručeno. Když byl už tak smrti blížek, přece se nezapřel a ještě ukázal, jak velikou náklonnost má ku kajícím skutkům.

Přišel k němu P. provinciál Jan Křtitel Carminata a když ho Alois uviděl, prosil ho, aby se směl bičovati. Když mu otec odpověděl, že je už na to velice sláb, odvětil sv. Alois: „Ať mne tedy někdo jiný od hlavy až do paty mrská.“ Otec mu odvětil, že to nemůže býti, protože není dovoleno klerika mrskati a takový že by propadl kletbě církevní. Tu prosil Alois, aby ho aspoň nechali na holé zemi umřít. Ale i to mu nedovolili. — Alois pak se podvolil ve svaté poslušnosti.

Všichni soudili, že Alois toho dne umře, když měl právě dokonati 23. rok svého života. Ale Bůh zmírnil jeho nemoc a ještě po tři měsíce se protáhla, abychom byli jeho ctnostmi ještě více povzbuzeni. Zatím dostala se do Kastiglione zpráva, že Alois umřel a jeho matka a bratr Rudolf dali za něho sloužiti mše sv. a konati za něho smuteční obřady. Než zpráva o jeho smrti byla předčasná. Když se markrabě Rudolf dověděl, že sv. Alois ještě žije, radostí roztrhal zlatý řetěz, který měl právě na

krku, na kusy, a rozdával je těm, kteří při tom byli. Alois se na čas pozdravil, jen zimnice mu ještě zůstala, která ho velmi trápila. Za ty tři měsíce, co ještě žil, všelico se přihodilo, co slouží každému ku povzbuzení a ku vzdělání.

Alois především nezapomněl na svou dobrou matku. Dne 5. dubna napsal jí krásný list, který, poněvadž ho ještě v naší řeči celý nemáme, tuto podáváme:

„Nejjasnější paní Matko!

Pokoj Krista Pána budiž s Vámi! Po dlouhém čase mám příčinu a pokdy, abych přání Vaší Jasnosti po nějakých zprávách o sobě vyhověl a činím to tím spíše, poněvadž jste mi dala příležitost, abych Vás jistě potěšil. Nevím, jak bych Vás lépe potěšil, leč když Vás upomenu, abyste patřila na onu matku, která nemá v utrpení sobě rovného. Tak i Vy se vzhlížejte v jejím milém Synu, Pánu našem, který vzal na sebe naše bídy a soužení, ano i smrt, aby nás povzbudil k trpělivosti v našem trápení a by nám zjednal věčné spasení. Mnohá a těžká jsou Vaší Jasnosti soužení, ale nebudou, a jestliže je se svatou odevzdaností z rukou Božské velebnosti přijmete, dostaneme se brzy a na jisto do země zaslíbené. Těšte se tedy s nejsv. Pannou a u ní odpočívejtež. Poznávám, že jsem i já na konci svých trápení a zalíbí-li se božské velebnosti, doufám, že mi dá tentýž Pán náš největší milost, kterou mohu obdržeti, totiž umřítí, jak jsem doufal v jeho milosti. Již jsem přijal nejsv. Svátost a poslední po-

mazání; ale zlíbilo se Pánu milost tu odročiti a mne na ni zatím zdlouhavou zimnicí, která mi pozůstala, připraviti. Lékaři, nevědouce, jaký to bude míti konec, chtějí léky zachrániti tělo. Mne pak těší pomyslení, že mi Pán Bůh náš chce dokonalejší zdraví dáti, než mohou dáti lékaři, a tak mi ubíhá radostně čas v naději, že mne Bůh a Pán náš povolá ze země smrti do země živých a ze společnosti lidí do společnosti andělů a Svatých v nebi a konečně od pohledu na tyto věci pozemské a pomíjející ku patření na Boha, jenž všecko dobré v sobě chová. Toto Vám může býti pohnutkou ku potěšení, poněvadž mne milujete a jen všeho dobrého mi přejete. Prosím Vás, modlete se za mne a ať se i bratři křestanského učení za mne modlí, aby Pán Bůh náš v tomto krátkém čase plavby, která mi na moři tohoto světa zbývá, ráčil na přimluvu svého Jednorozeného Syna, své nejsvětější Matky a svatých Nazaria a Celsa ponořiti moje nedokonalosti v červeném moři svého přesvatého Umučení, abych jsa prost nepřátel mohl putovati do země zaslíbené, tam mohl patřiti a požívati Pána Boha; Bůh Vás potěš! Amen.“

Po celý čas nemoci konal sv. Alois svým chováním hotové kázání svým spolubratřím. Měli se od něho co učiti. Když sv. Alois onemocněl, položili ho v nemocnici na lůžko ustanovené pro jednoho staříckého kněze. Při tom lůžku byly záclony z hrubého plátna a žíněnka (matrace), ale zdálo se to býti Aloisiovi proti chudobě, poněvadž prý bylo velice pěkné a dobré. Domnívaje se, že to bylo

všecko pro něho tak upraveno, počal tak prositi představeného, by mu dali takovou postel, jako mají druzí, že se teprve upokojil, až mu řekli, že to nebylo tak pro něho uděláno a že ten kus plátna a ta matrace (žíněnka) se nic neprotiví řeholní chudobě. Lékař předepsal jemu a ještě jinému na počátku nemoce velice hořký lék. Druhý hleděl jej vždycky vypíti co nejdříve, aby necítil tak dlouho oné hořkosti; ale sv. Alois jej pil vždycky pozvolna, vzal láhvičku do ruky a tak pomaloučku pil, jakoby to bylo, kdo ví co dobrého a nikdy neukazoval nějaké nechuti. Bratr, obsluhovatel nemocných, nechal na stole kus bílého cukru a v láhvičce šťávu ze sladkého dřeva, aby si to dal do úst a zmírnil si kašel. Alois však vždycky si brával místo cukru šťávu ze sladkého dřeva, a když se ho bratr tázal, proč nechce cukru, řekl: „Tato šťáva se spíše hodí pro chudého.“

Když byl nemocen, vykládali před ním, že ještě v tomto roce bude zuřiti mor; Alois pak hned se nabízel představenému, že bude zas obsluhovati nemocné. Ano i když ho navštívil P. generál, ihned ho prosil o povolení, aby se směl zavázati slibem, že, jestli ozdraví, bude zas oněm chudákům sloužiti. Když P. generál mu to dovolil, měl z toho nesmírnou radost a všichni přítomní se tím potěšili.

Přicházeli k němu častěji návštěvou jeho příbuzní, kardinálové Della Rovere a Scipio Gonzaga. Alois pak vždycky s nimi mluvil o duchovních věcech a o nebeské vlasti, tak že ho velmi rádi poslouchali. Nabízeli mu, že ho vezmou do svých paláců a budou se tam o něho lépe starati a že

snad zůstane na živu. Ale odpověděl jim, že se bude míti lépe v řádě; že je lépe umřítí, že si Svatí také přáli umřítí, aby se mohli tím spíše dostat do nebe. P. rektor pravil oběma, aby si neobtěžovali tak často k němu chodívati, že jim bude o jeho nemoci podávati zprávy, ale nesvolili k tomu, poněvadž se nechtěli onoho velikého užitku pro své duše z jeho rozmluv pozbaviti. Zvláště kardinál Gonzaga, když nemohl choditi, poněvadž byl na dnu nemocen, dal se k němu na nosítkách nosívati. Když mu jednou sv. Alois pravil, že je mu k veliké vděčnosti zavázán a že ho má za svého otce a největšího dobrodince, poněvadž mu svým prostřednictvím pomohl do řádu, tu dal se kardinál do pláče a všecek dojat jemu odpověděl, že on má Aloisiovi děkovati, že ho má, nic nehledě na své stáří, za otce a duchovního učitele a vyznal mu, jaké potěšení má z jeho svatých slov a jak jest jeho příkladem velice k dobrému povzbuzen. A když jednou od Aloisia odcházel, pravil ke svým průvodčím, že by ho to velice bolelo, kdyby tento sv. mládenec umřel. Také jim dosvědčoval, že nikdy ho nenavštívil, aby nebyl hluboce dojat a v srdci hojně potěšen a že vždycky odchází s mozettou slzami skropenou. Že je Alois nejšťastnější a nejhodnější z rodu Gonzagů.

I v nemoci osvědčil sv. Alois velikou lásku k modlitbě. Častěji se dal obléci, šel ke stolu, na kterém byl kříž, bral ho do ruky a líbal ho, anebo chodil po světnici obraz od obrazu a stoje konal před nimi rozjímání anebo se modlil ústně. Opatrovatel nemocných mu pravil, že mu ty obrazy dá na postel,

aby se nemusil chůzí namáhati, ale nechtěl; říkával: „To jsou mé štace.“ Když nebylo nikoho ve světnici, vstal s postele, klekl si k lůžku a modlil se; když cítil, že někdo jde, vstal a dělal, jakoby chtěl jíti do postele. Bratr opatrovatel se tomu až divil, co tak pořád s lůžka vstává, až se jednou o tom přesvědčil. Zastihl ho totiž jednou z nenadání klečícího, a ubohý sv. Alois se rozpaky všecek červenal. Když mu to bratr zakázal, uposlechl a vícekrát toho nečinil. Vůbec byl velice pokorný, pobožný a poslušný.

O jeho trpělivosti nestačili bychom ani vykládati. Mluvil pouze o duchovních věcech a jeho spolubratři též ničeho jiného s ním ani nezačínali. Když se mluvilo o něčem jiném, ničeho na to nepravil, ale jak se mluvilo o duchovních věcech, všecek radostí zářil. Ničeho proti jiným řečem nenamítal, ale říkával, že se pro něho sluší mluvit pouze o Bohu a jeho záležitostech. Pokud to šlo, navštěvoval pořád nemocné spolubratry.

Tím časem onemocněl též jeho staříčkový přítel P. Ludvík Corbinelli, rodák z Florencie, muž velice bohabojný. Alois ho velmi ctil a miloval. Dobrý stařeček zase často na něho vzpomínal svatými vzpomínkami a pozdravoval ho, a byl velice rád, když si na něho náš sv. mládenec též něčím vzpomněl. Ubohý cítil, že se už konec života blíží, že je mu čím dále hůře a rád by aspoň ještě naposled milého Aloisia byl viděl. Co udělal? Prosil bratra opatrovatele nemocných, aby mu ho přinesl do světnice, protože Alois sám už nemohl choditi. Bratr splnil jeho žádost. Ustrojil sv. Aloisia, vzal ho do náručí a donesl ho k němu do světnice. Nelze ani vy-

pověděti, jak se dobrý stařeček zaradoval, když sv. Aloisia uviděl! Když si po delší čas o nebeské vlasti, jako sv. Pavel a Antonín porozprávěli, navzájem se potěšili a ke sv. trpělivosti posilnili a se do vůle Boží odevzdali, pravil stařeček: „A teď, milý bratře, umru a neuvidím vás již; proto bych vás ještě o jednu milost prosil, kterou mi nesmíte odeprítí, než odtud odejdete; dejte mně své požehnání!“

Alois byl tou prosbou všecek zaražen. Pravil, že se to nesluší, že má on ho spíše prositi o požehnání. „Vy jste, velebný otče,“ tak vece, „stařec a já jsem mladík, vy jste knězem a já nejsem, vám patří dávatí požehnání, nebo jsem mladší.“ Ale stařeček ho znova z úcty a lásky k němu prosil o požehnání, naléhaje naň, aby ho v poslední chvíli bez té útěchy neopouštěl; ba i bratra opatrovatele prosil, aby ho dříve neodnášel do jeho světničky, až mu požehnání dá. Pokorný mládenec nechtěl. Ale konečně přece ho přemluvil opatrovatel nemocných. A vynašel si Alois prostředek, aby dobrého stařečka uspokojil a při tom zachoval pokoru: Zdvihl ruku, požehnal se a řekl: „Bůh požehnej nás oba!“ Pak ho pokropil svěcenou vodou a pravil: „Milý otče, uděliž vám Pán Bůh hojnost milostí a dejž vám všecko, co si k jeho slávě přejete; modlete se za mne.“ Dobrý otec byl tím spokojen a potěšen. Alois pak dal se do své světničky odnésti nazpět.

Avšak větší ještě úctou projevil stařec ten svatému mládenčí, když měl umíratí. Pravil totiž k opatrovateli nemocných, že si přeje, aby ho pochováli vedle Aloisia, ačkoliv bývali otcové na jiné

straně než bratří pochovávání. Představení to dovolili a tak odpočívala obě svatá těla v jednom hrobě. Někteří pravili, že Alois předpověděl, že onen otec dříve umře než on. A také tak se stalo. Umřel totiž v sobotu před svatodušními svátky na 1. června, dvacet dní před smrtí sv. Aloisia. Ležel tehdy ve světnici, která byla dosti daleko od světnice Aloisiovy a k tomu ještě na jiné chodbě. Alois nevěděl, že má právě té noci umřít. Ale v téže noci, kdy umřel, ukázal se mu onen otec třikráte. Když se opatrovatel nemocných ráno Aloisia tázal, jak spal, odpověděl mu: „Měl jsem velice špatnou noc, pořád mne jakési špatné a podivné sny a vidění znepokojovaly. Třikrát jsem viděl milého P. Corbinelliho, celého skormouceného. Poprvé mně pravil: ‚Bratříčku, je čas, abyste mne Pánu Bohu vřele odporoučel, aby mně dal trpělivost a potřebnou sílu v tomto těžkém a nebezpečném postavení, v jakém se nalézám. Nedostává se mi statečnosti, bez zvláštní pomoci Boží nevytrvám.‘ Když jsem se probudil, myslil jsem, že jest to sen a řekl jsem si: raději spi, nestarej se o takové daremnosti. Ale za chvíli, sotva že jsem zase usnul, ukázal se mi onen otec podruhé a prosil mne velice, abych se za něho modlil, nebo se mu zdálo, že to nesnese. Zbudil jsem se podruhé a zlobil jsem se už na svou hloupost a umiňoval jsem si, že budu prositi o pokání za to, že jsem neuposlechl lékaře a představených, kteří mně kázali pokojně spát. A hleďte, když chci zase usnouti, ukáže se mně potřetí tentýž otec a povídá mně: ‚Nejmilejší bratříčku, již jsem na konci tohoto bídného života, modlete se za mne, aby byl

šťastný odchod z tohoto světa a by mě Bůh přijal podle svého milosrdenství do slávy věčné, kde se budu ustavičně navzájem přimlouvati za vás.“ I probudil jsem se a od té chvíle nemohl jsem ani zamhouřiti oka, všecek jsem byl oním viděním zaražen a nemohl jsem se tomu vynadiviti. Opatrovatel nemocných dělal se, jakoby o ničem nevěděl, ba ani se tomu nijak nedivil, a ještě mu pravil, že to byly takové sny a vidění, že se má otec Corbinelli dobře. Nechtěl mu totiž říci, že již umřel, aby jenom mohl spáti a se nad tím nermoutil.

Alois nic na to neříkal, ačkoliv věděl, že už je onen otec mrtev a že se dostal do nebe. Okázalo se to, když se ho tázal P. Bellarmin, jeho zpovědník, co soudí o duši nebožtíkově, zdali není v očistci. Odpověděl totiž: „Proletěla jenom očistcem.“ Z té odpovědi se otec domýšlel, že to věděl zvláštním zjevením Božím. Neboť poněvadž byl sv. Alois velice v řeči povázhlivý, a nikdy nemluvil o takových věcech, o kterých nebyl přesvědčen, nebyl by to řekl tak určitě, že ona duše proletěla očistcem, kdyby mu toho Pán Bůh nebyl zjevil.

Chtěli též sv. Aloisia různými způsoby k tomu přiměti, aby Pána Boha prosil, aby se pozdravil a mohl se státi knězem. Získal by si tím více zásluh a mohl by býti bližnímu a řádu užitečnějším. Ale říkával všem: „Melius est dissolvi“, t. j. „lépe jest býti rozloučenu“, a tak to pravil vesele a tak přesvědčivě, že bylo z toho patrné, že po ničem jiném netouží, než po spojení s Kristem Pánem. Čím dále tím více toužil po nebi; ba i když mu bratr podával lék, říkával mu, usmívaje se při tom: „Co myslíte,

nezdrží mne tyto kapky od spojení s Bohem?“ A když se jednou P. Bellarina tázal, co myslí, zdali se mnohé duše ihned dostanou do nebe, a ctihodný otec mu odpověděl, že se zajisté mnohé duše, aniž by očištěm prošly, dostanou do nebe a že i jeho duše soudě dle oněch velikých milostí, které mu Bůh už udělil, tak šťastná bude, tak se zaradoval a tak se tím potěšil, že byl u vytržení a toto vytržení myslí trvalo po celou noc. V této požehnané noci, jak se zdá, zjevil mu Pán Bůh hodinku jeho smrti. Neboť od této chvíle, říkával svým přátelům, kteří ho navštěvovali, že umře v oktávu Božího Těla. Také bylo na něm viděti, že dlouho nebude.

Sám P. Vincenc Bruno, představený nemocnice, to na něm poznával a také mu oznámil, že nemůže býti již dlouho na živu. A ta zpráva představeného tak jej potěšila, že o tom s radostí každému, kdo jej navštívil, vykládal. Když k němu přišel jeden spolubratr, přivítal ho slovy: „Víte, co je nového? Za týden mám umřít, buďte tak dobrý, pomodleme se spolu: Te Deum laudamus, Tebe, Bože, chválíme!“ Druhému zase pravil: „Laetantes imus, laetantes imus, s radostí jdeme, s radostí jdeme.“ A tak se z toho radoval, až všickni oslzešli. Tou dobou nadiktoval několik listů svým milovaným přátelům na rozloučenou. Tak dal napsati list svému bývalému novicmistroví, P. Janu Pescatorovi, rektoru koleje v Neapoli, P. Muciu De Angelis, professoru bohosloví, a P. Bartoloměji Recalcatimu, rektoru koleje v Miláně. Oznamoval jim, že brzy zemře a prosil je, aby se za něho pomodlili. Podepsati se ubohý už nemohl, udělal jen na každém psaní

vlastnoručně křížek. Překrásný jest list, který napsal své milé máteři na rozloučenou, a poněvadž se v něm obráží duše Aloisiova, podáváme ho tuto:

„Nejjasnější paní matko v Kristu!

Pokoj Krista Pána budiž s Vámi! Milost a potěšení Ducha sv. budiž s Vámi, Vaše Jasnosti! Psaní V. J. mne ještě zastalo na živu v této krajině smrti. Leč jsem na cestě do země živých, abych tam chválil Boha na věky. Již jsem myslil, že ta chvíle nadešla, že ten krok udělám. Ale jak jsem již dříve psal, horečka, právě tehdy, když se zdála býti nejsilnější, trochu oslábla, až jsem se pomalu dočkal dne Nanebevstoupení Páně. Od toho času se znova choroba vzmohla následkem katarrhu prsního, tak že se pozvolna ubírám do sladkého a milého náručí Otce nebeského, v jehožto lůně, jak bezpečně doufám, si odpočinu na věky. A tak se rozličné zprávy, které se o mně roznesly, v tom shodují, jak jsem také panu markhraběti psal. Jestli, jak sv. Pavel praví, láska pláče s plačícími a raduje se s radujícími, to musí býti zajisté veliká radost Vaší Jasnosti paní matko, pro onu milost, kterou Vám Bůh v mé osobě prokazuje, kdyžtě mne Pán Bůh náš do pravé radosti s tou neklamnou nadějí volá, že jí nikdy nemohu ztratiti. Vyznávám Vaší Jasnosti, že se rozplývám v rozjímání božské dobrotivosti, moři to bez břehu a beze dna, která mne volá do věčného pokoje za tak nepatrné a krátké namáhání; která mne zve a volá do nebe, do onoho nejvyššího Dobra, kteréž jsem tak nedbale vyhledával, a slibuje mně ovoce oněch slz, které jsem tak

málo proléval. Vizte a mějtež se na pozoru Vaše Jasnosti, abyste neskončené dobrotě neubližovala; to by se zajisté stalo, kdybyste mne jako mrtvého oplakávala, když vlastně budu u Boha žíti a Vám více svými modlitbami než posud pomáhati. Naše rozloučení nepotrvá na dlouho. Tam se shledáme a budeme se radovati, aniž bychom se již rozloučili. Spojeni jsouce s Vykupitelem naším, budeme ho ze všech sil chváliti a jeho milosrdenství na věky opěvovati. Nikterak o tom nepochybuji, že budeme-li povrhovati ohledy, které nám vnuká tělo a krev, snadno otevřeme bránu víře a oné prosté poslušnosti, kterou jsme Bohu zachovati povinni, obětující mu ochotně a dobrovolně, což jeho jest; a podáme mu to tím spíše, čím jest nám to dražší, co nám bere. Buďmež pevně přesvědčeni, že všecko, co Bůh činí, dobře činí. Bere nám, co nám prve dal, jen proto, aby to na bezpečném místě uschoval a by mu dal, po čem všichni toužíme. To všecko jsem proto pověděl, abych svému přání učinil zadosť a to jest, aby Vaše Jasnost a celá rodina můj odchod jako drahý a vzácný dar přijala a byste mne svým mateřským požehnáním provázela a mně přes to moře přejíti pomohla, bych se dostal ke břehu svých veškerých nadějí. Učinil jsem to tím ochotněji, poněvadž ničeho jiného nemám, čím bych Vám mohl svou synovskou lásku a úctu prokázati. Končím, žádaje Vás opětně o Vaše požehnání.

V Římě, dne 10. června 1591.

Vaší Jasnosti nejoddanější syn v Kristu
Alois Gonzaga.

Hlava XXI.

Sv. Alois se připravuje na smrt a umírá.

Když se sv. Alois se svými přátely a se svou milou matkou rozloučil, už na nic jiného nemyslí, leč na smrt. Prosil P. Antonína Guelfucciho, svého přítele, aby k němu vždycky večer přišel a se s ním modlil sedm kajících žalmů. Pater postavil mu kříž na stolek u postele, klekl si k posteli a předříkával mu ony žalmy. Alois hleděl se sepnoutýma rukama na kříž a tak se zkroušeně modlil, že až plakával. Podobně i P. Guelfucci nemohl se při pohledu na něho ubrániti slzám. Časem byl sv. Alois tak dojat, že ustal v modlitbě a uvažoval si o obsahu oněch modliteb. Jindy prosil jiných otcův, aby mu předčítali něco ze samomluv svatého Augustina, nebo sv. Bernarda výklad písně písní (písně Šalomounovy) anebo i nějaký jiný žalm. Nejraději se modlíval žalm 121.: „Radoval jsem se z toho, co pověděno mně, do domu Páně půjdeme“, anebo žalm 41.: „Jako touží jelen po studnicích vod, tak touží duše má po Tobě, Bože . . .“

Když se roznesla zpráva, že pravil, že za osm dní umře, chtěl se ještě každý k němu dostat, aby si s ním mohl ještě chvilku porozprávěti a jeho modlitbám se doporučiti. Každému ochotně sliboval, že se za něho bude v nebi modliti a mluvil tak rád o smrti a o nebi, jako by je měl jisté a měl jíti ze světnice do světnice. Přicházelo k němu mnoho otců z Tovaryšstva buď na návštěvu, aneb aby mu mohli v něčem posloužiti. Nejčastěji k němu chodíval P. Marius Fukcioli, generální prokurátor

a P. Jeroným Piatti, který též druhý měsíc po něm Pánu Bohu svou duši odevzdal. Když jednou tentýž otec od sv. Aloisia odcházel, pravil ku svému sou-druhovi: „Věřte mně, Alois jest svatým, dokonale svatým a tak svatým, že by mohl býti za živa počten mezi svaté.“ Byla to podobná slova, která pravil papež Mikuláš V. při příležitosti svatořečení sv. Bernardina sienského o sv. Antonínu, arcibiskupu florenckém, když byl ještě ten světec na živě.

Po celý ten čas rozjímal svatý Alois pouze o věcech nebeských a časem zase bavil se duchovní rozmluvou anebo ústní modlitbou. V poslední tři dny nespouštěl kříž s plnomocnými odpustky filipinskými z rukou, ustavičně ho drže na prsou. Vzbuzoval též častěji víru a touhu po nebi a odevzdával se do vůle Boží. Říkával si: „Toužím býti rozdvojeným a býti s Kristem.“

Osmého dne, to jest dne 20. června, v oktávu Božího Těla, přišel k němu jak obyčejně jeden opatrovatel nemocných, bratr Mizzetti, a když otevřel okno, pravil jemu: „Hleďte, bratře Aloisi, jsme živi a neumřeli jsme, jak jste myslil a jste pravil.“ Ale Alois tvrdil, že toho dne umře. Bratr šel pak ku staršímu opatrovateli a oznamoval mu: „Alois tvrdí, že ještě dnes umře, ale mně se zdá, že je mu dnes lépe.“

I šli oba k sv. Aloisiovi, ohmatali mu tepnu a pravili si vespolek, že je mu lépe. Alois jim však odpovídal: „To se vám zdá, že je mně lépe, ale večer umru.“ A prosil bratra, by požádal P. rektora, aby mu přinesl sv. přijímání. Bratr však dělal, jakoby to ani neslyšel. Podobně, když k němu přišel

P. Belmisseri, který mu pravil, že se má právě v oktávu Božího Těla lépe, pravil zcela určitě: „Této noci umřu.“ Totéž řekl i P. Guelfuccimu. A tak to všem říkal, kteří ho navštěvovali. Ostatně však po celé dopoledne vzbuzoval víru, modlil se a rozmlouval o nebeských věcech. Byl zcela klidný a pokojný. Kolem poledne prosil zase velice snažně o svaté přijímání, ale opatrovatelé nemocných nechtěli ničeho o tom slyšeti, poněvadž se jim zdálo, že je mu skutečně lépe. Když však nepřestával prositi, pravili mu, že už jednou přijímal Pána Boha v neděli, že už nemusí přijímati podruhé. Ale svatý Alois jim odpověděl: „Poslední pomazání lze ovšem jen jednou přijímati, ale svaté přijímání může se přijmouti vícekrát.“ Ale přece na ty jeho prosby nedbali. Zatím přinesl mu P. ministr zprávu, že si na něho sv. Otec Rehoř XIV. vzpomněl a že mu poslal, když se dověděl jak mu je, své apoštolské požehnání s plnomocnými odpustky. Z počátku se z toho sv. Alois nevýslovně zaradoval, ale ve své pokoře tak se potom styděl, že si na něho i sám náměstek Krista Pána vzpomíná, že si oběma rukama zakryl tvář. P. ministr ho potom upokojil, že se bezpochyby sv. Otec jeho příbuzných kardinálů na něho ptal a že mu ono požehnání asi vyprosili. K večeru přišel ho navštívit P. Jan Křtitel Lambertini z noviciátu od sv. Ondřeje. Toho prosil sv. Alois, aby požádal P. rektora, by mu přinesl Pána Boha. I učinil mu po vůli. P. rektor šel pro nejsv. Svátost, sv. Alois se zatím připravoval na sv. přijímání, modle se s P. Lambertinim litanii o nejsv. Svátosti oltářní, při které vždycky nahlas

odpovídal. Po litanií jemu s usmívavou tváří děkoval. Na dané znamení zvonkem shromáždili se všichni otcové a bratři z koleje a doprovázeli nejsv. Svátost ke sv. Aloisiovi. Když se otevřely dveře a Alois spatřil Toho, po kterém tolik toužil, kterého tak miloval, velice se potěšil a radost jeho byla ještě tím větší, poněvadž věděl, že Toho, kterého teď pod způsoby chleba skrytého přijímá, za nedlouho tváří v tvář požívati bude. Když mu P. rektor nejsv. Tělo Páně podával a pravil slova: „Přijmiž, bratře, potravu na cestu, Tělo Pána našeho Ježíše Krista, kterýž ostříhej duše tvé k životu věčnému,“ všickni přítomní se rozplakali. Poděkovav Pánu Ježíši za poslední milost, chtěl se Alois se všemi rozloučiti. Každý musil přijíti k jeho posteli a jej obejmouti, jakoby měl jíti na dalekou cestu. V této velebné chvíli nezůstalo žádné oko suché; nikdo se nemohl na něho dosti nadívati, každý se doporučal jeho přimlouvě v nebi. Jeden druh jeho, který ho zvláště miloval, nachýlil se k němu a pravil: „Doufám, že budete brzy patřiti na tvář Boží; prosím Vás, pamatujte tam na mne, jako jste na tom světě na mne pamatoval; odpusťte mi, jestliže jsem Vám svými nedokonalostmi ublížil.“ Sv. Alois mu laskavě na to odpovídal: „Mám naději v neskončené milosrdenství Boží a doufám v dobrotu Boží a v nejdražší krev Ježíše Krista a v přimlovu nejblaboslavenější Panny, že to brzy bude“, a sliboval mu, že si na něho vzpomene. Při tom tak plyně a zřetelně mluvil a tak byl při síle, že se zdálo, že tak hned neumře.

Brzy na to přišel k němu do světnice P. pro-

vinciál a tázal se ho: „Co děláte, bratře Aloisi?“
Odpověděl: „Odcházím, otče.“ „A kam?“ „Do nebe.“
„Jak to, do nebe?“ tázal se zase P. provinciál.
„Ano, doufám, že milosrdenstvím Božím se tam do-
stanu, nebudou-li mi brániti hříchy mé.“ I obrátil
se P. provinciál ku přistojícím a pravil přitlumeným
hlasem: „Slyšte, mluví o cestě do nebe, jako my
mluvíme, když se strojíme na vycházku do Frascati.“

Hodinu před západem slunce šel k němu
P. Cepari, aby mu ještě ve všeličem posloužil.
Sedl si k jeho lůžku a dal mu svou ruku pod
hlavu, aby se mohl lépe dívati na kříž, který nad
jeho postelí visel. V tom však Alois zdvihl ruku a
sdělal si s hlavy plátěnou čepičku. P. Cepari mu
ji zase dal na hlavu, poněvadž myslil, že už nastává
smrtelný zápas. Ale Alois zase ji sdělal s hlavy, a
když mu pravil P. Cepari: „Bratře Aloisi, nechte
si ji na hlavě, noční vzduch by vám mohl škoditi,“
poukázal na kříž a řekl: „Když Ježíš umíral, měl
hlavu odkrytou.“ Tak následoval Alois až do po-
sledního okamžení trpícího Spasitele. Když se zvo-
nilo klekání, byla ještě světnice plna otcův a bratří,
až když opatrovatel nemocných chtěl světnici pro-
větrati, poručil P. rektor, aby všickni odešli. Zůstali
u něho jen P. ministr, Mikuláš Fabrini a P. Antonín
Guelfucci. Smutné to bylo pro všecky odcházení;
chtěli zajisté všickni u Aloisia vytrvati až do konce,
ale majíce za to, že ještě několik dní může býti na
živu, s těžkým ovšem srdcem se s ním rozloučili.
Věda Alois, co se v jejich srdci děje a chtěje je
potěšiti, sliboval jim, že se za ně bude modliti a
prosil, aby se též za něho v tak vážném okamžiku

modlili, a pravil mnohým, co mají po jeho smrti za něho činiti.

P. Bellarmin, zpovědník sv. Aloisia, také u něho zůstal a pravil Aloisiovi, aby mu řekl, až se mu bude zdáti, že má umírat, že se bude za něho modliti modlitby za umírající. Svatý Alois mu odpovéděl: „Milý otče, už je čas!“ A otec si klekl s oběma pozůstalými u něho otci a poroučel jeho duši Pánu Bohu. Potom se však zdálo, že může býti ještě do zítřka živ, a P. ministr řekl P. Bellarminovi, aby si šel lehnout, až bude s Aloisiem zle, že ho zavolá. Tak zbyli jen dva svědkové jeho svaté smrti. Poslechněme jednoho z nich, P. Antonína Guelfucciho, jak nám o smrti sv. Aloisia vykládá:

„Zůstal jsem tedy u Aloisia, domnívaje se, když něco po sv. přijímání pojedl, že si zdřímne. Dal jsem na světlo stínidlo a čas po čase jsem se podíval k lůžku, jestli opravdu umře, jak byl pravil. Ale viděl jsem, že je vzhůru a že je s Pánem Bohem sjednocen na modlitbách. Dvakrát až třikrát jsem se ho tázal, zdali si něco přeje. Odpovídal: ‚Dejte na mne pozor, umru.‘ Ačkoliv jsem na něm nepozoroval nějakých známek smrtelného zápasu, přece jsem neměl pokoje, nevěděl jsem, mám-li P. ministrovi říci, abychom začali modlitby za umírající. Konečně jsem přistoupil k posteli a abych nabyl jistoty, tázal jsem se Aloisia, potřebuje-li jaké pomoci. Prosil, abych ho přeložil z pravé strany na levou. Poněvadž jsem pozoroval, že brzy umře, zavolał jsem P. ministra, jenž se vedle ve světnici brevír modlil. Přišel s opatrovatelem nemocných, a majíce více svíček rozžatých, pozorovali jsme,

že Aloisiova tvář zbledla a vyvstává na ni pot — známky to blížící se smrti. Řekl jsem mu, že mne prosil, abych ho položil na levou stranu, ale že se tím může smrt urychlit. Ať jenom je trpělivým a ty poslední kapky z kalicha utrpení ještě vypije. A uvolil se to ještě vytrpěti.“ (Bolland. Ef. 1017.)

A jak se nám o něm jinde vykládá, pohlédl na kříž a dával rukou znamení, že je hotov ještě více pro Pána trpěti. Ustavičně si šeptal: „V ruce Tvé poroučím, Pane, ducha svého.“ Jali se za něho modliti, kropili ho svěcenou vodou a dávali mu líbati kříž. Když pak už nemohl nic mluvit, ani se hýbati, podali mu rozžatou hromničku. Vzal ji pevně do ruky, na znamení své stálosti ve víře katolické, a dával pozor na modlitby, které nad ním říkali, hledě při tom na kříž, jenž visel na zdi u postele, a tiskl si křížek, který měl na prsou. Ještě zlíbal rány Krista Pána, ještě se snažil opakovati ona nejsladší jména, která s takovou uctivostí již od dětinství říkával, vyrazil ještě ze sebe poslední slovo: „Ježíši“ a vypustil svou andělskou duši.

Zesnul tiše, při úplném vědomí, ale přece neočekávaně, že ani jeho miláčka, P. Bellarina, už nemohli zavolati. Bylo to v oktávu Božího Těla ve čtvrtek večer mezi desátou a jedenáctou hodinou dne 20. června r. 1591. —

Divná věc, že zemřel sv. Alois v oktávu Božího Těla, jež tolik v nejsv. Svátosti uctíval, a když začínal pátek, nyní den zasvěcený Srdci Páně, které ho zranilo šípy lásky, jak se o něm vyslovila florencká panna sv. Maří Magdalena de Pazzi.

„Dokonav v krátce, naplnil časy mnohé.“
Bylo mu právě 23 let, 3 měsíce a 11 dní.

V tomtéž věku 23 let a několik měsíců zemřel i sv. Ludvík, syn Karla II., krále sicílského, a syn sv. Františka z řádu minoritův, a pozdější biskup v Tolose, jemuž se náš sv. Ludvík anebo jinak Alois v tak mnohých věcech podobal.

Ach, jak krásná jest smrt sv. Aloisia, v pravdě možná tu říci: „Vzácná jest před obličejem Páně smrt svatých jeho!“ Kdyby se svatý Alois nebyl všeho na světě odřekl, kdyby nebyl tak Boha za živa miloval, nemohl by tak svatě umírat. Oč byl sv. Alois šťastnějším než jeho pán, Filip II., král španělský, na jehož dvoře v Madridě pážetem byl! Alois se na smrt těší, jeho bývalý pán se jí leká. Než měl Filip II. umírat, pravil svému synovi: „Ejhle, takový má konec světská sláva; ach, kdybych byl býval aspoň řeholním bratrem a ne panovníkem!“

Hlava XXII.

Pohřeb sv. Aloisia a události po jeho pohřbu.

Oni dva kněží, kteří byli svědky posledních okamžikův a smrti sv. Aloisia, pokládali si to za veliké štěstí a zvláštní milost Boží, že byli z tolika vyvoleni, kteří také chtěli býti svaté smrti andělského mládence přítomni. Nejvíce se však z toho těšili, že jim slíbil, prve než umřel, že na ně bude vždycky v nebi pamatovati, pokud budou živi. Ona přípověď nebyla bez účinku, neboť P. ministr cítil převelikou spokojenost a radost v duši a P. Antonín

František Guelfucci, jeho soudruh, pojat byl neobyčejnou horlivostí a nesmírnou touhou Pánu Bohu ve všem dle rad sv. Aloisia sloužiti. Rád by byl měl něco po sv. Aloisiu na památku, a poněvadž se neopovážil mu z úcty něco ze šatů, které měl na sobě, vzíti, vyprosil si řeménky od jeho střevíců, péra, kterými psával, a jiné věci, jež přechovával jako drahocenné ostatky.

Zatím přišli opatrovatelé nemocných a jali se umývati a strojiti jeho sv. tělo ku pohřbu. Pod příkrývkou našli u přítomnosti otců na prsou jeho bronzový kříž, který už tak po tři dny držel, aniž jej byl pustil. Při svlékání shledali na kolenou silné ztvrdliny, které pocházely z toho, že se již od dětinství na kolenou kleče modlíval.

Jakmile sv. Alois skončil, šel to jeden otec oznámiti těm, kteří si tak velice přáli u sv. Aloisia v tu noc pobyti, a pravil: „Náš anděl odletěl do nebe.“ I sběhli se všichni hned do světnice jeho, plni jsouce uctivosti k tělu světce. Jedni pokleknuvše odporoučeli se jeho modlitbám, byliť přesvědčeni, že je v nebi; jiní zase, rozpomenuvše se na jeho prosbu, modlili se za něho. Když se zazvonilo dne 21. června ku vstávání, ani světnice, kde umřel, pro všecky nestačila, neboť se tam sešla skoro celá kolej. Všichni byli jeho smrtí dojatai a modlili se; někteří za něho, ale spíše lze říci, že se mu všichni odporoučeli. Všeobecně litovali, že ho ztratili a vykládali si o jeho neobyčejných ctnostech. Mnozí se rozdělili losem o jeho střevíce, jeho košili, jeho šaty, příkrývku u postele, ano brali sobě i jiné reliquie, jako vlasy, nehty a p. Potom zanesli

tělo světcovo do domácí kaple, kde je vystavili k veřejné úctě. Od rána pak hrnulo se množství lidí, zvláště mladších spolubratrů, k němu, objímali je a líbali, říkajíce: „Svatý, svatý!“ Ano i kněží líbali mu ruce. Všichni kněží v římské koleji a všichni, již byli v Římě, sloužili za něho mše svaté, ačkoliv mnozí pravili, že jen proto, aby vyhověli řeholním pravidlům; vědělit, že toho jeho duše nepotřebuje.

K večeru dali mrtvolu z kaple do velikého sálu, kdež se všichni otcové, klerikové a bratři z celé koleje shromáždili. A také zde všichni domácí ruce jeho líbali, ačkoliv to pouze u kněží zvykem. Potom přenesli tělo v průvodu do kostela Zvěstování Panny Marie, kdež za něho konali hodinky zádušní. Po oněch hodinkách sešlo se tolik lidí do kostela, že tam byla nesmírná tlačence. Všichni se tlačili k márám, aby tělu světcovu prokázali úctu, nebo si vzali nějakou reliqui (ostatek) na památku. Bylo mezi nimi i mnoho vznešených studentů, jako ku příkladu Maximilian Pernštýn, František Dietrichstein (pozdější arcibiskup a kardinál olomoucký), Julius Orsini, Benedikt a Filip Gaetani a jiní. Zvláště tito studenti chtěli si něco vzíti po něm na památku a začali mu ustříhovati vlasy, svrchní roucho atd., tak že konečně musili uzavřítí kostel a teprve v noci tělo sv. Aloisia mohli pochovati.

Před pohřbem radili někteří otcové, zvláště P. Robert Bellarmin, aby Aloisia nepochovávali, jak je u Tovaryšstva Ježíšova zvykem, to jest bez rakve, poněvadž se neví, zdali ho Bůh neoslaví zázraky. Ustanoveno tedy dáti ho do dřevěné truhly,

Leitzinger & Co. X.A.

Aloisia.

poněvadž vedl tak svatý život. I poslal P. rektor P. ministra do profesního domu, aby se pozeptal P. Vavřince Maggia (Madža), jenž byl tehdy generálním asistentem pro Itálii, co o tom návrhu soudí. P. Maggio promluvil o tom s P. generálem a vzkázal do koleje, aby ho pochovali v dřevěné rakvi, že P. generál v té věci dispensuje, poněvadž ví, jak zvěčnělý svatě žil. Dali tedy zhotoviti dřevěnou truhlu, položili do ní tělo světcovo a pochovali je ve hrobce v kostele Zvěstování Panny Marie v římské koleji, na levo od velkých dveří v kapli Pána Ježíše ukřižovaného.

Po delší čas po pohřbu sv. Aloisia o ničem se v prázdný čas v římské koleji nemluvilo než o ctnostech tohoto svatého bratra. A když se nemohli s živým Aloisiem těšiti, počali ho po smrti na hrobě ctíti, kdež mu odporoučeli své potřeby. Mnozí přicházeli denně k jeho hrobu a ctili ho tak po několik měsíců i let, pokud v Římě přebývali. Zvláště vyznamenával se v úctě ke sv. Aloisiovi kněz z Tovaryšstva Ježíšova, Jan Antonín Valtrino, který, když přišel ze Sicilie do Říma a četl život sv. Aloisia, sepsaný od P. Cepariho, takovou láskou ke sv. mládenci zahořel, že nejenom každého dne navštěvoval jeho hrob, ale častěji natrhal v zahradě květin a hrob jimi posypával. Říkával: „Zaslouží si květin, poněvadž za živa takovými ctnostmi kvetl.“

Podobně se vypravuje o kardinálu Robertu Bellarminovi, Berneriovi a ctihodném kardinálu Baroniovi, žáku to sv. Filipa Nerského, že jeho hrob velice často navštěvovali a se tam modlili. Kardinál Baronius dotýkal se čelem hrobu sv. Aloisia

a modlíval se: „Ach, svatý, ach, svatý, přimlouvej se za mně!“

Tělo sv. Aloisia odpočívalo v tomto hrobě po sedm let až do 22. ledna 1598. Za ten čas se mohlo snadno státi, že by se jeho kosti s tělesnými pozůstatky druhých pomíchaly; aby se to nestalo, nařídil P. Klaudius Akvaviva, aby bylo tělo Aloisiovo z oné rakve vyzdviženo a do menší rakve přeloženo. Rakev byla potom do výklenku ve zdi uložena a dne 22. června 1598 zazděna. Při té příležitosti našli tělo světcovo v nejlepším pořádku. Všecky kosti souvisely ještě s hlavou nachýlenou, jak ji za živobytí již nosíval a všichni byli tím pohledem velice dojati. Pak kněží posvátné ostatky vínem omyli a mnozí si vzali něco z nich s dovolením tehdejšího provinciála, P. Bernardina Rosignuoliho, na památku. Již tehdy dostaly se takové ostatky přičiněním P. Mikuláše Senčického (Lancicia) do Polsky a prostřednictvím P. Františka Corsa do Indie. Kolej v Bruselu obdržela lopatku sv. Aloisia, z níž se část i do Antverp dostala.

Později, když se děly na přímluvu sv. Aloisia zázraky, rozkázal zmíněný P. generál, aby se jeho sv. kosti uschovaly na příhodnějším místě. I byly jeho pozůstatky zase dne 8. června r. 1602. v největší tajnosti z onoho místa přeneseny do sakristie a ze dřevěné rakve do olověné vloženy, která zase uzavřena ještě v jinou dřevěnou rakev. Dne 1. července téhož roku byla rakev umístěna pod stupni oltáře sv. Šebestiána. Ačkoliv to mělo všecko zůstatí v tajnosti, a jenom úředníci, kteří při tom přenesení ostatků přítomni byli, o tom věděli, přece se o tom lid

dověděl a s velikou uctivostí k oltáři sv. Šebestiána, kdež nyní sv. Alois odpočívá, se hrnul.

Konečně když se šota ke sv. Aloisiovi čím dále více šířila a Bůh jeho svatost hojnějšími a hojnějšími zázraky rozhlašoval, soudil kníže František Gonzaga, bratr našeho světce a císařský vyslanec u papežského dvora, že ono místo, kde ostatky jeho sv. bratra odpočívají, jest příliš těsné a pro takový poklad málo důstojné. Proto povolil na jeho naléhání P. velmistr, aby byly ostatky znova vyzdviženy. Zároveň byla i rakev otevřena a kníže dostal s dovolením představených Tovaryšstva Ježíšova holenní kost, která jest uschována v Kastiglione a z nížto část se dostala do Valtellina v Sassu, kde se staly na přímluvu sv. Aloisia veliké zázraky. Též některé ostatky sv. Aloisia obdržel prostřednictvím knížete Františka vévoda Gonzaga z Mantui. Hlava sv. Aloisia byla dána do chrámu Páně al Gesu při professním domě, ale později ji dostal po mnohých prosbách kníže František Gonzaga a dal ji do chrámu Páně Tovaryšstva Ježíšova v Kastiglione, kdež se až posud ve stříbrném relikviáři chová.

Dne 13. května r. 1605. byly ostatní kosti světcovy od kněží ve slavném průvodě při světle pochodní a za zvuku hudby a zpěvu do kaple blahoslavené Panny Marie v téže kostele přeneseny a uloženy ve zdi nad zemí po levé straně oltáře. Jakkoliv to všecko chtěli odbyti v tichosti a při zavřených dveřích, přece když vešel kníže František se svou chotí, vévoda z Poli a jiní páni do chrámu Páně, nahrnulo se tam lidu v zástupech

a jen velkému počtu kněží podařilo se udržeti pořádek při líbání ostatků světcových.

Na tom místě ležely jeho svaté ostatky po patnácte let. Zavěšen nad nimi obraz Blahoslaveného a kolem něho bylo navěšeno mnoho děkovacích tabulek za vyslyšení proseb a hořela tam lampa dnem a nocí. Roku 1620. dne 15. června byly zase přeneseny do kaple, k jeho poutivosti postavené a zasvěcené. Při přenesení těchto sv. ostatků nesl svíci jeden belgický jesuita, jenž v římské koleji filosofii studoval a tak sv. Aloisia následoval, že ho už tehdy druhým Aloisiem nazývali. Byl to pozdější světec Jan Berchmans.

Roku 1626. dne 2. srpna položil kardinál Ludvík Ludovisi základy k novému kostelu sv. Ignáce na místo chrámu Páně Zvěstování Panny Marie a dne 5. srpna r. 1649. dány ostatky sv. Aloisia do kaple sv. Josefa, která byla vystavěna na onom místě, kde náš Světec umřel. V oné kapli, po levé straně lodi kostela sv. Ignáce postaven z drahocenného mramoru oltář sv. Aloisia, kdež svaté jeho pozůstatky složeny. Ale ani tuto nenalezly stálého spočinutí.

Po padesáti letech postaven ke cti sv. Aloisia nový oltář a sv. jeho tělo tam přeneseno ve velikém průvodu, který vedl sám generál Tovaryšstva P. Thyrsus Gonzalez. A tak odpočívají jeho svaté ostatky až podnes pod oltářem sv. Aloisia. Oltář postavil k jeho cti Oktavius Maria Lancellotto, markrabě z Laura, na poděkování sv. Aloisiu za dvakráte jeho otci Scipionu vyprošené zdraví.

Všemohoucí Bůh nezachoval tělo sv. Aloisia

neporušené, jak se stalo u mnohých jiných světců; snad proto, aby jeho sv. ostatky ještě více lidem prospěly. Tak žije sv. Alois ku prospěchu lidstva posud.

Hlava XXIII.

Pamětihodné listy, psané po smrti sv. Aloisia a vidění sv. Maří Magdaleny de Pazzi.

Po blažené smrti sv. Aloisia obdržela jeho matka, markraběnka Marta, rozličné listy, ve kterých jí podávali zprávu, jak svatě její miláček umřel a jak svatě žil. Tak jí psal P. Klaudius Akvaviva, generál Tovaryšstva Ježíšova, že: „Její Jasnost má drahého a věrného orodovníka v nebi; a že možná pevně za to míti, že jeho požehnaná duše již nyní tam požívá věčné slávy a že se v nebi přimlouvá za ni a za řád a vyjednává jim pomoc a potěšení.“ P. rektor římské koleje psal, že „se Alois odebral do lepšího života tak klidně a radostně, že všichni, kteří ho viděli umírat, mu takové smrti záviděli. Tak umíral, jak svatě žil; proto by neměla Její Jasnost a všichni domácí pro takového syna tolik truchliti, ale spíše by se měli radovati, že nebi dodali světce.“ Takové svědectví podali o jeho smrti i nejvzácnější osobnosti ve svých listech. Jmenovitě kardinál Jeroným della Rovere psal takto markhraběnce:

„Ve čtvrtek večer odputoval do lepšího života náš dobrý Alois. Zanechal po sobě velikou touhu a takovou dobrou pověst o svatosti života, že se otcové jeho smrti právě tak podivovali, jak ji oplakávali. Těší se pevnou nadějí, že odletěla jeho duše do nebe. To Vás může potěšiti, že

můžete býti přesvědčena, že bude přímluvčím u Pána Boha našeho za pokoj pánů bratrů a za štěstí Vašeho rodu. Znova Vás prosím, přičtěte se tím, že máte na dvoře nebeském syna, kdež, jak doufám, nám bude svými modlitbami pomáhati.“

Podobně psal i kardinál Scipio Gonzaga svému bratru Františkovi, biskupu mantovskému a markraběnce a pravil v těch psaních, že Alois se odebral do lepšího života a že jeho poslední okamžiky všechny tak povzbudily, že by se měli všickni spíše opravdu radovati, než nad jeho smrtí truchliti.“

Jak si tento kardinál velice svatosti Aloisiovy vážil, o tom podává krásné svědectví papež Kliment VIII. Když totiž dne 5. srpna r. 1604. z vlastního popudu začal o vzácných přednostech Aloisiových s markrabětem kastiglionským a císařským vyslancem mluvit, pravil jemu, že mu často kardinál Scipio Gonzaga o veliké svatosti tohoto mládence vykládal a že se mu i přiznal, že pouhý pohled na něho ho vzbuzoval ke zkroušenosti tak, že býval i k slzám dojat svatostí, kterou na něm znamenal. Když to papež pravil a ještě o jiných okolnostech jeho svatého života a jeho zázracích slyšel, až k slzám pohnut, takto se vyslovil: „Jak mu dobře, že teď věčných radostí požívá! Často jsem si rozvažoval, jak jste mnohým nebezpečenstvím ušel. Zajisté, že vás Alois opatroval a vaší rodině pokoj zjednal. Máte dobrého ochránce v nebi, který vás bude vždycky ode všeho zlého chrániti.“

Také tak smýšlela paní Eleonora rakouská, vévodkyně mantovská, jak se lze dočísti v listě, který napsala markraběnce. Zní takto :

„Mám na paměti krutou bolest, kterou Jste ztrátou vašeho pána syna Aloisia právě v nejlepším jeho věku utrpěla. Měřím-li ona bolest dle bolesti, kterou jsem sama nad tím pocítila, jež přece nejsem jeho matkou, ač jsem ho jako matka milovala, nemohu nemíti soustrasti nejen s vámi, ale s celou rodinou; nebo tato ztráta se nás všech tak bolestně dotkla, poněvadž jsme lidmi, že ji bez pomoci Boží nemůžeme ani snést. Když však vlastně uvážíme, že tá blažená duše tmavý závoj tohoto smyslného těla protrhla a se k věčné slávě vznesla, pak musíme Boha chváliti a jemu děkovati, že ho z tohoto bídného života pozemského vzal a jej občanem nebeského Jerusalema učinil; musíme se těšiti z pevné naděje, že se náš orodovník stal ze smrtelného člověka andělem nebeským. Ontě dospěl nyní vítězného cíle, kam ze všech sil svými kroky šel, pokud v tomto slzavém údolí dlel, a proto může rychleji a lépe naše modlitby Pánu Bohu přednášeti.“

Zakončíme tuto hlavu listem, který Tomáš Mancini markraběnce psal. Poněvadž byl při pohřebních obřadech, zmiňuje se o rozličných jednotlivostech, které se při tom sběhly.

„Nejjasnější Pani!

Nevím ani, mám-li s Vaší Jasností truchliti anebo ze šťastného odchodu Aloisiova se radovati. Nevím, bude-li mateřská láska nad ztrátou jeho více truchliti anebo bude-li si více vážiti vzácného a velikého štěstí, které se synovi dostalo. Zajisté toho lituji, že jsme ho ztratili a že vás veliký

žal sklíčil, který jest tím větší, že jste ho nemohla ani jednou v jeho poslední nemoci viděti. Avšak sám se s ním raduji, že si svým svatým životem nebe zasloužil, neboť jak všichni za to máme, odletěl do nebe; tak jsou v Římě a na celém světě o jeho veliké svatosti přesvědčeni. A kdyby se i dočkal věku Noemova a kdyby nebyl umřel už jako mládenec v třiaadvacátém roce, nebyl by mohl více očekávati. Ve čtvrtek večer kolem čtvrtě na desátou a čtvrtě na jedenáctou odevzdal svou krásnou duši do rukou Stvořitelových a včera večer dne 21. června byl v kostele Zvěstování Panny Marie v římské koleji pochován a byl jsem tam též přítomen. Nesmím opomenouti se o tom zmíniti, že nejenom dobří otcové si jeho tělesných pozůstatků velice váží, ale i lid, který se tam sešel, uřezával mu šaty, jako by to něco svatého bylo. Kdybych vám i více toho vykládal, jistě bych nelhal, ale doufám, že se to všecko od druhých a snad od otců samých dovíte, kteří Vám o tom všem budou moci lepší zprávu podati. Ještě se nemluví o žádném zázraku, který by se na jeho přímluvu přihodil, buďto že se ještě žádný nestal, anebo se to snad tají. Ale tak ho uctívají jako svatého, který už zázraky konal. Dnes v sobotu večer o čtvrtě na sedmou hodinu jsem slyšel, že mnozí páni velice o to usilují, aby něco po něm na památku dostali. Pro tyto příčiny nemohu jeho smrti želeť. Jeden už začal spisovati jeho životopis a pan kardinál má slíbený jeho opis, až bude hotový. Kardinál velice ho hitoval, když jsem mu podal zprávu o smrti

Aloisiově, ale velice se potěšil, když to všecko slyšel, a velice by rád něco po onom světci dostal. Ještě vám toto povím: „Když jsem minulý týden bratra Aloisia navštívil, předpovídal mně s velikou radostí, že umře a dal mně dva listy, které jsem vám před osmi dny odeslal. Byly jeho rukou podepsány a prosil mne, aby se na jisto do vašich rukou dostaly. Privil mi, že jsou to poslední listy, které Vaší Jasnosti a panu markraběti, svému bratrovi, píše.“ Sdělil jsem Vám krátkou zprávu, aby se vám tím ve vaší bolesti ulevilo. Ostatně ponechávám druhým, aby vám obšírněji popsali, co jsem jen naznačil. Prosím vás, upokojte se a prostě Aloisia za pokoj a spokojenost vaší vznešené rodiny. Kéž by jeho přímluva byla vždy vyslyšena!

V Římě, dne 22. června 1591.“

Uvedené listy dosvědčují, jak velice byl Alois jako světec ctěn po smrti. Ještě podáme svědectví o jeho vnitřních ctnostech od nejdůstojnějšího pana kardinála Roberta Bellarmina, který sv. Aloisia venkoncem zual. Napsal z Vatikánu následující list P. Ceparimu:

„Nejdůstojnější Otče!

S radostí vyhovuji Vaší žádosti, nebo zdá se mně, že bude ke cti a chvále Boží, když budou všickni věděti o milostech, které svým sluhům udělil. Dlouhý čas jsem zpovídal našeho drahého a svatého bratra Aloisia Gonzagu a také jsem vyslechl jednou životní zpověď. Posluhoval mi

při mši svaté a rád se se mnou bavíval o svatých věcech. Mohu o něm toto spravedlivě tvrditi :

I. že se nikdy nedopustil těžkého hříchu a myslím, že se ho nedopustil už od sedmého roku až do smrti. Co se týče jeho prvních sedmi let (kdy ještě neměl takového poznání Božího, jako později), mám za pravděpodobné, že by za dětinství byl těžce zhřešil, poněvadž ho Bůh k takové nevinosti povolal ;

II. že od sedmého roku, kdy, jak se sám vyznal, od světa k Bohu se obrátil, vedl dokonalý život ;

III. že nepocítil nikdy ostnu těla ;

IV. že na modlitbách a rozjímání (které obyčejně kleče konával, aniž se podepíral), obyčejně nebýval roztržitým ;

V. že byl vzorem poslušnosti, pokory, sebezapírání, opatrnosti, pobožnosti a čistoty. V posledních okamžicích svého života takovou cítil potěchu, jsa unešen viděním slávy nebeské, že myslil, že to trvalo pouze čtvrt hodiny, ačkoliv téměř celou noc byl u vytržení. Když toho času P. Ludvík Corbinelli umřel a tázal jsem se ho, co se mu zdá, kde jeho duše jest, odpověděl zcela určitě takto : „Proletěla toliko očištěm.“ Poněvadž jsem znal jeho povahu a věděl jsem, že je nesmírně v řeči opatrný a zvláště že nic nejistého nemluvívá, soudil jsem na jisto, že to ví zjevením Božím, ale nechtěl jsem se ho více na to tázati, abych mu nezavdal příčinu k ješitnosti. Mohl bych mnohem více ještě vykládati, ale pomlčím o tom, poněvadž nevím, jestli se na to ještě dobře pa-

matuji. Ostatně jsem přesvědčen, že se hned dostal do slávy věčné. Proto jsem se neodvážil za jeho duši se modliti, poněvadž jsem se domníval, že bych ukřivdil milosti Boží, kterou jsem v něm poznal. Za to však jsem se bez obalu odporoučel jeho modlitbám, ve které velikou naději mám. Modlete se Důstojnosti i za mne.

Ve Vatikáně, dne 17. října 1601.

Vaší Důstojnosti

Vás srdečně milující bratr v Kristu
Robert kardinál Bellarmin.“

Nemůžeme se též nezmíniti o vzácném vidění, kterým omilostnil Bůh svou služebnici svatou Maří Magdalenu de Pazzi, jižto papež Urban VIII. prohlásil za blahoslavenou a Kliment IX. za svatou.

Tato služebnice Boží, sestra Marie Magdalena de Pazzi, patřila u přítomnosti dvanácti sester v karmelitánském klášteře Panny Marie Andělské ve Florencii na relikvii sv. Aloisia a hned byla u vytržení nebeském. Bylo to dne 4. dubna r. 1600. V tomto svatém vytržení mysli ukázal jí Pán Bůh nesmírnou slávu sv. Aloisia v nebi. Svědky toho vytržení byly některé řeholní panny a představená toho klášteřa, v každém ohledu ctihodná a svatá to osoba, která zasluhuje úplné víry. Tato představená dala slova, která sv. Maří Magdalena v onom vytržení mluvila, napsati. Pravdivost jejich pak potvrdily všecky řeholnice, které při tom byly, přísahou. Jsou pak to následující slova :

„Ó jak velkou slávu požívá Alois, syn Ignácův! . . . Nikdy bych tomu neuvěřila, kdybys

mi to, můj Ježíši, nebyl ukázal. Zdá se mně, jakoby nemohlo býti toliké slávy v nebi, jaké vidím, že Alois požívá . . . Pravím, že milý Alois jest veliký světec . . . Máme v Církvi svaté, kteří, jak myslím, nemají toliké slávy. (Chtěla to říci o svatých, jejichž ostatky byly v kostele téhož kláštera.) Přála bych si jíti po celém světě a všude rozhlašovati, že Alois, syn Ignácův, jest veliký světec! . . . ☉ kéž bych mohla každému jeho slávu k větší cti a slávě Boží ukázati! . . . Proto má takovou slávu, poněvadž vedl vnitřní život . . . Kdož pak může popsati cenu a dokonalost vnitřních skutků . . . Nikdy nelze zevnitřních skutků porovnat s vnitřními . . . Pokud Alois žil na zemi, byla ústa jeho otevřena na milostné pohledy Slova (tím chtěla říci, že světec velice miloval vnitřní osvětlení, které mu dávalo Slovo věčné a spolupůsobil s milostmi, jež od Něho obdržel). „Alois byl tajným mučenkem“; neboť kdo Tebe, můj Bože, miluje, poznává, jak jsi veliký a lásky hodný. Již pomyšlení, že Tě nemiluje, jak si žádá Tebe milovati a že nejsi ode tvorů poznáván, ani milován ano i urážen, působí mu veliká muka! . . . On sám se též učinil mučenkem . . . Ó jak velice na zemi miloval! A proto nyní požívá Pána Boha v celé plnosti lásky atd.“

Světice též viděla, jak se sv. Alois modlí za ty, kteří mu za života byli nápomoeni k duchovnímu pokroku a nejednou měla to vidění, nýbrž častěji. Ano i obrysy jeho obličeje tak se jí živě vtiskly v paměť, že když vytržení mysli pominulo, cítila v sobě jakési vnitřní hnutí, aby jeho podobu na papíře zobrazila, jak už nejlépe mohla. Tento obraz se

v hlavních rysech se zachovanými nám obrazy sv. Aloisia shoduje a dosud ho panny karmelitánky v Římě ve veliké úctě chovají, jsouce horlivé ctitelkyně sv. Aloisia. Tak všemohoucí Bůh sám záhy pečoval o oslavení svého věrného sluhy.

Hlava XXIII.

O zázracích, které se na přímluvu sv. Aloisia staly.

Jest nemožno, všecky zázraky, které se na přímluvu sv. Aloisia v rozličných zemích staly, zde popsat, také by si čtenáři z oněch zázraků sotva utvořili ještě větší pojem o jeho nevyrovnatelných ctnostech. Vypravovali jsme raději o jeho nejhlavnějších ctnostech, které by mohl každý s pomocí Boží následovati. Nebo nadpřirozené dary a milosti, které mu Bůh za jeho živobytí udělil, mají v očích rozumných a v životě duchovním zkušených lidí větší cenu, nežli moc činiti zázraky. Jeden učený kněz jsa tázán, co by o Aloisiovi soudil, odpověděl, když si byl rozmanité doklady o svatosti jeho života přečetl: „Dle mého zdání zasluhuje Alois vším právem, aby byl počten mezi svaté, neboť vnitřní dary, které mu Bůh udělil, zdají se mi většími býti, než kdyby byl mrtvé křísil.“

Nicméně uvedeme zde některé zázraky, které nám dokazují, že ho Bůh i v tom ohledu oslavil. Zázraky, o kterých se zmíníme, jsou vzaty z věrohodných pramenův a byly vesměs přísahou stvrzeny. Nejprve vyložíme o zázraku, který učinil sv. Alois na své drahé matce.

Za nedlouho po smrti sv. Aloisia stáhly se nad rodinou sv. Aloisia hrozivé mraky. Asi rok po smrti

sv. Aloisia byl jeho strýc Alfons Gonzaga, pán na Kastelgoffredě, zabit. Jak se zdá, musil si Rudolf jeho panství, které mu podle práva tehdejšího po smrti strýcově náleželo, zbraní vydobyti. Ale již 3. června následujícího roku (1593), právě když šel do chrámu Páně na mši svatou, sám stal se obětí úkladné vraždy. Ještě téhož roku zemřela paní Martě dcera Isabella, a když markrabě František, tehdy šestnáctiletý, na markrabství nastoupil a Kastelgoffredo ku panství kastiglionskému připojeno bylo, vzbouřili se Kastelgoffredští proti němu a nešťastná paní následkem toho na smrt onemocněla, že za několik dní již přijala sv. svátosti umírajících. Již myslili, že brzy vypustí ducha, ale najednou se jí objeví u postele její miláček Alois, celý krásný a oslavený. Podíval se na ni milostně a ten pohled jí tak dojal, že ona, která do té chvíle ani jediné slzy uroniti nemohla, jala se vřelé slzy prolévati. A najednou se vzchopila a zvolala: „Ach, můj milý synu, můj svatý synu, ty mně vracíš život!“ — Svatý ihned zmizel a ona pozdvihnuvši ruce své k nebi opětně zvolala: „Jsem zdráva; po Pánu Bohu jsem za své zdraví mému dobrému Aloisiovi díky povinnována. Ať mně přinesou šaty, chci vstáti a na kolenou Pánu Bohu za to děkovati.“ — A opravdu mimo nadání nejen že vstala zdráva, ale dostalo se jí potěšení, že se rodinné záležitosti zase urovnaly, a Františkovi se též lépe vedlo. To byl první zázrak, který sv. Alois na své dobré matce, markraběnce, po své smrti učinil. Markraběnka sama o tom zázračném uzdravení vykládala a před soudem v Kastiglione to přísahou stvrdila.

Také mnohým příbuzným sv. Alois zázračně pomohl. Strýci donu Vincenci Gonzagovi, vévodovi mantovskému, pomohl r. 1605. dvakráte. Don Vincenc přijel téhož roku za panování papeže Pavla V. do Říma a navštívil při té příležitosti hrob svého bratrovce sv. Aloisia. Od markraběte kastiglionského Františka, bratra světceva a vyslance císaře Rudolfa II. u papežského dvoru, obdržel krásnou relikvii (ostatky) sv. Aloisia. Když se vracel don Vincenc na svá panství, onemocněl ve Florencii a nemoc trvala i když došel do Mantovy. V té nemoci ležel po několik neděl, ano i měsíců a měl veliké bolesti. Z jeho listu, který psal markraběti, dovidáme se, jak mu sv. Alois pomohl:

„Nejjasnější pane markrabě!

Poněvadž mne milujete, bude Vás zajisté těšiti, zvíte-li, že jsem se šťastně a dobře do Mantovy navrátil. Nemohu Vám nepodati zprávy, že jsem sám na sobě moc přímluvy našeho sv. Aloisia zkusil. Když jsem byl ve Florencii, zastihla mne má obyčejná choroba, dostal jsem v kolenou silné bolesti. Učinil jsem slib ke cti světceva a požehnal jsem chorou nohu relikvií, kterou jsem od Vaší Jasnosti byl obdržel. V tom okamžiku zdálo se mi, že bolest značně popustila a nemoc se velice brzy zhojila. V Mantově jsem zase tak onemocněl, jen že se nemoc ukázala v boku, na nebezpečném místě. Obnovil jsem svůj slib a znova jsem se přežehnal onou relikvií na chorém místě. Nemohu Vám ani vypověděti, jak brzy i tentokráte nemoc odstoupila. Jsem teď docela zdráv, kdežto dříve

bylo mně trpěti několik neděl a ještě několik dní jsem musil čekati, než jsem ozdravěl. To všecko připisuji pomoci našeho Světce. Pán Bůh mně dal na jeho přímluvu tu milost, aby ho oslavil. Chtěl jsem to Vaší Jasnosti ihned oznámiti, abyste se radoval se mnou. Zároveň Vás prosím, dejte mi zprávu, až sv. Otec povolí ke cti blahoslaveného stavěti oltáře a zavěšovati obětiny. Splním svůj slib a budu rozšiřovati u svých poddaných úctu ku Světcu našemu.

V Mantui, dne 30. září 1605.

Vaší Jasnosti příbuzný a sluha,
vévoda Mantovský.“

Roku 1668. pomohl zase sv. Alois své neteři Cintii Gonzagové, nejstarší dceři Rudolfa, markhraběte kastiglionského a klášterní panně ze shromáždění panen Ježíšových v Kastiglione, pouhým dotknutím se jeho sv. ostatků od silné bolesti srdce. — Dceru markraběte Františka, Johannu, provdanou za českého hraběte Martinice, vytrhl z nebezpečnosti smrti. Byla r. 1674. na pouti u Sassu ve Valtellině, kdež se uctívá sv. Alois, a dály se mnohé zázraky. Tu sřítla se i s vozem do prohlubně, kde řeka Adria tekla. Průvodčí sbíhali se k paní na pomoc, ale všecko zdálo se marné. Tu najednou je viděti hraběnku, jak sedí se psíčkem, s koňmi a vozem na pokraji řeky. Jen pokrývka od vozu odletěla. Paní Johanna se odporoučela přímluvě Matky Boží a sv. Aloisia a tak se jí zdálo, jakoby ji jakási ruka do prohlubně nesla. Své švakrové, paní Heleně, rozené Aliprandiové, po smrti Rudolfově za Klaudia

Gonzagu, markraběte v Pallazzolo, ve vévodství monferratském, provdané, ukázal se týden před její smrtí a předpověděl jí hodinku smrti. To se stalo r. 1608.

Zikmund Myškovský Gonzaga, markrabě na Mírově, maršálek velké koruny polské, kterého kníže mantovský Vilém do rodu Gonzagů přijal a příbuzný sv. Aloisia ve čtvrtém stupni, byl r. 1605. od polského krále Zikmunda III. vyslán do Korutan, aby mu novou polskou královnou Konstancii, arcivévodkyni rakouskou, manželku Zikmunda III., do Krakova přivedl. Na cestě zdržel se v Praze, kdež obdržel od španělského vyslance knížečku, ve které byly popsány ctnosti a zázraky sv. Aloisia a přidána i jeho podobizna. Když na cestě Čechami pokračoval a dne 10. října byl v Budějovicích na mši sv., náhle tak onemocněl, že musil hned ulehnouti. Při tom ho to nejvíce trápilo, že lékaři nemohli jeho nemoc poznati. Zikmund tak trpěl celý den až do půlnoci. Nemoha usnouti, vzal onu knížečku do ruky a přečetl ji. Pak se dívaje na obrázek Svatého a vzpomínaje na jeho zásluhy, pojal velikou důvěru v moc sv. Aloisia a jal se ho vroucně vzývati. Pomodliv se usnul a spal po několik hodin pokojně. Když se probudil, viděl, že je zcela zdráv. I děkoval Pánu Bohu a sv. Aloisiovi a poslal na jeho hrob obětní tabulku. Později vykládal o oné nemoci a zázračném uzdravení před církevním biskupským soudem v Krakově a potvrdil je přísahou. Popis toho zázraku byl vytištěn v Krakově i s kázáním konaným ke cti sv. Aloisia v Lublíně.

Sv. Alois nezapomněl v nebi ani na své věrné služebnictvo. Tak pomohl své kojné Kamille Ferrariové a svému komorníku Ghisonimu. Kamilla, manželka Jana Ferrarioho a kojná sv. Aloisia, byla po osm let úbytěmi a zimnicí trápena. Jednou patřila na obraz sv. Aloisia, vzývala ho a upomínajíc ho na onu lásku, kterou o něho pečovala, slibovala mu, že mu bude obětovati stříbrné srdce. A ejhle, hned jí ulevilo, zimnice odstoupila, a bylo jí dobře. Nepochybovala o tom, že ji sv. Alois uzdravil. — Starý komorník sv. Aloisia Ghisoni, jenž se později stal u knížete Františka hofmistrem a bydlel v Římě, obdržel roku 1606. od sv. Aloisia velikou milost. Ghisoni totiž jednoho dne našel v účtech položku 500 dukátů, se kterou si nevěděl žádné rady. Ubohý stařec měl proto až smrtelné úzkosti, co tomu asi jeho pán řekne. Ale vzpamatoval se, prosil svého bývalého dobrého pána o pomoc a připomínal mu své věrné služby, které mu ve světě prokazoval. Když se Ghisoni ráno probudil, slyšel hlas, jenž mu zřetelně v srdci pravil: „Podívej se do účtů správce, tam najdeš, co hledáš.“ Vskutku našel tam ony peníze zaznamenaný. Ihned spěchal na poděkování ke hrobu sv. Aloisia a byl přítomen mši svaté.

Když svatý Alois měl umírat, sliboval svým řeholním spolubratrům, že na ně nezapomene a že je ještě dokonaleji milovati bude. A vskutku velice se o všechny staral, mnoho jim v jejich nemocích pomáhaje. V římské koleji žil člen Tovaryšstva Ježíšova, jménem Jan Giustiniani, z Janova, který dne 3. června r. 1603. dostal do pravého boku strašné

bolesti, které byly ve spojení s kamenem močovým. Hned zavolali lékařské kolegium (sbor lékařů) ku poradě. Předepsali rozmanité věci. Tak, všelijaké léky k užívání, obkladky, mazání, teplé koupele olejové, projížďky ráno a odpoledne, podobně všelijaké čistící a konejšivé prostředky. Ale nic nepomohlo. Když nemoc trvala již deset dní, necítil nemocný žádné úlevy, ba zdálo se, že zemře. Lékaři pravili, že ho mohou otcové zaopatřiti sv. svátostmi. Když mu tak desátého dne bylo zle, pojal velikou důvěru ke sv. Aloisiovi a poněvadž nemohl státi na nohou, dal se ode dvou ke hrobu jeho dovésti do kostela. Tam si klekl, políbil několikráte zem a pomodlil se několik modliteb, prose velice snažně sv. Aloisia, by mu u Pána Boha zdraví vymohl. A slíbil mu, že, když se uzdraví, bude se po celý rok k jeho cti modliti 5 otčenášů a 5 zdrávasů a pokud v Římě bude, že jeho hrob každého dne navštěvovati bude. Tak si ho vyvolil za svého zvláštního ochránce (patrona) a slíbil, že na jeho hrob zavěsí stříbrnou děkovací tabulku.

Když se vrátil do světnice, měl strašnou noc. Zdálo se mu, že se zadusí. Jedenáctého dne ráno byly jeho ruce, nohy, kosti a celé tělo opuchlé. Tepna velice bila pomalu a ztěžka oddychoval. Lékař se vyslovil, že již není pomoci a pravil opatrovateli nemocných, aby mu podali představení sv. přijímání, že dlouho nebude. Uslyšev nemocný takovou novinu, obnovil slib, který byl večer učinil, vzal ostatky sv. Aloisia, které mu P. rektor přinesl, do ruky, políbil je uctivě a přežehnal jimi nemocnou část těla. Najednou se odloupl ve vnitřku kámen a

za jedenáct dní kámen zcela zmizel. Bolest ihned pominula. Ještě téhož dne začal plnit svůj slib; druhého dne navštívil hrob sv. Aloisia, kdež mu poděkoval a vrátil se zcela zdráv do koleje.

Dne 21. června, v den blažené smrti sv. Aloisia, zavěsil na jeho hrob stříbrnou děkovací tabulku a celý průběh nemoci i s uzdravením ve zvláštní listině popsal.

Marek Gussone, šlechtic benátský, vstoupil r. 1601. v Padově do Tovaryšstva Ježíšova a v druhém roce svého noviciátu, r. 1603., dostal silnou horečku. Za několik dní rozmohla se horečka tak, že byl často smyslů zbaven a když někdy přišel k sobě, nemohl zase nic mluvit a ani ústa otvírati, poněvadž mu opuchl jazyk a celá ústa mu zatekla hustým hnisem. Když se nemoc co den horšila, pochybovali lékaři již o jeho živobytí a radili, aby ho zaopatřili. Zatím přišlo některým otcům na mysl poraditi nemocnému, aby učinil ke cti sv. Aloisia, kterého v noviciátě velice ctí, nějaký slib. P. rektorovi se to líbilo, požádal o relikvii sv. Aloisia a dal ji P. ministrovi, žádaje ho, aby nemocnému po sv. přijímání jeho jménem doručil a mu dovolil učiniti ke cti sv. Aloisia slib. Poněvadž ke hrobu sv. Aloisia nechodili ještě poutníci, vzkázal nemocnému, by si vyvolil, chce-li ke cti sv. Aloisia putovati buďto do Loreta nebo na jiné poutní místo. P. ministr šel k nemocnému hned, dal mu ostatky sv. Aloisia a pravil mu o onom slibu, který má na radu P. rektora učiniti. Nemocný polibil ostatky sv. Aloisia velice pobožně a učinil slib, oddávaje se nezlomné naději, že mu to jen pomůže. Také

se odporoučel přímluvě světcově. A sv. Alois neprodleně pomohl. Nemoc vzala oné noci zcela jiný obrat. Již ráno vyslovili se lékaři, že není nebezpečí. Nemusili ho zaopatřovati, jen mu podali ku posílnění duše sv. přijímání. Tento zázrak byl sepsán na biskupském soudě v Padově a také tím časem poslali do Říma na hrob sv. Aloisia děkovací tabulku.

Na počátku šestnáctého století onemocněl v Tovaryštvě Ježíšově u sv. Štěpána v Krakově novic. Osmého dne jeho nemoci poradil mu jeden spolubratr, aby se odporučil sv. Aloisiu a zavázal se slibem ke cti sv. Aloisia býti na deseti mších svatých a pomodliti se deset růžencův. A hleďte, ráno vstal zdráv, jakoby ani nebyl býval nemocen. Všichni se tomu divili. Zázračné své uzdravení vyložil P. provinciálovi a odpřísahal to.

Roku 1607. dne 21. června vypukl ve Varšavě silný požár a když několik domů lehlo popelem, přiblížil se oheň ke koleji jezuitské. Na zachránění koleje nebylo žádné naděje, poněvadž vítr vanul proti koleji. I vzpomněl si zpovědník krále Zikmunda III., otec Bedřich Barszcz (Baršč), že na ten den připadá výroční památka smrti sv. Aloisia a dorozuměv se s jinými otci navrhuje P. rektorovi, aby jménem všech učinil slib, že každý rok onoho dne vykonají nějaký dobrý skutek ke cti Blahoslaveného, jestliže kolej neshoří. Představený učinil slib a v té chvíli obrátil se vítr mimo nadání všech na jinou stranu. Bez obtíže uhasili na střeše oheň, který již vypukl v plameny, ale přepodivná věc, jakmile nebezpečnoství

pominulo, zase se obrátil vítr v onu stranu a po několik dní vanul tímto směrem.

Knězi Stanislavu Obořskému, jesuitovi v Něšvské koleji na Látvě, svému bývalému spolunovicovi, ukázal se sv. Alois krátce před smrtí se sv. Ignácem a Stanislavem Kostkou. A pověst o tom donesla se až do Itálie.

P. Josef Spinelli, maje 22 let, studoval v koleji v Palermě mudrosloví. Dne 20. prosince r. 1634. upadl mezi přednáškou ve škole do mdlob a dostal tlučení srdce, které ho již celý rok znepokojovalo. Ale tak ho to popadlo, že se zdálo, že to nezdrží. Odnесли ho do vedlejší světnice. Nebezpečí sice pominulo, ale byl po celé dny beze smyslů. Když to pomínulo, pravil, že je na levou stranu zcela ochroměný. Užívalo se rozmanitých lékařských prostředků, ale nic nepomáhalo. Když ho podruhé na konci ledna r. 1635. ranila mrtvice, ztratil řeč a lékaři o jeho životě pochybovali. Zaopatřili ho tedy sv. svátostmi. Ačkoliv mu po několik dní bylo lépe, mrtvice neustoupila a řeč se mu nevrátila. Nemocný pozbyl veškeré naděje v pomoc lékařskou, ale za to tím více se odporoučel Pánu Bohu skrze zásluhu sv. Aloisia, kterého velice ctíl. Kromě toho sliboval, že, když se uzdraví, bude se každý rok před svátkem sv. Aloisia postívati. Po modlitbě cítil v duši velikou horlivost k rozmnožení cti a chvály Boží a by v Tovaryštvě Ježíšově vytrval. Následující noci slyší ve snu hlas, volající jeho jméno: „Josefe, Josefe!“ I odpovídal ze spaní: „Kdo pak mne volá?“ Nedaleko spící opatrovatel to slyšel a myslil, že se mu již vrátila řeč, a do-

mnivaje se, že již Spinelli mluví, tázal se ho, co chce? Ale když se Josef probudil, byl zase bez řeči a žádal péro a papír, chtěje ten celý sen svému zpovědníku Taglierrovi popsat, aby se s ním spojil na modlitbách a onu potřebnou milost mu vyprosil. Za čtyři dni zase měl sen, že ho kdosi béře za ruku a vidí sv. Aloisia se sv. Janem Berchmansem státi u lůžka. S důvěrou velikou prosí je o pomoc. A tu slyší odpověď: „Neboj se, vzmuž se, máš velikou cestu před sebou!“ Zase to popsal nemocný svému zpovědníkovi a dal mu to. V noci ze 12. na 13. února ukázal se mu opětně sv. Alois se sv. Janem Berchmansem a Alois mu pravil: „Josefe! Bůh ti dal dar řeči; ale věz, že jsi měl býti dle spravedlivého rozsudku Božího po celý život němý. Tuto milost ti Bůh na mou přimluvu udělil. Bůh chce, abys jazyk svůj k jeho cti a chvále zasvětil; nezneužívej ho ke hříchu. Pamatuj si, že to má býti počátkem tvého spasení a tvé řeholní dokonalosti; jsi povinen toto předsevzetí často obnovovati, abys byl ve službě Boží horlivějším. Nedej se obtížemi zastrašiti, buď ujištěn, že ti budu vůdcem.“ Pak mu připomenul sv. Alois slíbený půst a řekl: „Slib také, že se budeš každého dne hodinu a v den sv. přijímání půl hodiny déle modlívati.“ Nemocný to slíbil. Alois dotekl se pak prstem, který omočil v nádobě, již s sebou měl, jeho úst a učinil na ústech sv. kříž. Nemocný se probudil a mohl hned mluvit a též o všem druhým vykládal.

Dne 16. února zjevil se mu sv. Alois poznovu. Ubohý Spinelli zvolal, jak sv. Aloisia spatřil: „Ó sv. Aloisi, nejsem s to, abych ti za tvou zvláštní

pomoc, jak se patří, poděkoval.“ Alois mu však odvětil: „Ničeho nežádám, leč abys se posvětil; přičiň se, abys se stal svatým. Pán Bůh očekává velké a mnohé věci od tebe. Mám býti tvým vůdcem?“ Nemocný ho za to vroucně prosil. Sv. Alois na to: „Buď bez starosti, já budu tvým vůdcem; ale od této chvíle budeš se jmenovati Alois, aby tě toto jméno vybízelo k větší dokonalosti.“ Pak ho světec napomínal, aby konal duchovní cvičení sv. Ignáce po celý měsíc. A zas omočil si sv. Alois prst v malé nádobce a požehnal sv. křížem nejprve nohy, pak bedra a jedno rameno, při čemž vždycky jméno Boží vzýval a naposledy pravil: „Abys mohl tímto ramenem hýbati k životu věčnému.“ Po onom mazání utíral zase sv. Jan Berchmans plátěným šátkem, ony nebeským olejem pomazané údy. Potom svatý Alois zvolal: „Nuže, vstaň, Aloisi, ještě něco si přeješ?“ A odpovídá chorý: „O zdraví duše a věčné spasení prosím!“ Světec mu odvětil: „Dobře prosíš; buď jist, že to obdržíš, ale prokaž se toho hodným svou horlivostí!“ Pak mu podal ruku, Spinelli mu ji políbil, Svatý ho požehnal a odešel. Spinelli se probudil a zvolal: „Ó můj milý Aloisi! Ó můj milý Aloisi; už jsem zdráv!“ Vstal s postele, klekl si před sochou sv. Aloisia a celou hodinu se k němu modlil. Pak šel k P. rektorovi a vykládal mu o svém uzdravení, podobně i jiným otcům o tom vypravoval. Všichni mu blahopřáli, chválili Boha a sv. Aloisia. Pak nesli sochu sv. Aloisia v průvodu do domácí kaple, kde ji postavili na oltář, samými světly ozářený, a všichni se tam dlouho modlili. Nový Alois Spinelli sám přišel do chrámu Páně a

posluhoval P. rektorovi při mši svaté a na poděkování Bohu za onu milost přijal sv. přijímání. Zázrak ten způsobil v Palermu všude velikou radost. Všichni lékaři, již Spinelliho léčili, vyznali, že to uzdravení se nemohlo státi přirozeným způsobem. Tři lékaři vydali o tom písemné svědectví a potvrdili je přísahou. Ale největší milost, kterou svatý Alois svému chráněnci vyprosil, byla svatá horlivost pro vše dobré. Studoval dále, stal se knězem a prosil, aby ho představení poslali do Indie na missie. Byl poslán na ostrovy Filippinské, kdež byl horlivým apoštolem sv. víry a zemřel jako světec.

Roku 1717. onemocněl P. Ondřej Budrioli, jehož zdraví bylo vždycky jinak chatrné, tak že se zdálo, že brzy zemře. I slíbil sv. Aloisiovi, že bude všemožně o jeho blahořečení pečovati a že všecko, čeho k tomu bude potřebí, vlastnoručně napíše. A také hned se uzdravil, byl ještě po čtyřicet let živ a pečoval vždycky velice o oslavení sv. Aloisia na zemi. Napsal dílo o zázracích, které se staly na přímělu sv. Aloisia a ve čtyřech svazcích jich vypočítává 2345! Nemůžeme všechny tyto zázraky zde vylíčiti, obmezíme se jen na nejhlavnější.

Roku 1736. onemocněl generál Tovaryšstva Ježíšova, P. František Retz z Prahy, jistým vředem tak nešťastně, že už po zaopatření všichni očekávali, že zemře. Tu přišel k němu P. Budrioli, povzbuzoval ho, aby se obrátil ve vší důvěře ke sv. Aloisiovi a nechal mu tam jeho obraz. Nemocný P. generál odevzdán zcela do vůle Boží začal se modliti a prosil P. Budrioliho, aby i požádal druhé, by se za něho modlili. Druhého dne šli všichni novicové a

scholastikové (studující z Tovaryšstva) ke hrobu sv. Aloisia a přijali tam sv. přijímání modlicí se vroucně za milovaného představeného, aby mu svatý Alois vyžádal zdraví. Dne 12. června začala se devítidenní pobožnost ke cti sv. Aloisia. P. Retz cítil onoho dne obzvláštní důvěru ke sv. Aloisiovi. Po čas oné devítidenní pobožnosti se nemoc každým dnem víc a více lepšila a na svátek sv. Aloisia byl už P. Retz úplně zdrav. Od té chvíle činil jako generál, seč mohl, pro rozmnožení úcty k onomu sv. mládenci a to nejenom v Tovaryšstvu Ježíšovu, ale používal svého vlivu dle možnosti u všech stavů společnosti lidské.

Dne 10. února r. 1765. měl v noviciátě Tovaryšstva Ježíšova v Římě umřítí nadějný novic Mikuláš Alois Celestini. Najednou vrací se mu původní barva do tváře, hledí jasně a praví k udiveným spolubratřím hlasitě: „Již jsem zdrav. Svatý Alois mne uzdravil. Viděl jsem, jak ke mně mluvil, vyslyšel mou modlitbu. Vidím docela dobře, poznávám všecko. Jen se podívejte, jsem úplně zdrav. Dejte mně mé šaty a přineste mi jísti.“ Na prosby přítomných jim o tom vykládal, jak se to stalo. Celé ráno se díval neustále a bezděčně na stěnu, kde visel obraz sv. Aloisia. Najednou ten obraz zářil v jasném lesku, vystoupil z něho milý svatý Alois, šel k němu maje v levé ruce kříž a pravou drže volně. Tak krásný, tak milostný a tak vzácný vypadal, že až mu oslňoval svou krásou a nebeským půvabem oči. Pak na něho kýval, aby k němu přistoupil; a proto viděli okolostojící, že v posteli vstal, ale že od slabosti nazpět sklesl. A

nemoha se zdržeti, zvolal v tom okamžení: „Ó jak jste krásný, milý sv. Aloisi, jak jste krásný!“ Když na něho podruhé sv. Alois kýval, zase se zdvihl a pak se ho světec tázal: „Co chceš, zdraví anebo smrt?“ A odpověděl mu Mikuláš: „Děj se vůle Boží.“ Svatý Alois mu na to odvětil: „Poněvadž jsi ve své nemoci po ničem netoužil, leda po svatém přijímání, a byl jsi do vůle Boží zcela oddán, dává ti Pán Bůh na mou přímluvu život, abys toužil po dokonalosti a bys po celý svůj život rozšiřoval pobožnost k Srdci Pána Ježíše, která se v nebi velice líbí.“ Andělský mládenec mu ještě jiné věci pravil, buďto k ponaučení anebo k jeho potěšení a ubezpečoval ho, že už se mu již nemoc nevrátí. Také mu nařizoval, aby konal šestinedělní pobožnost ke cti oněch šesti let, která v řádu strávil. Tím se velice potěšil a prosil ho též, aby ho ještě velkého bolení hlavy, které mu neustále trpěti bylo, zbavil. Svatý Alois mu na to laskavě odpověděl: „Není to vůle Boží, abys docela bez toho byl; chci, abys vždycky na památku hořkého umučení Ježíše Krista a dle mého příkladu trpěl, nebo jsem si vždycky přával, abych tyto bolesti podržel, bych se takto mému Pánu, který za mne tolik trpěl, připodobnil.“ To pověděv Svatý ho pravou rukou požehnal a zmizel. Nelze ani popsati, s jakou velikou radostí novicové svého spolubratra přijali a ho do kostela vedli, kdež Pánu Bohu a sv. Aloisiovi vroucně děkovali. Celestini později velice horlil pro rozšíření pobožnosti k Srdci Pána Ježíše.

Neméně dojemný jest zázrak, který sv. Alois učinil, uzdraviv řeholnici Andělu Kateřinu Karli-

nitov u. R. 1599. četly řeholnice z kláštera Panny Marie andělské ve Florencii život sv. Aloisia, sepsaný od P. Virgilia Cepariho, jenž byl rektorem koleje ve Florencii a dostaly též svaté ostatky Aloisiovy, které měly ve veliké uctivosti. Mezi mladšími sestrami byla i jedna sestra jménem Anděla Kateřina Karlini, která už po čtyři léta strašné bolesti na celé levé straně od hlavy až do paty a nejvíce pod lopatkou a levým ramenem trpěla. Zdálo se jí, že je plna nezdravých štáv a obávala se, že se jí provalí a téci budou. Také se to stalo. Roku 1600. v polovici ledna probudil ji silný kašel. Probudivši se pojednou ucítla pod levým prsem nesmírnou tíhotu a nevýslovnou bolest. Tak jí to připadalo, jako by jí cosi na onom místě hlodalo, a když se toho dotekla, poznala, že to byl kus ztvrdlý jako vejce z mramoru. Vytvořila se z toho totiž rakovina. Velice jí to bolelo, když chodila, nebo klekala a zvláště když rameno ~~přonadzdvihla~~ ~~přonadzdvihla~~. Od veliké bolesti ani často spáti, ani jísti nemohla. Když se na levou stranu položila, ihned se bolestí probudila. Když jedla, velice jí to svíralo a sotva že nejpotřebnější pokrmy požití mohla. — Dílem ze stydlivosti, dílem i z lásky k utrpení snášela onu bolest po půldruhého měsíce, aniž co komu o tom pravila. Když konala duchovní evičení sv. Ignáce, jak to u oněch řeholnic zvykem, tak se jí pohoršilo, že to nemohla už vydržeti. Nemajíc dále pokoje, neosmělila na dále s tím se skrývati. Oznámila to představené mladších řeholnic, sestře Marii Pacifice del Tovaglia, a ta zase to světila převorce sestře Evandělístě del Giocondo (Džokondo) a sestře Marii

Magdaleně de' Pazzi, kteráž tehdy byla novicek mistryní. Všecky tři prohlédly onu opuchlinu a shledaly, že to rakovina, na kterou před nedávnem jedna řeholnice téhož kláštera zemřela.

Představená neměla veliké důvěry v pomoc lidskou, doufala pouze v pomoc Boží. Majíc při modlitbě vnuknutí, aby o milost uzdravení svatého Aloisia prosila, vybízela též nemocnou, aby se modlila. Poznavši, že má mladá řeholnice velikou důvěru ke sv. Aloisiovi, položila nemocné po tři dny svatou relikvii na choré místo. Hned poprvé zevnitřní bolest, kterou cítila, pominula, ale jinak se nemoc nezlepšila. I umínily si vyhledávati pomoci lékařské a obyčejných prostředkův užití.

Na druhý den chtěly již zavolati lékaře. Nemocná cítila v srdci velikou touhu, aby byl Pán Ježíš ve sv. Aloisiu oslaven. Jak mohla co nejvroucněji sv. Aloisia prosila, by to nedopustil (bylo to v sobotu 8. dubna před bílou nedělí po velikonoci), aby jeho čest snad měla tím utrpěti, kdyby jí nevyslyšel; aby nebyla vyléčena lidskými prostředky, ale jeho pomocí a přímluvou. Tak se modlila po celý den. Jsouc večer o samotě, modlila se a zase měla nesmírnou žádost, aby byl Bůh a jeho svatý služebník zveleben. Když se takto vroucně modlila a Pánu Bohu tu záležitost přednášela, ucítila v sobě velikou důvěru a jistotu, že onu milost si vyprcší. Ano i zdálo se jí, jakoby jí sv. Alois pravil: „Máš ke mně a v mou přímluvu tak velikou důvěru a přála's si snažně, aby Pán ukázal slávu, kterou mi dal; velebnosti božské se zalíbilo tě vyslyšeti.“ Při těchto slovech popadly ji

nevýslovné bolesti; připadalo jí, jakoby jí bok otvírali a jakoby jí rukou onoho raka a všecku nezdravotu s ním vyrvávali. Bolest rychle pominula, byla zdráva, byla nejen rakoviny zbavena, ale i nemoci v boku, která jí už po čtyři léta trápila. Ale bolest, když ozdravovala, byla taková, že až do mdlob upadla. Byla celá bez sebe. Byla na smrt bledá a položily ji na postel. Potom však pravila představené slabým hlasem: „Matko, jsem zdráva, jsem zdráva!“ Když se zase více sebrala, vykládala o tom zázraku a jak se to stalo. Ostatní sestry přesvědčily se, že je vskutku zdráva, chválila Boha a sv. Aloisia, na jehož přímělu se jí té milosti dostalo.

Na památku onoho zázraku postívají se řeholnice toho kláštera každý rok den před svátkem sv. Aloisia, světí svátek velice slavně, upraví malý oltář, a obraz s ostatky sv. Aloisia nosí se v procesí.

Pověst o onom zázraku roznesla se brzy po celé Itálii. Vévoda mantovský, Vincenc Gonzaga, kterému o tom podaly zprávu, nesmírně se z toho radoval a panující markrabě, František Gonzaga, tak se tím potěšil, že daroval prvnímu, jenž mu o tom vykládal, v Kastiglioně dům.

Celý ten zázrak byl prozkoumán před církevním soudem arcibiskupským ve Florencii, byla sepsána o něm zpráva, kterou potvrdily ony řeholnice přísahou a dva lékaři podepsali. První byl tělesným lékařem mantovského vévody, jménem Jeroným Mercuriale, proslaveným profesorem na předních universitách (vysokých školách) italských a zároveň výborným spisovatelem. Druhý jest Ondřej Torsi, který byl lékařem ve Florencii.

Jistý pán z Turina, jménem Filibert Baronis, upadl jedné noci v těžkou nemoc ledvin. Jsa velice bohabojným, vzýval Pána Boha a svaté jeho o pomoc. Zvláště se doporučel sv. Ignáci a sv. Františku Xaverskému. Než nejen že se bolesti nemírnily, ale trvaly a přibývaly až do jedné hodiny odpoledne. V tomto trápení si vzpomněl, že se před měsícem jakýsi mládenec v Římě na přimluvu sv. Aloisia zázračně uzdravil. Neměl obrazu sv. Aloisia, ale pln důvěry, že tu milost na jeho přimluvu obdrží, dal si donésti vlastnoruční list sv. Aloisia, který mu byl nedávno jeden otec z Tovaryšstva Ježíšova daroval. Chtěl si ten list přiložiti na bolavé místo; ale když ho nebylo lze najíti, pozdvihl svých očí k nebi a odporoučel se co nejpobožněji sv. Aloisiovi. Pomodliv se usnul a zdálo se mu, že vidí mladého jesuitu, vysokého vzrůstu, hubeného v tváři, s podlouhlým a trochu ohnutým nosem. I přiblížil se k jeho posteli a opásal mu bedra a na přič i tělo jakýmsi pásem. Neviděl a neznal sv. Aloisia, ale přece si myslil, že on to asi bude. V té chvíli se probudil, chtěl ho obejmouti a patřičnou čest mu vzdáti. Ale najednou sv. Alois zmizel; zanechal však patrný důkaz své návštěvy. Téže noci vyšel z něho kámen velikosti bobu a bylo po bolesti.

Od toho času vyvolil si sv. Aloisia za svého a celé své rodiny patrona. Na znamení vděčnosti za obdrženou milost poslal do Říma na hrob sv. Aloisia stříbrný obrázek. Vykládal o svém zázračném uzdravení na arcibiskupském soudě v Turině a odpřisáhl to.

Jan Křtitel Filippini z Říma měl syna

Františka, kterého téměř po celý rok silná horečka trápila. Na tom nebylo dosti. Dostal chudáček na celém těle vyrážku na způsob svrabu, která ho ve dne v noci nesmírně pálila. Mohl jen pít mléko a všechny lékařské prostředky nic nepomáhaly. K tomu ještě se přidal tak silný průjem, že se lékaři vzdali veškeré naděje na pomoc. Ztrápený otec začal tedy hledati pomoci u Boha. Měl u sebe zub sv. Aloisia, vzal ho ze skříně s velikou uctivostí a zavěsil ho nemocnému na krk. A slyšte! Ještě téhož dne začalo dítě více jísti; nemoc pomíjela, opuchlina na prsou opadla, horečka a ostatní zbytky nemoci ustály a dítě s podivením lékařův okřálo.

Tentýž chlapec však ochuravěl za dva měsíce znova. Popadla ho horečka ještě prudší a nebezpečnější. Opuchl mu krk a na hřbetě se vyrazily pod kůži vředy. Když to lékař uviděl, ujišťoval, že chlapec umře a radil matce, aby dala pozor, že takové vředy jsou velice nákažlivy a i nejsilnější člověk za čtyřiašedesát hodin na ně zemře. Ubohý otec přece nezoufal. Ve svém smutku vyhledal zase u sv. Aloisia nebeských léků. Znova se k němu na modlitbách utíkal. Učinil se ženou slib ke cti svatého Aloisia a pověsil dítěti tutéž relikvii na krk. Druhý den ráno přijde lékař a táže se, jestliže už dítě umřelo. Ale rodiče se dali do smíchu. I podíval se lékař na dítě. Horečka úplně zmizela, po nemoci nebylo ani památky. Udivený lékař žehná se křížem a vyznává: „už mě tu není třeba.“ Když se lidé o onom uzdravení dověděli, vyznávali: „To se stalo jen na přimluvu sv. Aloisia.“ Šťastní rodiče dovedli potom dítě ke hrobu světcovu a pověsili tam

děkovací tabulku. Dva lékaři potvrdili svými podpisy zázračnou událost.

František C a o t t i z Brescie onemocněl nebezpečně silnou horečkou a po několika silných záchvatech zešlel. Když všichni o jeho uzdravení pochybovali, zavolali na rychlo faráře, aby mu udělil aspoň poslední pomazání, a, přijde-li k sobě, aby ho vyzpovídal. Farář ihned přišel, ale ubožák třeštil. Nemohl s nemocným nic spraviti, ničeho mu neodpovídal. Tak ubohý zuřil, že ho nemohli ani v posteli udržeti. Tu poradil jeden ze synů matce, aby učinila ke cti sv. Aloisia slib. Matka si klekla a slíbila, že dá ke cti sv. Aloisia sloužití mši sv., jestliže se manžel uzdraví. Jak ten slib učinila, zuření pominulo. Nemocný zase nabyl vědomí a zpovídal se docela při rozumu. Také horečka tak dalece povolila, že na druhý den uznali lékaři, že je úplně zdrav. Splnivši manželka slib, oznámila zázračné uzdravení v Brescii, a vše se náležitě prozkoumalo.

Julie M a r i n i o v á, paní 75letá, z Brescie, byla přes tři měsíce krvotokem nemocná, a při tom takové bolesti trpěla, až upadla do mdlob. Krom těch bolestí dostala ještě silnou horečku, která ji už málem do hrobu sklátila. Dva slavní lékaři ohledavše náležitě nemoc, vyslovili se, že choroba jest dílem dle povahy své, dílem i pro stáří oné paní nevyléčitelná. Ztráta krve pochází bezpochyby z jakéhosi vnitřního nádoru (vředu), a že asi se nemoc obrátí ve vodnatelnost. Již se vskutku ukazovaly počátky vodnatelnosti na nohách. Na radu svého syna, který byl kustosem na domě

v Brescii, učinila ke cti sv. Aloisia slib a odporoučela se jeho přimluvám. A naděje ji nesklamala. Ve třech dnech horečka se ztrařila, krvotok a bolesti pomínuly, a po opuchlině na nohách nezůstalo ani památky.

Doktor Flaminius B a k c i, pomocník tajemníka kongregace svatých obřadů v Římě, onemocněl na horečku, která ho neustále ve dne v noci sužovala. Při tom měl ustavičný nepokoj a v hlavě mu dunělo, že nemohl ani spáti. Všecky léky byly bez účinku. Jedenadvacátého dne přidal se k nemoci ještě krvavý průjem a křeče. Lékaři všelijak pomáhali, ale nic naplat. Dvacátého čtvrtého dne se nemoc ještě více zhoršila. Nešťastný pán už se obával, že neokřeje. Takto jsa na těle a na duši sklíčen, vzpomněl si na sv. Aloisia. Dověděl se totiž o jeho životě a zázracích od papežského obřadníka (ceremoniáře) a tajemníka sv. kongregace obřadu Pavla Mucanteho. I začal se mu odporoučeti a pronášel pobožně tato slova: „Ó slavný, blahoslavený Aloisi Gonzago, račiž na mne vložití své ruce! Doufám pevně, že mně to zdraví vrátí. Ach, rozmilý mládenečku, uděl mně tu milost, abych mohl též na tvém svatořečení pracovati, velice po tom toužím!“ Ledva že řekl ta slova, hned ucítil, jak se ruce Svatého, jeho rukou, kterými si zakrýval tvář, dotýkaly. Chtěl si oddechnouti, a ucítil líbeznou vůni, kterou tak se obžerstvil, že usnul a teprve o šesti hodinách ráno se probudil. Probudiv se, viděl, že je zázračným způsobem uzdraven. Spal bez přestání po pět hodin, bolení hlavy necítil, křečí neměl, nezdravé štávy se rozešly. Veškerá

nemoc byla ta tam! Vykládal o svém uzdravení domácím a prosil je, aby mu podali šatů. Zatím přišel lékař. Všem se nesmírně divil, ani tomu nechtěl věřit. Aby se o všem dobře přesvědčil, prohlédl ho jak náleží, a pak též Pánu Bohu za onu milost děkoval. Bývalý nemocný chtěl ještě téhož dne navštívit hrob sv. Aloisia, ale lékař mu toho nedovolil, až se dokonale přesvědčí, zdali se horečka nevrátí. Po dvou dnech prý mu dovolí vyjít z domu. A vskutku po dvou dnech šťastný pán učinil svému přání zadosť.

Julie de Nobili z Florencie tak náhle a strašně v jesuitském kostele roku 1607. na zelený čtvrtek onemocněla, že si myslila, že již umře, a všickni přítomní se tím celí dolekali. Ve svém trápení vzývala sv. Aloisia, jehožto obraz na protější stěně visel, a pomoc a prosila ho pro onu lásku, kterou choval k Panně Marii, jejížto obraz zde tolik uctíval, aby ji neopouštěl. A ejhle! Při pozdvihování jí ulevilo, bolesti pominuly a mohla jíti bez cizí pomoci domů.

Jistý žebrák v Římě měl prudkou horečku. Jedenáctého dne dostal ještě silný průjem a horečka ho tak sevřela, že už netušil, že to přečká. Chudák neměl žádných prostředkův, aby si mohl pomoci. Šel tedy do nemocnice, ale nepřijali ho; prosil ve druhé nemocnici, však i tam ho odmrštili. Ještě chtěl jíti do nemocnice u sv. Jana v Lateráně. Než tam vešel, zastavil se v kostele Zvěstování Panny Marie, kde byl hrob sv. Aloisia. I klekl si ubožák u hrobu Světeova a prosil velice pobožně: „Svatý Aloisi, pomoz mně! Osvobodíš-li mne od té horečky

a ještě od druhé nemoci, budu tak dlouho prositi, až nasbírám jeden dukát a přinesu ti děkovací tabulku.“ Odešel z kostela a šel dále. A za chvíli pozoroval, že obě nemoci pomínuly, ba horečka se mu už vícekrát nevrátila. Ale na svůj slib nezapomněl!

H l a v a XXIV.

Sv. Alois pomáhá v duchovních a časných záležitostech.

Sv. mládenec ukázal se nejen mocným orodovníkem u Boha v rozličných nemocích, jeho slávu nám vykládají i rozmanitá vyslyšení v duchovních i časných záležitostech. A můžeme upřímně vyznati, že sv. Alois v duchovním ohledu koná již pravý apoštolát po úplných tři sta let! Co milostí nadpřirozených obdrželi až posud od něho mládenci a panny, kteří si hleděli jeho příkladu! Kolik jich sv. Alois nadchnul pro andělskou ctnost sv. čistoty! Kolik jeho pomocí se odřeklo světa a jeho léček, a slouží věrně Bohu! Kolik si jich jeho pomocí zošklivilo marnosti tohoto světa a kolik jich uniklo zkáze mravní, to ví sám Bůh! Kolik jich odvrátil od špatné cesty, po které dlouhý čas kráčeli! Kolik jich ozdobil a okrášlil kvítím veškerých ctností! Spíše bys spočítal hvězdy nebeské, než ony duše, které sv. Alois spasil; to nám dosvědčí služebníci Páně, o tom nám mohou vyprávěti otcové a matky a vychovatelé mládeže, kteří byli svědky lásky a úcty ke sv. Aloisiu Gonzagovi. Kdo pozoruje ony zbožné duše, jež se všemožnou vroucností sv. Aloisia zvláště šestinedělní pobožností uctívají, jistě tomu uvěří, co praví P. Baldinucci, že

totiž svátek sv. Aloisia je svátek, který slaví p o b o ž n o s t. Zvláště v klášteřích se ukazoval sv. Alois velice milostivým, a nejvíce v klášteřích panenských, kterým i častokráte v časných potřebách pomohl. Často jim rozmnožil mouku, víno a olej. V Římě není ani téměř kláštera, kterému by sv. Alois nebyl pomohl. Kdo by se o to více zajímal, mohl by se přesvědčiti, co se v jednotlivých diecésích zázraků stalo. Tak čtyřsvazková kniha vydaná r. 1756. v Padui nazývá sv. Aloisia divotvorem. V Kastiglioně samém se událo do r. 1606. více než 400 zázraků; ve Valtelině se stalo do roku 1630. více jak 103 hotových zázraků. Jediný P. Ceparì věděl již za svého života o 206 církevními soudy prozkoumaných zázracích. A což teprve později! — Mnozí byli přímluvou sv. Aloisia zbaveni zlého ducha. Jiní poznali své bludy a navrátili se do Církve katolické. Cizoložní a ve hříších proti šestému přikázání Božímu postavení, zanechali hříšného života. Jiní zase, kteří byli dlouhými a téměř ustavičnými pokušeními proti svaté čistotě pokoušeni, došli pokoje. Stůjtež o tom příklady, kteréž jsme vyňali ze Života P. Ceparìho a z Bollandistů.

1. V městě Parmě žila lehkomyšlná ženština, která velice špatný život vedla. Jednou byla na kázání. Kazatel tak úchvatně kázal o polepšení života, že si ona osoba umínila skroušeně se vyzpovídati a polepsiti svůj život. Přišla ke zpovědníkovi, který na ni naléhal, aby se hříšné známosti odřekla a jiný život vedla. K tomu se však nemohla odhodlati. Neměla odvahy. Zpovědník jí nedával rozhřešení

po několik neděl, ale nic to nebylo platno. Konečně jí řekl: „Jděte k oltáři andělského mládence sv. Aloisia, který se nevinností života skvěl, prostě ho, jak můžete, aby vám vyžádal místo srdce poskvrněného nečistotou srdce čisté; a když vám onu milost vyprosí, slibte mu ze vděčnosti, že mu budete obětovati stříbrné srdce a položíte je na oltář. Také mu ještě slibte, že se budete den před jeho svátkem postívatí.“ Ubohá osobá s radostí návrh přijala. Klekla si k oltáři sv. Aloisia a s hojným pláčem sliby vykonala.

Sotva že to slíbila, byla všecka proměněna. Šla ku zpovědníkovi a všecko mu vyjevila, jak jí při tom bylo: „Důstojný otče,“ pravila, „uposlechla jsem vaší rady, a když jsem u oltáře všecko vypověděla, co mně na srdci leželo, bylo mně jaksi divně. Nemohu si teď ani na svůj hříšný život vzpomenouti, hned se celá třesu a všecko se mi to protiví. Dříve bych za celý svět se toho neodřekla. Za to jsem jen přímluvě sv. Aloisia díky zavázána.“ Co nejdříve splnila svůj slib a radujíc se i plačíc zároveň, pověsila ono srdce na oltář.

Od tohoto času vedla přísný, kající život, postívala se, nosívala kající pás a v ničem od své kajicnosti neupustila. Za šest měsíců vykonala za příležitosti milostivého léta životní zpověď a potom prosila zpovědníka, by odsloužil mši svatou na ten úmysl, aby jí milosrdný Bůh udělil tu milost, aby mohla ve stavu milosti Boží, v jakém byla právě postavena, umřít. A hle! Právě byla doma, když se sloužila za ni mše sv., a aniž věděla, že se za ni mše sv. slouží, modlila se za tu milost, za kterou

kněz mši sv. obětoval. Po oné mši sv. najednou těžce onemocní, a ačkoliv lékaři tvrdili, že není nemoc nebezpečná, dala se přece svatými svátostmi zaopatřiti. Když sv. svátosti přijala, dala zavolati matku a domácí, a rozloučila se s nimi. Při té příležitosti pravila: „Prosím vás ještě o jednu věc, než umru. Odpusťte mně všechny mé poklesky a provinění, kterými jsem vás pohoršovala; nezpomínejte již na hříšnici, ale na kajicnici.“ Všickni se při těch slovech dali do nářku a pláče. Po několika dnech šlechetná kajicnice doufajíc v zásluhy Ježíše Krista zemřela. Při pohřbu donesli její mrtvolu na márách do kostela, a dle tamního obyčeje přistoupili příbuzní k její rakvi a líbali kříž, který v rukách držela. Také se k ní přiblížil její bývalý nápadník, ne však aby kříž, nýbrž její mrtvé tělo políbil. Když ji však chtěl políbiti, vyřinula mu z mrtvoly zpěněná krev do tváře a celého jej pošpinila. Zahanben musil uznati v tom trest Boží, a vyznati: „Já zaslepený hříšník jiného nezasluhuji!“ A všichni přítomní poznali v tom zvláštní pomoc sv. Aloisia, který chtěl její srdce od hříchu očistěné i po smrti chrániti. ¹⁾

2. Jistému člověku, který po mnoho let hříšný život vedl, zdálo se, že se žádnou měrou nezbaví hříšné náruživosti, proti které mnoho prostředků marně byl užíval. I radil mu zpovědník, aby se utíkal ke sv. Aloisiu a obětoval mu na vyprošení té milosti šest postů. Radu onu s radostí přijal, maje upřímnou žádost, aby svou duši spasil. Za-

---

¹⁾ Bollandisté str. 1052.

vázal se tedy před oltářem sv. Aloisia slibem, že oněch šest postů zachová. Jakmile slib učinil, docela se změnil. Odřekl se svých hříchů s tak velikou lítostí a takovým silným předsevzetím se proti nim ozbrojil, že se jich vícekrát od toho času nedopustil. Když byl pokoušen, vzýval vždycky sv. Aloisia. A to všecko vyznal před soudcem církevním k větší cti sv. Aloisia.

3. V městě Tivoli žila věrná ctitelkyně sv. Aloisia a služebnice Boží Arsilia Attissimi. Tato věrná služebnice Boží připravovala se jednou v říjnu r. 1611. před obrazem sv. Aloisia na sv. přijímání. Když na obraz sv. Aloisia patřila, vzpomněla si, jaký výborný dar slz sv. Alois měl a jak při sv. přijímání vždycky velice plakával. I prosila ho vroucně, aby jí také aspoň část lítosti, kterou nad hříchy měl, když šel poprvé ke sv. přijímání, propůjčiti ráčil. Po krátké modlitbě byla tak velikou bolestí nad svými provinami proniknuta, že se jí zdálo, že jí srdce žalem pukne a nesmírně plačíc zvolala: „Již dosti, milý sv. Aloisi, již dosti té bolesti!“ Ale tak připadalo jí, jako kdyby slyšela slova: „Za tvé hříchy tato lítost nepostačí“ a její lítost a bolest byla taková, že až do mdlob upadla. Po chvíli zase se jí zdálo, že vidí sv. Aloisia, jak jí olejem z lampy, která před jeho obrazem hořela, tepnu a skráně (spánky) potírá a zase se ze mdlob probudila. Od toho času neustále svých hříchův oplakávala. V té nezměrné bolesti ji sv. Alois těšil a napomínal, aby se káti neustávala; připomněl jí zase dne 11. listopadu, co duše v očištcí a zatracenci v pekle vytrpí, a pravil jí: „Viz, co tyto

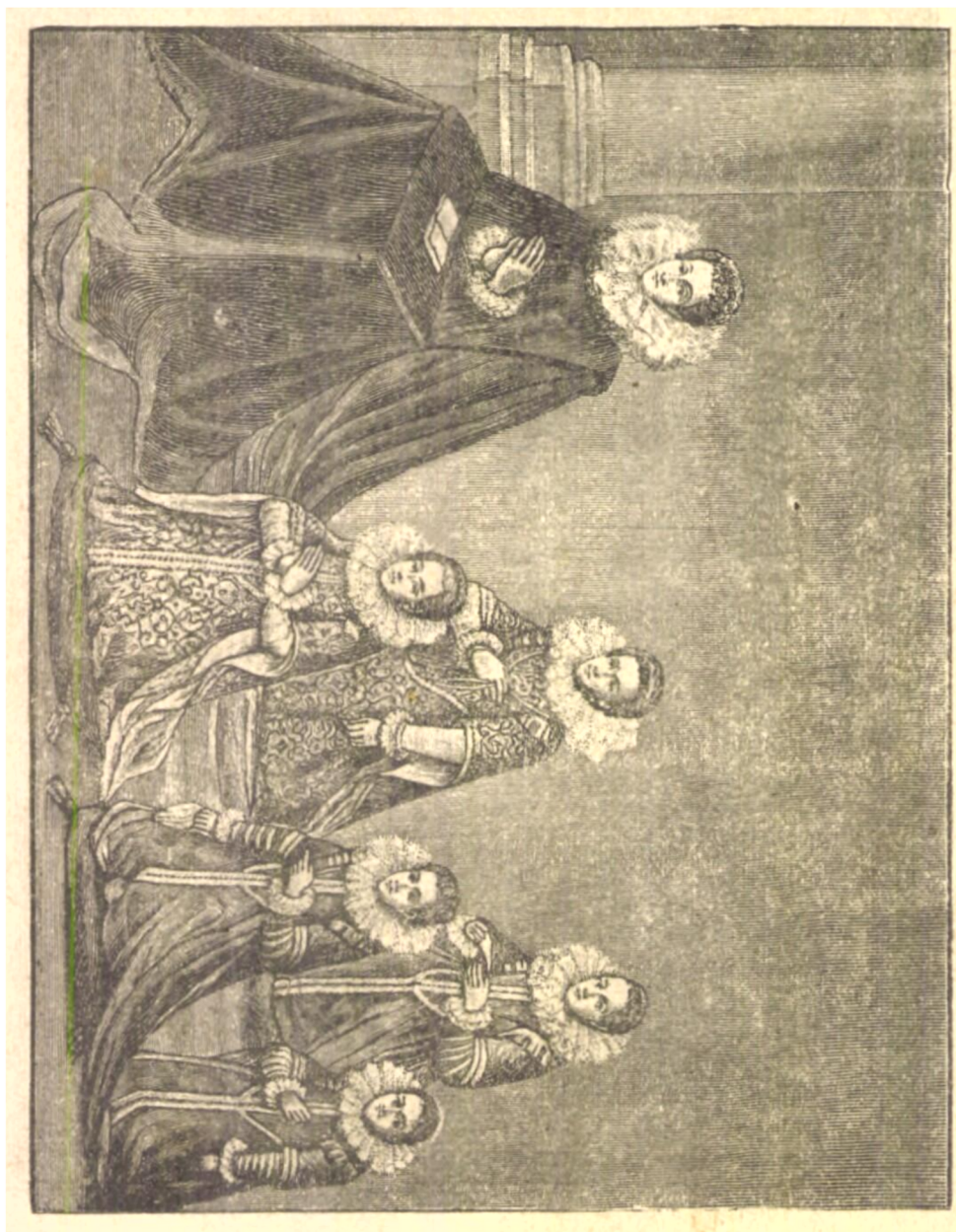
za své hříchy trpí! Jak málo trpíš u porovnání s těmito!“ Těmito slovy zase se vzpamatovala a po ničem netoužila, leč aby mohla hodně trpěti a tuto milost kajicnosti i jiným vyprosila. —

4. Jeden šlechtic byl velice mnoho nečistým pokušením a dlouhou chvílí trápen. Začal vzývati sv. Aloisia, by ho odporoučel Matce Boží, a byl oněch pokušení zbaven. S radostí nad obdrženou milostí daroval na hrob sv. Aloisia obraz, na kterém je sv. Alois vymalován, jak sype na své ctitele s nebe lilie. Na obraze byl nápis: „Opásal silou bedra má a posilnil rámě mé.“

5. Jeden mládeneček, Polák, velice od dětinství pobožný, který se rád postíval a se kál, vedl, jsa posud ve světě, velice nevinný a svatý život. Na tom nemaje dosti, vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova, aby mohl ještě větší dokonalosti dojíti. I vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova u sv. Štěpána v Krakově. Tu ho začal zlý duch hrozně škaredým a rouhavým myšlením proti Bohu, nejsv. Panně a jiným Svatým pokoušeti. Zvláště ho to myšlení trápilo, když rozjímal o svatých pravdách, anebo když se modlíval. Již pozbyl všeliké útěchy nebeské a v jeho srdci uhostil se smutek a nespokojenost. Mnoho se modlíval k Pánu Bohu o pomoc, často vzýval Matku Boží a jiné Svaté, aby byl od těch pokušení osvobozen, ale nebyl vyslyšen. Když ho to tak po dva měsíce trápilo, přišlo mu jednou ráno, když byl tím rouhavým myšlením trápen, na mysl, aby se utekl ke sv. Aloisiovi, jehožto přímluvou již mnohý jeho ctitel doznal pomoci. Začal se tedy pokorně ke

sv. Aloisiovi modliti, aby ho ďábelských pokušení zbavil. Maje v srdci nezvratnou naději, že bude vyslyšen, takovou pocítil z toho radost, jako kdyby z něho těžký kříž spadl. A nezklamal se ve své naději. Od té chvíle nebyl nikdy oněmi myšlénkami

manželka knížete Františka, bratra sv. Aloisia, a její dcery.
Bibiána Pernštýnová,

pokoušen. Aby druhé k větší úctě sv. Aloisia povzbudil, rozblásil to veřejně, jak mu sv. mládenec pomohl. A potvrdil to přísahou.

6. V časných záležitostech pomohl sv. Alois nescísněkráté. Tak se vykládá ve věrohodných

pramenech, že roku 1688. vyprosil obyvatelům města Landshutu jasné a krásné počasí, aby mohli úrodu skliditi. V Kastiglioně zaopatřil jednomu chudému otci chléb, aby měly jeho dítky co jísti. V klášteře ve Vetralle v diecési Viterbo rozmnožena přímluvou

Kníže František Gonzaga, bratr sv. Aloisia, a synové jeho.

sv. Aloisia od 12. dubna až do 21. června r. 1729, mouka tou měrou, že řeholnice po celý čas ze skrovné zásoby trávily.

Své neteři Johanně, dceři bratra Františka, knížete kastiglionského, a manželky jeho Bibiány

z Pernštýna¹⁾, provdané poprvé za nejvyššího kancléře království Českého, pana Jiřího Adama Martinice, pomohl sv. Aloisius roku 1674. z ne-

---

¹⁾ Bibiána, manželka bratra Aloisiova, knížete Gonzagy, byla dcerou pana Vrátislava z Pernštýna, pána na Litomyšli a Prostějově, rytíře zlatého rouna, rady císaře Maxmiliána a nejvyššího kancléře království Českého. Její děd, Jan Pernštýn, zasnoubil se roku 1535. s Kateřinou Kostkovou a dostal věnem panství litomyšlské. Tak byl svatý Alois i spřízněn s rodem Kostkův a se sv. Stanislavem. Paní Bibiána byla paní velice statečná, mluvila šesti rozličnými jazyky, vyznala se v dějinách a ve dvorských mravech. Avšak především vyznamenávala se příkladnou nábožností. Před sňatkem manželským vykonala životní zpověď a prosila též v den sňatku svého manžela, by se s ní modlil sedm kajících žalmů. Ráda přijímala nejsvětější Svátost oltářní a prolévala při sv. přijímání vřelé slzy. Když jednou chtěla za své prvorozené nemocné dítě svaté přijímání obětovati, a zvěstovali jí, že dítě již zemřelo, prve dokonala svou pobožnost a pak teprve se podívala na své zemřelé dítě. Padla sice od žalosti do mdlob, ale když se vzpamatovala, obětovala svůj žal Pánu Bohu a trpělivě nesla bolestnou ztrátu. Byla na sebe přísná, vedouc kající život. K chudým byla velice laskavá a štědrá, u manžela orodovala za ty, kteří buď jeho pomoci aneb odpuštění potřebovali a ujímala se nevinných. Starala se též o výchování dcer, po zemřelém markraběti Rudolfovi pozůstalých, a na jejich šlechetnosti a jejich svatém životě má veliký podíl. Pečovala též o vycvičení lidu v křesťanském náboženství a o jeho povznesení v ohledu mravním. S knížetem Františkem měla tři syny, z nichž prvorozený brzy umřel (jak se jmenoval nevíme), druhorozený syn byl Alois, jenž byl knížetem kastiglionským († 1636.) a třetí se jmenoval Ferdinand († 1675. jsa třetím knížetem kastiglionským) a pět dcer: Marii, Aloisii, Polyxenu, Martu a Johannu nejprve provdanou za českého pána Jiřího Adama Martinice, nejvyššího kancléře království Českého, podruhé provdanou za pána Zappatu, představeného královské rady španělské.

bezpečnosti smrti, když byl na pouti v údolí Valtellínském, kde se sv. Alois velice uctívá.

K vůli větší hodnověrnosti podáváme zde vypravování o onom zázraku jejími vlastními slovy, jak o tom sama vypravovala.

„Vrátila jsem se ze Španěl do Italie a pocítila jsem nábožnou touhu putovati ku kapli sv. Michala, archanděla, v údolí Valtellínském, které i údolím blah. Aloisia sluje pro velikou úctu, kterou tam blahoslavený požívá, a pro svaté ostatky, které onomu místu kníže František, můj otec, kdysi daroval. I šla jsem tam a nábožně jsem tam blahoslaveného strýce uctila; pak jsem putovala na jiné místo, jež není daleko, kde se uctívá obraz blahoslavené Panny Marie. Když jsem se i tam vroucně pomodlila a domů se vracela, nevím jakou náhodou se to stalo, vůz, na kterém jsem jela, sjel s vysokého kopce, řemeny se přetrhly, a vůz se kutálel do propasti, zastaviv se na břehu řeky (Addy). Vrch vozu se hned při prvním převrácení polámal a utrhl, a já jsem po tolika převratech seděla na svém místě jako prve neutrpěvši žádného poranění. Když vůz padal do propasti, připadalo mně, jakoby mne někdo rukama pevně držel. — Byvši paní Johanna tázána, zdali se hned ku blahoslavenému svému strýci na modlitbách utíkala, odpověděla, že to učinila, a doložila, že ona výška, se které vůz do propasti sletěl, byla dvakráte tak veliká, jako jest kostel Tovaryšstva Ježíšova v Kastiglione. — Bernard Paravicinus, kněz z Tovaryšstva Ježíšova, jenž při onom neštěstí byl, popsal všechno věrně po

třech letech a potvrdil onen zázrak přísahou. — (Bollandisté str. 1086.)

Roku 1653. byl v Neapoli jistý krejčí ve veliké nouzi. Měl zaplatiti 40 stříbrných dukátův a neměl čím. Již se přiblížil čas ku placení, a nezplatí-li povinný dluh, bude mu za to ve vězení seděti. Ve své starosti chodil městem semotám, nevěda si rady. Najednou zastavil se v jednom kostele a na dveřích kostelních viděl obraz představující jakéhosi svatého mládence. Bylo to právě dne 21. června, v kostele se slavila památka sv. Aloisia. Nevěda krejčí koho onen obraz představuje, přece pocítil velikou důvěru k onomu sv. mládenci a začal se takto modliti: „Co by Ti to, krásný Mládenečku, udělalo, kdybys za mne můj dluh zaplatil?“ To praviv šel zarmoucen dále. Druhého dne šel však bez peněz k soudu, který byl u kostela sv. Vavřince. Než se k soudu dostavil, zastavil se ještě ve jmenovaném kostele, ale tu na prahu kostela praví mu jakýsi kněz: „Přišel jsi sem k soudu, abys dluh zaplatil; již je všecko zapláceno.“ Po těchto slovech kněz zmizel. Brzy na to potká se s ním jeden úředník, jenž o dluhu jeho věděl, a vece: „Dluh tvůj je již zaplácený, jdi a poděkuj pánu,“ a jmenoval ho. Šel tedy ke svému věřiteli, poděkoval mu a dověděl se, že tomu v skutku tak; ale nemohl se dověděti, kdo to zaplatil. Domýšlel se však, že to byl nejspíše onen kněz, který mu to zvěstoval, ba snad že to byl sám onen mládeneček, kterého ve chrámě tehdy vzýval. Od té chvíle vzrostla jeho důvěra k tomu světci a nepřestával ho uctívati.

Po nějakém čase udělal si nový dluh, a byl doveden k soudci brzy po západu slunce. Z nenadání přijde ten kněz, který ho již poprvé od žaláře vysvobodil, a vážným hlasem káže soudcům: „Propustte tuto kořist!“ A soudcové ho hned propouštějí, nevědouce ani proč.

Zase po třetí upadl nešťastný krejčí do takové bídy, že neměl ani co dáti své rodině jísti. Když šil ve své dílně šaty, přišel k němu jakýsi člověk a takto ho oslovil: „Vím, že se sužuješ pro svou bídu a chudobu. Ale pojď, ukážu ti skrytý poklad a zbohatneš.“ Krejčí s ním jde; když již ušli kus cesty, ukáže se mu sv. Alois a praví jemu: „Chraň se toho člověka, přivede tě ke zlému a ku zkáze! Já jsem onen svatý, jemuž jsi se odporoučel. Vzávej mne na dále a modlívej se k mému uctění každého dne pětkrát Otče náš a Zdravas Maria.“¹⁾

Těž ke studujícím ukázal svatý Alois velikou lásku. Zmíníme se zde o dvou studujících, kterým sv. Alois ve studiích pomohl.

V jedné škole v Římě byl okolo roku 1605. jeden studující jinoch, který byl velice nevinný a pobožný jak anděl. Ale ač si dal všelikou práci, ač se pořád učil, přece nemohl se mnohému naučiti. Měl nebožák slabou hlavu, nešlo mu to. Spolužáci se mu vysmívali a on se nad tím také trápil. I šel ke hrobu sv. Aloisia, který byl také kdysi studujícím, a prosil ho, co mohl, aby se ho ujal. A vyprosil si, po čem toužil. Od té chvíle učival se již dobře a mnohé v učení potom předčil.

---

¹⁾ Bollandisté str. 1085.

Jeden tercián (studující třetí latinské) byl vždycky ve třídě posledním. Když dostali nějakou úlohu anebo když dělali ve škole písemnou zkoušku, už se vědělo, jak ji udělá, že bude posledním. Když učitel donesl úlohy, říkali jeho spolužáci: „Kdo bude prvním nevíme, ale kdo bude posledním víme...“ Ty výsměšky se chlapce bolestně dotekly; i šel ke hrobu sv. Aloisia prosit o pomoc. Žádal ho, aby mu dal sv. Alois aspoň tolik schopností, aby se mohl tolik naučit, aby nebyl vždycky posledním. Když potom přinesl učitel úlohy a žáci měli sedat na vykázaná místa podle úloh, zase si říkali, že vědí, kdo bude posledním. Ale jaké bylo jejich překvapení! když učitel vyvolává, je prvním ten, kterému se vždycky posmívali. Takových událostí se sběhlo více. Zajisté: Divný jest Bůh ve Svatých svých. (Ž. 67, 36.)

Z novějších časů se zvláště připomíná uzdravení Rosy (Růženy) de Carolis (Karolis) a Marie Casale-ovy.

Růžena de Carolis, panna dvacetiletá, v Umbrii, byla roku 1863. nemocná na záškrť, který strašně ve dvou malých vesnicích mezi Norcií a Cascií řádil. Lékař pochyboval o jejím uzdravení, a byla již zaopatřena svatými svátostmi. Jsouc ve bratrstvu sv. Aloisia vroucně ho uctívala, a také jí jeho obrázek donesli; položila si ho na prsa a držela ho tak po čtvrt hodiny, když náhle zvolala: „Sv. Alois se usmívá, řekl mně, že se po půlnoci uzdravím a že mám jít do kláštera.“ Okolostojící, kteří to slyšeli, mysleli, že šílí, poněvadž viděli, že je jí čím dále hůře, a zdálo se, že dlouho nebude, tak že

večer z 18. na 19. dubna kněz Isidor Ricci se nad ní modlil modlitby umírajících. Ale jak došel ke slovům: „Jdi, duše křesťanská . . .“ tu umírající se najednou probudila, posadila se na posteli a byla celá ve tváři proměněná, majíc docela zdravou barvu. A pravila usmívajíc se: „Vidíte, že svatý Alois mne uzdravil.“ Toto dokonalé uzdravení bylo pak důkladně prozkoumáno.

Marie Casale-ova trpěla od 15 let mnoho bolesti; po důkladném prozkoumání jejího stavu uznali professoři lékařství: Gavini, Palmucci, Rudel a ošetřující lékař Battistini, že jí ztuhněla pravá komora srdeční, a následkem toho nemohlo cévstvo plicní vykonávati svou službu (měla angiodési), plila krev, dostavilo se i ztuhnutí tepny na levém spánku, a po dlouhém ošetřování lékařském r. 1864. v měsíci červnu se nemohla ani na lůžku hýbati, a její stav byl čím dále horší. Tu jí p. Nannerini z Tovaryšstva Ježíšova poradil, aby vykonala ke sv. Aloisiovi devítidenní pobožnost, a hle, 24. června ukázal se jí sv. Alois a poručil jí, aby vstala. Ihned vstala a byla úplně zdráva! Když ji uviděli domácí, nechtěli tomu nijak věřiti, že by se uzdravila, ale když se přesvědčili, radostí až plakali. Lékaři nad ní tak ustrnuli, že sotva ze sebe mohli vypraviti slova: „Ký to zázrak!“ A když ji důkladně prohlédli, poznali, že po nemoci není ani památky. Byla úplně zdráva. Na druhý den šla k sv. přijímání v kapli sv. Aloisia, a šla po více než 100 schodech, které do kaple vedly. Následujícího roku byla o tom uzdravení podána zpráva tiskem, a všickni jmenovaní čtyři lékaři a nej-

slavnější ranhojiči v Římě toto uzdravení zázračné potvrdili přísahou. —

Rafael Patrizi, osmiletý chlapec, za Andělskou branou upadl dne 27. září 1864. tváří na zem, a dostal se tak nešťastně pod kola, že ho na plecech přejela, a nešťastní rodiče byli toho svědky, že mu kola musila ublížiti. Než slyšeli o svrchu jmenovaném zázraku, a ve svém neštěstí vzývali sv. Aloisia. Jaká byla pak jejich radost, když viděli, že se chlapec bez bolesti zdvihl se země a ničeho se mu nestalo; jen na jeho šatech bylo znáti stopy kol.

Díl třetí.

O úctě sv. Aloisia.

Hlava I.

O počátcích úcty sv. Aloisia.

Chce-li všemohoucí Bůh někomu ve své církvi největší úctu, jaká může vůbec býti, prokázati, chce-li někoho svým viditelným náměstkem římským papežem za svatého dáti prohlásiti, sám pečuje o rozšíření úcty k onomu sluhovi svému. Vzbuzuje křesťanský lid k úctě a lásce k světci, odplácí jeho důvěru zázraky, které se na přímělu svatého konají, církve pak ty zázraky zkoumá a jejich pravost potvrzuje, dovoluje onoho Světce uctívati a potom pozvolna římský papež prohlašuje nejprve sluhu Božího za blahoslaveného a konečně za Svatého. Když svatá církev někoho za blahoslaveného prohlásiti má, zkoumá především se vší možnou opatrností, zda-li sluha Páně konal zvláště čtyři základní ctnosti mravní, totiž opatrnost, střídmost, spravedlnost a statečnost v míře hrdinské, zdali byl též hrdinou ve ctnostech božských ve víře, naději a lásce, a jestli Bůh jeho svatost do-
svědčil zázraky po smrti křesťana, o jehož blahorečení jde.

Při zkoumání zázraků, které se na přímluvu nějakého světce staly, je svatá církev velice prozřetelna. Neuzná tak lehko nějakého zázraku. Za času papeže Benedikta XIV., v předešlém století, chtěl se též jeden protestant z Anglie přesvědčiti, jak si církev naše při prohlášení za svatého vede. Tehdejší kardinál Prosper Lambertini, pozdější Benedikt XIV., mu ukázal akta, ve kterých se vypisovaly zázraky, které se na přímluvu jistého světce staly, a když si jě byl onen protestant přečetl, vyznal, že zázrak, který se tam vypisuje, jest nade vši pochybnost jistý. Ale kardinál mu odvětil, že jej církev přece za nedostatečný k svatořečení uznala, čemuž se onen protestant nesmírně podivil. Tak si počíná, ne-li ještě přísněji, církev až posud. Že sv. Alois na jisto bude za svatého prohlášen, poznal každý, kdo život jeho až posud bedlivě pročetl.

Všemohoucí Bůh sám o jeho uctění pečoval. Již jsme poznali, jak sv. Alois od svých spolubratří a jiných vzácných mužů, kteří ho znali, po smrti hned byl uctíván. Divili jsme se štěstí jeho blažené matky, které se její milý syn v takové slávě v její nemoci ukázal a ji uzdravil, ale zdá se, že Bůh nechtěl, aby ono uzdravení se rozneslo, poněvadž se o něm mnoho nemluvilo.

Více přispělo k rozšíření úcty ke sv. mládenci ono vidění, které dal Bůh své služebnici Maří Magdaleně de Pazzi (dne 4. dubna 1600.) a zázračné uzdravení sestry karmelitánky, z téhož kláštera ve Florencii Kateřiny de Karlini, které se rozneslo po celé Itálii. Od té doby začali lidé více uctívati

sv. Aloisia ve Florencii, v Kastiglioně, v Mantově, Brěscii a v Římě. Zvláště v Kastiglioně přibývalo víc a více zázraků na přímluvu světce. Slyšeli jsme, že do roku 1604. se vědělo o 400 zázracích a některé z nich jsme poznali. Ze všech stran docházely na hrob světcův děkovací tabulky a otcové z Tovaryšstva Ježíšova měli co dělati, aby je tam všecky umístili, ano i bránili lidem, aby byli v úctě jeho zdržlivější, až se sama církev o tom vysloví. Lid se už dávno obíral myšlénkou, že mládenec, který tak svatě živ byl a tak blaženě umřel, bude za krátký čas na oltářích jako světec uctíván.

Myšlénka, že by se mělo usilovati o svatořečení Aloisiovo, vyšla nejprve z Tovaryšstva Ježíšova, z onoho Tovaryšstva, ve kterém tak svatě jako spolubratr žil. Když roku 1605. benátská provincie řádu Tovaryšstva Ježíšova své obyčejné porady v Piacenzi konala, jednalo se mimo jiné věci o to, zdali by neměli požádati náměstka Kristova, aby byl jejich předčasně zemřelý sv. spolubratr Alois Gonzaga za svatého prohlášen. P. Cepari, který procestoval celou Lombardii a všecky potřebné zprávy a listiny ke svatořečení již sebral, byl tam jako rektor koleje florencké přítomen. Předložil otcům akta církevních soudů zabývajících se zkoumáním zpráv a zázraků stavších se na přímluvu sv. Aloisia z Benátek, Bologni, Turina, Padovy, Mantovy, Piacenzy, Parmy, Brescie, Modeny, Vicenzy a jiných míst. Dvacet pět přítomných otcův ještě sv. Aloisia bylo osobně znalo. Jiní zase takovou úctou byli k němu naplněni, že toho velice litovali, že ho za živobytí nepoznali. Všickni

ho měli za svatého, kterého Bůh mnohými zázraky oslavil. I usnesli se jednohlasně na tom, že pošlou P. generalovi Klaudiu Akvavivovi žádost, aby Jeho Svatost papeže požádal, aby se začaly všude processy svatořečení a pak se dle jeho zdání ve svatořečení pokračovalo.

Toto slavné vyjádření otcův z Tovaryšstva Ježíšova a nové zázraky, které se na přímluvu svatého Aloisia děly, přiměly slavného biskupa mantovského Františka Gonzagu, strýce sv. Aloisia, aby také on nový slávovětec ve prospěch úcty sv. Aloisia uvil. Roku 1604. svolal diecéšní církevní sněm v Mantově, na který byli nejen kanovníci a světicí kněží z biskupství mantovského pozváni, ale i všickni představení jednotlivých řádův. Dne 12. máje se církevní sněm sešel, a na kazatelnu vystoupil v dalmatice kanovník Arrigone, který shromážděným kněžím líčil, jaký svatý život Alois vedl, jakých vítězství dobyl a jaký krásný příklad všem vrstevníkům a potomkům zanechal. Při oné řeči obrátil se též na přítomného biskupa s prosbou, aby se zasadil o jeho svatořečení v Římě a žádal přítomné otce, aby se o tom návrhu vyslovili. Celé shromáždění s tím souhlasilo. Všickni se usnesli na tom, aby byla sv. Stolica požádána, aby byl Alois počten mezi svaté, ke cti a chvále všemohoucího Boha, ke cti blahoslaveného Aloisia, ku povzbuzení města a biskupství mantovského a celého křesťanského světa.

Toto usnesení diecéšního sněmu způsobilo po celé Itálii radostný rozruch. Úcta sv. Aloisia došla tím biskupského schválení. Za příkladem synody

a biskupa mantovského usilovali i jiní biskupové italští o rozmnožení cti sv. Aloisia. Brzy daly se hotoviti obrazy sv. Aloisia s nápisy: „Blahoslavený Alois Gonzaga.“ Představovaly sv. Aloisia v řeholním rouchu, jeho hlava, kterou anděl věncí věncem liliovým, jest ozářena slávou. Zrak upírá na kříž, který stojí před ním na oltáři, za jeho nohama leží koruna, na znamení, že se koruny knížecí odřekl. — Vévodkyně Markéta z Ferrary dala první (r. 1604.) onen obraz vymalovati. Dle toho obrazu dal i vévoda mantovský Vincenc obraz vyhotoviti. Podobné obrazy bylo lze i v Bologni a v Římě dostati. Oněmi obrazy se též úcta ke sv. Aloisiovi valně rozšířila a zázraků víc a více se množilo.

Brzy na to, totiž za dvě léta, odbývala své porady neapolská provincie řádu Tovaryšstva Ježíšova, a také zaslala P. generálovi usnesení ve příčině svatořečení sv. Aloisia. Prosila ho snažně, aby se přičinil, by sv. Stolice dokonala dílo, které tak krásně započala, a když mu název blahoslaveného udělila, aby ho vřadila i do počtu Svatých.

Milánská provincie se také téhož roku usnesla na prosbě k P. generálovi, aby jejich žádost o svatořečení sv. Aloisia podal papeži. V této žádosti praví: „Blahoslavený Alois pochází po matce z Piemontu, který patří k milánské provincii. Žil dlouhý čas v Miláně, prve než vstoupil do řádu, a jsa později řeholníkem, zanechal nám všem příklad podivuhodných ctností a těší se pověsti svatosti. Tuto pověst svatosti měl, jak bezpečně víme, až do smrti a šíří se po jeho smrti každým dnem víc

a více. Tato pověst je dotvrzena zázraky, které se v Římě na jeho hrobě a v této provincii, ano i jiných vzdálených provinciích staly. Proto usnesla se kongregace milánské řádové provincie, kteráž se v Miláně sešla, jménem všech Jeho Svatosti papeži Pavlu V. přítomnou žádostí veřejné svědectví o jeho svatosti podati, a zároveň ho co nejpokorněji a nejsnažněji prositi, aby toho, který jistě v nebi mezi blažené duchy jest počten, i na zemi do počtu svatých přijal, jakož se vůbec zbožná ta víra mnohými a nezvratnými důvody každého dne více upevňuje.“ — Takovéto veřejné projevy ve prospěch svatořečení sv. Aloisia se staly i jinde a jistě blahodárně působily na rozvoj úcty k našemu světcí. Otcové Tovaryšstva Ježíšova byli předními horliteli pro rozšíření úcty sv.-Aloisiánské.

Tak vzácný projev diecézánního církevního sněmu v Mantově učiněný dne 12. května r. 1604. o svatosti Aloisiově nezůstal bez účinku na veškerý lid křesťanský v Itálii. Tato slova rozohnila všechny velikou láskou ku sv. mládenci, zvláště však studující.

Tehdy nebylo třeba k nějakému veřejnému projevu úcty některému sluhovi Božímu, který nebyl ještě za svatého prohlášen, dovolení od svaté Stolice; postačilo, když dal k jeho oslavě ve chrámu Páně biskup diecézánní povolení. A tak se ucházeli studující v Brescii u biskupa Marina Giorgia o povolení, aby mohli v úmrtní den jejich soudruha Aloisia konati slavným způsobem památku jeho blažené smrti.

Dáno povolení, aby se směla konati tato památka v kostele Tovaryšstva Ježíšova. Dne 21. června

r. 1604., za třináct let po blažené smrti Aloisiově sešlo se veškeré studentstvo z Brescie do řečeného chrámu Páně sv. Antonína, kde se konala slavná mše sv. na poděkování Pánu Bohu za všechny milosti, které sv. Aloisiovi propůjčil, a za slávu, kterou ho v nebi vyznamenal. Zpovědnice byly od nábožných věřících obleženy a mnoho a mnoho sv. přijímání obětováno Pánu Bohu na zmíněný úmysl. Bylo i slavnostní kázání, kteréž měl znamenitý kazatel z řádu kazatelského z Roggia P. Predetti. Kazatel tak úchvatně kázal o ctnostech světcových, že posluchače až k slzám dojal. Odpoledne pořádali mladí ctitelé sv. Aloisia, studující, slavnostní akademii, t. j. pěveckou a deklamatorní zábavu ke cti Světcově. Při oné akademii přednášeny slavnostní řeči na sv. Aloisia, mezi jinými vyznamenal se takovou řečí studující Oktavius Spinola, který tak přesvědčivě o ctnostech sv. Aloisia mluvil, že se sám světa odřekl a vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova; jeho příkladu následovali i jiní, kteří i v jiných řádech Bohu se odhodlali sloužiti. Po řečích byly hudební a deklamatorní produkce. Rozmanitými písněmi oslavován sv. Alois. Při této hudební a deklamatorní akademii byli i mnozí vzácní páni z města. Také městský prefekt (starosta města), kapitula a veškerá šlechta. Touto slavností Aloisiánskou byli všickni velice k dobrému povzbuzeni, ano i mnozí řeholníci sami vyznali, že se vrátili k prvotní horlivosti a jiní zase neměli pokoje, až ještě téhož dne vykonali zpověď z celého svého života. Po Brescii konalo podobnou slavnost město Parma.

S dovolením biskupa z Brescie konala se slavnost sv. Aloisia ještě téhož roku, dne 28. července, v jeho rodišti Kastiglione. Již za devět dní po církevním sněmu v Mantově žádali šťastní poddaní a rodáci Aloisiovi skrze svého arcikněze Dona Fausta Pastoria, biskupa v Brescii, o dovolení, aby směl býti k veřejné účtě vystaven obraz svatého jejich knížete a rodáka, a obdrželi je. Den před onou slavností se postili. Na svátek sv. Nazaria a Celsa, dne 28. července, časně ráno svolávaly zvony šťastné Kastiglionany do farního chrámu Páně. Sešlo se tam mnoho a mnoho lidí z blízka i daleka. Jaké jejich překvapení! Obraz jejich sv. knížete, kterému se tolik za živobytí jeho divili, jehožto příklad je až k slzám dojímá, s nímž se naposledy po křesťanském cvičení loučili, plane v moři světél na oltáři! Vídávali ho klečeti zde před oltářem a dnes klekají před jeho obrazem, doporučují mu své záležitosti! Při slavnosti dojímá všecky zvláště jedna paní, která před obrazem světce klečí, ruce spíná a hojné slzy roní. Kdo jest to asi? Ach to šťastná matka našeho světce, paní Marta, markraběnka kastiglionská. Vedle ní klečí paní Bibiána, manželka knížete Františka Gonzagy, a modlí se taktéž ke svému svatému příbuznému. Jaké to štěstí, jaká to radost pro obě, zvláště pro trpce zkoušenou matku! Málokterou matku Bůh tak potěšil, jako tuto. 400 obětních tabulek obklopuje obraz blahoslavencův; přes sedmdesát zázraků a přes tři sta zázračných vyslyšení modliteb označují tyto tabulky, které sem lidé na poděkování za ony milosti přinesli.

Šťastná matka poslouchá kázání, které má

znamení kazatel z řádu sv. Dominika a generální vikář v Brescii, P. Sylvestr Ugolotti, neméně blažený rodák sv. Aloisia, jehožto on sám znal a s nímž důvěrně obcovával. Mohl sám o sobě říci, co svatý Jan o Spasiteli pravil: Co jsme viděli, co jsme spatřili a čeho se naše ruce dotýkaly. . . . o tom svědčíme a zvěstujeme vám (sv. Jan I, 1, 1. 2.). Začal kázání na slova zjevení sv. Jana: „Kdo zvítězí, učiním ho sloupem v chrámě Boha svého a nevyjde více ven, a napíše na něm jméno Boha svého i jméno své nové.“ (3, 12.) Vylíčil velice výmluvným způsobem vítězství, kterého Alois vydobyl nad světem, nad tělem a ďáblem; pak se obrátil k matce blahoslaveného sluby Božího a takto ji oslovil: „Šťastná matko, vy jste darovala světu tento vzácný letorost, jehožto skráně zdobí nyní nepomíjející věnec hvězd v nebi! Které královně anebo panovnici byste snad ještě jejího vznešeného syna záviděla? Ó kolik matek také prolévá slzy radosti, když vidí hlavy svých synů zlatým a vavřínovým věncem ověnceny, když na skvostných vozích slaví vítězství a když se jim jako polobohům lidé klanějí, ale zítra budou hořce plakati, vidouce je zabité, a v roucha smuteční oděné nésti je na márách do hrobu. Ale vy vidíte, jak syn váš slaví vítězství v nebi, jak je korunován nejkrásnější korunou lásky, na nížto jméno Ježíš se stkví. Vy můžete radostí slzeti a není se vám báti, že se ty slzy promění v slzy bolesti a žalosti, „neboť Bůh setře všelikou slzu s očí jejich.“ Ať vám ustoupí matka velikého Alexandra, neboť ona zrodila hrdinu, který přemohl celý svět, ale sám byl také pře-

možen, a jeho slávu zastínila nelitostná smrt. Avšak vy jste porodila hrdinu, který přemohl celý svět, ďábla, tělo a smrt, a bude žíti nesmrtelným a slavným na věky.“

„Přešťastná moje vlasti Kastiglione; neboť ačkoliv jsi jen městečkem, přece závodíš nyní pro Aloisia s městy královskými, ano i s celými kraji a s velikými říšemi na světě, jako třeba se samou Francií! Neboť ačkoliv měla Francie svatého krále Ludvíka¹⁾, ty máš blahoslaveného knížete Aloisia. Co dobrého můžeš od tohoto panovníka doufati, jehožto pomoc s nebe jistá! Či myslíš, že když se nyní Alois zhlíží v zrcadle božské bytnosti, nevidí tam každého zvláště ze svých poddaných, a že nepomáhá ochotně každému svou přímluvou k jeho prospěchu a spasení? Otevři, otevři přece duchovní oči a viz, jak je vyznamenán nade všecky národy! Máš řádné panovníky a ne uchvatitele (tyrany). Pocházejí ze vznešeného rodu a ne z rodu prostého; jsou věrní katolíci a ne pobloudilí, jsou bohabojní a ne lehkomyšní, jsou svatí a ne světáci! Co si můžeš ještě přát? Dobrotivý Bože! mám to ještě říci? Pověz mi, kde mají poddaní jako ty dva řádná a dědičná knížata, jednoho, jenž jest na živu a je zastancem tvým u náměstka Kristova na zemi²⁾, druhého, jenž jest nesmrtelný u Boha v nebi a jemu tvé potřeby přednáší“ atd.

Po celé tři dny trvaly ty slavnosti a třetího

---

¹⁾ Ludvík je tolik jako Alois; sv. Alois se psával Aluigi, jiní nazývají ho Luigy ano i Aloisio.

²⁾ František Gonzaga, kníže kastiglionský, byl vyslancem u papežského dvora Pavla V.

dne bylo zase tolik lidí, jako dne prvního. Takových radostných dní asi Kastiglione nepamatovalo.

Úcta bl. Aloisia se povznesla zvláště v máji r. 1605. Dal totiž papež Pavel V. dne 21. máje dovolení, aby směl býti nad hrobem sv. Aloisia zavěšen jeho obraz, na kterém se představuje náš světec v řeholním rouchu, jak klečí u oltáře a drží kříž; na stupních oltáře leží knížecí koruna a lilie. Tento obraz byl zavěšen nad jeho hrobem od jeho bratra Františka, císařského vyslance u dvora papežského, a od našeho slavného kardinála a arcibiskupa Františka Dietrichsteina ¹⁾, tehdy

---

¹⁾ František kníže Dietrichstein, kardinál a arcibiskup olomoucký, narodil se r. 1570. v Madridě ve Španělsku z velice vznešených rodičů, totiž z Adama svobodného pána z Dietrichsteinu, pána na Mikulově, a z Markéty z Kardony, zpřízněné s rodem královským ve Španělsku. Studoval v Římě, kdež byl důvěrným přítelem sv. Filipa nerského, jenž ho kdysi vzal do pokoje svého a posadil mu na hlavu kardinálský biret, pravě: to bude pěkný kardinál. A stalo se to! Byl též důvěrným přítelem sv. Aloisia, s nímž v koleji římské studoval a často s ním obcoval. Zajisté, že sv. Alois měl na budoucí jeho život i veliký vliv. První mši svatou konal v Praze r. 1597. Kardinálem se pak stal r. 1599. dne 3. března. V říjnu ještě téhož roku byl prohlášen za arcibiskupa olomouckého, a od samého papeže Klimenta VIII. na arcibiskupa byl posvěcen. Obnovil zcela metropolitní chrám sv. Václava v Olomouci a víru v našich krajích téměř vymřelou k novému životu probudil. Za nastalých bouří r. 1620. byl od bludařů polapen a vsazen v Brně do žaláře, kde mnoho vytrpěl. Svou stálostí i celou kapitolu olomouckou k vytrvalosti u víře sv. povzbudil a celá kapitula si tehdy název „věrné kapituly“ zasloužila. Byl velice důstojným nástupcem sv. Cyrilla a Methoděje. Zemřel v Brně dne 19. září r. 1636., maje 65 let. (Viz olomoucký diecesanní katalog.)

v Římě meškajícího. Když byl obraz nad hrobem sv. Aloisia, představující nám již andělského mladíka se září, která se svatým kolem hlavy dává, zavěšen, sloužil kardinál Dietrichstein slavnou mší svatou, při které ohlásil, že Pavel V. Aloisiovi ústně titul „blahoslaveného“ udělil, a konaly se slavnosti na počest bl. Aloisia v kostele římské koleje po celých čtrnáct dní. Kostel byl tak krásně nákladem markraběte Františka Gonzagy vyzdoben a tolika lidmi, aňo i vznešenými hodnostáři naplněn, že ani tolik lidu při svatořečení mnohého svatého v kostele sv. Petra nebylo. Byli tam vyslanci katolických říší, církevní hodnostáři a nejvybranější šlechta. Starý služebník Ghisoni zavěsil první lampu nad hrobem sv. Aloisia a studující se přičinili, jak nejlépe mohli, aby svého bývalého druha oslavili.

Od té doby závodila v úctě k našemu světcí města Parma, Kremona, Modena, Padua a Brescie. Každé město chtělo v úctě sv. Aloisia vyniknouti. V Kastiglione se v den před jeho svátkem postili. Na jeho svátek přistou pilo asi tisíc lidí ke sv. přijímání a mnozí zatvrzelí hříšníci, kteří ani u velikonoční zpovědi nebyli, smířili se s Pánem Bohem a zpovídali se s pláčem ze svých hříchů. Zajisté, že jim ony milosti náš andělský mládenec na svůj svátek vyprosil.

Ještě slavněji konala se jeho památka dne 21. června téhož roku v Římě. Poněvadž, jak se sám světec vyslovil, „není pro něho jiné vlasti na zemi jako Řím,“ vynasnažilo se věčné město také jemu za tu lásku se odplatiti. Celý kostel římské

koleje byl okrášlen skvostnými čalouny na stěnách, na kterých se skvěly rozmanité průpovědi a erby.

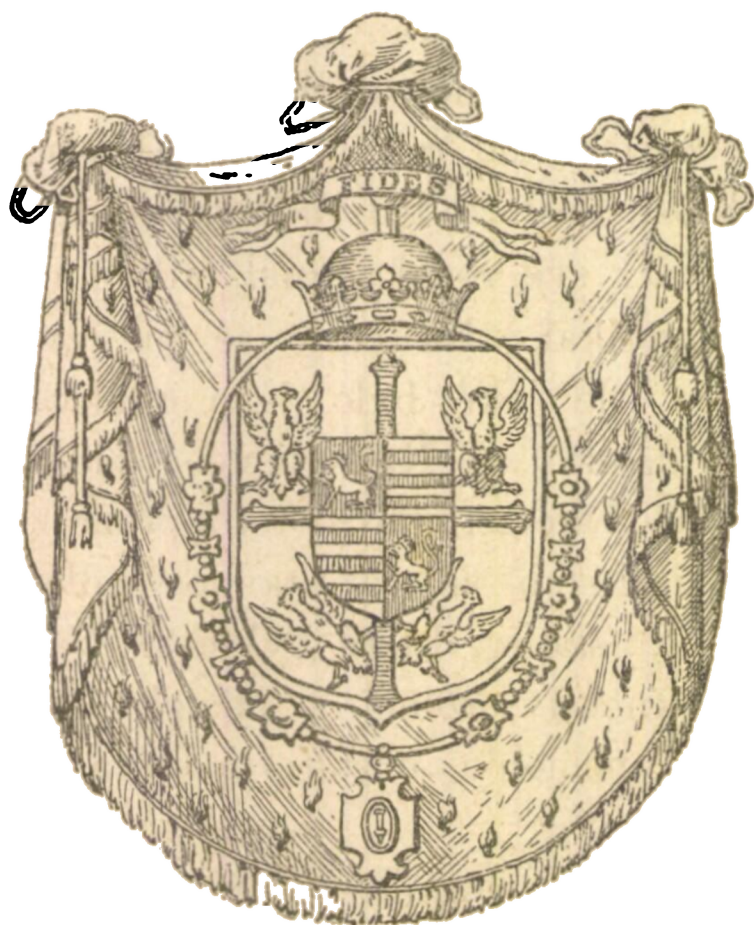
Pod celou klenbou kostela rozkládal se latinský nápis, jež naznačoval, komu se ona pocta děje. Bylať tam slova: „Blahoslavenému Aloisiu Gonzagovi, z Tovaryšstva Ježíšova, knížeti svaté říše římské, markraběti kastiglionskému, jenž svůj urozený rod slávou svých zásluh povznesl, svatostí svého života slávy mužů svatých došel, svatost mnohých svou neobyčejnou nevinností předčil. Dvě vyšší třídy jménem císařského vyslance tuto oslavu uspořádaly.“

V kapli Matky Boží, kde byl hrob sv. Aloisia, vše se třpytilo zlatem a stříbrem a drahé záclony zvyšovaly její okrasu. Obraz blahoslaveného zářil pod zlatoskvoucím baldachynem a před hrobem jeho se rozprostíral drahocenný koberec, ve kterém byla vetkána slova: „Zde odpočívá tělo blahoslaveného Aloisia Gonzagy z Tovaryšstva Ježíšova.“ Nad oním nápisem poutalo oko každého zlatými písmeny psané jméno Ježíš. Pod tím jménem byl umístěn znak Gonzagů z Kastiglione.

V den svátku samého byly slouženy od časného rána na hrobě sv. Aloisia mše sv. na poděkování Pánu Bohu, že tak vyvýšil svého sv. sluhu. Lid se zrovna hrnul ke stolu Páně. Ale byl tam snad jen lid? I kardinálové, vévodové, knížata a vyslanci téměř všech katolických zemí byli tam přítomni. Slavnosti trvaly po osm dní. A kostel byl vždycky plný zbožných věřících. Ve druhé oktávě konaly se zase v římské koleji slavnostní schůze akademické, kterých se zúčastňovali kardinálové a šlechta. Studující oslavovali blahoslaveného mládence latinskými a

řeckými řečmi a nadšenými chvalozpěvy k jeho poctě složenými.

Tyto všecky radostné projevy, tato veškerá pocta, kterou při každé příležitosti lid sv. Aloisia vyznamenával, prokazovala se mu, než ho papež veřejně v papežské konsistoři dne 26. září r. 1605. za blahoslaveného prohlásil. Dne 21. máje prohlásil ho totiž za blahoslaveného ústně (*vivae vocis oraculo*).

Erb rodiny Gonzagův, propůjčený jim od císaře Karla IV.

Kdo popíše nesmírnou radost, kterou papež Pavel V. tím dekretem blahořečení celé Itálii a veškerému lidu křesťanskému způsobil!

Když úcta sv. Aloisia zapustila v Itálii a ve středu křesťanstva kořeny, šířila se dále po městech a zemích katolických. A můžeme říci s jedním papežem, že než byl Alois za svatého prohlášen,

byl již od křesťanského lidu více ctěn, jako kterýkoliv jiný svatý. O tom nám podávají svědectví sochy a obrazy, které již ve všech kostelích byly, a bohoslužby k jeho počtě každého roku konané. Zde ještě popíšeme zkrátka, co se dělo k jeho počtě r. 1606. a jeho dojemnou oslavu v Římě r. 1618. dne 21. června. Prosper Pastorio, hofmistr paní Bibiany, manželky pana knížete kastiglionského, obdržel od knížete Františka Gonzagy rozkaz, aby donesl do Kastiglione do chrámu Páně sv. Nazaria a Celsa znamenitou relikvii sv. Aloisia, totiž jeho holenní kost. Pastorio tedy odcestoval do Kastiglione, ale poněvadž své rodáky znal, nikomu ničeho o cíli té cesty neřikal. Na cestě se nic zvláštního nepříhodilo. Ale jaké bylo jeho překvapení, když ještě byl daleko od Kastiglione a viděl všude zástupy lidu! Tajemství bylo totiž prozrazeno, a přes patnáct tisíc lidí se rozestavilo podle cesty, aby uctili svaté ostatky, které byl nesl. Všickni se jich chtěli dotknouti růženci a penízky, ale všem se té radosti nemohlo dostati, poněvadž jich bylo velice mnoho.

I jal se lid napřahovati ruce po oné skřínce, ve které ony svaté poklady byly uschovány, a Pastorio byl nucen je vydělati a schovati. Tu zase lid rozhořčený chápal se vlny, ve které byly svaté ostatky zabaleny. Když přišli ke Guidicciolu (vesnici mezi Mantovou a Kastiglionem), zmocnili se i relikviáře a rozdrobili ho, i závoj a plátna, ve kterých byla svatá relikvie zahalena, a šňůru, na které visela Pastoriovi relikvie na prsou, roztrhali na kousky a rozdělili se o ně. Čím více se blížili k městu, tím

více lidu přibývalo. Vypadalo to, jakoby vítěz vcházel slavnostně do města. Zástup procházel samými slávobranami a zdálo se, že mu nebude ani konce. Když přišli do kostela se svatými ostatky, byly uvítány za zvuku varhan a hudebních nástrojův a byly ihned k veřejné účtě vystaveny.

Víra lidu nezůstala bez odplaty. Ihned se uzdravila jedna osoba od těžké nemoci na vzývání sv. Aloisia a tím dospěla ona slavnost svého vrchole.

H l a v a II.

Jak byl sv. Alois po své smrti uctíván od křesťanských panovníkův.

Netrvalo dlouho, co svatý Alois umřel, a již jméno bylo proslaveno nejen po celé Evropě, ale až v Indii. Vzývali všude Aloisia v potřebách duše i těla a jejich prosby byly až přepodivným způsobem vyslyšeny. Jeho obraz byl vystaven veřejně k účtě ve chrámech v Kastiglioně, Brescii, Padově, Mantově, Římě, Sieně, Florencii a Parmě. Nosívali jej i ve slavných průvodech. Ano, jeho obrazy se tiskly tiskem a razily se v kov a bylo je dostati ve všech zemích. Svaté ostatky Aloisiovy poslány byly do různých zemí a byly ve veliké uctivosti. Vévoda Ranuzio z Parmy dal jeho svatou hlavu na šestispřežním nádherném voze (r. 1610.) do Kastiglione zavézt. Již byly postaveny ke cti blahoslaveného kaple v Mantově, v Kastiglioně a v Římě. Na jeho hrobě všecko se skvělo. Samé obětní dary tam byly nahromaděny a každého dne tam připutovali někteří poutníci. Klekal si tam prostý lid i knížata a biskupové i kardinálové sloužili na jeho hrobě rádi

mši svatou. Památka sv. Aloisia se už ve všech zemích konala. R. 1605. byl poctěn od sv. Otce názvem blahoslaveného. Jen se mu ještě největší cti, totiž svatořečení, nedostávalo. Že se mu jí dostalo, jest křesťanským panovníkům děkovati. Jako o závod posílali ke sv. Otcovi prosby, aby mu poslední té cti dopřál, a vynášeli ho v nich až do nebe.

První kroky za příčinou Aloisiova svatořečení učinila synoda mantovská a jednotliví řádové provincie z Tovaryšstva Ježíšova. Dne 21. května roku 1605. podal kardinál František Dietrichstein k papeži Pavlu V. žádost o udělení titulu „blahoslaveného“ a obdržel, oč prosil. Podobně žádal o jeho svatořečení dne 27. května kníže František Gonzaga a dne 10. října velkovévoda toskánský Ferdinand, na jehožto dvoře Alois jsa pážetem žil. V oné žádosti pravil, že to činí z veliké úcty ke sv. Aloisiovi, kterou celá rodina chová a v nížto se mnohými zázraky, na jeho přímluvu sběblými, stále více utvrzuje. Vévoda Ranuzio z Parmy dokládal, že tu žádost podává sv. Otcovi z přátelství, které ho již od dětinství s Aloisiem loučilo, že ho dojímal jeho laskavost v obcování, která byla čím dále tím více větší. Vévoda Vincenc Gonzaga z Mantovy poslal rovněž sv. Otcovi žádost o svatořečení a prosil ho dne 27. srpna osobně o splnění oné žádosti.

Také i císař Rudolf chtěl svého vlivu ve prospěch svatořečení Aloisiova použiti. Psalť dne 15. října r. 1605. Jeho Svatosti z Prahy, že ho za to prosí, poněvadž „Alois vedl nevinný, zbožný, svatý a přísný život“ a že, jsa Alois sv. říše římské kní-

žetem a jeho příbuzným, zanechal jim všem velice krásný příklad.“

Sestra císařova, infantka Markéta rakouská, pravila ve své žádosti, že když ji a její matku dvanáctiletý Alois na cestě z Italie do Španěl doprovázel, že ho již tenkrát měly za svatého. Vévoda savojský, Karel Emanuel I. a vévodkyně Marie Johanna rovněž prosily o tu milost a zmíněný vévoda uvádí, jakou láskou zahořel k Aloisiovi, když byl u něho r. 1584. v prostém oděvu na návštěvě, poněvadž viděl, jakými ctnostmi jest jeho duše ozdobena a jakou lásku k Bohu chová. Brzy na to došly žádosti od vévodů Cesara z Este a Rinalda z Modeny, od krále francouzského Jindřicha IV. a jeho manželky Marie z Medici, z Belgie od Isabelly Kláry Eugenie, a jejího manžela, místodržitele belgického, ze Španěl od krále Filipa III.

Avšak sv. Stolice jest v podobných věcech velice opatrná, tak lehkou se neukvapí. Pavel V. s vyslyšením jejich žádostí nenáhlil. Zdálo se, že si žádostí, zvláště jeho příbuzných nehrubě všímá, aby v té věci nerozhodoval vysoký rod a příbuzenství. Avšak toto otálení se splněním řečené prosby budilo u lidu ještě větší touhu po svatořečení sluhy Božího. A když r. 1618. papež na opětnou žádost mantovského biskupa, Františka Gonzagy a na naléhavou prosbu vévody mantovského Ferdinanda pro všechny země Gonzagů dovolil sloužiti zvláštní mši sv. ke cti sv. Aloisia a modliti se církevní hodinky ke cti onoho světce, radoval se z toho téměř celý svět a v Mantově nebylo radosti konce. Co jenom bylo

lze ke cti blahoslaveného Aloisia vymysleti, všeho se k jeho oslavě použilo.

Především požádal vévoda biskupa mantovského, aby ustanovil, aby byl 21. červen pro celé území svátkem zasvěceným. Za zvuku trub dal potom vévoda dne 19. června ohlásiti: „Na ten svátek nesmí žádný vůz s nákladem přijeti. Kdo otevře krámy, zaplatí 10 skudův (asi 25 zl.) pokuty.“ Den před tím se celá vévodova rodina a celý dvůr vévodův postil. Slavné zvonění oznamovalo všemu věřícímu lidu, že se blíží veliký svátek. V nepřítomnosti biskupa šel opat od sv. panny Barbory a kapitula s veškerým duchovenstvem do kostela Tovaryšstva Ježíšova, kdež se slavnost slavnými nešporami začínala.

O okrášení chrámu Páně postaral se sám vévoda Ferdinand. Dal všecky skvostné čalouny a drahocenné záclony, které v paláci měl, na vyzdobení domu Božího. Z vévodské klenotnice zapůjčeny všecky skvosty, stříbrné sochy sv. apoštolů, stříbrné svícny, vázy a jiné náčiní. Sám kalich, který byl pro oltář sv. Aloisia určen, stál přes 40.000 lir (asi 20.000 zl.).

Ráno na svátek sv. Aloisia sešlo se tolik kněží světských a řeholních do chrámu Páně, že oltáře jim ani nestačily. Ke dvoru se dostavilo 40 zástupců ze dvaceti farností města, z každé farnosti byl jeden šlechtic a měšťan. Krom toho přišlo s nimi ještě 400 Mantovských. Den před tím je totiž vévoda k sobě pozval.

Vévoda vykládal jim na trůně: že si umínil sebe, svou rodinu a veškeren národ postaviti pod

ochranu svatého Aloisia, jestliže s tím přáním všickni souhlasí. Všickni přijali přání vévodovo s velikou radostí. I přišel notář a uložil to ve zvláštní listině. Pak se odebral vévoda, jsa všemi provázen, do chrámu Páně. Každý šlechtic dostal před tím stříbrný dukát a každý měšťan stříbrný tolar. Když přišel vévoda v průvodu do kostela a se na svůj trůn na evandělní straně kaple sv. Aloisia posadil, začala slavnost. Vévoda předčítal z trůnu sám onu listinu, o které jsme se zmínili, a opat mezi tím seděl na nejvyšším stupni oltáře. V listině se pravilo, že je sv. Alois od té chvíle od vévody a lidu za zvláštního patrona města Mantovy přijat. Pak se hnul od sakristie průvod, sestávající z duchovních, k oltáři. Nesli obětní dary. První nesl na zlaté, kvítím ověncené míse zlatou nádobu plnou hostií, druhý zase na jiné zlaté míse nejjemnější kadidlo. Uprostřed jich zase nesena kaditelnice se zapáleným kadidlem, které sám vévoda věnoval, a mělo to vše cenu 20 zlatých dukátů. Pak nesli třetí misku s pšeničnými chleby, ověncenou kolem dokola žitnými klasy. Následovali zase jiní kněží se stříbrnými nádobami, ve kterých byl olej, vosk a nejjemnější víno, které na dvoře měli. Když přišli s první miskou s hostiemi k oltáři, vzal ji vévoda a podal ji opatovi, pak zase podali kněží vévodovi ostatní dary a vévoda je odevzdával opatovi.

Potom bylo krásné kázání, jež měl kněz z řádu sv. Františka. V tom kázání líčil svatost Aloisiova života ve světě, v řádě a při smrti, a jeho slávu na věčnosti. Po kázání byla slavná mše sv., již sloužil

opat. Při obětování obětoval vévoda zlatý dukát, který mu jeden rytíř na zlaté míse podal, ostatní zástupci z farností městských obětovali peníz, který jim dal vévoda v paláci. Po přijímání kněze přijal vévoda z rukou opata sv. přijímání. Služby Boží trvaly tehdy přes poledne. Krásná slavnost zakončila se slavnými nešporami, na kterých byla celá vévodova rodina.

Tento vzácný výsledek, kterého vévoda svou žádostí u sv. Stolicе docílil, dodal jiným křesťanským panovníkům a knížatům odvahy; znova žádali sv. Otce o nové milosti v příčině kultu sv.-Aloisiánského. Podáme zde aspoň jména žadatelův o svatořečení sv. Aloisia.

Žádali pak kromě výše jmenovaných o onu milost ještě tito: Velkovévodkyně Viktorie della Rovere, Kosmas III.; z Parmy: krom vévody Ranuzia, František Farneský; z Ferrary: vévoda Alfons II. z Este a vévodkyně Markéta Gonzagová; z Guastally: vévoda Antonín Ferdinand Gonzaga; republika Janovská, republika Benátská; z Rakouska: Ferdinand II., Ferdinand III., Eleonora Gonzagová, císařovna a Marie Anna, sestra císařova, Leopold I. a jeho choť Eleonora, Karel VI., Amálie (vdova po Josefu I.) a Alžběta Kristina, císařovna, arcivévoda Albrecht; ze Španěl: Filip IV., král španělský. Z Francie, krom již zmíněných, Filip, panující vévoda orleánský; z Anglie: královna Marie z Este, vdova po Jakubovi II., Jakub III.; z Polsky: král Zikmund; z Loreny: vévoda Leopold a vévodkyně Markéta Gonzagová; z Brunšvíku a Lucemburku: vévodkyně Benedikta; z Flander: hraběnka Isabella, Klára a Eugenie.

Že o milost svatořečení knížata a panovníci pouze proto žádali, poněvadž Alois tak svatý život vedl, dokazuje nám nade všecky prosba Ferdinanda II., císaře římského a krále českého, již roku 1630. dne 19. ledna papeži Klimentu VIII. podal a v oné žádosti udává: že blahoslavený mládenec jest jeho domu přimluvčím, ochráncem národa a zvláštním ochráncem jeho rodiny, a dále praví: Alois byl markrabětem svaté říše římské, velice ctil císaře, pocházel z rodu, který projevoval císaři neoblomnou věrnost a oddanost. Tento rod, pokrevenstvím s císařským rodem spřízněný, zaslouží toho, aby jeho potomek, který je v nebi, byl též prostřednictvím císařovým oslaven na zemi. Proto zapřísaháme vaši svatost, jak nejsnažněji možná, by toto naše nej-toužebnější přání z otcovské lásky vyplniti a svým apoštolským mocným slovem nařídila, by svatost zázraky a slavnými processy tohoto blahoslaveného osvědčená, na celém světě byla uznána a uctěna. Tak budou míti knížata a vznešení stavové říše vzor dokonalosti, zrcadlo zbožnosti a příklad ctnosti, který budou moci ve svém jednání a chování ochotně následovati. Itálie bude míti zvláštního ochránce, a všickni budeme míti u Boha mocného orodovníka . . . .“ Podobně vroucně prosil o svatořečení Maxmilián Emanuel, kurfürst bavorský.

Hlava III.

**Jak uctili sv. Aloisia římský papežové, náměstkové
Krista Pána.**

Poznali jsme již, jak papežové sv. Aloisia za jeho živobytí ctili a si vážili. Tak papež Sixtus V.

ho pochválil, že se všeho odřekl a Bohu v řádě sloužiti si umínil. Papež Řehoř XIV. poslal umírajícímu Aloisiovi své požehnání s plnomocnými odpustky. Však náměstkové Kristovi vyznamenávali ho i po smrti, jak nejvíce mohli.

Jsa svatostí Aloisiovou okouzlen vykládal kardinál Scipio Gonzaga častěji papeži Klimentu VIII. o Aloisiových neobyčejných ctnostech, a ctihodný sluha Páně papež Kliment zahořel ponenáhlu ke sv. Aloisiovi velikou láskou. Když císař Rudolf II. poslal mladého knížete kastiglionského, tehdáž 27letého, do Říma, by ho na dvoře papežském u Klimenta VIII. zastupoval, a kníže František Gonzaga se papeži jako vyslanec představil, tázal se ho papež, zdali není Aloisiovým bratrem, a když pravil, že jest, pokládal ho za šťastného, že takového bratra má v nebi přímluvčím, a hned ho žádal, aby se o to postaral, aby jeho život vyšel tiskem. František to slíbil, ale když jej při nejlepší vůli hned vydati nemohl, sám papež nemálo toho želel. Řečený papež se již toho životopisu nedočkal, umřel dne 16. května r. 1605. Nicméně přece aspoň něco ke cti svatého Aloisia učinil. Tělo sv. Aloisia dosud odpočívalo pod oltářem sv. Šebastiána v kostele Zvěstování Panny Marie; poněvadž ctitelů sv. Aloisia přibývalo a to místo bylo malé a pro takové ostatky málo důstojné, dovolil papež, aby bylo tělo světcovo v kapli Matky Boží v tomtéž chrámu ve zdi pochováno. Tak byly dne 13. května r. 1605. pozůstatky Aloisiovy vyzdviženy a do kaple Panny Marie přeneseny.

Po Klimentu VIII. ujal se vlády v církvi „Dēdictví“.

sv. papež Pavel V. Již jako auditor causarum apoštolské komory měl příležitost poznati život sv. Aloisia a sám byl jeho horlivým ctitelem. Jakmile byl zvolen za papeže, hned v konkláve při prvním holdování jej císařský vyslanec František prosil, aby dal ctnosti svatého jeho bratra soudně prozkoumati a potřebné kroky ke svatořečení učiniti ráčil. Nový papež dal si hned při té příležitosti o ctnostech světcových podati zprávu, a již dne 21. května téhož roku projevil neobyčejným způsobem sv. Aloisiovi lásku svou.

Když se totiž skončilo konkláve a kardinál Dietrichstein se měl do své vlasti vraceti, prosil papeže osobně, aby záležitost svatořečení Aloisiova podporovati ráčil, a prozatím mu dovolil obraz sv. Aloisia nad jeho hrobem zavěsiti k veřejnému uctění. Pavel V. to s radostí dovolil. Kardinál přišel pak ráno dne 21. května s knížetem Františkem do římské koleje, pomodlil se v kostele Zvěstování Panny Marie kleče církevní hodinky a zanesl pak s knížetem Františkem obraz sv. Aloisia do kaple Matky Boží, kdež ho kněz Pavel de Angelis, jenž se v družině kardinálově nalézal, nad hrobem zavěsil. Také dal při té příležitosti kardinál všecky obětní děkovací tabulky za obdržené skrze Aloisia milosti přenést ze sakristie a na hrobě světcově v pěkném pořádku zavěsiti. Pak se konala slavná památka sv. Aloisia, jak jsme již v I. kapitole oddílu třetího zmínili. Na druhý den podal kníže František o celé slavnosti Aloisiánské v kostele římské koleje odbývané papeži zprávu, a papež projevil nad tím radost. Nedlouho potom dal tentýž

papež dovolení, aby se dle onoho obrazu nad hrobem Aloisiovým malovaly a tiskly jiné obrazy, a směly býti v knižkách na památních penězích rozšiřovány. Aby se ty obrazy ještě více rozšířiti mohly, udělil na ně odpustky, ano i dal je na tak zvaných agnustkách (medailkách) raziti. Takováto čest se z pravidla jen takovým sluhům Božím uděluje, kteří byli již za svaté prohlášeni! ¹⁾

---

¹⁾ Má-li někdo býti prohlášen za svatého, třeba jest, aby byl 1. údem svaté církve katolické, 2. aby jeho památka po smrti byla požehnána, 3. aby od lidí nepřetržitě byl uctíván a Bůh aby zázraky jeho svatost potvrdil. Má-li lid křesťanský někoho za svatého a je-li po delší čas od lidu uctíván, musí nejprve biskup dáti tu úctu prozkoumati, zaslouží-li jí onen člověk čili nic. Když se byl biskup o tom náležitě přesvědčil a počtu za oprávněnou uznal, podá o ní do Říma sv. Stolicy zprávu. V Římě se pak koná o životě a smrti té osoby process. Nejprve se prozkoumají jeho spisy, jestliže nějaké zanechal. Shledá-li se v nich nějaký omyl proti víře anebo mravům, nemůže se v processu pokračovati. Dopadne-li zkoumání jeho spisů dobře, může biskup za deset let po tomto prvém processu o další process u sv. Stolicy žádati. Pak se zase zpytuje, zdali se ona dobrá pověst o svatosti sluhy Božího udržela a lid ho ctíti nepřestal. Potom se teprve sestaví v kongregaci sv. obřadů zvláštní komise ku prozkoumání jeho ctností a působení. Třeba dokázati, že konal křesťanské ctnosti jako pravý hrdina. Obyčejně se žádá, aby od jeho smrti uplynulo aspoň 50 let, má-li býti jeho úcta za stálou uznána. Process se koná velice přísně jako na nějakém soudě. Udávají a probírají se všechny důvody pro jeho svatost i proti ní. Aspoň dva zázraky musí býti za dokonalé zázraky uznány. Papež sám v té věci rozhoduje. Pak teprve po nové poradě celé kongregace svatých obřadů prohlašuje ho papež za blahoslaveného. Tím pak již učiněn krok ku jeho svatořečení. Když se po blahorečení úcta k blahoslavenci rozmáhá a dějí se nové zázraky buď na přímělu jeho aneb s jeho ostatky, zadá biskup diecézánní v Římě znova

Tím se však milý kníže Gonzaga nespokojil; ještě téhož roku prosil sv. Otce, aby název blahoslaveného, který našemu Aloisiovi ústně udělil i písemně potvrdil a dovolil, aby život Aloisiův byl vydán s titulem „Život blahoslaveného Aloisia.“ Papež odevzdal tu záležitost ku prozkoumání komisi sestávající z kardinálů Bellarmina, Berneria, dominikána a Pamfiliho, vikáře sv. Otce. Komisi bylo přikázáno, aby prozkoumala proces svatořečení a život blahoslaveného od P. Virgilia Cepariho sepsaný. Kardinálové podali o všem dne 26. září r. 1605. zprávu, a vyslovili se v ní: „že Alois Gonzaga zaslouží pro svoji velikou svatost a pro oněch 31 zázračných a soudy církevními potvrzených uzdravení nejen název blahoslaveného, ale i že může býti počten mezi svaté.“ Sv. Otec udělil na to ještě v té samé konsistoři Aloisiovi ústně anebo jak se

---

prosbu o jeho svatořečení. Po prozkoumání zázraků těch vysloví se papež, možno-li ke svatořečení přistoupiti. Potom se ještě celá záležitost svatořečení ve třech shromážděních, která koná papež v konsistoři s kardinály, uváží. V první konsistoři, která se odbyvá v tajnosti, obdrží všichni přítomní kardinálové krátký životopis blahoslaveného a předseda kongregace obřadů podává ústní zprávu o výsledcích zkoumání veškerého a pak hlasují přítomní kardinálové o svatořečení blahoslavence. Do druhé veřejné konsistoře bývají krom kardinálů i všickni biskupové v Římě přítomní a vyslanci katolických říší a všickni úředníci kongregace obřadů pozváni. V této konsistoři se koná o ctnostech a zásluhách blahoslaveného chvalořeč. Při třetí konsistoři podávají všickni kardinálové a přítomní biskupové sv. Otcí hlasy o svatořečení sluhy Božího a pak se ustanoví den jeho svatořečení či kanonisace. Svatořečení se koná obyčejně velice slavně. Na oltáři vystaví se obraz svatého a pak po vzývání Ducha sv. příslušným dekretem zapisuje papež světce do seznamu svatých.

praví *vivae vocis oraculo* název „blahoslaveného.“ Dne 19. října vydáno pak od jeho Svatosti knížeti Františkovi papežské breve, ve kterém byl Alois prohlášen za blahoslaveného a zároveň dovoleno, aby život sv. Aloisia od P. Cepariho byl s názvem „blahoslaveného“ vydán. Sám všemohoucí Bůh potvrdil toto breve zázračným uzdravením doktora Flaminia Bacciho, substituta (náhradníka) sekretariátu kongregace sv. obřadů, které se na přímluvu svatého Aloisia stalo.

Toho roku byla též světnice, ve které svatý Alois zemřel, nákladem kardinála Bellarmina v kapli přeměněna. Tak byl tedy Alois již v pravém slova smyslu za blahoslaveného prohlášen. Nekonalo se sice za tehdejších časů blahořečení tak slavným způsobem jako nyní, ale toto prohlášení papežovo postačilo; lid od té doby prokazoval Aloisiovi větší úctu. A což teprve když vyšel roku 1606. jeho životopis od P. Cepariho. Během několika let rozšířil se po celé téměř Evropě. Tak vyšel r. 1608. v Kolíně nad Rýnem a v latinské řeči, roku 1609. přeložil ho P. Šimon Vysocki z Tovaryšstva Ježíšova do polštiny a vydal jej v Krakově, téhož roku byl též přetlumočen do francouzské řeči a vydán v Lyoně, r 1615. vydán v Antverpách v holandské řeči a roku 1635. v anglické řeči. Tato kniha měla již v čele pečeť pravdy vytištěnou. Bylať z rozkazu Pavla V. od čtyř znamenitých bohoslovcův a svätých kněží prozkoumána a schválena. Zkoušel ji P. Sylvestr Ugolotti z řádu kazatelského, známý nám již horlitel pro úctu ke sv. Aloisiu, P. Pavel Cattaneo z řádu sv. Benedikta z kongregace Monte-

cassinské, P. Jan František, provinciál kapucínů v Brescii a Jan Křtitel Peruschi (Peruski), rektor římské koleje. Také ji odporučoval vřelým přípisem generál Klaudius Akvaviva. Čtením této knížky teprve se mnozí o svatosti Aloisiově dověděli a o jeho přímluvu se začali ucházeti.

R. 1607. nařídil ještě papež Pavel V., aby se odbývaly processy, týkající se svatořečení o ctnostech Aloisiových. —

Příklad sv. Aloisia pohnul i tři dcery Rudolfovy, aby následovaly svého svatého strýce v jeho životě. A tak dne 21. června r. 1608. odřekly se ty tři panny, totiž Cinzia, Olympia a Gridonia, světa a založily ještě s jinými desíti pannami v Kastiglioně klášter pode jménem „panen Ježíšových“ a vedly pod vedením P. Cepariho svatý život. Stanovy, které jim P. Cepari sestavil, jsou až posud v onom klášteře. Patronem tohoto kláštera byl svatý Alois. Když se totiž Donna Cinzia z Říma měla vrátiti, svěřila se svým úmyslem sv. Otci Pavlovi V., který to schválil a dal jim blahoslaveného Aloisia za patrona. Jak svatý život tyto tři panny vedly, lze posouditi z toho, že jim dávají věhlasní Bollandisté název „ctihodných“. Jejich ústav posud dobře v Kastiglioně prospívá a mnoho svatých panen z nejvzácnějších rodin z Mantovy, Brescie, Verony a jiných měst pro království nebeské odchoval.

Zatím pracovala pilně kongregace svatých obřadů na svatořečení sluhy Božího. „Všeobecný process“ o ctnostech a svatosti Aloisiova života byl brzy ukončen. Kongregace se již dne 19. ledna r. 1608. vyjádřila: „Pověst o čisté víře, nevinném

životě a jeho velikých zázracích, jakož i úcta lidu k němu, jsou nezvratné události.“ Proto nařídil papež, aby se pokračovalo v processu a vedl se „zvláštní process“, který se ukončil r. 1612. V závěrečném sezení kongregace svatých obřadů měl dne 10. listopadu kardinál Capponi, promotor svatořečení, o blahoslaveném Aloisiu Gonzagovi krásnou chvalořeč, ve kteréž na konec pravil: „Abych vám řekl, co si upřímně myslím, mám za to, že bude ke cti Boží a k oslavě sv. Církve, bude-li poctěn nejvyšší poctou na oltářích mládenec z knížecího a převzácného rodu Gonzagů, mládenec, který se z lásky k Bohu chudým stal. Neznám příčiny, pro kterou by neměla tak spravedlivá žádost býti vyslyšena.“

Pak povstal kardinál Bellarmin a tak přesvědčivě mluvil o svém bývalém a milém duchovním synu, že všickni kardinálové oslzele. Ku konci své chvalořeči pravil: „Dvě cesty vedou ku svatořečení v církvi Boží: cesta kajicnosti a nevinnosti. Alois po obou kráčel jako druhý sv. Jan Křtitel, a proto zasluhuje, aby byl prohlášen za svatého. Ačkoliv vlastně více pro svou nevinnost toho jest hoděn, poněvadž to pro sv. Stolicí nejjistější cestou.“

Tohoto mínění přidrželi se i ostatní kardinálové, souhlasíce v tom, že dekret svatořečení směle podepsán býti může. A jak se v aktech svatořečení praví, byli všichni kardinálové tehdy tak dojata, že nejen inkoustem, ale i slzami dekret oné schůze podpisovali. Kromě toho podala ještě kongregace návrh, aby sv. Otec dovolil zvláštní církevní hodinky a mši sv. o blahoslaveném Aloisiovi. Radost členů

kongregace byla z toho návrhu toliká, že zavolali P. Cepariho, jenž byl zástupcem v procesu svatořečení, aby také sdílel radost s nimi. Když přišel, objal ho kardinál Ferdinand Gonzaga radostí okolo krku.

Avšak sv. Otec byl v té věci velice opatrný. Ještě chtěl všecko dáti prozkoumati, než se na něčem ustanovil. Celou záležitost odevzdal, jak to bylo tehdáž v obyčeji, římské Rotě. Tento církevní soud zkoumal pak po pět let všechny církevní processy svatořečení a teprve dne 23. ledna r. 1618. odevzdal všecko Pavlovi V. s podotknutím, že ho může sv. Otec vřaditi do počtu svatých k větší cti a chvále Boží a k oslavě sv. církve. A věru lze pochybovati, že by který spis církevní takovou slávu Aloisiovi vzdával, jako tento spis sv. římské Roty. Nadpis zprávy té zní: „Andělský mládenec“, a čestné to jméno objevuje se v tom spise častěji. A toto jméno také sv. církev později bl. Aloisicvi slavným způsobem přiřkla. Chválí v něm sv. Aloisia, že zachoval neporušenou lilii nevinnosti, že, jak jsme již na počátku této knihy slyšeli, byl panicem jakoby neměl těla atd.

Ačkoliv zpráva tak dobře dopadla, přece neměla žádoucího účinku. Papež Pavel V. přece neprohlásil Aloisia za svatého, ačkoliv spletl nový slávověnec ke cti jeho. Dovolil dne 26. března r. 1618. církevní hodinky a mši svatou o sv. Aloisiovi pro všechny kraje panství Gonzagů, totiž pro vévodství mantovské, pro knížectví kastiglionské, Bozzolo, Gustallu, Malfettu, pro území hrabat z Novellary a Sabionetty a na celém panství Monfer-

ratském. Na žádost kardinála Bellarmina dovolil pák totéž všem kolejím řádu Tovaryšstva Ježíšova v Římě, totiž v professním domě, v římské koleji, v noviciátě u sv. Ondřeje a v koleji zpovědníků při chrámu svatého Petra.

Když jednou přišel schválně k papeži vyslanec vévody mantovského, monsignor Aurelius Recordati a velice ho jménem vévodovým o svatořečení prosil, odpověděl mu sv. Otec zkrátka a s lehkým úsměvem: „Prohlásiti za svatého člověka jako jsme my, jest největší pocta, kterou papež prokázati může. Nedivte se tedy, že jsem v té záležitosti tak opatrným a rozvážným. Než ten krok udělám, chci své svědomí upokojiti.“ Opatrnost, s jakou sv. Stolice v té záležitosti si vedla, činí nám sv. Aloisia ještě cti-hodnějším. Nemůže se totiž vytýkati, že se svatá Stolice v té věci ukvapila a že povolila zvláště naléhání Aloisiových příbuzných. Všemohoucí Bůh to sám dopustil, aby pozdější papežové sv. Aloisia ještě uctili. Můžeme říci, že všickni aspoň něco k rozšíření cti a slávy Aloisiovy učinili. Vedl je k tomu Duch sv. a svatost života Aloisiova ještě tím více vynikala.

Již Pavlův nástupce, Rehoř XV., by byl Aloisia prohlásil za svatého, kdyby ho tehdejší generál, Mucius Vitelleschi, nebyl snažně žádal, aby dříve prohlásil sv. Ignáce, zakladatele řádu Tovaryšstva Ježíšova a sv. Františka Xaverského, slavného apoštola Indie; za svaté. Zmíněný papež aspoň dovolil pro celé Tovaryšstvo modliti se církevní hodinky a sloužiti mši sv. ke cti našeho světce. Štalo se to brevem ze dne 2. října r. 1621. A tuto milost roz-

šířil i pro všechny kněze, kteří by chrámy Tovaryšstva navštívili.

Papež Urban VIII. dovolil užívati církevních hodinek a mši sv. ke cti sv. Aloisia brevem ze dne 25. května roku 1624. všem ostatním chrámům. Innocenc X. (někdejší kardinál Pamphily) neučinil jako papež v kultu sv.-Aloisiánském ničeho zvláštního, ale již jako auditor sv. římské Roty přispěl ku krásnému spisu téže Roty z r. 1618. a vyslovil se, že sv. Alois jest svatořečení hoden. Alexandr VII. přispěl k oslavě sv. Aloisia ve Valtellině, kdež se děly přemnohé zázraky na přímluvu sv. mládence a dovolil brevem ze dne 22. května r. 1662., aby směla býti během roku v kostele sv. Celsa a Nazaria v Kastiglioně sloužena votivní mše sv. o sv. Aloisiu a totéž dovolil dne 26. září téhož roku celému Tovaryšstvu Ježíšovu.

Kliment IX. velice horlil pro úctu sv. Aloisia a byl by; jak psal v jednom listě r. 1668. do Německa P. Alois Spinola, Aloisia vřadil do počtu svatých, kdyby ho nebyla zachvátila smrt.

Kliment X. chtěl také Aloisia již prohlásiti za svatého. Bylť sv. Aloisiovi velikými díky zavázán, poněvadž dvakráte jeho bratra, pozdějšího kardinála, Jana Kř. Altieriho, z těžké nemoci pozdravil. Již se k tomu chystal, ale tehdejší P. generál, Jan Pavel Oliva, prosil, aby raději dříve ještě svatého Františka Borgiaše, třetího velmistra Tovaryšstva, za svatého prohlásil. Za to však vložil r. 1672. dne 30. ledna do martyrologia římského na den 21. června krásnou vzpomínku na sv. Aloisia, těmito slovy: „V Římě slaví se památka blahoslaveného Aloisia

Gonzagy T. J. opovrhnutím knížecí důstojnosti a nevinností života proslaveného.“ A toť taková chvála sv. Aloisia, že se kdysi o to učení bohoslovci přeli, zdali ho tím papež nesvatořečil.

Innocenc XI. aspoň tím k oslavě světcově přispěl, že dřívější povolení týkající se církevních hodinek a mše svaté ke sv. Aloisiovi dekretem kongregace obřadů ze dne 26. září r. 1678. na další léta rozšířil.

Papež Kliment XI. činil za příčinou svatořečení Aloisiova, co mohl. Znova nařídil kongregaci obřadův, aby pracovala na jeho svatořečení; a zpravodaj, kardinál Fabróni a promotor fidei, kterého k tomu generál ustanovil, totiž P. Ondřej Budriolli, byli v té věci velice horlivi. Když promotor fidei papeži o postupu prací vykládal, pravil sv. Otec Kliment XI.: „Nikoho bych tak rád neprohlásil za svatého, jako tohoto blahoslaveného mládence.“ Ale ani jemu ta milost nebyla přána.

Za papeže Innocence XIII. se ve pracích kano-nisačních horlivě pokračovalo. Konečně všemohoucí Bůh tuto korunovací sv. Aloisia, totiž jeho svatořečení, ponechal slavnému papeži Benediktu XIII. Již od svého dětinství vroucně ctil sv. Aloisia a za jeho příkladem odřekl se i hodnosti knížecí a z knížete Orsiniho stal se chudý řeholník v řádě svatého Dominika. Ve své světničce míval vždycky obraz blahosl. Aloisia a čítával nejraději jeho životopis. — Již dávno si ho byl zvolil za svého patrona a když se stal arcibiskupem a kardinálem v Beneventě, častěji kázával o jeho svatém životě a slavíval jeho svátek každoročně s celou kapitulou v kostele To-

varyšstva Ježíšova. Roku 1709. posvětil k jeho cti oltář v kostele karmelitánův a druhý zase r. 1718. v kostele Tovaryšstva Ježíšova. Aby i jiné povzbudil k jeho úctě, vyžádal r. 1716. v Římě pro duchovenstvo na domě v Beneventě dovolení, aby směli se dne 21. června modliti církevní hodinky a sloužiti mši sv. ke cti sv. Aloisia a r. 1721. vyprosil to povolení pro veškero duchovenstvo svého arcibiskupství. Když slyšel, že má býti jeho patron brzy za svatého prohlášen, ustanovil veřejné modlitby po celý měsíc za zdar oné záležitosti a napomáhal k onomu dílu slovem i písmem. Na jedné synodě dával ho svému duchovenstvu za patrona, napomínaje je k jeho úctě těmito slovy: „Přejeme si, abyste si blahoslaveného Aloisia za svého zvláštního ochránce zvolili, abyste na jeho přímluvu tak svědomitě církevní zákony zachovávali, jak on svá řeholní pravidla.“ Dne 15. dubna roku 1719. psal promotoru fidei v záležitosti svatořečení Aloisiova, že již je ta věc náležitě prozkoumána, zázraky potvrzena a Alois se všeobecné úctě nejen v Římě, ale i na celém světě těší. Zdálo se mu, že je zbytečno ještě dále onu záležitost zkoumati. Když byl pak dne 30. května r. 1724. na stolec sv. Petra povýšen, dal ho již dne 21. června r. 1725. všem universitám a kolejím Tovaryšstva Ježíšova za patrona. Konečně dne 20. dubna následujícího roku podepsal po mnohých modlitbách a postech následující dekret svatořečení:

**Dekret svatořečení blahoslaveného Aloisia z Gonzagů,
člena Tovaryšstva Ježíšova.**

Papež Pavel V. blahé paměti, prohlásil r. 1605. ctihodného sluhu Božího Aloisia z Gonzagů, člena

Tovaryšstva Ježíšova, za blahoslaveného. Záležitost jeho svatořečení byla odevzdána ctihodné kongregaci sv. obřadů, která jeho ctnosti a zázraky zkoumala a potvrdila nejen roku 1612. dne 10. listopadu, když podal o tom kardinál Capponi zprávu, ale i roku 1618. dne 31. března, když vyslechla zprávu, kterou podali tři auditorové Roty za rozkazu Pavla V. Na to ji zase tentýž papež této kongregaci zpět odělal, která tehdáž k tomu potřebné dekrety vyhotovila. Když se této záležitosti r. 1722. dle předpisů svaté kongregace na písemný rozkaz papeže Innocence XIII. blahé paměti znova ujala a ponent kardinál Fabroni se dne 18. srpna r. 1725. otázal, zdali již jsou ctnosti a zázraky blahoslaveného tak důkladně prozkoumány a potvrzeny, že je netřeba nové zkoušce více podrobiti a nemusí býti za příčinou svatořečení znova stvrzeny: rozhodla ctihodná kongregace, že již to všecko s dostatek provedeno, a vyjádřila se dále, že potvrzené zázraky jsou tytéž, které dne 10. listopadu r. 1612. kardinál Capponi udal, a které auditorové Roty a on sám dne 10. března r. 1618. zkoumali, a jen ještě podali otázku, zdali lze bezpečně ke slavnému svatořečení přikročiti. Benedikt XIII. potvrdil pak oba dekrety. Ve všeobecné schůzi, která se dne 2. dubna u přítomnosti Jeho Svatosti konala, uvedl kardinál Orighi, zástupce nepřítomného kardinála Fabroniho, všecko, co se posud v té záležitosti stalo, a přikročil pak k otázce, zdali lze, když jsou ctnosti a zázraky potvrzeny, s jistotou ke slavnému svatořečení přistoupati; a odpovědělo se, že ano. Náš svatý Otec, když vyslechl mínění shromážděných,

vzal útočiště k Bohu na modlitbách a postech, aby mohl ještě po nějaký čas všecko zrale uvážiti, prve než by se k něčemu odhodlal. Konečně v nížepsaný výroční den, na který připadá památka svatého křtu, na kterém blahoslavený bílé roucho nevinnosti přijal, kteréž zase tak čisté a neposkvrněné před soudnou Stolicí Boží donesl, sloužila Jeho Svatost slavnou mší sv. ke cti sv. Aloisia ve chrámu Páně sv. Jana v Lateráně a potom zavolala arcibiskupa z Feodosie, Prospera z Lambertini, a mne podepsaného tajemníka zmíněné kongregace do své residence a napověděla, by byl dekret svatořečení blahoslaveného Aloisia z Gonzagů vyhotoven a uveřejněn. A má se to svým časem státi, aby mohl tento, jak již papež Kliment X. roku 1672. blahoslaveného Aloisia z Gonzagů v římském martyrologiu byl tímto čestným názvem vyznamenal, jak nevinností svého života, tak i opovrhnutím všelikých časných důstojností co nejchvalněji známý mládenec všem věřícím, a zvláště mládeži dán za vzor k větší cti a chvále Boží, k oslavě své katolické Církve a ke cti jeho vele-slavného Tovaryšstva.

Dáno dne 20. dubna 1726.

(L. S.)

F. Kard. Paolucci,
prefekt.

N. M. Tedeschi,
arcibiskup Apamejský, tajemník kongregace
sv. obřadů.

Slavnost svatořečení konala se dne 31. prosince téhož roku. Se svatým Aloisem byl zároveň za svatého prohlášen jeho příbuzný sv. Stanislav Kostka. Na celém světě křesťanském odbyvaly se pak ke cti našeho světce rozmanité slavnosti. Slavný papež ještě rok před svou smrtí vzpomněl si na sv. Aloisia podav mu nový důkaz své lásky. Učinil ho dekretem ze dne 22. listopadu r. 1729. hlavním patronem veškerých vyšších katolických škol, totiž kolejí, gymnasií a vysokého učení po celém katolickém světě. Tento dekret zní takto: „Když náš svatý Otec Benedikt XIII. rozhodl, že má blahoslavený Alois Gonzaga slavně vřaděn býti do počtu svatých, aby byl nevinností života chvalně známý mládenec, zvláště mládeži úcty a následování hodným vzorem a mnohé školy na okrsku zemském, kromě škol Tovaryšstva Ježíšova si ho po jeho svatořečení k velkému užitku svému za následování hodný vzor a za patrona, kterého chtějí uctívati, vyvolily, proto dala Jeho Svatost téhož svatého Aloisia nejen všem universitám, gymnasiím, kolejím, vyšším a nižším školám Tovaryšstva Ježíšova za hlavního patrona, ale i jiným jakýmkoliv školám, které již jsou, anebo zřízeny budou, budou-li ho chtít za patrona, a dovolila kněžím a těm, kdož jsou k hodinkám církevním zavázáni, modlití se od apoštolské Stolicе pro jeho výroční památku smrti dne 21. června stvrzené církevní hodinky a zvláštní mši svatou v kostelích Tovaryšstva Ježíšova, nebo v jiných kostelích, kam chodívají, anebo by choditi chtěli, sloužiti. Také udělil všem, kdož by světcův oltář na jeho svátek

navštívili (jak již v bulle svatořečení povoleno) plnomocné odpustky všude, kde se jeho svátek slaví. O tom též apoštolský list vydati nařídila.

Dáno dne 22. listopadu 1729.

Mikuláš Maria Tedeschi,

arcibiskup Apamejský, sv. kongregace obřadů tajemník.

Aby úctu ke sv. Aloisiovi rozšířil, udělil všem, kteří by vykonávali šestinedělní pobožnost ke cti sv. Aloisia na každou neděli po celých těch šest neděl, když přijmou svátost pokání a sv. přijímání, a buď na čas rozjímají aneb ústní modlitby ke cti téhož světce konají, plnomocné odpustky, a také těm, kteří by navštívili v den sv. Aloisia jeho oltář, sv. svátosti přijali a se na úmysl sv. Otce pomodlili, plnomocné odpustky povolil.

Tytéž odpustky potvrdili papežové Kliment XII. dekretem sv. kongregace obřadů ze dne 21. listopadu r. 1737. a Benedikt XIV. ze dne 12. dubna r. 1742., co se týče odpustků plnomocných na jeho svátek; co se týče odpustků na šestinedělní pobožnost udělených dekretem ze dne 7. ledna r. 1740. vyslovil se tentýž papež, že tu odpustky každou z oněch šesti neděl získati lze. Nad to povolil předešlý papež Kliment biskupům, že s jejich povolením svátek sv. Aloisia na jiný den přeložiti a plnomocné odpustky v ten den na návštěvu jeho oltáře za zmíněných podmínek získati lze. Téhož dne povolil všem kněžím modliti se církevní hodinky a sloužiti mši sv. o sv. Aloisiu.

Kliment XIII. vyhlásil oltář sv. Aloisia v Římě v koleji římské za privilegovaný pro všechny časy.

Tou milostí povolil, kdykoliv se budou u oltáře sv. Aloisia za zemřelé mše sv. sloužiti, plnomocné odpustky pro tu osobu, za kterou se mše sv. obětuje. Tu výsadu přiřkl oltáři onomu 21. června r. 1762. Od té doby se všichni kněží hledí dostati k oltáři sv. Aloisia, by tam mohli za mrtvé mši sv. obětovati a úcta sv. Aloisianská se i tím znamenitě povznesla. Papež Pius VII. dal na modlitbu ke sv. Aloisiovi: „Ó svatý Aloisi, zařící andělskými ctnostmi . . . .“ 100 dní neplnomocných odpustků. Lev XII. odevzdal zase římskou kolej Tovaryšstvu Ježíšovu a povznesl zvláštním brevem duchovní, cvičení, která se konají dětem za příčinou prvního sv. přijímání v paláci Imperiali, nazvaném od kapliček sv. Aloisia, patrona to dítek. Papež Řehoř XVI. ustanovil, aby se svátek sv. Aloisia na celém křesťanském světě jako festum duplex se mši svatou a církevními hodinkami pro všechny závaznými slavil.

Velikou láskou k andělskému mládenečkovi byl zanícen zvláště slavný předchůdce nynějšího papeže Pius IX. Dalť se na znamení úcty k našemu světci na jeho svátek 21. června korunovati. Častěji sloužil na hrobě jeho mši sv., navštívil i mnohdy jeho hrob, zvláště na jeho svátek, rozhojnil odpustky udělené kaplím sv. Aloisia; r. 1861. dovolil všem kněžím, že mohou sloužiti ke cti našeho světce po celý rok, kromě svátků duplex první a druhé třídy votivní mši sv. na hrobě sv. Aloisia v bílé barvě a rozšířil tuto výsadu i na veškery kapličky světcovy. Každého roku obětoval na hrob sv. Aloisia drahocenné obětní dary. Tak obětoval

jemu na př. r. 1861. dne 21. června překrásnou lilii. Byla celá stříbrná, skoro v nadpřirozené velikosti, lodyha byla ještě k tomu pozlacená a měla pět květův a tři poupata z čistého stříbra. Ze květů liliových vyčnívala vždycky čnělka, která se vypínala vzhůru až do výše listův a končila se paličkou s oslňujícím brillantem. Uprostřed lodyhy upoutala oko každého stuha posetá diamanty, jež byla tak něžně a umělecky zhotovena, že se zdálo, že její konce se chvějí. Uprostřed stuhy skvělo se ze drahých kamenů různých barev sestavené jméno šlechtného dáorce. Celé dílo bylo umělecky provedeno. —

Když byla kolejí germanská (německá) r. 1873. u audience, povzbuzoval všechny shromážděné studující Pius IX., tehdy již bezmála osmdesátiletý stařec, těmito slovy k úctě jejich patrona sv. Aloisia : „Vzpomínám si, s jakou radostí jsem čítával ve své mladosti „Život andělského mládence“ a jak jsem při tom až plakával. Čítávejte ho tedy i vy, milení synové, nejen abyste pookřáli libovůní jeho ctností, ale abyste ho i upřímně a horlivě následovali a jemu se v dokonalé lásce k Bohu podobnými stali.“ V pravdě zlatá to slova! Kéž bychom i my tak rádi jeho život čítávali!

I nynější svatý Otec Lev XIII. jest horlivým ctitelem sv. Aloisia, vyznáváť ve svém breve ze dne 1. ledna letošního roku, že již od mladosti své sv. Aloisia ctí, a projevil to už na počátku svého panování, těše se z toho nesmírně, že se bratrstvo sv. Aloisia pro mládence a panny velice rozmáhá, tak že v Římě r. 1885. bylo třeba ono bratrstvo

na arcibratrstvo povýšiti. Roku 1890. udělil též náš slavně panující papež na modlitbu sv. Aloisia: „Ó paní má, svatá Maria“ dvě sta dní odpustků. Zvláště však onu lásku ke sv. Aloisiovi dokázal letoším brevem za příčinou třistaleté památky svatého Aloisia, jimiž se počet ctitelů světcových zajisté rozmnožil. Na památku této třistaleté oslavy blažené smrti podáváme zde toto breve celé:

Lev P. P. XIII.

Všem věřícím čtoucím tento list pozdravení
a apoštolské požehnání.

V tomto roce nám připadá velice vzácná slavnost. Budeť se dne 21. června slaviti třistaletá památka blažené smrti sv. Aloisia Gonzagy. Dovidáme se, že se za tou příčinou srdce křesťanských mládenců neobyčejnou láskou a vroucí horlivostí rozehřála. Naskytlat se jim nejlepší příležitost, aby projevíli různým způsobem svou oddanost a úctu svému nebeskému Patronu. A to, jak se zdá, nejen v těch krajích, které sv. Aloisia pro zem a nebe zrodily, ale daleko široko, kam až sláva jména Aloisiova a jeho svatosti došla. My, jsouce již od dětinství uvyklí vroucně ctíti tohoto andělského Mládence, velice jsme se, uslyševše o těch věcech, potěšili. Doufáme zajisté v pomoc Boží, že tato oslava nebude pro lid křesťanský, zvláště pak pro mládež, bez ovoce. Nebo když uctívají svého milého Ochránce, jistě i rádi připomenou se na jeho převzácné ctnosti, kterými všem nejkrásnějším příkladem za svého života zářil. A budou-li o těchto ctnostech rozjímati a se jim podivovati, lze se nadíti, že

s milostí Boží i své srdce i rozum dle nich zušlechťí a že se přičiní, aby se jich následováním zdokonalili. Nebo v pravdě nelze katolickým mládencům ušlechtilejší a bohatší na ony ctnosti vzor před oči postaviti, kterými se má mládepecký věk skvíti. Ze života a chování se Aloisiova mohou si totiž mládenci mnoho spasitelných naučení vzíti, z nichžto mohou poznati, s jakou péčí a ostražitostí mají zachovávatí nevinnost a neporušenost života, v jaké přísné kázni mají udržovati své tělo, aby onen žár náruživostí přemohli, jak mají bohatstvím pohrdati a si nevážiti důstojenství; s jakou pílí se oddávají studiím a jak mají veškeré povinnosti a závazky svého věku plniti; a co za našich časů nejdůležitější, s jakou věrností a synovskou láskou mají státi při Matce církvi a při svaté apoštolské Stolicí. Neboť andělský Mládenec, ať již žil v domácím zátíší, ať již přebýval jako urozené páže na královském dvoře španělském, ať již konečně, když se zřekl knížectví, šlechtil ducha ctnostmi a vědomostmi v Tovaryštvě Ježíšově, kdež mu dle vroucího jeho přání byla brána k důstojenstvím zavřena a život svůj zcela spasení bližních posvětití se snažil, neméně v každém takovém postavení nade všecky všude tak chvalně vynikal, že zůstavil překrásný příklad svatosti. Pročež moudře jednají učitelé a vychovatelé křesťanské mládeže, když dávají Aloisia za nejvznešenější vzor k následování. Řídí se v tom dle přání Našeho předchůdce Benedikta XIII., který ustanovil Aloisia hlavním Patronem studující mládeže. Velké chvály zasluhují též ony spolky katolických mládenců, které se za tím účelem ve vlašských a jiných

městech utvořily, aby se tato slavnost sv. Aloisia jak nejlépe slavila. Není Nás totiž tajno, s jakou horlivostí a úsilím konají přípravy k oslavě, jaká má býti v celém katolickém světě andělskému Mládeni vzdána, jak velice o to pečují, aby katolíci se zbožnou myslí buďto do rodiště Aloisiova, nebo do věčného města, kde se jeho nevinná schránka tělesná přechovává a uctívá, putovali. Také, jak jsme doslechli, dána chlapcům a dívkám příležitost, aby podali Aloisiovi prvotiny čisté lásky a své oddanosti. Kolují totiž listy, na kterých se mohou oni a jejich rodiče jako služebníci a svěřenci Aloisiovi zapsati, a jsou již zapsána jména ze vznešeného rodu. Této šlechtné horlivosti, těmto svatým předsevzetím a žádostem přejeme a žádáme na Pánu Bohu hojného požehnání. Poněvadž pak byli jsme žádáni, abychom onu slavnost k většímu užitku duší nebeskými poklady obohatili a jí lesku dodali, uznali jsme za dobré, ony zbožné prosby blahosklonně vyslyšeti. Pročež spoléhajíce na milosrdenství všemohoucího Boha a na moc svatých apoštolů Petra a Pavla udělujeme milostivě všem křesťanům obého pohlaví a každému zvláště, kdož se pobožně každého dne na třídení pobožnosti aneb aspoň pětkráte na devítidenní pobožnosti, kteréž se dle ustanovení jejich dotčených biskupů před svátkem sv. Aloisia konati mají a v libovolný den, buďto v den svátku samého, anebo některého jiného z oněch dnů, se kajicně vyzpovídají, velebnou Svátost oltářní přijmou, kterýkoli chrám, aneb veřejnou kapli, kde se svátek sv. Aloisia slaviti bude, nábožně navštíví a tam se za svornost křesťanských knížat, o vykořenění

bludařství, za obrácení hříšníkův a povýšení svaté Matky církve pomodlí, odpuštění a prominutí všech jejich hříchů.¹⁾ Těm pak věřícím, kteří aspoň se zkroušeným srdcem na zmíněná místa putovati budou, podobně i dětem dle jejich schopností a jejich rodičům, když se zapíší do počtu ctitelů Alóisiových a tím se pod jeho ochranu postaví, udělujeme odpustky sedmi let a sedmi kvadragen²⁾ dle obvyklého v církvi způsobu, budou-li aspoň, jak výše pověděno, oně třídenní anebo devítidenní pobožnosti přítomni. Tyto všechny odpustky, odpuštění hříchů a prominutí trestů mohou býti na způsob přímluvy přivlastněny duším v očistci, které jsouce milostí s Bohem sjednoceny, z toho světa vykročily. Milosti tyto udělujeme pouze pro tento rok. Žádáme pak, aby se opisům a otiskům tohoto listu, jen když budou některým veřejným notářem vlastnoručně podepsány a pečeti některého církevního hodnostáře opatřeny, tataž víra přikládala, jako kdyby tento list byl doručen a ukázan.

Dáno v Římě u sv. Petra pod pečeti Rybářovou dne 1. ledna 1891. třináctého roku Našeho panování.

M. Kard. Ledóchowski.

---

¹⁾ Slov. „odpuštění a prominutí všech hříchův“ užívá sv. Stolice místo „odpuštěných plnomocných.“ Jest totiž k dosažení plnomocných odpustků třeba, aby byly všechny hříchy odpuštěny. Je-li na duši jen jediný všední hřích, nemůže býti odpuštěn časný trest za ten hřích dříve než byla odpuštěna vina. Odpustky se toliko časné tresty odpouštějí.

²⁾ Sedm let a sedm kvadragen znamená, že se odpouští tolik časných trestů, kolik by si odkál, kdyby činil ve svaté církvi za starodávna tuhé pokání po sedm let a sedm kvadragen; kvadradena je tolik jako čtyřicet dní.

Hlava IV.

O úctě sv. Aloisia v našich vlastech.

Sv. Alois byl již záhy uctíván v naší vlasti, totiž v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. A stopujeme-li jeho úctu od prvopočátku, jest nám s potěšením vyznati, že byl horlivě uctíván po všechny časy. Hlavní zásluhu o rozšíření jeho úcty u nás mají Otcové z Tovaryšstva Ježíšova. Bylť svatý Alois jejich bratrem a členem Tovaryšstva a tak vynikajícím svatým, jakých jest málo. Úcta svatého Aloisia ovšem nejprve se šířila na místech, kde Otcové pracovali, než známost sv. Aloisia rozšiřovala se postupem času víc a více. První, kdož začali sv. Aloisia uctívati, byli žáci navštěvující školy Tovaryšstva. Tak nejprve zapustila úcta jeho kořeny v Praze, kdež měli Otcové znamenitou kolej u sv. Klimenta a výtečné školy v Krumlově, v Chomútově, v Jindřichově Hradci, v Jičíně, později v Králově Hradci, na Moravě v Olomouci, v Brně, ve Znojmě, v Jihlavě, v Mikulově a v Kroměříži, ve Slezsku v Opavě, ano i dokud horní Slezsko k naší říši patřilo (ztratili jsme je za císařovny Marie Terezie po sedmileté válce), v Kladsku, v Nise a v Hlohově. V pozdějších časech šířila se úcta téhož světce i na jiných místech, ovšem působitích to Otců z Tovaryšstva.

Na Moravě získal si zvláštní zásluhy o úctu ke sv. Aloisiu horlivý biskup olomoucký a kardinál František Dietrichstein. Bylť spolužákem svatého Aloisia a s ním spřízněný (viz seznam rodin v království Českém spřízněných se sv. Aloisiem) a vy-

mohl to na nově zvoleném papeži Pavlu V., že dovolil, aby Aloisius směl býti veřejně uctíván

Oltářní obraz nad hrobem sv. Aloisia v Římě.

(r. 1605. dne 21. května) od lidu; že na Moravě jeho **úctu** velice rozšiřoval, kdož by o tom po-

chyboval? Byl biskupem velice horlivým a Ducha svatého plným.

Mnoho ctitelů měl sv. Alois z počátku u šlechty. Tak vroucně uctívali sv. Aloisia páňové z Pernštýna, hrabata Martinicové, Slavatové a Lobkovicové. Pamětihodno jest, jak milostivým se sv. Alois již r. 1612. rodině Slavatův ukázal. Hrabě Vilém Slavata, pán na Jindřichově Hradci, purkrabí Karlsteinský, jenž byl roku 1618. s Jaroslavem z Martinic a Fabriciem s okna hradu pražského svržen, ctil se svou manželkou Lucíí Otilií velice sv. Aloisia. Měl synáčka Františka Víta těžce nemocného; než majíce oba manželé velikou důvěru ke sv. Aloisiu, nezmalomyslněli. Právě 1. ledna téhož roku 1612. učinili před oltářem blah. tehdáž Aloisia slib, a nemocného synáčka jemu odporoučeli. A hle, milovaný synáček ozdravěl! Aby však na dobrodiní jemu sv. Aloisem prokázané nezapomněl a sv. svého ochránce vroucně uctíval, dali mu zbožní rodiče, když povyrosl, ušiti roucho řeholní, jaké jesuité nosívají, a které mládeneček rád nosíval.¹⁾

Když papež Řehoř XV. brevem ze dne 2. října 1621. dovolil, aby směli všickni otcové z Tovaryšstva Ježíšova a všickni kněží, kteří by jejich kostely navštívili, složití ke cti blah. Aloisia mši sv. a modliti se k jeho cti kněžské hedinky, tu povznesla se cta blah. Aloisia velice i u nás. Příkladním Otci z Tovaryšstva oblíbili si studující sv. mládence Aloisia tak, že si ho zvolili všude

---

¹⁾ Schmidl, Historia Societatis Jesu provinciae Bohemiae díl II. kniha V. str. 609.

během času za svého patrona. Tak r. 1625. opatřili si studující IV. gymnasijní třídy v Praze obraz sv. Aloisia, překrásně ho ozdobili, s velikou slávou ho do chrámu Páně nesli, pověsili ho poblíže hlavního oltáře, a na jeho svátek dne 21. června šli všickni ve vzorném pořádku do chrámu Páně, kdež měli slavnou mši sv., klečíce při ní od počátku (od introitu) a majíce všickni věnečky z kvítí na hlavách a držíce v ruce lilie, znamení to svaté čistoty. Tak klečíce modlili se vroucně po celou mši sv. Po sv. přijímání, jsouce posílnění chlebem andělským, věnečky a lilie před obrazem sv. Aloisia složili a jemu je slavným způsobem obětovali.

Za příkladem těchto studujících obraly si i jiné třídy z gymnasia sv. Aloisia za svého patrona, a jejich příkladu následovali i studující po ostatních městech, kdež vyučovali Otcové z Tovaryšstva Ježíšova. Takové slavnosti konaly se pak ku počtě sv. Aloisia každého roku.¹⁾

Ku povzbuzení a ku vzdělání milých čtenářů popíšeme takové slavnosti Aloisiánské z roku 1627. v Praze a ve Znojmě konané a z roku 1631. V Praze byla zvláště slavným způsobem konána památka sv. Aloisia r. 1627. ve chrámu Páně Otců Tovaryšstva. Sloužil slavnou mši sv. opat kláštera Strahovského Questenberg, byl i přítomen tehdejší arcibiskup pražský kardinál Harrach, a mimo žáky IV. třídy věnečky ověncené a lilie v rukách držící, mladší hrabě Jiří Martinic se svou manželkou Johannou, dcerou Františka Gonzagy, bratra svatého

---

¹⁾ Schmidl III. díl, kniha IV. str. 627.

Aloisia, kteří oba při mši svaté sv. přijímání přijali.

R. 1629. obdržela ve Znojmě IV. třída gymnasijsní za svého patrona sv. Aloisia, dala malovat krásný obraz téhož svätce, pak byl obraz před svátkem sv. Aloisia od studujících nesoucích lilie a hořící svíce do chrámu Páně donesen, postaven na hlavní oltář, kdež se studující sv. Aloisiu odporučeli, za nesmírného účastenství nábožného lidu. Pobožnost ke sv. Aloisiu trvala potom po osm dní, a mládenci stáli vždy při mši sv. před obrazem s rozžatými svíčkami. ¹⁾

Nejkrásněji a nejdojemněji se konala slavnost sv. Aloisia v Praze roku 1631. ve chrámu Páně sv. Salvátora. Žáci IV. třídy gymnasijsní ve slavném průvodu kráčeli do chrámu Páně, šlechtičtí synové nesh na stopu dlouhými písmeny zhotovené jméno sv. Aloisia, a dva a dva drželi jednou rukou hedbávné konce prostředních písmen jména světce, ve druhé pak ruce měli rozžaté svíce; ostatní žáci měli na hlavách růžové věnečky, které po sv. přijímání před krásně okrášleným obrazem sv. Aloisia složili. Mši sv. obětoval ke cti světce primiciant, totiž vychovatel markraběte Karla Gonzagy, synovec sv. Aloisia, a syn Kristiána Gonzagy, jenž studoval v Praze; ke sv. přijímání přistoupili kromě zmíněných žáků president královské komory české Jiří hrabě Martinic, jeho manželka Johanna, neteř sv. Aloisia, a čtyři bratři hraběte Martinice. Jak milá byla tato úcta blah. Aloisiovi, dokazuje ná-

¹⁾ Schmidl III. díl, kniha V. str. 958.; tentýž, kniha VI. str. 1122.

sledující událost. Jeden žák, jenž byl údem Mariánské družiny, a také blah. Aloisia uctíval, šel pro něco na půdu. Za ním přišel jeden člověk, jenž ho k čemusi nečistému naváděl a mermomocí na něho dotíral. Mládenc nemoha si jinak pomoci, vzpomněl si na sv. Aloisia, poznamenal se sv. křížem a skočil s okna dolů. Nic se mu nestalo; vstav, utíkal dále.¹⁾

Po takových slavných projevech úcty blah. Aloisiovi víc a více zbožných ctitelů přibývalo. Sv. Alois se svým ctitelům hojnými milostmi také odměňoval. Tak r. 1629. uzdravil jednoho člena z Tovaryšstva Ježíšova v Krumlově, a r. 1638. vyprosil sv. Alois jedné vzácné paní v Brně, o které již lékaři pochybovali, zdraví, když byla témuž sv. Mládenci slíbila, že bude každého roku jeho svátek sv. přijmáním oslavovati.

Sv. Alois přivábil k sobě r. 1637. i hlavu korunovanou. Na jeho svátek téhož roku přišel ho totiž uctít sám císař Ferdinand III. Meškaje tehdáž řečený císař v Praze, sestoupil s hradu pražského do chrámu Páně sv. Salvatora se svým bratrem Leopoldem a celým svým dvorem, a byl tam na slavné mši sv., kterou obětoval biskup vesprymský a kancléř uherský hrabě Jiří Lippay. Jeho příklad pohnul i druhé k úctě andělského mládence.²⁾

V potomních časech úcta sv. Aloisia ještě více vzkvétala. Věřící lid si víc a více sv. Aloisia obliboval, zvláště když náboženské vědomí u ka-

---

¹⁾ Svoboda, Mariánská družina, str. 47. díl II.

²⁾ Schmidl IV. díl, kniha II. str. 368.

tohkův oživlo. Mezi horlivé ctitele sv. Aloisia náleží i náš slavný jezuita Bohuslav Alois Balbín, horlivý milovník jazyka českého a dějepisec. Na sv. Aloisia napsal několik latinských votivních básniček. Ke etí českého jména můžeme i sdělit, že sv. Alois našel mezi českými údy (sodály) Mariánské družiny horlivého následovníka. Byl to mladý hrabě Václav Kolovrat Libštejnský. Byl jediným dítětem a dědicem otce svého Zdeňka, a poněvadž jeho strýc Heralt byl bezdětek, dědil i po otci a po strýci panství a statky Sloup, Svojkov, Konojedy a Hrádek. Též u něho trvalo dlouho než dostal od otce dovolení, aby směl vstoupiti do řádu Tovaryšstva Ježíšova, a jakmile je obdržel, ihned na to pomýšlel, aby se sv. Aloisiu co nejvíce stal podobným. K vůli lepšímu vycvičení se ve vědách byl poslán do Říma a byl tam tak dokonale a svatě živ, že starší Otcové říkali: „Znali jsme Aloisia za živobytí a víme veškeré jeho způsoby; — ejhle náš Václav Kolovrat je celý Alois.“ — A jako Bůh Aloisia z tohoto světa na onen svět ve věku 23 let povolati ráčil, tak se i jemu zalíbilo Václava v tomtéž věku v Římě k sobě odvolati (r. 1659.). Zemřel v takové pověsti svatého života, že jej nejinak než českým Aloisiem nazývali. —

Můžeme milým čtenářům dáti zprávu, jak bylo svatořečení sv. Aloisia oslaveno v Praze, v Olomouci a v Brně. Jak jsme vyprávěli, byl sv. Alois prohlášen za svatého dne 31. prosince 1726. ve chrámu sv. Petra v Římě. Oslava jeho svatořečení konána pak roku následujícího. Poněvadž byl se svatým Aloisiem zároveň svatořečen sv. Stanislav Kostka,

rodem Polák, konala se větším dílem všude oslava jejich svatořečení najednou.

U sv. Klimenta v Praze konala se oslava svatořečení sv. Aloisia a Stanislava s takovou slávou, že celá Praha byla jí unesena. Takové výzdoby a takové oslavy nikterak neočekávali. Kostel byl celý zvenčí opraven a okrášlen, postavena i před kostelem slávobrána ozdobená malbami, v kostele všechny pilíře a zábradlí byly milánskými koberci nachové barvy z damašku ověšeny; hlavní oltář byl tak ozdoben, až lidem oči přecházely. Okrasu v kostele zvětšovaly velice pěkně provedené obrazy znázorňující jednotlivé události a ctnosti ze života jmenovaných svatých. Slavnost zvyšovala rozmanitá processí, jichž se zúčastnil nejen obecný lid, ale v hojném počtu i šlechta. Slávu svatých hlásali výborní kazatelé v řeči české, latinské, německé a italské. Vydány v oněch řečích i knížky s obrázky světců s jejich životopisy a rozdány po tisících mezi lid, čímž velice úcta k nim vzrostla.

U sv. Ignáce oslaveno svatořečení našich světců dne 24. srpna na 12. neděli po sv. Duchu. Po celou oktávu vystavena nejsv. Svátost k veřejnému uctění, pak byla slavná mše sv., nešpory a slavné požehnání. Nejslavněji dopadl čtvrtý den slavnosti. Ve středu vedeno totiž z kostela sv. Klimenta slavné processí. Na počátku průvodu šly jednotlivé cechy s třemi menšími prapory, cechy s prapory většími zaujaly místo na náměstí u kostela sv. Ignáce v ladném pořádku. Za cechy s prapory jel na koni šašek (*equus comicus famam representans*), s ním jeli studující na koních. Pak vezen na voze „genius

Tovaryšstva“ znázorňující jeho ctnost a učenost. Za vozem šli pěší městští granátníci s hudbou. Za nimi následovali studující z celého města Prahy. Každá třída studujících byla označena dvěma prapory. Za I. třídou gymnasijsní nesen krásný obraz sv. Stanislava na žerdi vztyčený a kolem něho šlo 6 studentů nesoucích hořící pochodně. Mezi II., III. (mediam et summam) a IV. třídou nesen obraz sv. Aloisia, kolem něhož šlo zase šest studujících s pochodněmi. Za V. a VI. třídou hráli trubači nejvyššího purkrabího a jeli Poláci ozbrojeni kopími vavřínem ovinutými. Na to vezen obraz, představující ctnosti sv. Stanislava, doprovázený polskou šlechtou. Za posluchači filosofie jela španělská jízda vezoucí jiný obraz svatých oslavencův a za ním mnoho studujících na koních. Po studentech kráčeli bohoslovci, taktéž s významnými obrazy, za nimi pak hrál hojný počet hudebníků. Z řeholníků zúčastnili se průvodu kapucíni, servité a františkáni. Pak šla celá novoměstská rada. Před zástupem kněží hráli zase hudebníci, za nimiž kráčeli čtyři městští faráři a vůdce celého průvodu a celebrant Jan Mořic Martini, kanovník arcijáhen u sv. Víta. Kázání činil kan. Jan Libertin. Po čas průvodu ozývala se z ostrovů Vltavy střelba. Před chrámem sv. Ignáce, koberci ozdobeným, postavena byla krásná slávobrána.

V Olomouci, kde měli otcové z Tovaryšstva velikou kolej a proslavené školy, oslavovala se jejich svatořečení na dvanáctou neděli po sv. Duchu v měsíci srpnu r. 1727. K důstojné oslavě učinili otcové vše, co mohli. Chrám Páně a Panny Marie

Sněžné byl nádherně uvnitř i zvenčí ozdoben péčí a nákladem otcův, a vzácným přispěním kardinála Wolfganga Schratzenbacha a kanovníků kapituly olomoucké u sv. Václava, kteří krásné koberce a drahocenné stříbrné náčiní ke mši svaté darovali; celá vnitřní úprava chrámu Páně byla nad míru ladná. A nejen město Olomouc putovalo do domu Božího, ale i celá okolní Morava v ustavičných zástupech a processích se tam tlačila. Takové krásy ještě nikde ve chrámu Páně viděti nebylo; zdálo se tam býti jako v ráji. I o processích jest se nám zmíniti, že tak pěkné a drahé obrazy sv. Aloisia a Stanislava na žerdích vztyčené měla, že se mnohým velice podivováno. Slavnost trvala po celých osm dní.

V neděli vyšlo kolem osmi hodin ráno z metropolitního chrámu Páně u sv. Václava slavné processí, jež vedl první prelát a děkan kapituly Vilém Vojtěch Libštejnský hrabě Kolovrat, a šlo hlavními ulicemi města do kostela Panny Marie Sněžné. Průvodu účastnili se všickni školáci škol triviálních¹⁾, žáci akademie nebo vysokých škol olomouckých, kongregace Marianská a jiná nábožná bratrstva se svými odznaky, jež doprovázela hudba, dále všecky duchovní řády žijící v Olomouci, řeholníci Tovaryšstva Ježíšova nesoucí hořící svíce v rukou, veškero světské duchovenstvo s kanovníky olomoucké kapituly a katolická šlechta moravská.

Když přišlo processí do kostela, začala slavnost chvalo zpěvem sv. Ambrože: Tebe Bože chválíme,

---

¹⁾ T. j. národních, zde se učili čísti, psáti a počítati.

pak následovala slavná biskupská mše sv., kterou sloužil za četné přísluhy biskup hipponský Julián hrabě Braida di Ronsecco. Pak bylo kázání, které měl jeden věhlasný kazatel z řádu sv. Dominika. Odpoledne byly slavné nešpory a po nich zase kázání, jež přednesl kazatel z Tovaryšstva, pak zpívány krásné chvalozpěvy, provedeno oratorium ku počtě jmenovaných svatých složené a sv. požehnání s nejsv. Svátostí. Po celý týden konány slavné služby Boží, jež měl některý kanovník, po nich bývalo zase kázání a odpoledne litanie se sv. požehnáním. Konána i processí do chrámu Matky Boží, doprovázená několika kanovníky. V pondělí oslavovala ve chrámu Páně svatořečení našich světců celá universita olomoucká, ve středu dostavily se ke slavnosti kongregace (bratrstva) německé, jimž kázal o obou světcích kazatel z řádu Bernardinů, ve čtvrtek se zúčastnil slavnosti kněžský seminář (convictus pontifico caesareus), jda ve slavném průvodu, ku kterému se přidala městská rada olomoucká a veškeří řeholníci; v průvodu neseny čtyři krásné obrazy sv. Aloisia a sv. Stanislava. V sobotu byla na slavnosti řečené latinská kongregace, která se dostavila v krásném průvodě vedením zmíněného preláta Viléma Vojtěcha Libštejnského s devíti obrazy vztyčenými na žerdích, s hudbou, ano i s mnohými členy městské rady. Kázání měl o obou sv. sodálech Marianské družiny prelát Libštejnský hrabě Kolovrat sám. (Vyňato z Historia Collegii Olomucensis a. 1727.) V oktávu t. j. na druhou neděli měl před slavnou mší sv., již sloužil městský farář od sv. Mořice, kázání

o obou Svatých rektor koleje ze Staré Vody. Tohotéž dne byl chrám Páně zase nabitý. Odpoledne se slavnost skončila obyčejnou pobožností, jak jsme již výše popsali. Počet kommunikantů byl ovšem veliký. —

V Brně konána slavnost 24. srpna a po celou oktávu. Den před tím zvonilo se všemi zvony po celou hodinu. Kolem 9. hodiny ráno vyšlo ze chrámu sv. Petra processí, jež vedl probošt hrabě z Thurnu a Valdesassina. Byla na průvodu mládež školní a čtvero bratrstvo pod prapory. Za latinskou větší družinou kráčeli řeholníci ze čtyř řádů v hojném počtu se dvěma jejich provinciály. Pak šli novicové a kněží Tovaryšstva i z Tuřan v ornátech. Potom hudba a kněžstvo, mezi nimiž byli i kanovníci od sv. Petra. Za proboštem kráčel nejvyšší zemský hejtman moravský s jinými úředníky královskými (de regio tribunali) a velký zástup lidí. Neseno bylo 6 obrazů na žerdích, na nichž se představovaly zázraky a čelné ctnosti světců našich. Také šla čtverá hudba. Kostel byl rovněž ozdoben a pln světél. Po chvalo- zpěvu ambrosianském měl krásné kázání farář hustopečský, doktor sv. Písma a práv. Mši svatou slavnou na to sloužil svob. pán Jan de Zielesky, kanovník olomoucký a infulovaný prelát. Odpoledne o třech hodinách po nešporách činil o svatých Stanislavovi a Aloisiovi v jídelně krásně vyzdobené řeč mladší hrabě Karel Filip Hohenzollernský a Sigmaringský, posluchač retoriky (6. třídy gymnasijní), která se velmi líbila. Na večer uspořádáno slavné osvětlení školních místností, zpěvy a hudba. Po osm dní slavnosti konány; osmého dne přišlo pro-

cessí z Tuřan, k němuž se připojili lidé z Polehradic a Divák (Divacensis) s farářem, pak z Rečkovic také s farářem, kterýž měl kázání v řeči české. Slavnou mši sloužil tenkrát prelát Premonstratů ze Zábrdovic. Odpolední pobožností slavnost skončena.

Po tolika skvělých oslavách sv. Aloisia zapustila jeho úcta ještě hlubší v srdcích nábožných kořeny. Praví se, že se má kouti železo, dokud je žhavé a věřící, jsou-li jednou horliví, musejí býti v horlivosti udržováni. Tak se dělo ohledně úcty sv.-Aloisiánské i u nás. Kněží vytrvale povzbuzovali lid k úctě sv. Aloisia; toho dokladem jsou nám starší obrazy sv. Aloisia ve mnohých chrámech. Lidu dostalo se i knížky o sv. Aloisiovi od Jakuba Václava Hettyga, pod názvem: „Nevinnost kající, velikost svatých Aloisia Gonzagy a Stanislava Kostky z T. J. od Benedikta XIII. za svaté vyhlášených.“ Vyšla ještě roku 1727. v Jindřichově Hradci. — Téhož roku vyšla i druhá knížka o svatém Aloisiu pod názvem: „Krátký výťah života sv. Aloisia Gonzagy z T. J. jakožto i také hodinky, litanie a jiné modlitby“, vydána byla v Praze u sv. Klimenta. R. 1747. vydán nový životopis téhož světce v Praze u sv. Ignáce. Řečená knížka zní: „Od světa vábený, od Boha jatý Aloisius“.¹⁾ — Pravděpodobno též, že se už záhy u nás šestinedělní pobožnost rozšiřovala.

Až do zrušení řádu Tovaryšstva Ježíšova úcta jeho vydávala utěšené ovoce, neboť Otcové si dali všemožnou práci na mravném povznesení lidu,

---

¹⁾ Jungmanova Historie literatury české.

zvláště ohledně sv. nevinnosti. Než i když byl rád Tovaryšstva Ježíšova zrušen, na sv. Aloisia nezapomenuto. Najdeme mnoho lidí v našem národě pokřtěných na jméno Alois a Aloisie, třeba mnozí nevěděli, že jejich sv. patron byl členem neprávem kaceřovaného Tovaryšstva Ježíšova. Šestinedělní pobožnost ke sv. Aloisiovi docházela již před r. 1848. u lidu oblíbeny. Vydána již r. 1838. od Jana Krbce. Šestinedělní pobožnost k uctění nevinného sv. mládence Aloisia Gonzagy z Tovaryšstva Ježíšova, patrona čistých srdcí, která se dočkala r. 1884. osmého vydání. Roku 1849. vyšla od A. Brunona Fusíka „Devítidenní pobožnost ke sv. Aloisiovi“ v Jindřichově Hradci s krátkým životopisem, později vydal Jan Nep. Frant. Desolda velice pěknou: „Modlitební knihu pro ctitele sv. Aloisia“ v Praze u B. Stýbla. Když po letech 48tých náboženský duch u nás oživil, ctěn svatý Alois také vroucněji. Zvláště byl představován za patrona školní mládeže; žáci obecných a středních škol mívali za doby, kdy škola byla náboženskou, na sv. Aloisia prázdno, chodili do kostela, mívali i na mnohých místech o svatém Aloisiu kázání, ba přistupovali na svátek sv. Aloisia ke svatým Svátostem, tu i onde svěceny pro školní mládež prapory s obrazem sv. Aloisia a také mládež dospělejší k úctě sv. Aloisia přidržována. Projdeme-li všechny chrámy Boží v našich vlastech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, tuším, že nalezneme hojnost obrazův a soch sv. Aloisia. O kéž by dal všemohoucí Bůh, aby sv. Alois byl ode všech na dále vroucně uctíván!

Hlava V.

Oslava svatořečení sv. Aloisia roku 1727. ve Vídni a ve Štýrském Hradci.

Velikolepé byly též oslavy svatořečení sv. Aloisia ve Vídni a ve Štýrském Hradci. Oslava svatého Aloisia ve Vídni proto zvláštní zmínky zasluhuje, poněvadž ji uspořádal sám panující dvůr rodiny Habsburské, maje císaře Karla VI. v čele.

Slavnost konala se na první neděli v měsíci srpnu; započala slavným průvodem, jenž se hnul ze chrámu Páně sv. Štěpána a ubíral se do kostela Tovaryšstva Ježíšova. V čele průvodu šly školní děti obojího pohlaví, bylo jich aspoň tisíc párů, rozděleny jsouce po třídách a majíce zvláštní šaty. Za nimi nesen byl obraz na žerdi, představující uměleckým způsobem výjevy ze života sv. Aloisia a sv. Stanislava. Pak šly Máriauské družiny žáků Tovaryšstva, za nimi kongregace universitní a mnoho iných mládenců z města Vídně, jmenovitě ze šlechty. Všichni drželi v rukách hořící pochodně a bylo jich na čtyři tisíce. Před sodály Máriauské družiny šla hudba, potom členové ostatních družin Vídeňských nesouce na žerdích obrazy, zobrazující rozdílné příběhy ze života obou světců.

Po těchto přečetných družinách teprve šli v průvodu všickni řeholníci, meškající ve Vídni a v předměstích, za nimi členové Tovaryšstva Ježíšova počtem dvou set. Šli buďto v rouše klerikův anebo v šatech kněžských. Předě členy Tovaryšstva nesen zase veliký obraz, na němž byl vyobrazen sv. Ignác se sv. Stanislavem a sv. Aloisiem. Byl na něm nápis: „Sancti Patris Ignatii gloria in duobus suis

filiis gemina“, po česku: „Sláva sv. Otce Ignáce dvojitá ve dvou jeho synech.“ Za členy Tovaryšstva šla čestná pážata císařského dvora, městská rada, hodnostáři universitní a vojenští, vysoká šlechta, kanovníci rozličných kollegiátních chrámů, metropolitní kapitula, arcibiskup a kardinál Colonits (Kolonič), papežský nuntius a vyslanci rozličných cizích dvorů. Na konci průvodu šel sám císař Karel VI. s císařovnou Alžbětou Kristinou, arcivévodkyně Magdalena a arcivévodové se svými dvořany, tělesnou stráží a vyšším úřednictvem.

Průčelí chrámu a kláštera professův bylo skvostně okrášleno koberci a sochami, znázorňujícími rozmanité události ze života oněch dvou svatých, chrám Páně rovněž byl vzácně ozdoben a zářil v moři světel. Nelze ani vylíčiti, jaká veliká čest prokazována ode všech přítomných našemu svatému Aloisiovi. Zástupy lidstva se do chrámu Božího hrnuly, radostí až slzice. Slavné mši sv. byli celý císařský dvůr a veškerí vyslanci přítomni; odpoledne byly rozpravy o obou světcích, prozpěvovány chvalozpěvy, provozována s hudbou oratoria, večer celé průčelí chrámové a klášterní bylo osvětleno a na tisíce diváků nemohlo se ani pohledem na veškerou krásu nasytití.

Slavnost konala se po úplných osm dní a vždycky s nesmírnou slávou. Opravdu nelze říci, co více člověka překvapilo, zdali nádhera, či zbožnost celého města Vídně. Praví se, že pouze bratrstvo sv. Aloisia věnovalo na tu oslavu přes tři tisíce zlatých! „Byla to, jak píše jeden současník a očitý svědek oné slavnosti, věru tak veliká, skvostná,

velkolepá, srdečná a vroucí oslava, že, jak se všeobecně za to mělo, nedala se nikde jinde v Rakousku očekávati.“¹⁾

Ve Štýrském Hradci, památném i tím, že tam náš blahoslavený Jan Sarkander studoval, slavila se oslava sv. Aloisia a Stanislava na svátek sv. Andělů Strážných podobným slavným způsobem, jakož i v mnohých jiných městech.

Hlava VI.

Oslava třistaleté památky sv. Aloisia u nás a v Římě.

Otcovská slova sv. Otce Lva XIII., vybízející všecky křesťany k důstojné oslavě třistaleté památky smrti sv. Aloisia, neminula se se žádoucím účinkem. Letošní rok jest v pravém slova smyslu Aloisiánským rokem. Jakmile slova sv. Otce došla, činili nejdůstojnější naši velepastýři co mohli k oslavě světcově; povzbuzovali svůj lid ku všemožné oslavě v diecésanních oběžnicích neb ordinariatních listech, vyslovili zvláště své přání, aby mládež, jmenovitě studující, byla o památce první toho druhu poučena, ctnosti světcovy aby jí byly za vzor dány a by ke svatým svátostem v hojném počtu přistupovala. Doporučeno bylo konání třídenní a šestinedělní pobožnosti ke cti sv. Aloisia. Důstojné duchovenstvo v diecésích českomoravských zdvojnásobnilo svou horlivost ve příčině konání pobožností ke cti andělského mládence. Třídenní pobožnost konána na mnohých místech velice slavně. Okrášlen oltář

---

¹⁾ *Litterae annuae societatis Jesu provinciae Austriacae* r. 1727. Dieci glorie di s. Luigi str. 125—127.

aneb obraz sv. Aloisia nádherně kvítím a světlem. Konána i častá kázání o sv. Aloisiovi: šestinedělní pobožnosti konány s větší horlivostí. Účastenství ve přijímání svatých svátostí ku poctě světcově bylo daleko větší než jiná léta, na mnohých místech můžeme říci nevidané; horlivost v plnění křesťanských povinností oživena. Tu i onde došli věřící na přímluvu sv. Aloisia, kterého dříve málo znali, hojného požehnání v ohledu duchovním, ano i vyslyšení v záležitostech časných. Na oslavu svatého

Nynější Kastiglione.

oslavence napsány v časopisech mnohé články, pojednávající o životě a ctnostech sv. Aloisia, vydány i v Brně letošního roku dva spisky v knihtiskárně benediktinů rajhradských, a na dřívější spisy k rozmnožení jeho úcty vydané na př. od P. Al. Hrudičky hojně upozorňováno, a jistě mnoho jich dostalo se do rukou zbožného věřícího lidu.

Nejslavněji, jak se samo sebou rozumí, konána oslava sv. Aloisia v Kastiglione a v Římě. Divná věc! Starý zámek kastiglionský jest již rozbořen, zbyly z něho jen holé zdi, po rodině Gonzagů

z Kastiglione není již ani památky. — Vymřel totiž rod ten Aloisiem Filipem Gonzagou r. 1819. Leno kastiglionské před tím však již za Marie Terezie Rakousku postoupeno. Alois Filip dostával až do své smrti za odstoupení onoho léna deset tisíc zlatých ročního výslužného.¹⁾ Ale Aloisiovo jméno neustále žije v ústech tisíců a millionů zbožných křesťanů, ctitelů to Aloisiových, a všecko upomíná v Kastiglione na sv. Aloisia. Jest sice Kastiglione jen městečko, ale pro ctitele světcovy zrovna jako Betlémem. Má několik chrámů Páně. Mezi nimi vyniká nade všecky chrám sv. Aloisia, s překrásným kůrem a hlavním mramorovým oltářem. Nad oním oltářem se uchovává v mramorovém výklenku ve skvostném relikviáři hlava sv. Aloisia. Dále odpočívají v onom chrámu Páně ctihodné služebnice Boží Cinzia, Olympia a Gridonia, svaté to neteře našeho světce, a jsou tam ještě jiné vzácné ostatky sv. Aloisia. Krom toho jest tam ještě farní chrám, klášterní chrám zvaný Disciplinů, klášter panen Ježíšových, založený od zmíněných a známých nám neteří sv. Aloisia, kostel kapucínů a jiná místa sv. Aloisiovi zasvěcená, kdež jsou větší jeho ostatky. Již od jara konají se do Kastigliona poutě, mnohé doprovázeny i biskupy. Běře v nich v hojném počtu podíl mládež obojího pohlaví a přistupuje tam hromadně ke sv. přijímání. Jaké to krásné podívání zvláště na mládence, když v počtu několika set posilňují se chlebem andělským!

Oslava svátku sv. Aloisia trvala po několik

---

¹⁾ Viz Jozzi Vita: nuova di s. Luigi, Rodokmen Gonzagá.

dní způsobem co nejskvělejším. Ve svátek sv. Aloisia byla tam otevřena i výstava pořádaná ku počtě sv. Aloisia. Byly tam vystaveny obrazy sv. Aloisia, které se dosud přechovávají v Kastighioně, a byly buďto za živobyčí sv. Aloisia nebo nedlouho po jeho smrti nákladem jeho příbuzných zhotoveny, taktéž obrazy jeho předků a potomních knížat kastiglionských, rovně i kněžen z rodu Gonzagů a osob, které se sv. Aloisiem obcovaly. I památky po rodu Gonzagů zachované a vůbec knihy o sv. Aloisiu v řeči latinské, italské a jiných sepsané.

Podobná veliká výstava odbývala se i v Římě, v Pise a v jiných městech se také upomínky na sv. Aloisia dosud zachovalé ukazovaly.

Nade všecka města vynasnažilo se o důstojné oslavení stoleté památky sv. Aloisia věčné město Řím. Střediskem veškeré oslavy byl chrám svatého Ignáce, kdež odpočívá tělesná schránka světceva pod jeho oltářem. Již týden před svátkem sv. Aloisia konala se v témže chrámu Páně duchovní cvičení od znamenitých kazatelů z Tovaryšstva Ježíšova. Při jednom kázání byli posluchači tak uneseni, že jako na projev souhlasu s kazatelem začali tleskati. Kázání konala se třikráte denně. Chrám Páně byl krásně ozdoben. Sloupy byly červenou látkou se zlatými portami zakryty, pouze umělecké mramorové okrasy krásně z červené půdy vystupovaly. Osvětlen byl chrám nesmírným počtem světel. Nahoře na římsách kolem dokola bylo aspoň 2500 světel. V sobotu večer před svátkem sv. Aloisia slavil kardinál vikář Lucidus Parocchi nešpory. Ve

chrámu Páně bylo lidu zrovna natlačeno. Celý chrám zářil v moři světel, a zvláště oltář sv. Aloisia ozdoben květinami. Rakev andělského mládence byla tenkrát bez skleněné pokryvky, bylo ji lépe viděti. Nábožní ctitelové dávali si na ní dotýkati obrázky a růžence. Nelze ani popsati ony nespočetné dary a překrásné adresy z celého světa, ve kterých se mládenci a dítky službě sv. Aloisia zasvěcovali a pod jeho ochranu stavěli. Byly vázány v hedbávných a zlatých deskách, některé byly na způsob obrazů s drahocennými rámci vyhotoveny. Mezi nimi vynikala zvláště adresa z diecése pražské a kralohradecké a chorvatská svou skvostnou vazbou. Všickni národové byli jimi zastoupeni, ano i Angličané a Američané. Byli mezi nimi též mládenci protestantští (evangelíci).

Zvláštní zmínky zasluhuje adresa mladého krále španělského a jeho sester Mercedes a Marie Terezie. Donesl ji na hrob sv. Aloisia vyslanec španělský u sv. Stolic. Jest na ní krásné věnování svatému Aloisiovi a podpis malého krále Alfonsa XIII. a řečených jeho sester. Jest ovrouben hadovitou ovrubou (meandrem), uprostřed ovruby na vrchu jest obraz sv. Aloisia Gonzagy a na spodku ovruby uprostřed podobizna mladičského krále Alfonsa. Druhá adresa pocházela od vnučky našeho císaře pána a dcerušky † korunního prince Rudolfa, arcikněžny Alžběty. Jest na ní podepsána mladá arcikněžna Alžběta a přidána její podobizna. Také i jména mladých arcivévodů a arcivévodkyň skví se na adrese rakouské. Na adrese španělské potkáváme se se jmény znamenitých a vysokých rodů šlechtických

ze Španěl. Velice krásný byl zpěv na nešporách, že se až člověku zdálo, že jest v nebi u sv. Aloisia.

Dojemné bylo osvětlení kostela sv. Ignáce večer po nešporách. Celé kostelní průčelí jakoby téměř hořelo. Na okně zářilo mezi oblouky světél dvojité W a pod ním S. L., což znamenalo eviva san Luigi — ať žije sv. Alois. Četné řetězy různě zbarvených lampionů, modrých, červených a bílých lampiček zvyšovaly krásný dojem ještě více. V městě bylo i mnoho domů ke cti sv. Aloisia osvětleno.

Však nejkrásnější slavnost byla přece na svátek sv. Aloisia. Bylo více než 13.000 lidí u sv. přijímání. Oltáře u sv. Ignáce byly ustavičně obklopeny knězi obětujícími Bohu obět nejčistší; zvláště oltář svatého byl v pravém slova smyslu knězi a nábožnými věřícími obležen; bylo na něm i mnoho krásných darů. Sám sv. Otec daroval ku poctě sv. Aloisia kalich z ryzího zlata. Sv. Otec sice se do chrámu sv. Ignáce dostaviti nemohl, poněvadž se nesmí z vatikánu ani hnouti, ale sloužil ve své soukromé kapli na úmysl křesťanské mládeže ke cti sv. Aloisia mši sv. Bylť o to požádán od spolku katolické mládeže. Toho samého dne sloužil slavnou mši sv. v kostele sv. Ignáce kardinál vikář svatého Otce, Parocchi. Po celých pak osm dní konal slavnou mši sv. některý kardinál, kázal některý znamenitý církevní hodnostář aneb arcibiskup, nešpory měl vždycky některý slavný kazatel a pobožnost se každého dne končila slavným požehnáním s nejsv. Svátostí, jež uděloval některý, v Římě meškající kardinál. Dne 28. června, v poslední den oktávy, sloužil slavnou mši sv. kardinál Rampolla, kardinál

Parocchi učinil odpoledne překrásné kázání o svatém Aloisiovi. Popisoval v kázání, jaké slávy požívá sv. Alois v nebi. Po kázání měl slavné požehnání nejsv. Svátostí kardinál Monaco la Valetta, děkan kolegia kardinálů. Téhož dne přistoupilo množství jinochů z různých spolků ke společnému svatému přijímání. Všech věřících pak, kteří za dobu oněch slavností ku Stolu Páně přistoupili, bylo 37.000. Po požehnání zakončila slavnost chvalozpěvem Te Deum (Tebe Bože chválíme) a večer bylo znova krásné osvětlení chrámu sv. Ignáce. Mládež provolávala venku: Ať žije sv. Alois Gonzaga! ať žije katolická mládež! Oním oktávem není ještě všem slavnostem konec. Slavnosti mají trvati po celý rok. V měsíci září konány poutě mládenců z celého katolického světa ke hrobu sv. Aloisia. Přijel veliký počet poutníků z Rakouska, z Francie, ze Španěl, ze Švýcar, ano i z dálné Ameriky. Poutníci měli slyšení u sv. Otce. Jména účastníků oněch poutí byla zapsána ve dvojí album a podána sv. Otcí.

Jak milá jest Bohu úcta sv. Aloisiovi prokazovaná, o tom svědčí nové dva zaručené zázraky, které se na přímluvu sv. Aloisia staly. Jistá panna z diecése Lucké, která byla raněna mrtvicí, nabyla náhle zdraví a učitelce, nedaleko Trevisu, jež ztratila úplně hlas a jež si ve svém zármutku téměř zoufala, hlas se vrátil, když byla vykonala ke sv. Aloisiovi devítidenní pobožnost.

Hlava VII.

O původu šestinedělní pobožnosti a způsobu, jak ji konati.

V předešlé hlavě jsme vykládali, že letošího roku se obzvláště horlivě konala na mnohých místech

pobožnost šestinedelní ke sv. Aloisiu. Poněvadž pak na mnohých místech mnozí nevědí, jaká to pobožnost a jak ji konati třeba, podáme stručný nárys oné pobožnosti. Úcta sv. Aloisia nabyla po jeho svatořečení mnohem většího rozšíření slavením šesti čtvrtků nebo pátků k uctění oněch šesti let, kteráž sv. Alois v řeholi strávil. Chodívali totiž mnozí po šest nepřetržitých čtvrtků nebo pátků ke sv. zpovědi a sv. přijímání a konali krom toho buď rozjímání anebo modlitby k uctění téhož světce. Když pak sám sv. Alois ono uctívání sebe zvláštními neobyčejnými milostmi a zázraky, které se na jeho ctitelích staly, takto schvaloval, došla ona pobožnost čím dále tím větší obliby. Již roku 1736. vyšla v Mantově knížka nadepsána: „Pobožnost šestidenní ke cti šesti let, kteráž svatý Alois Gonzaga z Tovaryšstva Ježíšova strávil, kterou může konati každý, kdo si chce účinným způsobem jeho vele-mocnou ochranu získati,“ ona knížečka asi mocně povzbudila lid k horlivému konání oné pobožnosti, poněvadž již po čtyřech letech (r. 1740.) vyšla v Mantově nová knížka u téhož nakladatele s nadpisem: „Šest neděl ke cti sv. Aloisia Gonzagy z Tovaryšstva Ježíšova,“ od P. Dominika Faccanoniho T. J. Ctitelů sv. Aloisia přibýlo a pro lepší pohodlí své začali konati onu pobožnost po šest neděl. P. Dominik Faccanoni byl dle všeho původcem té pobožnosti a za tři leta se tak rozšířila, že r. 1739. P. generál Tovaryšstva Ježíšova, František Retz, sv. Stolicí o odpustky za oněch šest neděl požádal a r. 1740. skutečně na každou neděli plnomocné odpustky uděleny byly. V letopisech Tovaryšstva Ježíšova,

v provincii benátské, lze v roce 1737.—1740. čísti, že účastenství na pobožnosti šesti neděl, zavedené nedávno ke cti sv. Aloisia, bylo veliké a že pošlo z knížky, která byla v Mantově tištěna. V následujících třech letech bylo dle těchže zpráv ročních takové účastenství studujících v oné pobožnosti, jaké bývalo na měsíčním generálním (společném) sv. přijímání. Ve zprávách z let 1746. až do 1749. se již píše, že slavení šesti neděl ke cti sv. Aloisia se koná nejen v kostelích Tovaryšstva Ježíšova, ale i v jiných. V letech 1754—1758. byla již ta pobožnost tak rozšířena, že to pokládáno téměř za hřích ji nekonati.

Konání této pobožnosti nemůžeme dosti doporučiti. Doporučují ji ony nesčetné milosti, které sv. Alois při této pobožnosti ctitelům vyprošoval a posavad vyprošuje. Mnozí se častější sv. zpovědí a sv. hodným přijímáním lépe poznali, jiní se zcela obrátili, jiní se zase stali ve ctnosti horlivějšími, mnozí a mnozí si vyprosili na sv. Aloisiovi milost svaté čistoty, šťastné volby stavu, milost setrvání v dobrém, ano i mnohá zázračná uzdravení, která by si jinak nebyli vyžádali. Můžeme upřímně vyznati, že když se ta pobožnost náležitě koná, podává pravé divy milosti Boží. Aby si nábožní ctitelé sv. Aloisia onu pobožnost oblíbili a k větší úctě andělského světce se povzbudili, podáme zde naučení, jak by se konati měla.

Pobožnost šestinedělní ke cti sv. Aloisia možno konati kdykoli v roce, buďto před svátkem sv. Aloisia, nebo po jeho svátku. Na každou z oněch šesti neděl jsou uděleny plnomocné odpustky, avšak

musí se ta pobožnost konati po šest neděl bez přetržení. Kdyby někdo vynechal jen jednu neděli, nezíská plnomocných odpustků. Tu třeba pobožnost začít znova, neboť zpovědník nemůže místo toho uložit jiný dobrý skutek. Aby kdo získal těch odpustků, jest předepsáno, aby vykonal každou neděli sv. zpověď a přijal nejsv. Svátost oltářní, a buďto po nějaký čas ke cti sv. Aloisia rozjímal, anebo se něco ústně modlil, nebo též některý dobrý skutek vykonal; dostačí též pomodlit se 6 Otčenášův a 6 Zdravas a 6krát Sláva Otci i Synu i Duchu svatému . . . Sv. zpověď a sv. přijímání možno již přijati v sobotu, ale ostatní dobré skutky t. j. modlitby, nebo almužnu nebo jiné dobré skutky třeba v neděli vykonati. (Dekret sv. kongregace odpustků ze dne 6. října 1870.)

Také se krom hodného přijímání svatých svátostí odporoučí, častěji týden si umíniti život polepšiti. Dobře jest tu modlitby před oltářem sv. Aloisia vykonal, a kde jich koná onu pobožnost více odporučuje se, aby všichni hodinky ke sv. Aloisiu v kostele zpívali a tím více ctitelů sv. Aloisiu získali. Nejlépe jest o ctnostech sv. Aloisia ještě aspoň půl hodiny rozjímati. Pro první neděli radíme rozjímati o čistotě sv. Aloisia, druhou neděli o jeho horlivosti v modlitbě, třetí neděli o jeho lásce k nejsvětější Svátosti, čtvrtou neděli o jeho lásce k Marii Panně, pátou o jeho lásce k bližnímu a šestou neděli o jeho sebemrtvení. Není však nikdo na ten pořádek vázán. Především, kdo onu pobožnost koná, má hleděti, aby se stal sv. Aloisiovi podobným. Varovati se i nejmenšího hříchu potřeba co nejvíce.

Kdo se hříchu nechrání, toho pobožnost jest marná. Dobře i následovati sv. Aloisia v jeho úctě k nejsv. Svátosti, k Marii Panně, ke sv. Andělům. Protož nejsv. Svátost a Pannu Marii ve chrámu Páně častěji navštěvuj a před nimi své srdce vylévej. Modli se více jak obyčejně, krom obyčejných svých modliteb, ještě jiné modlitby se modlívej. Můžeš si též aspoň čtvrt hodiny čisti v Tomáše Kempenského. Následování Krista Pána, nebo v jiných duchovních knížkách. — Každý týden se cvič ve ctnosti, které máš nejvíce potřebí. Abys se lépe poznal, zpytuj každý večer při modlitbě večerní své svědomí. Měj obrázek sv. Aloisia v knížkách a před očima; postačí však, když budeš míti obraz sv. Aloisia na stěně a častěji naň pohlédneš. Velice se sv. Aloisiovi zalíbíš, budeš-li ho následovati v sebezapírání. Tak můžeš se varovati zahálky, všetečnosti, zbytečného mluvení; nejez ničeho mimo ustanovený čas ráno, v poledne a večer. Zvláště pak ti radím varuj se pomlouvání a na cti utrhaní. Dávej rád almužnu, můžeš-li komu pomoci, s radostí pomoz, malé dítky veď k modlitbě, modli se za jiné, zvláště za hříšníky, dávej druhým ve všem dobrý příklad, a všecky své modlitby, práce a utrpení obětuj každého dne ke cti a chvále Boží. Nejvíce však přemáhej svou největší náklonnost k tomu neb onomu hříchu. Všecky své povinnosti konej co nejsvědomitěji. Tvá pobožnost bude též sv. Aloisiovi tím milejší, čím více budeš i jiných k té pobožnosti naváděti a jim příklad dobrý ve všem dávati. Důvěřuj však v Boha, s jeho pomocí všecko dobře vykonáš a zpovědník ti také v tom

poradí. Radím ti, abys, chceš-li o ctnostech sv. Aloisia rozjímati, přečetl si tu hlavu v tomto životopisu, která o ctnosti té pojednává, a pak uvažoval, jak jsi se posud v té příčině choval; když poznáš, že jsi se dle příkladu sv. Aloisia neřídil, lituj toho a umiň si pevně, že se budoucně dle jeho příkladu zachováš a to dobré předsevzetí si častěji přes den obnovuj. Můžeš si k rozmnožení důvěry ke sv. Aloisiovi přečísti o tom neb oňom zázraku, který se stal na přímluvu sv. Aloisia, jak popsáno v této knížce.

Hlava VIII.

Sv. Alois vzor a patron mládeže.

Sv. Alois nedočkal se dlouhého věku, došel pouze 23 let a tři měsíce. Proto také popředně jest vzorem a patronem mládencův a panen. Žil sice krátký čas, ale získal si takových ctností, že nelze se jim dosti vynadiviti. Nepůsobil nikde jako učitel mládeže, ani neprospěl Tovaryšstvu Ježíšovu jako kazatel nebo zpovědník, neproslul jako missionář anebo mučeník, ani se nezúčastnil v řízení řádu Tovaryšstva Ježíšova, ale přece vynikl nade všechny své vrstevníky svatým životem, a to tak svatým, že nikdo v řádě a ve světě se mu ve svatosti života nevyrovnal.

Jen podívejme se blíže na jeho ctnosti. Již ve věku dětinném jeví ustavičnou náklonnost k modlitbě, kde jen může se skrývá, spíná jako nevinné pachole své ručky a modlí se; když dorůstá, jest jeho největším potěšením modlitba. V sedmém roce svého věku již se modlívá tak vroucně a tak rád, jako

nějaký světec. Nikdy od modlitby neustává, nejen že vykonává modlitby ranní, polední a večerní, ale i přes den bere častěji knížky do rukou a říká zkroušeně sedm kajících žalmů, 15 žalmů stupňových a hodinky k Matce Boží; ani v nemoci neustává se modliti. Když dospívá v letech, kde nejvíce bývá pokušení a nebezpečství, zdvojnásobňuje své modlitby, modlí se jako pravý anděl. A což teprve v řádě! Viděli jsme již v jeho životopise, jak velikou váhu na modlitbu kladl, jako kdyby od ní veškerá dokonalost závisela. Jeho život byl ustavičná modlitba. Od modlitby se odtrhnouti pokládal za veliké neštěstí. Když měl nemysleti na Boha, větší trpěl bolesti, než když se neustále s Bohem obíral. A poněvadž tak ochotně a rád se modlíval, proto ušel tolika nebezpečstvím, proto čistým zachoval se od těžkého hříchu po celý svůj život. Jak vážné dává sv. Alois mládeži napomenutí, aby se chopila též modlitby! Poněvadž se tak málo na modlitbu mezi mládenci a pannami dbá, proto žijí tak mnozí v ustavičné příležitosti a nebezpečství hříchu, proto u nich taková touha po požívání a světských rozkošech. Mnozí mládenci a panny předčasně všemu dobrému odumírají, poněvadž nezakusili sladkosti modlitby. Mládenecký a panenský věk jest nejkrásnější z celého lidského života, jest to věk radosti. Avšak jen ten může se v pravdě radovati, jen ten dobře krásný ten věk stráví, kdo jej hříchem, jmenovitě hříchy, o kterých sv. Pavel zakazuje mluvit a v nich se kochati, nepokálí.

Hle, jak krásným vzorem jest v tom ohledu sv. Alois! Není na něm nejmenší úhony, ani nej-

nepatrnější poskvrny. Jest čistý jako anděl, jeho život jest nevinný jako nemluvně, jest ve své nevinnosti a neporušenosti spanilý jako lilie, dojíká každého, jako jasný svit měsíce. Kdo ví, jak sv. Alois tuto ctnost zachovával, jak si svého těla vážil, nemůže se mu nepodivovati. Kdyby nevím jak se člověk spustil a sám tuto ctnost čistoty nezachovával, přece příklad Aloisiův mu vynutí bolestný povzdech, poznává své neštěstí. Ví, jak špatný život vede, a sám nad sebou se zastydí. Jaké kouzlo chová v sobě tato krásná ctnost! Mládenec a panna, kteří v tom ohledu jsou neúhonní, mohou s radostí hleděti na obraz svatého Aloisia.

Ačkoliv sv. Alois necítil žádného hříšného hnutí ve svém těle, přece měl se vždycky bedlivě na pozoru. Opatroval tak tuto ctnost, jakoby byla v ustavičném nebezpečení. Vypravuje se, že obličej císařovny, ačkoliv dvě léta ji obsluhoval, téměř ani neviděl. Tak se střežil všelikého zbytečného pohledu na osoby druhého pohlaví a dobře činil, neboť oči jsou, jak píše prorok Páně, okna, kterými vchází smrt. Nemá-li kdo očí svých v moci, dovoluje-li jim všechno, nemůže tuto ctnost neporušenu zachovati. Vtírají se zajisté člověku všelijaké myšlenky a pokušení, a mnohý nepokoj z neopatrnosti takové pochází. A koliká hříchů jest taková neopatrnost příčinou! Sv. Alois však tak má oči podmaněny, že se mnozí vyslovili, že nevědí, jaké barvy jeho oči byly. Vyhýbal i všem společnostem, kde by byla nevinnost neobstála. Mezi jeho společníky vidíme jen lidi dokonalé, lidem, jejichžto mravní neporušenost není

známa, vyhýbá jako hadům. A také ve společnosti nikdy špatných řečí a příkladů netrpěl. V městě Turině neváhal i starce pro jeho nestydatost pokárati. Budou-li si i v tom mládenci a panny bráti Aloisia za vzor, vyhnou mnohému zlému a uspoří si na starost mnohou slzu a bolest.

Sv. Alois uznával vždycky za potřebné poslouchati. V celém jeho životě nenajdeme ni nejmenší neposlušnosti. Poslouchal zákonů Božích a církevních ve všem svědomitě, a svým rodičům a představeným se ani dosti málo nikdy nezprotivil. Rodiče ho proto tak milovali, že jich v ničem nikdy nezarmoutil; vychovatel jeho František del Turco vyznal, že neví, že by ho Alois v něčem byl neposlechl, anebo dost málo jeho příkazů přestoupil. Sám pak sv. Alois bratra Rudolfa napomínal, aby se poddal vůli svých učitelů. Pokládal poslušnost za zvláštní zásluhu. V řádě tak poslouchal řeholních pravidel a svých představených, že byl všem vzorem poslušnosti. Ach, jak krásná jest poslušnost! Bůh sám tak si poslušnosti váží, že byl jeho syn poslušným až ke smrti kříže. V Písmě sv. se i zcela poslušnost více chválí než obět, poněvadž se poslušností vůle člověkova obětuje. Poslušnost jest základem k dokonalosti, bez poslušnosti se Bohu nic nelíbí. Poslušností však nabývá všecko zvláštní milosti u Boha. Muž poslušný bude mluviti o vítězství, praví Duch sv. Ano, poslušný má zvláštní u Boha moc, všecko od Boha vyprosí. Sv. Alois tedy jest i v tomto ohledu nevyrovnatelným mistrem. Od něho se učiti třeba. Poslušností docházel zvláštního požehnání od Boha, podle jeho příkladu mlá-

denci a panny se řiďte! Kdo umí poslouchati, dovede i poroučeti.

Náš milý andělský mládenec se nám proto též líbí, poněvadž si oblíbil kvítek, který vydává milou vůni, při tom se však rád skrývá, totiž fialku, pokoru. Jako fialka, tak i pokora se každému zamlouvá svou příjemnou vůní, a tím že nevyhledává žádné přednosti. Nikdy se náš Alois nevyvyšoval, nic si na svůj rod nezakládal, ano i rád se s ním skrýval, a když ho někdo pro jeho rod chválil, velice ho to bolelo. Nikdo mu nemohl ničím tak ublížiti, jako když ho pro jeho vysoký rod vyznamenával a jemu v něčem předek dával. Poněvadž mu ona ctnost tak byla milá, proto vyhledával tolik pokořování, ponížení a potupení. Proto tak rád vykonával nízké práce a se ukazoval při takových pracích vznešeným pánům, aby se v jejich očích ponížil. Nemohl se dosti z toho natěšiti, když mu druzí vytýkali veřejně jeho chyby, nebo když mu bylo podstoupiti veřejné pokání pro nějakou nedokonalost.

Pokora svědčí každému, zvláště pak mládenci a panně. Pravil božský Spasitel: „Kdo se poníží, bude povýšen“; „Bůh pokorným dává svou milost,“ dáváť pokorný Bohu, co jemu patří. Člověk má všecko od Boha, bez Boha nemá ničeho, nač tedy se pýšiti? Máš-li lepší schopnosti, požíváš-li větší vážnosti ve světě, máš-li bohatší rodiče, jsi-li lépe urostlý jak druhý, může ti to všecko Bůh odejmouti. Denně vidíš toho příklady, že pýcha předchází pád! Zdaž by se nám tak sv. Alois líbil, kdyby nebyl tak pokorným? Učtež se od něho pokoře; pokora

činí člověka každému vzácným, pokora udržuje člověka v nevinności, je člověku v nebezpečenství podporou, dopomáhá člověku k věděni, neboť pokorný se rád učívá, rád si dá poraditi. Kdo je pokorným, jest i šťastným. Pyšný člověk se naproti tomu ve štěstí dlouho neudrží.

Zvláštní dojem činila na každého Aloisiova skromnost. Pocházel z rodu knížecího, a přece rád obcovával s nižšími. Již v Kastiglioně shromažďoval kolem sebe chudobné chlapce a s nimi se bavival, je všeličím obdarovával, je vyučoval ve svaté víře a k dobrému naváděl. A děti ho vždycky velice milovaly, rády v jeho společnosti bývaly. Tak se ke všem svým sluhům skromně chovával, že jim nikdy neporoučel, nikdy se na ně neosopil, nikomu neublížil. Ke svým poddaným se choval vždycky velice přátelsky, ačkoliv si v ničem před nimi nezadal. Když ho někdo pozdravil, uctivě děkoval, hluboce se při tom ukláněje. Zapomněl-li však pro svou ustavičnou duševní shromážděnost, na modlitbách se s Bohem obíraje, někomu poděkovati, nemálo toho želel. Právem o něho jeho poddaní plakali, když je opouštěl a šel do řádu. Tak skromného pána ovšem nikdy neměli. V řádě tím více dojímala každého jeho skromnost. Když chodíval do koleje na přednášky, lidé se zastavovali a hleděli na toho skromného knížete, jenž se všeho odřekl, aby Bohu lépe sloužiti mohl. Ano i mnozí v tom čase, co sv. Alois studoval, znova na přednášky chodívali, aby se mohli jeho skromným chováním k dobrému povzbuditi. Skromnost ho vždycky k tomu pobádala, že vyhledával nejnižší místa, že

nejraději obcoval s bratry řeholními, a že s radostí přijímal poučení od druhých. — Skromnost každému se líbí. Čím kdo vyšší a skromnější, tím každému vzácnější. Neskromnost však se každému zvláště u mládencův a panen protiví. Jestliž ona hroben nevinnosti, příčinou úpadku hmotného a mravního, zkázy původem. Bohužel nynější mládež si málo skromnosti váží, proto tak poměrně málo ctnostných mládencův a panen. Církev a vlast nemůže od takové mládeže očekávati spásy. Třeba si oblíbiti skromnost sv. Aloisia!

Každému mláďenci a panně přijde jednou čas, kdy si má zvoliti jistý stav. Na volbě stavu velmi mnoho záleží. Závísí od toho blaho časné a věčné. Zvolí-li si někdo takový stav, ve kterém se mu všecky jeho povinnosti protiví, jest sám sobě a druhým na obtíž. Není nikdy spokojen a druhé též nevede ke spokojenosti a blaženosti. Neplní-li někdo povinnosti svého stavu, zdaž mu může na sklonku jeho života Bůh říci: ejhle, služebníče dobrý a věrný, poněvadž jsi v málu byl věrný, nade mnohem ustanovím tebe? Takový člověk připravuje se tedy i o blaženost věčnou. Má-li si kdo dobře stav vyvoliti, jest se mu řídití příkladem sv. Aloisia. Svatý Alois měl před očima pravdu, že jest stvořen pro Boha, aby ho ctil a tak spasen byl, a proto dle toho i jeho volba stavu dobře dopadla. Neměl na mysli jenom, jak by si pojistil štěstí zde na světě. Nic u něho neplatily světské důstojnosti, kterých mohl míti v hojnosti. Mohl býti šťastným knížetem. Lid by ho byl poslouchal, měl ke vládě výborné vlohy. Mohl býti výtečným vojevůdcem, jak již

byl v mládí svém nadání ke službě vojenské dokázal, mohl se státi vysokým církevním hodnostářem i kardinálem; jeho příbuzní požívali všude i u svaté Stolice velikého vlivu, ale vším tím opovrhl, chtěl pouze Krista následovati v tichém a pokorném životě řeholním. A co všecko náš milý Alois pro své povolání byl učinil, co podstoupil! Mnoho se namodlil, aby ho Duch sv. osvětil, aby jeho svatou vůli poznal, však sám i rozvažoval, k čemu by se nejlépe hodil. Nevyhledával v budoucím povolání nějakého pohodlí nebo světských radostí, leč aby došel svého cíle, pro který ho Bůh stvořil; mohl si zvoliti volnější řád, ale zvolil právě přísnější způsob života v řádě Tovaryšstva Ježíšova, aby spíše svého cíle dosáhl. A nelekal se nijak obtíží s povoláním spojených. Slyšeli jsme, jaké překážky mu v tom činil vlastní otec jeho, a co se nešťastný mládenec po dvě léta natrápil, naplakal a namodlil a do krve bičoval, ale od svého úmyslu neustoupil. Poznal, že to vůle Boží, aby v Tovaryšstvu Bohu sloužil, a proto na tom trval. A Bůh sám byl mu v tom nápomocen, že se mu toho dostalo, po čem toužil. Není příkladu rovného, že by kdo pro své povolání, pro svou volbu stavu tolik byl vytrpěl, jako sv. Alois. Proto se může každý jeho příkladem docela řídit. — Poznáme-li po vróucném vzývání Ducha svatého a po zralém uvážení, že se pro ten stav hodíme, nedejme se ničím odvrátiti. Bůh sám nás neopustí, budeme-li míti jeho slávu a čest na paměti. Kdyby nám kdo neví jak stav, který jsme si zvolili, zrazoval, vzývejme sv. Aloisia, on bude naším ochráncem a dopomůže nám k tomu,

po čem srdce naše touží. Jen vytrvalosti třeba. Tak třeba se i chovati ve příčině volby stavu manželského.

Nemají v tom rozhodovati peníze, nemá býti pouhá, jednostranná vůle rodičů, když chtějí míti toho neb onoho, nebo tu neb onu, za zetě nebo za snachu, poněvadž jim Bůh více krásy nebo peněz propůjčil, nebo nějaké jim lichotící, jinak zbytečné vlastnosti mají, měřítkem volby stavu, ale spása duše, štěstí časné a věčné. Běda takovým mládencům a pannám, kteří pouze z nějakých ohledů časných volí! Místo štěstí dočkají se neštěstí. Tak poznáváme ve sv. Aloisiovi ve všem pro mládence a panny pravý vzor. Proto, že tak vzorný život vedl, jest i jejich patronem.

On jest ochráncem jejich zbožnosti, čistoty, poslušnosti, pokory, skromnosti a mocným orodovníkem, když jde o volbu stavu. Jako patron mládeže byl svatý Alois od pradávna uctíván, vždyť jeho věk patřil věku mládeneckému. Mládenci a panny jeho příkladem vždycky nabývali větší chuti ke zbožnosti a modlitbě, více se rozohňovali v lásce k Bohu. A sv. Alois nikdy jich neoslyšel, když ho o dar pobožnosti prosili. On jest ochráncem jejich nevinnosti a čistoty. Kdo sečte ony zástupy mládenců a panen, kteří jeho přímluvou se uchránili toho nejhoršího hříchu? Kdo nám poví, kolika mládencům a pannám sv. Alois pomohl v pokušení proti svaté čistotě? Kolik mládenců a panen obětovalo Bohu a neposkvrněné Panně jeho příkladem a orodováním svoji nevinnost? Mnoho a mnoho jich zasvětilo celý svůj život Bohu v klášteře. Mnozí zase přišli k po-

znání a zanechali hříšného života, oplakávali své nerozvážnosti, ztráty svého nejdražšího pokladu, totiž sv. nevinnosti. A co říci o jiných ctnostech? Zajisté že Aloisiův příklad a jeho přímluva i těmito ctnostmi ozdobila stále ctitele jeho. — O kéž by všichni mládenci a panny si vzali sv. Aloisia za vzor! Kéž by ho vroucně a stále uctívali, přesvědčili by se sami o pravdě těchto slov!

Když však mluvíme o svatém Aloisiovi, jako patronu mládeže, nemůžeme pomlčeti o tom, že sv. Alois je zvláště patronem mládeže studující. Bylť přece sv. Alois ponejvíce žákem a studujícím. A jakým byl ve studiích vzorem! Již ve Florencii vynikal v předmětech, kterým se učil. Byl pravou radostí svých učitelů. Ještě více pak v Madridě a v Miláně, dokud ještě ve světě žil, oddával se vším úsilím vědám. Nebyl pak sv. Alois hlava mělká nebo snad prostředního nadání. Důkazem toho, že již ve třináctém roce věku svého učil se logice, mathematice (počtářství) a zeměměřictví, ano i mudrosloví. A v patnáctém roce v Alkále se účastnil s takovým úspěchem veřejné disputace z bohosloví, že budil všeobecný podiv. Když pak byl v řádě, tak horlivě studoval, že nemá sobě rovného. Čemukoliv se Alois učil, hleděl především dobře strávití a nedal si dříve pokoje, až všecko byl náležitě prozkoumal a všemu dobře porozuměl. Nemohl-li něčemu porozuměti, dal si od svých učitelů vše vyložiti a takové kolikráte námitky podával, že měli s ním professorové co činiti, aby mu je dobře rozluštili. Před učením se pokaždé kleče za dar osvětlení Duchem sv. pomodlil, podobně i po učení.

Ano i mezi učením si na Pána Boha myslíval. — Hle, takovým žákem byl sv. Alois; ve všem byl prvním! Tak jest i povinností všech studujících, kteří chtějí ve vědách prospívati, aby se řídili příkladem sv. Aloisia.

Ve svatém Aloisiovi mají studující ve všem dokonalý vzor. Svatý Alois byl také již od prvo- počátku jako patron studujících uctíván. Již při pohřebních obřadech, nad rakví sv. Aloisia konaných, vidíme velký zástup studujících, mezi nimi i velice vznešených. Studující ho od té chvíle vždycky ctíli; již r. 1604. vidíme, že v Brescii oslavují studující sv. Aloisia zvláštní slavností kostelní a zvláštními hudebními a deklamatorními produkcemi. Rovněž i v Římě konají studující rok na to a zvláště roku 1618. velikou slavnost ku počtě svého miláčka. A sv. Alois byl vždycky jejich hlavním patronem, až sám sv. Otec Benedikt XIII. r. 1729. jej hlavním patronem všech studujících po všecky časy vůbec ustanovil.

Svátky svatého Aloisia slavili studující vždy okázalým způsobem. Přijímali na jeho svátek společně svaté svátosti a odpoledne konali obyčejně ku počtě jeho nějakou duchovní zábavu. Tak se dělo zvláště v městech, kdež byly ústavy Tovaryšstva Ježíšova. Ale i jinde, kde ani Tovaryšstva nebylo, ano i když Tovaryšstvo Ježíšovo bylo na čas zrušeno, nepřestali studující sv. Aloisia horlivě ctíti. Třeba i u mnohých nebylo Tovaryšstvo Ježíšovo pro mnohé předsudky v lásce, přece zůstával jim sv. Alois nedostižitelným vzorem k následování. Všeobecným obyčejem byl sv. Aloisius jako patron studujících středních škol,

to jest gymnasií a později reálek, uctíván, ale i nižší školy, obecné a hlavní, měly sv. Aloisia ve veliké cti a vážnosti. — A pocta sv. Aloisia nesla dobré ovoce. Tím zajisté povzbuzení přemnoží ke ctnosti, k horlivosti ve vědách, utvrzení jsou ve zbožnosti a, co nejvíce platí, ve mravnosti. Sv. Alois byl jim vzorem nevinného mládence. Úcta svatého Aloisia prospívala jim i proto, že ukazoval se vždy mocným ochráncem a orodovníkem studujících. Jak se v zaručených zprávách dočítáme, vyprosil mnohým sv. Alois lepších schopností. Viz o tom dva příklady mezi zázraky sv. Aloisia v duchovních potřebách. Takových případů se zajisté stalo více, ačkoliv o tom nemáme přístupných zpráv. Sv. Alois má též cosi básnického do sebe. Již život sv. Aloisia jest velice poetickým a mnohým zaval pohnutku ke zkoušení sil v krásném umění. Tak úcta sv. Aloisia byla pro mládež studující v každém ohledu velice blahodárnou. Ó kéž by sv. Alois došel zase dřívější úcty a lásky u mládeže, jmenovitě mládeže studující! Aby pak více byl sv. Alois znova uctíván, k tomu sloužiž, dejž to Bůh — následující hlava.

H l a v a IX.

Sv. Alois jako patron vychovatelův a pokoje.

Sv. Otec náš Lev XIII. chválí ony vychovatele, kteří kladou sv. Aloisia za nejkrásnější vzor k následování. A právem, jestiž toho sv. Alois hoden, jak jsme z předešlé kapitoly poznali. Ale jak to již obyčejem, ozývají se mnohé krkavčí hlasy, které ono počínání neschvalují. Praví totiž mnozí

— Bůh jim odpustí ono rouhání — jak Alois Gonzaga má býti vzorem mládeže, má býti nám vzorem vychovatele? Vždyť prožil veškeren svůj věk ve světě v nezřízeném sebemrtvení a ničení sebe, a pak se dal zavřít do kláštera, kde se po několika letech usužoval! My potřebujeme jiných vzorů, my chceme mládež ohnivou, statečnou, probudilou — taková mládež se nevypěstuje dle vzoru Aloisiova! —

Ale ubozí, nevědí, co chtějí. Alois Gonzaga se hodí za vzor a patrona pro vychovatele, dle kterého mohou bezpečně vychovávat mládež po všecky časy. Hodí se rodičům i učitelům.

Za našich časů třeba pravých povah. Pevných povah nebo charakterů jest mezi mladými lidmi nyní pořádku. Většina lidí nemá jednotného charakteru, mnohý je jednou takový, podruhé zase jinaký, po třetí pravý opak dřívějšíka, jak ho kdo potřebuje. To však na velikou škodu společnosti lidské. Potřebujeme lidí, mužů celých, nikoliv ledajakých, anebo polovičatých; lidmi nespolehlivými ničeho nezíská Církev, ani stát. Běží nyní o zájmy vznešené, o cíle nejdůležitější, o zachránění lidské společnosti, a zdaž se toho dočkáme, nebudeme-li mítí pravých, ryzích povah mezi lidmi, zvláště mezi muži?

Sv. Alois byl takovým charakterem pravým. Byl ačkoliv jinochem, již mužem zásad pevných. Celé jeho jednání řídilo se jednotnou nejvyšší nebo základní zásadou, a proto nenalzáme v jeho povaze nic nesrovnalého, rozháraného. Byl mužem přesvědčení, držel se poznané pravdy nezvratně, že v ničem od tohoto svého přesvědčení nebo směru neustoupil. A kterou pak zásadou se ve všem svém

jednání řídil? Kládl si častěji otázku: co mi to prospěje pro věčnost (quid hoc ad aeternitatem)? Tato zásada jest nám klíčem k celé jeho mravní dokonalosti. Již jako desítiletý chlapec vynikal pevností a vytrvalostí ve všem svém působení. V. tom nepatrném věku byl již tak moudrý, poněvadž se tímto heslem: co mi to pomůže pro věčnost, spravoval, že se podobal ve svých úsudcích ne mladíku, ale dospělému starci. Řeči jeho byly tak rozvážné, že ho již tehdy s radostí dospělí poslouchávali a jím se k dobrému povzbuzovali. Ano, již v tom věku měl pravý pojem o světě a o úkolu člověka na světě, a dle toho se i řídil. Svět a co ve světě jest, mělo pro něho potud cenu, pokud mu to napomáhalo k dosažení lidského cíle — k oslavě Boží a ke spasení duše. Byl-li mu svět v dosažení onoho cíle v něčem na překážku, nevšímal si ho. Když šlo o splnění nějaké povinnosti aneb o obveselení, poněvadž toho vyžadovala zdvořilost, milerád vše učinil, ale krom toho nikdy svých povinností k Bohu a bližnímu nezanedbával. Na marné kratochvíle, anebo všelijaké libůstky, bylo mu drahého času líto. Žil jako pravý člověk a křesťan jen pro Boha a dobro bližního. Onou zásadou: co mi to prospěje pro věčnost, řídil se i ve volbě stavu. A tak se dodělal správné volby stavu a štěstí. A přece blaženým býti a jiné blažiti, jest i velikou úlohou člověka na zemi.

Kde se vychování onou zásadou, že člověk pro Boha a pro nebe stvořen, následovně i pro dobro bližního spravuje, tam se možná jen dobrých výsledků domoci. A takové jednotné zásady pro

výchování dítek a mládeže jest třeba jak rodičům tak i vychovatelům vůbec. Jen popatřme na nynější svět, čím je nyní zmítán, co ho bolí, a uznáme, že jen v tom nalezne léku. Nynější svět stůně sobectvím, lakotou a požitkářstvím.

Každý jen hledí sebe, vyhledává svou slávu, dobré bydlo a to nejraději bez namáhání a bez velkých obtíží; mnoho, přemnoho lidí hromadí statky laciným způsobem, kdežto chudák při tom trpí. Poctivost netěší se u nynějšího pokolení veliké oblibě. Poctivost, praví mnohý, nestojí za nic, jen když mám peníze, třeba chudák, jím do bídy ve-
hnaný, hořké slzy proléval a bědoval. Veškery statky dostávají se ponenáhlu do moci několika boháčů, kteří ničeho nedělají, leč vymýšlejí nové způsoby, jak by se obohatili na úkor bližního. Milosrdenství a láska téměř vymizely ze světa. Větší národové hledí zmohutněti ještě více, ale nikoliv spravedlivým způsobem, nýbrž násilnictvím, utiskováním a bezprávním páchaným na právech slabšího. Všude panuje nespokojenost, jest se obávati všeobecné války, anebo snad již dosti brzy nějaké sociální revoluce. Všickni hledí jen užívati světa a jeho rozkoší. A jmenovitě nešťastná mládež nemůže se požitků smyslných, tělesných nasytiti. Zápal a nadšení pro dobrou a svatou věc jest vzácností. Již se bez ostychu hlásá na vysokých školách, že není Boha, duše, že není života po smrti, že člověk jenom to má, co zde na světě užije, potom že se není čeho báti! Není úcty před zákonem, není u vážnosti představený, každý chce sám sobě býti pánem. Když to všecko rozvážíme, když i ná-

sledky, které z toho nevyhnutelně pojdou, máme na mysli, jest nám vyznati, že svět jest na špatné cestě. Půjde-li to s takým sobectvím a požitkářstvím dále, nastane v krátkém čase katastrofa, strašlivý úpadek společnosti lidské. Víra čím dále tím více upadá i v lidu, ano zmáhají se nešťastné hlasy, aby se náboženství a vzpomínka na Boha docela vyhladila. Není tedy lidstvo i ve velikém nebezpečení zkázy věčné? Není-li to v pravdě žalostný stav?

Budou-li však rodiče a vychovatelé mládeže ctíti svatého Aloisia, budou-li svým svěřencům, svým dítkám vštěpovati onu zásadu sv. Aloisia: co mi to pomůže pro věčnost, zdaž pak se tím mnohé zlo nezabrání? Dítě počne si potom vážiti Boha, bude poznávati, že bude ze svých dobrých a zlých skutků Bohu jednou skládati přísný počet, že Bůh jemu dobré odplatí životem věčným, ale zlé bude na věky trestati, a udrží se jistě na dobré cestě. A odejde-li z domu a později během času se zapomene a spustí se dobrého, však to pomýšlení, že je pro věčnost stvořeno, přece se u něho probudí, a snad přijde k poznání, napraví se. Dojmy z mládí jsou nejmocnější, co dítě od matky aneb od svých učitelů bylo v mladosti své slýchalo, to se mu tak snadno z hlavy nevykouří. Proto vychovávejte, milí rodiče a vychovatelé, mládež dle Aloisiovy zásady, že člověk jest na světě poutníkem, že se tu připravuje na věčnost.

Učíme-li své svěřence, že jest vězdejší život pouze putováním do věčnosti, nepozbavujeme tím život veškeré radosti. Nezabavujeme ho tím jeho

lidskosti, ale tím se teprve člověk stává pravým, rozumným člověkem. Prosím vás, který pak člověk může býti veselejší a spokojenější, než člověk v pravdě pobožný? Nic ho netíží jeho svědomí, nebojí se neštěstí, všecko statečně snáší s odevzdaností do vůle Boží, neleká se smrti a věčnosti. Vždyť se smrtí a věčností častěji obírá. Milujícím Boha všecko na dobré vychází, praví Písmo svaté. I sv. Alois byl dosti veselým a proto všem milým společníkem. Kdyby nebyl tak všem milým, byli by po něm všickni v Římě v koleji tesknili a o něho P. generála prosili? Právě pomyšlení na věčnost a na jeho podobenství k obrazu Božímu člověka povznáší a celý život jeho oslazuje. Když se člověk pouze pro tento svět namáhá, když má býti po smrti všemu konec, proč se člověk tolik bídačí? Kde by bylo spravedlnosti, kdyby nebylo života po smrti? Co člověk má ze všech svých statků vezdejších, ze všech svých rozkoší, zdaž to všecko člověka neomrzí? Zdaž to není všecko trápení ducha? Při pomyšlení na věčnost však jakoby člověk obživil. Zbožnost jest základem štěstí každého. —

Ne bez příčiny nazýván sv. Alois „andělským mládencem,“ vážil si té nejvzácnější ctnosti, totiž svaté čistoty. To jest jeho hlavní ctnost. Lilie jest odznakem jeho panování nad mládeží, toť jeho žezlo. Jakým hrdinou se v oné ctnosti ukázal, každému s dostatek známo z jeho života, poznati lze i ze stati předešlé. A právě pro tuto ctnost zaslouží si sv. Alois od vychovatelů mládeže neobmezené úcty. Mnohým se však zdá ona ctnost

nepřirozenou a neobyčejnou. Dávat se za našich časů tělu a smyslnosti plné právo. Ano i mnozí považují a prohlašují panenství za nějaké neštěstí. Ale této pošetilosti protiví se celá lidská minulost, protiví se zdravý rozum, opírá se tomu Písmo svaté a všickni mužové rozšafní a ctnosti milovní. Zdaž není povědomo, že i sami pohané nevinnost a čistotu velice ctíli? Řekové a Římané byli přece tolik bujní a smyslnosti oddaní, že jsou až v tom ohledu pověstní, a přece vidíme u nich úctu k čistotě. Připomínáme, jak ctíli Římané panny vestálské; že totiž nikomu nebylo dovoleno se jich dotknouti, před nimi šli vždycky dva liktorové, a kterému zločinci daly milost, byl ihned trestů sprostěn. Veliké cti požívalo panenství u Egyptanův, ano i u Řeků. Mudrci řečtí Thales a Plato dávají kráse panenství patrné svědectví. Thales sám vedl život panický, byl neženat, Plato pak praví, že nejušlechtilejší vítězství jest přemoci smyslnou žádost. Cícero míní, že ten nezaslouží jméno člověka, kdo i jeden den si v tělesných žádostech libuje. Juvenal pak dokládá, že v tom právě spočívá pravdivost onoho přísloví „mysl zdravá ve zdravém těle,“ když se duše nedá ovládati smyslnými žádostmi. Ano i Rousseau, jenž sám čistoty nezachovával, vyznal, že mládenec, který jsa po křesťansku vychován, až do dvacátého roku nevinnost zachoval, jest v tom věku nejlepším, nejslechetnějším a lásky nejhodnějším člověkem. Zdravý rozum pak praví člověku, že nečistý člověk jest největším svého těla otrokem. Takový člověk nemůže býti spokojen a šťasten. A kdyby bylo dovoleno lidem užívati

oněch hnusných rozkoší dle libosti, kam by se poděla společnost lidská? Jaký by to zavládl nepořádek v rodinném životě, jaká zkáza by z toho vzešla mládeži! Naproti tomu jak krásné jest čisté pokolení ve skvělosti, nesmrtelná jest památka jeho, známoť jest u Boha i u lidí. Když přítomno jest, následují ho, a když se vzdálí, žádají ho, a na věky korunované slaví vítězství, neboť dobylo odplaty bojů neposkvrněných¹⁾. Čistí podobají se andělům, ano i v jistém ohledu je převyšují. Nevinné okouzlí každého. Jen se podívej nevinnému do očí, jak se jeho oko leskne, jak je ve své čistotě veliký! Čistota Boží obráží se v jeho očích! Věru, tak se neleskne jasná obloha nebeská za doby jarní, nezáří perlicí se rosa v záři ranního slunce, tak čistý není ani horský potůček, ve kterém se zhlízejí hvězdy nebeské, tak by hleděli andělé nebeští, kdyby vzali na sebe lidskou podobu²⁾. Ó blažení, kteří chodí po cestě nevinnosti, kteří krácejí po cestách Páně! Čistota tělo zušlechtuje, dodává člověku zdravé barvy a jasné, veselé tváře. — Čistota a neporušené mravy dodávají i člověku chuti k učení a vyššímu snažení. Člověk, který hoví nečistotě, nic velkého nevykoná.

Za to duše čistá mnoho může ve vědě a v umění. Neboť její poznání a obrazotvornost nejsou vášní zakaleny. Čistá duše vidí a poznává mnohem lépe než nejbystřejší duch, dojde dříve svého cíle, než kterýkoliv důmyslný člověk. Sv. Jan, miláček Páně,

---

¹⁾ Moudrosti 4, 1. 2.

²⁾ Doss, Rady a napomenutí mláďencům.

proto jak orel k nebeským výšinám zalétal, poněvadž byl čistý, nevinný. Duše čistá a nevinná lépe se učí, jako kterýkoliv i nadanější, který při tom nevinnosti si neváží. Právem praví biskup Dupanloup, muž vysoce učený: „Čistotou se stává duch živějším, úsudek bystřejším a jistějším, paměť věrnější, obrazotvornost čilejší. Denní zkušenost patrně to ukazuje, že mladý člověk, který je spořádaně živ, jest věrným v plnění svých povinností, i jako žák i jako křesťan.“ Tak vidíme, že čistota sv. Aloisiova má velikou důležitost pro nás v oboru vychování. Budou-li rodiče a učitelové vésti své svěřence k čistotě a nevinnosti, odchovají nám nejlepší pokolení.

Sv. Alois nejen co do života jest rodičům a vychovatelům pro vychování svěřených jim dítek vzorem a patronem, on byl i opravdovým vychovatelem. Kdo pozorně četl o sv. Aloisiovi, jak vzdělával své soudruhy, jak cvičil v dobrém, zvláště ve svaté víře, kdo si toho všimnul, jak vychovával své menší bratry svým slovem a příkladem, jak si při tom moudře počínal, musí uznati, že měl veliké nadání k vychování mládeže. Byl si též sice sv. Alois přál, aby směl mládež školní v řadě vyučovati a vychovávat, činil, co mohl, aby toho štěstí došel, ale nebylo mu toho přáno. Bůh všemohoucí usoudil, aby aspoň po smrti odchovával budoucí pokolení svým příkladem, který všem na zemi pozůstavil. Tak aspoň došla jeho touha splnění. Zvláště by si měli všickni rodiče a vychovatelé vštípnuti do srdce, že sv. Alois je patronem jejich svěřenců, že je miluje. Protož, co učiní pro své

svěřence, pro tyto Aloisiovy miláčky, jemu to učiní. Sv. Maří Magdalena de Pazzi viděla v onom zjevení, ve kterém jí všemohoucí Bůh slávu sv. Aloisia v nebi ukázal, jak se Alois za ty v nebi modlí, kteří mu nějakou službu na zemi prokázali, a pravila: „I já chci duším pomáhati, aby, až se některá do nebe dostane, za mne se modlila, jako se Alois za ty přimlouvá, kteří mu na zemi pomáhali.“ Když jsou dítky miláčky sv. Aloisia, poněvadž jsou jeho chráněnci, nebude se sv. Alois též za ty modliti, kteří je k dobrému vedou? Vychovatelé tedy si pojistí sami své štěstí, když budou dítky k Bohu vésti, za příkladem svého patrona u vychování dítek, Aloisia. —

Náš milý světec jest i patronem pokoje, zvláště pokoje v rodinách. Již brzy po svém blaženém skonání byl jako patron pokoje uctíván. A právem. Milovalť pokoj, pokoj všude zjednával. Již doma nemohl toho snést, když viděl, že se sluhové domácí sváří a hádají, hleděl je hned usmířiti a velice moudře si při tom počínal. Vždycky se mu to podařilo. A jak ho bolelo, když slyšel, jaký nepokoj se po jeho odchodu zavlekl do jeho rodiny! Co se namodlil a jaké pokání asi Bohu za to obětoval! Když pak poznal, že to vůle Boží, aby pokoj své rodině znova zjednal, nelekal se sebe větších obětí. Ačkoliv byl slabého zdraví, přece vydal se na tak dalekou cestu z Říma do Mantovy a Kastighiona, pak zase naspět do Mantovy, do Kastelgoffreda, do Breseie a jiných měst, aby vše náležitě vyzkoumal, Bohu to odporoučel a dal se do obtížného vyjednávání. A svou laskavostí a

vlastním přičiněním pokoj své rodině vrátil. Když pak se do nebe odebral a jeho rodina byla nanovo znesvářena, vymohl jí opětně pokoj svou přímluvou v nebi. Knížata a císaři ho vzývali v té příčině. Ferdinand II., král český a císař německý, vzýval sv. Aloisia jako domácího patrona, jako ochránce národa a zvláštního patrona rodiny své. A v životě sv. Aloisia vydaném r. 1701. od Kanziniho již se vykládá o tom, jak mnohé nesváry rodinné byly jeho orodováním urovnány, jak v mnohých neštěstích rodinných pomohl a jak ukonejšil v rodinách bídu, prameny to nepokoje a nesvárů. Moc sv. Aloisiova není až dosavad zkrácena, jen ho uctívejme s důvěrou a sami též se přičiňme, co na nás záleží o zachování pokoje. Tak věru sv. Alois opustil své rodiště, odřekl se svých statkův a poddaných, a místo těchto statků vložil Bůh do jeho rukou tolik milostí, místo těchto několika tisíců poddaných, podrobil mu Bůh celý křesťanský svět. Dosud vládne nad milliony a milliony svých svěřenců!

Hlava X.

Sv. Alois ctitelem nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

Snad se nad tím mnohý pozastaví, kterak mohl býti sv. Alois ctitelem nejsvětějšího Srdce Páně, když pobožnost k němu teprve po stu letech obecnou se stala. Roku 1675. totiž blahoslavené Markétě Alacoque zvláště bylo zjeveno, že chce nejsv. Srdce Páně ode všech lidí býti uctíváno. Než trváme na tom, že byl sv. Alois horlivým ctitelem Srdce Páně, jako před ním již přemnozí vyvolení miláckové

Páně, kterým lásku Srdce svého milujícího již od počátku církve zjevoval. Tak poznala nejlépe Srdce Páně jeho přesvatá Matka Maria Panna, sv. Josef jeho pěstoun, sv. miláček Páně Jan, jenž na jeho Srdci odpočíval, a odtud nejskrytější pravdy božského Slova čerpal, vroucím ctitelem jeho byl též sv. Pavel, ano již za prvních časů církve dí sv. Cyprián († 258.): „z tohoto Srdce prýští se onen pramen, který teče k životu věčnému.“ Sv. Augustin shledával v něm záchranu před utonutím v neřestech, sv. Bernard nemohl Srdce Páně dosti vynachváliti, sv. Klára, sv. František Serafský, sv. Bonaventura, sv. Tomáš Akvinský, sv. Filip Nerský, sv. Ignác, sv. Mechtilda, sv. Luitgarda a jiní nacházeli v něm sladké odpočinutí a svou rozkoš jedinou. Avšak nebylo za doby těchto svatých Božích Srdce Páně všeobecně uctíváno, bylo to více výjimkou a zvláštní milostí oněm svatým od Syna Božího prokázanou. Mezi takové duše omilostněné, kterým Pán své nejsladší Srdce poznati dal, patřil i sv. Alois.

Cítil se Srdcem Ježíšovým vřelou soustrastí nad urážkami, kterých se mu neustále od jeho věřících dostává, navštěvoval Ježíše v nejsv. Svátosti velice často, tam mu své srdce otvíral a svůj bol nad nevděkem, jakým mu lidé splácejí; za jeho lásku žaloval a hořké slzy nad opuštěností Ježíšovou proléval a ustavičně po tom toužil, aby mu nějakou náhradu za všechny urážky, které trpí, podal; odtud měla původ jeho vroucnost v modlitbě i jeho kajicnost. Ze Srdce Páně čerpal sv. Alois onu serafinskou lásku, kterou k Bohu plápolal, a účinnou lásku k bližnímu, kterou dokázal stav se obětí její

při posluhování nakaženým morem. Nepsal sice sv. Alois o Srdci Ježíšově, nevíme též že by o něm byl mluvil, ale skrýval se s láskou k Srdci Páně jako vůbec o milostech sobě od Boha udělených z pokory nerad mluvíval. Za to všemohoucí Bůh jeho lásku k Srdci Páně a jeho ochotnost, s jakouž hlasu jeho poslouchal, skrze sv. Máří Magdalenu de Pazzi všemu světu r. 1600. objevil.

Když sv. Máří Magdalena jeho slávu v nebi a jeho lásku k Bohu popisuje, praví, že si to Alois zasloužil skrze úkony vnitřní, t. j. svou vroucností v modlitbě a posloucháním vnuknutí Božích, dále praví, že byl sv. Alois skrytým mučeníkem pro svou lásku k Bohu, poněvadž ho nesmírně trápilo, jak jest Pán Ježíš zde na zemi zneuctíván.

Sv. Alois tedy vroucně Srdce Ježíšovo miloval a je uctíval, a za to nyní požívá nesmírné slávy a blaženosti ve spojení s tímto Srdcem nejsvětějším v nebi. Jak se Bůh sv. Aloisiovi za jeho vroucí úctu k Srdci Ježíšovu odplatil, vidíme hned při jeho smrti. Umřel v noci, kdy nyní počíná svátek Srdce Páně (v pátek po oktávě Božího Těla). Tohotéž dne (21. června) vystaven k veřejné úctě první obraz nejsv. Srdce Ježíšova, přede kterým se blah. Markéta Alacoque a ctihodný otec de la Colombière, její zpovědník, téměř Srdci zasvětili. A zase r. 1686. v týž den se celý klášter v Paray le Monial pod ochranu Srdce Páně postavil. Že to nebyla pouhá náhoda, že se ty slavnosti na svátek sv. Aloisia sběhly, i z toho vysvítá, že blah. Markéta zvláštním způsobem sv. Aloisia uctívala, a že její vrstevník ctihodný otec Jan Crosset praví, že kdo

chce býti horlivým ctitelem Srdce Ježíšova, musí vroucně ctíti a sv. Aloisia za přímluvu prositi.

Mimo to sv. Alois své ctitelý sám napomínal ku vřelé úctě Srdce Páně, ve viděních, kterých se jim dostalo. Tak z vypravování jsme v této knize poznali, jak se sv. Alois Mikuláši Celestinimu r. 1765. ukázal v jeho smrtelné nemoci, a jak ho napomínal, „aby rozšiřoval úctu k Srdci Pána Ježíše, poněvadž je v nebi velice milá,“ a při tom ukazoval rukou na trním ověncené a zářící Srdce Pána Ježíše.

Kdo tedy chceš se státi dokonalým, i v tom následuj sv. Aloisia, uctívej vroucně Srdce Páně. Úcta k Srdci Páně jest právě velice časová. Člověk pozůstává z těla a duše. Ale více se obyčejně stará o věci tělesné než o věci duchovní. Pro samé starosti světské zapomíná již člověk na Boha a na svou duši, a tu mu ukazuje božský Spasitel onu ne-smírnou lásku, kterou ho jeho Srdce milovalo, ano za jeho duši se zcela obětovalo. Svět je k Bohu za nynějších časů velice chladný, nemůže se nijak rozehráti pro nic vyššího, a tu zase božský Spasitel nemešká a ukazuje mu Srdce láskou hořící, dáváje takto na srozuměnou, že kdybychom byli stvořeni pouze pro tuto zemi, nebylo mu třeba se za nás zcela zmařiti a krev svou prolévati. Nynější svět je velice netrpělivý, i nejmenší trápení se mu protiví, a Syn Boží zase napomíná všecky, jak nevýslovně mu bylo trpěti a jak velice je tupen v nejsvětější Svátosti — jestiž jeho Srdce ovinuto trnovou korunou a na něm vztýčen kříž. Uctíváme-li Srdce Páně, jednáme zcela dle vůle Boží. Neboť

uctíváme tím lásku Pána Ježíše k nám lidem a Srdce, které je srdcem Boha-člověka; proto jemu taková úcta přináleží jako Bohu samému. Srdce Páně jest zajisté s osobou Syna Božího nerozlučně spojeno. Kdybychom vřele ctili Srdce Páně, jak nás sv. Alois svým příkladem a svými slovy vybízí, napravila by se naše srdce, polepšili bychom se ve svém chování, a celá naše přirozenost by se k dobrému obrodila.

Potřebujeme vzoru posily, léku a ohně pro své srdce choré, slabé a chladné, a vše to nacházíme v plné míře na Srdci Páně.

Hlava XI.

Sv. Alois vzor a patron chudých.

Má-li kdo vůbec příčinu uctívati sv. Aloisia a jej svým přítelem nazývati, jsou to zajisté chudí. Nazýval sv. Alois chudé svými pravými přáteli, sám se stal z lásky k chudobě chudobným, odřeknuv se veškerého svého jmění, nejraději s chudobnými obcovával a s nimi se obíral, je vyučoval nejochotněji a nejhorlivěji pravdám sv. náboženství, je s největší láskou připravoval na smrt, aby si jejich lásku získal, odíval se, jsa knížetem kastiglionským, co nejprostěji, ač mohl šaty z nejdražších látek nositi, a když pak byl v řádě, vyhledával si nejošumější a nejhorší šaty, jež už nikdo nechtěl nositi; když nastal v Římě hlad a mor, vyžádal si dovolení, aby směl s pytlím na zádech prositi dům od domu o almužnu, a směl morém nakaženým sloužiti. Ba sv. Alois dokonal

život svůj ve službě chudých. Tak miloval svatý Alois chudobu až do své smrti svým příkladem. A jak rád i sloužil chudým po své smrti! V processech svatořečení najdeme mnoho zázračných uzdravení a neočekávané pomoci v bídě a nouzi na přímluvu sv. Aloisia chudým poskytnuté. Chudí byli zrovna bratry sv. Aloisia. A proč pak sv. Alois tolik chudobu miloval za svého živobytí, a proč modlitby chudých dosud s radostí vyslýchá?

Poněvadž chtěl následovati příkladu Ježíše Krista, jenž jsa bohatým stal se pro nás chudým (2. Kor. 8, 9.), a poněvadž má chudoba mnoho do sebe dobrého. Syn Boží měl všeho dost, byl pánem nebe a země, ale narodil se docela chudým, že neměl ani nejpotřebnějšího. Žil v chudobě po celý svůj život, a jako nejchudobnější na kříži umřel. V pravdě neměl Pán ani místa, kde by hlavy své sklonil. Za příkladem Páně zvolili si i chudobu větším dílem všickni svatí Boží, a když nějaký majetek měli, užívali ho tak, jakoby jim nepatřil. Když tedy chudobu si sám Syn Boží zvolil, a chudobu i svatí Boží za dobrou měli, nelze chudobu nazývati zlem a neštěstím.

Jest ovšem chudoba u světa v opovržení, lidé si jí obyčejně neváží, ale má mnoho do sebe dobrého. Slyšme sv. Aloisia, jak se o chudobě v řeči své na svátek Všech Svatých vyjadřuje: V této řeči sv. Alois dokazuje nejprve, proč Kristus Pán ono blahoslavenství: „Blahoslavení chudí duchem“ na prvním místě položil, a praví, že jest na prvním místě jmenováno, poněvadž jest matkou ctností; neboť ten, kdo časnými statky pohrdá, získá si

statky věčné. Jest však nemožno dobytí království nebeského a ostatní blahoslavenství si osvojiti, nechceme-li býti nejprve chudí duchem. Jako nemůže strom nésti ovoce, nejsou-li jeho kořeny hluboko v zemi, tak je to i se stromem ctnosti, jehožto kořen, chudoba duchem, jak sv. František praví, v našem srdci utkvíti musí.“ Dále ukazuje sv. Alois, jak jest chudoba dobrá, milování hodná a žádoucí. Praví: Děti tohoto světa se domýšlejí, že musíme bohatství milovati: „Nazývali onen národ blahoslaveným,“ praví žalmista, „jemužto se dostalo bohatství.“ Ale není tomu tak; vizme, jak o tom David smýšlí: „Boháči měli nouzi a lačněli, ale ti, kteříž hledají Hospodina, nebudou zkráceni v ničem dobrém.“ (Ž. 33, 11.) A vskutku je tolik dobrého v chudobě, že nic není užitečnějšího, nic příjemnějšího a počestnějšího, než svatá chudoba, které Kristus a všickni Svátí s takovou horlivostí se uchopili. Užitečná jest chudoba proto, poněvadž jest prostředkem a cenou, kterou si můžeme opatřiti království nebeské. Sv. Augustin praví: „Chceš věděti, jak bohata jest chudoba? Chudoba kupuje nebe.“ Svátý Bernard praví, že přístup k nebeskému Jerusalému jest nesnadný, a že největší obtíž činí při tom bohatství. Chceme-li letěti do nebe, musíme se odřici věcí pozemských a dvě křídla míti: opravdovou chudobu a chudobu duchem, aby nás zanesly na místo, kdež je poklad náš a nám takto nesmírný užitek přinesly. Chudoba je také příjemná. Kristus Pán jí slibuje: jejich jest království nebeské! jakoby chtěl říci, že tato ctnost již zde dává požitek a spokojenost. Jest sice chudoba sama

v sobě hořká a odporná, ale chudým duchem, t. j. těm, kteří jsou z dobré vůle chudí, nepůsobí žádného trápení neb obtíže, nýbrž potěšení a rozkoš rosou Boží milosti, kterou Bůh jim posílá.“ Tedy chudobu sám Bůh oslazuje hojnými milostmi, které chudým, když se svou chudobou nejsou nespokojeni, dává. Tak byl ku př. ve své chudobě šťastným sv. Pavel poustevník, ač ničeho neměl než jediné roucho a chléb, který mu Bůh každého dne posílal! Nic není počestnějšího jako chudoba. „Líbí se totiž našemu Pánu chudoba, je-li při ní pokora a Kristus a jeho Svatí dali nám vzácný příklad chudoby. Jest to zajisté počestno jich následovati. Oni šli pravou cestou k nebi. — Svatý František říkával často svým bratřím na otázku, co je Bohu nejmilejšího, co by činiti měli: nic není Bohu milejšího, jako snažiti se býti chudobným.“

Sv. Alois tak miloval chudobu, že i za hřích si pokládal po nějakém i nepatrném majetku toužiti a všude chtěl býti za chudobného pokládán. V tom právě záleželo štěstí sv. Aloisia, že všelikými statky světskými jako blátem a kalem pohrdal. Pán Bůh mu jeho naprosteu chudobu tak velikými milostmi vynahradil. Pokládaje si to za čest v chudobě následovati svého božského Spasitele Ježíše, nešťtíl se ani sprostých prací a radoval se z toho, když ho některý jeho známý při takových pracích viděl, aby se mohl z lásky k Bohu v jeho očích ponížiti, a s nesmírnou radostí spěchal s pytlem na zádech ku svému bývalému příteli knížeti Janu de Medicimu. — Býti chudobným není hanba! Vždyť by pak musilo i býti hanbou následovati Ježíše Krista.

Svět se ovšem shání po bohatství a po rozkošech, které bohatství poskytuje, ale zdali pak bohatství může uspokojiti člověka? Šalomoun užíval všeho, nikdo se mu v bohatství nevyrovnal, ale přece s bolestí bylo mu vyznati: marnost nad marnost, a všecko jest marnost, kromě, jak etihodný Tomáš Kempenský k jeho slovům dodává: „Milovati Boha a jemu samému sloužiti.“ Co pomohou člověku všecky jeho statky, když je musí opustiti a neví, jak je jeho dědicové budou opatrovati? Co se lidé natarají a nalopotí, ano i nespravedlivým způsobem obohacují, a co z toho mají? Jen trápení ducha. Nespravedlivý statek nepřečká třetího pokolení, praví pravdivé přísloví. Bůh takového statku nepožehná, sami dědicové obyčejně onen statek v krátkém čase promarní.

A když i člověk všeho užije, a svůj věk ve službě tohoto světa stráví, zdaž nemusí přece jednou s těžkým srdcem umíratí? Při smrti se ještě přece probouzí v člověku svědomí, a člověk si přává, aby byl lépe život svůj strávil, avšak přecasto pozdě bývá činiti pokání! Z rozkoší a požitkářství co to povstává hrozných nemocí a neštěstí! Bohatství je člověku spíše na obtíž než k dobrému. Obyčejně jej uvádí v pýchu a připravuje o víru, poněvadž má boháč všeho dost; Bůh jeho jest mamona, peníze.

Jak mnohý by lepší život vedl, kdyby málo měl! Snáze jest chudému udržeti se ve ctnosti, než bohatému, poněvadž nemá chudý tolik prostředků k rozkoším a ku pohodlnému životu. Ne bez příčiny praví božský Spasitel: „Amen pravím

vám, že bohatý nesnadno vejde do království nebeského.“ (Mat. 19, 23.)

Uznáváme, že mnohý chudý člověk těžký a lopotný život vede, že mnoho se napracuje a sotva ten jeho výdělek na uživení jeho rodiny stačí, že mnohému by snad neškodilo trochu toho majetku; než považme si, že to tak Bůh zřídil, aby člověk trpěl. Jak praví Písmo sv.: „Dobré i zlé, život a smrt, chudoba a bohatství pochází od Boha.“ (Sirach 11, 14.) Že jsi se, milý brachu, stal chudobným, jest dopuštěním Božím. Jen patř na sv. Aloisia, měl všeho v hojnosti, ale jak se vyznal, „raději chtěl si korunu nebeskou opatřiti. Těžkoť jest knížeti světskému (řekněme i bohatému) konati své spasení. Nelze dvěma pánům sloužiti, Bohu a světu.“ Jest zcela nemožno, aby mocný tohoto světa nebo bohatý marností světských se odřekl: „leč když mu Ježíš, náš Spasitel, jako kdysi slepému od narození, oči blátem pomaže, t. j. způsobí, že mu všechny věci světské opovržení hodnějšími připadají, než bláto.“ Nezávidějme tedy boháči jeho statků. Chudobu bychom měli vlastně za zvláštní milost od Boha považovati.

Chudý člověk může snadno svou prací a námahou konati za své hříchy pokání, a když si odbude již na zemi očistec ve své chudobě, očekává jej po smrti radost věčná. Pomyslíme-li si, jak Bůh jest svatý a jak hříchy nenávidí, musí nám tresty, které na světě trpíme, za hříchy naše jen nepatrnými připadati. Čím více se namáháme a z lásky k Bohu pracujeme, tím více si zásluh pro království nebeské nashromáždíme a tím větší nás

sláva v nebi čeká. Sv. Alois byl živ jak anděl, a přece si vyvolil chudobu a konal takové práce, o kterých neměl dříve, jsa knížetem, ani zdání, a vybíral si práce nejsprostší. Nestydě se i ty za svou chudobu a za práci, kterou ti konati třeba. Čím více jsi od světa opovržen, tím spíše jsi miláčkem Božím, tím ochotněji ti bude sv. Alois ve tvých potřebách nápomocným.

Náš sv. Mládenec jest vzorem v chování se k bohatým. K bohatým nebyl nikdy nespravedlivým, nevyvýšoval se nad ně, poněvadž si lepší stránku vyvolil, ale všecky miloval, poučoval je, jak mají s bohatstvím svým zacházeti, a dával jim příležitost k dobrému, sám je prose o almužnu pro chudé. Známo nám ze života jeho, že byl ke všem, se kterými se ještě, jsa ve světě, již znal, velice laskavým, že po obcování s ním všichni toužili, že nebyl nikomu odporným. Tak i ty máš býti v obcování s bohatšími vlídným a nezapomínati na lásku, kterou ti Ježíš Kristus i k bohatým poroučí. Bylo-li komu ublíženo, má z lásky ku Pánu Ježíši odpustiti a se nehněvati. Však i boháčův udělil, nemají zapomenouti na napomenutí, která jim sv. Alois dává: Dávejte, a bude vám dáno. Bůh nedal boháčům všecko jen pro jejich užitek, ale mají i rádi těm, kterým tolik nepožehnal, ze svého udělovati. Mají býti k chudým milosrdni: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou“ (Mat. 5, 7.). Chceme-li, aby Bůh byl milosrdným k nám, zvláště aby nám hříchy odpustil, musíme dávat almužnu. Praví totiž Pán: „Almužna vysvobozuje od hříchu všelikého i od

smrti. Doufání veliké bude almužna před nejvyšším Bohem všechněm, kteříž ji dávají.“ (Tob. 4, 11. 12.) Budou-li bohatí dávatí rádi almužnu a nebudou-li chudých utiskovati, budou se za ně chudí modliti, a Bůh jim požehná. Nebo „na úrok půjčuje Hospodinu, kdož se smilovává nad chudým, a on za dobrodiní jeho odplatí jemu.“ (Příslaví 19, 17.)

Jen vizme, jaké nebezpečství ze všech stran hrozí světu revolucí, na kterou se prý chystají nespokojení chudobní. Zákony i nejlepší nezažehnají onoho nebezpečství, tu třeba se vrátiti ku sv. víře. Budou-li bohatí pohrdati sv. vírou, sami si nejvíce škodí, a chudí si v ničem bez víry nepolepší. Kdyby i několikráte se o statky bohatých chtěli děliti, přece nebudou míti dosti, poněvadž nevěra vede k ~~ke~~ ~~prostopášnému~~ životu a k ustavičné nespokojenosti. Kdyby si všickni všímali příkladného života sv. Aloisia a podle něho se řídili, bylo by zajisté na světě lépe; nouze by přestala, poněvadž nemá mezi křesťany býti bratra nuzného, t. j. kdo nemá ani z čeho žíti; chudoba však nabyla by zase ceny a vážnosti, kterou jí sám Pán Ježíš zjednal.

Hlava XII.

○ následování sv. Aloisia.

Pohlédneme-li se po životě sv. Aloisia a když to tak všecko uvážíme, jaký veliký jest Alois svatý, tu nás až jakási svatá hrůza obchází. Hledíme na něho jako nedostižitelný vzor a s bolestí nám se jest přiznati: škoda, že také takový nejsem! Já

svatým býti nemohu, tak si mnohý pozasteskne. Ale potěš se, milý brachu! Třeba takovým nejsi jako sv. Alois, přece jím můžeš kdysi býti a když ne takovým, můžeš se mu aspoň podobným státi. Sv. Alois se také hned nestal tak svatým, nýbrž za jistý čas a ačkoliv obdržel mnoho obzvláštních milostí, přece musil s oněmi milostmi spolupůsobiti. Také nám dává Bůh hojnost milostí, nebo chce, aby všickni spaseni byli, a s těmi milostmi musíme na svém posvěcení pracovati. Svatí jsou nám v onom snažení se o zdokonalení a posvěcení vzorem. Jich jest nám tedy následovati. V čem pak máme následovati sv. Aloisia?

Nelze nám neuznati, že v životě Svatých vůbec a sv. Aloisia zvláště všelicos přichází, v čem ho následovati nemůžeme a nesmíme. Celý jeho život bezmála jest necbyčejný. Vedl v mnohém ohledu takový život, že se až divíme, kterak to mohl všecko činiti. Postíval se, že až jedno vejce za den jídal, bičoval se, málo spával, ano i ve spaní si pokoje nedopřával, spával na kusech dřeva a železa, kteréž si do lůžka dával, málo mluvíval, oči své tak kroutil, že ani nevěděl, jak císařovna, v jejížto společnosti po dvě léta býval, vypadá. Takové a podobné věci se zdají snad mnohému býti podivínské a přepjaté. Ale sluší uvážiti následující:

Život Svatých nesmíme posuzovati tak jako život jiných, obyčejných lidí. Svatí byli ve všem dokonalí, ničeho nevidíme na nich světského. Mnohé věci se nám zdají býti snad nerozumné a zdraví škodlivé. Kdo by však posuzoval Svaté ze stanoviska

světského a jim proto ubližoval, protivil by se Bohu samému. Na Svaté jest nám hleděti jako na přátely Boží, poněvadž Bůh jim sám uděloval mnoho neobyčejných milostí a na jejich přimluvu již za života jejich činil zázraky. Kdyby se způsob života Svatých Bohu nelíbil, vyznamenával by je takovými dary a milostmi? Činil by skrze ně zázraky? Ba nedá se upříti, že Bůh sám Svaté svou milostí k onomu neobyčejně přísnému životu naváděl. Čtemeť i v životě sv. Aloisia, že ničeho nečinil, k čemu by se necítil býti milostí Boží povzbuzeným, a že všecko konal z poslušnosti a jen to, co mu představení povolili. Mnobdy prosil i o věci neslýchané; to se však dělo ze zvláštního vnuknutí Božího, chtěl se Bohu tím zalíbiti. Láska k Bohu a touha po vlastním spasení ho k takovým přísnostem vedla. Sám napsal ve svých zápiskách: „Kajicnost působí, že nejen milosrdenství Boha, viny odpouštějícího, uznáváme a velebíme, ale i k učení spravedlnosti Boží co nejvroucněji po tom toužíme, abychom mohli všecky spravedlivé tresty za všecky své hříchy podstoupiti.“ Nejen však touha po vlastním spasení ho k takovým kajícím skutkům pobádala, ale i touha po spasení bližního. Bylo mu líto, že lidé světští s pokáním až do smrti odkládají a že mnozí služebníci církve vlažně Bohu slouží, a proto z lásky k nim, z lásky ke svým bližním takové kruté pokání za ně na sebe bral. A ačkoliv mu to škodilo na zdraví, přece Bůh jeho obět přijímal, vždyť je konal z lásky k Němu! Láska pak má u Boha větší cenu než zdraví a všecky vezdejší statky. Slabé jeho zdraví mu nic ve službě Boží nepřekáželo, sloužil Bohu

zajisté i v nemoci neunavně, a když viděl, že mu zdraví ubývá, hleděl ještě více z lásky pro Boha pracovati. Pán Bůh nepohrdl jeho vroucí láskou, ba naopak ještě více ji v něm rozněcoval.

Také i to třeba míti na paměti, že byl svatý Alois nástrojem v rukách Božích ku spasení svých bližních. Svým pokáním povzbuzoval i druhé ku kajicnosti a svatosti života. Tážeme se, byl by mohl svatý Alois tolik mládenců pohnouti ku polepšení života, kdyby byl vedl život obyčejný? Neobyčejné pokání má na lidi neobyčejnou moc. Tak stojí před námi sv. Alois docela ospravedlněn a jako pravý vzor svatosti.

On byl mučéníkem lásky k Bohu a k bližnímu. Byl andělem v lidském těle. I ve svém přílišném pokání jest nám ctihodným a milým, činí je z nejčistšího úmyslu za nás hříšné lidi a ještě posavad můžeme čerpati z jeho prevelikých zásluh, které si svým pokáním vydobyl. Nicméně v takových neobyčejných věcech nesmíme sv. Aloisia všickni bez rozdílu následovati. Dříve si musíme rozvážiti, zdali to všecko zdržíme bez újmy na svém zdraví a zdali dovolují naše poměry něco takového podstupovati a nebrání-li nám v tom povinnosti našeho stavu. Neboť vždycky jsou přednější povinnosti našeho stavu než takové kající skutky a Bůh od každého takových obětí nežádá. Chce-li však někdo nějaké větší pokání činiti, ať se prve poradí se svým zpovědníkem a dle jeho rady ať se řídí, jinak může lehko poblouditi. Neboť ďábel právě často mnohé duše k takovým přísnostem svádí, poněvadž ví, že jich to časem všecko omrzí, stanou

se potom vlažnějšími, a klesnou snad teprve do hříšného života.

Co se týká kajících skutků, dobře jest řídit se radou sv. Františka Saleského, jenž praví, že „jest dobře se umrtvovati a své tělo trýzniti, ale mnohem potřebnější jest přemáhati své náklonnosti a náruživosti a své srdce očistiti a zušlechtiti.“

V čem pak tedy máme sv. Aloisia následovati? Především v tom, že máme se vždycky hleděti udržeti v milosti Boží. Milost Boží jest nejvzácnější dar Boží; bez milosti Boží nelze se líbiti Bohu. Kdybychom dělali co dělali, nemáme-li milosti Boží, všecko namáhání naše jest marné. Musíme si tedy milost Boží opatřiti ve svátosti pokání, neboť v ní býváme od hříchů těžkých očistěni. Tuto milost jest nám horlivostí v konání dobrých skutkův a přijímáním svátostí rozhojňovati. Jak se o to přičinil sv. Alois! Jak zpytoval dokonale své svědomí a hleděl všecky nejtajnější jeho záhyby náležitě prozkoumati. Kdo popíše, jaká byla jeho lítost nad sebe menšími nedokonalostmi! Jak si pevně umiňoval, že se polepší a jak opatroval své smysly, své oči, uši, svůj jazyk! Po každé sv. zpovědi byl horlivějším v dobrém. A co říci o jeho vroucnosti při svatém přijímání? Když s tak svatou dychtivostí a s takovou láskou Tělo Páně přijímal, pak ovšem se mohl státi svatým. Již jediné sv. přijímání nás může dokonale posvětit, což teprve blížíme-li se s náležitou přípravou často ke Stolu Páně! Dle mínění sv. církve není to často, kdo přijímá tento Pokrm silných jen několikráte do roka. Pravidlem by mělo býti a spoň jednou za měsíc ke sv. přijímání přistupovati.

Čím více se pak na sv. přijímání připravíme a po sv. přijímání vroucněji se modlíme, tím je Pán Ježíš k nám milostivějším.

S milostí Boží, kterou jsme si byli přijímáním svatých svátostí získali, jest nám potom spolupůsobiti. Kdyby sv. Alois byl sebe více milostí obdržel a nebyl by s nimi pracoval, ničeho by nebyl dosáhl. Musíme se tedy za příkladem sv. Aloisia co nejbedlivěji chrániti všech těžkých i lehkých hříchův a raději chtíti smrt podstoupiti než Boha uraziti. Chceme-li se v milosti Boží udržeti, jest nám též dle příkladu sv. Aloisia se zapíratí, se přemáhati a světských marností odříkati. Kdo miluje nádheru v oděvu, samé zábavy, tance, zahálku, kdo rád mnoho jídává a pije a podobným takovým marnostem hová, těžko se zachová od hříchu smrtelného. Poněvadž se sv. Alois tolik zapíral a přemáhal, došel tak převeliké svatosti. Zapírání a přemáhání sebe jest tedy nezbytnou podmínkou k dokonalosti. Rozvažuj si tedy, milý křesťane, ku kterému hříchu jsi nejvíce náchylen a proti němu vši silou a mocí bojuj, brzy pak si všecky ostatní hříšné náklonnosti podmaníš.

Další prostředek k dokonalosti, jak na svatém Aloisiu poznáváme, jest modlitba. Že každému je modlitba potřebna, tuším, není třeba vykládati. Sám Pán Ježíš praví: „Třeba se vždy modliti a neustávati.“ (Luk. 18. 1.) Bůh nás proto tak stvořil ubohými, abychom se k němu utíkali na modlitbách; bez modlitby ničeho neobdržíme. Největší však váhu kladl náš světec na sv. rozjímání. Když se byl s milostí a pomocí Boží naučil rozjímati, nikdy

rozjímání neopomenul. Rozjímání jest tak důležité a potřebné pro každého, že svatá Teresie praví: „Slibte mně, že budete aspoň čtvrt hodiny denně rozjímati, a já vám slibuji život věčný.“ Mnohý si však myslí, že rozjímati jest velice obtížné; není tomu tak. Každý zajisté dovede rozvažovati nebo jinak řečeno rozjímati o svých potřebách, které se týkají jeho stavu nebo jeho domácnosti, a když to mu není obtížno, má mu býti obtížno trochu si rozvážiti, co potřebuje jeho duše? Oč duše dražší, než tělo! Chceš-li, milý křesťane, rozjímati, pros nejprve o osvětlení Duchem svatým, pak si připomeň, že Bůh je s tebou, nebo jinak, že ti jest přítomen, rozvažuj si, co se v té pravdě, o které chceš rozjímati, praví, a jak jsi se podle té pravdy posud řídil; poznáš-li, že jsi se proti té pravdě neprohřešil, děkuj za to všemohoucímu Bohu, jinak lituj všeho, čím jsi se provinil, slibuj polepšení a umiňuj si, jak se na příště dle té pravdy zachováš, k čemuž si vyžádej pomoci Boží a přímluvy Svatých Jeho.

Dále vidíme, že sv. Alois vždycky v n u k n u t í Božích poslouchal. Vnuknutí Boží jest vnitřní hlas, který v sobě často slyšíme, an nás vybízí k dobrému. Uposlechneme-li onoho hlasu, dobře se nám vede, Bůh nám uděluje více milostí; ne všímáme-li si toho hlasu, jenž nás vzbuzuje ku větší dokonalosti, lehko klesáme do hříchů všedních, znenáhla se naše duše zeslabí, až docela v dobrém povolíme. Pamatovati však sluší, že ne každého vnuknutí máme uposlechnouti, jen takového, které nás lehce a tiše k dobrému vzbuzuje, neboť Duch Boží jest duchem tichosti, ne však duchem zne-

pokojujícím a pobuřujícím. Chceme li jíti v tom po bezpečné cestě, otažme se zpovědníka, máme-li toho onoho vnuknutí uposlechnouti, čili nic. Sv. Alois, jak o něm pravila sv. Maří Magdalena z Pazzi, „pokud na zemi žil, měl ústa otevřená k laskavým pohledům věčného Slova,“ t. j. velice horlivě poslouchal vnuknutí Syna Božího, „a proto má tak velkou slávu,“ pročez i v tom ho následujme!

Nejvíce však máme sv. Aloisia následovati v jeho nadobyčejné lásce k Bohu a horlivosti pro rozmnožení jeho cti a slávy. Láska k Bohu jest vrchol dokonalosti. Boha máme milovati nade všecky věci stvořené a o Jeho čest a slávu se vždy co nejvíce starati. Milost horlení pro čest a slávu Boží jest něco obzvláštního. Komu ta milost dána, ten se může těšiti, že má na sobě známku, že jest v milosti Boží postavený. Co všecko sv. Alois z lásky k Bohu vytrpěl a pro Jeho čest a slávu vykonal! Jeho myšlení, řeči a jednání byly obráceny jedině na Boha. Pro něho již byl hotov, když v patnáctém roce věku svého se vracel ze Španěl život položiti; přál si, aby mohl býti od Turků pro sv. víru zabit. Kdyby mu byl dal Pán Bůh delší život, byl by jistě o to prosil, aby se mohl státi missionářem v Indii a tam se pro něho obětovati. Ale vlastně celý jeho krátký život jest ustavičná oběť lásky k Bohu. Jeho tvář jen láskou k Bohu hořela, láskou a ustavičnou touhou po Bohu téměř umíral. Láskou podobal se Serafinům. Láska k Bohu jest tedy každému nevyhnutelná, bez lásky nic nejsme. Nuže hledme si tuto lásku dle příkladu sv. Aloisia opatřiti horlivou modlitbou a evičením

se v lásce, obětujeme tedy Pánu Bohu častěji své myšlení, řeči a skutky, zvláště však rozjímáme o lásce Boží k nám, která se nám ukázala, když vydal svého Syna za nás. Majíce takovou lásku k Bohu, budeme jen po tom tcužiti, abychom se Jemu líbili a Jeho čest' víc a více rozmnožovali. Lásce jest, jak vidíme na sv. Aloisiu, vlastní pro Boha všecko trpělivě a dokonale snášeti. Pro Něho snášel všecky výsměšky, všecky bolesti a všecky kříže až s podivuhodnou radostí. Jako se těší boháči a lidé světští ze svého štěstí, tak on se radoval ze svého utrpení. Po mnoho let trpěl ustavičné bolesti hlavy, ale neprosil o to Pána Boha, by ho jich zbavil, ještě více chtěje trpěti. S láskou k Bohu byla u něho nerozlučně spojena láska k Marii Panně. Připomínáme zde pouze, jak se vroucně po celý svůj život již od sedmého roku modlíval hodinky k Marii Panně, že ji nazýval svou matkou a vyslovil se, že mu Maria Panna, jeho matka, všecko vyprosí. Na slib ustavičné čistoty si laskaví čtenáři zajisté vzpomenou, a jak rád u Matky Boží v jejích chrámech a u její zázračných obrazů prodléval, s dostatek každému známo. Kdo se chce líbiti Bohu, tomu Maria Panna nejlepší bude pomocnicí. Bůh všecky milosti nám skrze ni uděluje. Kdo Marii Pannu nemiluje, ani Boha jak náleží nemiluje.

Budeme-li se za příkladem sv. Aloisia přičiňovati, abychom se stali dokonalými, neujdeme ani jistému nemilému stavu, který též sv. Aloisia, ač ne na dlouho, potkal. Koho Bůh chce k sobě těsněji připoutati, toho navštíví též často zvláštním

trápením, zvaným omrzelostí duchovní. Jest to takový stav, že se člověku do ničeho nechce, ani do modlitby, ani do rozjímání, ano člověku se časem zdá, že bude na věky zavržen, poněvadž si myslí, že všechno činí špatně, že ani Boha nemiluje. Ovšem to krutý jest stav, v srdci našem to vypadá jako na poušti, podobáme se vyprahlé zemi, stíhá nás často veliký nepokoj, nic nás netěší, ale jest to pro nás užitečné. V takovém stavu poznáváme svou málomocnost, vidíme, že sami ze sebe ničeho nemůžeme, že si nemůžeme pomoci, ale právě to nás udržuje v pokoře a čím méně důvěřujeme v sebe, tím více roste naše důvěra k Bohu, v němžto naše jediná spása. Když takový stav tvou duši navštíví, především si rozvažuj, zdali jsi se nedopustil nějakého hříchu, anebo zdali jsi to nezavinil svou vlažností, že Bůh od tebe odstoupil; neshledáváš-li toho u sebe, podrob se vůli Boží, Bůh chce tě zkoušeti, jako zlato v ohni. Byl-li jsi posavad pevným ve ctnosti jako železo, ztratíš tímto ohněm všecken rez nedokonalostí, byl-li jsi čistým jako zlato, ještě čistším z ohně vyjdeš. Neustávej jenom od modlitby, vytrvávej na modlitbách, ano ještě horlivěji se modli, Bůh zase po čase tváře své k tobě nakloní. Budeš od té chvíle ještě dokonalejším. Nepoddávej se truchlivosti a zármutku, myslí sobě: „co zmohou hříchy celého světa proti nesmírné lásce a milosrdenství Božimu? Jak by mohl Pán toho zavrhnouti, kdo ho z celého srdce miluje a nejvíce se proto rmoutí, že jeho láska není ještě světější a čistší!“ Nesmíme se oddávati zármutku, neboť nade hřích není horšího zla, praví sv. František Saleský. Hledme

se vždycky udržeti v pokoji. Každá myšlenka, která znepokojuje, nepochází od Boha, neboť on jest Bůh pokoje a přebývá v srdci pokojném, praví tentýž světec. Proto sv. Alois takové myšlenky, které ho znepokojovaly, vši mocí zapuzoval.

Pobožnost nám též neporoučí, abychom si vůbec ani neodpočali, ba právě všecko má svůj čas. Jest čas ku práci, čas k jídlu a čas k odpočinku. Není dobře býti pořád napjatým, jest i potřeba zotavení. Ano i sv. Tomáš praví, že když si nedopřáváme žádného zotavení, můžeme i tím hřešiti. Však i takové zotavení nesmí přesahovati jistou míru a nesmíme se mu přílišně oddávati. Máme se tak zotavovati, jak toho žádá náš duch a zaměstnání. Čím obtížnější jest naše práce, tím většího odpočinku nám třeba.

Jedna věc v životě sv. Aloisia může však každého poučiti: že svatost života nezáleží v tom, zdali konáme něco neobyčejného, nýbrž ve věrném a svědomitém plnění povinností svého stavu. Sv. Alois jest nám důkazem, že každý člověk i boháč i chudás může svou duši spasiti. Byltě sv. Alois z rodu bohatého, ale žil, jakoby ničeho neměl, mírně všeho užívaje a nic si na tom nezakládaje. Sv. Alois okusil i chudoby a ji velice si zamiloval, a tak i chudás může si z něho vzíti příklad k následování. Nekonal žádných zázraků za svého živobytí, ale povinnosti své plnil náležitě. Měl Pána Boha vždy před očima. Zachovával přikázání Páně: „Choď přede mnou a buď dokonalým!“ To žádá i Pán Bůh od nás, to bude i nejlepší poctou sv. Aloisia! —

Modlitba sv. Aloisia k Marii Panně.

O Paní má, svatá Maria! Tvé svaté ochraně a mocné obraně a milosrdenství Tvému poručím dnes a po všechny dny a v hodinu smrti své sebe, duši i tělo své; veškerou naději a potěšení své, všecka protiventství i bídy své, život i konec života svého Tobě odevzdávám, abych skrze nejsvětější orodování a zásluhy Tvé všecko jednání své zřídil a upravil podle Tvé a Syna Tvého vůle. Amen.

(Za pobožné a skroušené pomodlení se této modlitby lze získati odpustky 200 dní za den. I duším v očistci možná ony odpustky přivlastniti. Lev XIII. ze dne 15. března 1890)

Modlitba ke sv. Aloisiovi.

Ó svatý Aloisi, zářící andělskou čistotou, já nejnehodnější Tvůj ctitel poručím Tvé mocné ochraně čistotu duše a těla svého. Prosím Tě pro andělskou čistotu Tvou, poruč mne Ne-poskvrněnému Beránkovi, Ježíši Kristu, a jeho nejsvětější Matce Panně všech Panen a uchovej mne ode všelikého hříchu smrtelného. Nedopusť, abych se kdy měl pokáleti poskvrnou nečistoty; ale jak mne uvidíš v pokušení a nebezpečství hříchu, vzdáliš ze srdce mého všecka nečistá myšlení a žádosti, oživ ve mně vzpomínku na věčnost a na Pána Ježíše Ukřižovaného, pronikniž srdce mé svatou bází Boží a rozněť je láskou k Bohu, abych následuje Tebe na zemi, zasloužil si s Tebou věčně patřiti na Boha v nebi. Amen. Otče náš a Zdravas Maria.

(100 dní odpustků jednou za den, jež i za duše v očistci obětovati lze. Pius VII. 6. března 1802.

A. m. D. gl.

Vzpomínky na sv. Aloisia v Římě.

Dříve než se sv. Aloisiem se rozloučíme, připomeneme ctitelům sv. Aloisia, jaké vzpomínky a památky se nám po něm v Římě zachovaly. Především můžeme milým čtenářům sdělit, že se nám zachovaly aspoň, jak se za to má, dva věrné obrazy sv. Aloisia v kaplích římské koleje. Jeden obraz znázorňuje nám sv. Aloisia jako pážete u španělského dvora, který právě i v naší knize vidíme a jenž pochází od znamenitého mistra ze školy Pavla Veroneského. Tento obraz dal otec sv. Aloisia zhotoviti, než Alois vstoupil do řádu. Sv. Alois se nám na něm představuje ve šlechtickém oděvu opásaný kordem, který si u rukojeti pravou rukou drží. Jeho tahy jsou vážné a mužné, ačkoliv jest mu teprve 17 let. Není na něm viděti známek přísného života, ačkoliv jako anděl již tehdy žil. Druhý obraz dal vymalovati po jeho smrti kardinál Bellarmin. Sv. Alois jest oděn rouchem řeholním, má hlavu nachýlenou (viz str. 216), podlouhlý obličej, pravou rukou ukazuje na kříž a důtky, levou má na prsou, na stole jest kříž, umrlčí hlava a důtky. Vypadá spíše starší, než bychom se domýšleli. Vzpomeneme-li si však, jak kající život sv. Alois vedl, rádi tomu uvěříme, že spíše něco mužného a vážného, ano i staršího v jeho tazích hledati dlužno. Převyšovat rozumem své vrstevníky a zajisté byl i dle těla vyvinutější a vyspělejší než druzí. Kardinál Bellarmin jeho přítel, zpovědník a vroucí ctitel, by zajisté nepodobného jemu obrazu nebyl přijal. Že aspoň přibližné podoby sv. Aloisia míti můžeme,

jest na bíle dni. Vždyť byl tak brzy na oltářích již od svých příbuzných uctíván, a jeho příbuzní se asi o dosti věrné obrazy jeho postarali.

A kde pak jest dům, kde sv. Alois v Římě žil a umřel? Tam by se zajisté každý, dá-li mu to Bůh do Říma zavítati, rád podíval a sv. Aloisia uctil. Náš světec žil v domě professův, který souvisí se chrámem Páně zvaným al Gesù (al Džezu). V domě professův jest pokoj, nyní proměněný v kapli, v němž byl sv. Alois přijat do Tovaryšstva Ježíšova. Více památek najdeme po něm v římské koleji, která sousedí s chrámem sv. Ignáce, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. Zde sv. Alois studoval po čtyři léta a tam i umřel. Podíváme se tedy do té koleje. Přicházíme do vrchního patra, kde je prostranný sál, ve kterém visí na stěnách čtrnácte obrazů, představujících rozličné výjevy ze života našeho světce. Z tohoto sálu přicházíme do pokojíka, ve kterém přebýval a který jest nyní proměněn v kapli. Nade dveřmi lze čísti nápis: „Zde, kde jsi přebýval, býváš uctíván, avšak již za živa byl jsi, Aloisi, té cti hoden.“ Pod oltářem v kapli jest umístěna dřevěná rakev, ve které zprvu tělesná schránka světceva odpočívala. V sousedním pokojíku, kterého se užívá nyní za sakristii, vidíme kříž, před kterým se sv. Alois modlíval, jeho vlastní rukou psané listy a jím napsaná knížka, kterou tam papež Pius IX. byl daroval. Vedle velkého sálu, o kterém jsme se již zmínili, jest kaple Matky Boží, kde se sv. Alois modlíval a sliby řeholní složil. Roku 1849. revolucionáři ji ohněm zničili. Kaple sv. Aloisia však

zůstala ohněm netknuta, plameny před jeho kaplí samy od sebe shasly.

Pojďme nyní do chrámu Páně sv. Ignáce. Tam uvidíme pod oltářem v pravé příční lodi hrob světcův. Oltář vypíná se na krásně a umělecky zhotovených pilířích. Umělecky provedená plochořezba představuje nám sv. Aloisia ve slávě nebeské, obklopeného anděly. Na štítě oltáře obracejí na sebe pozornost dvě jinotajné sochy; jedna představuje nevinnost, druhá kajicnost, ctnosti to, kterými se sv. Alois v takové míře skvěl. Jeho svaté tělo odpočívá ve vzácné, kamenem lazzulským vykládané a pozlaceným kovem okrášlené rakvi. Řezba na rakvi představuje, jak sv. Alois umírá. Jiná památná místa, bohužel! vzala již v Římě za své.

Rukopisné památky po sv. Aloisiu na Moravě.

Napsal Alois Kolísek.

Když dne 1. ledna letošního roku vydáno bylo papežské breve „*Opportune quidem*“ ve příčině oslavy třístaleté památky blažené smrti sv. Aloisia, tu všecek svět křesťanský, zvláště pak katolické korporace mládeže u vroucím nadšení chystaly se oslaviti vzácnou památku onu. Nadšení to bylo rozníceno a zvětšeno též tím, že svatý Otec Lev XIII. ve jmenovaném breve sám slavně vyznal, že od nejútlejšího mládí byl a posud jest vroucím ctitelem andělského jinocha.

Hlavně v měsíci červnu, zasvěceném úctě svatoaloisské, konány byly hojně krásné slavnosti na

čest a oslavu sv. Aloisia, a to ve chrámech, ve spolcích a jednotách, v ústavech a školách a p.

Tak oslavena byla třistaletá památka blažené smrti andělského jinocha — jenž zemřel, jsa bohoslovcem 4. ročníku, v noci z 20. na 21. června 1591. — také v biskupském ústavě bohosloveckém v Brně, a sice řečnicko-pěveckou akademií, pořádanou dne 21. června. Akademie ta zahájena byla sborem sv.-aloisským, ku slavnosti bohoslovecké od brněnského skladatele, Fr. Musila, na slova hymnu: „O flos amice Numini“ složeným. Na to přednesena byla slavnostní báseň od prof. Vlad. Štastného, pak proslovena byla panegyrická řeč o sv. Aloisiovi. Po dalším sboru Musilově, — složeném k akademii svato-aloisské na slova bohoslovce Al. K., — „Kdo bude, Hospodine, přebývati ve stánku Tvém svatém . . . .“, přednesena byla delší řeč slavnostní — vědecko-rozjímavá úvaha o slovech Spasitelových: „Blahoslaveni čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“

Na konec zapěli bohoslovci veliký sbor svato-aloisský, kterýž na slova písně: „O Aloisi, perlo nebes“ schválně k bohoslovecké slavnosti složil pan děkan Jan Chmelíček.

Tuto akademii bohosloveckou poctil svojí přítomností též nejdůst. p. biskup brněnský Dr. František Sal. Bauer, který v závěreční promluvě projevil velikou radost nad slavnostní akademií svato-aloisskou a za odměnu věnoval alumnátu skvostnou památku po sv. Aloisiovi, na Moravě nalezenou, totiž rukopisy sv. Aloisia, zavírající v sobě přednášky a rozmanité poznámky, které si andělský jinoch ve studiích bohoslovných byl psal.

Domníváme se, že se zavděčíme čtenářům spisu tohoto, jestliže vypíšeme, jak ony rukopisné památky vypadají, jak byly nalezeny a zdali právem přičítají se sv. Aloisiovi.

I.

Rukopisné památky po sv. Aloisiovi, na Moravě nalezené, vypadají takto: Jest to kniha formátu velké osmerky asi 2 centimetry tlustá (čítá 96 listů), vázaná ve skvostných deskách, potažených červenou koží. Vazba je velmi skvostná. Listy nejsou sice, jakož u vázaných knih bývá, zaříznuty, nýbrž, jako byly po arších a nēvázány složeny, tak jsou svázány do desek. Ale za to desky jsou nádherny; červená kůže dodává vazbě nemalé elegantnosti a sličnosti, která jest zvětšena zlatými ozdobami, v kůži vytlačenými. Ozdoby ty jsou jako pruty, z nichž pučí květy nebo listy podlouhlé a všelijak svinuté.

Mimo to jest na deskách vytačena dvojí ozdoba, jedna představuje andílka s trubkou (na každé desce jsou takoví andílci 4) a druhá jednohlavého orlíčka (na každé desce 12). Konečně uprostřed každé desky jest vytačena zlatá elipsa, z jejíhož okraje vytřpytují střídavě přímé a zkřivené zlaté paprsky.

Uvnitř elipsy jest vytačen znak IHS a pod ním tři hřeby.

Nad elipsou jsou vytačena slova: B. ALOYSII GONZAGÆ a pod elipsou slova: MANVSCRIPTA.

Obě desky jsou úplně stejně dělány a stejně vyzdobeny. Na deskách jsou stopy po sponkách, které byly udělány z lepšího nějakého kovu, jakož svědčí zbytky po nich.

Tak vypadá památka po sv. Aloisiovi na zevnějšku. Popatřme nyní do vnitřku!

Tu vidíme nejprve 8 listů prázdných, z nichž první tři jsou tuhy, snad od knihaře k deskám přidělány, ostatních pak pět je z papíru jemnějšího. Potom vidíme zbytky několika listů vystřižených, popsaných i prázdných.

Následují latinské poznámky s nadpisem: „De peccato veniali“ (o hříchu všedním). Poznámek těchto jest 6 stránek.

Pak jsou poznámky „De peccato originali“ (o hříchu dědičném) na 3¹/₂ stránce.

Za tím jest 1/2 stránky prázdné a opět na jedné stránce psáno „de peccato veniali.“

Za poznámkami „de peccato veniali“ následuje 1 list prázdný, jehož vrchní část (asi 1/4 listu) — snad popsaná — jest ustřižena, dále 1 list prázdný a pak dva listy nahoře nerozřezané, prázdné.

Potom je dlouhý traktát, který sice nemá nápisu „de poenitentia,“ ale jedná o svátosti pokání. List, na kterém byl asi napsán začátek traktátu toho i s nápisem, jest vystřižen. Neboť před listy, na kterých napsány jsou poznámky o pokání, o zpovědi atd., jsou ještě stopy po dvou vystřižených listech, které byly asi popsány.

Traktát o svatém pokání jest rozdělen v „artikuly“ a tyto ve „quaestiones,“ — jak to v pojednáních theologů scholastických bývá.

Rozeznali jsme v této části celkem 10 artikulů. V některém z nich pojednáváno jest o otázkách nejen po stránce vědecko-dogmatické, nýbrž také rozjímavé.

Za těmito artikuly jest několik odstavců, které

jsou tak nadepsány, jakoby byly přímo vyňaty ze spisů sv. Tomáše Akvinského; na př.: Art. 3. D. Th. (= Articulus 3. Divi Thomae).

Dále jest pojednání „De contritione“ (o lítosti) a „De confessione“ (o zpovědi).

Celý traktát, o němž jsme právě mluvili, jest napsán na 28 listech. Za tím jest list prázdný, jehož vrchní čtvrtka jest ustřižena, pak jest opět list prázdný, dále 2 nerozřezané listy a za nimi zase 2 nerozřezané prázdné listy.

Následují pak „Annotationes ex tract. de legibus“ (poznámky z pojednání o zákonech). Stránka, na níž odstavec tento začíná, je sice popsána celá, ale, jak z obsahu patrně, není tu zaznamenána přednáška celá, neboť závěrečné řádky nedávají samy o sobě dokonalého smyslu. Zdá se, že pokračování traktátu „de legibus“ bylo na listech následujících, které jsou však vyřezány, jakož svědčí stopy po nich.

Za těmito poznámkami jsou 2 prázdné nerozřezané listy, pak opět 2 prázdné nerozřezané listy.

Po nich přijde pojednání „De Transsubstantiatione“ (o přepodstatnění) na 3 stránkách s několika přerývkami prázdnými.

Traktát „de transsubstantiatione“ jest psán asi jiným inkoustem nežli ostatní zápisky, neboť písmo v něm jest bledožluté, kdežto v jiných částech jest černé nebo černožluté.

Následuje 1 prázdná stránka, pak 3 listy a opět 1 stránka prázdná.

Konečně jsou delší zápisky (na 23 stranách), jež obsahují asi poznámky z filosofie (z fysiky, z fysiologie, metafysiky a p.).

Po těchto člancích následuje poslední delší spojitý oddíl filosofských poznámek (na 6 stranách). Na stránce, která následuje za poznámkami z filosofie, jest na vrchu jinou, pozdější rukou a jinak zbarveným inkoustem připsáno:

„Manu Scripta Sti Aloysii Gonzagae.“ Psáno rukou sv. Aloisia Gonzagy.

Konečně následuje 7 listů prázdných. —

Tímto udali jsme, co obsahují ony rukopisné památky po sv. Aloisiovi.

Papír rukopisův oněch jest velice pěkný, tuhý, dosti bílý; v době, kdy sv. Alois žil, byl to asi první druh papíru.

Inkoust jest celkem též pěkný, černý, až na některé výjimky (na př. v traktátě „de Transsubstantiatione“), ale všude viditelný. Předposlední list rukopisu jest psán, jak se zdá, starým pérem a nějakým špatnějším, hustým inkoustem, což viděti z tučných nepěkných písmen a několika skvrn. Na některých místech jest papír od rozplynulého inkoustu prožrán, tak že na těch místech nelze rukopisův ani čísti.

Písmo rukopisů jest většinou malé, někde až příliš drobné, tak že na některých místech se příliš nesnadno čte; ale co do formy jest krásné, sv. Alois měl zajisté vypsanou ruku.

Někde jest pozorovati rozdíl mezi tím, co bylo psáno novým a co starým pérem.

Na některých místech lze pozorovati, že tam bylo něco vyškrabáno a pak něco nového napsáno. Dále jest zcela patrné, že z rukopisův těch, když již byly svázány do desek, bylo časem několik, ba

mnoho listů jednak prázdných, většinou však popsaných vyřezáno nebo vystřiženo. Též z několika jednotlivých listů vystřižen jest buď kousek na vrchu nebo dole, nebo celý okraj po straně; jinde zase vystřižen z listu nějaký proužek anebo čtvereček, tak že v některém listě jest několik „okýnek.“ —

Mluvíce o tom, jak vypadá ona vzácná rukopisná památka po sv. Aloisiovi, jsme povinni zmíniti se ještě o zajímavých řádcích, které napsány jsou na vnitřní straně přední desky našich rukopisů. Jest to následující věnování: „Tuto knihu panickou rukou bl. Aloisia psanou věnuje Hradeckému museu mladších bratří Tovaryšstva Ježíšova Lucas Fanini, aby ode zbožné mládeže v uctivosti byla chována.“¹⁾

II.

Posud seznámili jsme čtenáře se zevnějškem i obsahem rukopisných památek svato-aloiiských.

Nastává otázka, kterak byly rukopisy ty nalezeny, jak se asi dostaly na Moravu a jsou-li pravý, t. j. pocházejí-li skutečně od sv. Aloisia.

1. O nálezu rukopisů našich vypravoval obšírně pisateli těchto řádků sám dp. P. Jan Šafránek, nyní farář v Protivanově, který jsa farářem ve Vískách (vesnice v okreseu boskovském), rukopisy sy. Aloisia takto nalezl:

---

¹⁾ „Hunc virginea Beati Aloysii manu conscriptum librum musæo græcensi Juniorum Societis Jesu fratrum de separatione, tamquam a pia juventute decentius habendum offert Lucas Fanini; qui adhuc vivens, sed per grandem ætatem pene in agone contendens sui veluti executor testamenti legatariis sua distribuit legata, eorum se precibus impense commendans, Milstadio 24. Junyii 1652.“

R. 1888. dne 16. července, brzy po biskupské generální visitaci kostelní (konané ve Vískách od ndp. biskupa brněnského dra. Františka Sal. Bauera dne 14. července r. 1888.), poručil jmenovaný p. farář, aby kostelní roucha a prádlo, které k oné visitaci bylo vyloženo v sakristii, bylo teď opět uloženo do příslušné k tomu skříně na faře. Když se roucha do skříně ukládala, byl p. farář přítomen, a vida, že na dně skříně leží pohozených několik starých, sešlých věnců z umělých květin, kteréž kdysi zdobily kostelní obrazy a jichž nyní nebylo lze upotřebiti, kázal, aby je kostelník vydělal a spálil.

Když pak několik těch věnců vytáhli, zpozorovali pod jedním starým věncem položenou bělošedou krabici plechovou, mající podobu knihy sponkou zavřené; na krabici byly též zbytky pečetního vosku, což svědčí asi o tom, že krabice byla kdysi zapečetěna.

Když p. farář krabici otevřel, byl velice překvapen pohledem na zajímavý předmět ve krabici uložený. Na první pohled připadal mu předmět ten jako nějaký votivní dar nebo nějaká pamětní deska. Když však předmět z krabice vyňal, poznal, že je to skvostně vázaná kniha, a když ji celou dobře prohlédl, shledal, že má v rukou vzácný poklad — totiž rukopisné památky po sv. Aloisiovi.

P. farář Šafránek uváživ, jak vzácnou památkou jest ona kniha, a domnívaje se bezpečně, že jsou to pravé rukopisy sv. Aloisia, umínil si vzácnou tuto reliquii podati svému nejdůstojnějšímu panu biskupovi, a sice jakožto dar ku 25letému jubileu Jeho biskupské Milosti.

I vydal se dne 23. července (1888) na cestu do Brna. Přišel k nejdp. biskupovi, oznámil mu, co s sebou nese, vyložil mu, jak a kde vzácná ona kniha byla nalezena, a doložil, že ji skládá k rukoum Jeho bisk. Milosti jakožto dar k 25letému jubileu kněžskému.

Nejdp. biskup byl tím velmi mile překvapen a jal se ihned prohlížeti velezajímavou knihu onu a napnutě vyslechl všechny podrobnosti, vzácné památky té se týkající. Prozkoumav bedlivě dedikaci z r. 1652. na první desce knihy naší napsanou a nahlédnuv do knihy samé i jejího obsahu, radostně přijal tento dar, dokládaje, že o přísné prozkoumání pravosti rukopisův oněch co nejvíce dbáti bude.

Od té doby byly rukopisné památky svato-aloisské uchovávány u nejdůst. p. biskupa brněnského, kterýž je pak, jak již pověděno, dne 21. června t. r. biskupskému alumnátu brněnskému věnoval, a dne 22. června správě téhož alumnátu odevzdal.

Nyní chovají se ony památky rukopisné u vdp. dra. Josefa Pospíšila, regenta brněnského alumnátu, který dal na ně zhotoviti zvláštní důstojnou schránku, v níž by jakožto skvost, bohoslovcům a vůbec ctitelům svato-aloisským přemilý a převzácný uchovávány byly.

2. Nastává nyní otázka: Jak se asi rukopisy sv. Aloisia dostaly na Moravu, zvláště na faru Víseckou?

Tu jest nám odpověděti, že v této věci posud jistoty není a snad úplné jistoty ani nebude. Domněnky pravdě dosti podobné vysloveny byly

Desky rukopisů sv. Aloisia.

brzy po tom, když rukopisy sv.-aloisské byly odevzdány Jeho bisk. Milosti, a to v brněnském „Hlasu“ (v denníku), kterýž ve svém 174. čísle (1888), přinesl tuto potěšnou zprávu:

„Vele vzácný nález. Na faře Vísecké u Boskovic nalezeny nedávno rukopisy sv. Aloisia z Gonzagy, jež znalcové uznávají za přesné a pravé. Namítá se zajímavá otázka, jak asi dostaly se vzácné rukopisy na Moravu a zejména do okolí Boskovského.

Vlašská knížecí rodina Gonzagů vešla ve spojení s moravskou rodinou pánů z Pernštýna tím, že bratr sv. Aloisia, František Gonzaga, jenž nějakou dobu prožil v Praze při dvoře císaře a krále Rudolfa II., za manželku pojal Bibianu, dceru pana Vratislava z Pernštýna tehdy na Velikém Meziříčí. —

Tím ovšem bylo by lze vysvětliti styky nějaké s Moravou; avšak ku vysvětlení nálezů onoho právě na Boskovsku to nestačí. Nám se zdá, že nález ten nejsnáze vysvětliti lze ze styků kardinála Dietrichsteina se sv. Aloisiem. Byliť oba stejnou dobou studující v koleji jesuitské v Římě a nepochybně i osobně se znali; dále zjištěno jest, že kardinál Dietrichstein byl vřelým ctitelem andělského jinocha Aloisia, jelikož úctu svoji k němu zvláštním pamětním obrazem s vědomím papeže při hrobě jeho ve chrámě sv. Ignáce v Římě umístěným na jeho dal a o blahorečení jeho papeže Pavla V. (r. 1605) snažně prosil. Při takovýchto stycích snadno jest domysliti se, že některé spisy, rukou světcovou napsané, dostaly se do rodiny knížat Dietrichsteinů, majitelů panství Boskovského, a odtud nepochybně památkou asi v držení některého kněze

na panství tom působícího. Tak vysvětlujeme vzácný nález právě ve Vískách, z celého srdce z toho se těšice, že spisy andělského svätce, jež snad budou doplňkem jiných dopisův a písemných památek po andělském svätci Aloisiovi v Římě se nacházejících, právě na naší Moravě se našly.“ —

Obsahem oné zprávy v „Hlasu“ uveřejněné dali bychom se skoro úplně upokojiti, kdyby rukopisy ony byly se dostaly zrovna z Říma v držení Dietrichsteinův a pak ovšem na Boskovsko, ale jakož z popisu rukopisných památek našich čtenářům známo, rukopisy ty byly dříve v „museu“ řádu jesuitského ve Štýrském Hradci (musaeo graecensi . . . .“), kamž je věnoval Lucas Fanini z Milstada („Milstadium“ asi blíže Hradce Štýrského), jakož napsáno jest na vnitřní straně přední desky našich rukopisů.

Měli-liž snad Dietrichsteinové styky s jesuitským klášteřem štýrsko-hradeckým?

Jest možno, že kardinál Dietrichstein z veliké úcty ke sv. Aloisiovi pátral v klášteřích jesuitských po památkách mladistvého Jesuity — sv. Aloisia a že právě v klášteře štýrsko-hradeckém, Moravě poměrně dosti blízkém, našel ony rukopisy, o nichž právě mluvíme.

Také byla projevena domněnka, zda rukopisy svato-aloisické nedostaly se na Boskovsko bl. Janem Sarkandrem, který byl kaplanem v Boskovicích a před tím ve Hradci Štýrském u Jesuitů studoval, jakož se o něm čte v breviáři (Proprium, IV. lectio).

Ale v domněnce této, sice velmi se zamlouvající, naráží se na silný odpor časový. Neboť bl. Jan

Sarkander byl již 17. března r. 1620. umučen, kdežto rukopisné památky svato-aloisské byly v té podobě, v jaké se na Boskovsku našly, Jesuitům štýrsko-hradeckým věnovány. teprve — „24. Junyü 1652.,“ jakož napsáno jest na konci onoho latinského věnování na první desce našich rukopisů.

Z uvedeného patrno, že způsob, jakým rukopisy svato-aloisské na Moravu a zvláště na faru Víseckou se dostaly, není posud dostatečně vysvětlen, a zůstane možná i na dále nejasným a nejistým. —

III.

Namítá se konečně otázka: Jsou-li ony svato-Aloisské rukopisy, na Moravě nalezené, skutečně pravý? Pocházejí-li skutečně od sv. Aloisia?

Na tuto otázku lze nám odpověděti již s větší jistotou. Neboť jest velice pravdě podobno, že rukopisy ony jsou pravý.

1. Nasvědčuje tomu již ta okolnost, že kniha, v níž rukopisy jsou obsaženy, uložena byla ve zvláštní, jedině k tomu cíli zhotovené krabici. Ten, kdo krabici onu z pevného plechu zhotoviti dal, kdo ji z vnitřku k vůli ozdobě natřiti dal stříbrolesklou barvou, jejíž stopy nyní ještě jsou znáti, byl zajisté přesvědčen, že kniha, která do krabice té měla vložena býti, obsahuje pravé rukopisy sv. Aloisia.

2. Dále sluší uvážiti, že ona krabice byla kdysi zapečetěna, jakož svědčí ony zbytky pečetního vosku, které na ní dp. farář Šafránek pozoroval, když ji poprvé spatřil. Z toho soudíme, že ten, kdo knihu

s rukopisy oněmi do krabice vložil a zapečetil, považoval rukopisy za skvostnou, posvátnou relikvii, které se neměla dotýkati každá ruka, kterou spatřiti a prohlédnouti bylo dovoleno asi jen zrakům vyvoleným.

3. Popatřme nyní na knihu samu, která rukopisy v sobě zavírá! Co nám praví o pravosti rukopisů těch?

Již ta skvostná vazba hlásá nám, že nádherné a umělecky provedené desky obsahují něco neobyčejného, něco vzácného. A jak výmluvně hlásá nám pravost rukopisů našich nápis na obou deskách: „B. ALOYSII GONZACÆ MANUSCRIPTA“! (Bl. Aloisia Gonzagy rukopisy.)

Též jedna ozdoba na deskách zlatě vytačená zdá se svědčiti o pravosti rukopisů našich — totiž onen orlíček. Slovatný učenec, dějepisec Dr. B. Dudík, prohlížel naše rukopisy svato-Aloisské, a pravil Jeho biskupské Milosti Dru. Fr. S. Bauerovi, že orlíček ten byl znakem rodiny Gonzagův.

A otevřeme-li knihu, čteme hned na první desce: „Hunc virginea Beati Aloysii manu conscriptum librum . . . a pia juventute decentius habendum . . .“ t. j. že tuto, panickou rukou blah. Aloisia psanou knihu . . . jež má od zbožné mládeže v úctě chována býti — daroval kmet Lukáš Fanini museu Hradeckému Tovaryšstva Ježíšova. Zda nehlásají nám slova ta, že rukopisy naše pocházejí skutečně od sv. Aloisia?! Jsou na první desku skvostné knihy naší napsána dne 24. června r. 1652. Sv. Alois pak zemřel 21. června r. 1591. Rozdíl 61 let není tak příliš veliký, aby pisatel oněch slov „Hunc virginea . . .“ bezpečně nevěděl, že rukopisy,

které v rukou má, jsou skutečně a jistě po svatém Aloisiovi.

4.. Hlavní důvod pravosti rukopisu nějakého může poskytnouti písmo jeho. Nuže, co nám hlásá písmo našich rukopisů? Na tuto otázku odpovíme krátce slovy slovutného učenca, jezuity P. Jana Votky, která propověděl k nejd. p. biskupovi brněnskému: „Písmo rukopisu svato-Aloisského na Moravě nalezeného podobá se zcela písmu úplně autentických rukopisů sv. Aloisia v Římě uchovávaných, které jsem tam na své oči viděl.“

Pisatel těchto řádků pak srovnával písmo našich rukopisů s písmem jednoho dopisu sv. Aloisia, jehož fotografický snímek vložen jest do nejnovějšího vydání životopisu sv. Aloisia od Cepari-ho (zpracováno od F. Schrödra, S. J.). I poznali jsme, že písmo onoho dopisu světceva a našich rukopisů je podobné. Zvláště písmě velkého V (= V a U) a malého g jest úplně stejno; též malé f a velké D jest nápadně podobno. Laskavý čtenář může i přiložený snímek z rukopisu porovnat s podpisem sv. Aloisia na titulním obrázku.

5. Všimněme si též obsahu rukopisů těch! Jsou to přednášky z theologie a filosofie. Způsob, jakým jednotlivé artikule a odstavce jsou tu pojednávány, je skutečně takový, jaký ve spisech a školách jezuitských byl zachováván.

Velice pádného důvodu pro pravost rukopisů našich nabudeme, přečteme-li si, co Cepari, dle něhož i tato kniha jest spracována, praví o tom, jak sv. Alois přednášky svých profesorů sobě zapisoval, na str. 148. a 151. této knihy. Právě takové

jsou rukopisné poznámky naše. Kolik tu vidíme rozličných doplňků, vpisků poznačených hvězdičkou, křížkem nebo jinou značkou, kolik poznámek na kraji listův, uvnitř diktátu, mezi řádky, pod čarou atd. Tato věc byla nám v rukopisech oněch hned nemálo nápadna; všimli jsme si jí dříve ještě, nežli jsme o vysvětlení toho dočetli se ve Schrödovi.

Na některých místech pak je zřejmo, že tam ještě něco schází, že tam mělo býti něco doplněno. čehož však sv. Alois nedoplnil buďto pro horšící se chorobu, nebo proto, že se dotčené věci z přednášky naučil již nazpaměť.

Z toho, co Ceparo o sv. Aloisiovi praví, že totiž nemohl při diktování a přednášce postačiti, vysvětlujeme si též mnohé ony zkratky v rukopisech našich, a to zkratky jak jednotlivých slov, zvláště předložek, tak i některých slabik.

Z uvedených důvodů poznávají zajisté čtenáři naši, jak velice pravdě podobno, ba skoro jisto jest, že ony rukopisné památky, na Moravě nalezené jsou skutečně pravý, že pocházejí od sv. Aloisia.

Věru, památným a převzácným skvostem poctil nejd. p. biskup dr. Fr. Sal. Bauer chovance svého alumnátu, darovav jim spanilomyslně přemilou, posvátnou reliquií — rukopisy andělského jinocha.

Šťastnou slouti může naše rozmilá vlast — Morava, že právě v jejím místečku skvost onen byl nalezen, — oč šťastnějšími mohou býti bohoslovci brněnští, majíce u sebe skvost ten památný, chovajíce u sebe rukopisy svého druha svatého, bohoslovce sv. Aloisia!

Rodiny se sv. Aloisiem a sv. Stanislavem Kostkou z Čech spřízněné.

Sv. Alois a sv. Stanislav jsou pospolu spříznění skrze Kateřinu Kostkovu, manželku Jana Pernštýna, děda Bibiány, manželky Františka, bratra sv. Aloisia.

Rod Benedikta XIII. byl spřízněn s oběma světci skrze Polyxenu Pernštýnovu, manželku Viléma z Rožmberka. Bylať Polyxena sestrou Bibiány, manželky Františka, bratra sv. Aloisia.

Rod Althanů skrze manželku knížete Ferdinanda Lobkovice.

Rod Baadenů skrze Marii Annu Vilémínů z Baadenů, manželku knížete Ferdinanda Lobkovice.

Rod Colloredů skrze jednu dceru z rodu Gonzagů.

Rod Černínů skrze rod Rožmberků a skrze Lucii Ottilii, manželku Viléma Slavaty.

Rod Dietrichsteinů skrze Markétu Dietrichsteinovu, manželku Václava Viléma z Lobkovic.

Rod Guttensteinů skrze Alžbětu Eusebii z Talmberků, bábu Marty Barbory z Lammingen, manželky Jana Wences-a.

Rod Harrachů skrze Lavinii Gonzagovu, manželku Otty Bedřicha hraběte Harracha.

Rod Kinských skrze Jana Lobkovice a skrze Eusebii Šternberkovou.

Rod Kuenburg skrze rodinu Harrachovu.

Rod Kokořovců skrze rodinu Kostkovu, od které pocházel.

Rod Kolovratů skrze Johannu Novohradskou z Kolovrat, manželku Jana Lobkovice.

Rod Lobkoviců skrze Polyxenu Pernštýnovu, sestru Bibiány, manželku Františka, bratra sv. Aloisia.

Rod Mansfeldů skrze Markétu Popelovu Lobkovicovu, manželku Filipa, hraběte Mansfelda.

Rod Martiniců skrze Eusebii Šternberkovu, manželku Jaroslava Martinice a skrze Johannu, dceru Františka Gonzagy, manželku Jiřího z Martinic.

Rod Nosticů skrze rod Kinských.

Rod Schafgotschů skrze rod Waldštýnů.

Rod Schliků skrze manželku hraběte Schlika, dceru to-
Křištofa Vratislava.

Rod Schwarzenberků skrze Marii Johannu, kněžnu
Schwarzenbergovu, manželku Ferdinanda, knížete z Lobkovic.

Rod Sikingen skrze Františka z Talmberků, jehožto
manželka byla (Voršila) Sikingenova.

Rod Šternbergů skrze rod Rožmberků z Jindřichova
Hradce a rod Slavatů.

Rod Talmberg skrze Alžbětu Eusebii Talmberkovu, manželku
Františka Lobkovice a Polyxenu Pernštýnovu.

Rod Thunů skrze Marii Filipinu Harrachovu.

Rod pánů z Újezda, skrze Ludmilu Kateřinu z Talmberků.

Rod Waldštýnů skrze Marii Polyxenu Talmberkovu,
manželku Přibíka Teniška, místopředsedatele českého.

Rod Waldštýnů skrze Marii Polyxenu Talmberkovu,
manželku Maximiliána Waldštýna.

Rod pánů z Vlašimi skrze rod Dietrichsteinů.

Rod Vratislavů skrze Marii Alžbětu, dceru Polyxeny
Talmberkové.

Rod Wrba skrze Alžbětu Eusebii Talmberkovu.

Rod Wrtby skrze Marii Eusebii, matku Barbory Eusebie,
manželky hraběte z Wrtby.

D o d a t e k.

O posvěcení chrámu Páue na posvátném Hostýně.

Letošního roku Aloisianského konána na Moravě jiná ještě památná slavnost: posvěcení chrámu Páně Hostýnského na památku 650. ročnice porážky Tatarů, která letos (1891) připadá.

Ku slavnosti posvěcení chrámu Páně svatohostýnského vydáno provolání, kteréž obsahuje v sobě mnoho krásného a vzácného, tak jako sama zpráva o posvátné slavnosti; pročez neváháme oboje zde uveřejniti ku povzbuzení čtenářů svých.

Chrám se světi na Hostýně!

»Veselil jsem se z toho, což mi bylo povédáno,
do domu Hospodinova půjdeme.«

(Žalm 122.)

Zvěstujeme Vám, zbožní Moravané, bohdá radost velikou: Letos na svátek Nanebevzetí Panny Marie a slavného korunování jejího posadí nejd. pan kardinál a knížearcibiskup olomoucký korunu slávy na témě kostela svatohostýnského při slavné konsekraci, již na památku 650. ročnice porážky Tatarů přispěním Matičky Boží Hostýnské od Moravanův učiněné vykonati ráčí. Veselít se zajisté srdce každého věrného katolíka, slyší-li, že zasvěcuje se budova na dům Boží. Vít, že přicházeti budou do něho všichni národové, řkouce: „Sláva Tobě, Hospodine!“ a prosících na tom místě, že Bůh vyslyší se svého vznešeného trůnu modlitby, tu že dá kajicnost a odpustí hříchy svého lidu, a ukáže mu cestu dobrou, po kteréž by kráčel; že v něm

pozdvihla se nová Kalvarie, na níž bez krve a smrti obětuje se za nás jednorozený Syn Boží, ke stolu svému nás zve, ve svatostánku s lidem svým trvá a libé vůně, zápaly a oběti modliteb s veselou tváří a nahoru pozdviženýma rukama přijímaje nebeskému Otci, všemohoucímu Bohu přednáší a sám nejprve Otci náležitou jemu čest a poklonu činí, potom bez přestání za nás se přimlouvá, by nám všem dobrotivý a milostivý býti ráčil. „Aj, stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi. A oni budou jeho lidem a Bůh bude jejich Bohem.“

Pročež jako lid při svěcení chrámu jerusalémského chvály prozpěvoval a z úst jeho rozléhaly se sladké písně: tak se radovali křesťané, když směli veřejně chrámy Páně zasvěcovati. „Slavné divadlo a nám všem náramně žádostivé a vděčné před očima všeho lidu se ukazovalo: totiž svátkové a slavnosti posvěcení chrámů znova vystavěných, biskupů křesťanských častá v jedno scházení, přespolního lidu z dalekých a cizích krajín shromažďování společná, jedněch od druhých vítání a dobrotivá přijímání: protože údové těla Kristova v jednu harmonii veselých písniček aneb raději v jednomyslnost víry a chval Božích se sbíhali.“ Naši čeští a moravští předkové, jak je učili sv. Cyrill a Methoděj, i ročnice svěcení chrámu oslavovali, putující ke chrámům, kde se pouť, t. j. památka názvu posvěceného chrámu, nebo hody, t. j. ročnice posvěcení téhož chrámu zbožně konala; svatý Václav při takové příležitosti dobyl si koruny mučenické při chrámě sv. Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi.

Mnohem veseleji rozechvěje se srdce věrného Moravana bezpečnou zprávou o konsekraci, jež 15. t. m. na sv. Hostýně konati se má.

„Veliký jest Hospodin a převelmi chvalitebný . . . na hoře svaté jeho.“ (Žalm 48.) Ano, na hoře své, na svatém Hostýně projevoval Bůh lidu moravskému svou velikost a chvalitebnost. „Bože, ušima svýma slýchali jsme a otcové naši vypravovali nám o skutcích, kteréž jsi činíval za dnů jejich“ (Žalm 44.), za dnů starodávných na Hostýně.

Otcové a apoštolé naši potřeli na Hostýně poslední zbytky modloslužby a pozdvihli na místě jejich kapli a stolec Matky Boží. Moravští synové a dcery jejich s takou vroucností pojali slova otců svých, že důvěrou, kteráž hory přenáší, utíkali se k Matce Boží a svojí na Hostýně. Ani Maďaři, kteří rozbili Moravanům království a odnesli slávu, důvěrou tou nehnuli. Za biskupování sv. Vojtěcha postavena Boží muka, oznam přítomnosti jeho, na úpatí hostýnském. Snad už tehdyž slul Hostýn horou, na níž Matka Boží divy tvoří. Ve 12. a 13. století však po Čechách, na Moravě a ve Slezsku mluveno jen o chlumu a stolci, na němž Matka Boží Hostýnská divy tvoří. Přivalili se Tataři, národ divoký, pohanský, z Asie do Evropy. Jako povodeň, jež lesy, pole, dědiny a města povaluje, jako strašná bouře s přivalem, blesky, krupobitím, jež stolété kmeny jako louče láme, tak hnali se Tataři podmanivše Rusy, rozbivše Poláky a na hlavu porazivše Slezáky až ke sv. Hostýnu. Ach, kdo nám vypoví žal a úzkost stísačných Moravanů za náspy hostýnskými! Vůdce vojska klesl mrtev s naspů,

lid i děti třetí den už žízni, na hoře není vody; Tataři dorážejí k náspům, vojínovi klesá mohutná druhdy ruka, zoufalost se vzmáhá, „komu drah živótek, tomu v Taterech milostí ždáti“: tu s obvyklou důvěrou vojsko a lid k Matce volá, a hle, již prší z mraků náhle přiletěvších, již vylévá skála občerstvující pramen, již rázraz srší blesky do stanů tatarských a bouře v divoké vřavě žene nepřátely k Olomouci, kdež úplné porážky doznali. To učinila sv. Matka na Hostýně, a ukázala se, že jest Matkou nejen jednotlivcův, ale i všeho národa moravského, a proto týž národ postavil na Hostýně pomník na slavnou úmluvu Matky a Syna na hoře krvi Moravanův a zázračnou vodou — oznakem mateřské lásky — potvrzenou. A jaký pomník? Nechtěl a nechce lid moravský jiného pomníku než chrámu na sv. Hostýně ku poctě předně Krista, jediného a prvorozeného Syna Božího, a potom svaté a šlechetné Matičky jeho. Postavili chrámek, jenž v sebe pojal starožitnou kapli, a ozdobili ho obrazem Matičky své, pod plášť ochranný statečné Moravany shromažďující. Na stěny zavěsili zbraň, prapory ukořistěné a namalovali zázračnou pomoc Matky Páně. Ó jak zaplesali tehdáž, když poprvé roku 1242. společně slavili vítězství na Hostýně při chrámku právě požehnaném! Domníval se ten dobrý lid, jakoby byl Mojžíš jim zbudoval stánek pro archu úmluvy. A do stánku svatého chodívali po mnohá století častěji do roka, zvláště v bouřích, jež pro víru otcovskou zmítaly vlastí naší, přicházel sem i blahoslavený Jan Sarkander s věrnými, kteříž se neklaněli cizím bohům, až Václav Bytovský svatyni tuto zpustošil r. 1620.

„Ale neboj se, že's byla pozahanbena, aniž se zapyřuj, že's byla v potupu uvedena“ (Is. 54.); ze slavné rodiny baronův a hrabat Rotalů povstává ti Šalomoun; Bůh, dárce všeho dobra, budí ti ho. Vždyť přišel z ciziny, a víš, že téměř žádný cizinec si nevážil pomníku slávy lidu tvého, a ten si tě tak zamiloval, že žádného nákladu nelitoval, abys povstala ze zrušení svého; on tě rozšířil, bohatěji a jasněji přiodil, novým obrazem slávu tvé Paní hlásajícím ozdobil a malé svatyně přistavěl, abys mohla u sebe uvítati všechny dítky své, které k tobě zdaleka a široka putovaly, chtěje se pokochati v domě mateřském. A když žehnali kněží Páně tomuto opravenému a rozšířenému chrámu, tehdáž sešla se téměř celá Morava na sv. chlumu, vždyť Rotal stavěl srdcem a rukou celé Moravy. Ale myšlenky Rotalovy a láska k pomníku na Hostýně nebyly vyčerpány. Vtipně vymyslíl a dal vystavěti velechrám, jenž ve hlavních zdích a rysech stojí posud a jehož výborné ozdoby a posvátné okrasy k budoucí paměti postavené tak důstojně, slavně, tak znamenitě a podivuhodně se nesly, že věru na moudrost Šalomounovu připomínaly. A když tento velechrám stálými kněžími obdařil, prosil kardinála Tróyera, biskupa olomouckého, aby jej posvětil. Stalo se tak dne 28. července 1748. Tehdáž ovšem zajásali všichni kmenové požehnané Moravy a biskupa svého vítali na Hostýn, že žádný král sebe mocnější nikdy tak skvělého a spolu upřímného uvítání nezakusil. Tehdáž se oslavovalo posvěcení jako druhdy chrámu jerusalémského, lid ukázal, že se nesvětí toliko farní nebo filiální,

nýbrž zemský, krajinný, lidový chrám. — Netrvalo dlouho, chrám ten, pomník lásky mateřské Matky Boží k lidu moravskému a vítězný hlasatel toho, co umí a může Moravan třímaje pevně prapor víry od Cyrilla a Methoděje zděděný, padl usilováním odbojníků Kristových r. 1787., pobořen, zrušen, od nepřátel z velké zlobivosti a mstivosti všelijakým ohybným a nečistým neřádem a smetím naplněn. Stál tu odkryt, všem bouřím v kořist vydán přes 50 let. Nemůžeš sobě vzpomenout na zbořeníště, aniž bys nezaplakal. Ale potěš se, Moravane! Jen na chvíli pila svatyně hostýnská z kalichu hrůzy, nebude ho již píti. Uslyšela Hospodinův hlas: „Probud se, probud se, oblec se v sílu a oblec se ve slávu svou, střes se sebe prach a povstaň, posad se, dobuď z okova hrdla svého.“ (Is. 52.) „Pozdvihni vůkol očí svých a viz syny své již shromážděné.“ (Is. 49.)

Kde jsou tito synové? Toť kněží a lid moravský, toť nový Zorobabel. Přijď, lide, na horu hostýnskou a viz dílo jeho: chrám hostýnský vystavěn, pokryt, ozdoben; popatř na výborné ozdoby, na důvtipný výmysl, na ochotnou snaživost těch, kteří při obnově tohoto chrámu bedlivou práci vedli. Tuším a doufám, že jest a bude sláva domu tohoto poslednějšího daleko větší, nežli onoho prvního.

Stojí tedy chrám hostýnský, jak si ho Moravanů žádostivé modlitby, vytoužily, výborné skutky vystavily a vyzdobily, královský chrám, světla plný, jasnými obrazy ozdobený, stojí na pevné skále, vrcholem svým nebes se dotýká; stojí tu svatyně v roucho svadební oblečena; jedno dosud chybí:

diadém královský, božské pomazání, posvátný oděv. Ducha svatého z modliteb zlatých a z drahokamů činů konsekračních setkaný: pak zatřpytí se ti, Moravane, se sv. Hostýna tvůj královský chrám korunovaný, tvá svatyně ženicha Ježíši Kristu slavně zasnoubena.

Nuže tedy, kdy 15. srpna stařícký nástupce sv. Methoděje nelituje námahy na svatý chlum vystoupí a králi tvému, chrámu hostýnskému, slavnému pamětníku tvé víry a statečnosti, diadém slávy na témě postaví a bedra jeho křížmem mazati bude, pak připutuj i ty zbožně na sv. horu krví tvých předků zrosenou, vesel se a plesej, až srdce radostí poskakuje, neboť viděly oči tvé slávu Hostýna, po níž otcové tvoji 650 let toužili; důvěřuj pevně, že kdyby tě obkličovali nepřátelé Tatarův ukrutnější, a neviděls kolem sebe než zříceniny štěstí svého, že zvítězíš, a povstane z rumů blaženost tvá pod praporem sv. Cyrilla a Methoděje, pod vítěznou ochranou Moravy, Matičkou Hostýnskou. — —

Posvěcení chrámu Páně odbýváno s neobyčejnou slávou, o čemž zde stůj stručná zpráva.

Slavnostní dni svato-Hostýnské.

Provolání to došlo náležitého souhlasu a ohlasu. Ruch, jaký Moravou hýbal o pouti 1881. konané na památku pouti římské na poděkování za encykliku papežskou všem ctitelům Cyrillo-Methodějským přepamátanou „Grande munus“, takový i nyní všemi kraji blízkými i vzdálenými zavládl. Tomu nasvědčuje obava drah záhy projádřená, že při ohromném návalu poutníků se všech stran jim ne-

bude ani možno, poutníky dopraviti do Bystřice pod sv. Hostýnem.

Rychle přikvapila slavnost svěcení chrámu Páně na sv. Hostýně, nastali dnové sváteční.

13. srpna odebrala se Jeho Eminence nejdůst.

pan kardinál Olomoucký Bedřich z Fürstenberků, doprovázen jsa svými ceremoniáři monsg. drem. Teplíčkem a monsg. drem. Kubíčkem z Kroměříže na sv. Hostýn. U vysokém stáří neštítal se nepohody a přinesl opravdu oběť velikou a vzácnou. Ač si přál ve vši tichosti doraziti na sv. Hostýn,

přece všudy radostně vítán, což důkazem, jaký význam cestě této podkládán.

V Hulíně uvítán od duchovenstva, obecního výboru a deputací různých v kroji hanáckém; v Holešově od duchovenstva, obecního zastupitelstva, politických a soudních úřadů, od spolků: kat. tovaryšů, hasičů, veteránů, pěv. spolku „Podhorana“, řemeslnické besedy a nesčetných zástupů lidstva; v Hlínku od p. barona A. Laudona, majitele panství v Bystřici pod Hostýnem.

Když zastavil se vlak na nádraží Bystřickém, a nejdříve kardinál s vozu sestupoval, propuklo množství vítajících v nadšené volání „sláva.“ Zde očekáván a uvítán od duchovenstva, obecního zastupitelstva, císařských úřadů, „Besedy Bystřické“, katol. tovaryšského spolku, od zástupu družiček a droužek v národním kroji, banderiem ze Křtomil, Rychlova a Lipové, načež odebral se za jásotu a provolávání slávy doprovázejících zástupů vkusnou a vzácnou slávobranou do Bystřice, kdež na domech vlály přečetné prapory; po vykonané krátké pobožnosti v kostele Bystřickém odebral se do zámku.

Na to shromáždili se banderisté před chrámem Páně, k nimž vp. A. Sopúch, kaplan Bystřický, měl srdečnou a dojemnou promluvu.

Odpoledne o 4. hod. odebral se nejdříve kardinál na sv. Hostýn. Banderia z Blazic, Osička, Žákovice, Hlínka, Slavkova, Lhotky, Brusného a Bilavského v malebném kroji doprovázela ho na horu. Pohled na banderia tato vynutil mnohému slzy vděčné radosti. Přece náš lid ve svém kroji převzácným!

Ve Lhotce u školy uvítaly Jeho Eminenci

školní děti, družičky a lid, taktéž ve Chvalčově, načež v průvodě doprovázeli p. kardinála až na sv. Hostýn.

Na hranici slavkovské uvítali slavkovští Jeho Eminenci u krásné slávobrány; dle našeho významného zvyku podali mu slavkovští chléb, sůl a vodu. Přemile byl nejsp. kardinál tímto zvykem překvapen, ukrojil si chleba, napil se vody, poděkoval, a chléb na památku si vzal. Opět nový zástup družek se přidružil, a nyní vše za hlaholu zvonů svato-Hostýnských vystupovalo vzhůru. Byl to dojemný průvod, lidé radostí slzeli, a samo nebe jakoby se zaradovalo z toho všeho, kdežto před hodinou s mračen hustý déšť byl se chrlil, nyní slunce vyběsklo a průvod ozářilo.

U chrámu Páně svato-Hostýnského uvítán provoláváním „slávy“ od zástupů sbromážděných.

Dojemná byla skupina zedníků, tesařů, malířů, stolařů, nádeníků a nádenic, pracujících při chrámě svato-Hostýnském, kteří se svým náčiním v rukou na vyzvání svého dozorce Kořínka jáсотem „slávy“ svého arcipastýře vítali. U nového kláštera uvítán od duchovních svato-Hostýnských.

Banderisté, družky a zástupové různí shromáždili se za kaplí sv. Jiljího, kdež k nim konána promluva od faráře dražovského, vp. P. Ant. C. Stojana.

Po té shromáždili se banderisté se zástupy před kostelem, zapěno „Chval jazyku důstojného“, a ve dveřích chrámových uděleno sv. požehnání. Matce Boží ku počtě zapěna sloka „Tisíckrát pozdravujeme tebe.“ Banderista Jemelík, starosta z Osíčka, předstoupil před dp. P. Cibulku, superiora svato-Hostýn-

ského, poděkoval mu srdečně ve jménu všech, že v tak krátké době svatyni svato-Hostýnskou tak krásně vyzdobil, a vyzval přítomné, aby kněžím („panáčkům“) svato-Hostýnským za veškerou ochotu, péči a starost provolali slávu. Superior P. Cibulka vzdal díky srdečnými a dojemnými slovy, jakž vůbec od něho vždy slýchati, svato-Hostýnským sousedům bytujícím ve stínu sv. Hostýna, a přál, aby z posvěceného chrámu Páně tím hojněji stékala milost Boží.

Provoláním slávy sv. Otcí, císaři a králi slavnost toho dne ukončena.

Jeho Eminence vyznala, že tělem z této cesty jest nemálo unaven, za to však duch jeho že pokračoval, a že nesmírně je dojat zbožností našeho lidu, jakož i důkazy jeho upřímnosti a lásky.

Chrám svato-Hostýnský, kaple sv. Jiljího (blah. Jana Sark.), sochy sv. Cyrilla a Methoděje, klášter, ambity a všechny ostatní budovy překrásně dekorovány a prapory okrášleny.

Mohutné jehlance prapory ozdobené stály před průčelím chrámovým s transparenty:

„Arcipastýři náš, šťastný příchod Tvůj na svatý Hostýn veškerou Moravu oblažuje, neboť vkládáš korunu konsekrace na čelo chrámu moravského lidu svého.“

Na kostele umístěny ve výklencích rovněž vkusné transparenty s nápisy těmito:

„Bože! Otcové naši vypravovali nám o skutcích, které činívala Matka Tvá na Své svaté hoře, na Hostýně.“

Neboj se, Hostýne, že jsi byl pozahanben, už jsi se v sílu a slávu svou oblekl. Pozdvihni vůkol očí svých, a viz syny své již shromážděné.“

V průčelí chrámovém upraven převzácně a významně nápis:

Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!

L. P. 1241—1891.

Na kapli sv. Jiljího (blah. Jana Sarkandra) ve výklenku nejvyšším povzbuzující nápis dějinnou událost uváděl na paměť:

„Ku poctivosti blah. Jana Sarkandra, mučeníka, druhdy poutníka Hostýnského.“

Záhy ráno v pátek porůznu poutníci přicházeli, k poledni již již oživoval se kopec, po poledni se všech končin milé a drahé Moravěny přicházeli tu u větších tu u menších procesích a houfcích poutníci a poutníčkové, a brzy celá hora jenjen se hemžila zbožným lidem překrásně prozpěvujícím vzácné písně marianské. Srdce radostí usedalo při po-
božnosti té.

O 4. hodině doprovodili poutníci Jeho Eminenci nejdůstojnějšího pana kardinála do kostela; u hlavní brány osloven ve jménu okolního duchovenstva p. arciknězem Bartákem, farářem z Kostelce u Holešova, a p. superiorem P. Cibulkou, načež uděleno svaté požehnání.

Mezi tím přijel nejdůstojnější p. biskup brněnský, uvítán byv poutníky nadšeně provolávajícími „sláva“ a nelíčeně radujícími se z toho, že uviděli biskupa, o němž tak mnoho již četli a slyšeli.

K 5. hod. přeneseny od nejd. p. biskupa brněnského ostatky sv. do kaple, modleny při nich hodinky; poutníci zatím se modlili, zpívali a v pravém smyslu slova zpovědnice obléhali. Vyzváni byvše, shromáždili se v nesčetném počtu u kazatelnice venku,

kdež usneseno, požádati Jeho Eminenci, aby zaslal ráčil hlavě velké rodiny, z jižto členů přemnoho zde shromážděno, sv. Otci do Říma telegram, kterýž by tlumočil hold a úctu sv. Otci, s ujištěním, že u pravé víře chtějí žíti i zemříti.

Usnesení toto stalo se s nelíčenou radostí a rozhodným, ze srdce a odhodlaně projádněným a daleko v lesích svato-Hostýnských se rozléhajícím „Chceme.“ Po učiněném návrhu zvolena od poutníků trojčlenná deputace, a sice: pp. Jan V. Harna, lékárník z Kroměříže, Bohumír Šamanka, jednatel „Omladiny Hulínské“, a Jan Staška, rolník z Derfle u Uh. Hradiště. Tito ihned odebrali se k nejdp. kardinálu, kterýžto hluboce dojat byl tímto projevem, deputaci poděkoval, a ihned telegram do Říma odeslal, což poutníkům ku veliké jejich radosti sděleno.

A nyní následovala řeč uvítací dp. superiora P. Cibulky, jenž při známém svém řečnickém nadání a vroucí úctě k Panně Marii poutníky rozehrál a nadchnul; připomenul tak mnohou událost z dějin svato-Hostýnských jakož i onu noc, kterouž na modlitbách probděli před prvním posvěcením chrámu Páně předkové naši.

Ku konci kázání dostavila se deputace Mariánské kongregace z Prahy s novým praporem, a sice: pp. Matyáš Zahradnický, starosta, Václav Žižka, stříbrník, Jiří Feuerstein, majitel domu, V. Engl, c. k. úředník, V. Kubát, kaligraf, a J. Zengler, stříbrník, i byli od p. kazatele srdečně uvítáni. Mezi poutníky způsoben příchodem této deputace radostný rozruch.

Poutníků víc a více přibývalo, ale zároveň víc

a více mračen na nebi, tak že po osmé hodině začalo rosiť, mračna zrovna po Hostýně se proháněla. Když se setmělo, vzplanul na valech svato-Hostýnských na hranici Slavkovské obromný oheň, jenž vyšlehoval plamen i desítimetrový; současně zapálen oheň na opačné straně. Pan lékárník z Kroměříže J. N. Harna pílí neúmornou zhotovil různé ohňostroje, ač deštivé počasí valně provozování nepřálo, nicméně podařily se ty které ohňostroje nad očekávání.

Zapalování provedl v tomto pořádku: Obraz transparentní v okně nad vchodem chrámovým osvětlil bengálským ohněm, a zároveň osvětlena čarokrásně uvnitř celá svatyně svato-Hostýnská. Osvětlil obromný transparent s písmenem M (začáteční písmenu jména Panny Marie). Na to vypálil třikráte z hmoždířů na znamení sv. kříže ve jménu nejsv. Trojice; zapálil červený bengálský oheň a osvětlil celou horu. Velmi důmyslně znázornil 5 desátků radostného růžence: 10 zdrávasů označeno menšími ohni, desátek sám raketami, které v závratné výši nad kostelem se vznášely. Pak zapáleny nové 3 rakety a velký červený oheň bengálský. Ku počtě nejd. p. kardinála vzplanula vysoko na nebi zář, v níž F s korunou asi 15metrové velikosti se stkvělo. Po té osvětlěn chrám na znamení jeho slávy červeným ohněm bengálským a světlem magnesiiovým. Konečně zapáleno více ohňů bengálských, slunce atd. Vše to sledováno s nevídanou radostí poutníků, z nichžto přemnozí něco takového ještě nikdy neviděli; mnohý ohňostroj naplňoval poutníky pravým úžasem. Pan lékárník J. Harna nemálo přispěl ku zvýšení slavnostní nálady.

Nastala noc; z počátku ovšem poutníci nedbali

o to, kde prosedí a probdívá noc, neb o spaní nemohlo býti ani řeči. Tolik poutníků asi nikdy ještě nebylo přes noc na sv. Hostýně, jako tentokráte. Poutníci se skupili v houfce, zpívali nebo modlili se; kam se člověk obrátil, všude kupy poutníků. Kostel přeplněn. Brzy však započal vítr buráceti, přihnala nová mračna a s nimi i déšť. Nyní ovšem bylo se uchýlovati poutníkům pod střechu, do různých výklenků, ke zdím atd. Bolestně ovšem dojímalo člověka, když viděl, kterak poutníci zrovna v loužích ležeti musí; avšak zároveň až k slzám radosti pohnut byl, když viděl, kterak trpělivě a vše z lásky poutníci snášejí. Něco podobného jen možno tam, kde láska v srdci mocně hárá a plápolá. O půlnoci mocně zaburácela bouře, s oblaků se jenjen lilo, a tu opět podán důkaz zbožnosti našeho lidu; na všech stranách zavzněla píseň: „V ochranu kdož Nejvyššího“ — — Vůbec třeba vyznati, že komu popřáno projíti kostel, sakristii, spárny, ambity atd., k slzám dojat byl přerůznými zpěvy, které různé skupiny poutníků po celou noc pěly. Toť quodlibet unášející. Třeba podotknouti, že doposud nemáme všechny písně mariánské sepsané, které tradicí se učí děti od rodičů, a které jsou pravými skvosty jak po stránce melodijní tak i textní. Tentokráte v noci na sv. Hostýně možno bylo podobné skvosty seznati.

Po půlnoci stále přšelo, a déšť ani k ránu neustával. Následkem nepohody již o půl třetí začaly se mše svaté sloužiti. Venku bylo sice postaráno o oltáře, než s nebe se jen lilo, a tu bylo nemožno použití oltářů těch. Kostel musil býti brzy vyklizen, an měl býti svěcen. I musily se zříditi oltáře leckde,

a tu třeba vyznati, že nepohoda měla svou dobrou stránku. Co čítáváme o mších sv. u prvních křesťanů nebo v katakombách, to poněkud zde znázorněno. Mše sv., jak čítáváme v písmech, obětována z počátku v chrámě, domech, žalářích, skrýších a všude, neb Jenž při ní se obětuje, z lásky k nám ve chlévě se narodil. Ve spárnách stoly proměněny v pravdě primitivní oltáře, přineseny ostatky, postaven kříž s 2 svíčkami a obětována mše sv. A přece takou vroucnost, takou pobožnost bylo lze spatřiti u poutníkův! I mužům slzy do očí vstoupily a stékaly po lících. Jakmile déšť jen trochu přestával, ihned venku slouženy mše sv., avšak brzy opět spustil se déšť.

A přece s deštěm přibývalo víc a více poutníků, tisícové a tisícové kopec pokrývali, zástupy stávaly se mohutnějšími a mohutnějšími. O sedmé hodině, o které svěcení chrámu Páně započítí měl nejdp. kardinál Olom., opětně znova začal burácti vichor, přšelo, a okolo kostela byla všude učiněná louže. Za takových okolností nebylo možno nejd. p. kardinálu kostel světití, a musel s těžkým srdcem, neb stále se těšil, že bude moci sám posvětití svato-Hostýnskou svatyni, svatyni to moravskou, ponechati svěcení nejdp. biskupu brněnskému. I započalo svěcení, velebný a významný to obřad, kterýmžto církev sv. na rozum jednomu každému dává, jaký význam kostel má, že v pravdě je domem Božím, že domu tomuto přísluší všeliká svatost a uctivost. Jaká to vznešenost ve zpěvích různých při tom! A to tím více, když tak velebně se vznášel zpěv klenbami chrámu pěný, od proslulých chorálních pěvců: pp. P., Holaina, faráře ve Sla-

voně, Hrbáčka Fr., prefekta z Kroměříže, a K. Polzera prefekta z Kroměříže.

Při zazdívání sv. ostatků do oltáře pozornost na sebe obrátili pp. O. Zeman, stavitel, a Vytner, jeho asistent z Bystřice pod sv. Hostýnem, kteřížto v novém zednickém oděvu nejdř. biskupovi přisluhovali.

Dojemná byla slavnost uvnitř, než neméně dojemné výjevy odehrály se venku. Následkem lijavce opět nebylo možná sloužiti mše sv. tu kterou chvíli; opět při velkém návalu kněžstva oltářů v ambitech a ve spárnách se používati musilo; opět úprava a vše připomínalo bohoslužby křesťanů v katakombách a za časů pronásledování. Věru, byly to chvíle dojemné. A což říci mám o té zbožnosti, s jakou poutníci těmto sv. mším přítomni byli. Upomínky tyto nevytratí se z paměti, vzpruží opět mysl a nemalou budou útěchou a potěšením i v pozdních letech. A tak co na zevnějším lesku nehodou utrpěno, těmito výjevy přeradostnými přehojnou měrou nahrazeno.

Poutníci cestou dalekou unaveni, promoknuti, zmořeni; a nicméně v roznícenosti zde klečí, na tvářích jeví se radost, ústa prozpěvují chválu a slávu Boží i Matky Boží, nebo tajemnou projadřují rozmluvu s Bohem, s Matkou Boží, a pronášejíce tisíce a tisíce různých proseb k Tomu, Jehož moudrost nás řídí, a k Té, o níž ví, že divy tvoří.

I tato upomínka zmužilosti, odhodlanosti a síly v útrapách pozdějších dodá.

Jakmile poněkud déšť ustal, svolávání poutníci na kázání, a tu opět jiné dojmy a výjevy se udály. Tisíce a tisíce poutníků kupilo se okolo kazatelů.

I kázali: vp. P. Cibulka, superior svato-

Hostýnský, JUDr. A. Gruda, farář a zemský poslanec v Mokřých Lazcích ve Slezsku, Dr. Fr. Srbecký, farář v Blansku, J. Studený, děkan v Boršicích, Fr. Weber, farář a říšský poslanec v Miloticích. Německé kázání měl P. Egger, professor z Kalksburgu.

Ač šest kněží kázalo, nestačilo to pro tolik poutníků, kteří v processích větších a větších stále docházeli, nedbajíce ni deště, ni bláta, ni kluzké cesty. Tolik poutníků vyžadovalo dobře ještě aspoň osm kazatelů, než nebylo možno při velikém větru a nepohodě najíti místa vhodného.

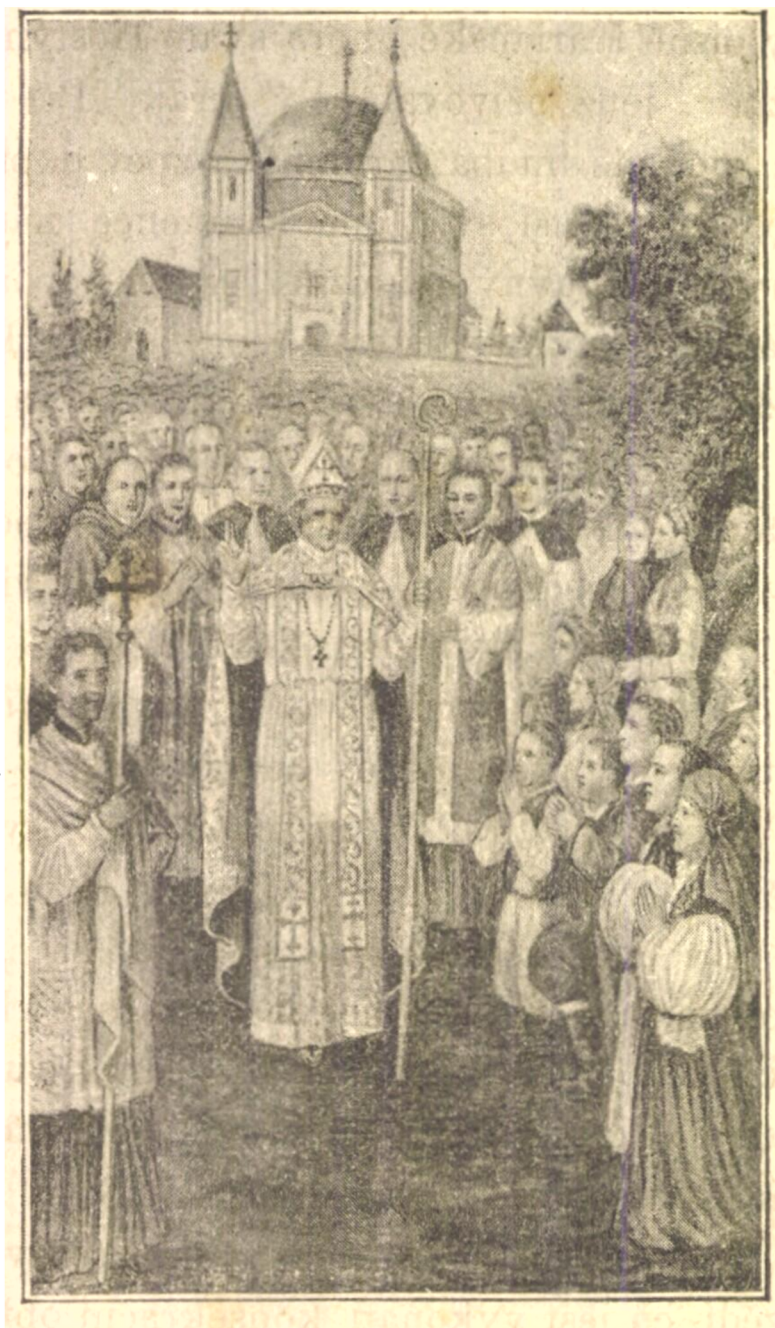
Konala se památka 650letá porážky Tatarů, světil se chrám a to na sv. Hostýně, tisíce kupilo se poutníků okolo kazatelen ze všech možných končin: a vše to způsobilo, že slova kazatelů tu radostně, tu bolestně rozrývala srdce posluchačů, že je vymanila na chvíli ze všech útrap, strastí, sklíčenosti a ze všeho pozemského, a unášela k Bohu, k Maticce předrahé. I padlo semeno od kazatelů rozseté na dobrou, ba výbornou půdu, a zajisté v různých krajích a v přerozmanitých poměrech přinese stonásobný užitek ve vlastech našich.

Při kázáních a po nich ponenáhlu se vyjasňovalo nebe a poprálo sloužití mše sv. venku při oltářích. Zároveň udělováno sv. přijímání, jež přijalo přes 5000 poutníků se zbožností velikou. Po 11. hodině svěcení chrámu Páně ukončeno, kostel do posledního koutku přeplněn, než pro tolik poutníků nestačil by ani svato-Peterský chrám římský. Jeho Eminence sloužila mši sv. slavnou první v posvěceném chrámu Páně za přečetné assistance.

V popředí kostela a na oratoriích byly různé deputace, mezi nimi: deputace města Kroměříže s říšským poslancem p. V. Kuipem, deputace města Přerova: p. náměstek starosty Fr. Vypllel, členové obecního výboru pp. Josef Kabelík a Ignát Psota, Marianská kongregace pražská, řemeslnická beseda, katol. jednota kroměřížská, veteráni bystričtí, poslanec říšský Rozkošný, zemský poslanec Podivínský, spolek „Omladina“ z Hulína, deputace spolků přerovských, spolek řemeslníků z Čejkovic, katol. tovaryšský spolek bystrický atd.

Při slavné mši sv. zpíval mužský sbor kostelní

z Holešova za řízení dovedného p. ředitele kůru J. Kretze; mocně dojímali jejich zpěv a nemálo zvelebil služby Boží. Jednotlivé části mše sv. salvami označoval kroměřížský sbor ostrostřelců

s hudbou, což rovněž první událostí na sv. Hostýně. Přítomnost jejich, jakož i jejich výkony nemalého dodaly lesku slavnosti. Vůbec dlužno vyznati, že Kroměříž měrou přehojnou ku povznesení slavnosti přispěl. Totéž platí o Holešově, Přerově a Hulíně

i Bystřici. Tím ovšem nemají jiná města snad býti jakoby pohaněna, neboť při pohodě zajisté přčetné jiné deputace a spolky by se byly dostavily, jak již se na tom jednomyslně a svorně byly usnesly.

Venku při oltářích slouženy mše sv., při nichž zpívány písně Mariánské; hora svato-Hostýnská byla jeden zpěv, jenž oživoval celý kraj. Při poslední mši sv. zpívané hudba chropínská zpěv doprovázela.

Po slavné mši sv. Jeho Eminence nastal přepamátný a přeslavný okamžik „udělení apoštolského požehnání.“ Na pravé straně hory svato-Hostýnské shromáždění poutníci, hlava na hlavě, hora nechtěla stačiti. Poutníkům oznámeno, že před apoštolským požehnáním mají všickni „Věřím“ se pomodliti, aby takto všickni sjednocení vyznali veřejně víru svou. Byl to úchvatný okamžik, když nejd. p. kardinál s nejd. p. biskupem Brněnským v průvodu církevních hodnostářův a přčetného duchovenstva u oltáře stanul, s berlou v ruce přijímal před tváří milé Moravěnky vyznání víry. Morava tu s biskupy svými city nepopisatelnými modlila se „Věřím.“ Byla to manifestace katolického jména a víry, která nevymizí z paměti. Na to pozvednul ruku nejd. p. kardinál a udělil papežské požehnání shromážděným nejméně 70 tisícům, načež zapěno „Bože chválíme Tebe.“ Nejd. p. biskup Brněnský ku podivu všech, kteří vědí, co jest vykonati konsekrační obřad, ale i ku nezměrné radosti poutníků vystoupil na kazatelnu venku připravenou a měl kázání. Radost zazářila na tvářích všech, když shlédli nejd. p. biskupa. Ve vroucím a přesrdečném kázání doličoval, že dnešní slavnost jest mohutným pomníkem vděčnosti, skutkem

zadostčinnění, manifestací katol. víry a pomníkem slibu věrnosti pro budoucnost. Není to lichocení, ale pravda pravdivá, že slova tak velikého ctitele Matky Boží svato-Hostýnské nevidaného ohlasu našla v srdcích poutníků, kteří po veškerých útrapách a unavenosti oka s nejd. kazatele nespustili, by ani slovo jim neuniklo. Nejd. p. biskup blahopřál shromážděnému duchovenstvu ku této nevidané manifestaci katol. vědomí lidu svěřeného. Když dojemně se loučil s Matkou Boží svato-Hostýnskou, tu vše slzelo. Jednomyslně projevováno přání a prosba, by mohli dostat kázání toto na památku. A tak splnilo se, což si přáli poutníci — když již tak mluví máme — ne obyčejní, ale inteligentní, když žádali pořadatele, aby J. b. Milosti přednesl prosbu, by venku kázati ráčil, ano nemožno do kostela se dostat, že slova jeho je povznesou, povzbudí a prevelikou útěchou naplní, když jen několik slov z úst jeho uslyší. Tolika tisícům a tak různým posluchačům J. b. Milost ještě asi nekázala.

Když dal nejd. p. biskup lidu mocně dojatému srdečně „s Pánem Bohem“, ještě jednou zavzněla hora a lesy okolní od tonoucího v slzách lidu odpovědným „s Pánem Bohem.“

I začali se loučiti poutníci s Matkou Boží svato-Hostýnskou, s místem třikráte posvátným. Okolo 3. hod. nejd. světící biskup G. hr. Belrupt, kterýž rovněž připutoval na horu sv., měl slavné „Bože chválíme Tebe“ se sv. požehnáním. Byli tudíž při slavnosti tři biskupové, zajisté řídká událost. Poutníci přicházeli a odcházeli. O zaznamenání duchovenstva, deputací a procesství bylo postaráno v poutní

kanceláři, než nepohoda vše zvrátila, proto záznam ten neúplný jest. Co bylo možno zachytiti, uvádí se.

Slavnostiúčastnila se nejd. král. kapitula Olomoucká, a sice byli přítomni: p. t. n. p. prelát V. rytíř Holle, kanovník Dr. A. Klug, kanovník Dr. Kohn, kanovník J. Wache, kanovník B. rytíř Premerstein, nejd. kol. kapitula Kroměřížská zastoupena byla p. t. pp. kanovníky: proboštem J. Weinlichem, Fr. Hanákem, V. Blažkem, J. Chodníčkem, J. Droběnou. Dále byli dle záznamu postupného slavnosti přítomni: p. t. pp. Fr. Kreml, farář Bystřický, A. Sopúch, kaplan Bystřický, Fr. Přikryl, farář Rudslavický, Fr. Mikuláš, farář v Oujezdě, Dr. J. Schneider, děkan v Křižanovicích, Frant. B. Syneček, č. k. r. a farář v Jaroměřicích na Znojemsku, Frant. B. Hoch, farář v Horním Újezdě, P. Jakub Šimek, kněz řádu kapucínů ve Fulneku, Jos. Lužný, farář z Prusinovic, Jan Žváček, farář z Domaželic, Frant. Přikryl, farář z Ruclavic, Fabian Věrný, farář v Dřevohosticích, Jakub Velner, duch. správce v Horním Újezdě, Josef Koudelka, koop. v Těšnovicích, Josef Barták, děkan Holešovský, Jan Žalák, farář v Žeranovicích, Frant. Vaculík, farář z Hustopeč, Cyr. Bařinka, spiritual v Přestavlcích, Šimon Doležel, koop. v Holešově, Dr. Jan Pánek, c. k. profesor v Olomouci, Frant. Špička, farář ve Staré Vsi u Přerova, Fr. Netopil, novokněz ze Žalkovic, Alois Demel, spiritual z Kroměříže, Eduard Wolff, administrator z Holešova, Jan Studený, farář v Boršicích, Karel Polzer, prefekt kníž.-arcib. semináře v Kroměříži, Jan Podsedníček, farář ve Velké, Jan Jelínek, farář v Bojkovicích, Jos. Bađura,

farář v Kurovicích, Petr Janek, farář v Myslošovicích, Frant. Viceník, farář v Chropini, Frant. Vitásek, katecheta v Prostějově, Karel Bilčík, farář z Roketnice, Jos. Potůček, farář v Hulíně, Fr. Hrbáček, praefekt sem. v Kroměříži, Ignác Zavřel, koop. Přerovský, Jan Láska, viceředitel kníž.-arcib. semináře Kroměřížského, Dr. Jos. Bena, viceředitel kníž.-arcib. semináře Kroměřížského, JUDr. Antonín Gruda, kons. rada a zemský poslanec v Mokřých Lazcích (Sl.), Ant. Cyr. Stojan, farář Dražovský, Jan Skypala, farář Záhlenicích, Alois Lysický, farář v Žalkovicích, Dr. Fr. Srbecký, farář v Blansku, Frant. Hynek, farář v Soběchlebích, Vincenc Pecháček, admin. v Hrušce, Julius Chodníček, kanovník v Kroměříži, Jos. Droběna, kanovník v Kroměříži, Fr. Hanák, kanovník v Kroměříži, Ant. Cigánek, farář z Rohatec, Leopold Otáhal, děkan a farář ve Švábencích, Frant. Künstler, koop. v Brankách u Val. Meziříčí, Jan Kobliha, farář v Loučce, Th. Smika, farář v Brodku, Lud. Holain, farář Slavonský, Josef Táborský, koop. v Loukově u Bystřice p. H., Jan Vepřek, koop. v Kokorách, Jan Jančík, koop. ve Veselí nad Mor., Josef Fasstl, farář z Francové Lhoty u Val. Klobouk, Frant. Petráš, farář v Býlavsku, Frant. Palla, farář v Otrokovicích, Jan Abendroth, koop. v Šumberku, Fr. Pohanka, koop. z Hroznové Lhoty, Tomáš Kristek, koop. v Rohli, Jos. Stáhala, farář v Bohuňovicích, Ign. Strouhal, farář v Dolanech, Ferd. Harna, farář ve Chvalkovicích pod sv. Kopečkem, Ant. Šnajdar, kaplan v Polešovicích, Václav Kubíček, kaplan Loštický, R. Renda, katecheta Hodonínský, P. Malý F. J.,

P. Egger, profesor z Kalksburgu, R. Homolka, kons. rada a sekretář nejd. p. biskupa Brněnského, Šeb. Páral, kaplan z Bučovic, Sova, farář na Hradisku, Dr. Husička, farář ze Všechovic, J. Možný, farář v Jalubí, V. Sova, farář z Hradiska, Ed. Hauda, farář z Mysliovic, Štěpán Palásek, probošt v Dubě, Jan Petr, farář z Křelova, Fr. Weber, farář z Milotic, Ant. Kříž, kaplan z Minic u Kralup n/Vl. (v Čechách), J. Procházka, novokněz z Ivančic, Jan Špina, farář v Předmostí, J. Híkl, kaplan v Holešově, J. Slavík, farář v Malenovicích, J. Korec, praefekt v kníž.-arcib. semeništi v Kroměříži, J. Blažej, farář na Rusavé, Al. Pavlíček, katecheta v Přerově, J. Arnošt, farář z Rožnova, Fr. Kroutilík, vikář na dómě v Olomouci, J. Hykel, farář na Hošťálkově, Fr. Pochyla, kaplan ve Frenštátě p. Radh., Dr. A. Englisch, farář v Loukově, P. Fr. Xav. Schwarzler, S. J. superior z Vídně, V. Vietor Kolb, S. J. z Vídně, J. Wickl, farář v Račicích, J. Kubiček, kníž.-arcib. ceremoniář v Olomouci, Dr. Fr. Teplíček, kníž.-arcib. sekretář a farář Břestský, J. Filip, kooperator v Mělči (ve Slezsku). Kromě toho bylo přítomno asi 20 bohoslovcův Olomouckých.

Kolik duchovních si přálo dlíti na sv. Hostýně! Služby Boží, které jim bylo doma odbývati, jim toho nedovolevaly.

Proceství naznačena následující: z Hulína, Chropině, Žalkovic, Vlkoše, Staré Vsi, Brodku u Nezamyslic, Všeminy, Tvrdovic u Břeclavy, Kokor u Přerova, Veselí n/Mor., Francové Lhoty u Val. Klobouk, Vyzovic, Derfle u Hrad., Otrokovice,

Lidečka, Přerova, Strážnice u Hranic, Polešovské farnosti (700), Ratiškovice, Zubřího, Štramberka, Velkého Ořechova, Lipovce u Křtin, Buchlovic, Nové Vsi u Uh. Ostrohu, Hradčovic, Vlčnova, Holešova, Hodonína, Majetína, z Bučovské a okolních farností (zvláštní vlak), zvláštní vlak z kraje od Brna k Vyškovu (800), z farností Lulčské, Račičké, Vyškovské, Staro-Rousinovské, Slavkovské a Novo-Rousinovské, Dražovské a Letoňské, Vlachovic, Ratibořic, Písku, Hlínka, farnosti Újezské, z Loukova a přifařených obcí, Všechovic, Kurovic, Mysliovic, Podhradní Lhoty, Velké, od Břeclavy, Palkovic u Místku, Hošťalkova, Tovačova, Domaželic, Dřevohostic, Kelče, Lipníka u Hranic, Bzenecké farnosti a Uh.-Brodské, Choryně, Dubu u Olom., Dolan, Prusinovic, Raclavic, Hor. Újezda, Podhradní Lhoty, Rusavy, Těšnovic, Kostelce u Holešova, Hustopečské farnosti, Kroměříže, Bojkovské farnosti, Myslošovic, Prostějova, Rokatnice, Záhlenic, Soběchleb, Hrušky, Rohatce, Švábenské farnosti, Bránek, Valašsko-Meziříčské farnosti, Rožnovské farnosti, Vsetínské, Rouštské, Loučské, Loukova, Fryštátské farnosti, Kokorské, Bylavské, Hroznové Lhoty, Rohle, Bohuňské farnosti, Chvalkovské farnosti u Olom., Hradiska, Křelova, Předměstí, Malenovic, Napajedel, Břestu; menší houfce: z Příbora, Frenštátu pod Radh., Zábřežské farnosti, od Lipníka, Hranic, Nov. Jičína, z Úsova, Fulneku, Rakvic u Podivína, z různých farností v okolí Olomouckém, Staro-Jičínské farnosti, Val. Klobouk, V. Karlovic, Kašavy, z Kojetínské farnosti, Litenčické, z farnosti Místecké, ze Strince ve Slezsku, Osecké

farnosti, Pavlovské farnosti, Ratajské a Zlínské farnosti, Židlochovské farnosti, Zdounecké, Střilecké, Čejkovské farnosti, Pustoměřské, Dědicke, Němčické farnosti, Drahotoušské farnosti, farnosti Klenovské, Hnojické a Šternberské farnosti, farnosti Hornomoštěnské, Beňovské, Troubecké a Strážnické atd. atd. nebo jak již podotknuto, nebylo možno pro nepohodu proceství došlá zaznamenávati. Porůznu byli poutníci ze všech možných končin Moravy i Slezska.

Přemnozí již vypravení na cestu nemohli se vydati pro nepohodu na pouť. Počet poutníků nemožno udati určitě. Poutníci přicházeli a odcházeli; daleko přes 100.000 poutníků slavnosti se účastnilo; mezi 10. a 11. hodinou bylo nejvíce poutníků pohromadě, a to dle úsudku mnohých přes 80 tisíc. Při pohodě bylo by ovšem bývalo snad ještě jednou tolik poutníků. Třeba podotknouti, že týž den byla slavnost na Velehradě.

Nižádného neštěstí se při ničem nepřihodilo, toliko jedna ženská omdlela na krátko, a jednu chytil na chvíli vřed. Při slavnostní mši svaté kdosi strčil ruku jaksí do dveří a vzkřikl „bolí“, lid srozuměl „hoří“; i nastal poněkud zmatek v jedné části kostela, který ihned urovnán, když pořadatel začal zvoniti zvoncem, a lidu příčinu zmatku udal.

Přemnozí zaslali, nemohouce se účastniti, telegramy, jako: Exc. p. baron Pražák, ministr ve Vídni, Egb. hrabě Belcredi, pán na Líšni, hr. Felix Vetter z Lilie, zemský hejtman, hrabě Jaroslav Thun, aneb vzácné dopisy, z nichž budiž aspoň něco vyňato.

„Stojíme my tudíž ve slibu svém a putující na Velehrad, odkudž apoštolští otcové naši, sv. Cyrill a Methoděj, učili slavné předky naše i nás uctívati Bohorodičku Marii Pannu tak vroucně, že přímluva Marie Panny spomohla jim v nouzi největší a nám i nyní po dlouhé době 650 let pobídkou jest, abychom neustále díky vzdávali nejen za onu milostivou záchranu předků našich, nýbrž i za nesčetné milosti nám udělené od Boha na přímluvu bl. Panny Marie.

Posíláme z Velehradu posvátného nejvroucnější pozdravy na sv. Hostýn, modlíme se v Mariánské svatyni Velehradské, majíce na mysli tutéž Pannu, kterou tisícové a tisícové dnes oslavují na sv. Hostýně při svěcení obnovené svatyně Mariánské, i voláme na základě sv. víry cyrillo-methodějské my poutníci Velehradští spolu s poutníky sv.-Hostýnskými ku korunované Královně světcův a světic Božích:

„Svatá Maria, oroduj za nás!“

V Želechovicích a na Velehradě 15. srpna 1891.

J. Březík, m. šk. rady předseda.	Za poutníky:	Fr. Lang, předseda kost. výboru.
Jan Vychodil, farář.	* * *	Fr. Kylvhof, starosta.

Vzdávám díky nejslušnější za laskavé pozvání ku svato-Hostýnské slavnosti, již bych se byl i bez toho lichotivého vybídnutí milerád účastnil, kdyby mně v tom nepřekážely dvě závažné okolnosti. — — —

Lituji upřímně, že mně nemožno, můj vřelý úmysl uskutečniti a míti podíl v pobožnostech slavnostních, nýbrž se obmeziti na domácí. Pročež prosím, aby Vašnost sobě při nejsv. oběti na mne vzpomenula, zůstanu za to vděčným.

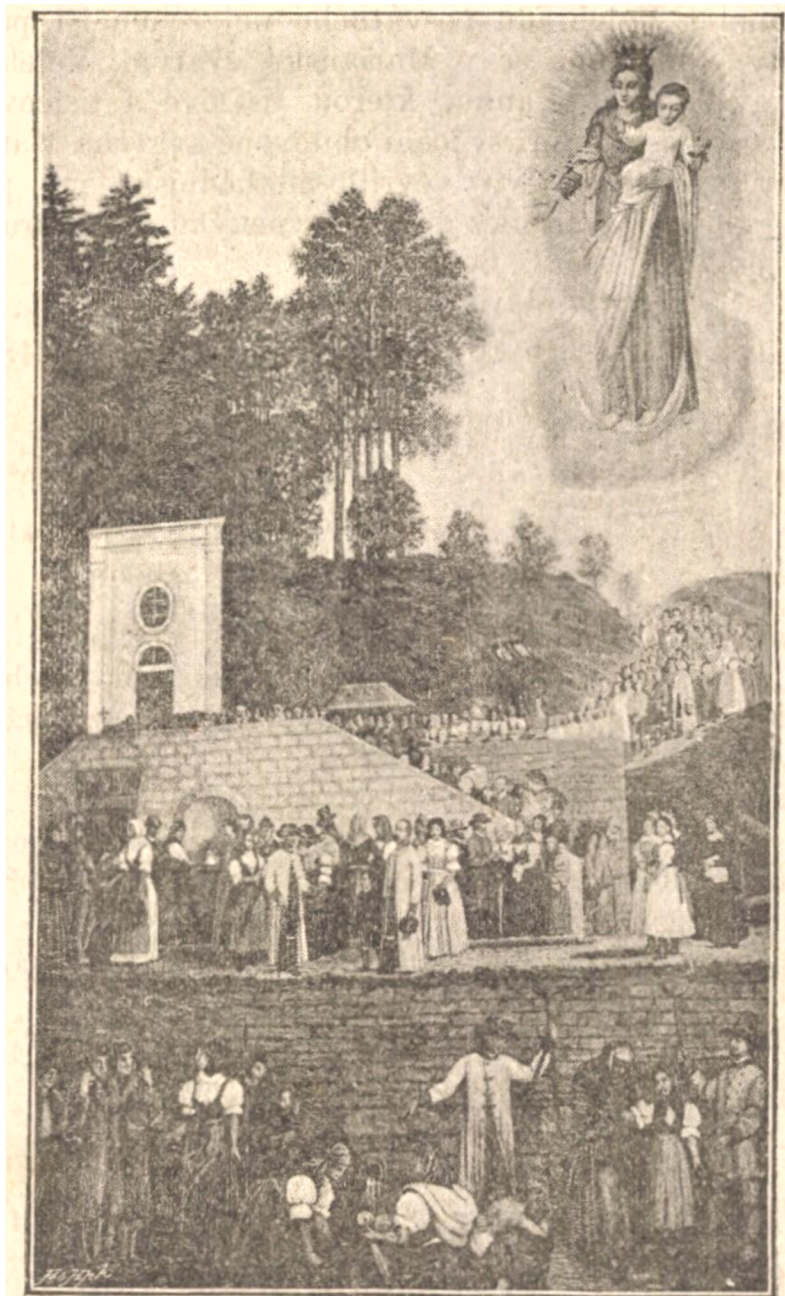
V Brně, dne 11. srpna 1891.

Šrom.

Další přípisy poslali: Ant. P. Hauber, opat z Nové Říše, Frant. Prokop, farář z Počenic, P. Karel Nováček, redemptorista z Prahy, Frant. Zmeškal, farář z Holčovic ve Slezsku, Anatole hr. d'Orsay, prelát z Olomouce, V. Kosmák, kons. rada ve Tvarožné, V. Roubal, farář z Beňova, Pospíšil, arcikněz ze Bzence, J. Špírk, kons. rada z Tuřan, J. Hudec, farář v Měrotíně, J. Zaoral, farář sptynovský, B. Kittrich, farář z Polešovic, Bardutzký, farář v Odrách, J. Schum, probošt v Opavě, Tomáš Pekař, kaplan

v Hodoníně, M. Kuda, kons. rada ve Starém Rousínově, Uhýrek, farář v Novém Rousínově, J. Lžičař, farář na Plumlově.

Kolik tisíc ctitelů Marianských nemohouce tělem býti přítomni, duchem dleli s poutníky na sv. Hostýně!

Na slavnosti té sjednotila se Morava a byla jedno srdce, jedna mysl. Pamatováno † důst. p. Régra, i všech zemřelých dobrodinců svato-Hostýnských, konventu benediktinskému v Rajhradě, a nejd. p. kanovníku hr. Ehrenburgovi v Olomouci, veteránu

horlivosti pro sv. Hostýn, telegramy projádřena vděčná vzpomínka za zásluhy o sv. Hostýn.

Telegram do Říma zasláný zní: „Dlím na sv. Hostýně, bych předsevzal konsekraci kostela Matce Boží Vítězné zasvěceného; projevuji s duchovenstvem svým a věřícími Jeho Svatosti věrnost a synovskou oddanost, pevně se přidržím svaté víry římsko-katolické, a vytrvám v úctě blahoslavené Panny Marie. Zároveň prosím pro sebe, kněžstvo i věřící apoštolské požehnání. Bedřich kardinál Fürstenberg.“

Z Říma došla následující telegrafická odpověď: „Jeho Eminenci kardinálu Fürstenbergovi, arcibiskupu Olomouckému, na sv. Hostýně. Projevy synovské lásky telegramem Tvým projádřené přemilé byly sv. Otcí, díky přesrdečné Tobě za ně vzdává a věrně rád uděluje žádané apoštolské požehnání. Kardinál Rampola.“

Odpoledne noví poutníci přicházeli, jejichžto počet v neděli valně rozmnožen. Kázali jim dpp. P. Cibulka, superior, a vel. p. mons. Dr. Pánek, prof. bohosloví v Olomouci. Pontifikální mši sv. měl nejd. p. světící biskup G. hr. Belrupt. Takto slavnostně zakončena slavnost přepamatná. Možno ku konci připojiti pozměněné sloky básníka Vincence Furcha:

Dokázal tím lid moravský
Mysl nábožnou,
Od pradávna po svých otcích
Zbožnost zdeděnou.

Hle chrám posvěcený hlídá
Do Moravy zas —
Slyš! lid k modlitbě vyzývá
Jeho zvonů hlas!

Dokud bude chrám ten státi
Dokud Hostýn sám,
Národ bude vypravovat,
jak se světil chrám.

OBSAH.

Díl první.

	Strana
Hlava I. O rodě sv. Aloisia, jeho vlasti a rodičích . . .	1
" II. Narození sv. Aloisia	8
" III. O nábožném vychování a vojenském jeho životě v dětském věku	12
" IV. Florencie matkou jeho pobožnosti — studie — slib čistoty a první sv. generalní (životní) zpověď	18
" V. O veliké strídmosti — neunavné modlitbě — velko- lepém úmyslu — horlivosti o spásu duší, prvním sv. přijímání a setkání se jeho s biskupem Sfondratim	30
" VI. Sv. Alois jede do Kasal Monferrata, na cestě je zázračně zachráněn od utonutí a umínuje si vstoupiti do řádu. Jeho další život v Kastiglione	35
" VII. Cesta do Španěl, život Aloisiův na dvoře	43
" VIII. Sv. Alois umíní si vstoupiti do řádu Tovaryšstva Ježíšova, oznamuje onen úmysl rodičům a ná- sledky toho	50
" IX. Sv. Alois se vrací do Italie, otec mu nechce do- voliti vstoupiti do řádu	59
" X. Cesta sv. Aloisia do Milána a jeho pobyt tamže	69
" XI. Alois obdržel od císaře dovolení odříci se svých statků, jest však na novo od otce pokoušen . .	72
" XII. Alois koná v Mantui duchovní cvičení a znova trpí pro své povolání	75
" XIII. Alois odříká se markrabství a obleče se do roucha řeholního	87
" XIV. Sv. Alois loučí se s rodiči, jede do Říma a za- staví se na cestě u Matky Boží v Loreté	91

Díl druhý.

[Život sv. Aloisia v řeholi.]

Hlava I. S jakou dokonalostí započal sv. Alois noviciát	100
" II. Alois snáší smrt svého otce s velikou odevzdaností	104
" III. Jak se Alois v noviciátě velice mrtvil	110
" IV. Pobyt sv. Aloisia v domě professův	117
" V. Jak soudil P. Platus o sv. Aloisiovi	119
" VI. Jak sv. Alois v professním domě žil	123
" VII. Sv. Alois končí noviciát. Jeho neobyčejný dar modlitby	128
" IX. O veliké svatosti Aloisiova novicmistra a cestě do Neaple	136
" X. Pobyt sv. Aloisia v římské koleji	145
" XI. O pokoře sv. Aloisia	154
" XII. O poslušnosti sv. Aloisia	161
" XIII. O řeholní chudobě, čistotě, upřímnosti a ka- jicnosti sv. Aloisia	166

	Strana
Hlava XIV. Jak si sv. Alois velice vážil duchovních cvičení sv. Ignáce	173
„ XV. O jeho lásce k Bohu a k bližnímu	174
„ XVI. Sv. Alois jede na rozkaz svých představených do Kastiglione usmířit svého bratra Rudolfa s vévodou mantovským Vincencem	179
„ XVII. Život sv. Aloisia v Kastiglione a na jiných místech	188
„ XVIII. Pobyt sv. Aloisia v koleji milánské řecené brerské	203
„ XIX. Alois se vrací do Říma, kdež vede velice dokonalý život	212
„ XX. V Římě řadí mor. Alois posluhuje nemocným	220
„ XXI. Sv. Alois se připravuje na smrt a umírá	239
„ XXII. Pohřeb sv. Aloisia a události po jeho pohřbu	246
„ XXIII. a) Pamětihodné listy, psané po smrti sv. Aloisia a vidění sv. Maří Magdaleny de Pazzi	253
„ b) O zázracích, které se na přímělu svatého Aloisia staly	261
„ XXIV. Sv. Alois pomáhá v duchovních a časných záležitostech	284

Díl třetí.

O úctě svatého Aloisia.

Hlava I. O počátcích úcty sv. Aloisia	299
„ II. Jak byl svatý Alois po své smrti uctíván od křesťanských panovníkův	314
„ III. Jak uctíli sv. Aloisia římsí papežové, náměstkové Krista Pána	320
„ IV. O úctě sv. Aloisia v našich vlastech	343
„ V. Oslava svatořečení sv. Aloisia roku 1727. ve Vídni a ve Štýrském Hradci	357
„ VI. Oslava třistaleté památky sv. Aloisia u nás a v Římě	359
„ VII. O původu šestinedělní pobožnosti a způsobu, jak ji konati	365
„ VIII. Sv. Alois, vzor a patron mládeže	370
„ IX. Sv. Alois jako patron vychovatelův a pokoje	381
„ X. Sv. Alois ctitelem nejsvětějšího Srdce Ježíšova	391
„ XI. Sv. Alois, vzor a patron chudých	395
„ XII. O následování sv. Aloisia	402
Modlitba sv. Aloisia k Marii Panně	413
Modlitba ke sv. Aloisiovi	413
Vzpomínky na sv. Aloisia v Římě	414
Rukopisné památky po sv. Aloisiovi na Moravě	416
Rodiny se sv. Aloisem a sv. Stanislavem Kostkou z Čech sprízněné	431
O posvěcení chrámu Páně na sv. Hostýně	435

STANOVY

Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje v Brně.

---

§ 1. Účel Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje.

Dědictví pečuje o zvedení lidu moravského, jakého náš čas požaduje; o zvedení všestranné, avšak na základě víry katolické s vyloučením všelike politiky.

§ 2. Prostředky k dosažení účelu tohoto.

Spisování a vydávání knih a sice netoliko výhradně náboženských, nýbrž vůbec vzdělávacích a k duchovním potřebám věku našeho prohlédajících, zvláště dějepisu, zeměpisu, poznání vlasti, přírody, řemesel a orby, atd. — I v zábavných spisech obsažena býti má buď obrana, buď utvrzování pravdy některé katolické, jížto se odpor časový dotýká.

Vydávati se budou Dědictvím, pokud jmění stačí:

1. Obšírné životopisy svatých,
2. Spisy poučné,
3. Spisy zábavné,
4. Časopisy a všelike listy běžné,
5. Předměty umělecké, ku př. obrazy, zeměvidy čili mapy atd.

Poznámka: Organem Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje jest „Hlas“, časopis církevní.

§ 3. Šetření zákonův tiskových.

Při vydávání časopisův, knih běžných, obrazův atd. budou se stávající zákony tiskové zevrubně zachovávatí.

§ 4. Zřízení Dědictví.

1. Spoluúdem Dědictví státi se může každý, kdo za sebe jedenkrát na vždy položí 10 zl. r. m.

2. Vklad tento může se zapraviti buď najednou, aneb ve dvou po sobě jdoucích ročních lhůtách po 5 zl. r. m., které až do dne 30. září každého roku vypláceny budtež. Kdo by do té doby vklad nezaplatil, přestává býti údem Dědictví.

3. Kdo však témuž ústavu 100 zl. věnuje, považován bude za spoluzakladatele a obdrží 4 výtisky věcí Dědictvím vydaných zdarma.

4. Kdo jednou na vždy dá 50 zl., bude téhož ústavu spoluúdem I. třídy a obdrží 3 výtisky. Kdo 20 zl. dá, stane se spoluúdem II. třídy a obdrží 2 výtisky. Kdo 10 zl. r. m. položí, bude spoluúdem III. třídy a obdrží 1 výtisk zdarma.

Spojí-li se manžel s manželkou v jeden toliko základ o 10 zl., vydávati se jim budou knihy jen do úmrtí toho, který první v diplomu poznamenán jest.

Poznamenání. Bylo-li by potřebí druhého nebo třetího vydání některé již vydané knihy, spoluúdom jí dostávati nebudou, nýbrž knihy ty prodávati se budou ve prospěch pokladnice Dědictví, aby se nákladnější díla vydávati mohla.

Abý úmrtí spoluúda přišlo ústavu tomuto ve známost, žádají se vpp. duchovní pastýřové, aby úmrtí takové pokladníkovi Dědictví, třebaš přímo poštou oznámiti ráčili. Podobného oznámení písemného potřebí jest, kdykoliv spoluúd některý buď k vyšší důstojnosti vynikl, nebo se jinam přestěhoval.

5. Řehole, děkanství (vikariáty), osady, knihovny, školy, rodiny, spolky, bratrstva atd. vstupují dvojnásobným vkladem za spoluzakladatele nebo za spoluúdy věčné do Dědictví podle tříd svrchu jmenovaných.

6. Každému volno, doplněním vkladu u vyšší třídu postoupiti. Zaslé-li tudíž ku př. spoluúd III. třídy k prvním 10 zl. opětně 10 zl., stane se spoluúdem II. třídy atd. Avšak spoluúdství postoupiti jinému nedovoluje se.

7. Každý přistupující račiž jméno a místo přebývání svého, jakož i biskupství a děkanství (vikariát) a poslední poštu zevrubně udati.

8. Každý kněz, který jest údem Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, bře na sebe povinnost, buď ve slavnost, buď některý den v oktávě sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje každoročně sloužiti mši svatou za všechny živé a mrtvé spoluúdy dotčeného Dědictví; a bude-li libo a možno-li jinou mši sv. za obrácení národů slovanských od jednoty církevní odloučených, kterouž pobožnost jistě každý spoluúd jakožto věrný katolík spolu konati neopomine.

9. Zemřelí, za které někdo vklad k Dědictví učinil, tak jako ti, kteří na smrtelné posteli nejméně 10 zl. za sebe do Dědictví odkázali, stávají se účastnými duchovních milostí v předešlém (8.) čísle jmenovaných.

Každý, jenž byl vklad ten učinil za mrtvého, pokud živ jest, knihy bez ohledu na velikost vkladu, ovšem nejméně 10 zl. r. m., po jednom výtisku dostávati má.

10. Správu Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje vede výbor sestávající z kněží, kteří buď v Brně, buď na blízku přebývají.

11. U jiných osob a úradů zastupuje Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje starosta, a nemá-li prázdně od jiného zaměstnání, jeden z jednatelů.

12. Výbor scházívá se čtvrtletně a k vyzvání starosty i častěji v Brně, aby, čeho potřebí, v poradu bral, a většinou hlasů přítomných výborníkův o nálezech pro celé Dědictví platných rozhodoval. — Výbor má právo, počet údů svých odcházejících doplniti nebož i rozmnožovati, avšak ne jinak než katolickými kněžími, a každoročně uveřejňuje zprávu o činnosti své.

13. Každý spoluúd Dědictví má právo, písemné návrhy své činiti a přání svá projevovati dotčenému výboru, kterýžto při svých shromážděních zavázán jest, jich svědomitě v úvahu bráti a dle nich, pokud potřebno, prospěšno a možno jest, se zachovati.

14. Ve sporech, z poměru spolkového snad vzniklých, děje se odvolání k starostovi, a v domněle nedostatečném vyhovění ku příslušcím c. k. úradům.

15. Kdo témuž Dědictví obětuje práce své literární neb umělecké, obdrží na výslovnou žádost honorář podle výbornosti, obšírnosti a důležitosti spisu svého, o čemž výbor úsudek pronese.

§ 5. Rozesylání knih a výtvorův uměleckých.

O rozesylání knih, spisův a jiných předmětů Dědictvím vydaných, postará se výbor. Každý přistupující k Dědictví hned račiž oznámiti, ze které z ustanovených expedicí si knihy bráti bude.

Poznámání I. Pravidlem v této věci zůstane, co na lístku tištěno jest: že na poukázání lístku svého každý spoluúd v hlavní komisi u p. K. Winikera, knihkupce v Brně, Frant. Řivnáče v Praze a Bedřicha Grosse v Olomouci knihy sobě vybírati má. Kdo by však chtěl poštou knihy své dostati, račiž se obrátiti frankovaným listem na jmenovaná knihkupectví a přiložiti 3 kr., kterýžto peníz přísluší knihkupci za práci a obálku, mimo to ještě 6 kr. na kolkovaný list nákladní.

Poznámání II. Všeliké dopisy v záležitostech Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje buďtež posílány pod adresou: Vdp. Vladimír Šťastný, konsist. rada, professor gymn. v Brně, starosta Dědictví Cyrillo-Methodějského; záсылky peněz pak buďtež činěny v listech frankovaných pod adresou:

• Pokladnictví Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje

v Brně, ulice Dominikánská, biskupský alumnat.

§ 6. Poměr k vládnímu řízení.

1. Vládnímu řízení se ponechává, nahlédati v jednání spolku, bdíti nad zachováním nařízení v propůjčeném potvrzení daných, anebo všeobecnými předpisy stanovených, a uzná-li toho potřebu, přidati spolku od příslušícího úřadu určeného císařského komisaře.

2. Kdyby se spolek rozejíti měl, rozhodne výbor o jmění v duchu Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, a podá o tom předběžnou zprávu vys. c. k. místodržitelství a svému P. T. nejdůstojnějšímu panu biskupovi.

Stanovy tyto potvrzeny jsou výnosem nejd. bisk. konsistoře v Brně ze dne 7. srpna 1879, č. 2297, a výnosem vys. c. k. místodržitelství v Brně ze dne 2. srpna 1879, č. 22876.

Poznámka redakce. Dle §. 5. stanov přijímají se rody položením 20 zl.; k tomu podotknouti třeba, že rod se béře, dokud jméno se netratí. Dcery provdané, není-li synů, odebíráti budou knihy, pokud žijí; dítky pak jejich, jiné jméno nesoucí, nemají už práva toho.

* * *

Údů stavu kněžského snažně žádáme, aby, jak stanovami určeno jest, a jak veškeré údstvo očekává, o slavnosti sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje, nebo v některý den v oktávě téže slavnosti mši sv. za živé a zemřelé spoluúdy sloužili; mimo to, je-li možná a libo-li, druhou mši sv. za obrácení národů slovanských od jednoty církve odloučených. Ostatní údové nekněží konejtez s týmže nábožným úmyslem v naznačeném čase vroucí modlitby.

Nesmí se také mlčením pominouti fundace, kterouž učinil první starosta Dědictví František Sušil u ctih. otců Minoritů v Brně, aby totiž v jejich chrámě každoročně v oktávě sv. Cyrilla a Methoděje dvě mše sv. za údy Dědictví se sloužily.

Údům, kteří o slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje nebo v oktávě téže slavnosti svátosti hodné přijmou, některý kostel navštíví a na úmysl sv. Otce se pomodlí, udělil papež Pius IX. brevem ze dne 21. listopadu 1856. plinomocné odpustky, které se i duším v očistci přivlastniti mohou.

Prosba k velebnému duchovenstvu.

Stává se nejednou, že po úmrtí horlivého šířitele knih našeho Dědictví, jenž pro všechny jeho členy ve farnosti a v okolí obstarával vyzvedání ročního podílu v knihkupectví k tomu ustanoveném, odběrací lístky na tyto podíly přicházejí na zmar a že tím členové, kteří dle stanov povinni jsou na odběrací lístky své v dotčeném knihkupectví roční podíl vyzvednouti, ve veliké nesnáze uvedeni bývají, nevědouce, co sobě počítí. Obrátí-li se podílníci ti na představenstvo Dědictví, na starostu a pokladníka, jsou i tito v nemenších nesnázích, zvláště ztratily-li se podílníkům ve větším počtu i diplomy, v nichž čísla podílníkův a rok, v němž do Dědictví vstoupili, zaznamenány jsou. Pak nezbývá, leč pracně vyhledávati v repertoiru jména podílníků těch, vystopovati v matrice Dědictví rok a vklad jejich, a v knihkupectví, k němuž přikázáni byli, vyšetřovati, kolik ročních podílů již sobě vyzvedli a kolik ještě vyzvednouti právo mají. To vše však s velikou ztrátou času a spolu s výlohami poštovními i s výlohou za nově vystavený lístek odběrací spojeno jest. A což teprve, když se ztratily nejen lístky a diplomy s čísly podílníků, nýbrž i jména jejich nejsou známa a na představenstvu Dědictví se žádá, aby najednou veliký počet všech údů Dědictví

z celého okolí anebo celé rozsáhlé farnosti, jichž ani jména ani čísla nebyla udána, v matrikách vyhledalo a jim nové lístky vydalo!

Aby se takovýmto zmatkům a obtížím předešlo, prosíme velebné duchovenstvo, kteréž vyzvedání ročních podílů pro členy Dědictví z děkanství, z farností nebo z okolí obstarává, aby lístky odběrací na bezpečném místě, totiž v archivu farním uschovávalo a k němu i úplný seznam všech tamních členů Dědictví i s čísly diplomů přiložiti a tak zachovávatí ráčilo. — Zároveň se p. t. velebné duchovenstvo česko-slovanské snažně žádá, aby Dědictví Cyrillo-Methodějské opět, jak bývalo jindy, mezi lidem hojně šířiti, rovněž i samo do Dědictví hojně přistupovati ráčilo.

Vladimír Šťastný,

starosta Dědictví.

Řídící výbor.

Vladimír Šťastný, tit. konsist. rada, professor gymn. v Brně, starosta. — **Dr. Jak. Hodr**, skut. kons. rada, professor bohosloví v Brně, jednatel. — **Antonín Adamec**, tit. kons. rada, spiritual na bisk. bohoslov. ústavě v Brně, pokladník. — **Dr. Karel Eichler**, tit. kons. rada, farář ve Veverské Bytěšce. — **Tomáš Hájek**, farář v Záhlenicích. — **Ferd. Harna**, farář ve Chvalkovicích u Olomouce. — **Alois Hrudíčka**, tit. kons. rada, děkan a farář v Telči. — **Dr. Fr. Hošek**, tit. kons. rada, emer. prof. bohosloví v Meranu. — **Josef Klíma**, tit. kons. rada, farář v Bystřci. — **Václav Kosmák**, tit. kons. rada, člen c. k. okr. škol. rady a farář v Tvarožné. — **Beneš Method Kulda**, kanovník na Vyšehradě v Praze. — **Ed. Karlik**, kanovník a děkan v Mikulově. — **František Korec**, farář v Řezovicích. — **František Maršovský**, č. kanovník kr. kapitoly Brn., arcikněz, skutečný kons. rada, děkan a farář u sv. Maří Majdaleny v Brně. — **František Polmon**, tit. kons. rada, č. děkan a farář na odpočinku v Polné. — **Em. hrabě Poetting**, prelát inful. a probošt kapitoly Olomoucké, protonotar apošt., arcib. gener. vikář v Olomouci. — **Dr. Josef Pospíšil**, skut. kons. rada, prof. theologie a regens biskup. alumnátu v Brně. — **Jakub Procházka**, skut. kons. rada, emer. prof. katechetiky a metodiky v Brně, duchovní správce v klášteře Voršilek. — **Fabian Roháček**, tit. kons. rada, děkan a farář ve Fryšavě. — **Jan Soukop**, biskupský rada a farář v Doubravici. — **Eduard Stuchlý**, tit. kons. rada, č. děkan a farář v Podivíně. — **Josef Svoboda**, biskupský rada, děkan a farář v Lulči. — **Msgr. Robert Šuderla**, sídelní kanovník král. kapitoly Brněnské a pap. komoří, revisor účtů Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje. — **Josef Šum**, dom. prelát Jeho Svatosti papeže Lv a XIII. a protonotář apošt., rytíř c. k. rak. řádu železné koruny III. třídy, skut. rada kons. olom., inful. probošt, arcikněz a děkan v Opavě, člen rytířského řádu něm. — **Ignát Wurm**, vikář Olomoucký, kons. rada Ďakovarský a Stanislavský. — **Msgr. Josef Vykydal**, kons. rada, děkan v Cholíně a papežský komoří. — **František Weber**, farář v Miloticích, posl. zemský a na radě říšské. — **Jan Křesť. Vojtěch**, síd. kanovník, emerit. prof. theologie v Brně. — **Theodor Wolf**, tit. kons. rada a c. k. prof. v Brně. — **Msgr. Dr. Fr. Zeibert**, prelát inful. a kapitolní děkan stol. chrámu Páně v Brně, papežský komoří, rytíř c. k. řádu Františka Josefa.

Příjem a výdaj Dědictví sv. Cyr. a Meth.

od 1. ledna až do 31. prosince 1890.

Číslo	Příjem a výdaj	Na úpisoch	Na hotovosti	
		zl.	zl.	kr.
	Zbytek od roku 1889.:			
	A) Ve veřejných fondech . . .	86700	—	—
	B) Na hotovosti	—	864	48 ¹ / ₂
	Nový příjem:			
I.	Úroky	—	3704	88
II.	Vklady nových údů, doplatky, dary a odkazy*)	200	860	40
III.	Za odprodané knihy	—	167	95
IV.	Rozličné příjmy	—	4	03
	Souhrn příjmů . . .	86900	5601	64 ¹ / ₂
	Výdaj:			
I.	Za tisk a papír	—	2144	43
II.	Honorář	—	450	70
III.	Za vazbu	—	1160	20
IV.	Daně (aequivalent popl.)	—	95	10
V.	Poštovné a povozné	—	48	22
VI.	Rozličné výdaje	—	242	85
	Souhrn výdajů . . .	—	4141	50
	Bilance:			
	Když se od příjmů	86900	5601	64 ¹ / ₂
	odpočítá vydání	—	4141	50
	zbyvá koncem roku 1890.	86900	1460	14 ¹ / ₂

V Brně, dne 31. prosince 1890.

Vladimír Štastný,

t. č. starosta.

Robert Šuderla,

t. č. zkoumatel účtů.

Antonín Adamec,

t. č. pokladník.

*) Vdp. J. S. d. v L. dar 3 zl. — Agatha Seitlova z Kostelce odkaz 9 zl.; vdp. kanovník Dr. Mat. Procházka, starosta Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje v Brně, odkaz 200 pap. r. s kupony 8 zl. 40 kr.

Seznam spisů,

které Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje v Brně za 40 roků své činnosti vydalo :

R. 1851. — Moravan, kalendář na r. 1852. (pořadatel v r. 1852 až 1859 B. M. Kulda)	ve	5.000	výt.
R. 1852. — Moravan, kalendář na r. 1853,	"	2.000	"
Obraz sv. Ludmily od Jos. Hellicha,	"	2.000	"
R. 1853. — Moravan, kalendář na r. 1854,	"	2.000	"
Podíl č. 1. Procházka Tom., Putování Krista Pána po sv. zemi	"	2.000	"
Mapa Palestiny od Jana B. Fáborského	"	2.000	"
R. 1854. — Moravan, kalendář na r. 1855,	"	4.000	"
Podíl č. 2. Fr. X. Škorpík, Missie tichomořské,	"	3.000	"
Mapa Černé Hory od Jana B. Fáborského	"	3.000	"
R. 1855. — Moravan, kalendář na r. 1856,	"	4.500	"
Podíl č. 3. Procházka J., Montalembertův Život sv. Alžběty,	"	3.500	"
Manes Josef, Diplom pro údy D. sv. C. a M. (umělecká mědirytina) dává se každému novému údu.			
R. 1856. — Podíl č. 4. Sušil Fr., Josefa Flavia O válce židovské	"	4.000	"
Moravan, kalendář na r. 1857,	"	8.000	"
Mapa Palestiny 2. vyd.	"	2.000	"
Procházka Jak., Život sv. Alžběty 2. vyd.	"	2.000	"
R. 1857. — Moravan, kalendář na r. 1858,	"	10.000	"
Podíl č. 5. Štulc V., Život sv. Cyrilla a Methoděje	"	8.000	"
Obraz sv. Cyrilla a Methoděje od Jos. Hellicha	"	8.000	"
Podíl č. 6. Novotný V., Fabiola od Wisemana	"	8.000	"
Mapa Italie stř. od Jana B. Fáborského	"	8.000	"
Obrázek sv. Cyrilla a Methoděje (8 ^o) od Jos. Hellicha	"	24.000	"

R. 1858. — Moravan, kalendář na r. 1859,	ve 10.000 výt.
Podíl č. 7. Valouch Fr., Život sv. Jana Kapistrana	" 10.000 "
Podíl č. 8. Dudík Ant., Pravé dějiny sv. mučovníků vých.	" 10.000 "
R. 1859. — Moravan, kalendář na r. 1860, (poř. B. M. Kulda a Ig. Wurm)	" 12.000 "
Podíl č. 9. Dr. Bílý Jan, Dějepis sv. kat. církve	" 12.000 "
Obraz sv. Vojtěcha od Jos. Hellicha,	" 12.000 "
R. 1860. — Moravan, kalendář na r. 1861, (poř. v r. 1861—1866 Ig. Wurm)	" 15.000 "
Podíl č. 10. Procházka Jak., Život sv. Františka Borg.	" 13.000 "
R. 1861. — Moravan, kalendář na r. 1862,	" 15.000 "
Podíl č. 11. Procházka Mat., Život Bl. Jana Sarkandra	" 15.000 "
R. 1862. — Moravan, kalendář na r. 1863,	" 14.000 "
Podíl č. 12. Procházka Jak., Život sv. Angely z Mer.	" 13.000 "
R. 1863. — Moravan, kalendář na r. 1864,	" 14.000 "
Podíl čís. 13. Dr. Hošek Fr. X., Život a spisy sv. Augustina	" 13.000 "
R. 1864. — Moravan, kalendář na r. 1865,	" 13.000 "
Podíl č. 14. Ronovský Fr., Ho- spodářská kniha	" 13.000 "
R. 1865. — Moravan, kalendář na r. 1866,	" 15.000 "
Podíl č. 15. Dr. Chmelíček Jos., Cesta do sv. země I.	" 13.000 "
R. 1866. — Moravan, kalendář na r. 1867, (poř. Ig. Wurm a Jan Kř. Vojtěch)	" 12.000 "
R. 1867. — Moravan, kalendář na r. 1868, (poř. v r. 1868—1873 Jan Kř. Vojtěch)	" 14.000 "
Podíl č. 16. Dr. Chmelíček Josef, Cesta do sv. země II.	" 13.000 "
R. 1868. — Moravan, kalendář na r. 1869,	" 12.000 "
R. 1869. — Moravan, kalendář na r. 1870,	" 14.000 "
Podíl č. 17. Dr. Chmelíček Josef, Cesta do Francouz a Španěl I.	" 13.000 "
R. 1870. — Moravan, kalendář na r. 1871,	" 13.000 "
R. 1871. — Moravan, kalendář na r. 1872,	" 15.000 "
R. 1872. — Podíl č. 18. Dr. Chmelíček Josef, Cesta do Francouz a Španěl II.	" 13.000 "

(Moravan, kalendář na r. 1873. vydán byl již
nákladem Bedřicha hraběte Sylva Tarouccy.)

R. 1873. — Podíl č. 19. Dr. Chmelíček Josef, Cesta do Francouz a Španěl III. a Soukop Jan, Výlet do Solno- hradu	ve 13.000 výt.
R. 1874. — Podíl č. 20. Poimon Fr., Žena křesť. dle Marchala	„ 12.000 „
R. 1875. — Podíl č. 21. Procházka Mat., Křesť. muž od Marchala	„ 12.000 „
R. 1876. — Podíl č. 22. Kosmák V., Kukátko I.	„ 13.000 „
R. 1877. — Podíl č. 23. Dumek J., Hospodářská čítanka	„ 11.800 „
R. 1878. — Podíl č. 24. Kosmák V., Kukátko II.	„ 11.500 „
R. 1879. — Podíl č. 25. Procházka Jak., Život sv. Františka Sal. I.	„ 10.000 „
R. 1880. — Podíl č. 26. Procházka Jak., Život sv. Františka Sal. II.	„ 10.000 „
R. 1881. — Podíl č. 27. Hakl Boh., Cesta do, Říma	„ 9.500 „
R. 1882. — Podíl č. 28. Dobrý J., Haringera Život cth. Klem. M. Hofbauera	„ 9.500 „
R. 1883. — Podíl č. 29. Kosmák V., Kukátko III.	„ 9.500 „
R. 1884. — Podíl č. 30. Procházka Mat., Sborník sv.-Methodějský	„ 9.550 „
R. 1885. — Podíl č. 31. Rejzek A., Sv. Josafat	„ 9.050 „
R. 1886. — Podíl č. 32. Dr. Procházka Mat., Missie jesuitské	„ 9.050 „
R. 1887. — Podíl č. 33. Eichler K., Poutní místa I. díl, 1. část	„ 9.050 „
R. 1888. — Podíl č. 34. Eichler K., Poutní místa I. díl, 2. část	„ 9.050 „
R. 1889. — Podíl č. 35. Rejzek A., Bl. Edmund Kampian	„ 9.050 „
R. 1890. — Podíl č. 36. Kosmák V., Kukátko IV.	„ 9.100 „
R. 1891. — Podíl č. 37. Jos. Koudelka, Život sv. Aloisia	„ 9.100 „

Výprodej knih

z našeho Dědictví za cenu velmi sníženou.

Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje má, jak z níže položeného seznamu spatřiti lze, hojnost knih na skladě, kteréž za velmi levnou, v témž seznamu naznačenou cenu prodává. I vybízí všechny ušlechtilé podporovatele dobrého čtení, aby si neobtěžovali tu neb onu knihu aneb i více knih z našeho Dědictví buď pro sebe nebo pro místní knihovnu objednat. Poslouží tím předně sobě samým, neboť obdrží knihy obsahu dobrého, velmi poučného a namnoze i mile zábavného, na nichž spolu nelpí nic z onoho kalu jedovaté nevěry a nemravnosti, jímž za našich dnů mnohé knihy potřísněny jsou; poslouží tím však také našemu Dědictví a umožní, aby se budoucně údům větší podíly dávati mohly. — Kdo si řečené knihy opatřiti hodlá, ať se obrátí ústně nebo písemně na pokladníka téhož Dědictví, vlp. **Antonína Adamce**, spirituala na bohosloveckém ústavě v Brně, Dominikánská ulice, biskupský alumnat. — Kdo již napřed peníze posílá, přidejž ku ceně knih také 6 kr. na kolkovaný nákladní list. — Zároveň vybízí ctěné příznivce dobrého tisku, aby hojně za údy přistupovali. Vklad III. tř. pro osobu doživotně obnáší 10 zl., pro rod, pro knihovny a podobné věčné údy na vždy 20 zl., a mohou vklady i v ročních lhůtách po 5 zl. aneb i v menších jakýchkoli lhůtách dle možnosti se spláceti. Každý nově přistouplý úd obdrží ihned kromě posledního podílu ještě 3 knihy nádavkem v odměnu, a členové kněží slouží každoročně za všechny živé i zemřelé spoluúdy mše sv.

Seznam knih, které Děd. sv. Cyr. a Meth. na skladě má a za snížené ceny prodává.

J m é n o d í l a	Počet exempl. na skladě	Pův. cena		Sníž. cena	
		zl.	kr.	zl.	kr.
Život sv. Alžběty, II. vydání	284	—	70	—	50
Život sv. Jana Kapistrána	492	1	60	—	50
Děje sv. mučeničků východních	349	—	70	—	30
Dějepis církve katolické	884	2	—	—	80
Sv. František Borgiaš	435	1	20	—	50
Blah. Jan Sarkander	1989	2	—	—	80
Život sv. Angely	305	—	60	—	30
Život sv. Augustina	199	2	—	—	50
Hospodářská kniha	287	1	—	—	50
Cesta do svaté země, I. díl	293	1	50	—	50
" " " " II. "	595	1	50	—	50
Cesta do Francie a Španěl, I. díl	345	1	—	—	40
" " " " " II. "	1460	—	75	—	30
" " " " " III. "	1949	—	50	—	20
Žena křesťanská	1021	—	60	—	20
Muž křesťanský	1008	—	80	—	50
Kukátko, I. díl	95	—	80	—	—
" II. "	296	—	80	—	60
Hospodářská čítanka od Dumka	1743	—	80	—	50
Sv. František Saleský, I. díl	562	—	80	—	50
" " " " II. "	760	—	80	—	50
Cesta do Říma a do Neapole	709	1	—	—	70
Život ctih. Klem. Hofbauera	655	—	90	—	70
Kukátko, III. díl	171	—	80	—	—
Sborník svato-Methodějský	784	—	90	—	70
Sv. Josafat	774	1	—	—	80
Missie	1100	—	90	—	70
Poutní místa, I. díl, 1. část	921	—	80	—	—
" " " " I. " 2. "	1311	1	20	—	—
Bl. Edmund Kampion	1468	1	20	1	—
Kukátko, IV. díl	1571	1	20	—	—
Život sv. Aloisia	9100	1	20	—	—
Mimo to je na skladě:					
Moravan, kalendář od roku 1861, ...	—	—	36	—	15
" " " " 1863.	—	—	36	—	15
" " " " 1864.	—	—	36	—	15
" " " " 1865.	—	—	36	—	15
" " " " 1867.	—	—	36	—	15
" " " " 1868.	—	—	36	—	15
" " " " 1869.	—	—	36	—	15
" " " " 1870.	—	—	36	—	15
" " " " 1871.	—	—	36	—	15
" " " " 1872.	—	—	36	—	15
" " " " 1873.	—	—	36	—	15
Obraz sv. Vojtěcha	—	—	36	—	30
Mapa Černégory	—	—	—	—	3

**Statistický výkaz úřů Dědictví sv. Cyrilla a Methoda
podle roků, kdy vstoupili.**

Roku	přistoupilo úřů	z nichž jest zaklada- telů	I. třídy	II. třídy	III. třídy	Rodů a úřů věčných	Kněží
1850	59	5	6	5	43	4	45
1851	350	10	5	17	318	61	168
1852	585	8	5	5	517	161	147
1853	745	—	—	4	741	221	71
1854	799	—	—	1	798	144	67
1855	1247	1	—	6	1240	268	137
1856	1228	1	—	2	1225	286	122
1857	1697	—	—	3	1694	276	259
1858	1291	—	—	2	1289	200	95
1859	1475	1	—	2	1472	352	107
1860	1041	1	—	—	1040	184	50
1861	831	—	—	1	830	186	70
1862	695	—	—	1	694	122	22
1863	598	—	—	—	593	77	25
1864	205	—	—	—	205	55	5
1865	126	—	—	—	126	14	2
1866	180	—	—	2	128	34	2
1867	151	—	—	—	151	50	10
1868	170	—	—	2	168	48	28
1869	106	—	—	—	106	36	10
1870	78	—	—	1	77	5	6
1871	40	—	—	—	40	—	2
1872	48	1	—	—	47	1	5
1873	50	1	—	—	49	2	9
1874	68	1	—	1	66	—	12
1875	49	1	—	9	39	—	11
1876	45	—	1	6	38	—	14
1877	47	1	—	9	37	2	10
1878	21	1	—	10	10	—	5
1879	64	1	—	18	50	8	12
1880	51	4	—	—	47	12	11
1881	56	1	—	—	55	3	14
1882	59	—	—	—	59	8	22
1883	54	—	—	—	54	7	14
1884	57	—	—	—	57	10	22
1885	162	1	—	—	161	82	36
1886	47	—	—	1	46	13	6
1887	38	—	—	—	38	8	4
1888	61	—	—	—	61	11	25
1889	66	—	—	—	66	13	27
1890	105	—	—	—	105	15	57
Suma	14740	40	17	103	14580	2929	1766

Seznam zemřelých údů Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje.*)

Z diecése Brněnské :

- Audy Antonín v Žebětíně.
Babušík Matouš v Hruškách.
Babušík Ondřej v Hruškách.
Dp. Bačák Karel, farář v Třešti, člen výboru Dědictví C. M.
Vdp. Bečvář Valentin, č. kanovník a farář v M. Budějovicích.
Blaha Martin v Dubňanech.
Vdp. Diviš František, k. rada, děkan a farář ve Vladislavi.
Dostal Marianna v Dražovicích, zakladatelka rodu.
Drabálek Martin v Šitbovicích.
Vdp. Fáborský Jan, k. rada a farář v Pohorelicích, spolu-
zakladatel Dědictví C. M.
Dp. Háek Rafael, farář v Jedovnicích, spoluzakladatel Dědictví
C. M. odkazem.
Vdp. dr. Chmelíček Josef, k. assessor, em. professor bohosloví
v Brně, člen výboru Dědictví C. M.
Vdp. Jiřík Julius, k. rada a farář ve Slavkově.
Kalábova Marie ve Slavkově.
Kocman Prokop v Šitbovicích.
Vdp. Komárek František, k. rada, děkan a farář v Třešti.
Dp. Koudela Jan, farář v Jemnici.
Krous Josef z Řezovic.
Martínek Jan i Františka ve Žďáře, zakladatelé rodu.
Matušková Františka v Rájci.
Dp. Mlejnek Jiří, farář v Jenešově.
Dp. Novák Martin, farář v Lipníku.
Vdp. Obdržálek Peregrin, k. rada a farář v Břestu, člen výboru
Dědictví C. M.
Dp. Pinkalský Augustin, farář v Kobyli.
Rašovský Antonín v Čebíně, zakladatel rodu.
Řehon Vincenc, učitel v Brně, zakladatel rodu.
Vdp. Schrefl Josef, č. kanovník, farář v Bystrci, spoluúd II. třídy.
Smaženka Teresie ve Slavkově.
Šauer Václav v Bystrém.
Valenta Josef v Rotkově, zakladatel rodu.
Vlaslák Jan v Šitbovicích.
Vozdecká Františka v Šitbovicích.

*) Uctivě žádáme všech příznivců našeho Dědictví, aby úmrtí spoluúdu
správně Dědictví rychle oznamovali, jelikož se to u mnohých teprve po letech stává.

Z arcidiecése Olomoucké:

- Ambrož Josef ve Velké.
Ambrožova Rosina ze Spálova.
Bartošova Magdalena z Nov. Sedlec.
Bečákova Lucie, z Týnce, zakladatelka rodu.
Brener Fabián v Jaroměřicích.
Coufal Jan v Mezicích.
Čep František v Myslechovicích.
Vysokorodá paní Alexandrina hraběnka Demblinová, roz. hraběnka
Saint Genois ve Střebechovicích.
Divišova Teresie z Bílnice.
Dočkalova Teresie v Kožušanech.
Dvořáčková Františka z Čechovic.
Entner Arnošt z Prostějova.
Funk František v Hranicích.
Gorčica Paulina ve Slavkově.
Habán Josef z Čechovic.
Dp. Halfar František, farář v Bilovicích.
Harnová Antonie z Dluhonic.
Horáková Antonie z Prasklic.
Chytilova Marie v Nákle.
Juchová Anna Marie v Kateřinkách.
Karlík Josef v Zadní Vsi.
Klapka Tomáš z Myslechovic.
Kolárova Anna ve Velkém Týnci.
Koutná Marie z Hoskovic.
Kostelecká Barbora z Dubčan.
Králova Anna ze Štětovic.
Krčka Antonie v Opavě.
Krömer Jakub v Hrabíně.
Kyselá Veronika z Grygova.
Miklova Anna z Hranic.
Mgr. Neumann Jan, kons. rada a gymn. professor v Opavě,
Novotná Kateřina z Hrub. Týnce.
Okunova Marianna z Pruských Vel. Hoštic.
Podloucká Apolonie z Pornic.
Prokša František z Pr. Vel. Hoštic.
Pumpřlova Gertruda v Oseku.
Rektorik Josef z Koryčan, zakladatel rodu.
Rosa Kateřina z Kateřinek.
Roubal František z Dluhonic.
Ryšánková Antonie z Loučky.
Sedláková Marie z Duban.
Smolka František z Kelešovic.
Sofka Jenovéfa z Hoskovic.
Sofka Marie z Hoskovic.
Sonnekova Anežka v Opavě.
Strejček Václav z Koryčan.

Svozil Ignác v Loučanech.

Šíblova Petronilla z Ruprechtova.

Vp. Šimek František, kooperátor v Dáhaněch.

Schneiderova Anna z Nákla.

Tomečkova Anna z Lipova.

Vaněk Jakub z Rozvadovic.

Velecký Tomáš st. ze Suchélozy.

Velecký Tomáš ml. ze Suchélozy.

Vychodilova Anna z Třebčína.

Zábojník František z Březůvek.

Zatloukalova Anna v Bludově.

Z arcidiecése Pražské:

Vdp. Breischl Josef, inful. děkan kolleg. kapitoly ve St. Boleslavi.

Cyrynova Marie ve Starém Přerově.

Dr. Formánek Emanuel v Roudnici.

Vdp. Chyský Josef, kn.-arc. notář a farář ve Mšeci.

Dp. Rudišer Karel, farář na odp. v Jindřichově Hradci.

Saláš Václav v Břeštanech, zakladatel rodu.

Stýblo Bedřich, knihkupec v Praze.

Vdp. Štulc Václav, probošt na Vyšehradě.

Z diecése Královéhradecké:

Vdp. Frodl Antonín, rektor kněž. semináře v Hradci Králové.

Dp. Hlavatý František, kněz na odpočinku ve Stěžerech.

Holeček Josef, učitel ve Skuhrově.

Juza Jan, učitel v Bučovsi.

Kottland Jan v Rusku.

Kresta Alois v Hradci Králové.

Maternova Barbora z Bylan.

Dp. Neumann Jan, farář v Jestbořicích.

Dp. Novák Antonín, děkan ve Velšiši.

Peřina Josef v Hradci Králové.

Votoček Jan na Hrádku.

Vel. mater M. Michaela Žábova, řádu sv. Votšily v Kutné Hoře.

Z diecése Budějovické:

Hofmann Josef v Soběslavi.

Dp. Müller František, farář v Bošileci.

Dp. Petrlík Václav, farář v Nezamyslicích.

Rozum Jan z Bošnice.

Skočdopole Kateřina v Soběslavi.

Tito v Pánu zesnulí údové poručení budetež nábožným modlitbám údu živých.

Modleme se! Bože, všech věrných Stvořiteli a Vykupiteli, dušem služebníkův a služebnic svých odpuštění všech hříchů neč dáti, aby prominutí, kterého vždycky žádali, pobožnými prosbami dojíti mohli. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné at jim svítí! At odpočívají v pokoji. Amen.

Škola božského Srdce Páně

v Brně, Dominikánská ulice č. 4.

Časopis pro katolický lid, zvláště však pro bratrstva.

Vychází měsíčně o dvou arších velké osmerky, s četnými obrazy a v hezké úpravě. Celoročně i s poštovní zásylkou 1 zl. 60 kr. — Přílohy ku „Škole B. S. P.“ bývají ve zvláštním předplacení následující :

Zábavná bibliotéka, sbírka povídek, vedených v duchu katolickém, vychází v seriích o 10 sešitech tříarchových a předplácí se na jednu serii (10 sešitů) 1 zl. Předplatitelé na serii (řadu 10 sešitů) mohou si za prémii vybrati za doplatek 80 kr. jeden z našich obrazů barvotisku, které na obálce jednotlivých sešitův uvedeme.

Ascetická bibliotéka, sbírka spisů vedoucích a povzbuzujících ku zdravé zbožnosti, vychází v ročnících v předplacení za 2 zl., krámské ceny 3 zl.

Anděl Strážný, časopis pro křesťanskou mládež, hojně obrázky vykrášený, vychází měsíčně o 1½ archu v barevné obálce a stojí v předplacení celoročním 80 kr. Za prémii (bez doplatku) dán krásný obraz barvotisku.

Květy Marianské, list měsíční ctitelů Panny Marie. Vychází měsíčně o 1½ archu v barevné obálce a stojí v předplacení celoročním 80 kr.

Hlídkka literární. Vychází každého měsíce o dvou arších v barevné obálce a předplácí se na ni celoročně 2 zl.

Přítel dítek, časopis pro vychování a zachránění křesťanské mládeže. Každý sešit má přílohu pro děti. Ročně vyjdou 4 sešity. Předplatné 40 kr. ročně.

Obecné Noviny a Dělník, listy čtrnáctidenní, vycházejí střídavě každý týden po sobě. Celoroční předplatné s pošt. zásylkou na každý list 1 zl., za oba 2 zl.

U administrace „Školy“ a „Zábavné bibliotéky“ jest též na skladě :

Výběr rozmanitých menších obrázků, vzpomínek na první sv. zpověď a přijímání, sv. biřmování, sv. křtu, symbolických názorův oběti mše sv., měsíční sv. patronové atd., jakož i medailky sv. Otce Benedikta, Srdce P. Ježíše, bl. Sarkandra a Anežky České, Neposkvr. P. M. Lúrdské, růžence rozmanité atd.

Ročník 44. „**HLAS**“ , Ročník 44.
1892

časopis věnovaný zájmům našeho lidu vůbec a jednotlivých stavů zvláště, psán jest slohem řízným, srozumitelným a jasným.

„HLAS“ přináší články úvodní o všech událostech sběhnuvších se na poli politickém, národním, církevním, národohospodářském a společenském, Dále přehledy politické, různé zprávy, dopisy, články hospodářské, literární, bursu, trhy, loterii atd. — Části zábavné věnuje se obzvláště péče. Jmenovitě píší pod čáru oblíbení u našeho lidu proslulí spisovatelé V. Kosmák, Dostál, Veselý, Křen a m. j.

Pro velikou svou rozšířenost' hodí se „HLAS“ pp. obchodníkům, živnostníkům k ohlášení inserátů nejrozmanitějšího druhu. Ceny levné.

„HLAS“ vychází jako denník a týdeník.

Denník stojí poštou měsíčně 1 zl. 25 kr., ročně 15 zl., týdeník čtvrtletně 1 zl., ročně 4 zl.

Administrace „HLASU“ v Brně v Besedním domě.

Budiž sem položeno také provolání ku sbírkám na pomník zvěčnělého Mons. kanovníka Dr. Matěje Procházky, poněvadž asi mnohým údům Dědictví Cyrillo-Methodějského se ho nedostalo, kteří by také rádi přispěli nějakým dárkem na zbudování důstojného pomníku nade hrobem vysoce zasloužilého druhého starosty Dědictví našeho.

Provolání.

Když roku 1868. rozesla se po vlastech našich žalostná zpráva: „Sušila již není!“ sestoupil se ihned po slavném pohřbu proslaveného Mistra našeho odbor ze členů Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, jehož zakladatelem a prvním starostou byl Sušil, aby postaral se o provedení všeobecného přání: postaviti Sušilovi na hrob pomník důstojný velikého jména jeho. Dílo se zdařilo. Za krátkou dobu sešlo se příspěvků tolik, že mohl býti zbudován pomník krásný a umělecký, jenž stal se od té doby cílem, k němuž zaputovati neobmeškali nikdo, jenž význam působení Sušilova vystihnouti dovedl a památku jeho v srdci choval.

Nedávno odešel nám za Sušilem nenadálou smrtí nerozlučný přítel jeho a společník práce na roli Cyrillo-Methodějské, — Mons. kan. Dr. Matěj Procházka, přečkav Sušila o více než 20 let. Jako před tisíci roky na Moravě sv. Methoděj, po bratru Cyrillovi, — tak pracoval Procházka v duchu Sušilově neúměrně dále na lise Bohem mu svěřené, požívaje všeobecné úcty a lásky jak všeho kněžstva, tak i svých přátel a bývalých žáků vůbec, jakož i všeho národa.

Ký div, že když slavně jsme pochovali tělesné ostatky drahého zesnulého, jako druhdy po pohřbu Sušilově ozvalo se přání všeobecné: „Postavmež i Procházkovi pomník, jakého se dostalo Sušilovi!“ —

Za tou příčinou sestoupili se členové výboru Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, aby přání to skutkem učinili a zvolili ze sebe užší odbor, jemuž přípravné práce ke zbudování pomníku vykonati uloženo.

Vydávaje provolání toto obrací se tudíž podepsaný „Odbor pro zbudování pomníku Matěji Procházkovi“ o laskavé příspěvky:

ku všem členům Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, jemuž zvěcnělý hned od počátku neocenitelné služby prokazoval a jehož správu po jedenadvacet roků vedl; —

ku všem ctitelům a žákům M. Procházkovým, kterým zajisté vděčná paměť na výtečného učitele v srdci nevyhasla, kterou tak slavně již r. 1881. v den jeho sedmdesátin osvědčili; —

k důstojnému kněžstvu našemu vůbec, jemuž zvěcnělý byl ušlechtilým příkladem všelikých kněžských ctností, hlavně pak vzorem nezištné a neúmorné práce ve prospěch církve a národa; a konečně

ku všemu národu, jemuž Procházka jako druhdy Sušil celým srdcem byl oddán a pro jehož ušlechtění a povznesení pracovati bylo mu až do poslední chvíle snahou jedinou. —

Kdyby každý, kdo může, jen málem přispěl oslaviti památku výtečného kněze, učitele a spisovatele Dra. M. Prochásky, zajisté brzy by se vypínal nade hrobem jeho pomník důstojný, kterým by nejen poctěna a uznána byla památka a činnost zvěcnělého, ale jenž by také ke cti sloužil těm, kdož dovedli význam Procházkův oceniti a laskavým příspěvkem to dokázali.

Příspěvky buďtež posílány pokladníku Dědictví svatého Cyrilla a Methoděje, důst. pánu Ant. Adamecovi, spiritualu v bisk. Alumnatě.

Dr. Jak. Hödr,
jednatel.

Vlad. Šťastný,
starosta.

Ant. Adamec,
pokladník.

Dr. Fr. Zeibert,
prelát.

Jan Kr. Vojtěch,
kanovník.

Robert Šuderla,
kanovník.

Frant. Maršovský,
č. kanovník.

Dr. Josef Pospíšil,
prof. theol.

Jak. Procházka,
spiritual.

Theodor Wolf,
c. k. professor.

Alois Hrudíčka,
c. k. okr. školdozorce.